

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Leidse journalistiek: koersen op democratie? Een onderzoek naar de democratische rol van de lokale journalistiek

Visser, Sara

Citation

Visser, S. (2022). *Leidse journalistiek: koersen op democratie?: Een onderzoek naar de democratische rol van de lokale journalistiek.*

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master thesis in the Leiden University Student Repository](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3512527>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Leidse journalistiek: koersen op democratie?

Een onderzoek naar de democratische rol van de lokale journalistiek

Sara Visser – s1520237

Masterscriptie (20 EC)

Onderzoeksproject *Journalistiek in Leiden: verleden, heden en toekomst*

Begeleider: prof. dr. J.C. de Jong

Tweede lezer: dr. P. Burger

Master Journalistiek en Nieuwe Media

Universiteit Leiden

1 juli 2022

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie *Leidse journalistiek: koersen op democratie? Een onderzoek naar de democratische rol van de lokale journalistiek*. Een verkenning van een urgent onderwerp: niet alleen verkeert de lokale journalistiek in zwaar weer, ook de lokale democratie staat onder druk – u zult zich ongetwijfeld de historisch lage opkomst bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen 2022 nog wel herinneren. In de hoogopgeleide ‘Kennisstad’ Leiden is er eveneens het nodige werk aan de winkel, zo blijkt. Hoe denken Leidse journalisten over hun democratische rol? Op welke wijze vullen ze die in? En waar moet precies aan worden gewerkt?

Vol enthousiasme en overgave heb ik me gestort op deze urgente, actuele thematiek. Dat ik me bij dit scriptietraject bovendien heb mogen bezighouden met de journalistiek in *Leiden*, maakte het tot een extra bijzonder project. Niet alleen is dit de stad waar ik mijn thuis van heb gemaakt sinds het begin van mijn studententijd, ook staat de Leidse journalistiek dit jaar in het bijzonder in de belangstelling in het kader van Leiden European City of Science 2022. Deze scriptie maakt onderdeel uit van het grotere, interdisciplinaire onderzoeksproject ‘Journalistiek in Leiden’, waarvan de resultaten onder meer zullen worden gepresenteerd aan de stad en bediscussieerd door de hoofdredacteuren van de Leidse media op de ‘Dag van de Leidse journalistiek’ (3 november 2022). Een hele eer!

Vanzelfsprekend bedank ik hier graag een aantal mensen. Zonder hen was dit eindresultaat er nooit gekomen. Allereerst wil ik mijn scriptiebegeleider Jaap de Jong bedanken, voor het meedenken, de hulp bij het optuigen van het onderzoek, en voor het grondige en opbouwende commentaar op mijn eerdere scriptieversies. Ook veel dank aan medestudent Sarawitia Franken. Met haar ben ik de uitdaging aangegaan om alle journalisten in Leiden te interviewen. Het opzetten en uitvoeren van zo’n groot project, was zonder Sarawitia nooit gelukt. Het vele uitwisselen van ideeën, het gezamenlijk interviewen van de journalisten, het af en toe kunnen klagen over (gezamenlijke) tegenslagen: dit alles maakt dat ik met veel plezier kan terugkijken op het project.

Graag noem ik ook de groep studenten van de minor Journalistiek en Nieuwe Media van het vak Audiovisuele Journalistiek (2022, onderwezen door W.L. van Rooijen). In tweetallen hebben zij in totaal 15 interviews voor hun rekening genomen. Veel dank gaat uit naar deze duo’s: Julia van der Vlugt & Luka Schriel, Pien van Gelooven & Josephine van Luik, Jeffrey Waagmeester & Matthijs Willemsen, Eva de Vries & Larissa Bakker, Daily Put & Tom Vermeer, Youk van Buren & Hanna van den Boogert, Jasmijn van Gasteren & Philip Zeist, Isabelle Morsch & Lars Klop, Mariam Sadeghi & Luc van Hout, Lonneke van der Lei & Shannon Essenius, Benice Bartman & Saskia Slingerland, Bruno Spee & Beatrice Bendsdorp, Amber Maas & Luc Kouwenhoven, Niels Hassfeld & Judith van Staalduinen, Ruben van der Scheer & Max Plompen.

Tot slot gaat mijn dank uit naar de 24 Leidse journalisten van Leids Nieuwsblad, Leidsch Dagblad, Leids Universitair Weekblad Mare, Omroep Unity, Omroep Sleutelstad en Omroep West die bereid zijn geweest als respondenten mee te werken aan dit onderzoeksproject. De uitgebreide gesprekken met hen hebben een grote rijkdom aan data opgeleverd. Ik wist van tevoren dat deze scriptie zou vallen of staan met de inhoud van de interviews. Het is ‘staan’ geworden; veel dank voor de boeiende gesprekken!

De scriptie is onderdeel van de master *Journalistiek en Nieuwe Media* (Universiteit Leiden), maar inhoudelijk gezien is deze voor mij veel meer dan dat. De democratische rol van de journalistiek is een

onderzoeksonderwerp waar mijn andere studies naadloos bij aansluiten. De BA *Politologie (IBO)*, BA *Rechtsgeleerdheid* en MA *Rechtsgeleerdheid: Encyclopedie en Filosofie van het Recht* hebben mij namelijk niet alleen de nodige bagage meegegeven omtrent het onderwerp ‘democratie’. Ook heb ik bij deze opleidingen ‘de grote vragen’ leren stellen. Hoe verhouden de verschillende actoren in een samenleving zich tot elkaar? Welke plaats nemen zij in; welke rol nemen zij aan? En, misschien nog belangrijker: hoe *zou* dit *moeten zijn*? De vraag die echter onbeantwoord – zelfs onzichtbaar bleef, was die naar de plaats van de journalistiek. Eindelijk heb ik die noodzakelijke vraag kunnen opwerpen – toegespitst op de zo urgente, lokale kwestie in Leiden. Een (begin van een) antwoord vindt u hopelijk terug in deze scriptie.

Ik wens u veel leesplezier, stof tot nadenken én discussie toe!

Sara Visser

Leiden, 1 juli 2022

Samenvatting

Deze scriptie verkent de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek, naar de opvatting van Leidse journalisten. De te beantwoorden deelvragen zijn: (1) welke functies vervult de Leidse journalistiek ten behoeve van de lokale democratie? (2) Hoe zou (beter) invulling gegeven moeten worden aan de democratische rol van de Leidse journalistiek – en welke journalistieke functies horen daarbij? En (3) in hoeverre leeft het idee van journalistiek als dienaar van de lokale democratie binnen de Leidse journalistieke sector?

Het belang van de vraag naar de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek wordt ingeleid vanuit de actualiteit: het blijkt niet goed te gaan met de lokale journalistiek – óók in ‘Kennisstad’ Leiden –, maar de ambitie om dit te verbeteren is aanwezig. Verbeteren hoe en ten behoeve van wat? Van oudsher bestaat er een ‘pact’ tussen journalistiek en democratie: de één kan niet zonder de ander. Deze wederzijdse afhankelijkheid maakt het bestaan van beide geen gegeven: lokaal staan zowel democratie als journalistiek onder druk. De lokale democratie kampt met een afnemend vertrouwen, toenemende verdeeldheid en ‘afhakkers’ – de historisch lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen 2022 zijn hierbij tekenend. De lokale journalistiek verkeert tevens in zwaar weer: door afgenomen advertentie-inkomsten, minder eigen middelen en mankracht, is het de vraag in hoeverre de lokale journalistiek nog haar (democratische) rol goed kan vervullen.

In het theoretisch kader wordt uiteengezet dat er veel diensten, rollen of *functies* van de journalistiek te onderscheiden zijn. De lokale, Leidse democratie wordt vervolgens ideaaltypisch beschreven en begrepen als een vorm van ‘eigenaarschap’ – met kernwaarden als identiteit, zelfbeschikking, deliberatie, participatie en inclusiviteit. Hierdoor komen bepaalde taken van de Leidse journalistiek bovendien die anders onderbelicht zouden zijn gebleven. Mede doordat de democratische realiteit een andere vorm van democratie laat zien: een *verbestuurlijkte* democratie. Maar ook in Leiden blijkt de ambitie te bestaan om toe te werken naar een meer *participatieve, deliberatieve* democratie. Dit gegeven heeft geleid tot een ontleding van de democratische rol van de Leidse journalistiek in een vijftal functies: de informatiefunctie, de controlefunctie, de forumfunctie, de representatiefunctie en de mobilisatiefunctie – waarbij met name de tweede functie meer aansluiting lijkt te vinden bij de *verbestuurlijkte* democratie en de laatste drie functies meer passen bij de ideaaltypische notie van lokale democratie als participatief en deliberatief van aard.

Voor dit onderzoek zijn 24 semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten van Leidsch Dagblad, Omroep West, Omroep Sleutelstad, Omroep Unity, Leids Nieuwsblad en Leids Universitair Weekblad Mare uitgevoerd. Grondig zijn deze gesprekken geanalyseerd. Zo is op verkennende wijze

o.m. in kaart gebracht welke functies de geïnterviewde journalisten belangrijk vinden bij het uitoefenen van hun journalistieke werkzaamheden.

In de resultaten komt naar voren dat alle vijf de functies waarin de democratische rol is ontleed, terug zijn te lezen in het ‘collectieve verhaal’ van de Leidse journalisten. Weliswaar met een nadruk op de ‘klassieke functies’ van informeren en controleren. Maar ook het bieden van een (discussie)platform, het vertegenwoordigen van ‘ongehooorde burgers’ en het aanzetten tot actie kunnen tot op zekere hoogte als onderdeel worden gezien van de democratische rol van de Leidse journalistiek – al blijkt die laatste (mobilisatiefunctie) wel omstreden. Waar het beter kan, wordt door de geïnterviewde Leidse journalisten hoofdzakelijk begrepen in financiële termen. En waar de journalistiek met meer geld op moet inzetten? Diepgravende, kritische journalistiek, luidt veelvuldig het antwoord. Dat de Leidse journalisten zich bewust zijn van hun rol in de lokale democratie, klinkt door vrijwel alle gesprekken heen. Wel wederom veelal begrepen in de functie van ‘waakhond’. Al wordt de journalistiek als ‘aanjager tot verandering’ – de mobilisatiefunctie – hier ook meermaals aan gerelateerd.

Uit de resultaten is de conclusie getrokken dat de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek naar de opvatting van de Leidse journalisten met name begrepen wordt in termen van ‘informeren’ en ‘controleren’, maar dat de drie meer ‘participatieve’/ ‘deliberatieve’ functies (forum, representatie, mobilisatie) ook terugkomen. Geconcludeerd is dat de journalisten zich zeker een democratische rol aanmeten – zich tot op zekere hoogte zien als ‘dienaar van de lokale democratie’ –, en ook ruimte zien voor verbetering. Maar dat dit voor de Leidse journalisten wel vaak begint met het op orde krijgen van de financiële situatie: meer geld en fte.

Deze scriptie onderstreept de urgentie en relevantie van de lokale, Leidse journalistiek, en haar democratische rol. De resultaten en conclusies die eruit voortkomen zijn voer voor discussie. In deze scriptie wordt een kleine voorzet gegeven. Want wanneer je de blik voorbij de onderzoeksvraag richt, en teruggaat naar het normatieve kader – de democratische rol gelegen in *vijf* functies –, moet de vraag worden gesteld in hoeverre de wijze waarop de Leidse journalistiek haar democratische rol vervult, ook de juiste is. Gesuggereerd wordt dat, wanneer het streven naar een meer participatieve, deliberatieve lokale democratie erkend wordt, de lokale journalistiek daar ook een opdracht heeft. Met het vooruitzicht op extra investeringen, kan de Leidse journalistiek opnieuw ‘de boog spannen en de pijlen richten’. Daarbij is het noodzakelijk – zéker in ‘Kennisstad’ Leiden – dat de Leidse journalistiek zich actief rekenschap geeft van de waarden van participatie, deliberatie en inclusiviteit, bij de invulling van haar democratische rol.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting.....	4
1. Inleiding. Het pact tussen democratie en journalistiek: oude thematiek, hernieuwde vragen.....	9
1.1 Lokale, Leidse journalistiek: een actueel en urgent onderwerp	9
1.2 Het primaire bestaansrecht van de journalistiek.....	10
1.3 Ingezoomd: de lokale kwestie	11
1.4 De democratische rol van de lokale journalistiek: een normatief vraagstuk	12
1.5 Het onderzoek: Leiden als casus en de te beantwoorden vragen	13
2. Theoretisch kader. Lokale journalistiek als dienaar van de lokale democratie	15
2.1 Een (lokaal) democratiebegrip	15
2.2 De democratische rol van de journalistiek: een rijk palet	17
2.3 De democratische rol van de Leidse journalistiek in vijf functies afgewogen.....	19
3. Methode. Semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten.....	22
3.1 De gemeente Leiden als onderzoeksobject.....	22
3.2 Een onderzoek met interviews: het ‘waarom’ en ‘hoe’	23
3.3 Een korte toelichting op de vragenlijst.....	24
3.4 De steekproef: een kwalitatief onderzoek onder Leidse journalisten	25
3.5 Afrondende overwegingen met betrekking tot het uit te voeren onderzoek.....	27
3.6 Dataverwerking: van antwoordenbrei naar categorisering	28
4. Resultaten. Controleren, informeren, en andere taken: Leidse journalisten aan het woord.....	30
4.1 Leidse journalisten vertellen...over welke functies?	30
4.1.1 Informeren: de grote gemene deler	30
4.1.2 De urgentie van controle	34
4.1.3 Het belang van debat & het bieden van een podium	37
4.1.4 Representatie en het creëren van onderling begrip	39
4.1.5 De journalist als aanjager: schipperen tussen ‘activeren’ en ‘neutraliteit’	42
4.1.6 Voorbij de sensitizing concepts: ‘extra taken’ voor de Leidse journalistiek?	44
4.2 Leidse journalisten en het bewustzijn van hun democratische rol	45
4.3 Welke uitdagingen hebben de journalisten het hoofd te bieden?	47
4.3.1 Een kwestie van bereik	48
4.3.2 Beperkte financiële middelen	50
4.3.3 Wantrouwen en agressie	52
4.3.4 Het ‘leger van communicatieadviseurs’	53
4.4 De journalistieke functies & mogelijke startpunten voor verbetering	55
5. Conclusie. De staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek.....	57

5.1 Resumé: van theorie en methode naar onderzoek en resultaten.....	57
5.2 Antwoorden op de vragen.....	58
6. Discussie. De onderzoeksvraag voorbij, kritische noten en suggesties voor vervolgonderzoek.....	61
6.1 Nota bene: voorbij de onderzoeksvraag; terug naar de <i>normatieve kwestie</i>	61
6.2 Kanttekeningen bij dit onderzoek.....	62
6.3 Vertrekpunten voor vervolgonderzoek.....	63
Bibliografie	65
Bijlage 1. Vragenlijst	68
Bijlage 2. Interviewprotocol interviews Leidse journalisten	69
Bijlage 3. Format mail – uitnodiging journalisten.....	71
Bijlage 4. Interviews Leids Nieuwsblad.....	72
Bijlage 4.1 – Transcript interview Maarten Koop	72
Bijlage 4.2 – Transcript interview Hans Schuurman.....	88
Bijlage 5. Interviews Omroep West.....	101
Bijlage 5.1 – Transcript interview Brian van der Bol.....	101
Bijlage 5.2 – Transcript interview Robbert van der Cleef	125
Bijlage 6. Interviews Mare.....	140
Bijlage 6.1 – Transcript interview Frank Provoost	140
Bijlage 6.2 – Transcript interview Markt Reid.....	165
Bijlage 6.3 - Transcript interview Susan Wichgers.....	177
Bijlage 6.4 - Transcript interview Vincent Bongers.....	187
Bijlage 6.5 – Transcript interview Sebastiaan van Loosbroek	198
Bijlage 6.6 – Transcript interview Mare-journalist.....	215
Bijlage 7. Interviews Omroep Unity	227
Bijlage 7.1 – Transcript interview Rudo Slappendel.....	227
Bijlage 8. Interviews Omroep Sleutelstad	243
Bijlage 8.1 – Transcript interview Chris de Waard.....	243
Bijlage 8.2 – Transcript interview Robbert Beurse	269
Bijlage 8.3 – Transcript interview IJsbrand Terpstra	276
Bijlage 8.4 – Transcript interview Marijn Kramp.....	288
Bijlage 9. Interviews Leidsch Dagblad	318
Bijlage 9.1 – Transcript interview Coen Polack.....	318
Bijlage 9.2 – Transcript interview Gertjan van Geen.....	350
Bijlage 9.3 – Transcript interview Annalaura Molducci.....	358
Bijlage 9.4 – Transcript interview Hedske Vochteloos.....	382
Bijlage 9.5 – Transcript interview Binnert-Jan Glastra	392
Bijlage 9.6 – Transcript interview Wilfred Simons	409

Bijlage 9.7 – Transcript interview Loman Leefmans.....	419
Bijlage 9.8 – Transcript interview Aad Rietveld	430
Bijlage 9.9 – Transcript interview Hielco Kuipers	437

1. Het pact tussen democratie en journalistiek: oude thematiek, hernieuwde vragen

1.1 Lokale, Leidse journalistiek: een actueel en urgent onderwerp

“Wie naar het Leidse medialandschap kijkt, ziet een volle etalage. Maar wie naar binnen gaat merkt dat het een winkel is met veel lege dozen.”

– Thomas Bruning¹ (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 27).

“Onafhankelijke, sterke media zijn onmisbaar in een goed functionerende democratie. Ik wil dat journalisten lokaal, regionaal en landelijk hun belangrijke werk kunnen doen – onafhankelijk, op volle sterkte en zonder beperkingen.”

– Gunay Uslu, staatssecretaris Cultuur en Media (Rijksoverheid, 2022).

Deze twee citaten zijn typerend voor de situatie waarin de lokale (Leidse) journalistiek verkeert. Kortgezegd: (1) het gaat niet goed, maar (2) er wordt naar gestreefd het tij te keren. De lokale journalistiek is de afgelopen decennia verschaald geraakt (Raad voor het Openbaar Bestuur & Raad voor Cultuur, 2020). Ook in Leiden, waar veel media actief zijn – ‘een volle etalage’ – maar waar in kwalitatief opzicht het nodige werk aan de winkel is, gezien de vele ‘lege dozen’ (De Jong & Koetsenruijter, 2017). Zeker voor Leiden, een stad met relatief veel hoogopgeleiden, een stad die zich graag profileert als ‘Kennisstad’, een pijnlijke constatering (Compendium voor de Leefomgeving, 2021; www.leidenkennisstad.nl). Het bewustzijn van de verslechterde staat van de lokale journalistiek heeft in Leiden dan ook geresulteerd in de oprichting van het Leids Mediafonds in 2018. En zoals uit de woorden van staatssecretaris Uslu blijkt, wordt nu zelfs op *nationaal* overheidsniveau nagedacht over het versterken van de *lokale* media. Zo is op 7 juni 2022 naar buiten gebracht dat de lokale journalistiek de komende jaren kan rekenen op extra investeringen (Rijksoverheid, 2022). Omdat ‘in een goed functionerende democratie’ kwalitatief hoogwaardige journalistiek ‘onmisbaar’ is. Onmisbaar: hoezo? En hoe? Wat is die democratische rol van de lokale journalistiek dan precies? Juist nu, met het vooruitzicht op extra investeringen in de lokale journalistiek, is het cruciaal om dáár de aandacht op te richten; om de lokale journalistiek de invulling te kunnen geven die een goed functionerende lokale democratie vereist.

¹ Algemeen secretaris van de Nederlandse Vereniging voor Journalisten (NVJ) en bestuurder van Villamedia Uitgeverij.

In deze inleiding wordt voorts eerst kort ‘uitgezoomd’, en zal het primaire bestaansrecht van de journalistiek – journalistiek ten behoeve van democratie – worden aangestipt. Vervolgens wordt de focus gelegd op de lokale kwestie, wordt de democratische rol van de lokale journalistiek als een normatief vraagstuk opgeworpen en zal Leiden als onderzoekscasus worden geïntroduceerd – met de opvattingen van de Leidse journalisten als het uiteindelijke voorwerp van onderzoek. Dit alles brengt ons aan het einde van de inleiding tot de te beantwoorden onderzoeksvraag.

1.2 Het primaire bestaansrecht van de journalistiek

Democratie en journalistiek zijn ontegenzeggelijk met elkaar verbonden. De journalistiek zoals we die vandaag de dag kennen, vindt haar historische oorsprong in de tijd dat de eerste moderne democratische samenlevingen ontstonden, zo’n 400 jaar geleden. Dit gebeurde tegen de zeventiende-eeuwse achtergrond van de strijd tégen de monarchie en vóór democratische hervormingen. De moderne notie van journalistiek als kritisch, onafhankelijk en gedreven tot het bieden van tegenwicht, kwam reeds in die turbulente tijden tot stand (McNair, 2009, p. 237).

Niet alleen vanuit dit historische perspectief, maar ook moreel gezien – en daarmee juridisch – gaan democratie en journalistiek hand in hand. Democratie en persvrijheid – een fundament van de journalistiek – kennen als normatieve concepten een hechte relatie, zo beschrijft Jesper Strömbäck: ‘As ideas they were born together; hence, some might say that if they do not live together, they will die together’ (2010, p. 73). Niet voor niets is de persvrijheid vastgelegd in de Grondwet.² De idee van de democratische rechtsstaat vereist een vrije pers; eist journalistiek. De relatie tussen journalistiek en democratie kan dan ook worden beschreven als ‘sociaal contract’, stelt Strömbäck: de journalistiek heeft de democratie nodig – als dé bestuursvorm die vrije meningsuiting en persvrijheid respecteert. Tegelijkertijd heeft de democratie de journalistiek nodig, als systeem dat zorgt voor informatiestromen, publieke discussie en als onafhankelijke waakhond die de staat in het gareel houdt (Strömbäck, 2005, p. 332). Kort en goed: de een kan niet zonder de ander.

Dat journalistiek iets met democratie van doen heeft – en vice versa –, lijkt dusdanig vanzelfsprekend dat we daar niet meer naar hoeven om te kijken. Er zijn immers ook zoveel andere vraagstukken die binnen de *journalism studies* de aandacht vragen. Denk aan mis- en desinformatie, de invloed van sociale media en digitale platformen, commercialisering, diversiteit en inclusiviteit – om maar een aantal willekeurige actuele onderwerpen te noemen. De rol die de journalistiek heeft binnen en ten behoeve van de democratie is daarbij teveel een open deur; zo wezenlijk – wellicht zelfs alomvattend; begrepen

² Grondwet, Artikel 7 lid 1: ‘Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet’. Dit Grondwetsartikel omvat zowel het censuurverbod als het verspreidingsrecht omvat en naar de geldende jurisprudentie wordt het ietwat gedateerde woord ‘drukpers’ logischerwijs ruim uitgelegd (Belinfante & De Reede, 2015, 281-285).

als het primaire bestaansrecht van de journalistiek (Deuze, 2004, p. 20-21) – dat zelfs studenten en communicatieprofessionals het voor lief nemen, aldus Christians et al. (2009, preface). Maar dit is problematisch: ‘a key challenge of contemporary journalism threatens to fade into the background. Namely, the question of how we ought to think ahead about the *democratic functions of journalism*’ (Esser, 2019, p. 194). Gezien de fundamentele waarde van deze thematiek moeten we die ogenschijnlijke achteloosheid hoognodig achter ons laten. Tijd om een blik te werpen op de democratische rol van de journalistiek.

1.3 Ingezoomd: de lokale kwestie

‘De journalistiek’ tezamen met ‘de democratie’ zijn onvoldoende concreet om aan een kwalitatief onderzoek te onderwerpen. Want: welke journalistiek? En welke democratie? Vele opties zijn mogelijk. De lokale kwestie vraagt in het bijzonder om onderzoeks aandacht. Niet alleen lijkt het namelijk slecht gesteld met de lokale democratie, ook de lokale journalistiek staat onder druk (Peters et al., 2014; De Jong & Koetsenruijter, 2017; Voermans & Waling, 2018; VNG-commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur, 2016). Terwijl de democratische wortels van Nederland terugleiden tot aan dat lokale domein: de gemeente. Nederland is een gemeenteland bij uitstek, zo stellen Voermans en Waling in *Gemeente in de genen* (2018). ‘De burger is vanouds niet alleen klant van de gemeente, maar ook eigenaar’, schrijft Kim Putters (voormalig directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau) in het voorwoord van dit boek. Maar die ‘unieke democratische erfenis’ van dat eigenaarschap, dat bevochten zelfbestuur, ligt onder vuur (Voermans & Waling, 2018, p. 13-24; p. 267-290). De commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur van de VNG stelt dan ook dat er reden tot zorg is ten aanzien van het politiek en democratisch functioneren van lokaal bestuur. Dit betreft onder andere het afnemende vertrouwen in de politiek, de lage opkomst bij verkiezingen, de toenemende verdeeldheid en de ‘afhakers’ (VNG-commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur, 2016, p. 4). Er ligt dus een opgave voor de lokale democratie: ‘Dat vraagt om een nieuwe verworteling van de democratie, een cultuur van actief burgerschap en een belangrijke mate van onderling vertrouwen’ (VNG-commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur, 2016, p. 4-5).

Die opgave voor de lokale democratie kan niet losgezien worden van de opgave die er ligt voor de lokale journalistiek. Zoals gesteld: democratie en journalistiek zijn onlosmakelijk verbonden. De journalistiek houdt de lokale democratie dan ook in zekere zin in leven (Voermans & Waling, 2018, p. 132). Die lokale journalistiek verkeert echter tevens in zwaar weer. ‘In de lokaal democratie(ën) gaat het niet om de vraag of de media teveel invloed hebben, maar om de vraag of er nog wel voldoende onafhankelijke berichtgeving bestaat, en of de overgebleven media kwantitatief en kwalitatief voldoende aandacht (kunnen) besteden aan het reilen en zeilen van de lokale democratie’, aldus het rapport *Verkenning lokale democratie* (Peters et al., 2014, p. 72). Het internet heeft ertoe geleid dat de betaalde printoplagen

van traditionele nieuwsmedia flink zijn afgenomen. Hiermee samenhangend verloren de traditionele media veel advertentie-inkomsten (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 9-13). De taken van de lokale media staan onder druk door minder eigen middelen, een uit balans geraakte verhouding tussen overheidsinformatie en onafhankelijke berichtgeving en het gebrekkige engagement van de lokale burger (De Jong & Koetsenruijter, 2019, p. 6-8; Raad voor het Openbaar Bestuur & Raad voor Cultuur, 2020, p. 16-17). De afgenomen aandacht van de lokale media voor de lokale democratie is een grote aderlating als het gaat om democratische controle en tegenmacht (Van Ostaaijen, 2022, p. 187). Maar die bekende ‘waakhondfunctie’ is niet per definitie de enige democratische rol die de lokale journalistiek te vervullen heeft – al wordt die functie veelal verondersteld als dé democratische taak voor de journalistiek. De democratische rol van de lokale journalistiek kan echter meer omvatten (Blumler & Gurevitch, 1995; McNair, 2009; Christians et al., 2009; Blumler & Coleman, 2015; Coleman et al., 2015; Kreiss, 2016; Schudson, 2017; Esser, 2019). Zou misschien wel meer *moeten* omvatten.

1.4 De democratische rol van de lokale journalistiek: een normatief vraagstuk

Christians et al. beschrijven hoe de relatie tussen media en maatschappij, tussen journalistiek en democratie, op twee niveaus kan worden benaderd en beschreven: het niveau van de realiteit, en het niveau van de idealen (2009, preface). ‘At issue is not only wat *is* the role of journalism in society but above all wat this role *should be*. Such a perspective of the media’s mission in democracy leads us to a normative level’ (Christians et al., 2009, preface). Het idee van journalistieke taken of ‘functies’, heeft onvermijdelijk een normatief uitgangspunt (Coleman et al., 2015, p. 6-7). Er zijn (normatieve) verwachtingen van de journalistiek – ideeën waar naar opgeleefd moet worden, ‘taken’ die moeten worden uitgevoerd. Middels de wat abstractere journalistieke functiebegrippen – zoals de ‘verbindende functie’ of de ‘waakhondfunctie’ – kan de journalistieke realiteit (makkelijker) worden getoetst (zie bijv. De Beus et al., 2011, p. 387). Maar door die welbekende functiebegrippen als startpunt te nemen voor een empirische beoordeling blijft de vraag ‘Wat *zou* de (democratische) rol van de journalistiek *moeten zijn?*’ eigenlijk uit het vizier. Dat tweede perspectief, die normatieve benadering, wordt dan ook veelal als vanzelfsprekend gezien, aldus Christians et al. (2009, preface). Terwijl de normatieve dimensie cruciaal is. Niet alleen om de journalistieke status quo te kunnen begrijpen en duiden, maar tevens omdat normatieve theorieën instrumenteel kunnen zijn voor het emanciperen van de status quo: het antwoord op de vraag ‘welke taken *behoort* de lokale journalistiek te vervullen in en ten behoeve van de lokale democratische samenleving’ biedt richtingwijzers voor de lokale journalistiek van de toekomst.

Die richtingwijzers voor de lokale journalistiek zijn gezien het hierboven beschreven ‘klimaat’ van de lokale democratie en lokale journalistiek broodnodig. Daarom zal de democratische rol van de lokale journalistiek in deze scriptie centraal staan, en wordt niet alleen descriptief onderzocht hoe het ervoor

staat met deze journalistieke democratische functies, maar wordt ook het normatieve aspect, de journalistieke missie ten behoeve van de lokale democratie, onder de loep genomen.

1.5 Het onderzoek: Leiden als casus en de te beantwoorden vragen

In dit onderzoek naar de staat van de democratische rol van de lokale journalistiek, zal Leiden als ‘casus’ worden genomen. Leiden is een middelgrote gemeente en kent een divers medialandschap. Zoals genoemd in 1.1 profileert Leiden zich daarbij als een stad met ambitie, een ‘Kennisstad’. De staat van de democratische rol van de journalistiek is in Leiden zodoende extra urgent: van een stad met ambitie mag worden verwacht dat de kwaliteit van de lokale journalistiek van hoogst belang wordt geacht. Er is al een eerdere studie over de Leidse journalistiek verschenen – waar nota bene mede een Leids Mediafonds uit is voortgevloeid (De Jong & Koetsenruijter, 2017). De waarde van de lokale journalistiek wordt in Leiden dus weldegelijk onderkend. De vraag naar de (juiste) invulling van de rol van de lokale, Leidse journalistiek, is zodoende een noodzakelijke vervolgstap. Dit alles maakt de Leidse journalistiek bij uitstek een geschikte en aansprekende casus om aan een kwalitatief onderzoek te onderwerpen. De resultaten uit dit onderzoek kunnen daarbij illustratief – en dus van waarde – zijn voor andere gemeenten met een vergelijkbaar medialandschap. Voorts moet worden aangestipt dat dit onderzoek naar de staat van de democratische rol van de journalistiek in Leiden verkennend van aard zal zijn: aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten zal het onderzoek inzichten verschaffen waarop kan worden voortgebouwd. De opvatting van de Leidse journalisten wordt in dit verkennende onderzoek dus centraal gesteld. Door Leiden als casus te nemen, de democratische rol van de lokale journalistiek als vraag op te werpen, en de opvattingen van lokale journalisten hierin centraal te stellen, zullen de inzichten over de lokale journalistiek worden vergroot.

Dit alles brengt ons bij de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek naar de opvatting van Leidse journalisten?

Deze onderzoeksvraag zal worden beantwoord aan de hand van drie deelvragen. Al deze deelvragen zullen in het licht van de opvattingen van de Leidse journalisten worden beantwoord. De staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek zal allereerst descriptief worden benaderd:

1. *Welke functies vervult de Leidse journalistiek ten behoeve van de lokale democratie?*

Zoals hierboven benoemd, is de kwestie omtrent de journalistieke functies bovenal ook normatief geladen – niet alleen ‘hoe het is’, maar ook ‘hoe het zou moeten zijn’, is van belang. Daarom zal naast die meer descriptieve invalshoek ook de meer ‘normatieve’ vraag worden gesteld:

2. *Hoe zou (beter) invulling gegeven moeten worden aan de democratische rol van de Leidse journalistiek – en welke journalistieke functies horen daarbij?*

Het uitgangspunt dat de lokale journalistiek een belangrijke rol heeft in het levensvatbaar houden van de lokale democratie, maakt dat ook de vraag rijst in hoeverre dit democratische plichtsbesef er überhaupt is onder de journalisten. Dit kan veelzeggend zijn t.a.v. de staat van hun democratische rol:

3. *In hoeverre leeft het idee van journalistiek als ‘dienaar van de lokale democratie’ binnen de Leidse journalistieke sector?*

Antwoorden op deze drie deelvragen tezamen zullen een uitgebreid beeld opleveren over de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek. In het volgende hoofdstuk zal middels literatuurstudie onder meer het concept lokale democratie worden onderzocht en zal de democratische rol van de journalistiek via literatuurstudie nader worden toegelicht en afgebakend als theoretisch kader. Vervolgens zal in hoofdstuk 3 de onderzoeksmethode worden besproken, en worden in hoofdstuk 4 de resultaten van het onderzoek uiteengezet. In hoofdstuk 5 zullen conclusies ten aanzien van de onderzoeksvraag – via de deelvragen – worden getrokken. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 het onderzoek en de daaruit voortgevloeide resultaten bediscussieerd.

2. Lokale journalistiek als dienaar van de lokale democratie

In dit theoretische kader worden aan de hand van literatuurstudie de verschillende voor het onderzoek relevante concepten uitgeplozen en afgebakend om te kunnen dienen als *sensitizing concepts* – richtinggevend voor het onderzoek. Allereerst wordt daarbij ingegaan op de lokale democratie (2.1). Lokale democratie zal als concept worden onderzocht ten behoeve van het onderzoek. De manier waarop we democratie begrijpen en het type democratie dat we nastreven heeft immers implicaties voor de journalistieke rol die hieraan opgehangen wordt. Dit, om uiteindelijk bij de ‘hamvraag’ terecht te komen: (hoe) kan de lokale journalistiek de lokale democratie dienen? Er zijn vele (normatieve) theorieën over de rol die de journalistiek inneemt ten behoeve van de democratie (2.2). Overkoepelende elementen zullen hieruit worden gedestilleerd en gegoten in een vijfledig functiebegrip van de journalistiek, toegepast op de lokale kwestie (2.3). Dit brengt ons tot een normatief begrip van de democratische rol van de lokale journalistiek. Klaar om aan een kwalitatieve, verkennende studie te onderwerpen.

2.1 Een (lokaal) democratiebegrip

Voor begrip van de rol die de journalistiek heeft ten behoeve van de democratie, is het belangrijk om te bepalen wat in concreto onder democratie wordt verstaan. Democratie is een omstreden, ‘contested’ concept (Strömbäck, 2005, p. 174; Strömbäck 2010, p. 333; Blumler & Coleman, 2015, p. 112). Er is niet één definitie te geven: er zijn er vele. Zoals er ook vele verschillende vormen van democratie bestaan en hebben bestaan. Blumler erkent dit probleem, en poogt democratie te begrijpen op een manier die direct gerelateerd is aan het aandeel dat communicatie zou moeten spelen in het dienen van de democratie – een ‘communicative-sensitive definition of democracy’ (Blumler, 2015, p. 112). Blumler beschrijft daarom democratie als ‘collective self-determination’, gericht op vraag hoe het publieke debat gevoerd moet worden om problemen in een samenleving of natie op te lossen (Blumler, 2015, p. 112).

Christians et al. gaan verder dan één overkoepelend democratiebegrip, en onderscheiden vier modellen van democratie – ‘pluralist democracy’, ‘administrative democracy’, ‘civic democracy’ en ‘direct democracy’ – als kader om de relatie tussen media en democratie te onderzoeken (2009, p. 25-29, p. 95-105). Waar bij het model van de ‘pluralistische democratie’ strijdende belangen tussen verschillende private groepen en de onderhandelingen die daaruit ontstaan bestaansrecht geven aan de democratie, is het fundament van de ‘bestuurlijke democratie’ de veronderstelling dat ‘gewone burgers’ niet in staat zijn tot zelfbestuur en dus een bestuurlijke ‘elite’ gewenst is – “government *for* the people (...) not *by* the people’ (Christians et al, 2009, p. 97). De ‘burgerdemocratie’ staat hiermee in contrast: dit model beschrijft democratie als deliberatief van aard, met het publieke debat tussen de burgers als legitimerend

fundament. Het vierde model, de ‘directe democratie’, kent ook dat deliberatieve karakter maar neemt het ideaal van zelfbestuur nog letterlijker. Hier ligt de nadruk hoofdzakelijk op de participatie en actieve betrokkenheid van burgers (Christians et al, 2009, p. 95-105). Ook Strömbäck onderscheidt vier democratiemodellen met het oog op normatieve implicaties voor de journalistiek (Strömbäck, 2005). Strömbäcks terminologie verschilt van Christians et al., maar de vier democratiemodellen zijn in grote lijnen vergelijkbaar. Zo toont Strömbäcks ‘procedural democracy’ gelijkenissen met het model van de bestuurlijke democratie, de ‘competitive democracy’ lijkt op het pluralistische model, de ‘deliberative democracy’ is vergelijkbaar met de burgerdemocratie en de ‘participatory democracy’ toont tot slot overeenkomsten met de directe democratie (Strömbäck, 2005, p. 337). Dergelijke democratiemodellen zijn echter niet in steen gebeiteld, betogen beide auteurs. Democratie is altijd complexer en meer fluide dan de modellen laten zien (Christians et al., 2009, p. 96). Dit uitgangspunt klinkt ook door bij Strömbäck: ‘no existing democracy can be characterized as a ‘pure’ model of democracy (...) all democracies show elements from each of the normative models’ (2005, p. 337). In de ene democratie voert het ene model meer de boventoon dan het andere model, en dat heeft implicaties voor de rol die de journalistiek aanneemt of zou moeten aannemen. Bovendien: willen we dat een ander democratiemodel meer de boventoon gaat voeren, dan zullen ook de eisen die worden gesteld aan de journalistiek – de democratische rol die de journalistiek behoort te vervullen – daarmee moeten meebewegen.

Hoe kunnen we deze inzichten begrijpen als we kijken naar het lokale niveau? Voermans en Waling zien de lokale democratie in de kern als een soort ‘eigenaarschap’ – zoals kort benoemd in de inleiding. Deze democratische essentie ontrafelen Voermans en Waling uit de Nederlandse geschiedenis; zelfbestuur zit in de *genen*:

‘Meer dan andere landen zijn wij een land van gemeenten (...) een land van gemeenschappen die zichzelf als groep hebben georganiseerd, die zelfstandig vorm proberen te geven aan hun lot en zichzelf (dus ook) tot op zekere hoogte zelfstandig besturen. Gemeenschappen die daar in ieder geval wel prijs op stellen, en die behoorlijk bokkig kunnen worden als zij het gevoel hebben dat hun dat eigenaarschap wordt ontnomen’ (Voermans & Waling, 2018, p. 19).

Dit historisch gefundeerde inzicht leidt tot de notie van ‘de gemeente *van* de burger’: een gemeenschap waar de verschillende belangen worden gehoord, doordat ze worden benoemd, soms zelfs ‘rondgeschreeuwd’. In deze gemeente *van* is er politieke strijd, omdat eenieder actief belanghebbende is bij de democratische besluitvorming (Voermans & Waling, 2018, p. 283-289). Dit wordt afgezet tegen het idee van ‘de gemeente *voor* de burger’. In de gemeente *voor* ligt het accent op wat het gemeentebestuur vóór de inwoners moet doen; het gaat om oplossen, het liefst zo efficiënt mogelijk

(Voermans & Waling, 2018, p. 282). De gemeente *voor* domineert tegenwoordig. De gemeente *van*, met bijbehorende waarden zoals identiteit, zelfbeschikking, gelijke kansen, deliberatie, participatie en inclusiviteit, ligt onder vuur, concluderen Voermans en Waling (2018, p. 288). Terwijl dit nou juist de kern van de lokale democratie betreft.

De lokale democratie in Leiden – als de democratie die in casu aan onderzoek wordt onderworpen – wordt begrepen vanuit deze analyse van Voermans en Waling (bij gebrek aan meer specifieke studies naar de *Leidse* democratie). Een democratie waarin misschien te lang is geopereerd vanuit de gedachte ‘gemeente *voor*’, en te weinig vanuit het idee ‘gemeente *van*’. Deze notie correspondeert met een ‘te veel’ van het model van de ‘bestuurlijke democratie’ en een te weinig van de ‘burgerdemocratie’ en ‘directe democratie’, zoals door Christians et al. geconceptualiseerd. Dit inzicht is in zekere zin terug te lezen in de overwegingen ten aanzien van de Leidse *Participatie en inspraak verordening 2019*. Een verordening die bedoeld was om aansluiting te vinden bij de ambities van het Leidse beleidsakkoord 2018 – 2022, getiteld ‘Samen maken we de Stad’: ‘Samen met de stad betekent samenwerken met de stad en gebruik maken van alle kennis en kunde die in onze stad aanwezig is’, zo wordt de Participatie- en inspraakverordening 2019 toegelicht. ‘Daarnaast spreekt het college in het akkoord de ambitie uit om alle belangen breed in beeld te brengen. Belangrijk onderdeel hierbij is dat mensen die minder in beeld zijn of minder vaak meepraten actief worden opgezocht’ (Toelichting Participatie- en inspraakverordening 2019, verordening gemeenteraad Leiden³). In het beleidsakkoord 2022-2026 ‘Samen leven in Leiden’ wordt deze lijn doorgezet: ‘We vinden het belangrijk dat we aanspreekbaar zijn voor alle Leidenaars. (...) We willen horen en zien wat er speelt. We willen er voor al onze inwoners zijn en besteden extra aandacht aan de groepen die we nog niet goed bereiken. We betrekken Leidenaars bij de grote en kleine uitdagingen waar we als compacte stad mee te maken hebben’ (GroenLinks, D66, PvdA & CDA, 2022, p. 7). Hieruit kan opgemaakt worden dat de lokale democratie zoals die geambieerd lijkt te worden in Leiden een meer deliberatief en participatief karakter heeft – overeenkomstig met Voermans & Walings notie van democratisch eigenaarschap (‘de gemeente *van*’) als de essentie van de lokale democratie.

2.2 De democratische rol van de journalistiek: een rijk palet

Zoals in de inleiding al naar voren is gekomen, zijn journalistiek en democratie onlosmakelijk verbonden met elkaar. Ideeën over taken, functies of rollen van de journalistiek – i.e. ideeën over het bestaansrecht van de journalistiek – worden dan ook, niet geheel verrassend, opgehangen aan de democratie. *Gericht op de democratie*. ‘How might the media better serve democracy?’ vragen Coleman, Moss en Parry zich af in de introductie van de essaybundel *Can the media serve democracy? Essays in honour of Jay G.*

³ Zie voor de volledige ‘Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Leiden houdende regels omtrent participeren in inspraak’: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR625987>.

Blumler (2015, p. 4-8). Dat ter ere van Jay G. Blumler⁴ juist deze vraag wordt gesteld, hangt samen met Blumlers sterk normatieve benadering van de media en journalistiek in zijn academische werk. Dat normatieve perspectief doet ertoe, ‘because values are at stake in our subfield of the communication discipline’, aldus Blumler (Parry & Moss, 2015, p. 210).

Blumler onderscheidt met het oog op dat normatieve kader samen met Michael Gurevitch acht belangrijke diensten van de journalistiek voor de democratie: (1) toezicht houden op de sociaalpolitieke omgeving, het rapporteren van ontwikkelingen die invloed hebben op het welzijn van burgers; (2) betekenisvolle *agenda setting*, identificeren van de belangrijkste problemen; (3) het faciliteren van platforms voor politieke pleitbezorgers; (4) het faciliteren en creëren van dialoog over een breed scala aan standpunten, zowel tussen machtshebbers als ‘de massa’, het brede publiek; (5) mechanismen die bestuurders ter verantwoording roepen; (6) prikkels voor burgers om te leren over en betrokken te raken bij het politieke proces; (7) principieel verzet tegen krachten van buitenaf die de onafhankelijkheid, integriteit en dienstbaarheid van de media schaden; (8) respect voor het publiek als mogelijk betrokkene en in staat zijnde om betekenis te geven aan zijn of haar politieke omgeving (Blumler & Gurevitch, 1995, p. 97).

Tegenwoordig wordt ‘informereren’, door middel van regelmatige, betrouwbare en toegankelijke verslaggeving, vaak als de belangrijkste dienst gezien die de journalistiek levert (Schudson, 2017, p. 96; Kreiss, 2016, p. 73). Maar de journalistiek op zo’n manier definiëren, is te beperkt: ‘[it] contains the seeds of the institution’s own irrelevance’, aldus Kreiss (2016, p. 73). Het is namelijk de normatieve capaciteit van de journalistiek als ‘civic institution’ waar het om te doen is. De gerichtheid op de brede waarden van de publieke sfeer en de toewijding aan het grote publiek als normatief ideaal, maakt journalistiek uniek. ‘It is the moral and civic orientation of journalism that grounds its value as an institution’ (Kreiss, 2016, p. 73). Idealiter levert de journalistiek volgens Kreiss dan ook de infrastructuur voor de publieke sfeer, het ‘master forum’ waarbinnen vele vormen van maatschappelijke monitoring plaatsvinden en het bredere publiek toegang vindt. Een vorm van georganiseerd, ‘civic skepticism’. Dit dient gefundeerd te zijn in de universele democratische waarden, waarbinnen dit scepticisme dienstbaar is aan de publieke zaak (Kreiss, 2016, p.73-74).

Schudson onderkent ook dat er meer is dan de informatiefunctie, en heeft naast de informatiefunctie dan ook zes andere bijdragen die de journalistiek levert of kan leveren aan democratie, benoemd. De in totaal zeven functies volgens Schudson, kort samengevat: (1) informeren; (2) onderzoeken, met name van de macht; (3) analyseren: voorzien van kaders en interpretatiemogelijkheden om de complexe wereld begrijpelijk te maken; (4) sociale empathie creëren door verhalen te maken over ‘andere mensen’ in de

⁴ Ook wel een ‘founding father of British Media Studies’ genoemd (Coleman et al., 2015, p. 197).

samenleving; (5) publiek forum: creëren van dialoog tussen burgers; (6) mobiliseren van groepen door een bepaald standpunt te bepleiten; (7) democratisch onderwijs leveren: het complexe functioneren van het democratische bestel recht doen door de burger daarover te informeren (Schudson, 2009, p. 9-26; Schudson, 2017, p. 96-99). Schudson stelt dat, waar het een focus op de regering betreft, de eerste drie functies samengenomen zouden kunnen worden tot één: de ‘waakhondfunctie’ (Schudson, 2017, p. 97).

McNair is bondiger, en onderscheidt vier verschillende functies die de journalistiek vervult ten behoeve van de democratie: (1) de informatiefunctie: journalistiek maakt een geïnformeerde stemkeus mogelijk; (2) de waakhondfunctie: journalistiek als kritisch toezichthouder van ‘de macht’ – publiek én privaat; (3) de functie van mediator en vertegenwoordiger: de journalistiek bemiddelt tussen burger en bestuurder en representeert daarbij de eerste om diens stem gehoord te laten worden in het democratische proces; (4) de functie van pleitbezorger of ‘debatdeelnemer’: de journalistiek kiest kanten in het publieke debat om mensen te overtuigen van een bepaald standpunt (McNair, 2009, p. 238-240).

De Beus et al. zijn nog bondiger, en brengen het terug tot drie functies van de journalistiek ten behoeve van het democratisch bestel: (1) de informatiefunctie: het op pluriforme wijze informeren van burgers over voor hun relevante, uiteenlopende en belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen; (2) de platform- of expressiefunctie: het vormgeven aan en integraal onderdeel zijn van een publieke sfeer, door pleitbezorgers ruimte te geven, discussie te faciliteren en daarmee *agenda setting* mogelijk te maken; (3) de kritische of controlefunctie: de macht nauwgezet volgen en waar nodig ter verantwoording te roepen (De Beus et al., 2011, p. 387-388).

Gezien de verscheidenheid aan invullingen die worden gegeven aan de democratische rol van de journalistiek, kan geconcludeerd worden dat ‘de democratische rol van de journalistiek’, in feite niet bestaat. De literatuur wijst uit dat er veel verschillende aspecten bij komen kijken, en dat deze op veel verschillende wijzen kunnen worden geconceptualiseerd: van vele, meer gefragmenteerde journalistieke taken, tot enkele overkoepelende functies. Welke taken of functies van belang zijn, hangt af van de aard van de democratie die ermee gediend moet worden: de democratische rol van de Leidse journalistiek moet worden afgestemd op de lokale, Leidse democratie, zoals onder 2.1 uitgelicht en afgebakend.

2.3 De democratische rol van de Leidse journalistiek in vijf functies afgewogen

De lokale, Leidse democratie wordt, zoals in 2.1 beschreven, begrepen als een vorm van eigenaarschap, waar waarden bij horen als identiteit, zelfbeschikking, gelijke kansen, deliberatie, participatie en inclusiviteit (Voermans & Waling, 2018, p. 284). De democratische realiteit laat – zoals o.m. Voermans & Waling betogen – echter een andere vorm van democratie zien. Een democratie waar het meer draait om het bedienen van de burgers als consument, op een oplossingsgerichte en efficiënte manier –

vergelijkbaar met de typering van het bestuurlijk democratiemodel. De gemeente *voor* en de gemeente *van* zijn uit balans; overwicht ligt momenteel bij de eerste, de democratische ambitie (voor de toekomst) bij de tweede. Deze karakterisering van de lokale, Leidse democratie heeft geleid tot de volgende vijf functies, als destillatie uit de hierboven uitgelichte rijke literatuur over journalistieke taken en functies en als concrete, normatieve invulling van de democratische rol van de Leidse journalistiek:

1. Informatiefunctie: in alle hierboven uitgelichte literatuur wordt de informatiefunctie genoemd. Informatie is, vanzelfsprekend, ook cruciaal binnen de lokale democratie om geïnformeerde stemkeus te kunnen maken. Ieder democratiemodel vereist dan ook dat de burgers juist en grondig worden geïnformeerd (Strömbäck, 2005, p. 341). Aangezien de meeste mensen maar weinig lokaal politiek en maatschappelijk engagement vertonen en ‘bijzonder beperkt’ bekend zijn met het lokaal bestuur en de werking daarvan (Van Ostaaijen, 2022, p.93-95), wordt onder deze informatiefunctie expliciet ook de democratische educatie als onderdeel van de informatiefunctie genoemd.
2. Controlefunctie: ook de controlefunctie is in alle literatuur duidelijk aanwezig als belangrijke invulling van de democratische rol van de journalistiek. De journalistieke ‘waakhond’ is daarbij niet alleen gericht op machtsmisbruik door overheidsinstanties, maar ook de controle van private machthebbers (grote bedrijven) valt hieronder. Deze controlefunctie heeft met het oog op de democratische realiteit overwicht in de invulling van de democratische rol van de journalistiek: de ‘verbestuurlijkte’ democratie, de gemeente *voor*, vereist de waakhondfunctie meer dan de andere hierop volgende functies (Strömbäck, 2005, p. 341).
3. Forumfunctie: het creëren van dialoog tussen burgers en het bieden van een platform voor (politieke) pleitbezorgers wordt hier samengevat geconceptualiseerd als de forumfunctie. De forumfunctie maakt tevens betekenisvolle *agenda setting* mogelijk. Deze functie hangt samen met het deliberatieve en participatieve democratische karakter dat ideaaltypisch is voor de lokale democratie en ook nagestreefd lijkt te worden in Leiden.
4. Representatiefunctie: het vertegenwoordigen van de gemeenschap in al haar facetten door burgers die onvoldoende stem hebben een stem te geven in de journalistieke verhalen, zowel met het oog op het maatschappijbeeld van de bestuurlijke elite als van de gemeenschap in de breedte. Dit valt in samenhang te zien met het creëren van sociale empathie en onderlinge betrokkenheid, ook wel sociale cohesie genoemd (Leupold et al., 2016, p.1-4). Deze functie bedient tevens de ideaaltypische notie van lokale democratie, waarbij identiteit en inclusiviteit, het ‘mee mogen doen’, als belangrijke waarden worden gezien.
5. Mobilisatiefunctie: de journalistiek die burgers engageert en activeert. Dit kan doordat de journalistiek een kant kiest, door een bepaald standpunt te bepleiten. Door journalistieke opinievorming kunnen groepen mensen politiek gemobiliseerd worden. Onder deze mobilisatiefunctie kan tevens Blumler en Gurevitch’s journalistieke functie om ‘prikkelers’ te bieden ‘voor burgers om betrokken te raken’, worden geschaard. Op deze manier bedient ook deze laatste

functie de lokale democratie zoals hierboven gekarakteriseerd: participatie en engagement staan centraal; waar nodig moeten de belangen worden ‘rondgeschreeuwd en tegenover elkaar worden gezet’ (Voermans & Waling, 2018, p. 283).

3. Semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten

Het doel van dit onderzoek is om de democratische rol van de lokale journalistiek als fenomeen en belangrijk normatief gegeven nader te verkennen. Dit gebeurt aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews onder Leidse journalisten, waarbij de ervaring van de journalisten centraal staat. Zo zal zicht worden verkregen op de Leidse journalistieke leefwereld, om de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek zowel met het oog op de journalistieke realiteit (descriptief) als de journalistieke ambitie (normatief) te kunnen begrijpen en doorgronden. Het onderzoek zal eerst in context worden geplaatst door de gemeente Leiden als onderzoeksobject nader toe te lichten. Vervolgens komt de onderzoeksmethode van semigestructureerde diepte-interviews aan bod. Hierna wordt de steekproef beschreven en de vragenlijst geduid, om met enkele ethisch-wetenschappelijke overwegingen af te sluiten.

3.1 De gemeente Leiden als onderzoeksobject

Leiden is een middelgrote gemeente in de provincie Zuid-Holland met 125.099 inwoners (meting 1 januari 2020). Als ‘Stad van ontdekkingen’ met de oudste universiteit van Nederland en een historische binnenstad, kent Leiden veel kennisinstituten, musea en ‘kennisintensieve bedrijvigheid’ (Leiden in cijfers, gemeente.leiden.nl). Kennis is dan ook – naast cultuur – een van dé pijlers van Leiden: Leiden is een ‘Kennisstad’. Daarbij heeft Leiden een divers en rijk medialandschap, waar veel verschillende media in opereren (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 15; Koetsenruijter & Van der Lubben, 2018, p. 298). Zo heeft Leiden allereerst een eigen lokaal dagblad: *Leidsch Dagblad*. Daarnaast wordt er wekelijks een huis-aan-huisblad uitgebracht, het *Leids Nieuwsblad*, waarvan de achterkant wordt bezet door het nieuws van de gemeente: *De Stadskrant*. Deze papieren media zijn ook ‘digitaal gegaan’, en hebben hun eigen nieuwssites. Verder is in Leiden een lokale publieke omroep actief: *Omroep Sleutelstad*, met een tv- en radiostation. *Unity* vormt hiervan de commerciële tegenhanger, met tevens een tv- en radiostation. Ook zijn beide omroepen op het internet terug te vinden in de vorm van nieuwssites. Op regionaal niveau wordt nieuws over Leiden verzorgd door *Omroep West*, het radio- en televisiestation van RTV West. Daarbij zijn er nog diverse hyperlocals actief in Leiden. Daar de Universiteit Leiden een belangrijk onderdeel is van de gemeente Leiden als ‘Kennisstad’ en ‘Stad van ontdekkingen’, dient tot slot *Mare* aangestipt te worden als noemenswaardige speler in het Leids medialandschap; het onafhankelijke en professionele weekblad van de Universiteit Leiden (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 15-16; Koetsenruijter & Van der Lubben, 2018, p. 298).

Deze verscheidenheid aan mediakanalen lijkt in eerste opzicht een positief gegeven. Maar De Jong en Koetsenruijter concluderen in het rapport *Het versterken van lokale nieuwsmedia: naar een Projectfonds Leidse Journalistiek* (2017) dat die kwantiteit zich niet per definitie uitbetaalt in journalistieke kwaliteit. Ondanks de rijkdom en diversiteit van het medialandschap wordt er over verschraling van de Leidse journalistiek als zodanig gesproken. ‘Diepgang, impact, continuïteit worden in het huidige medialandschap binnen Kennisstad Leiden niet voldoende gewaarborgd’ (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 27). Deze conclusies uit 2017 zijn opgepakt door de gemeente Leiden, het hierboven genoemde rapport heeft zijn vruchten afgeworpen. De gemeente Leiden is bereid geld te steken in de lokale journalistiek als een *merit good*⁵. Zodoende bestaat sinds 2018 het Leids Mediafonds (LMF), dat subsidies verstrekt aan journalistieke organisaties en journalisten om de kwaliteitsjournalistiek in de Leidse regio te helpen bevorderen, waarbij in het bijzonder de meer diepgravende, kritische onderzoeksjournalistiek wordt gestimuleerd.⁶

3.2 Een onderzoek met interviews: het ‘waarom’ en ‘hoe’

‘Most simply put. Stories are a way of knowing’, aldus Irving Seidman (2013, p. 7). Door verhalen te vertellen, mensen verhalen te laten vertellen over hun (gedeelde) werkelijkheid, wordt in hele pure vorm betekenis aan die werkelijkheid gegeven: ‘It is this process of selecting constitutive details of experience, reflecting on them, giving them order, and thereby making sense of them that makes telling stories a meaning-making experience’ (Seidman, 2013, p. 7). Het interview als onderzoeksmethode is daarmee een sterke manier om maatschappelijke processen te doorgronden, doordat inzicht wordt verkregen in de geleefde ervaring van de individuen wiens leven betrekking heeft op de maatschappelijke processen die in kwestie centraal staan (Seidman, 2013, p. 13). En dat is precies wat dit onderzoek beoogt.

In dit onderzoek staat ‘de staat’ van de democratische rol van de Leidse journalistiek centraal. Deze thematiek – de leidende onderzoeksvraag – leent zich voor kwalitatief onderzoek; leent zich in het bijzonder voor kwalitatieve interviews, ook wel semigestructureerde diepte interviews genoemd (Evers, 2015, p. 31). Met het onderzoek wordt namelijk bovenal een verkenning beoogd van die genoemde ‘staat’ van de lokale, Leidse journalistiek. Dit is namelijk nog een tamelijk onontgonnen wetenschappelijk onderzoeksterrein – slechts één eerdere studie is hierover – concreet over Leiden – verschenen (zie De Jong & Koetsenruijter, 2017). De kwalitatieve onderzoeksmethode is mede gezien de inductieve werkwijze en de contextuele benadering geschikt voor een verkenning van een dergelijk complex fenomeen (Evers, 2015, p. 8-12; Koetsenruijter & Van Hout, 2018, p. 16-18). Daarnaast is de

⁵ *Merit goods* worden dermate cruciaal geacht voor de maatschappij dat ze zich onttrekken aan de economische wetten van vraag en aanbod en gesubsidieerd worden door de overheid, los van de vraag (De Jong & Koetsenruijter, 2017, p. 29-30).

⁶ Zie <https://www.leidsmediafonds.nl/>.

insteek van het onderzoek gericht op gedragingen ('rollen') en de heersende (normatieve) opvattingen daarover. Dit zijn tevens aspecten die passen bij een kwalitatieve onderzoeksmethode (Evers, 2015, p. 8-10; Koetsenruijter & Van Hout, 2018, p. 16-18). Het interview is als specifieke kwalitatieve methode daarbij in het bijzonder passend omdat het onderzoek gericht is op het verkrijgen van inzicht in gevestigd gedrag, motivaties en ideeën (Evers, 2015, p. 31-36). De normatieve component van het onderzoek – de vraag naar de wijze waarop de democratische rol van de journalistiek ingevuld zou moeten worden – is daarbij bovendien bij uitstek iets dat vraagt om de diepte en detail, nuance en context. 'Eisen' die bij het interview als onderzoeksmethode goed nagestreefd kunnen worden. De geleefde ervaring en de binnenwereld van de journalisten is zodoende het uiteindelijke voorwerp van onderzoek: we willen de staat van de (democratische) rol van de lokale journalistiek begrijpen vanuit het gezichtspunt van de Leidse journalisten.

Zoals de naam al verklapt, is het semigestructureerde interview tot op bepaalde hoogte gestructureerd. Structuur zal worden aangebracht aan de hand van een vragenlijst die als uitvalsbasis wordt genomen bij de gesprekken (zie bijlage 1). Uitvalsbasis, want kwalitatieve interviews hebben uiteindelijk altijd een sterk improviserend karakter. Bij semigestructureerde diepte interviews is het belangrijk dat je als onderzoeker actief inspeelt op de respondent – een volwaardige gesprekspartner. Dit besef zal gedurende het onderzoek worden meegenomen: de hier gepresenteerde methode is geen rigide constructie. Van de onderzoeker wordt doorlopend flexibiliteit gevraagd (Evers, 2015, p. 45-47). Bij het opstellen van de vragenlijst voor het onderzoek in kwestie is steeds weer gepoogd de vragen zo open mogelijk – lees: zo weinig sturend als mogelijk – te formuleren. Dit is mede gedaan door in de vraagstellingen niet (te veel) gebruik te maken van kwalificaties (goed/slecht), broneffecten (specifieke verwijzingen naar persoon/uitspraak) of antwoordcategorieën (mogelijke antwoorden besloten in de vraag), zoals Evers adviseert (2015, p. 65-67). Vanwege dat streven naar 'openheid', is ervoor gekozen de vragen in drie kolommen op te splitsen: te beginnen bij het gespreksthema, gevolgd door de 'hoofdvraag' en daarachter de vervolgvragen en/of nadere specificaties van die hoofdvraag. Zo loopt het per gespreksonderwerp van 'open' naar 'gestructureerd'. Dit, met de intentie om de gesprekken ook daadwerkelijk zo vorm te geven: altijd erop gericht zoveel mogelijk ruimte te geven aan de (eerste) gedachten van de respondenten bij de desbetreffende thema's en vragen.

3.3 Een korte toelichting op de vragenlijst

De vragenlijst (bijlage 1) is tot stand gekomen in samenwerking met medestudent Sarawitia Franken, die tevens via de semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten data heeft vergaard ten behoeve van haar scriptieonderzoek. Globaal gezien kan gesteld worden dat de eerste vier vragen met name betrekking hebben op deze scriptie. De vijf vragen die volgen hebben met name betrekking op de scriptie van Sarawitia. De laatste vraag wordt gesteld met het oog op beide onderzoeken. Natuurlijk zal

wel alle data uit ieder interview worden bekeken als mogelijk relevant voor dit onderzoek. Immers, uit de vragen die opgesteld zijn door Sarawitia kan ook relevante informatie naar voren komen.

Dan nog een ander punt: de afbakening van de journalistieke functies. Sarawitia heeft een iets andere insteek voor het onderzoek waar het gaat om de typering van de journalistieke functies. Zij heeft de journalistieke functies anders en beperkter afgebakend dan in deze scriptie wordt gedaan – Sarawitia bakent haar onderzoek af aan de hand van drie journalistieke functies (informereren, controleren, verbinden) in plaats van de wat nader gespecificeerde 5 functies die in deze scriptie zijn ontleed. Dat verschil in afbakening kan zorgen voor een kleine complicatie bij deze gecombineerde vragenlijst. Bijvoorbeeld ten aanzien van de vraag 8, waar de journalistieke functies benoemd worden aan de hand van de afbakening zoals deze in Sarawitia's scriptie terugkomt. Daar de interviews semigestructureerd zijn, en het dus mogelijk is om door te vragen – denk in de richting van: ‘Wat verstaat u onder ‘verbinden’?’ – , wordt dit verschil in conceptualisering voldoende ondervangen, waardoor de verzamelde data voldoende aanknopingspunten biedt. Data die tevens betrekking heeft op de democratische rol van de journalistiek zoals in deze scriptie ontleed – in een vijftal functies.

3.4 De steekproef: een kwalitatief onderzoek onder Leidse journalisten

Voor de semigestructureerde interviews zal een doelgerichte steekproef worden gebruikt. Het steekproefkader wordt bepaald door de volgende criteria: (1) journalist; (2) hoofdkomen bestaat uit journalistiek werk; (3) werkzaam voor een Leids medium – media zoals beschreven in 3.1. Vanwege de haalbaarheid van het onderzoek is ervoor gekozen om de hyperlocals (zoals *Leidse Glibber*) en de tijdschriften (zoals de glossy *LEVEN! Magazine*) buiten beschouwing te laten.

Omdat het onderzoek een verkenning van de staat van ‘de Leidse journalistiek’ betreft, wordt een zo groot als binnen de praktische/tijdtechnische grenzen mogelijke steekproef beoogd: de ambitie was om ‘alle’ Leidse journalisten (zoals afgebakend door bovenstaande criteria) te interviewen. Hoeveel journalisten Leiden telt, was van te voren moeilijk vast te stellen. Vooraf is ingezet op een totaal van 35 respondenten. Dit aantal werd bepaald aan de hand van een grove verkenning van de aantallen journalisten die actief zijn bij de in 3.1 beschreven nieuwsmedia: *Leidsch Dagblad*, *Leids Nieuwsblad*, *Mare*, *Unity*, *Sleutelstad* en *Omroep West*. Deze verkenning leidde tot het plan zoals te zien in onderstaande tabel (kolom 2). Kolom 3 toont het aantal respondenten dat uiteindelijk in werkelijkheid is behaald.

Medium	Vooraf beoogd aantal respondenten voor steekproef	Werkelijke aantal respondenten voor steekproef
Leidsch Dagblad	1 hoofdredacteur 6 journalisten die over Leiden schrijven 2 journalisten die over landelijke/internationale aangelegenheden schrijven 1 fotograaf 1 columnist 1 bijlageredacteur	1 redactiechef (Coen Polack) 6 journalisten die over Leiden schrijven (Loman Leefmans, Gertjan van Geen, Aad Rietveld, Annalaura Molducci, Wilfred Simons, Binnert-Jan Glastra) 1 fotograaf (Hielco Kuipers) 1 bijlageredacteur (Hedske Vochteloo)
Leids Nieuwsblad	1 hoofdredacteur 4 journalisten	1 hoofdredacteur (Maarten Koop) 1 journalist (Hans Schuurman)
Mare	1 hoofdredacteur 4 journalisten	1 hoofdredacteur (Frank Provoost) 5 journalisten (Vincent Bongers, Anoushka Kloosterman, Sebastiaan van Loosbroek, Mark Reid, Susan Wichgers)
Unity	1 hoofdredacteur 4 journalisten	1 hoofdredacteur (Rudo Slappendel)
Omroep Sleutelstad	1 hoofdredacteur 4 journalisten	1 hoofdredacteur (Chris de Waard) 3 journalisten (Robbert Beurse, IJsbrand Terpstra, Marijn Kramp (laatstgenoemde recentst journalistiek actief bij Omroep Sleutelstad; tevens oud-redactiechef Leidsch Dagblad))
Omroep West	1 hoofdredacteur 4 journalisten	1 redactiechef (Brian van der Bol) 1 journalist (Robbert van der Cleef)
	Totaal = 35 respondenten	Totaal = 24 respondenten

Het plan zoals vastgesteld in kolom 2 was nadrukkelijk een plan onder voorbehoud. Deze hierboven beschreven verdeling in aantallen respondenten per medium is tot stand gekomen met het oog op een zo representatief mogelijke steekproef. Dit is met inachtneming van het feit dat het Leidsch Dagblad van oudsher een invloedrijke en grote speler is, en daarvan dus in verhouding iets meer journalisten benaderd zijn voor de steekproef. Ook de verdeling binnen ieder medium (1 hoofdredacteur, een aantal journalisten) heeft te maken met de representativiteit van de steekproef: het doel is om een zo volledig

beeld mogelijk te krijgen van de opvattingen van Leidse journalisten. Daarom wordt er doelgericht voor gekozen om niet alleen ‘gewone journalisten’ te interviewen, maar ook hoofdredacteurs, en een fotograaf, columnist en bijlageredacteur.

Het uiteindelijk behaalde aantal respondenten ligt lager dan vooraf beoogd. Dit heeft te maken met een aantal factoren. Allereerst bleek de schatting van het aantal journalisten bij een paar media te hoog gegrepen: bij het *Leids Nieuwsblad*, *Unity* en *Omroep West* bleken veel minder journalisten over Leiden te schrijven dan vooraf gedacht. Het werkelijke totale aantal journalisten ligt daarmee ook lager dan 35: als alle – bij ons bekende – journalisten (zoals in 3.3 afgebakend) mee hadden gedaan aan het onderzoek, was op een totaal van 30 respondenten uitgekomen. Maar zoals vooraf verwacht, zijn een handvol uitnodigingen tot deelname aan het onderzoek ofwel onbeantwoord gebleven, ofwel afwijzend beantwoord. Helaas is het daardoor bijvoorbeeld ook niet gelukt om een columnist te interviewen. En omdat het *Leids Nieuwsblad* geen enkele journalist in dienst bleek te hebben die voldeed aan criterium (2) – hoofdkomen uit journalistiek werk – is ervoor gekozen om op dat punt af te wijken van de afbakening en een journalist te betrekken in het onderzoek die desalniettemin wel veel werk verzet voor het *Leids Nieuwsblad* (Hans Schuurman). Deze keus is gemaakt met inachtneming van de ambitie een zo mogelijke afspiegeling van het Leids medialandschap te onderzoeken.

Daarbij is het tot slot belangrijk te vermelden dat het gebruikelijk is om uit te gaan van zo’n 20 interviews om saturatie te bereiken; het moment dat zich bij nieuwe interviews geen nieuwe informatie meer aandient (Evers, 2015, p. 79). Dit aantal respondenten werd daarom vooraf als minimum gehanteerd. Zoals hierboven beschreven is dit aantal ruimschoots overschreden, en valt derhalve met grote aannemelijkheid te stellen dat het punt van saturatie is bereikt.

3.5 Afrondende overwegingen met betrekking tot het uit te voeren onderzoek

Bij het benaderen van de respondenten is rekening gehouden met de mogelijke *poortwachters* (Evers, 2015, p. 53; Seidman, 2013, p. 47). Aangezien de respondenten als journalisten ‘institutioneel’ zijn ‘ingebod’ doordat ze werken voor een Leids medium, zijn ze benaderd via de verschillende Leidse media instellingen: de poortwachters. Na het verkrijgen van contactgegevens zijn de respondenten echter direct uitgenodigd – niet via de desbetreffende media als derde partij. Direct uitnodigen kan namelijk niet alleen de kans op deelname van de respondent in kwestie vergroten, maar is ook van belang met het oog op de band (*rapport*) die met de respondent wordt opgebouwd gedurende de onderzoeksfase (Evers, 2015, p. 50-55; Seidman, 2013, p. 44-50). In bijlage 3 staat het format van de mail die is gebruikt voor de directe uitnodiging – waar al contacten waren gelegd, is natuurlijk van dit (meer formele) format afgeweken.

Direct voorafgaand aan alle interviews, werd een vrij vaste, gestructureerde introductie gehanteerd. Hierin werd het onderzoek nader toegelicht, de wijze van dataverzameling aangestipt, toestemming voor opname gevraagd en is de vertrouwelijkheid van de informatie besproken. Hiervoor is vooraf een protocol opgesteld. In dit protocol wordt het gehele interview proces van begin tot eind afgegaan, en worden de stappen benoemd en de zaken uiteengezet die moeten worden gezegd of besproken (zie bijlage 2). Dit is mede zo uitvoerig met het oog op de minorstudenten die ons ondersteunden bij dit onderzoek en 15 interviews op zich hebben genomen. Zo blijft gewaarborgd dat iedere interviewsituatie aan dezelfde randvoorwaarden voldoet.

Tot slot een opmerking die raakt aan de aard van het onderzoek. Omdat dit een kwalitatief onderzoek betreft, waarbij aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews een beeld van de werkelijkheid wordt gepoogd te krijgen, is flexibel-zijn gedurende dit project niet alleen ‘wetenschappelijk toegestaan’, maar ook noodzakelijk. Na een aantal interviews kan blijken dat het onderwerp zich bijvoorbeeld toespitst naar een bepaald deelonderwerp. De onderzoeksvraag staat dan ook niet compleet vast en kan worden bijgesteld als de bevindingen onderweg daar om vragen (Evers, 2015, p. 23). Reflectie wordt daarom van belang geacht gedurende dit onderzoeksproject: vereist om de kwaliteit van het onderzoek in de gaten te houden (Evers, 2015, p. 27).

3.6 Dataverwerking: van antwoordenbrei naar categorisering

Vooraf aan de bespreking van de verzamelde data is het relevant te benoemen dat een opdeling van de resultaten in de journalistieke functiecategorieën – zoals ontleed in het theoretisch kader (hoofdstuk 2) – altijd bediscussieerbaar zal zijn. In hoeverre zijn de informatie-, controle-, forum-, representatie-, en mobilisatiefunctie los van elkaar te zien? In de praktijk vloeien de functies vaak in elkaar over en hangen ze onvermijdelijk met elkaar samen, zo menen de geïnterviewde journalisten en zo zal blijken uit de in hoofdstuk 4 uitgelichte resultaten. Desalniettemin wordt in het resultatenhoofdstuk een serieuze poging ondernomen de functies los van elkaar te bespreken, om aan het licht te brengen welke functies meer leven bij de Leidse journalisten, en welke minder. Daarom zal dus onderscheid gemaakt worden via de besproken *sensitizing concepts*. Vanzelfsprekend wordt waar nodig de overlap met andere functies nadrukkelijk benoemd. Dit, met het oog op het in kaart brengen van de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek – vanuit het perspectief van die journalisten.

De vragenlijst (zie bijlage 1) waarmee gewerkt is, gaat zoals reeds is uitgelicht niet gestructureerd het vijftal journalistieke functies langs, maar heeft een hele open, verkennende opbouw. En omdat de interviews op semigestructureerde wijze zijn afgenomen, er veel ruimte is gelaten om uit te weiden en door te vragen, en de gesprekken dus absoluut niet allemaal op dezelfde wijze zijn verlopen, is de data niet eenvoudigweg te categoriseren aan de hand van ‘antwoorden per vraag’. Er zijn bovendien geen

vragen gesteld in de trant van: ‘Hoe kijkt u naar de controlefunctie?’ of ‘Vervult u ook een mobilisatiefunctie?’ Met het oog op het voorkomen van sturing is zoveel mogelijk de bal bij de journalisten zelf gelegd ten aanzien van het benoemen van hun taken. De thematiek van de journalistieke functies, van de democratische rol van de journalistiek, komt zodoende veelal kriskras door de gesprekken heen naar boven. De taakomschrijvingen – de journalistieke functies – zullen dus aan de hand van een grondige analyse pas zichtbaar worden, zijnde een waar extract van de vele interviews. Deze gemaakte analyse omvatte het bestuderen van de verhalen van de journalisten over hun werk, hun doelen en uitdagingen, vanuit de conceptualisering van de democratische rol van de journalistiek in de genoemde vijf journalistieke functies. De wetenschappelijke betrouwbaarheid van deze kwalitatieve inhoudsanalyse is gewaarborgd doordat de data in verschillende rondes is geanalyseerd en gecodeerd – van open studie naar selectieve ontleding – aan de hand van die conceptualisering; de *sensitizing concepts*. Zo zijn de resultaten die in het licht van deze scriptie relevant zijn, zichtbaar geworden.

Kort moet nog genoemd worden dat het grote aantal interviews heeft geleid tot een enorme hoeveelheid data. Daarom is er nadrukkelijk voor gekozen om slechts typerende resultaten uit te lichten middels citaten, en wanneer in antwoorden evident afgeweken wordt van de grote lijnen, dat expliciet te benoemen. Uiteraard is hierbij rekening gehouden met de spreiding; naar alle interviews wordt in het resultatenhoofdstuk verwezen – weliswaar onvermijdelijk naar het ene interview wel meer dan naar het andere. Bij het bespreken van de data zal gerefereerd worden naar de transcripten van de interviews door de betreffende bijlage, gespecificeerd met een ‘themanummer’ waaronder het behandelde antwoord terug te vinden is, te benoemen. Bij direct uitgelichte citaten zal voorts worden verwezen naar het specifieke paginanummer van de bijlage. Wanneer een groot aantal journalisten de mening deelt, zal niet overal afzonderlijk naar ieder transcript van ieder afzonderlijk interview worden verwezen, maar zullen slechts een of een paar referenties als onderbouwing worden opgenomen. Dit, om de leesbaarheid van dit resultatenhoofdstuk te waarborgen.

4. Controleren, informeren, en andere taken: Leidse journalisten aan het woord

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van het interviewonderzoek besproken worden. Daarbij worden de grote lijnen geschetst die te extraheren zijn uit de data, en zullen opvallende zaken en passende citaten worden uitgelicht wanneer deze typerend zijn voor de verkregen resultaten. De wijze waarop de resultaten worden weergegeven – in verhalende vorm – past bij de onderzoeksmethode van het kwalitatieve interview: de resultaten bieden een verkenning van de thematiek – nadrukkelijk géén sluitende antwoorden. Voor het bespreken van de resultaten is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van de in het theoretisch kader uiteengezette *sensitizing concepts*: de vijf functies waarin de democratische rol van de Leidse journalistiek is ontleed. Via deze functiebegrippen zal het verhaal van de Leidse journalisten ten aanzien van hun democratische rol worden verteld: (4.1) hoe kunnen we (het belang van) die verschillende taken van de Leidse journalistiek begrijpen? (4.2) Hoe bewust zijn de Leidse journalisten zich van hun democratische rol? (4.3) Welke uitdagingen ondervinden de journalisten (bij het uitvoeren van hun functies)? En (4.4) welke journalistieke functies kunnen nog wel wat aandacht gebruiken?

4.1 Leidse journalisten vertellen...over welke functies?

4.1.1 Informeren: de grote gemene deler

‘Nieuws brengen, dat is wat wij doen, dat is ons kunstje.’

– Loman Leefmans, Leidsch Dagblad (bijlage 9.7, p. 419).

‘Nieuwtjes brengen’ (bijlage 7.1, p. 228-229), ‘mensen informeren over wat er gebeurt in de stad (...) wat er maar mogelijk is’ (bijlage 9.2, p. 350), ‘de inwoners van de stad en de regio informeren over zoveel mogelijk dingen die er gebeurd zijn, dingen die hen aangaan’ (bijlage 8.1, p. 243): vraag Leidse journalisten naar de doelen van de lokale journalistiek, en je krijgt gegarandeerd als een van de eerste antwoorden een omschrijving van de functie ‘informeren’, zo blijkt uit de vele diepte-interviews die met de Leidse journalisten zijn afgenomen. Het informeren van de lokale bevolking vormt dan ook vaak het startpunt voor andere doelen die de journalistiek nastreeft. Goed informeren zorgt bijvoorbeeld al voor een vorm van controle: door informatie te bieden kan je mensen in staat stellen zelf kritiek te uiten op de macht en in actie te komen (bijlage 5.2, thema 4; bijlage 9.6, thema 4). En als je nieuws leest over je omgeving, weet je wat er in je omgeving speelt, en kan dat bijvoorbeeld ook verbindend werken (bijlage 6.6, thema 1).

De kracht van de lokale journalistiek, is dat je in de haarvaten van de samenleving zit, volgens Robbert van der Cleef (Omroep West). Dat maakt dat je als lokale journalist in staat bent om de gemeenschap te informeren over ‘wat er om de hoek gebeurt’ (bijlage 5.2, p. 125). Maar de informatiefunctie gaat verder dan de straathoek: je moet informeren over ontwikkelingen en onderwerpen die belangrijk zijn voor de omgeving en betrokkenen. Daar valt informeren over de politiek en andere machtsinstanties vanzelfsprekend ook onder (bijlage 4.1, thema 1; 6.1, thema 1; bijlage 6.3, thema 1; bijlage 6.6, thema 1; bijlage 8.2, thema 1; bijlage 9.1, thema 1). Door zo goed mogelijk verslag te doen van wat er gebeurt in de gemeente, draag je daarmee ook bij aan de lokale democratie. Hoofdredacteur Chris de Waard (Omroep Sleutelstad) verwoordt dit treffend:

‘Mensen moeten minimaal weten wat er speelt, om te kunnen beoordelen of je er iets mee moet’ (bijlage 8.1, p. 254).

Dat informeren ‘om te kunnen beoordelen of je er iets mee moet’ hangt sterk samen met het door veel journalisten genoemde informeren ‘om mensen een mening te laten vormen’ (bijlage 6.6, thema 4; bijlage 7.1, thema 2; bijlage 8.2, thema 2; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 9.2, thema 4). Deze meer activerende, engagerende aspecten van informeren kunnen geschaard worden onder de mobilisatiefunctie, als onderdeel van de democratische rol van de journalistiek. Derhalve zal onder dat functiebegrip hierover nader worden uitgeweid.

Specifiek ten aanzien van het democratische proces wordt informeren over en rondom de politieke gemeenteverkiezingen ook van belang geacht door de geïnterviewde Leidse journalisten (bijlage 6.1, thema 2; bijlage 8.1, thema 2; bijlage 8.2, thema 2; bijlage 9.4, thema 2). Het is namelijk belangrijk om mensen in staat te stellen een ‘geïnformeerde keus’ te maken (bijlage 8.2, thema 2; bijlage 8.3, thema 4). Zo is het ook bijvoorbeeld ten aanzien van de waterschapsverkiezingen aan de journalistiek om in heldere taal hierover te informeren, stelt IJsbrand Terpstra van Omroep Sleutelstad (bijlage 8.3, thema 2). Het belang van de geïnformeerde stemkeus benadrukt Terpstra wanneer hij informeren als belangrijkste functie van de lokale journalistiek bestempelt:

‘Je moet mensen in staat stellen om een goede keuze te maken bij de verkiezingen en daarvoor moeten ze in ieder geval geïnformeerd zijn. Dus ze moeten weten welke besluiten er genomen worden. Ze moeten voorbereid zijn’ (bijlage 8.3, p. 284).

‘Weten welke besluiten er worden genomen’: besluiten worden het hele jaar door genomen in de politiek. Daarom wordt niet alleen rondom de verkiezingen zelf het informeren over de politiek als belangrijk aangemerkt. Verslag doen van wat er in de politiek, in de gemeenteraad gebeurt, wordt door de Leidse journalisten als doorlopende taak van de journalistiek gezien. Leidse inwoners nemen

namelijk van zichzelf daar niet makkelijk kennis van; de publieke tribune is niet standaard gevuld met burgers, integendeel:

‘De publieke tribune bij de gemeenteraad is compleet leeg. (...) En daar wordt natuurlijk gewoon beslist over wat er gaat gebeuren en wat de problemen zijn. Ja, dan hebben burgers gewoon het recht om te weten wat er gebeurt’ (Frank Provoost, hoofdredacteur Mare, bijlage 6.1, p. 142).

‘Toegankelijkheid’ en ‘begrijpelijke taal’ zijn terugkerende termen door de interviews heen, zeker waar het gaat om het informeren over politiek (bijlage 4.2, thema 2; bijlage 6.3, thema 2; bijlage 8.3, thema 2/3, bijlage 9.4, thema 2; bijlage 9.8, thema 2; bijlage 9.9, thema 2):

‘Ik vind het belangrijk dat je die [verhalen] zo vertelt dat iedereen het begrijpt. Dus dat ik vertel wat er speelt op zo'n manier dat mijn buurman het begrijpt én mijn ouders maar ook mensen van de universiteit (...). Maakt niet uit wie. Want juist in de politiek hebben ze heel erg de neiging om dingen te vertellen met zorgvuldig afgewogen woorden, die heel veel mensen niet begrijpen’ (Robbert Beurse, bijlage 8.2, p. 269).

Zorgen dat de burgers op de hoogte zijn van het reilen en zeilen in de democratische instituten, ‘onzichtbare organen’ – aldus Mare-journalist Mark Reid over instituten als de gemeenteraad en universiteitsraad (bijlage 9.7, p. 166) – zichtbaar maken, daar is dus een democratische rol voor de journalistiek weggelegd:

‘Voor een functionerende democratie heb je gewoon iemand nodig die dat bijhoudt, want je kan niet verwachten van elke Leidse burger dat die zelf alle stukken van de gemeenteraad gaat doorlezen of alle universiteitsraadnotulen. Dat wens ik niemand toe, om dat voor zijn lol te gaan doen’ (Mark Reid, Mare, bijlage 6.2, p. 166).

Daarom is het de taak van de ‘beroepsburgers’ – zoals journalist Wilfred Simons (Leidsch Dagblad) zijn beroepsgenoten omschrijft (bijlage 9.6, p. 413) –, om daar te zitten en verslag te doen van de raadsvergaderingen (bijlage 6.1, thema 2; bijlage 6.2, thema 2; bijlage 8.4, thema 2; bijlage 9.6, thema 2). Maar ook andere democratische/machtsinstituten moeten verslagen worden: de universiteitsraad en faculteitsraden bijvoorbeeld (zie de interviews met de Mare-journalisten, bijlage 6). Ook universiteitsverslaggever Wilfred Simons van het Leidsch Dagblad benadrukt het belang van het verslag doen van ontwikkelingen bij de universiteit en diens universiteitsraad. Niet alleen belangrijk voor de studenten van de Universiteit Leiden, maar ook voor de hele stad:

‘De universitaire gemeenschap is ook een democratische gemeenschap, een lokale democratische gemeenschap. (...) Die heeft een bestuur, het college van bestuur. Dat is in zekere zin ook jullie bestuur. Die neemt democratisch gelegitimeerde beslissingen over het onderwijs, over het onderzoek, over de universitaire gebouwen, over de opleidingen die jullie kunnen volgen. Zo’n bestuur heeft dus een heel grote en directe invloed op jullie levens. Maar omdat Universiteit Leiden zo groot is en Leiden maar een klein stadje, heeft de universiteit ook een hele grote invloed op de stad. Dus de beslissingen die het college van bestuur neemt, hebben vaak ook hun weerslag op de stad’ (Wilfred Simons, bijlage 9.7, p. 410).

Niet alleen concreet vertellen wat er gaande is in de gemeente(raad), maar ook ‘inzicht geven in problemen’ hoort bij het informeren, aldus hoofdredacteur Maarten Koop van het Leids Nieuwsblad (bijlage 4.1, p. 75). Redactiechef van het Leidsch Dagblad Coen Polack heeft het in dat kader over het nieuws ‘duiden’, de grote lijnen laten zien: een taak van de journalistiek (bijlage 9.1, thema 1). Waar de meerderheid van de geïnterviewde journalisten hamert op de aanwezigheid bij raadsvergaderingen als belangrijke journalistieke taak, merkt Polack daarbij op dat het niet altijd even belangrijk is om aanwezig te zijn bij raadsvergaderingen. Mede omdat al die vergaderingen voor een enorme belasting zorgen op de redactie – ‘je kan er echt je hele week op stuk slaan’ –, én niet iedere vergadering is even interessant, stelt Polack:

‘Er zijn ook echt vergaderagenda’s waarvan ik denk: die kunnen we gemakkelijk overslaan. Dat is een discussie die we hier gewoon echt een paar keer per week stevig voeren. ‘Verdoe je tijd niet aan deze vergaderingen!’ Maar dan hoor je: ‘ja ik denk toch dat er gewoon wel wat in zit’, of ‘dan volg ik het en dan weet ik de volgende keer weer meer’ (Coen Polack, bijlage 9.1, p. 330).

Het belangrijkste vindt Polack om ‘de impact van al dat vergaderen op straat te beschrijven’ (bijlage 9.1, p. 330). Maar omdat lokale politiek een ‘vak apart’ is, waarbij ‘dossierkennis’ komt kijken, is het ‘lastig om weg te kijken’ (bijlage 9.1, p. 330). Daarom moet je de politiek blijven volgen, om te zien of er iets in zit. Ook al levert het weinig nieuws op (bijlage 9.1, thema 2).

Eenzelfde afweging klinkt door bij redactiechef Brian van der Bol (Omroep West):

‘Ga je gortdroge raadsverslagen doen, of ga je juist die verhalen uit de stad halen? (...) Die raadsvergadering over het afvalprobleem, ga je daar verslag van doen? Of ga je naar die mensen toe bij wie de ratten bij wijze van spreken de huiskamer in

lopen? Dat is een beetje waar je naar gaat zoeken: welk type verhaal past er beter bij je en wat wil je publiek graag zien?’ (Brian van der Bol, bijlage 5.1, p. 119).

Wat het publiek wil zien: iets waar journalisten rekening mee houden (bijlage 4.2, thema 1; bijlage 5.1, thema 2; bijlage 9.1, thema 1). Hoe breng je informatie over de politiek bij de mensen? Lezers zijn vaak niet zo geïnteresseerd in politiek, en je moet rekening houden met je lezers, aldus Hans Schuurman (Leids Nieuwsblad) (bijlage 4.2, thema 1). Zoals uit bovenstaande resultaten blijkt, is hebben de Leidse journalisten zeker de drang om informatie over politiek bij de burgers te brengen, mede om een geïnformeerde stemkeus mogelijk te maken. Dit valt tevens onder de noemer ‘democratische educatie’ – als onderdeel van de informatiefunctie – te scharen. Al wordt er niet in zoveel woorden over gesproken. Maar hoever gaat die rol? Wat als mensen niet geïnteresseerd zijn? ‘Ja, ik ben er niet om ze op te voeden’, stelt Coen Polack (bijlage 9.1, p. 328). Tegelijkertijd ‘is [het] belangrijk te berichten over dingen waar mensen zich niet zo in lijken te interesseren, maar die wel heel belangrijk zijn’, aldus Mark Reid, (Mare, bijlage 6.2, p. 167). Een lastige afweging. ‘Bereik’ is in dat kader een veel genoemd woord in de vele verschillende diepte-interviews met Leidse journalisten; het vormt een zodoende als ‘uitdaging’ een onderwerp op zich, en zal onder paragraaf 4.3.1 nader worden besproken.

4.1.2 De urgentie van controle

‘Er zitten overal bestuurders die macht hebben, en overal zitten arme drommels die worden vertrapt en vermalen door het systeem. Dus ja, er is altijd van alles om te controleren.’

– Frank Provoost, hoofdredacteur Mare (bijlage 6.1, p. 140).

Het volgen van het politieke reilen en zeilen, verslag doen van de politiek en andere machtsinstanties zoals de universiteit, hangt nauw samen met de *controle* ervan. Zo dien je niet slechts aanwezig te zijn bij raadsvergaderingen om de ontwikkelingen te verslaan, maar is de journalistiek er nadrukkelijk ook om scherp de zaken in de gaten te houden en kritische vragen te stellen (bijlage 4.2, thema 2; bijlage 5.1, thema 1; bijlage 6.1, thema 1; bijlage 6.6, thema 1; bijlage 8.1, thema 2; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 9.3, thema 1; bijlage 9.7, thema 1). Bij uitstek een taak voor de lokale journalistiek – ‘Wie anders gaat de gemeente controleren?’ (Mare-journalist, bijlage 6.6, p. 215). Landelijke dagbladen houden zich niet zo bezig met gemeentepolitiek, dat maakt de controlefunctie van de lokale journalistiek zeer belangrijk (bijlage 9.4, thema 1). Noem het een ‘waakhond’, ‘de luis in de pels’, de ‘vierde macht’, ‘de kritische functie’ of ‘een controlemechanisme’: in alle gesprekken met de Leidse journalisten wordt het belang van de controlefunctie van de lokale journalistiek onderstreept. Een kleine selectie citaten over de noodzaak van de controlefunctie van de Leidse journalistiek:

‘Bij de publieke omroep zit je er om de democratie beter te laten functioneren, in mijn optiek. Dus controleren staat wat mij betreft stipt op één’ (Brian van der Bol, redactiechef Omroep West, bijlage 5.1, p. 120).

‘de macht controleren (...) dat lijkt me het belangrijkste’ (Frank Provoost, hoofdredacteur Mare, bijlage 6.1, p. 140).

‘[De gemeenteraad] is toch de instantie waar we met zijn allen eens in de vier jaar op stemmen. (...) En het is je plicht als journalist, of als krant met een redactiestatuut, of als serieus nieuwsmedium, dat je daar vinger aan de pols houdt’ (Marijn Kramp, oud-redactiechef Leidsch Dagblad, bijlage 8.4, p. 288).

‘Ik denk sowieso dat we een soort waakhond zijn. Dus toch om de macht - dat klinkt altijd zo zwaar - te controleren? Ja, dus ik denk dat [de lokale journalistiek] daar superbelangrijk voor is’ (Hedske Vochtelo, Leidsch Dagblad, bijlage 9.4, p. 383).

‘We beginnen natuurlijk altijd met de overheid controleren, en de luis in de pels zijn daarbij. Dat zie ik in ieder geval als de voornaamste’ (Loman Leefmans, Leidsch Dagblad, bijlage 9.7, p. 419).

‘Er zijn’, is al onderdeel van die controlefunctie; ze moeten weten dat er iemand is die ze in de gaten houdt, aldus hoofdredacteur van Omroep Sleutelstad Chris de Waard (bijlage 8.1, thema 2). Rudo Slappendel, hoofdredacteur van Omroep Unity, verwoordt de betekenis van het scherp houden van de politiek en machtsinstanties als volgt: ‘als er altijd iemand aan je jasje staat te trekken, dan denk je er wel twee keer over na voordat je weer een overtreding wilt maken’ (bijlage 7.1, p. 235). Dus preventief draagt de controlefunctie van de lokale journalistiek al bij aan de lokale democratie. Maar uiteraard ook achteraf, door schandalen en problemen aan te kaarten, onthullingen te doen, zaken bloot te leggen (bijlage 5.1, thema 1/2; bijlage 6.1, thema 2; bijlage 6.3, thema 2; bijlage 6.5, thema 1; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 8.4, thema 3; bijlage 9.2, thema 2; bijlage 9.3, thema 1).

Het controleren van de macht – aanwijzen waar het fout gaat – hangt daarbij samen met het representeren van Leidse burgers, bijvoorbeeld van mensen die vast komen te zitten in het systeem:

‘(...) de enkeling die vast komt te zitten in het beleid, dan wel doordat er allerlei dingen om zijn huis heen gebeuren, dan wel omdat hij met zijn belangen of zijn vragen klem komt te zitten in instanties op belastinggebied, toeslagen, (...) dat zijn gewoon plekken waar je een soort macht als de journalistiek nodig hebt om te kunnen

aanwijzen dat er dingen niet in de haak zijn' (Coen Polack, redactiechef Leidsch Dagblad, bijlage 9.1, p. 323).

De controlerende taak, in combinatie met de representatiefunctie van de lokale journalistiek, vindt ook bijvoorbeeld toepassing waar er door besluitvoerders geen rekening met de situaties van bepaalde groepen burgers wordt gehouden:

'(...) sommige mensen beslissen soms voor andere mensen terwijl ze zelf helemaal niet in zo'n situatie zitten. Die zitten in een duur huis, dure wijk. Weten helemaal niet wat er voor consequenties zitten aan bepaalde besluiten die genomen worden. (...) dat vind ik toch belangrijk, dat je dan terug kan geven aan de gemeenteraad van 'hé, maar dit is echt absurd wat jullie hebben besloten'' (Hedske Vochteloo, bijlage 9.4, p. 389).

Dit aspect van de representatiefunctie is dus sterk verweven met de controlefunctie van de Leidse journalistiek. Hierop zal in paragraaf 4.1.4 nader worden ingegaan.

Ten aanzien van de controlefunctie is het belangrijk om te benadrukken dat dit volgens de geïnterviewde Leidse journalisten niet slechts het controleren van de gemeenteraad of het college van B&W betreft, maar 'de macht' in de brede zin van het woord. Daaronder valt ook bijvoorbeeld de politie, justitie, bedrijven en de universiteit – waar universiteitsblad Mare zich natuurlijk in het bijzonder op richt – (bijlage 6; bijlage 8.3, thema 1; bijlage 8.4, thema 1; bijlage 9.3, thema 1; bijlage 9.6, thema 4). Zoals Wilfred Simons (Leidsch Dagblad) treffend verwoordt:

'Het Leidsch Dagblad moet daar zijn waar de macht is (...) Dat betekent dat je als krant daar moet zijn waar die mensen zijn die beslissingen nemen en die ideeën formuleren, en dat zijn ook heel vaak mensen die bij de universiteit zitten of hogeschool, of bij het LUMC, dus daar moeten wij zijn' (Wilfred Simons, bijlage 9.6, p. 416).

Voor de Mare-journalisten betreft het kritisch volgen van de macht zoals genoemd dus hoofdzakelijk de universiteit, en alles wat daar bij hoort:

'[Wij] kijken of er zaken misgaan of niet. (...) Wij volgen zoveel mogelijk, kijken wat er in de faculteitsraden wordt besproken, in de universiteitsraad wordt besproken. Wat de plannen zijn van het college van bestuur en faculteiten. Wat er

goed gaat en wat er fout gaat, en we houden in de gaten hoe het in het onderwijs gaat en hoe het met de studenten gaat' (Vincent Bongers, bijlage 6.4, p. 187).

De controlefunctie, die tot uiting komt in het kritisch volgen en controleren van het universiteitsbestuur, universiteitsraad, faculteitsraden en het aankaarten van misstanden, is voor vrijwel alle journalisten van de Mare dan ook de belangrijkste journalistieke functie (bijlage 6.1, thema 4; bijlage 6.2, thema 4; bijlage 6.3, thema 4; bijlage 6.4, thema 4; bijlage 6.5, thema 4).

4.1.3 Het belang van debat & het bieden van een podium

‘Dus dan creëer je discussie?’

– ‘Ja, dat is eigenlijk de bedoeling van wat ik doe.’

– Annalaura Molducci, Leidsch Dagblad (bijlage 9.3, p. 361).

De ‘forumfunctie’ als onderdeel van de democratische rol van de lokale journalistiek – het creëren van dialoog tussen burgers en het bieden van een platform voor (politieke) pleitbezorgers (zie hoofdstuk 2 voor de precieze conceptualisering) – voert in de gesprekken met de Leidse journalisten minder de boventoon als journalistieke taak dan de informatie- en controlefunctie, maar komt weldegelijk tussen de regels door vaak aan bod. Wanneer aspecten van deze forumfunctie ter sprake komen, wordt daarbij veelal de nadruk gelegd op het bieden van een platform voor (politieke) pleitbezorgers, het in staat stellen van mensen om gehoord te worden (bijlage 4.1, thema 1; bijlage 6.2, thema 2; bijlage 6.6, thema 1/2; bijlage 7.1, thema 2; bijlage 8.3, thema 5; bijlage 8.4, thema 2). Als podium dienen voor ‘mensen die iets aan de kaak willen stellen’. Als krant een plek zijn waar mensen problemen kunnen aankaarten, ziet Maarten Koop, redactiechef Leidsch Nieuwsblad, als journalistieke taak. Verhalen van burgers krijgen namelijk ‘gewicht’ door het in de krant te laten verschijnen (bijlage 4.1, thema 1). Voormalig redactiechef Leidsch Dagblad Marijn Kramp legt uit:

‘Weet je, ze zijn natuurlijk best wel veel wijken op de kop aan het gooien en in principe weten ze in de buurt vaak het beste wat er gebeurt als je een bepaalde weg afsluit. En dat zijn van die kleine dingen. Ja als ze dan moord en brand gaan schreeuwen in de krant, dan gaat er altijd wel een raadslid naartoe’ (bijlage 8.4, p. 295).

Zo worden zaken die de Leidse burgers belangrijk vinden dus via de journalistiek, dat als platform fungeert, op de politieke agenda gezet (bijlage 4.1, thema 1; bijlage 5.1, thema 1; bijlage 8.3, thema 1; bijlage 9.3, thema 1). Brian van der Bol (Omroep West) benoemt dat dan ook als een van de doelen van de lokale journalistiek:

‘Dat ze echt lokale inwoners laten zien. En dat ze dingen agenderen. (...) Echt kleine dingen op de hoek van de straat bij wijze van spreken. Een buurt die boos is omdat een paar bomen worden gekapt of dat het vuilnis niet wordt opgehaald. Zo'n soort signalerende, agenderende rol zie ik echt weggelegd voor de lokale journalistiek’ (bijlage 5.1, p. 101).

Burgers in staat stellen ‘mee te praten’, ‘discussie en dialoog creëren’, ‘voor- en tegenstandpunten uit te wisselen’, ‘gesprek’ laten ontstaan, ‘het debat openen’: een heel aantal Leidse journalisten zien naast het bieden van een platform ook hier een rol voor de lokale journalistiek weggelegd (bijlage 7.1, thema 2; bijlage 6.2, thema 3; bijlage 6.3, thema 4; bijlage 6.5, thema 3; bijlage 8.1, thema 2; bijlage 9.1, thema 3; bijlage 9.3, thema 1; bijlage 9.4, thema 1; bijlage 9.6, thema 2). Wilfred Simons (Leidsch Dagblad) beargumenteert waarom het belangrijk is dat de lokale journalistiek een discussieplatform faciliteert:

‘Er zijn allerlei vragen en problemen waar deze gemeenschap mee te maken heeft (...) en dan is het altijd de vraag: welke beslissingen nemen wij hier als democratische gemeenschap? Dan is het belangrijk dat de burgers, de leden van de democratische gemeenschap, met elkaar van gedachten kunnen wisselen over welke mogelijkheden er zijn, welke kant we op willen’ (bijlage 9.6, p. 409).

Chris de Waard (hoofdredacteur Omroep Sleutelstad) beaamt het belang van discussie en debat. Maar het is wel lastig om dat te creëren en als omroep daar een plek voor te faciliteren:

‘We vinden het wel belangrijk, maar het is wel ingewikkeld. (...) het gebeurt gewoon heel vaak niet. Het zijn toch vaak losse reacties en het is vaak natuurlijk wel een beetje schieten vanuit de heup’ (bijlage 8.1, p. 244).

Het Leidsch Dagblad wil er nadrukkelijk ook zijn als opinieplatform, vertelt Coen Polack. ‘Open staan voor elk mogelijke mening’, ‘een open discussie’ en een ‘veelheid van meningen’, zijn daarbij belangrijke trefwoorden. Waarom de krant als ‘opinieplatform’ belangrijk is? ‘Zeker de afgelopen jaren is inspraak en participatie in Leiden echt een probleem’ (bijlage 9.1, p. 324). ‘Klassieke inspraakmogelijkheden’ – inspraakavonden – kwamen onder druk te staan door corona, aldus Polack; digitale avonden trokken weinig publiek. Mensen kwamen daarentegen wél naar de krant toe met brieven en opinies. En dat die in de krant worden uitgelicht, heeft impact, want ‘uiteindelijk wordt er toch ook gewoon in het stadhuis meer gelet op onze pagina's dan op Facebookpagina's’ (bijlage 9.1, p. 325).

Frank Provoost, hoofdredacteur Mare, onderkent tevens het belang van het bieden van een discussieplatform, maar meent dat het wel beter kan: mensen willen vaak geen opiniestukken schrijven. Terwijl het belangrijk is om geluiden rechtstreeks van studenten en docenten kenbaar te maken – ‘een soort hartenkreet vanuit de gemeenschap zelf’ –, zodat duidelijk wordt wat er leeft (bijlage 6.1, p. 156). Provoost is niet de enige die denkt dat er meer kan worden gedaan door de journalistiek met het faciliteren van gesprek, discussie en het uitwisselen van meningen tussen burgers (bijlage 5.1, thema 3; bijlage 9.4, thema 5). Zo vindt Hedske Vochteloo (Leidsch Dagblad) het creëren van dialoog een belangrijke rol van de journalistiek (bijlage 9.4, thema 1), iets waar wellicht actiever op zou kunnen worden ingezet:

‘We hebben natuurlijk wel sociale media maar daar gaat het natuurlijk niet altijd op een nette manier, op elkaar reageren. We zouden wel wat meer fora moeten organiseren en dat soort dingen’ (bijlage 9.4, p. 387).

Redactiechef Brian van der Bol (Omroep West) stelt ook dat ze graag meer een faciliterende rol zouden willen spelen bij het samenbrengen en in gesprek treden van mensen onderling. Hij noemt RTV Noord, die dat ‘heel mooi’ heeft gedaan ‘rond het gaswinningsdossier’, als voorbeeld:

‘wat zij hebben gedaan was een Facebookpagina openen waarin al het nieuws over het gasdossier werd gedeeld, waarin mensen ervaringen konden uitwisselen (...). Dus letterlijk een platform. (...) op een moderne manier mensen de kans bieden om met elkaar in gesprek te gaan en verbinding met elkaar op te zoeken’ (bijlage 5.1, p. 117).

Deze geluiden, die betrekking hebben op de forumfunctie van de lokale journalistiek, laten zien dat hier wellicht ruimte ligt voor ‘verbetering’. Over mogelijke startpunten voor verbetering ten aanzien van het uitoefenen van de journalistieke functies later meer (zie paragraaf 4.6).

4.1.4 Representatie en het creëren van onderling begrip

‘Dat is de charme: je bént die samenleving.’

– Marijn Kramp, oud-redactiechef Leidsch Dagblad (bijlage 8.4, p. 311).

Ongehoorde burgers een stem geven, opkomen voor de ‘arme drommels’, misstanden aankaarten ten aanzien van mensen die vast zijn komen te zitten in ‘het systeem’: zoals reeds besproken zorgt de controlefunctie óók voor een vorm van representatie. Dat Leidse journalisten dit aspect relevant vinden, is zodoende onder paragraaf 4.1.2 al onderstreept. Maar de representatiefunctie gaat verder dan dat, en

het belang hiervan komt ook los van de controlefunctie aan bod in de gesprekken met de Leidse journalisten. Zo wordt het vertellen van verhalen van de ‘gewone mensen’, de ‘gewone burgers in Leiden’ belangrijk gevonden; mede omdat dit ook voor ‘sociale cohesie’ kan zorgen, aldus Mare-journalist Sebastiaan van Loosbroek (bijlage 6.5, p. 198).

Frank Provoost (hoofdredacteur Mare) vindt het creëren van gemeenschapsgevoel middels representatie ook belangrijk: ‘de universiteit is super versnipperd’, vertelt Provoost. ‘Bij de universiteit weten de professoren niet wat studenten doen, en andersom’ (bijlage 6.1, p. 155). Door over verschillende groepen te schrijven, komen ze indirect met elkaar in contact. Zo kunnen journalisten invloed hebben op het begrip dat bestaat tussen verschillende groepen in de gemeenschap.

Het representeren van verschillende groepen is voor redactiechef Leidsch Dagblad Coen Polack echter niet hoofdzakelijk van belang voor het ‘verbinden’. Door allerlei verschillende groepen mensen te beschrijven of aan het woord te laten, draag je bij aan een ‘reëel beeld van de samenleving’, aldus Polack (bijlage 9.1, p. 339). Maar de onderlinge verbondenheid die uit die representatie voort zou kunnen vloeien, is geen doel op zich, maar slechts een neveneffect, meent Polack (bijlage 9.1, thema 3). En met hem veel andere Leidse journalisten – ‘mooi meegenomen’ (bijlage 6.2, thema 3; bijlage 6.3, thema 3; bijlage 6.4, thema 3; bijlage 6.5, thema 3; bijlage 7.1, thema 3; bijlage 8.2, thema 3; bijlage 9.3, thema 3; bijlage 9.7, thema 3; bijlage 9.9, thema 3).

Marijn Kramp, oud-redactiechef van het Leidsch Dagblad, denkt echter dat het juist belangrijk is om je bewust te zijn van je mogelijke taak om begrip te kweken tussen groepen (bijlage 8.4, thema 3/4). Al realiseert zij zich dat journalisten dat in de praktijk niet vaak zo zien:

‘Van controleren en informeren zijn journalisten heel bewust dat ze daarmee bezig zijn, verbinden is wat ongrijpbaarder voor de meesten. (...) ze zien het meer als een gevolg van wat zij doen. Terwijl je dat ook wat meer structureel kan inbedden, dat iedereen het zich wat beter realiseert’ (Marijn Kramp, bijlage 8.4, p. 311).

Dat verbinden niet altijd als doel wordt aangemerkt, maakt het *vertegenwoordigen* van alle verschillende Leidse burgers in de berichtgeving niet per definitie minder belangrijk voor de Leidse journalisten – een mogelijke gevolg van die representatie wordt alleen niet door alle geïnterviewde journalisten als oogmerk op zich gezien.

De waarde die wordt gehecht aan de journalistieke functie van representatie klinkt door wanneer gesproken wordt over het laten horen van ‘andere geluiden uit de samenleving’, ‘de lokale inwoners laten zien’, ‘de culturele identiteit en diversiteit van de regio laten zien’, ‘iedereen erbij betrekken’

(bijlage 5.1, thema 1; bijlage 5.2, thema 3; bijlage 8.4, thema 2). Annalaura Molducci (Leidsch Dagblad) ziet in het goed vertegenwoordigen van alle Leidse burgers een belangrijk punt van verbetering ten aanzien van de democratische rol van de lokale journalistiek:

‘We moeten er niet alleen zijn voor hoogopgeleide mensen of witte mensen. We moeten er eigenlijk wel voor iedereen zijn. Dat vind ik belangrijk’ (Annalaura Molducci, bijlage 9.3, p. 363).

Molducci verwijst hierbij tevens naar coronademonstranten en complotdenkers. ‘Die moeten zich ook gehoord voelen op de een of andere manier. Maar dat is wel lastig’ (bijlage 9.3, p. 363). Bij het serieus erover schrijven begint het vertegenwoordigen – ‘niet alleen maar zeggen dat zijn gekkies en wappies’, aldus Molducci. ‘Maar wij kunnen ook weer niet alles. (...) Je kunt erover schrijven, maar dan houdt het ook wel weer op’ (bijlage 9.3, p. 364).

Het goed representeren van de gemeenschap in de breedte, wordt door sommige journalisten ook expliciet als uitdaging gezien:

‘Het is lastig om iedereen uit de stad een evenwichtige stem te geven. De hardste schreeuwers krijgen snel de meeste aandacht’ (IJsbrand Terpstra, Omroep Sleutelstad, bijlage 8.3, p. 285).

‘Het laten zien wat er in de stad speelt’ houdt in dat je zegt: ‘hallo Leidenaren, in de Mors gebeurt dit, en in de Kooi gebeurt dat’, aldus Terpstra (bijlage 8.3, p. 284). Praktische zaken, zoals de specifieke woonplaats van redactieleden, kunnen daarbij al een obstakel vormen, vertelt hij: ‘We hebben bijvoorbeeld niemand in de Stevenshof wonen, dat betekent dat je daar automatisch minder doet’ (bijlage 8.3, p. 285). Die diversiteit op de redactie is voor redactiechef Coen Polack ook een belangrijk speerpunt: niet ‘blind zijn’ voor ‘andere geluiden uit de samenleving’ maakt een redactie met uiteenlopende achtergronden van belang, om de ‘diversiteit aan invalshoeken’ te bewaken. Een ‘uitdaging’ omdat het makkelijk is je te ‘laten leiden door één invalshoek’, vertelt Polack (bijlage 9.1, p. 343). Terwijl die meerdere perspectieven juist ertoe doen:

‘Ik wil het liefst zo fijnmazig mogelijk kunnen beschrijven wat er buiten echt aan de hand is. Dan heb je gewoon zoveel mogelijk ogen uit zoveel mogelijk verschillende richtingen nodig’ (Coen Polack, bijlage 9.1, p. 339).

4.1.5 De journalist als aanjager: schipperen tussen ‘activeren’ en ‘neutraliteit’

‘Je wil als journalist dat je verhaal gezien, gehoord, gelezen wordt, én dat het iets teweeg brengt. Als je dat allemaal niet wil, kan je het net zo goed in je eigen dagboek gaan opschrijven, niet waar?’

– Brian van der Bol, redactiechef Omroep West (bijlage 5.1, p. 105).

Ten aanzien van de rol van de journalistiek als ‘anjager’, lopen de meningen onder de geïnterviewde journalisten enigszins uiteen. Veel journalisten onderstrepen het belang van het in staat stellen van burgers om een mening te vormen – zoals beschreven onder de informatiefunctie van de lokale journalistiek. Dit valt ook te scharen onder de mobiliserende functie van de journalistiek, als ‘het faciliteren van prikkels om betrokken te raken’; het startpunt van politiek engagement. Maar vormen van ‘activeren’, zijn voor een aantal journalisten toch een heikel punt, met name in verband met de beoogde neutraliteit/objectiviteit (bijlage 4.1, thema 1; bijlage 6.1, thema 2; bijlage 9.7, thema 2). Maarten Koop (Leids Nieuwsblad) benadrukt die neutraliteit, wanneer hij vertelt dat er soms ‘wat los kan komen’ als de krant ergens over bericht. Maar die invloed is dan een gevolg, geen doel op zich, meent hij (bijlage 4.1, p. 75). En zo stelt Frank Provoost (hoofdredacteur Mare) ook dat je ‘heel erg moet oppassen’ voor een ‘activistische rol’, je moet namelijk ‘geen partij gaan kiezen’ (bijlage 6.1, p. 144). Terwijl het zijn van ‘een aanleiding voor verandering’ het werk wel betekenisvol maakt voor Provoost. Als voorbeeld haalt hij de ‘cameragate’ in het Lipsius aan:

‘Die camera’s waren er best dubieus gekomen (...). Er waren genoeg dingen die niet deugden. Dus als mensen boos worden, dan ben je natuurlijk blij. Als RTL en Trouw de toeslagenaffaire onthullen, dan zijn ze natuurlijk ook blij dat het Malieveld volstroomt, dan verandert er tenminste iets’ (Frank Provoost, bijlage 6.1, p. 145).

Net als Provoost vindt Coen Polack ‘verandering bewerkstelligen’ belangrijk. Zo haalt Polack een verhaal aan dat ze hadden gemaakt over een vluchteling die uit een vrouwenopvanghuis werd gezet: ‘Gisteravond is er aandacht voor geweest in de gemeenteraad en zijn vragen gesteld aan burgemeester en wethouders. En nu is er een demonstratie voor het huis’ (bijlage 9.1, p. 324). Ondanks deze aandacht voor de rol die de journalistiek kan hebben bij het teweegbrengen van verandering, heeft Coen Polack wat moeite met termen als ‘mobiliseren’:

‘Mobiliseren doe ik niet hardop, maar de aandacht die je eraan schenkt, zorgt er meestal voor dat groepen mensen betrokken raken bij het onderwerp’ (Coen Polack, bijlage 9.1, p. 324).

Het uitgangspunt van Chris de Waard (Omroep Sleutelstad) vormt hiermee een contrast. Hij benoemt juist activeren wel hardop als één van de belangrijke doelen van de lokale journalistiek:

‘(...) kijken of je mensen kan activeren is denk ik voor ons ook een belangrijke’ [omdat] ‘het belangrijk is dat mensen gewoon meedoen met wat er gebeurt in de stad’ (Chris de Waard, bijlage 8.1, p. 243).

‘Impact’, ‘invloed’, ‘verandering’: het zijn hoe dan ook termen die in veel interviews terugkomen. Vaak wanneer journalisten worden gevraagd naar de betekenis van hun werk (bijlage 6.1, thema 3; bijlage 6.2, thema 3; 8.4, thema 3; bijlage 9.3, thema 3; bijlage 9.5, thema 3). Dat het invloed hebben als aanjager voor verandering misschien schuurt met de journalistieke normen van neutraliteit/objectiviteit, blijkt uit de hierboven omschreven voorzichtige houding van journalisten. Terughoudendheid van Leidse journalisten over een ‘activerende’ of ‘engagerende rol’ met betrekking tot de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, valt in ditzelfde straatje te plaatsen. Enkele exemplarische citaten:

‘Wij kunnen natuurlijk niet de mensen naar het stembureau brengen’ (Maarten Koop, Leids Nieuwsblad, bijlage 4.1, p. 78)

‘Ik vind het niet de plicht van de journalistiek om mensen naar de stembus te krijgen’ (Hielco Kuipers, Leidsch Dagblad, bijlage 9.7, p. 446).

‘Ik ben er niet voor om mensen naar de stembus te jagen’ (Coen Polack, Leidsch Dagblad, bijlage 9.1, p. 329).

Coen Polack meent daarbij dat de rol van de journalistiek ten aanzien van het gebrekkige politieke engagement onder burgers maar beperkt is:

‘Ik denk dat er een groot deel van de stad gewoon niet geïnteresseerd is en daar kan ik niet zo gek veel aan doen, vrees ik. (...) wij hebben toch over het algemeen te maken met de mensen die wel geïnteresseerd zijn. Ja, en ik ben er niet om ze op te voeden, per se’ (Coen Polack, bijlage 9.1, p. 328).

De invloed van journalistiek op het politieke engagement onder de Leidse gemeenschap hangt dan ook onvermijdelijk ook samen met het *bereik* van de verschillende journalistieke media. Mensen die je niet bereikt, kan je ook niet – al zou je wel willen – politiek engageren. Zo overweegt Gertjan van Geen (Leidsch Dagblad) over de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen:

‘Wij schrijven heel veel over gemeenteraadsverkiezingen, en daar hopen we natuurlijk mensen mee te interesseren. Dan kan je je natuurlijk afvragen of degenen die niet komen opdagen, ook de krant niet lezen. Dat is natuurlijk vaak wel zo, dat degenen die komen opdagen, die lezen ook zo’n krant’ (Gertjan van Geen, bijlage 9.2, p. 353).

Vincent Bongers (Mare) noemt in dat kader ‘de lezer’ een ‘kwetsbaar punt’: ‘Hoe bereik je die, wie lezen er nog kranten? Heel weinig. Ik ga niet pretenderen dat wij nog veel worden gelezen’ (bijlage 6.4, p. 190). Bereik is dus *keyword*, ook volgens Brian van der Bol (redactiechef Omroep West). Hij meent dat aandacht besteden aan de verkiezingen een publieke taak van de journalistiek is, en dat het op dit moment kennelijk onvoldoende lukt om het belang van de politiek onder de aandacht te brengen. Dus dat moet beter, maar:

‘dan moet je jezelf wel de vraag stellen: wat kunnen we nou echt, écht anders doen om mensen meer te bereiken?’ (Brian van der Bol, bijlage 5.1, p. 109).

Dat het bereiken van mensen in dit verband door Leidse journalisten dus als een belangrijke en ook uitdagende kwestie wordt gezien, maakt dat op dit aspect verder zal worden in gegaan bij het bespreken van ‘uitdagingen’, onder paragraaf 4.4.

Daadwerkelijk als krant of nieuwsmedium zelf opiniëren – een ‘kant’ kiezen – en daarmee mobiliseren, is iets wat zeer weinig ter sprake is gekomen bij de gesprekken met de Leidse journalisten. Bij het interview met Frank Provoost kwam het zelf opiniëren slechts ter sprake als soort ‘ultimum remedium’ om informatie boven tafel te krijgen of onrecht aan te kaarten – in de categorie: ‘het stinkt wat jullie doen en het is belachelijk’, aldus Provoost (bijlage 6.1, p. 146). Daarnaast beschreef oud-redactiechef Marijn Kramp opinies en commentaren als een belangrijke taak. Zeker ten aanzien van de ‘grote vragen’. Daar kan je als krant heel opiniërend in zijn, aldus Kramp: ‘Van, wat voor stad willen we eigenlijk worden? Willen we dat eigenlijk wel?’ Dat daarvoor maar weinig aandacht is, vindt Kramp dan ook spijtig (bijlage 8.4, p. 296).

4.1.6 Voorbij de sensitizing concepts: ‘extra taken’ voor de Leidse journalistiek?

Uit de gesprekken met de Leidse journalisten werd een enkele keer journalistieke taak genoemd die niet direct valt te scharen onder één van de vijf functies zoals afgebakend in hoofdstuk twee – informatie-, controle-, forum-, representatie-, en mobilisatiefunctie – en hierboven zijn toegepast bij het doorgronden van de data.

Dat betreft allereerst de functie ‘vermaak’. Bij het vragen naar de doelen van de Leidse, lokale journalistiek, noemde zowel Brian van der Bol (redactiechef Omroep West) als Rudo Slappendel (hoofdredacteur Omroep Unity) het vermaken als journalistieke taak. Van der Bol noemde het meer terloops, namelijk dat ‘heel veel mensen media ook gebruiken om vermaakt te worden’ (bijlage 5.1, p. 119). Meer expliciet kwam het doel ‘vermaken’ terug bij het interview met Slappendel. ‘Vermaken is ook wel belangrijk’, stelde hij toen doorgevraagd werd naar de doelen van de lokale journalistiek (bijlage 7.1, p. 229). Maar dit vermaken staat wel in dienst van het journalistieke doel om te informeren, volgens Slappendel: ‘dat vermaken is er wel om mensen aan je te binden om vervolgens te informeren. Dus dat informeren is wel primair’ (bijlage 7.1, p. 229). Maarten Koop (Leids Nieuwsblad) spreekt niet over vermaak, maar heeft het in dit kader wel over ‘informatief zijn op een leuke manier’. Ook hij vindt dat ‘leuke’ aspect dus bij het informeren horen (bijlage 4.1, p. 73). Vermakelijke ‘nieuwttjes’ brengen, helpt om ‘mensen aan je platform te binden’, volgens Slappendel (bijlage 7.1, p. 229). In dat kader noemt hij ‘aantrekkelijk blijven’ van belang om mensen te bereiken:

‘De NPO kan ook niet zonder Boer zoekt Vrouw naast Op1. Het één is puur vermaak en het andere is nieuws, maar je hebt wel die bindmiddelen nodig om mensen hier heen te brengen’ (Rudo Slappendel, bijlage 7.1, p. 232).

Als een echt ‘nieuwe’ functie komt het ‘vermaken’ dus niet naar voren uit de gesprekken. Maar dat vermakelijke of aantrekkelijke berichtgeving een aspect is waar volgens bovengenoemden rekening mee moet worden gehouden bij het informeren, valt wel te concluderen. Zoals Slappendel omschrijft, is hier wederom een verband vast te stellen met het *bereik* van het journalistieke werk – iets waar journalisten zoals gesteld onvermijdelijk mee bezig zijn.

Iets anders dat werd genoemd als journalistieke taak en niet valt te scharen onder één van de vijf afgebakende journalistieke functies, is het zijn van een gemeenschap waar mensen het journalistieke vak kunnen leren. Voor een lokale omroep als Sleutelstad is dat van belang, aldus IJsbrand Terpstra: ‘dat je een soort vereniging bent waar mensen ook over de stad kunnen schrijven als ze dat willen’ (bijlage 8.3, p. 276).

4.2 Leidse journalisten en het bewustzijn van hun democratische rol

‘Het idee ‘er gebeurt iets, we moeten schrijven’ – ja, zo leven wij allemaal, denk ik.’
– Coen Polack, redactiechef Leidsch Dagblad (bijlage 9.1, p. 329).

Dat de geïnterviewde journalisten zich in grote lijnen wel bewust zijn van hun democratische rol, blijkt in belangrijke mate al uit de hierboven uitvoerig behandelde vijf journalistieke functies waarin die

democratische rol gelegen is. Al die functies, en zeker de informatie- en controlefunctie, waren rode draden door de gesprekken heen. Daar het onderdeel was van de vragenlijst om te vragen naar het ‘democratisch plichtsbefef’ dat bij de journalisten leefde, wordt in deze paragraaf nog wat verder ingegaan op het bewustzijn van de journalisten van hun democratische rol. Dat journalisten zich daar over het algemeen wel bewust van zijn, denkt onder meer Robbert van der Cleef:

‘Ik denk wel dat iedere journalist zich wel bewust is van zijn democratische rol. Zo nu en dan. Niet iedere dag, denk ik’ (Robbert van der Cleef, bijlage 5.2, p. 131).

Veel journalisten denken over het algemeen hetzelfde: dat hun beroeps/redactiegenoten zich wel bewust zijn van hun rol – al is dat natuurlijk niet iets dat voortdurend ‘top of mind’ is, je bent immers als journalist ook iedere dag bezig met het maken van een ‘product’, ‘een ding dat je elke dag moet maken’ (bijlage 9.6, p. 412). Maar desalniettemin menen de meesten wel dat er een soort democratisch plichtsbefef leeft onder journalisten (bijlage 5.1, thema 2; bijlage 6.1, thema 2; bijlage 6.2, thema 2; bijlage 6.4, thema 2; bijlage 7.1, thema 2; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 9.1, thema 2; bijlage 9.4, thema 2).

Dit bewustzijn van die democratische rol, uit zich voor meerdere journalisten in het uitvoerig bediscussiëren van journalistieke keuzes op de redactie (bijlage 6.2, thema 2; bijlage 6.6, thema 2; bijlage 8.2, thema 2; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 9.1, thema 2). Zo vertelt redactiechef Omroep West Brian van der Bol dat ze:

‘altijd even terugblikken (...) en dan zijn er best wel opmerkingen altijd, in de trant van ‘zijn we daar wel kritisch genoeg geweest’ of ‘hebben we ons niet voor het karretje laten spannen’, ‘hadden we dit wel moeten doen, hadden we dat wel moeten doen’. Nou ja, en ook vaak ideeën over wat we nog volgende keer beter kunnen doen’ (Brian van der Bol, bijlage 5.1, p. 109).

Bij het maken van keuzes over de manier waarop je informatie brengt, is het belangrijk om je bewust te zijn van het belang van de journalistiek voor de lokale democratie. Bij fotograaf Hielco Kuipers (Leidsch Dagblad) gaat het in dat verband met name om het zorgen dat gebeurtenissen zo neutraal mogelijk in beeld worden gebracht:

‘Ja, ik vind het wel belangrijk. (...) ik vind dat mijn beeld moet bijdragen aan de werkelijkheid, dat ik geen gekleurd beeld mag maken van dingen’ (Hielco Kuipers, bijlage 9.9, p. 448).

Verantwoordelijkheid speelt bij het bewustzijn van een democratische rol ook mee, stellen een aantal journalisten; journalistieke verantwoordelijkheid en betrokkenheid voelen wanneer er problemen spelen die moeten worden aangekaart (bijlage 6.4, thema 2; bijlage 6.6, thema 2; bijlage 8.3, thema 2; bijlage 9.3, thema 2). Zoals Mare-journalist Mark Reid vertelt: ‘we kunnen ons daadwerkelijk wel echt boos maken over onrecht wat er gebeurt’ (Mark Reid, bijlage 6.2, p. 168). IJsbrand Terpstra heeft het in dat verband over ‘een soort verontwaardiging delen en daar dan mee aan de slag gaan’ (bijlage 8.3, p. 280). Zelf voelt hij zijn democratische rol dan ook sterk:

‘Ja ik voel dat best wel erg, denk ik’ (...) ‘Als ik het niet opschrijf, dan zou het beleid ook echt anders zijn geweest’ (...) ‘Ik voel ook echt van oké, als ik nu iets opschrijf, dan voelen die mensen zich gecontroleerd’ (IJsbrand Terpstra, bijlage 8.3, p. 279).

Zoals onder meer uit de voorbeelden hierboven blijkt, wordt ten aanzien van de vraag naar een democratisch plichtsbesef, het bewustzijn van de democratische rol van de journalistiek door veel journalisten hoofdzakelijk in verband gebracht met de controlefunctie – de journalistiek als ‘waakhond’, gecombineerd met de journalistiek als ‘aanjager van verandering’ (bijlage 4.2, thema 2; bijlage 6.1, thema 2; bijlage 6.2, thema 2; bijlage 6.4, thema 2; bijlage 8.1, thema 2; bijlage 9.1, thema 2; bijlage 9.3, thema 2). Slechts één keer wordt deze vraag expliciet in verband gebracht met publieke opinievorming:

‘een soort besef hebben dat wij onderdeel uitmaken van dat hele systeem waarmee de publieke opinie wordt bepaald. En ja, dat realiseren wij ons wel’ (Loman Leefmans, bijlage 9.7, p. 423).

4.3 Welke uitdagingen hebben de journalisten het hoofd te bieden?

Dat de lokale journalistiek uitdagingen kent, zal niemand verbazen. Deze zijn soms wat meer praktisch van aard, zoals bijvoorbeeld de door Robbert van der Cleef genoemde uitdaging om alles op tijd af te hebben (bijlage 5.2, thema 4). Maar uit de interviews met de Leidse journalisten kwamen ook een aantal meer fundamentele uitdagingen naar voren. Zo werd er in het kader van het engageren van mensen veel gesproken over het punt van ‘bereik’, en noemden vele journalisten als een van de grootste uitdagingen de beperkte budgetten. Wat daarnaast in een aantal gesprekken terugkwam was de agressieve houding en het scepticisme jegens de pers. En tot slot werd zeer veel gesproken over de moeilijkheden die de journalisten ondervonden bij het verkrijgen van informatie door de toegenomen aanwezigheid van communicatieafdelingen. Kort zullen deze vier onderwerpen nader worden toegelicht, waarbij wederom veelvuldig gebruik zal worden gemaakt van karakteristieke en exemplarische citaten van de geïnterviewden om het verhaal te vertellen.

4.3.1 Een kwestie van bereik

‘In de kern komt het hierop neer: wij krijgen gewoon een flinke zak geld subsidie om mensen bij te praten over wat gebeurt in de regio. Als er niemand naar luistert, dan vertel je óf niet de goede verhalen óf niet op de goede manier. (...) Het gaat er echt om dat je je publiek moet bereiken.’

– Brian van der Bol, redactiechef Omroep West (bijlage 5.1 p. 106).

Bereik is niet per se een doel op zich, ‘maar je hebt wel een massa nodig om je verhaal te vertellen’, aldus Van der Bol (bijlage 5.1, p. 123). Zoals reeds genoemd in paragraaf 4.3, wordt informeren van mensen over politiek, het engageren van mensen bij de lokale democratie, snel in verband gebracht met het bereik. Dat bereiken van mensen wordt door de opkomst van sociale media door sommige journalisten als lastiger ervaren. Robbert van der Cleef (Omroep West), noemt het ‘een nieuw soort verzuiling’:

‘omdat iedereen in z’n eigen hoekje op internet zit, en vaak daar ook blijft. Dus daar moet je oplossingen voor zien te vinden, zodat je die mensen daar ook bereikt. In die zin is dat voor de journalistiek een zoektocht op het ogenblik’ (bijlage 5.2, p. 126).

Coen Polack benoemt ‘bubbelvorming op sociale media’ ook als uitdaging. Een uitdaging om mensen ‘uit hun bubbeltjes en achter hun oogkleppen vandaan te krijgen om te zorgen dat ze breder zien wat er aan de hand is’ (bijlage 9.1, p. 344). Annalaura Molducci onderschrijft ook dat de hoeveelheid bronnen waar mensen tegenwoordig hun informatie vandaan kunnen halen, ertoe kan leiden dat mensen het niet meer van belang vinden om het nieuws van traditionele media te volgen, zeker onder jongeren: ‘Hoe spreek je groepen aan die de hele tijd op hun telefoon zitten?’ (bijlage 9.3, p. 366). Voorts zorgen de ‘eigen kanalen’ van groepen mensen die de ‘mainstream media’ niet geloven ervoor dat die mensen moeilijk te bereiken zijn, aldus Molducci (bijlage 9.3, thema 2).

Zoals reeds beschreven onder paragraaf 4.1.5 vormt de lezer bereiken ‘een kwetsbaar punt’, volgens Vincent Bongers (Mare). Want: ‘wie lezen er nog kranten?’ (bijlage 6.4, p. 190). Loman Leefmans (Leidsch Dagblad) noemt ‘het lezersbestand op niveau houden’ dan ook als de grootste uitdaging (bijlage 9.7, p. 427).

Brian van der Bol denkt dat de digitalisering wel een positieve invloed heeft gehad op het bereik: ‘online, als je soms net de goede snaar raakt met een verhaal, kan het zo tienduizenden mensen aanspreken’ (bijlage 5.1, p. 122). Omroep Sleutelstad zet ook in op online, op de sociale media. Robbert Beurse

vertelt dat dit veel kan doen voor het bereik: ‘op Instagram zien we: als je daar een korte video post, dan bereik je juist een hele grote groep jongeren, die het snel bekijken en doorsturen’ (bijlage 8.2, p. 274).

Ten aanzien van het bereiken van de lokale bevolking met nieuwsberichtgeving, worden samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld tussen Omroep West en Omroep Sleutelstad) door een aantal geïnterviewden genoemd als een goede ontwikkeling (bijlage 5.1, thema 1; bijlage 5.2, thema 5; bijlage 6.5, thema 1). Andere journalisten ambiëren echter nog meer voor de lokale journalistiek dan de samenwerkingsverbanden die er nu al zijn, met het oog op nog groter bereik:

‘[Het] zou mooi zijn als er een soort laagdrempelige nieuwsvoorziening zou zijn die veel publiek trekt. Een soort NU.nl voor Leiden’ (Vincent Bongers, bijlage 6.4, p. 190).

Oud-redactiechef Leidsch Dagblad Marijn Kramp maakt dezelfde soort overwegingen, gericht op de toegenomen polarisatie en de afgenomen interesse in- en engagement bij de stad:

‘Kijk dat merk je overal wel, dat het soms allemaal een beetje uit elkaar valt. Daarin zou je als krant gewoon een hele goede rol kunnen hebben. Maar dan moet je bereik wel groot genoeg zijn. En daar zit natuurlijk wel een crux. Leidsch Dagblad is gewoon een betaald medium; is niet gratis. En ja, niet iedereen wil er meer voor betalen. Dus eigenlijk heb je gewoon een kwalitatief hoogwaardig gratis medium nodig’ (Marijn Kramp, bijlage 8.4, p. 297).

Ook Rudo Slappendel (Omroep Unity) zou nog meer willen inzetten op samenwerking:

‘Ik zou het bijvoorbeeld heel leuk vinden om een hele grote krachtige omroep te hebben die dan ook nog eens een keer goed samenwerkt met de krant’ (Rudo Slappendel, bijlage 7.1, p. 241).

Bereik speelt dus een belangrijke rol in de overwegingen die de journalisten maken ten aanzien van de digitalisering en de ideeën over samenwerkingsverbanden. Maar wie je allemaal kan bereiken, heeft ook te maken met de middelen die je hebt: met slechts een beperkt aantal medewerkers, moet je keuzes maken waar je op inzet. Brian van der Bol vertelt: ‘slimme dingen bedenken om jongeren te bereiken of misschien de migrantendoelgroep in de grote steden, dat zou ik echt heel graag willen. Maar ja, dat betekent dat we iets anders niet moeten doen’ (bijlage 5.1, thema 3). Een ‘te weinig’ aan middelen, aan ‘fte’, is dan ook volgens veel journalisten een andere grote uitdaging, zo volgt hieronder.

4.3.2 Beperkte financiële middelen

‘Laat ik het zo zeggen: onze redactie is van 15 naar 2 gegaan. Wij zijn gewoon soort van in overlevingsmodus.’

– Maarten Koop, hoofdredacteur Leids Nieuwsblad (bijlage 4.1, p. 79).

Bij het Leids Nieuwsblad vormen de financiële tekorten een grote uitdaging, vertelt Maarten Koop: ‘in de journalistiek is naar morgen kijken al lastig op het moment’ (bijlage 4.1, p. 78). De krimp op de redactie maakt dat ze weinig bezig kunnen zijn met ‘echt journalistiek onderzoek’. Want dat kost tijd, ‘en tijd is in dit geval geld. Ja, het is gewoon echt wel lastig’ (Maarten Koop, bijlage 4.1, p. 78).

Ook bij Omroep Sleutelstad lopen ze ook tegen de beperkte financiële middelen aan: ‘Met weinig middelen, veel willen doen, is een uitdaging’, aldus IJsbrand Terpstra (bijlage 8.3, p. 286). Dit hangt samen met het streven naar het goed ‘vastbijten’ in bepaalde onderwerpen. Werken met vrijwilligers maakt die continuïteit lastig: ‘het kan zo zijn dat degene die zich er in vastbijt ook weer verdwenen is op een gegeven moment. En dan ben je dat onderwerp ook weer een beetje kwijt’ (IJsbrand Terpstra, bijlage 8.3, p. 286). Chris de Waard, hoofdredacteur Omroep Sleutelstad, beaamt dat er meer geld nodig is, meer vaste mankracht: ‘Ik bedoel, we zijn vandaag met zijn vieren. Ja, dat is natuurlijk niet zoveel als je radio, tv en online van alles wil doen’ (bijlage 8.1, p. 266). Meer financiële middelen zijn zodoende nodig om er meer bovenop te kunnen zitten. Daar is namelijk ‘dossierkennis’ voor nodig. Meer vaste krachten – in plaats van vrijwilligers – zijn belangrijk om dat op te bouwen en zo de continuïteit te kunnen waarborgen (bijlage 8.1, thema 2).

Brian van der Bol realiseert zich dat Omroep West het misschien ten op zichte van bijvoorbeeld een Omroep Sleutelstad financieel goed heeft, maar ook hij is continu bezig met ‘scherp kiezen’: ‘waar zetten we onze mensen in, wat doen we wel en wat doen we niet’, zijn daarbij de overwegingen. Soms ‘frustrerend’: ‘als je denkt van ja ik zou dit extra willen doen, in plaats van *in plaats van*’ (Brian van der Bol, bijlage 5.1, p. 118).

Rudo Slappendel, hoofdredacteur Omroep Unity, zou ook graag meer willen doen. Met name het diepgravende journalistieke werk, waar je ook de goede journalisten voor nodig hebt, lukt vaak niet door de tekorten:

‘Het is echt wel het geld, dus gewoon structureel je hoofd boven water te houden om goede journalistiek te brengen, informeren lukt wel maar ergens echt diep induiken (...) is wel lastig. Dus dat vind ik wel de grootste uitdaging én doordat je dus ook

met beperkte budgetten zit, is ook heel moeilijk om de juiste journalisten aan je te binden' (Rudo Slappendel, Omroep Unity, bijlage 7.1, p. 239).

Terugblikkend op haar chefschap bij Leidsch Dagblad, noemt Marijn Kramp ook de tekorten als ontzettend beperkend: 'de grootste uitdaging was toch het fte-gebrek, het gebrek aan handjes' (bijlage 8.4, p. 313). Daardoor kon ze nooit alle dingen doen die ze wel zou willen:

'Je hebt permanent het gevoel dat je elke minuut van de dag tekortschiet. Dat had ik de laatste jaren sterk, want het haalde nooit meer mijn ambitieniveau, het was altijd 'shit jammer dat we dit niet kunnen doen' (Marijn Kramp, bijlage 8.4, p. 313).

Net als het Leids Nieuwsblad, is ook de omvang van de redactie van het Leidsch Dagblad enorm teruggelopen de afgelopen decennia, vertelt Marijn Kramp:

'Kijk toen ik bij het Leidsch Dagblad begon was ik 25 of zo. Ik geloof dat er 60 man zat, op de redactie. Toen ik er wegging waren er 17. (...) het aantal pagina's was bijna nog hetzelfde wat we maakten. (...) beduidend minder teruggelopen dan het aantal mensen. Dus je bent eigenlijk – zeiden we altijd een beetje cynisch op de krant: we gaan met nog minder mensen nog een betere krant maken. En dat is natuurlijk onzin' (Marijn Kramp, bijlage 8.4, p. 290).

Coen Polack, huidig redactiechef Leidsch Dagblad, denkt dat ze het bij het Leidsch Dagblad 'vrij redelijk doen', maar dat het 'meer zou kunnen' (bijlage 9.1, p. 325). Hij zou ook graag meer journalisten willen, 'die minder op de dagelijkse gang van zaken zitten en meer tijd hebben voor de grotere, diepgravende verhalen' (bijlage 9.1, p. 326). De grote uitzoekklussen: 'geef me wat meer mensen en ik doe er meer' (Coen Polack, bijlage 9.1, p. 327).

Bij universiteitsblad Mare lijkt het probleem van financiën minder te spelen. Mare-journalist Mark Reid noemt wel dat er niet altijd de tijd is om projecten uit te werken:

'er zijn altijd onderwerpen waar je misschien liever dieper op had ingedoken. (...) soms wil je gewoon een heel achtergrondstuk ergens over schrijven, maar dan heb je er gewoon geen tijd voor. Mare is ook een kleine redactie, we zijn met zes mensen' (bijlage 8.2, p. 167).

Verder benadrukken ook de Mare-journalisten met name dat in het algemeen de lokale en regionale journalistiek onder druk staat (bijlage 6.1, thema 5; bijlage 6.3, thema 1; bijlage 6.4, thema 1). Zo vertelt

Sebastiaan van Loosbroek: ‘Lokale kranten moeten met steeds minder mensen hun ding maken. De abonnees lopen terug. Advertentie-inkomsten lopen terug’ (bijlage 6.5, 199). Deze tekorten hebben invloed op de controlefunctie, volgens Mare-journalist Mark Reid:

‘Leiden heeft wat, zo’n 40 raadsleden, die ik weet niet hoeveel uren erin stoppen, een enorm ambtenarenapparaat. Nou, daar kunnen genoeg dingen gebeuren waar je als journalist misschien even naar zou moeten kijken. En als je daar misschien 5 uur per week tijd voor hebt, dan ga je nooit een grote onthulling doen of echt de diepte in kunnen’ (bijlage 6.2, p. 175).

De zorgen omtrent de financiën spitsen zich dus overwegend toe op het niet kunnen uitoefenen van de controlefunctie van de lokale journalistiek; diepgravende verhalen maken, uitzoekklussen doen, zaken onthullen – dat is namelijk kostbaar werk, zoals IJsbrand Terpstra het treffend samenvat:

‘Controleren sneuvelt vaak wel als eerste, omdat het veel tijd en dus geld kost’ (bijlage 8.3, p. 284).

4.3.3 Wantrouwen en agressie

‘Ja, ik voel me wel eens bedreigd. (...) regelmatig heb ik het gevoel dat ik niet gewenst ben of dat ik voorzichtig moet zijn met bepaalde mensen te fotograferen – want dat kan weleens narigheid opleveren’

– Hielco Kuipers, fotograaf Leidsch Dagblad, (bijlage 9.9, p. 458).

Naast de uitdagingen die de Leidse journalisten ondervinden bij het bereiken van mensen en het uitoefenen van het journalistieke werk met weinig financiële middelen, wordt in een aantal gesprekken ook de toegenomen sceptische tot aan agressieve houding jegens de pers als problematisch en uitdagend bestempeld. Het is allemaal ‘agressiever aan het worden’, aldus Marijn Kramp (bijlage 8.4, p. 307). ‘Het moment kwam dat de pers het had gedaan’, vertelt Coen Polack, (bijlage 9.1, p. 344). Dit hangt samen met het wantrouwen jegens de journalistiek, volgens Hedske Vochtelo (Leidsch Dagblad): ‘je merkt dat mensen tegenwoordig toch wel vrij sceptisch zijn tegen de pers. Alles wordt ook in één putje gegooid: de pers’ (bijlage 9.4, p. 389). Die sceptische houding heeft ertoe geleid ‘dat journalisten en fotografen aangevallen, lastiggevallen, bedreigd’ worden, aldus Coen Polack (bijlage 9.1, p. 345). Annalaura Molducci (Leidsch Dagblad) vertelt dat er ‘meer spanning in de samenleving’ voelbaar is. ‘Journalisten worden tegenwoordig ook wel bedreigd’ (bijlage 9.3, p. 364). Wat ze zelf meemaakt is gelukkig ‘niet heel ernstig’, zegt Molducci (bijlage 9.1, p. 364). Maar dat die agressie een probleem vormt voor de journalistiek, is helder. Hedske Vochtelo (Leidsch Dagblad) vertelt dat ze collega’s heeft

die ‘doodsbedreigingen via de mail krijgen’ (bijlage 9.4, p. 390). Fotograaf Hielco Kuipers heeft ook te maken met bedreigingen, en benoemt dat meermaals expliciet:

‘Ik word regelmatig wel eens bedreigd, dat ze waarschuwen: als ik in de krant kom, dan weet ik je te vinden. Dat gebeurt gewoon’ (Hielco Kuipers, bijlage 9.4, p. 459).

De houding jegens journalisten is door de jaren heen anders geworden, meent Kuipers. Vroeger liep hij nog wel eens een park in om voor een bepaald item hangjongeren te fotograferen. Nu is dat toch anders:

‘Als je overlast fotografeert tegenwoordig, als je al het park in komt, komen er al een paar van die gastjes naar je toe. Die gaan proberen je te intimideren. Dat vind ik erg veranderd’ (Hielco Kuipers, bijlage 9.9, p. 458).

Kuipers heeft zelfs een keer ‘een paar gasten in de tuin gehad’ die hem bedreigden. Dat vindt hij het allemaal niet waard, en dat maakt het ‘ook wel een uitdaging, om die persvrijheid overeind te houden’ (bijlage 9.9, p. 459).

4.3.4 Het ‘leger van communicatieadviseurs’

‘Er zijn veel te veel persvoorlichters en spinners en mensen die de waarheid de verkeerde kant opduwen, dus dat andere leger moet ook groeien.’

– Frank Provoost, hoofdredacteur Mare (bijlage 6.1, p. 155).

Een veelgenoemde uitdaging voor de geïnterviewde Leidse journalisten betreft tot slot ‘de communicatieafdeling’. De Mare-journalisten waren zeer eensgezind en noemden allemaal de communicatieafdeling/persvoorlichting van de universiteit als de grootste uitdaging die ze ondervonden bij hun journalistieke werkzaamheden (bijlage 6, thema 4). Maar ook andere journalisten noemden ‘persvoorlichting’ en ‘communicatieadviseurs’ bij de gemeente als een factor die het journalistieke werk, het verkrijgen van informatie, moeilijker maakt (bijlage 4.1, thema 2; bijlage 4.2, thema 5; bijlage 9.1, thema 2; bijlage 9.5, thema 2; bijlage 9.8, thema 4).

‘Elke faculteit heeft een compleet leger van communicatieafdelingen’, vertelt Mare-hoofdredacteur Frank Provoost, en dat zorgt voor de nodige hindernissen bij het verkrijgen van informatie:

‘Mensen worden ontmoedigd om met ons te praten. Actief. En zij [communicatieafdelingen] spelen dat dan zo dat ze verantwoordelijk zijn voor het personeel, dus alles wat je aan personeel zou vragen via voorlichting zou moeten.

Wat natuurlijk een compleet absurde gedachtegang is. Maar, afhankelijk van de hiërarchie, houden mensen zich daaraan (bijlage 6.1, p. 158).

Kortgezegd: ‘Er worden steeds meer muren opgeworpen (...) alles gaat potdicht’, aldus Vincent Bongers (bijlage 6.4, p. 194); ‘niemand op lager niveau mag zijn bek open doen’ (Mark Reid, bijlage 6.2, p. 173). Dat de Mare-journalisten actief worden tegengewerkt, benoemt ook Sebastiaan van Loosbroek als probleem. Wanneer hij wederhoor probeert te halen bij universitaire instanties, ‘gaan ze het proberen te ondergraven’:

‘Als je een verhaal hebt, dan zeggen ze: ‘het is geen verhaal’, ‘het is niet relevant, ‘het is oud nieuws’, ‘koeien uit de sloot halen’, ‘jullie zijn modder aan het gooien’. Nou, dan weet je dat je een verhaal hebt, als ze zich zo gedragen’ (bijlage 6.5, p. 200).

‘De vrijheid van informatie’, ‘de toegang tot informatie’, moet beter, aldus de Mare-journalisten (bijlage 6.5, thema 2; bijlage 6.6, thema 4). Dit probleem wordt niet alleen waargenomen bij de Leidse Universiteit, dit gebeurt overal, stellen de Mare-journalisten (bijlage 6.4, thema 4; bijlage 6.5, thema 2).

Dat beeld wordt bevestigd doordat dit probleem niet alleen wordt opgeworpen door de universiteitsjournalisten, maar ook door andere Leidse journalisten. Zo rept Leidsch Dagblad journalist Aad Rietveld over ‘het leger van communicatieadviseurs wat tegenwoordig om ambtenaren en bestuurders is heen gebouwd, waar je bijna niet doorheen komt’ (bijlage 9.8, p. 434). Redactiechef Coen Polack benoemt ook de communicatieafdeling van de gemeente, en illustreert het als volgt:

‘Een kleine gemeente heeft een klein ambtelijk apparaat en daar is vaak één iemand parttime belast met communicatie. Als die er niet is, dan bellen we de wethouder gewoon direct, of de burgemeester, en die neemt op en die geeft gewoon antwoord op de vraag. Als je dat hier in Leiden doet, dan moet je door 20 man heen of 30 of 40. (...) En dan is er altijd iemand die dat bestuur bij je weghoudt om antwoorden te geven zoals zij die ‘hygiënisch gezien’ het liefst in de krant willen’ (bijlage 9.1, p. 328).

Dergelijke hindernissen die door communicatieafdelingen worden opgeworpen ‘werken vooral vertragend’ (bijlage 6.2, thema 4). Hoe de journalisten daarmee omgaan? ‘Stug doorgaan’, ‘meer moeite doen’, ‘door blijven graven, net zo lang tot het boven komt’ zijn antwoorden die veel terugkomen (bijlage 6.2, thema 4; bijlage 6.4, thema 2, bijlage 9.1, thema 2).

4.4 De journalistieke functies & mogelijke startpunten voor verbetering

Zoals uit alle voorgaande resultaten blijkt, komen door de interviews met de Leidse journalisten alle vijf de journalistieke functies terug: de informatiefunctie, de controlefunctie, de forumfunctie, de representatiefunctie en de mobilisatiefunctie maken allemaal onderdeel uit van hun ‘collectieve verhaal’. Zodoende valt te stellen dat de democratische rol van de lokale journalistiek – begrepen in die vijf functies – dus ook in zekere zin wordt bekleed door de journalisten in Leiden. Natuurlijk wel met bepaalde accentpunten, en sommige functies krijgen meer aandacht, of moet meer aan worden gewerkt in de optiek van de geïnterviewde journalisten, dan andere.

Want waar het ‘beter’ zou moeten, wordt door veel journalisten toch vaak allereerst gekoppeld aan de financiën, en daaropvolgend pas aan het uitoefenen van bepaalde functies, waarbij de ‘diepgravende’ informatiefunctie in samenhang met de controlefunctie dan veelal de hoofdtoon voert. Zoals in 4.3 beschreven, ondervinden veel journalisten last van de beperkte financiële middelen, en wordt dit vaak gekoppeld aan het minder tijd kunnen besteden aan diepgravende journalistiek – terwijl die tijd juist harder nodig blijkt met het oog op de uitdaging die dominante communicatieafdelingen met zich meebrengen. Met meer geld, meer mankracht, zouden veel journalisten dus waarschijnlijk meer inzetten op het diepgravende journalistieke werk, zou de journalistiek zeker ten aanzien van de politiek nog kritischer zijn, er meer ‘bovenop’ gaan zitten ((bijlage 4.1, thema 2; bijlage 4.2, thema 2; bijlage 5.1, thema 2; bijlage 5.2, thema 2; bijlage 6.3, thema 2; bijlage 6.4, thema 2; bijlage 6.6, thema 2; bijlage 7.1, thema 2; bijlage 8.1, thema 2; bijlage 8.4, thema 2; bijlage 9.1, thema 2; bijlage 9.2, thema 2; bijlage 9.6, thema 2).

En wat er verder nog beter zou kunnen? Zoals onder paragraaf 4.2.4 beschreven, noemden een paar journalisten de representatiefunctie als iets waar aan gewerkt moet worden. ‘Er voor iedereen zijn’ (Annalaura Molducci Leidsch Dagblad), ‘iedereen uit de stad een evenwichtige stem geven’ (IJsbrand Terpstra, Omroep Sleutelstad) en ‘de diversiteit aan invalshoeken bewaken’ door een ‘diverse redactie’ na te streven (Coen Polack, redactiechef Leidsch Dagblad), zijn zaken die in dit verband werden genoemd.

Een enkeling noemde voorts verbeterpunten die samenhangen met de forumfunctie van de journalistiek (paragraaf 4.1.3). Zo kon het faciliteren van een discussieplatform ‘wel wat beter’ (Frank Provoost, hoofdredacteur Mare), zouden ‘wat meer fora’ georganiseerd mogen worden (Hedske Vochtelo, Leidsch Dagblad) en is ‘op een moderne manier mensen de kans bieden om met elkaar in gesprek te gaan’ nastrevenswaardig (Brian van der Bol, redactiechef Omroep West).

Ten aanzien van de mobilisatiefunctie, het politiek engagement, zijn de geluiden wisselender. Op dat vlak echt willen ‘verbeteren’, was slechts sprake in zoverre dat journalisten meer groepen willen *bereiken*, en zodoende ook engageren (zie paragraaf 4.3.1). Al heeft dat streven naar groter bereik niet altijd direct te maken met die journalistieke functie van mobilisatie en politiek engagement. Zoals Coen Polack verwoordt: ‘We proberen zoveel mogelijk gelezen te worden, ja. Maar dat is gewoon bedrijfsmatige noodzaak’ (bijlage 9.1, thema 2). Marijn Kramp was de enige die overwoog dat het goed zou zijn als meer zou worden ingezet op opinies en commentaar – zeker ten aanzien van de ‘grote vragen’, zoals: ‘wat voor stad willen we eigenlijk zijn?’ (bijlage 8.4, thema 2).

5. De staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek

In dit hoofdstuk wordt de balans opgemaakt. Kort zal het verloop van de scriptie worden uitgelicht (5.1), om vervolgens de deelvragen kernachtig te beantwoorden en zo tot een conclusie te komen ten aanzien van de onderzoeksvraag (5.2). Welke journalistieke functies zijn terug te zien in de interviews? Waar is meer en minder aandacht voor? Wat kan volgens de journalisten beter? En in hoeverre leeft het idee van de lokale journalistiek als dienstbaar aan de lokale democratie?

5.1 Resumé: van theorie en methode naar onderzoek en resultaten

Deze scriptie vormt een verkennend onderzoek naar de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek, naar de mening van Leidse journalisten. De te beantwoorden deelvragen betreffen (1) Welke functies vervult de Leidse journalistiek ten behoeve van de lokale democratie? (2) Hoe zou (beter) invulling gegeven moeten worden aan de democratische rol van de Leidse journalistiek – en welke journalistieke functies horen daarbij? (3) In hoeverre leeft het idee van journalistiek als dienaar van de lokale democratie binnen de Leidse journalistieke sector?

In de inleiding is het belang van de vraag naar de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek ingeleid vanuit ‘het pact’ dat van oudsher tussen de journalistiek en de democratie bestaat: de één kan niet zonder de ander. Deze wederzijdse afhankelijkheid maakt het bestaan van beide geen gegeven. Op lokaal niveau staan beide dan ook onder druk. De lokale democratie heeft het zwaar te verduren, en kampt met een afnemend vertrouwen in de politiek, toenemende verdeeldheid en ‘afhakers’ – de historisch lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen 2022 zijn hierbij tekenend. Ook de lokale journalistiek verkeert in zwaar weer: door afgenomen advertentie-inkomsten en daarmee minder eigen middelen en mankracht, is het de vraag in hoeverre de lokale journalistiek nog haar diensten in optima forma kan ‘leveren’.

Over welke diensten hebben we het dan eigenlijk? In het theoretisch kader (hoofdstuk 2) is weergegeven dat er veel diensten, taken, rollen of *functies* – hoe je het ook wil noemen – van de journalistiek te onderscheiden zijn. Door aan de hand van de ideeën van Voermans & Waling de lokale, Leidse democratie ideaaltypisch te begrijpen als een vorm van ‘eigenaarschap’ – met kernwaarden als identiteit, zelfbeschikking, deliberatie, participatie en inclusiviteit – komen bepaalde taken van de Leidse journalistiek bovendien die anders wellicht onderbelicht zouden zijn gebleven. Mede doordat de democratische realiteit een andere vorm van democratie laat zien; een *verbestuurlijkte* democratie. Maar ook in Leiden blijkt de ambitie te bestaan om toe te werken naar een meer *participatieve, deliberatieve* democratie. Deze notie heeft geleid tot een ontleding van de democratische rol van de Leidse

journalistiek in een vijftal functies: de informatiefunctie, de controlefunctie, de forumfunctie, de representatiefunctie en de mobilisatiefunctie – waarbij met name de tweede functie meer aansluiting lijkt te vinden bij de *verbestuurlijke* democratie en de laatste drie functies meer passen bij de ideaaltypische notie van lokale democratie als participatief en deliberatief van aard.

Middels 24 semigestructureerde diepte-interviews met Leidse journalisten van de in Leiden actieve media Leidsch Dagblad, Omroep West, Omroep Sleutelstad, Omroep Unity, Leids Nieuwsblad en Mare, is op verkennende wijze in kaart gebracht welke functies de geïnterviewde journalisten van belang achten bij het uitoefenen van hun journalistieke werkzaamheden; is dus vanuit het perspectief van de Leidse journalisten in kaart gebracht *wat de staat is van de democratische rol van de Leidse journalistiek*.

5.2 Antwoorden op de vragen

Hieronder volgen de antwoorden op de drie genoemde deelvragen. Eerst in enkele kernachtige zinnen. Daarna worden deze beknopte zinnen nog kort toegelicht.

1. Alle vijf de functies waarin de democratische rol van de lokale journalistiek is gelegen, komen terug in het collectieve verhaal van de Leidse journalisten. Maar de ‘klassieke’ journalistieke functies van informeren en controleren voeren onder de Leidse journalisten hoofdzakelijk de boventoon.

Ten aanzien van deelvraag (1) valt te concluderen dat alle vijf de functies die in hoofdstuk 2 als concrete, normatieve invulling van de Leidse journalistiek zijn afgebakend, terug zijn te vinden in het ‘collectieve verhaal’ van de Leidse journalisten over hun doelen en taakopvattingen. Daarbij moet wel genoemd worden dat voor de ene functie meer aandacht lijkt te zijn dan voor de andere. De informatiefunctie en controlefunctie klonken het meest door alle gesprekken heen als essentiële taken van de lokale journalistiek en vormden zodoende de rode draad door het verhaal. Burgers informeren over wat er gebeurt in de gemeenschap, en meer concreet wat er gebeurt in de politiek, de gemeenteraad en bij andere machtsinstanties, werd vaak genoemd als essentiële taak. Een uitdaging die daarbij vaak terugkwam was de door communicatieafdelingen vaak beperkte toegang tot informatie – wat het boven tafel krijgen van informatie meer werk maakt. De aan de informatiefunctie verbonden meer kritische taak van het controleren van die macht kwam ook door vrijwel alle gesprekken heen terug. Graven, scherpe vragen stellen en misstanden aankaarten werden in de meeste interviews genoemd als belangrijke journalistieke werkzaamheden. De forumfunctie, die uiteen valt in het enerzijds bieden van een discussieplatform en anderzijds een podium voor (politieke) pleitbezorgers, onderstreepten veel journalisten ook als een van belang zijnde journalistieke taak – al voerde deze functie minder de

bovenaan in de interviews. Daarbij noemden sommige journalisten het bieden van een discussieplatform of plaats waar mensen constructief met elkaar in gesprek kunnen gaan, als toekomstig streven. De representatiefunctie kwam voorts in belangrijke mate ter sprake als onderdeel van de controlefunctie: misstanden aankaarten ten aanzien van mensen die vast zijn komen te zitten in het systeem, ongehoorde burgers een stem geven, opkomen voor de ‘arme drommels’, waren aspecten die vaak werden aangestipt. Een paar journalisten noemden daarnaast het representeren van de gemeenschap in de breedte, de héle stad laten zien, vanuit zoveel mogelijk verschillende perspectieven, als speerpunt. Ten aanzien van de mobilisatiefunctie lijkt verdeeldheid te bestaan: de  en wil niet ‘hardop’ mensen activeren – om de journalistieke neutraliteit te bewaken –, de ander juist expliciet wel. Burgers engageren – het startpunt van mobilisatie – door mensen in staat stellen een mening te vormen, werd meermaals onderschreven als belangrijke taak van de lokale journalistiek. Maar het daadwerkelijk tot actie laten overgaan – tot aan het naar de stembus gaan van Leidse burgers –, vonden veel journalisten meer een goed gevolg, dan een journalistiek streven.

2. Verbeteringen beginnen voor Leidse journalisten overwegend bij meer geld en fte. Met meer financiële middelen zou vervolgens met name ingezet moeten worden op de controlefunctie van de journalistiek – tot uiting komend in kritische, diepgravende verhalen.

Wat betreft deelvraag (2) moet vastgesteld worden dat de geïnterviewde journalisten ‘verbeterpunten’ veelal meer praktisch opvatte, in termen van financiën en fte. Maar uit het doorvragen hierop blijkt dat de journalisten met meer geld – in een meer ‘ideale wereld’ – overwegend hoofdzakelijk zouden inzetten op de controlefunctie van de journalistiek. Meer diepgravende verhalen maken, uitzoekklussen doen, kritisch de gemeente volgen, waren zaken die in dat kader meermaals genoemd werden. Een enkele journalist noemde aspecten van de representatiefunctie als mogelijke verbeterpunt. Dit kwam tot uiting in verhalen over het op gelijkmatige wijze de vele verschillende groepen uit de gemeenschap aan het woord laten en vertegenwoordigen in verhalen, en het streven naar zo veel mogelijk invalshoeken middels een diverse redactie. De forumfunctie werd door een paar journalisten ook aangemerkt als iets waar meer op ingezet kon worden – in termen van het faciliteren van discussieplatforms en het organiseren van fora en gelegenheden om mensen in gesprek te laten treden met elkaar. Ten aanzien van de mobilisatiefunctie klonk de ambitie om te verbeteren niet overduidelijk terug. Het politiek engageren, daar zagen de geïnterviewde journalisten wel een rol voor zichzelf, maar hoe en waar het precies beter moest, kwam behalve in het streven meer mensen te willen *bereiken* met hun journalistieke product, niet duidelijk uit de verf. En slechts  en journalist, oud-redactiechef Leidsch Dagblad Marijn Kramp, overwoog eigenlijk meer te willen inzetten op opinie en commentaar, om de grote vraagstukken tot leven te laten komen onder de Leidse gemeenschap.

3. De Leidse journalisten zien zich weldegelijk tot op zekere hoogte als ‘dienaar van de lokale democratie’. Dit wordt door de journalisten met name in verband gebracht met de controlefunctie van de journalistiek. Maar ook de journalistiek als ‘aanjager tot verandering’ wordt hieraan gerelateerd.

Met het oog op deelvraag (3) moet de conclusie getrokken worden dat het idee van de lokale journalistiek als dienaar van de lokale democratie weldegelijk tot op zekere hoogte leeft. Dit blijkt allereerst uit het feit dat in het ‘collectieve verhaal’ van de 24 geïnterviewde journalisten alle vijf de functies – waarin de democratische rol van de lokale journalistiek gelegen is – naar voren komen en overwegend als belangrijk worden aangemerkt. Van een ‘democratisch plichtsbesef’ is dan ook in zoverre sprake dat de journalisten menen zich bewust te zijn van hun rol in de lokale democratie. Dit uit zich met name in de verantwoordelijkheid die gevoeld wordt voor gemaakte journalistieke keuzes, de realisatie dat zij er zijn als ‘waakhond’ en een mogelijke ‘aanjager tot verandering’. Daarbij wordt het tweede (de controlefunctie) meer uitgesproken, en blijkt het derde met name uit de verhalen over het voelen van verontwaardiging over onrecht en de noodzaak dit aan te kaarten.

Zoende is in dit verkennende onderzoek de balans opgemaakt over de staat van de democratische rol van de Leidse journalistiek, naar de opvatting van de geïnterviewde Leidse journalisten. Een democratische rol die door de Leidse journalisten overwegend wordt ingevuld via de informatie- en controlefunctie. Maar waar zeker ook, doch in mindere mate, aandacht uitgaat naar de verschillende aspecten die komen kijken bij de forum-, representatie- en mobilisatiefunctie. Een rol die door de Leidse journalisten van belang wordt geacht, en waarop gereflecteerd wordt. Een democratische rol van de Leidse journalistiek die door verschillende ontwikkelingen – zoals dominante communicatieafdelingen en financiële tekorten – wordt uitgedaagd. En een rol die bovenal altijd béter kan worden ingevuld met meer middelen. De hierboven opgemaakte stand van zaken laat zodoende bovenal zien dat een gedegen, rijke invulling van de democratische rol van de journalistiek, gebaat is bij gedegen investeringen. Om de Leidse democratie een lokale journalistiek te geven die het verdient, én (daarmee) vica versa.

6. De onderzoeksvraag voorbij, kritische noten en suggesties voor vervolgonderzoek

In dit hoofdstuk zal de onderzoeksvraag voorbij worden gegaan, en wordt de cirkel rondgemaakt door middels een blik op de theorie terug te komen op de normatieve kwestie (6.1): hoe kan en dient de journalistiek te *koersen op democratie*? Vervolgens zullen kort een aantal kanttekeningen geplaatst worden bij het onderzoek (6.2). Zo zal onder meer de wijze waarop de vragenlijst uit de verf kwam, worden besproken. Daarna zullen een aantal suggesties worden gedaan voor vervolgonderzoek, zoals het doen van een ‘tweede ronde’ interviews en het betrekken van de hyperlocals (6.3).

6.1 Nota bene: voorbij de onderzoeksvraag; terug naar de *normatieve kwestie*

In het theoretisch kader is een normatief raamwerk uiteengezet ten aanzien van de democratische rol van de lokale, Leidse journalistiek. Dit raamwerk diende als leidraad bij het bevragen van de journalisten en analyseren van de data die uit deze interviews voortvloeide. De onderzoeksvraag betrof een vraag naar de opvatting van de geïnterviewde journalisten. Deze is hierboven beantwoord (5.2). Wat nu rest, gaat zodoende voorbij de onderzoeksvraag, en keert terug naar de theoretisch- normatieve kwestie ten aanzien van de democratische rol van de lokale journalistiek. Via de literatuur is namelijk tot de slotsom gekomen dat *idealiter* de democratische rol van de lokale journalistiek zich uit in de informatiefunctie, controlefunctie, forumfunctie, representatiefunctie en mobilisatiefunctie – waarbij de laatste drie functies met name aansluiten bij het ideaaltypische karakter van de lokale democratie als een vorm van ‘eigenaarschap’. Bij de journalisten lijkt daarentegen de nadruk toch te liggen op de meer ‘klassieke’ taken van informeren en controleren. De vraag die dan ook opgeworpen dient te worden, is een *normatieve*: is de wijze waarop de Leidse journalisten hun taakopvatting begrijpen ook de *juiste*, met het oog op de vorm van de lokale democratie waar we naar (moeten) streven?

De taakopvatting van de geïnterviewde journalisten – waarin een nadruk op de informatie- en controlefunctie naar voren komt – sluit zoals genoemd in ieder geval aan bij de democratische realiteit van een verbestuurlijkte gemeente, de ‘gemeente *voor*’ in plaats van ‘gemeente *van*’. Dit is een problematische realiteit, zo is in hoofdstuk 2 geschetst. Het gaat niet goed met de lokale democratie: er is afnemend vertrouwen in de politiek, er is sprake van toenemende verdeeldheid en er zijn politieke ‘afhakers’. Wanneer onderkend wordt dat we deze realiteit voorbij moeten, we toe moeten werken naar een meer deliberatieve, participatieve lokale democratie, wanneer het streven naar dit ideaal hardop wordt uitgesproken door de gemeente Leiden, dan is dat iets waar de lokale, Leidse journalistiek – als dienaar van de Leidse democratie – ook wat mee moet. Niet als ‘trendvolger’, maar meer als ‘trendsetter’. Om de ‘afhakers’ weer te laten aanhaken, om van een elkaar de rug toekerende verdeeldheid weer toe te werken naar een constructieve discussiestrijd, om de passieve gemeenschap

weer te activeren tot het ‘meebouwen’ aan de stad, dient niet alleen de lokale politiek actie te ondernemen, maar ook de lokale journalistiek.

Dat dit een opgave is, moge duidelijk zijn. Want waar de middelen beperkt zijn, is de uitvoering van de democratische rol van de lokale journalistiek dat onvermijdelijk ook. En de verbestuurlijkte realiteit vraagt nou eenmaal om de meer ‘klassieke’ journalistieke taken. Maar het is een uitdaging die zéker in het hoogopgeleide Leiden, een ambitieuze ‘Kennisstad’, met overgave aangegaan dient te worden. In de hoop dat de financiële middelen in de toekomst worden uitgebreid – het Leids Mediafonds was stap één, maar het ambitieniveau gáát omhoog, zo blijkt alleen al uit nationale beleidsplannen (Rijksoverheid, 2022) –, is het noodzakelijk om bij de overweging waar de journalistiek de pijlen op moet richten, verder dan het heden te kijken, en rekening te houden met het streven naar meer participatie, deliberatie en inclusiviteit binnen de Leidse gemeenschap. Zo kan de Leidse journalistiek *koersen op democratie*.

6.2 Kanttekeningen bij dit onderzoek

Allereerst dient een overkoepelende kanttekening te worden geplaatst bij het onderzoek. De ambitie was om alle Leidse journalisten te interviewen. Dit is uiteindelijk echter niet gelukt. Waar het totaal aantal journalisten – zoals conceptueel afgebakend in het methodehoofdstuk – waarschijnlijk rond de 30 had gelegen, zijn uiteindelijk 24 interviews afgenomen, getranscribeerd en betrokken in het onderzoek. Voor de wetenschappelijke waarde van dit onderzoek is dit geen heel groot probleem. Dit, aangezien het een kwalitatief onderzoek betreft, en het moment van verzadiging van informatie is hoogstwaarschijnlijk bereikt doordat meer dan 20 interviews zijn afgenomen. Desalniettemin is het op z'n minst ‘jammer’ dat niet álle Leidse journalisten betrokken zijn in het onderzoek; misschien was het beeld nog iets completer geweest. Toch is 24 interviews met Leidse journalisten, de overgrote meerderheid van Leidse journalisten, een unicum te noemen.

Dan een kanttekening ten aanzien van de uitvoering van het onderzoek. Het onderzoek had niet uitgevoerd kunnen worden zonder de hulp van een groep studenten van de minor Journalistiek en Nieuwe Media in Leiden. Desalniettemin moet wel een kritische kanttekening hierbij worden geplaatst. De minorstudenten zijn vooraf uitgebreid ingelicht over het onderzoek. Zo is kort de relevante theorie aan ze voorgelegd en is verteld hoe kwalitatieve, semigestructureerde interviews moeten worden afgenomen. De studenten hebben daarbij een uitgebreide, open vragenlijst meegekregen, én een interviewprotocol. Ondanks deze zorgvuldige voorbereiding blijkt dat de open vragenlijst niet altijd even goed uit de verf is gekomen. Dit lijkt name in niet altijd goed doorvragen te zitten. Niet geheel onverwachts: de minorstudenten zitten onvermijdelijk minder goed in het onderwerp, zijn minder op de hoogte van de achterliggende theorie, en zullen dus niet altijd hebben geweten hoe- en waarop doorgevraagd had kunnen worden. Dit hangt ook hoogstwaarschijnlijk samen met het feit dat al die

minorstudenten (in duo's) elk één interview voor hun rekening namen, en dus niet echt 'in' het interviewonderzoek konden komen. Pas wanneer je meerdere interviews doet, ontdek je echt hoe je kritisch kan luisteren, waar je attent op moet zijn, en op welke punten het belangrijk is om de juiste vervolgvragen te stellen – zo leert de ervaring. Doordat het aantal interviews hoog ligt, zal dit voor de wetenschappelijke waarde van de resultaten geen hele grote consequenties hebben. Maar het onderzoek had op dit punt wel beter uit de verf kunnen komen.

Voorts valt ten aanzien van de vragenlijst een kanttekening te plaatsen ten aanzien van het onderscheid tussen vraag 2 en 3. Waar vraag 2 de kwestie opwerpt hoe de Leidse journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie, wordt in vraag 3 de normatieve variant op deze vraag gesteld – hoe *zou* de journalistiek *moeten* bijdragen. Dit onderscheid was in de praktijk van het interviewen niet altijd makkelijk te maken – zowel voor de interviewer, als de geïnterviewde. Zo gaven vele journalisten al antwoord op de 'normatieve vraag' bij vraag 2: hoe ze bijdragen – via welke functies – leek veelal over te lopen in hoe ze vonden dat ze *moesten* bijdragen. Daarbij werd de vraag hoe de journalistiek beter kan bijdragen aan de lokale democratie vaak niet begrepen als een vraag die betrekking heeft op 'welke functies *zouden* moeten worden uitgevoerd' maar werd de vraag meer gezien als een aanleiding om over de beperkte financiële middelen, die de journalistieke werkzaamheden onvermijdelijk beperken, te vertellen. Dit zijn an sich ook relevante resultaten, die aangeven waar de journalisten het om te doen is. En daar de interviews semigestructureerd waren, geeft het op zich niet dat niet ieder interview hetzelfde verliep: dat levert juist meer rijkdom aan data op. Maar desalniettemin moet geconcludeerd worden dat op dit punt de vragenlijst niet zo uit de verf kwam als vooraf bedacht. Daar vraag 3 bovendien specifiek relevant was voor deelvraag 2, moet gesteld worden dat deze vraag wellicht uitgebreider, met meer aandacht voor de journalistieke functies, had kunnen worden beantwoord wanneer de vragenlijst een andere opbouw had gehad/wanneer het onderscheid tussen 'de situatie zoals die is' en 'de situatie zoals die zou moeten zijn' actiever gekoppeld was geweest aan de journalistieke functies.

Dan nog een korte beperking van het onderzoek ten aanzien van de data-analyse. Bij de analyse van de 24 transcripten zijn de gesprekken gecodeerd aan de hand van de *sensitizing concepts*. Wat de analyse nog sterker – betrouwbaarder – had gemaakt, was een tweede codeur, die een deel van de codering van de interviews op zich had kunnen nemen. Desalniettemin is de betrouwbaarheid van het onderzoek niet dusdanig in het geding, doordat de analyse grondig, in verschillende 'rondes' is uitgevoerd, en daarbij nauwgezet is gecodeerd.

6.3 Vertrekpunten voor vervolgonderzoek

Ter afsluiting, nog enkele suggesties voor vervolgonderzoek. Dit onderzoek was nadrukkelijk een *verkenning* van de democratische rol van de Leidse journalistiek. Het onderzoek heeft zodoende

aanknopingspunten geboden ten aanzien van dit onderwerp, maar is nog lang niet uit-onderzocht. Een mogelijkheid voor vervolgonderzoek zou dan ook het doen van een ‘tweede ronde’ interviews kunnen zijn. In deze tweede ronde zouden de journalisten concreter bevraagd kunnen worden naar de verbeterpunten, in termen van journalistieke functies. Tevens zou de ideaaltypische notie van een meer participatieve, deliberatieve democratie betrokken kunnen worden bij dit bevragen van de democratische rol van de lokale journalistiek, om te kijken hoe journalisten zich daartoe verhouden.

Daarnaast zouden in een vervolgonderzoek de makers van de zogenaamde ‘hyperlocals’ en de krantjes van de wijkverenigingen kunnen worden betrokken. Ook zij doen aan een vorm van journalistiek; welke vorm dit precies is, en hoe dit past bij de democratische rol van de lokale journalistiek – zeker ten aanzien van de functies die aansluiten bij het participatieve en deliberatieve karakter – is een interessante vervolgvraag.

In een aantal interviews werd door de geïnterviewden gesuggereerd om ook eens de onderzoeksblik te werpen op de politiek en de persvoorlichters/communicatiemedewerkers. Dit is een terechte suggestie: het invulling geven aan de democratische rol van de lokale journalistiek hangt onvermijdelijk samen met de wijze waarop en vanuit welke ideeën de politiek en het bestuur – met diens persvoorlichters – opereren. Zo zou de vraag kunnen worden gesteld hoe politici en persvoorlichters aankijken tegen de democratische rol van de lokale journalistiek. En wat is hun eigen rol in dit geheel?

Tot slot kan uiteraard ook een vertaalslag van dit onderzoek plaatsvinden door het te betrekken op het landelijke niveau. Zoals benadrukt in de inleiding en het theoretisch kader, staat met name op lokaal niveau de journalistiek en de democratie onder druk. Maar ook op nationaal niveau gaat het zeker niet allemaal van een leien dakje: ook daar zoekt de politiek naar aansluiting; vraagt de democratie om meer en actief burgerschap – zie in dit kader bijvoorbeeld de oproepen en analyses in de werken *Groter denken, kleiner doen. Een oproep* van Herman Tjeenk Willink (2018), *Een nieuw sociaal contract* van Pieter Omtzigt (2021) en *Het land moet bestuurd worden. Machiavelli in de polder* van Wim Voermans (2021). En ook in dat geheel, neemt de journalistiek een bepaalde positie in; een bepaalde rol aan. Daarom zou ook de landelijke journalistiek in dat licht onderzocht kunnen worden, en bevraagd naar hun rol in én ten behoeve van de democratie.

Bibliografie

- Belinfante, A., & De Reede, J. (2015). *Beginselen van het Nederlandse staatsrecht*. Deventer: Wolters Kluwer.
- Blumler, J. C., & Coleman, S. (2015). Democracy and the Media - revisited. *Javnost: The Public*, 22(2), 111-128.
- Blumler, J. G. (2018). The Crisis of Public Communication, 1995–2017. *Javnost - The Public*, 25(1-2), 83-92.
- Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1995). *The Crisis of Public Communication*. Londen: Routledge.
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. Oxford University Press.
- CBS, PBL, RIVM, WUR. (2021). *Opleidingsniveau bevolking*. Opgeroepen op juni 29, 2022, van Compendium voor de Leefomgeving: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl2100-opleidingsniveau-bevolking>
- Christians, C. G., Glasser, T. L., McQuail, D., Nordenstreng, K., & White, R. A. (2009). *Normative Theories of the Media. Journalism in Democratic Societies*. University of Illinois Pres.
- Coleman, S., Moss, G., & Parry, K. (Red.). (2015). *Can the media serve democracy? Essays in honour of Jay G. Blumler*. New York: Palgrave Macmillan.
- Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur. (2016). *Op weg naar meervoudige democratie. Oproep van de Commissie Toekomstgericht Lokaal Bestuur*. VNG.
- Costera Meijer, I. (2010). Democratizing Journalism? Realizing the citizen's agenda for local news media. *Journalism Studies*, 11(3), 327-342.
- De Beus, J., Brants, K., & Van Praag, P. (2011). Media en hun rol in de Nederlandse democratie. In R. Andeweg, & J. Thomassen, *Democratie doorgelicht. Het functioneren van de Nederlandse democratie* (pp. 387-405). Leiden University Press.
- De Jong, J. C., & Koetsenruijter, A. W. (2017). *Het versterken van lokale nieuwsmedia: naar een Projectfonds Leidse Journalistiek*. Universiteit Leiden.
- De Jong, J. C., & Koetsenruijter, A. W. (2019). *Regionale en lokale journalistiek in Zuid-Holland*. Universiteit Leiden.
- Deuze, M. (2004). *Wat is journalistiek?* Amsterdam: Het Spinhuis.
- Esser, F. (2019). Realizing the democratic functions of journalism in a digital age: New alliances and a return to old values. *Journalism*, 20(1), 194-197.
- Evers, J. (2015). *Kwalitatief interviewen: kunst én kunde*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.
- Groenlinks, D66, PvdA, & CDA. (2022). *Samen leven in Leiden. Beleidsakkoord Gemeente Leiden 2022-2026*. Gemeente Leiden. Opgehaald van

https://leiden.parlaeus.nl/user/postin/env=help/action=showannex/gdb=15447/00_FRM_06_Bijlage_2_Beleidsakkoord_Gemeente_Leiden_2022-2026__Samen_leven_in_Leiden_.pdf

- Keane, J. (2013). *Democracy and Media Decadence*. Cambridge University Press.
- Koetsenruijter, W., & Van der Lubben, S. (2018). Perskwesties tussen lokale pers en politiek: Leidse journalistiek van notulist tot noodzaak, 1860-2017. In H. Vollaard, G. Boogaard, J. Van den Berg, & J. Cohen (Red.), *De gemeenteraad. Ontstaan en ontwikkeling van de lokale democratie*. Amsterdam: Boom.
- Koetsenruijter, W., & Van Hout, T. (2018). *Methoden voor journalism studies*. Amsterdam: Boom uitgevers.
- Kreiss, D. (2016). Beyond administrative journalism: Civic skepticism and the crisis in journalism. In J. C. Alexander, E. B. Breese, & M. Luengo (Red.), *The crisis of journalism reconsidered. Democratic Culture, Professional Codes, Digital Future* (pp. 59-76). Cambridge University Press.
- Leupold, A., Klinger, U., & Jarren, O. (2016). Imagining the City. How local journalism depicts social cohesion. *Journalism Studies*, 19(7), 1-22.
- McNair, B. (2009). Journalism and Democracy. In K. Wahl-Jorgensen, & T. Hanitzsch (Red.), *The Handbook of Journalism Studies* (pp. 237-259). New York: Routledge.
- Omtzigt, P. (2021). *Een nieuw sociaal contract*. Amsterdam: Prometheus.
- Participatie- en inspraakverordening 2019. (2019, 16 juli). Gemeente Leiden. Opgehaald van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR625987>
- Peters, K., Van Stipdonk, V., & Castenmiller, P. (2014). *Verkenning van lokale democratie in Nederland*. Stichting Decentraal Bestuur.nl.
- Raad voor het Openbaar Bestuur, & Raad voor Cultuur. (2020). *Lokale media: niet te missen*.
- Rijksoverheid. (2022, 06 07). *Extra investering in lokale en onderzoeksjournalistiek*. Opgeroepen op juli 28, 2022, van Rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/06/07/extra-investering-in-lokale-en-onderzoeksjournalistiek>
- Schudson, M. (2008). *Why Democracies Need an Unlovable Press*. Polity Press.
- Schudson, M. (2017). How to Think Normatively About News and Democracy. In K. Kenski, & K. H. Jamieson (Red.), *The Oxford Handbook of Political Communication* (pp. 95-108). Oxford University Press.
- Seidman, I. (2013). *Interviewing as Qualitative Research. A Guide for Researchers in Education and the Social Sciences*. New York: Teachers University Press.
- Strömbäck, J. (2005). In Search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism. *Journalism Studies*, 6(3), 331-345.

- Strömbäck, J. (2010). Democracy and the Media: A Social Contract Dissolved? In S. Dosenrode (Red.), *Freedom of the Press. On Censorship, Self-censorship, and Press ethics* (pp. 173-191). Nomos Verlagsgesellschaft.
- Tjeenk Willink, H. (2018). *Groter denken, kleiner doen. Een oproep*. Amsterdam: Prometheus.
- Van Ostaaijen, J. (2022). *Lokale democratie doorgelicht. Het functioneren van een onbegrepen bestuur*. Den Haag: Boom Bestuurskunde.
- Voermans, W. (2021). *Het land moet bestuurd worden. Machiavelli in de polder*. Amsterdam: Prometheus.
- Voermans, W., & Waling, G. (2018). *Gemeente in de genen; Tradities en toekomst van de lokale democratie in Nederland*. Amsterdam: Prometheus.

Vragenlijst

Thema	Vraag	Suggesties voor vervolgvragen/nadere specificatie
Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek	1. Wat is het doel of wat zijn de doelen van de Leidse/lokale journalistiek?	[Denk in termen van journalistieke functies] Waar is het jou als journalist het meest om te doen? In hoeverre neem je dit mee in je journalistieke werk? (Hoe) is dit veranderd door de tijd heen?
Lokale democratie	2. Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie?	[Denk in termen van journalistieke functies] Waar gaat het wel/niet goed? Waar merk je dat aan? Hoe neem je dit mee in je eigen journalistieke werk? (Hoe) is dit veranderd door de tijd heen?
	3. Hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie?	Welke taken van de (lokale) journalistiek zijn daarbij belangrijk? [Denk in termen van journalistieke functies] Met het oog op welke democratische/maatschappelijke uitdagingen? (Denk aan lage opkomst gemeenteraadsverkiezingen.)
	4. In hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre leeft dit democratische plichtsbesef op de redactie?	Specificatie → democratisch plichtsbesef: besef van het belang van Leidse journalistiek voor Leidse democratie. Is dit iets waar Leidse journalisten onder elkaar het over hebben? In hoeverre zou dit idee moeten leven?
Eigenschappen lokale journalist	5. Over welke eigenschappen moet een lokale journalist beschikken?	Verschilt dit van de benodigde eigenschappen van een landelijke journalist?
	6. Vindt u uw werk betekenisvol?	Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
	7. Is het ook één van uw doelen om de gemeenschap (of het beoogde publiek) met elkaar te verbinden via de berichtgeving van dit medium?	Zo ja, hoe doet u dat?
Journalistieke functies	8. Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies. Maar drie functies van de journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden: informeren van mensen, controleren van de macht en verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk?	Waarom vindt u dat?
	9. Wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk?	Hoe gaat u hiermee om? Hebben deze uitdagingen effect op het uitvoeren van de journalistieke functies?
Toekomst Leidse journalistiek	10. Wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek?	Wat verwacht u van die toekomst ten aanzien van de doelen van de journalistiek die u eerder heeft omschreven (bij vraag 1)?

Interviewprotocol interviews Leidse journalisten

Tips vooraf:

- Check of de opnameapparatuur het doet en zorg dat de batterij voldoende opgeladen is.
- De volgorde van de vragenlijst is van links naar rechts en van boven naar beneden. In de eerste kolom staan de thema's en in de tweede kolom de hoofdvragen. Mocht hier onvoldoende data uit voortkomen, dan staan er in de derde kolom nog mogelijke vervolgvragen.
- Doorvragen: probeer het zo concreet te maken en vraag naar voorbeelden.

Introductie:

- **Stel jezelf voor.** Vertel je naam en wat je studeert. Bedank ook de geïnterviewde voor de tijd en medewerking.
- **Geef achtergrondinformatie bij dit onderzoek:**
 'Deze interviews vinden plaats in het kader van een onderzoek naar de Leidse journalistiek voor de master Journalistiek en Nieuwe Media o.l.v. Jaap de Jong. Het onderzoeksproject wil het verleden, heden en de toekomst van de Leidse journalistiek in kaart brengen. Het gaat over de rol van de lokale Leidse journalistiek en welke mensen die rollen vervullen in Leiden. Er worden over deze gesprekken met zoveel mogelijk Leidse journalisten scripties geschreven en de resultaten zullen gepresenteerd worden op 3 november: de dag van de Leidse Journalistiek. U krijgt daarvoor een uitnodiging als u uw mailadres op wilt geven.
- **Uitleg diepte-interview:**
 'In deze interviews worden open vragen gesteld, aan de hand van een aantal thema's. Het is belangrijk zoveel mogelijk uw ervaringen, meningen, zienswijzen en argumenten te geven. Probeer niet te bedenken 'Wat is het correcte antwoord op deze vraag?', maar laat echt uw eigen ideeën bij de aangestipte thema's horen.'
- **Vraag toestemming voor opname interview.**
- **Dataverwerking & vertrouwelijkheid**
 'Om de data te kunnen verwerken zal van de opname een transcript worden gemaakt. Deze transcripten worden gebruikt bij het bespreken van de resultaten en als bijlage aan de scripties gevoegd. Heeft u er bezwaar tegen als uw naam in de scriptie - in de uiteindelijke publicatie - wordt genoemd?'
 - Indien respondent bezwaar heeft: doe een voorstel voor het benoemen van het nieuwsmedium waar de respondent werkt, zonder de naam van de respondent concreet te benoemen.

- In het uiterste geval dat de respondent hier ook bezwaar tegen heeft: ga akkoord met het anonimiseren van de transcriptie.
- **Laat weten dat je de opnameapparatuur aanzet en gaat beginnen met het interview.**

Afronding van het interview:

- Loop de hoofdpunten uit het interview nog even na.
- Vraag of de respondent nog dingen wil toevoegen.
- Bedank de respondent nogmaals voor tijd en medewerking.

Na afloop interview:

- Als de opnameapparatuur is uitgezet willen respondenten soms nog even napraten. Neem daar de tijd voor - soms komen mensen na afloop nog met relevante informatie. Als dat zo is: noteren en aan interview toevoegen: “Na afloop zei de geïnterviewde nog : ...”.

Format mail – uitnodiging journalisten

Beste ...,

Wij zijn Sarawitia Franken en Sara Visser, masterstudenten Journalistiek en Nieuwe Media aan de Universiteit Leiden. Van ... hebben wij een akkoord gekregen om u te benaderen voor ons onderzoeksproject over de journalistiek in Leiden. Hierbij nodigen wij u derhalve graag uit voor een interview, in het teken van dit onderzoek.

Eerst wat uitleg:

Dit onderzoek vindt plaats in het kader van onze masterscripties, maar maakt daarnaast ook deel uit van een groter onderzoeksproject over het verleden, heden en toekomst van de Leidse journalistiek. Op 3 november is de dag van de Leidse Journalistiek in Leiden City of Science Europe, hier zullen onder meer de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd worden aan de stad. Daarbij zal een podcast worden gemaakt waar de onderzoeksresultaten ook besproken zullen worden. Een groot project dus!

Bij dit alles worden wij begeleid door prof. dr. Jaap de Jong. Ons onderzoek richt zich daarbij specifiek op de rol van de lokale Leidse journalistiek en wie 'de Leidse journalist' is. Om hierop zicht te krijgen, voeren we zogenaamde semigestructureerde diepte-interviews uit. Ons onderzoek is volledig gebaseerd op de informatie die we uit deze interviews zullen verkrijgen. Wij hebben de ambitie om alle Leidse journalisten hiervoor te interviewen, waaronder u! Dit kan enorm waardevolle wetenschappelijke data opleveren. We hopen daarom van harte dat u dit interview wilt doen.

Enkele praktische zaken:

- We streven ernaar om het grootste deel van de interviews te laten plaats vinden tussen **11 en 24 april**. Mocht u in deze weken niet kunnen: een tweede deel van de interviews willen we laten plaatsvinden tussen **2 en 15 mei**.
- Het interview zal plaatsvinden op het **Lipsius in Leiden**. Mocht dit niet goed uitkomen, dan kan t.z.t. een andere locatie worden overlegd.
- Omdat dit zo'n omvangrijk onderzoeksproject is, krijgen wij hulp van een groep **minorstudenten**. Een deel van de diepte-interviews zal worden uitgevoerd door deze studenten. U zal later horen of dit ook u betreft.
- Het interview zal **ongeveer een uur** in beslag nemen. De minorstudenten volgen het vak audiovisuele journalistiek. Zij zullen later nog een keer bij u terugkomen om nog een **half uur interview** op te nemen naar aanleiding van het voorgaande gesprek. Zij zullen dit verwerken tot een podcast. Mogelijk worden stukken hieruit gebruikt voor de podcast die hoort bij het eindproject (zoals hierboven uitgelicht).

We horen graag **uiterlijk** aanstaande **woensdag 5 april** of u mee wilt werken aan dit grote onderzoeksproject.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u ons uiteraard bereiken door te reageren op deze mail of via een van onderstaande telefoonnummers.

Alvast bedankt voor uw spoedige reactie!

Met vriendelijke groet,

Sarawitia Franken
Sara Visser

Interviews Leids Nieuwsblad⁷

Bijlage 4.1 – Transcript interview Maarten Koop

[6 april 2022]

THEMA 1 – Bestaansrecht van de lokale, Leidse journalistiek

00:02:22 Sara

We willen beginnen met het thema 'het bestaansrecht van de lokale Leidse journalistiek'. Zijn er dan gelijk al dingen die bij u naar boven komen?

00:02:38 Maarten Koop

Nou ja, ik heb net al een beetje bij jullie gezegd, kijk het bestaansrecht is er zeker. De vraag is alleen met hoeveel spelers en hoe lang het nog op welke manier het zou kunnen voortbestaan natuurlijk. En ja, daar hebben veel mensen een rol bij. Ik denk dat er altijd een belang is voor onafhankelijke lokale, maar zeker ook landelijke journalistiek. Omdat dat zeker ook in een gemeente als Leiden dingen scherp kan stellen. Ik denk dat daar zowel bij het publiek, maar ook aan de andere kant, overheden et cetera, altijd behoefte aan is. Dus bestaansrecht is er zeker. De invulling ervan, ja die verandert, daar hoeven we niet moeilijk over te doen. Maar ja, op welke manier, dat blijft natuurlijk altijd lastig. Als je afhankelijk van de bedrijven bent die het nog kunnen en willen doen, maar ook van geld, uiteindelijk draait alles om geld natuurlijk. En, daar zullen we beide zowel concessies, maar ook gewoon onttrekkingen aan moeten doen, denk ik.

00:03:50 Sara

Ja ja, want u zegt om dingen scherp te stellen, is dat dan het belangrijkste wat de lokale journalistiek zou moeten doen of waarin ligt dat bestaansrecht dan precies of zou moeten liggen?

00:04:06 Maarten Koop

Nou kijk journalistiek heeft natuurlijk veel kanten. Wat wij doen als lokale media en zeker ook, wij verschijnen één keer per week. Dus ja, wij kunnen niet altijd ontzettend actueel zijn. We zijn ook niet altijd de scherpste op de tong. We zijn ook niet ultra kritisch, maar we proberen wel maatschappelijke belang te dienen door niet iedereen altijd naar de mond te praten, maar wel ook gewoon zelf kritisch te zijn richting, nou met name de gemeente, organisaties. En uiteraard is het onze rol als journalistiek ook om wederhoor te plaatsen, dus we proberen daar wel altijd tussenin te gaan zitten en dat is ons tot op heden altijd wel goed gelukt, vinden wij uiteraard.

00:04:54 Sara

⁷ N.B. Dit transcript – en de transcripten die volgen – zijn getranscribeerd met behulp van de transcribeersoftware die Word Online als mogelijkheid biedt. Deze software was niet foutloos, en is gebruikt als startpunt voor de ‘echte’ transcriptie. Gezien de omvang van de transcribeerklussen, kunnen er nog fouten in de transcripten zitten. Dit is echter op het gebied van de ‘kleine woordjes’, dubbelingen en typfouten, niet op de inhoud.

Ja ja, want als we het dan hebben over de doelen van de lokale journalistiek, waar is het jou dan het meeste om te doen? [VRAAG 1]

00:05:04 Maarten Koop

Omdat we één keer per week verschijnen, zijn wij informatief. Wij proberen voor het nieuws te zitten. Dat is ook een beetje de verschuiving. Kijk, vroeger stuurden we altijd overal iedereen heen om verslag te doen, en dat was dan voor een redelijk publiek leuk om terug te lezen. Nou dat lezerslandschap is veranderd. Mensen die zijn óf geweest, óf het interesseert ze niet. Dus we zijn wel iets meer voor het nieuws gaan zitten. Dus aankondigend willen we zijn, bijvoorbeeld door middel van ja dingen die staan te gebeuren met een leuk interview aan te kondigen. Dus we zijn informatief, we zitten voor het nieuws. En nou, daarnaast proberen we ook de politiek te volgen. Nou, dat is wel tijdrovend he. Daar moet je ook gewoon de mensen voor hebben. Ja, gelukkig hebben we er nog één of twee waarbij daar interesse ligt. En, en daar zit een stukje maatschappijkritisch, zeg maar. We volgen de politiek. We zijn in gesprek met de politiek en we helpen ze ook om de burgers te informeren. En soms zijn we ook kritisch en ik denk ook dat daar een voorname rol zit voor zowel de landelijke media, maar zeker ook lokaal. Want ja lokaal zit je gewoon dicht bij de mensen, zowel het lezerspubliek, maar ook bij de politici.

00:06:33 Maarten Koop

Ik denk dat dat een beetje onze twee speerpunten zijn. Informatief zijn op een leuke manier, in de vorm van interviews met mensen die in Leiden of bekend zijn of iets te doen hebben en iets te vertellen. En daarnaast proberen we natuurlijk ook gewoon ja maatschappelijke problemen wel eens naar voren te brengen en daar ook kritische vragen over te stellen. Mocht het zich voordoen, hè? Dat is natuurlijk niet altijd zo. We zijn ook gewoon erbij als er leuke dingen gebeuren.

00:07:06 Sara

En u zegt van jullie zitten heel dicht op de burgers eigenlijk. Vinden daar dan ook uitwisselingen plaats tussen wat er gepubliceerd wordt? En worden burgers er ook bij betrokken?

00:07:21 Maarten Koop

Nou het grappige is, kijk, onze kopij komt natuurlijk ook van derden. Wij schrijven niet alles zelf, we zijn ook afhankelijk van kopij van derden en dat zijn natuurlijk niet de zwaardere artikelen. Maar ja, als er iets gaat gebeuren, leveren ze dat bij ons aan en dan zorgen wij gewoon dat het ter aankondiging in de krant komt. Er zijn natuurlijk ook mensen die iets aan de kaak willen stellen of die onderwerpen kunnen én willen aandragen, zowel in het leuke als in het minder leuke. En dan eindig je dan misschien in het kritische, zeg maar. Het is aan ons als redactie om hierin te filteren. Natuurlijk zijn er mensen die altijd klagen of die van een mug een olifant maken; de scheve stoeptegel kent iedereen. Nou ja, goed als het er 100 zijn in een bepaalde straat, dan ga je daar eerder naar kijken dan die ene of die mevrouw die altijd belt. Die hebben we ook namelijk ja. En nou, daar moet je natuurlijk gewoon ook zelf ook kritisch naar kijken.

00:08:25 Sara

Maar dat zien jullie wel ook als een rol dan voor jullie, om ook als soort platform te dienen?

00:08:31 Maarten Koop

Ja want soms zijn er problemen van mensen waar ze geen gehoor vinden. Dus dan is een krant, een podium om dat te uiten. Het is wel onze afweging, of je dat dan wel of niet doet.

00:08:49 Sara

Oké en hoe is dit veranderd door de tijd heen? Als we het hebben over die verschillende doelen van de journalistiek?

00:09:02 Maarten Koop

Nou ja, dat is wel veranderd. Kijk, vroeger waren we overal bij en legden we alles vast en verslaggeving was het natuurlijk vooral van nou je kent een beetje hoe leuk het was en die en die waren er. Dat is wel qua lezerspubliek, hè? Lezerspubliek wordt wat ouder en wij zeggen altijd ja als je ergens geweest bent, is het leuk om nog even terug te lezen. Maar voor degene die er niet waren, die waren blijkbaar niet geïnteresseerd, dus is dan voor een krant nog nieuwswaardig eigenlijk? Dus dat is wel veranderd. We zijn zeker meer voor het nieuws gaan zitten en dan ook op zoek naar een vorm, met name interview, de mensen aan het woord laten die iets te vertellen hebben of die iets gaan doen. Ja, je lezerspubliek moet je zo breed mogelijk aanspreken. Dat is wel veranderd, ja. Op zich in het volgen van politiek en het maatschappijkritisch zijn, is er denk ik niet zo heel veel veranderd. Behoudens dan dat je ja vroeger waren we nog echt wel eens scherp en misschien zelfs wel te scherp of over het randje, en eigenlijk doe je dat niet meer.

00:10:32 Sara

Vanwege de capaciteit?

00:10:39 Maarten Koop

Ook. Ja, dat is natuurlijk een beetje lastig uitleggen, maar kijk, vroeger deed je nog wel eens om te confronteren of om echt de discussie te zoeken. Alleen ja, die ruimte is er ook niet meer in een krant. Als je vroeger 20 redactionele pagina's maakte dan kon je de week daarna er nog weleens op terug komen, maar dat is natuurlijk ook heel arbeidsintensief om daar series van te maken, nu zijn we gewoon een beetje ertussenin gaan staan. We praten zowel met de politiek als met de mensen en als daar dan een conflict is of iets om achteraan te gaan, dan proberen we ze allebei het woord te geven en daar dan geen mening meer over ... Vroeger sijpelde nog wel eens een mening van een van een kritische journalist erdoorheen.

00:11:31 Sara

Dat was nog meer die opiniërende functie.

00:11:32 Maarten Koop

Ja dat is wel een beetje ervan af en ik denk ook wel dat dat goed is, zeker voor een medium wat niet dagelijks verschijnt en wat ook dat niet meer zo scherp dingen kan stellen en volgen. Dus dan moet je dat in mijn opinie ook niet meer doen, zeg maar.

00:11:49 Sarawitia

Heeft u een voorbeeld van een soort recentelijk conflict waar jullie dan tussenin hebben gezeten, zeg maar?

00:11:55 Maarten Koop

Ja, dat is natuurlijk ook een beetje lastig, omdat het. Ik had volgens mij in Heemstede laatst, inderdaad echt een super oud dorp, en er staan bomen van 100 jaar en dan komen de wortels omhoog en dan zijn daar dan buurtbewoners die daar dan stampij over maken. Ja, als ze geen gehoor vinden, bellen ze altijd naar een krant en dan bijna van ja je moet er wat aan doen. Nou ja, wij moeten niks en dat probeer je dan ook uit te leggen. Wat wij kunnen doen, is het probleem aankaarten daar inzicht in te geven, gesprek mee aan te gaan met de verantwoordelijke wethouder bijvoorbeeld, en dat op een neutrale manier in de krant brengen. Ja dat is dan wel mooi want een week later komt er wel van die mensen van 'ja ze zijn bezig met'. Natuurlijk niet altijd, maar soms komt er wel wat los, als je de krant inschakelt, zeg maar. Niet altijd en het is ook niet zozeer dat wij dat dan doen, maar ja de aandacht ervoor geeft wel de suggestie dat er dan iets eerder wat mee gebeurt, zeg maar. Dat die mevrouw terugbelde van ja, ze zijn nu met die wortels van de bomen aan de gang. Nou dat is fijn, maar dan hebben we niet met hakbijl erin gehakt en de gemeente aangevallen, maar gewoon, joh hoe zit het nou. En dan teken je het vrij neutraal op maar dan geeft het toch een extra boost om er iets mee te doen. Dus een mooi voorbeeld dat je ook wel wat invloed hebt als media zijnde.

00:14:01 Sara

Ik denk dat we dat eerst thema wel kunnen afvinken.

00:14:06 Sarawitia

*Ik denk dan toch even vraag 7 ertussendoor, aangezien we het toch over die doelen hebben. Dan hoeft vraag 7 zo niet meer. Want u noemde net als twee belangrijke rollen van de krant het informeren van burgers en het controleren van de macht zoals de gemeente. **Maar vindt u het ook een functie van de krant om mensen te verbinden? De gemeenschap met elkaar te verbinden? [VRAAG 7]***

00:14:41 Maarten Koop

Nou ja proberen we natuurlijk wel, we proberen wel ook actuele thema's. Kijk we hebben natuurlijk een moeilijke periode gehad ook als krant zijnde, eigenlijk is het thema twee jaar lang corona geweest waarbij eigenlijk ook veel nieuwsvoorziening wegviel: maatschappelijk leven lag stil, sport lag stil, de politiek ging ook alleen maar over corona. Dus we hebben bijna twee jaar lang bijna een coronakrant gemaakt en daarin wel de verbinding gezocht, met name voor de mensen die het toch zwaar hadden of, ondernemers hadden het natuurlijk zwaar, dus onze inhoud heeft zich vooral daarop gespitst, ook omdat er verder niet zoveel te melden was.

00:15:26 Sarawitia

En hoe zocht u dan de verbinding met dat soort artikelen?

00:15:26 Maarten Koop

Nou je gaat dan op zoek naar initiatieven om wel nog dingen te doen, er was een berenwandeling in Leiden, dan krijg je een tip. Dat is leuk voor ons om daar mensen op te wijzen dat je wel naar buiten kunt en iets kunt doen, ook al is het maar een klein dingetje. Maar ja, in feite heeft onze krant twee jaar

lang in het teken van corona gestaan. En toen zochten we ook wel het sociale. We kunnen al de GGD cijfers melden, maargoed als je je telefoon oppakt dan zie je die, maar het verhaal achter zorgmedewerkers die hebben we regelmatig geprobeerd in de krant te krijgen, en daarin zoek je ook wel verbinding met de lezers. Dus het is eigenlijk twee jaar lang een coronakrant met een sociaal tintje geworden.

Je ziet nu, de corona ligt al bijna weer op de achtergrond, hè. Het maatschappelijk leven trekt weer aan en dus ook de kopijstroom verandert een beetje. En in die tijd hebben we eigenlijk heel veel zelf moeten verzinnen en doen. Word je wel creatief van overigens, wat op zich voor de journalistiek nooit slecht is. Je wordt vaak een beetje lui. Maargoed, we hebben natuurlijk wel tijden gehad dat we niks van derden kregen omdat er gewoon niks was dus je moest je nieuws echt zelf maken wat wel een andere insteek is dan als het nieuws naar je toe komt. En dat draait zich nu langzaam weer om omdat het maatschappelijk leven weer op gang komt. En dat is natuurlijk voor, voor een krant, wel lekker.

00:17:36 Sarawitia

Voor ons ook de mensen die in Leiden wonen.

00:17:41 Maarten Koop

Ja, ik kan me ook voorstellen dat je het lezen van een coronakrant op een gegeven moment wel hebt gehad. Dus van corona hebben we wel last gehad, niet alleen financieel want dat is weer de andere kant van het verhaal.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:18:05 Sara

Oké, dan gaan we denk ik door naar het volgende thema en dat is de lokale democratie. Ja hoe draagt Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:18:21 Maarten Koop

Ja, het is natuurlijk altijd lastig, maar zeker lastig te meten. Als je de lokale media weghaalt dan mis je een stukje controle op die democratie. Het is niet zo dat wij er bovenop zitten dat, dat kan gewoon niet meer door de beschikbaarheid van mensen. Ja ik, ik kan niemand vinden die de Leidse politiek tot in de puntjes wil volgen. Een raadsvergadering duurt tegenwoordig 5, 6 uur, ga daar maar iemand bij zetten, bijna vrijwillig hè, want de vergoeding. Maar dan kom je toch weer terug op wat we dan wel doen. Ja, we blijven toch in contact met de politiek en we durven ze ook toch wel die kritische vragen te stellen en niet op het scherp van de snede, maar altijd daar net tussenin. En dat laten we ook in onze kranten doorsijpelen. Dat er ook gewoon, ja dat we wel vragen durven stellen die soms misschien ja vervelend voor ze zijn, of waar ze soms het antwoord schuldig moeten blijven, maar waar ze wel over gaan nadenken en eventueel later ook nog op terug kunnen komen. Dus ja, zonder lokale journalistiek valt dat een beetje weg, en ja niet dat dan de democratie helemaal om valt maar het helpt natuurlijk wel als je een tribune hebt met journalisten die ook kritisch kijken naar politiek, en naar handelen. En ja, ik denk dat daar in Leiden in redelijke mate aan voldaan wordt.

00:20:10 Sara

Ja, want ik hoor u zeggen dat het niet meer op het scherpst van de snede gebeurt, dat kritisch zijn. Je hoort wel veel over dat communicatieprofessionals enorm zijn toegenomen bij de gemeente en dergelijke. Is het dan zo dat politici ook heel erg zelf hun platform kunnen uitkiezen, ook bij een lokaal medium als het Leids Nieuwsblad? Of hebben jullie wel echt nog de touwtjes in handen?

00:20:51 Maarten Koop

Je hebt de touwtjes in handen over je eigen product. Het is niet zo dat de gemeente ze zitten bij ons qua advertentie hè dus. Dat dat suggereert natuurlijk dat ze ook wat te vertellen. Kijk, zij maken inhoudelijk een eigen stadskrant, daar hebben wij niks mee van doen.

00:21:10 Sara

Ja, dat zit op de achterkant toch?

00:21:11 Maarten Koop

Ja die is omgedraaid. Die heeft soms zelfs wel raakvlakken met onze kranten, ook omdat we daar geen overleg over hebben, dat is hun eigen invulling. Verder hebben we daar goede afspraken over, dat gewoon ingekochte ruimte. Ja wat ons core business is, is verkopen, dus we zien dat ook gewoon als advertentie. Voor iemand anders kan het zo lijken van ja, de gemeente Leiden heeft invloed op het Leids nieuwsblad. Nou, wij proberen altijd uit te leggen dat dat niet zo is. En wij bepalen inhoudelijk, zeker in het voorste deel van de krant, wat daarin komt. Tuurlijk is het zo dat tegenwoordig... Kijk als de verkiezingen eraan komen, dan weet je en dat de huidige wethouder nog even al die gebouwen nog even gaat openen en zijn gezicht gaat laten zien. En ook daarin moet je afwegingen maken. Ben je daar wel... Zet je dat wel...? En dat neemt toe als er verkiezingen komen of als er als er foutjes zijn gemaakt, dan gaan ze ja. Dat politiek spel is, is van alle tijden volgens mij. Maar wij bepalen nog steeds waar we bij zijn, wie we aan het woord laten, en welke onderwerpen we aansnijden.

00:22:29 Maarten Koop

Heel soms benaderen door mijn lokalen journalist nog wel een van 'joh kunnen we daar aandacht aan besteden'. Dat gaat dan terug naar ons. Dat is dan in overleg met mij. Kunnen wij ook politici een podium bieden om hun verhaal te doen. Maar ook daarin is het niet hun verhaal, maar van de journalist, die er altijd tussen zit.

00:22:56 Sara

Maar goed, dat hoeft ook helemaal niet negatief te zijn.

00:22:59 Maarten Koop

Zeker niet.

00:23:00 Sara

Want een platform bieden voor politici kan ook misschien bijdragen aan de democratie?

00:23:05 Maarten Koop

Ja, absoluut.

00:23:08 Sara

Oké nou, dan hebben we het nu een beetje over hoe het nu gaat qua, hoe de journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie. Zijn er dingen die zouden moeten veranderen? Als je meer normatief kijkt van hoe zou de lokale journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie? Zijn er dan dingen waarvan u denkt; er zijn dingen die anders zouden moeten? [VRAAG 3]

00:23:31 Maarten Koop

Ja, dat is lastig. Kijk, in de journalistiek is naar morgen kijken al lastig op het moment. Als ik even naar ons bedrijf kijk, hebben we een paar economische crises voor onze kiezen gehad. Dat ging net weer wat beter dan komt corona. Het is nu oorlog in Oekraïne. Dat lijkt ver van bed show, maar de grondstoffen zijn 10 keer over de kop gegaan volgens mij. Ons papier wordt mede daardoor van gemaakt. Dat heeft gewoon een enorme impact op je op je bedrijfsvoering. Ja, wij als Buijze Pers zijn blij dat we overeind staan, nog steeds. Dat we producten kunnen maken waar we achter staan. En, we hopen dat we dat kunnen continueren. Maar ja, we kijken in die zin niet heel veel verder dan een jaar bij wijze van spreken.

00:24:30 Maarten Koop

Als je kijkt naar het medialandschap is er natuurlijk veel veranderd en zal dat altijd zo blijven. Nou, wij focussen ons op het papieren product. Ja, hoe lang nog is? Het is echt de vraag. Inhoudelijk, ja. Kijk nogmaals, er zal altijd verandering zijn. Je zegt net zelf ja, wethouders zijn bijna doctoren geworden in het plaatsen van hun eigen mening, waar dan ook. Is er nog een politicus die die zomaar zegt wat hij wil? Denk het niet. Het is allemaal bedacht. Het gaat allemaal via een communicatieadviseur. En dan die heeft er dan nog een onder. Is natuurlijk allemaal prima, want daardoor komt het allemaal wel netjes naar buiten. Misschien dat dat dat nog meer aantrekt en dan zullen wij als ja, dan zullen wij nog scherper moeten zijn op wat er dan tussen zit, denk ik. Tussen de regels door lezen. Ja, is allemaal steeds lastiger geworden, denk ik. Maar ja, dat blijft toch als journalist wil je toch op zoek naar het antwoord op die vraag. Zit er nog wat achter? En ja, kunnen wij dat nog? Dat blijft de vraag. Ook met de beschikbaarheid van mensen. Mijn journalistenbestand ja, zit hoog in de 60. Jonge mensen werven: ik zou het heel graag willen, want ik vind, ja jongeren kijken anders naar sowieso naar media, maar ook naar politiek. Maar ze komen op dit moment niet voor ons werken, schrijven, zeg maar. Dat maakt het gewoon lastig.

00:26:24 Sara

Ja en als je kijkt naar bijvoorbeeld nou, er zijn wel best wel wat democratische uitdagingen om het zo maar te noemen. Bijvoorbeeld de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen, was de opkomst ook heel laag. Leeft er dan ook bij jullie als lokaal medium ook iets van: oké, daar is ook een rol voor ons weggelegd?

00:26:49 Maarten Koop

Nou ja, wij kunnen natuurlijk niet de mensen naar het stembureau brengen. Wat wij kunnen doen is zo goed mogelijk zowel dat als de politiek in kaart brengen, en de dingen die daar maatschappelijk relevant bij zijn, zoals dat opkomstpercentage. We hebben ons ook afvragen, hoe komt dat nou? Dat daar, daar kan je natuurlijk...Maar een echt journalistiek onderzoek van onze kant uit, ja, nogmaals kost ook weer tijd, en tijd is in dit geval geld. Ja, het is gewoon echt wel lastig. Dus we houden het in die zin vaak bij wat actie-reactie. Ja echt diep ingaan op hoe komt het nou dat in Leiden maar 50% naar de stembus gaan, is voor ons bijna niet meer te doen. Zou je wel willen soms.

00:27:42 Sara

Ik bedoelde meer ook in termen van hè, als we het eerder over de doelen of de taken of functies van de journalistiek hadden. Dat misschien de journalistiek ook meer burgers zou moeten mobiliseren om politiek geëngageerd te raken. Er zijn natuurlijk heel veel verschillende manieren om daarnaar te kijken. Maar dat dat geldt voor u niet, dan?

00:28:12 Maarten Koop

Nou ja, je zou dat natuurlijk wel willen, hè? Ik vind het overigens eerst de taak van de politiek om mensen zo ver weer zover te krijgen dat ze geïnteresseerd raken in lokale politiek, hè? Want dat neemt natuurlijk ook af, landelijke ook. Dus dat is geen hè, maar dat komt ook een beetje door, ja, hoe ze zich opstellen. Landelijke politiek wordt ook vaak lokaal getrokken. In de opinie van de mensen. Terwijl, het zijn volgens mij twee verschillende dingen, maar zelfs dat zien mensen al niet meer zo. Nou, ik denk dat het wel de taak is van de politiek om dat wat meer duidelijk te maken. En dat zou natuurlijk ook via ons kunnen. Maar daar zijn we, denk ik meer een podium voor dan een aanjager daarin, vind ik persoonlijk.

00:29:00 Sara

Oké duidelijk. Hmmm, even kijken of we al die vragen hebben gehad.

00:29:14 Sarawitia

Ja 4 nog toch?

00:29:17 Sara

*Ja, ja nou de vraag 4 sluit er een beetje op aan, denk ik. **Maar in hoeverre leeft het idee van de Leidse journalistiek als van belang zijnde voor de lokale democratie binnen die journalistieke sector? In de zin van, hebben jullie het erover? Leeft het op de redactie? [VRAAG 4]***

00:29:48 Maarten Koop

Kijk, laat ik het zo zeggen, onze redactie is van 15 naar 2 gegaan. Wij zijn ook gewoon soort van in overlevingsmodus. Wij proberen een aantrekkelijk leuk, positief en soms ook kritisch product af te leveren, wekelijks. En daar gaat best wel veel tijd in zitten voor ons als redactie en het aansturen daarvan. Kijk nou, vroeger, 20, 15 jaar geleden, maakte je één krantje voor jezelf. En dan had je, natuurlijk ja in overleg, maar ook heel veel tijd om op zoek te gaan naar die unieke insteek naar, nou ja, waar zouden we nog maatschappijkritisch kunnen zijn? Wat is nou een onderwerp wat meer verdieping zoekt? Nou ja en door tijdgebrek door ja, de ontwikkelingen in media, kom je daar gewoon wat minder aan toe nou. Dat is heel jammer. Want het zou wel misschien iets meer kunnen opleveren. Maar het is wel wat het is. Dat is een beetje hoe het gegroeid is, zeg maar. Dus ja de invulling van de krant wordt vooral bepaald door de ja een beetje de waan van de dag, zeg maar. Ja tijdens corona gingen we wel op zoek, maar was het vooral coronagerelateerd. Nu komt er weer wat meer los van derden en ja, kost het ons al veel tijd om dat mooi, netjes, leuk in de kranten te krijgen. Dus we maken nu een afgerond journalistiek product wat zowel informatief is, voor het nieuws zit en met leuke verhalen. Ja, journalistiek gezien zitten we natuurlijk niet op het niveau van tijdschriften of van de landelijke media. Maar dat is ook niet echt onze intentie.

00:31:52 Sara

Oké, dus jullie hebben niet van, dat jullie meer zouden willen op dit moment, of...?

00:31:58 Maarten Koop

Nou je wil, je wil altijd meer.

00:31:59 Sara

Ja, ja, maar het is niet dat het hier dan echt leeft, in het dagelijks leven, van: we moeten eigenlijk daar meer aan doen, of, dat jullie dat daarover hebben?

00:32:13 Maarten Koop

Nou dat speelt altijd in het achterhoofd. Omdat, ja omdat je natuurlijk hoopt dat met meer kwaliteit als we over kwaliteit praten. Je kan het ook kwaliteit. Kwantiteit is op zich prima, zeker nu weer. Kwalitatief kan het altijd beter, daar streef je ook naar. Alleen ja, kwaliteit kost geld. En geld moeten wij eerst verdienen. En dat is al lastig zat, zeker op dit moment. Dus dat is natuurlijk een beetje. Ja en als je meer geld hebt, kan je het ook meer besteden op de manier die je eventueel zou willen. Dus ja, een krant in overlevingsmodus ja, heeft daar natuurlijk gewoon wat minder tijd voor.

THEMA 3 – De eigenschappen van de lokale journalist

00:33:03 Sara

Dan kunnen we denk ik door naar het volgende thema. Dat is ‘de eigenschappen van de lokale journalist’. Zijn er dan gelijk dingen die bij u te binnen schieten? [VRAAG 5]

00:33:22 Maarten Koop

Nou ja, we hebben er niet zoveel meer, lokale journalisten, want dat is natuurlijk ook minder geworden, maar goed. Maatschappelijk betrokken, en hart voor Leiden, hè? Want we zijn echt een lokaal product dus. [Denkt even na.] Nieuwsgierig, dat moet je zijn, en een vlotte pen. Dan kom je al heel snel bij wat bij ons de core business is. Ja gewoon mensen die geïnteresseerd zijn in wat er in Leiden leeft. Ze wonen er vaak zelf ook. Wij zeggen altijd, ja wij zitten natuurlijk hier in Noordwijk. Zij zijn een beetje onze ogen en oren in de stad. Er komt ook wel hoop onze kant op, maar zeker niet alles. En als ik met nieuwe mensen praat, zeg ik altijd van joh, want die vinden het al moeilijk hè, waar moet ik dan beginnen, wat zijn nou de onderwerpen? Nou in het begin, dan lever ik wat aan en het mooie is dat dan heel snel dingen zich opvolgen. En ik zeg altijd dat is altijd een beetje een sneeuwbal. Als jij in Leiden op zoek gaat naar een leuk onderwerp kom je vaak in gesprek, ook weer met een ander en dat geeft ook vaak wat terug van joh nou, en dan komen ook bij.

00:34:38 Sarawitia

Ja, dus je moet ook sociaal zijn, daarover vertellen?

00:34:41 Maarten Koop

Ja, als je als journalist geen vragen durft te stellen, of niet door durft te vragen, of niet door durft te stappen door die drempel heen, is het vaak wel lastig, maar vaak zie je wel dat ze een paar weken later

zeggen 'oh, ik heb die nog gesproken en is dat misschien wat', en dat het dan vanzelf wel gaat lopen.

00:35:04 Sara

Ja dus ook dat de initiatiefrijke, dat moeten de lokale journalisten ook wel hebben.

00:35:08 Maarten Koop

Ja, ja.

00:35:10 Sara

En verschillen die eigenschappen van de lokale journalist, waar lokale journalisten over zouden moeten beschikken, van eigenschappen van een landelijke journalist? Zitten daar verschillen tussen?

00:35:22 Maarten Koop

Nou, het zit vooral in de onderwerpen, vaak natuurlijk. Kijk de landelijke onderwerpen zou je lokaal kunnen trekken, maar dat is vaak moeilijker. Ook voor een lokale journalist, dan andersom. En, dus er zitten nou ja, een niveauverschil mag je nooit zeggen, maar, kijk een landelijk onderwerp is bijna makkelijker te tackelen dan iets lokaals, omdat je daar gewoon... ja, het moet wel een Leids verhaal worden, want dat waar wij naar op zoek. Dus er zit in die zin, dus niet heel veel verschil tussen, behalve dan eigenlijk de insteek.

00:36:08 Sara

Ja, dus het is niet dat er bepaalde eigenschappen dan volgens u lokaal wel nodig zijn, maar landelijk niet en vice versa?

00:36:18 Maarten Koop

Nee, ik denk dat een goede journalist moet elk stuk kunnen schrijven. Sowieso. Over de cavia van de buurman én over het snoepreisque van Willem Alexander. Het gaat vaak om ja om interesse schrijfstijl et cetera. Ik denk wel dat schrijfstijl vaak wat afwijkt. Bij ons moet het natuurlijk vooral gangbaar en leesbaar zijn voor een zo breed mogelijk publiek. Ik merk wel dat landelijke journalisten, die hebben natuurlijk vaak wat ja, wat formeler taalgebruik en daar zit dan in die zin wel een verschil in. Maar ja dat is niet aanwijsbaar goed of slecht is.

00:36:59 Sara

Natuurlijk, nee, dan hebben we het niet over kwaliteit of zo, maar.

00:37:01 Maarten Koop

Nee, dat is meer persoonlijk.

00:37:05 Sarawitia

Is dat gangbare taalgebruik, is dat ook belangrijk, zodat alle delen van zeg maar de lokale gemeenschap bereikt kunnen worden?

00:37:13 Maarten Koop

Nou, je moet natuurlijk weten waarvoor je het schrijft.

00:37:15 Sara

Ja, ja, jullie schrijven natuurlijk voor iedereen, omdat het in principe bij iedereen in de bus komt...

00:37:21 Maarten Koop

Dat heeft wel invloed op hoe je dingen opschrijft, hè? Met name in taalgebruik. Ik heb een politiek correspondent, die wil nog wel eens een beetje wat hoger in de boom gaan zitten qua taalgebruik. Op zich heeft natuurlijk wel met de politiek wel referentiepunten. Alleen, ja, ik probeer het dan wel wat te downsize. Want iedereen moet het gewoon kunnen lezen en begrijpen. Het is gewoon een kwestie van: begrijp je nou wat er staat. Dat is met hem vaak nog wel een issue. Van schrijft dat nou net even anders op, want hier kunnen een aantal mensen niet mee uit de voeten.

00:37:49 Sara

Ja, dus dat is echt rekening houden met doelgroep, wat de hele gemeenschap eigenlijk is.

00:38:01 Maarten Koop

Met de doelgroep. Ja het lezerspubliek verandert natuurlijk ook. Een jongen van 18 zal niet zo snel lokale krant openslaan. Het zit natuurlijk vooral in het wat oudere segment, wat nog echt kranten leest, maar dan moet je ook gewoon een beetje rekening houden met je taalgebruik.

00:38:22 Sara

Oké. Ja, vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:38:28 Maarten Koop

Ja. Ik denk dat als je een krant maakt van 100.000....En natuurlijk weten wij ook wel dat die bij veel gevallen in de kattenbak eindigt. Daar hoef je natuurlijk niet moeilijk over te doen. Aan de andere kant merken wij aan reacties, maar ook bij foutjes bijvoorbeeld, hè? Laatst stond er echt een echt een hele lelijke spelfout in de kop. En dan merk je gewoon wel dat betekenis heeft. Is maar heel futiel natuurlijk. Het mag eigenlijk natuurlijk niet gebeuren, maar het gebeurt toch. Maar dan krijg je wel 30 reacties uit Leiden, van nou, wat doe je nou? En, dat zegt wel dat het goed gelezen wordt, en dat het dus dan ook betekenis heeft.

00:39:23 Sara

Dus het heeft betekenis, doordat blijkbaar echt nog wel een heel aantal mensen het tot zich nemen?

00:39:31 Maarten Koop

Ja, Als je 100.000 kranten maakt, gaan niet die al die 100.000 brievenbussen gaan hem lezen. Dat idee hebben we ook niet. Maar een breed publiek in Leiden, eet nog steeds lokaal nieuws. Dat kunnen we niet maatstaven. Kan je wel onderzoeken, is echt is wel lastig overigens. Een keer in de 5 tot 10 jaar proberen we dat. Nou ja, dat is echt wel lastig. Dus dat is een aanname. Maar door dat soort kleine

dingetjes. Ik krijg ook heel vaak wel, al is het maar aankondigingetjes die, ja, niks lijken maar altijd wel soms terug van ‘echt bedankt dat het erin stond want de publieke belangstelling was daardoor vele malen groter dan dat het niet in de krant had gestaan’. En dan betekent het dus iets. Misschien niet voor een hele grote groep. Maar dat is dan een berichtje. En nou, als je al die berichtjes bij elkaar optelt, nou, dan heeft het dus wekelijks gewoon voor mensen wel betekenis.

00:40:36 Sara

Dus niet alleen betekenis omdat mensen het lezen, maar ook omdat mensen op die manier een platform kunnen krijgen bij u?

00:40:44 Maarten Koop

Sowieso ja, ja. Heel veel verenigingen zijn ontzettend gebaat bij de aankondiging, al is het maar van concertjes. En ja. Want het trekt voor hun mensen. En mensen betekent entree, en dat ze dat ook kunnen continueren, zeg maar ja. En we zijn niet het enige waar ze het kwijt kunnen, maar heel vaak krijg ik wel terug van nou dat het fijn was dat het erin stond, want de publieke belangstelling was twee keer zo groot. Ja en daar vraag ik dan ook naar: waar heb je het gelezen? ‘Nou. Dat stond In het Leids Nieuwsblad’. Dus dat is echte visuele bevestiging dat je krant gelezen wordt. En de algemene impact, ja, die kan je natuurlijk niet meten. Ik denk dat als je een krant maakt zoals die van ons met 100.000 oplagen. En inhoudelijk, ja, gewoon sterk bent. Het is niet super krachtig en niet ehm... Maar voor een groot, breed publiek is gewoon interessant om onze artikelen te lezen. Zowel de grote verhalen als de kleine berichtjes. Nou dan, dan doe je er wel toe, op een bepaalde manier. Niet dat je invloed uitoefent, maar zonder zou het wel een gemis zijn, denk ik.

00:42:01 Sarawitia

Ja en wat u zegt eigenlijk, u brengt met die krant ook mensen bij elkaar, want als zij niet weten dat er niet zo'n concert is, dan gaan ze ook niet met elkaar naar zo'n concert toe. Dan gaan ze ook niet naar een of ander evenement wat in de stad wordt georganiseerd, waarbij mensen elkaar kunnen ontmoeten. Bijvoorbeeld. Dan moeten mensen wel eerst van weten.

00:42:17 Maarten Koop

Ja nou, die achterliggende gedachte is wel mooi, dat je wel mensen naar buiten brengt. Ja en met corona is dan een mooi voorbeeld. Toen hebben we ook geprobeerd mensen toch dingen te laten doen. Nou, die beren wandeling is stom voorbeeld. Maar dan zijn er maar 10 extra naar buiten gegaan, dan doe je natuurlijk wel iets. En, dat is dan maatschappelijk van belang. En zonder dat berichtje, had het niet gebeurd, dus. Ja, ik denk wel dat wij betekenisvol werk doen. En dat er dus ook gewoon bestaansrecht is voor, ja, maar ieder geval voor ons. Ik kan alleen voor ons praten natuurlijk.

00:43:05 Sara

Ja, oké, deze vraag hadden we al gesteld? [Checkt bij Sarawitia.] Ja.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:43:08 Sara

Oké dan gaan we door naar het volgende thema, dat zijn ja, we hebben het er eigenlijk de hele tijd al een beetje over, maar we willen het hebben over journalistieke functies, nu specifiek.

Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er 3 belangrijke functies van de journalistiek. Informeren van mensen, controleren van de macht en het verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest naar minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:43:43 Maarten Koop

Eh [denkt na], wat mij betreft zijn ze alle 3 gelijk. Omdat als je iets rangschikt, dan geef je daar natuurlijk ook gewoon meer waarde aan. Ik vind zeker de achterliggende tijd is het verbinden van mensen, misschien wel belangrijker geworden dan ooit. Nou in hoeverre met een krant doet kan je natuurlijk afvragen, maar een paar voorbeeldjes geven dat dat wel zo is. Nou puur informeren is altijd een van de sterkste kanten geweest van een krant, hè? Daarin kon je lezen wanneer de *kerk?* er uit ging. En dat was natuurlijk vroeger meer dan nu, dus dat is wel een beetje gaan verschuiven. Dus wat mij betreft hebben ze alle 3 evenveel invloed. Ik geef daar ook geen rangorde aan en het is ook niet dat wij moeten kiezen. Ik vind ze alle drie even belangrijk eigenlijk.

00:44:42 Sara

Oké. En wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt op uw werk? [VRAAG 9]

00:44:52 Maarten Koop

De grootste uitdagingen zijn denk ik om die onderwerpen te vinden, die, met de mensen die wij tot onze beschikking hebben, tot verhalen kunnen leiden die... naast de basis van de krant heb we natuurlijk heel veel kopij van derden en de aankondigingen en zo. Maar we zijn natuurlijk ook op zoek naar het unieke verhaal of in ieder geval het Leidse verhaal wat nog niet ergens anders verteld is. Want ja persberichten stuurt iedereen overal naartoe en die kan je eigenlijk overal tot je nemen. Onze uitdaging is om per week 4, 5, 6 verhalen te maken die je nergens anders leest en die ook. Los van de persberichten, maar ook los van Leidsch Dagblad of Sleutelstad of... Nou, daar heb je natuurlijk mensen voor nodig en onderwerpen, en eigenlijk interactie daartussen, zeg maar. Nou en daar gaat ook wel wat tijd in zitten om a) ernaar op zoek te gaan, om het bij de juiste mensen neer te leggen. Én om dat verhaal zo op te tekenen dat het ja dat het leuk leesbaar is bij ons In de krant. Heeft natuurlijk ook een beetje met kwaliteit te maken. En nou kwaliteit schommelt wel eens. Maar nee, over het algemeen lukt het, nog steeds. Maar dat is wel de uitdaging.

00:46:08 Sara

Het unieke verhaal?

00:46:11 Maarten Koop

Nou ja, je kan alles wat je binnenkrijgt in de krant zetten en dan heb je ook een redactioneel product. Nou, daar zijn andere media, die kunnen dat. Maar ja, als je het niet onderscheidend hebt, dan, ja ik denk dat je dan al gauw je interesse verliest. Dus de uitdaging is om interessant te blijven en op zoek gaan naar verhalen die bij ons passen, maar ook Leids zijn en in die zin uniek. En uniek wil niet zeggen een scoop, of, maar wel ja gewoon een unieke link tussen wie dan ook, of een uniek persoon. Dat is een beetje wat ons dan nou onderscheidt, ook soms van de rest.

00:46:58 Sara

Oké, [checkt bij Sarawitia] heb jij nog iets wat je hierop wilt doorvragen?

00:47:05 Sarawitia

Nee, niet echt.

THEMA 5 – Toekomst van de Leidse journalistiek

00:47:07 Sara

Oké nou, dan gaan we naar het laatste thema. Dat is de toekomst van de Leidse journalistiek. Wat verwacht u daarvan? [VRAAG 10]

00:47:20 Maarten Koop

Nou ja, ik hoop dat er altijd journalisten zullen blijven die lokaal geïnteresseerd zijn. Die bereid zijn om ja tijd en energie te investeren in het zoeken naar Leidse verhalen. Want Leiden is a) een interessante stad met heel veel leuke mensen, een bijzondere stad door de studenten. Nou politiek is het niet heel scherp, hè? Want, ja, er zijn wel gemeenten, bij ons in Noordwijk bijvoorbeeld, daar rollen ze al 10 jaar over elkaar heen. Dat is natuurlijk wel interessant om te volgen, soms ook gewoon een wespennest waar je bijna niet eens uitkomt. De tegenstelling in Leiden zijn in die zin minder groot. Maar wel groter qua uitdaging want het is natuurlijk gewoon een grote stad.

00:48:09 Maarten Koop

Ik ga ervan uit dat er altijd lokale media zullen zijn, in welke vorm dan ook. Of dat nou papier is of online. En dat er altijd mensen zullen zijn die ja zowel kritisch maar ook positief naar Leiden, maar ook naar ja, in dit geval meer dan de democratie, de politiek kunnen kijken. Om daar ook gewoon scherp in te blijven en mensen scherp te houden. Ik denk dat dat één van de speerpunten is geweest van journalistiek, altijd. En als ik kijk naar ons bedrijf, ja, wij proberen dat tot een bepaalde hoogte. En ja, wij gaan daar voorlopig in ieder geval mee door.

00:48:52 Sara

Ja ja, want u zegt dat u hoopt dat dat zo zou blijven. En als we dan hebben over meer realistische verwachtingen zeg maar, is dat dan een somber beeld of juist wel positief?

00:49:03 Maarten Koop

Nou, ik ben altijd positief ingesteld, want ja, als je somber bent, dan. Nou ja, dat vind ik altijd zonde. Het heeft natuurlijk wel met een paar aantal factoren te maken. En het belangrijkste blijft natuurlijk ook gewoon centjes, ja. Journalisten moeten ook hun brood verdienen. Nou schets even het beeld dan wat ik 10 jaar geleden voor artikel kon krijgen en nu [vertelde voor het interview dat hij vroeger voor een artikel 600 a 700EUR kreeg en nu zou een vergelijkbaar stuk 6 a 7 tientjes opleveren]. Bij ons is het bijna liefdewerk oud papier. En daar kan ik ook een bepaald soort mensen op af. Daar is niks mis mee. Aantal van onze correspondent zijn pensionados. Ja, die hoeven we niet meer. Ja, ik schetste al een

beetje; jonge, beginnende studenten zouden, dit zou een mooi podium zijn om een start te maken. Maar ja, die moet ook, willen ook centjes verdienen. Dus ja, nou ja, onze redactie is ook van 15 naar 2 gegaan. Dus dat hele landschap is veranderd. Het bestaat nog wel, maar ja, het wordt wel steeds kleiner, dus ook nijpender. Dus somber ben ik niet. Maar ja, gematigd positief dat dat er altijd wel iets zal bestaan, al is het ja bijna off grid. Dat kan natuurlijk ook hè? Dan wordt het wel wat meer, ongecontroleerder, zeg maar; moet je altijd een beetje voor oppassen. Maar dat zou natuurlijk ook kunnen. Maar ik ben wel positief dat er gewoon media is die mensen nog controleert. En, dat zal nog wel voorlopig wel zo blijven.

00:50:58 Maarten Koop

En gelukkig hoor je bij de gemeente ook wel geluiden dat ze er ook wel baat bij hebben en dat ze er ook wel wat voor over hebben. Er is natuurlijk een Leids mediafonds opgericht. Ja, dat komt dan helaas niet direct bij ons terecht, maar wij krijgen wel veel aanvragen via mediafonds voor ons of ze ons kunnen gebruiken als kanaal om hun verhalen. Ja, ik moet zeggen, die verhalen die zijn best wel best wel, soms best wel scherp en best wel. Nou kritisch, dat is een beetje op het randje natuurlijk, want het moet ook nog wel goedgekeurd worden. Zit dan wel weer iemand tussen. Maar het Leids Mediafonds is zeker geen slecht idee om. Alleen ja, vraag me dan af: waarom subsidiëren ze ons niet?

00:51:45 Sara

Je bedoelt rechtstreeks?

00:51:49 Maarten Koop

Ja, wij zouden ook kunnen investeren in lokale journalistiek. Ja maar ja, dat is vaak nog een brug te ver. Maar wie weet.

00:51:58 Sara

Wie weet in de toekomst.

00:52:00 Sara

Oké, heb jij nog dingen waarvan je denkt? Dit hebben we niet gevraagd van de vragenlijst moeten we wel doen.

00:52:08 Sarawitia

Nee, Het was wel heel duidelijk allemaal. Ik weet niet of je zelf nog iets heeft dat u denkt van dit. Wil ik nog even meer erbij betrekken?

00:52:13 Maarten Koop

Nee, nee. Ik hoop dat ik een goed beeld geschetst heb van hoe het een beetje bij ons werkte, hè? Want nogmaals, ik kan alleen voor mezelf spreken. Nou, hoe het was, hoe het nu is en de toekomst. Ja, dat weet je nooit, maar ja, dat gaat natuurlijk ook een bepaalde kant op. Dat is nog wel een beetje ongewis, denk ik. Met name ook voor ons. En nou ja, dat is wel een spanningsveld. Dat blijft natuurlijk zo, maar ja. Het zou jammer zijn als het straks niet meer is. En ja, dan moeten, kijk we zijn commerciële bedrijf. En daar hoeft verder niemand zielig over te doen of eventueel een steentje eventueel steentje aan bij te

dragen, maar, ja, het zou natuurlijk wel zonde zijn als zo'n podium niet meer... Nou er zullen dan ook wel heel veel mensen toch wel last van hebben? Ja, dus in die zin geeft dat dan toch ook wel weer de betekenis weer, denk ik.

00:53:11 Sara

Ja ja, want Het is misschien wel een commerciële bedrijf, maar wel met een belangrijke maatschappelijke functie.

00:53:17 Maarten Koop

Ja nou, zeker redactioneel qua inhoud. Kijk, het is ook niet zo, we zitten niet klakkeloos dingen erin. Het is gewoon een journalistiek product, dus altijd eindredactie. Er wordt ook gewoon gestuurd op inhoud. Dus in die zin ja maken we wel een journalistiek product. Uiteraard verkopen daar iets naast. Dat is ons core business, we verdienen echt nergens anders centjes aan. Dus dat heeft, dan moet dan ook wel in verhouding zijn, natuurlijk. Maar hebben dat redactionele nooit losgelaten. Kan ook. Je kan ook zeggen, nou stuur maar op en we pleuren het in de krant. Dan ben je binnen 3 uurtjes klaar. Dat kan, dan kan je daarnaast proberen te verkopen.

00:53:58 Sara

Zou dat iets zijn waar het naartoe gaat? In de toekomst?

00:54:00 Maarten Koop

Nou, Ik hoop het niet. Want dan ja, werk ik hier niet meer. Maar ik ben hier gekomen om een journalistiek product te maken, eigenlijk eerst als journalist, maar nu eigenlijk als redacteur. En, dat geeft mij dan voldoening en ik denk dat het ook de krant een meerwaarde geeft. Ja, en gelukkig vindt hij de directie dat ook. Wij zijn vooral sterk inhoudelijk en proberen daarnaast dat af te laten spiegelen ook naar...kijk, we maken een mooi product en het zou leuk zijn als je daarin in adverteert. En niet andersom 'ja kom maar met je advertentie ja, we hebben ook nog wel iets daarnaast'.

00:54:39 Sara

Ja precies, ja.

00:54:41 Maarten Koop

Dus dat maakt mijn werk dan nog wel leuk en, waardevol. Kijk dingen doorsturen, dat kan bijna één op, kan ook één op één. Maar dat doen we niet, dat maakt gewoon. Ja we plegen echte eindredactie en we sturen ook aan. We gaan ook op zoek nog naar verhalen. Hoor je ook niet zo heel veel meer, want nogmaals het kost tijd, geld en mankracht.

00:55:04 Sara

Oké, nou, als u verder niks meer heeft toe te voegen, dan zijn wij volgens mij ook aan het einde gekomen. Nou, dan moet ik even de opname uitzetten.

00:55:19 Sarawitia

Ja, heel erg bedankt.

Bijlage 4.2 – Transcript interview Hans Schuurman

[april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Lonneke van der Lei & Shannon Essenius.]

THEMA 1 - Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek

00:00:07 Shannon

De eerste vraag die we stellen is: “Wat is het doel of wat zijn de doelen van de Leidse lokale journalistiek?” [VRAAG 1]

00:00:15 Lonneke

En dan vragen we voornamelijk uit vanuit u, dus voornamelijk hoe u het zelf ervaart en niet per se wat u denkt dat het mooiste antwoord is.

00:00:28 Hans

Het doel is om mensen zo onpartijdig mogelijk te informeren, en als u mij vraagt, ook aan het denken te zetten.

00:00:39 Shannon

Oh oké .

00:00:41 Lonneke

Even kijken, wat vindt u dan, denkt u, het belangrijkste? Om mensen aan het denken te zetten of mensen echt te informeren met pure feiten?

00:00:54 Hans

Het een kan niet zonder het ander, maar als je dan vraagt wat is echt het belangrijkste? Dan zeg ik aan het denken zetten?

THEMA 2 - Lokale democratie

00:01:02 Shannon

Aan het denken... *En hoe vindt u eigenlijk dat de Leidse journalistiek bij kan dragen aan de lokale democratie? [VRAAG 2]*

00:01:16 Hans

Ik hoop... door op verschillende niveaus en via verschillende media betrouwbare, zo wel mogelijk objectieve informatie te geven. Dus hoe? Nou dat gaat van radio, de krant, tv, Leids Dagblad, de Mare, nou ja niet echt want dat is eigenlijk op de universiteit gericht... Dat zijn... en zo zie je dat ik 80 ben, ook sociale media... Ja... dat zijn ze wel. Dat was de vraag toch?

00:02:22 Shannon

Ja.

00:02:24 Lonneke

Waar denkt u dat het in het bijdragen aan lokale democratie misschien beter zou kunnen of bijvoorbeeld heel erg goed gaat?

00:02:32 Hans

Het gaat niet heel erg goed.

00:02:36 Lonneke

Nee?

00:02:40 Hans

Nee, het gaat... Als je kijkt over de gemeente, en ik ben vooral op de gemeente, ik schrijf heel veel over de gemeente met de gemeenteraad en de gemeentepolitiek. Dan zie je dat daar zeer spaarzame informatie is. En wat was de vraag over hoe?

00:02:59 Lonneke

Ja waarom denkt u dat?

00:03:00 Hans

Dat denk ik omdat... eh... je moet...

00:03:09 Shannon

Misschien moeten we dit [RED: de microfoon] even dichterbij leggen.

00:03:11 Hans

Dat komt doordat... nou... de ontvangers die zijn niet allemaal geweldig geïnteresseerd. Die hebben hun eigen leven. En leven van dure gasrekeningen, het kind moet naar school, ziekte, dingen die dominant zijn in hun leven. En als je daar als medium aan bij kan dragen, dan doe je dat heel goed. Dus je moet ook vooral schrijven over dingen die mensen interesseren. Die mensen bezighouden. Dus als je schrijft, en dan heb ik het over mezelf hoor, ik zeg altijd MAVO 3, mijn lezers zitten op MAVO 3 dus moet ik inschieten op MAVO 3. Als ik iemand interview zeg ik: "Heb je een nichtje van 17? Dan moet je mij vertellen wat je op een verjaardag vertelt aan haar." Dat is voor wie ik schrijf. Ja dus, voor wie en hoe en wat? Ik denk dat ik hier afrond.

00:04:42 Shannon

Dus voor u is ook toegankelijkheid erg belangrijk. U wilt dat mensen...

00:04:46 Hans

Dat, dat merk je aan mijn gedrag. Toegankelijk. Er zijn veel mensen die schrijven omdat we dat zelf leuk vinden. Dat zie je bij veel grote nieuwsbronnen, Sleutelstad... Daar zijn de meeste journalisten bezig met laaghangend fruit. Weet je wat laaghangend fruit is?

00:05:23 Shannon

Ja, berichten die je makkelijk...

00:05:29 Hans

Ik krijg nog steeds berichten van de gemeente. Dan kun je dus lezen, van de informateur... Dan denk ik mooi, deze zie ik vanavond bij Sleutelstad bijna letterlijk terug. En morgen bij [niet verstaanbaar] en het Leids Dagblad zie ik het voor 90% terug. Naar mijn mening maak ik een verschil, en dat komt doordat ik weet te vragen.

00:05:55 Shannon

Sorry?

00:05:56 Hans

Weet te vragen. En ik gebruik ook een stukje hoor, dat doe ik ook en ik luister ook naar ze. Maar ik kan dus ook vragen: "Is het niet raar dat het CDA erbij gevraagd wordt in de fractie want die hebben verloren! Is dat nou wel..." En dat ontbreekt bij die primaire nieuwsbron. Dat het snel moet gaan, laagdrempelig. Dat heb je in het algemeen met redacties, je bent dan een klein schakeltje. En ik heb meer gelegenheid en hetzelfde verstand, ook niet zoveel natuurlijk. Maar meer gelegenheid, ja.

00:06:52 Shannon

Dus het zou positief uitpakken voor de democratie op gemeentelijk niveau als journalisten en dagbladen meer de tijd zouden nemen om dingen ook uit te zoeken?

00:07:04 Hans

Ja nou dat doen ze bij gelegenheid ook wel en daar zijn... Er is een fonds, daar heeft Jaap de Jong jullie vast ook wel over verteld natuurlijk.

00:07:11 Shannon

Eh daar hebben we nog niks over gehoord...

00:07:15 Hans

Nou daar zal ik je over vertellen. Ongeveer vijf jaar geleden is er een Leids mediafonds opgericht. De gemeente die gaf geld om opiniërende stukken, opiniërende dingen te betalen. Zij richtten een stichting op, iets bijzonders. Jaap was een van de mensen die dat in een rapport had aanbevolen, die man had ook best grote invloed daarop. En het was De Jong die adviseerde om dus diepte, meer uitgebreide en meer diepgaande onderwerpen gesubsidieerd te laten schrijven. En dat doen ze dan ook. Ik krijg vaak de vraag van journalisten, veelal dezelfde mensen hoor, die dan een contract hebben bij het Leidsch Dagblad... Het Leidsch Dagblad heeft maar vijf journalisten dus misschien moet ik even een ander... hetzelfde bij Sleutelstad. Er zitten daar goeie mensen die goeie ervaring hebben, die verdienen niet veel bij Sleutelstad

maar die halen dan een paar duizend euro binnen bij de gemeente. Dat zijn dus wel artikelen die diepgang hebben en uitgebreid zijn. Hoewel als je bij mij kijkt, ook niet altijd de aandacht van Leidenaren hebben hoor. Maar over diepgang, heeft de Leidse journalistiek het zeer matig en dat zou nog erger zijn als dat fonds er niet zou zijn. Dat is ook niet elke week hoor maar daar komen soms heel goeie artikelen uit. Dat zou anders niet betaald worden dus zowaar de stichting.

00:09:37 Lonneke

Hoe zou u zeggen dat de Leidse journalistiek eigenlijk zou moeten bijdragen? [VRAAG 3]

00:09:42 Hans

Ja dat is natuurlijk heel eenvoudig te beantwoorden, als je zegt van er zou meer geld, er zou meer mankracht... Nou ja wij leven in een maatschappij die... Waar alles betaald moet worden. Waar gesubsidieerde journalistiek op spanning staat met objectieve journalistiek. Er is een gezegde als wiens brood men eet wiens woord men spreekt dus als je als betaald krijgt door iemand, bedrijfsjournalistiek bijvoorbeeld, die 20, 30 voorlichters... Hahaha. Persvoorlichters die beginnen altijd met: "De wethouder zegt..." Ja zo kan ik het ook natuurlijk en dan hopen ze dat het integraal wordt overgenomen. Maar dat is dus bedrijfsjournalistiek, waarin een mening erin gestampt wordt en als het moeilijk wordt een stuk of 30, allemaal vrij jonge vrouwen want die zijn natuurlijk, eh, plooibaar, en ze hebben twee voordelen. Ze zijn natuurlijk heel erg serieus en precies, en ze mogen niet jokken van onze lieve heer. Dus ze vertellen altijd dat ze wel mogen zeggen en dan nog iets. Maar dat is een voorbeeld van... En tachtig procent van het gemeentenieuws dat mensen lezen komt uit die bron hoor. Als jij daar solliciteert over twee jaar, dan kom je daar te werken en dan zeg je: "Hartstikke leuk! Goed werk!" Maar dit vind ik ervan. Ze mogen niet jokken van de baas dus ze zijn altijd keurig en aardig. Nou wat was de volgende op je vragenlijstje?

00:12:05 Lonneke

Even kijken hoor. Wil jij de volgende vraag stellen?

00:12:09 Shannon

Eh ja misschien nog even kijken naar, eh... Oh ja, welke taken van de lokale journalist belangrijk zijn om bij te kunnen dragen aan de lokale democratie.

00:12:24 Hans

Dat varieert. Maar als je iemand op straat vraagt wat het belangrijkste is? Energielasten. Alleen maar kunnen ze mededelingen laten uitgaan, je krijgt een toelage van 800 euro toegewezen. En de mededelingen die daaraan voorafgaan... Het rijk maakt 800 euro over om naar jullie door te sluisen of de gemeente maakt 800 euro over, dus ze trekken dat naar zich toe... [mompelt in zichzelf] En ja verder? Leefbaarheid... Dat is heel belangrijk he, bij de gemeente... Daar kunnen ze het een en ander aan doen, ook niet zo heel veel...

00:13:49 Lonneke

Maar hoe denk je dat, eh, journalistiek, eh, specifiek... Even kijken hoor want de vraag was... ja... meer wat de specifieke taken van de journalistiek daarin zijn.

00:14:08 Hans

Eh, niet voor goed aannemen dat wat ze doen altijd het beste is en het enige is wat ze kunnen doen. Er is een project geweest met de isolatie van woningen, om dicht bij huis te blijven. Daarvoor heeft de gemeente Leiden gekozen voor een pakket bij een aantal, eh, twaalf mensen in de stad. En dan moest je wat inleveren en dan kreeg je... dan moest je wat kopen. Ik heb een tweede huisje in Bronkhorst in de Achterhoek, daar krijg ik ook de post van de gemeente. Ik ben natuurlijk inwoner van Leiden maar bij die en die ondernemer kun je dat en dat en dat halen en de rekening sturen we naar de gemeente. Daar is zeer veel gebruik van gemaakt. De gemeente Bronkhorst deed dat veel beter dan de gemeente Leiden. Daar schrijf ik dan over. En dat bijna de helft, bijna de HELFT gebruikt is aan andere kosten om het zelf te organiseren. Ja zeg... Daar word je toch boos van? Dat je 100 euro krijgt en 50 euro zelf gebruikt en 50 euro met moeite naar de inwoners gaat. Daar krijg je schrijf ik nou graag over.

00:15:44 Lonneke

In hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre leeft dit democratische plichtsbesef dan ook op de redactie? Ja u bent volgens mij uw eigen redactie toch? [VRAAG 4]

00:15:59 Hans

Ja! Nou ja ik heb natuurlijk een eindredacteur die wel kijkt, maar nauwelijks iets veranderd. Ik schrijf echt mijn eigen stukken, dat doe ik al twintig jaar. En...

00:16:18 Shannon

Maar u heeft dus nu... Maar toen u dus met pensioen ging begon u met schrijven?

00:16:25 Hans

Ja! Daar heb je gelijk in, ja. Ik ben, ik ben 30 jaar lang... Even kijken hoor, vakbondsbestuurder geweest. Weet je wat vakbondsbestuurder is?

00:16:35 Lonneke

Ja, aanvoerder van de vakbond.

00:16:38 Hans

Vakbondsbestuurder bij de FNV. Weet je wat de FNV is?

00:16:42 Lonneke

Ja ik ben lid! Oh wacht ik ben nu geen lid meer volgens mij...

00:16:45 Hans

Nou doet er niet toe. Maar dat heb ik gedaan. Ik heb CAO's afgesloten. En dat kon ook precies... Vakbondsmensen zijn linkse jongens, ik heb ook de studentenopstand meegemaakt in 1960. Ik ben een kind van de jaren '60. Ik dacht toen ik klaar was met studeren, wat zal ik nou eens gaan doen? Ik ga bij de vakbond werken! Daar kan ik wat mee veranderen in de wereld!

00:17:14 Shannon

Ik heb zojuist een podcast onderwerp gevonden denk ik.

00:17:20 Hans

Hahaha! Ik heb de antwoorden voor de wereld! Dacht ik. Dat viel tegen hoor, viel tegen. Dus als je begint over democratisch plichtsbesef, ja natuurlijk heb ik dat. Maar ik bekijk wel alles wat ik hoor en zie en beleef vanuit de achtergrond van iemand die in een bescheiden milieu is opgegroeid, toevallig een goede opleiding heeft gehad, vakbondsbestuurder werd bij de FNV. Daar moet je met 60 eruit want dan wordt je te oud, ik ben van 1942. En twintig jaar later, werk ik nog altijd. Dat vind ik leuk. En als er iets is waarvan ik denk, hey, dat klopt niet... Ha! Dan schrijf ik dat graag!

00:18:18 Lonneke

En is dit iets waar u met uw collega eigenlijk over spreekt over dat democratische plichtsbesef?

00:18:26 Hans

Nee nee nee... Nee niet met die gewichtige woorden zoals je dat zegt. De definitie van democratie dat is dus de meerderheid van het volk beslist hè? Nou de meerderheid van het volk die heeft zoveel andere dingen aan zijn hoofd. Die moeten nog langs de kinderopvang, oh god opschieten want ik moet nog een kind ophalen. Dus die heeft zoveel andere dingen aan zijn hoofd dat die hier niet elke keer over kan piekeren. Ik ben de draad van het verhaal kwijt, maar een democratische plicht? Natuurlijk heb ik dat, natuurlijk heb ik dat. Ik doe daar geen onderzoek over maar wat ik vertel, vertel ik vanuit het perspectief van wie ik ben. Als je tegen mij zegt, "Wat stem je?" Die collega's van mij die zeggen dan, "Nee dat zeg ik nooit, want dan [onverstaanbaar]!" Ik zeg dan, "Nou ik weet wat ik stem, Partij van de Arbeid." En iedereen, eh, in de stad meestal, zegt altijd: "Ik ben links." Dus natuurlijk zie ik de wereld zo. Ik schrijf al 30 jaar zo. En natuurlijk doe ik het wel op zo'n manier dat mensen zich er niet aan storen. Dus je ziet in titels vaak veel vraagtekens, veel vraagtekens. [RED Hans laat ons een krant met zijn artikelen zien] Oh ja, over de gemeenteraad, dat vond ik wel leuk, de gemeenteraad werd gekozen. En dan zag ik dit, een foto, ik had een foto willen meenemen van vorige week. Ja, afijn, wat viel mij op? Jullie zullen wel denken, eh, jong, de meeste rond de 30, bij het inzweren riepen zes de hulp van god in, 32 beloofden gewoon, veel doctorandussen, ontkerkelijk en geleerd.

00:21:38 Shannon

Is doctorandus hetzelfde als master maar dan vroeger?

00:21:41 Hans

Ja, ja ik ben gewend om doctorandus te zeggen. Maar dat eh, ja grappige vraag. Ja eerst heb je bachelor. En na bachelor komt masteropleiding bij jullie? En doctorandus, meestal in de rechten... Dat waren de masterstudenten. En bij geschiedenis? Rutte is doctorandus in de geschiedenis. En meester in de rechten is master. Grappig dat je dat vraagt, ja.

THEMA 3 - Eigenschappen lokale journalist

00:22:30 Lonneke

En, eh, we hadden het eigenlijk al over dat plichtsbesef dus daar hadden we het over gehad en maar wat zijn eigenlijk nog andere eigenschappen waarvan u denkt dat het echt belangrijk is dat een journalist die heeft? [VRAAG 5]

00:22:44 Hans

Communicatief, en dan zijn gewone dingen. Maar geloof me, als je moet werken in donkere zaaltjes met kritische mensen die zeggen dat is niet goed, dan leer je ook omgaan met moeilijke, controversiële onderwerpen. Dan krijg je mensen toch aan de praat. Verder denk ik dat mensen heel graag praten met iemand die ze, waar ze zich in herkennen. Inleven in mensen, communicatie en emotie. Dat was wat uitgebreider. Maar goed, kort antwoord, lange vraag. Nee, korte vraag, langer antwoord. Nee bij de FNV was het, zo lang ik aan het woord ben kunnen ze geen lastige vragen stellen hahaha! Maar dat gaat niet op in de journalistiek voor mij, ik moet er gewoon om lachen.

00:24:37 Lonneke

Ja want dan heeft u eigenlijk het ook wel van verschillende kanten gezien. U bent eerst eigenlijk begonnen als de persoon die journalisten dan ook te woord kon staan...

00:24:43 Hans

Ja zeker, dat heb ik ook gedaan, ook radio en TV, ja ja... Nee ik ben niet tot het uiterste... Ik ben van de generatie Wim Kok, zegt die naam je wat? Ja, nou ja, de generatie van Wim Kok. Dus ja, dat heb ik wel geleerd ja. Ook van de andere kant, daar heb je wel gelijk in ja.

00:25:04 Lonneke

Denkt u dat het een voordeel was voor u toen u op uw zestigste...

00:25:08 Hans

Zonder meer. Nou ja aan de ene kant moet je ook niet verbeelden, verbeelding hebben dat levenservaring... hoeft niet per se een voordeel te zijn. Dat is onzin want het kan ook wel de normen vervagen. Ik was ook bij de protesten in de jaren '60, niet dat ik daar zelf actief aan deelgenomen heb maar ik was ook op de dam en ik was ook bij de ondergrondse bij de sub... Even kijken in Amsterdam heet het gewoon de metro en dus een enig actieve oppositionele tijd. Het is veel slomer hier natuurlijk tegenwoordig op seksueel gebied en de vrijheid van vrouwen, dat begon toen allemaal. Die zijn heel veel minder progressief dan mijn leeftijdgenoten, tjonge jonge wat een pech! Maar geeft levenservaring je nu voorsprong in het herkennen van dingen? Ik vind van wel. Ik weet ook niet echt wat ik verder moet zeggen.

00:26:37 Lonneke

Ja top en even kijken... Denkt u dat er verschil zit tussen de eigenschappen die je moet hebben als lokale journalist tegenover de eigenschappen die je moet hebben als landelijke journalist?

00:26:47 Hans

Nee, nee, daar zit volgens mij niet veel verschil in behalve dan dat je... Nee, dezelfde eigenschappen worden gevraagd. Nou ik heb het niet zo vaak gezien maar ik heb een paar voorbeelden. Ik ken een [niet

verstaanbaar] die bezig was met journalistiek en die zit nu bij het AD en het NRC met acquisitie. Maar dat kun je natuurlijk wel begrijpen, dat daar besluitvorming belangrijker is en ze dat ook belangrijker vinden in hun leven.

00:27:44 Shannon

Eh ja, vind u uw werk eigenlijk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:27:46 Hans

Ja, een beetje wel. Soms, niet altijd. En ik krijg een beetje betaald he, een beetje betaald. [Hans laat vervolgens verschillende artikelen zien en verteld hoeveel hij ervoor betaald heeft gekregen] Vind je het leuk om te weten?

00:28:38 Lonneke

Ja, best wel, maar ook een beetje deprimerend.

00:28:40 Hans

Ja natuurlijk vind je het leuk, dat is altijd leuk om te weten! Dit gaat over energie, eh, lager zetten...

00:28:50 Shannon,

Hoe wordt beslist, hoeveel geld je ervoor krijgt?

00:28:52 Hans

50 euro doe ik het voor.

00:28:54 Lonneke

Wel een goeie vraag ja.

00:28:56 Hans

Hahaha daar hebben ze wel de pest in hoor als je dat schrijft. Nou mijn eindredacteur, Maarten Koop, zit in Noordwijk, thuis, en hij zegt van: "Als jij drie of vier artikelen schrijft, van 500, 600, 400 woorden, dan zorg ik dat het in de krant komt. En ik lees het even na, want ja je schrijft keurig." Een kleine 20 jaar. Niet altijd zo intensief, zeker niet in het begin. Nu de laatste 10 jaar zo. En ja dat is veel leuker natuurlijk, want iemand bij het Leidsch Dagblad die dan ergens naartoe gestuurd wordt en dan zeggen ze "Ja je hebt nog twee artikeltjes vandaag want we hebben nog een gaatje voor je."

00:30:07 Shannon

U zei al eerder dat u schrijft over wat de Leidse bevolking belangrijk vindt. Maar ik vroeg me af, hoe weet u wat de Leidse bevolking belangrijk vindt?

00:30:20 Hans

Iedereen heeft z'n circuit. Ik ben lid van Leiden Atletiek, ik sport daar twee keer in de week, nu één keer in de week. Leuke mensen, goed opgeleid. Ik ga naar de sportschool en ik hoor daar mensen praten. Ik ga naar de coffeeshop, niet in zo'n shop, ik drink daar koffie met vaste mensen. Ook op m'n telefoon heb ik mailtjes uitstaan naar mensen, met vragen zoals "Wat vind je van de formatie?"

00:31:23 Shannon

Dus u eigenlijk probeert u directe...

00:31:25 Hans

Ik heb een groot, breed netwerk. Vergeet ook niet dat mensen ook vaak mij benaderen. Zien mensen problemen, dan mailen ze daar mij mee.

00:31:55 Shannon

Dus eigenlijk is netwerken ook heel belangrijk?

00:31:57 Hans

Ja dat is zeker belangrijk. Dat is zeker belangrijk. Die mensen die ik [onverstaanbare anekdote over mensen horen praten ergens]. Het zijn ook mensen die nieuws maken. Niet alleen via reguliere media, maar via sociale media ook... Ik zit niet op Facebook, wel op Twitter. Ja dan lees je ook wel... oh ja dat voorbeeld schiet me opeens binnen. Ik kwam een paar jaar geleden Karel Stolker tegen en ik zei: "Jij wordt rector magnificus!" "Ja, dat was me gevraagd." Volgens mij is hij net weg he, die Karel. Over bronnen gesproken, zo gaat het. Zo gaat dat. Het is een goeie illustratie van... En ik zei al [onverstaanbare grap over doctorandus]. Bronnen. Zo gaat dat.

00:33:38 Lonneke

Nou we hebben de vraag eigenlijk net al een beetje beantwoord, maar ik moet hem toch nog een keer formuleren. Zou u ook kunnen stellen dat één van uw hoofddoelen het informeren van uw gemeenschap is aan de hand van uw medium? [VRAAG 7]

00:33:51 Hans

Dat klopt, informeren ja, informeren. En kritisch informeren, zou je kunnen zeggen. En ik denk ook, zelf denken aansporen. Door een artikel, ja ik zou een artikel inleiden met een vraag. Maar er staat ook vaak een vraag, een directive en die man heeft een mening. Dat heb ik ook hoor, dat wordt mij eens aangeschreven, dat ik mijn eigen mening er teveel inleg. En weet je wat? Dat is ook zo hahaha! Het mag niet, maar ja.

00:34:35 Shannon

Maar u zieT een goede journalist niet als iemand die zonder mening iets verteld maar juist als iemand die iets vanuit zijn eigen perspectief verteld?

00:34:44 Hans

Als je maar zelf openheid van zaken geeft, wie je bent. Dus ik heb aan jullie verteld dat het geen toeval is. Iedereen die zegt: “Hoe komt dat?” En ik zeg: “Nou ja, je zult aan mij geen liberale VVD-stemmer winnen. Rutte is goed hoor maar ik zal nooit op hem stemmen.” En dat klinkt door in wat je schrijft.

00:35:20 Shannon

Dus het is wel belangrijk om dat ook kenbaar te maken.

00:35:23 Hans

Ja dus er ook openlijk over te zijn. Niet iedereen is zo hoor maar ja als dat blaadje failliet gaat, dan zeg ik: “Kom nou dan ga ik wat anders leuks doen.”

00:35:41 Lonneke

Dus u bent ook wel echt iemand die ook niet alsnog met pensioen kan gaan en of die stil kan zitten.

00:35:45 Hans

Nee joh, zie me nou eens aan.

THEMA 4 - Journalistieke functies

00:35:53 Lonneke

Ja je ziet in de wetenschappelijke literatuur over journalistiek vaak dat er in termen van functies wordt gesproken, dus de informerende functie heb je dan, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. Als u die drie functies op een rij moest zetten van wat voor u het meest belangrijk is naar wat voor u het minst belangrijk is, hoe zou die volgorde er dan uit zien? [VRAAG 8]

00:36:16 Hans

Die eerste twee, dat hou ik zo wel. Informeren, controleren, en dan komt die derde.

00:36:31 Lonneke

Oké dus we hebben hem meteen goed op volgorde gezet?

00:36:33 Hans

Ja hoor dat is goed zo ja.

00:36:36 Shannon

En waarom heeft u voor deze volgorde gekozen?

00:36:39 Hans

Nou omdat dat zo is. Eerst moet je mensen informeren, daarna moet je kritisch zijn over wat er gebeurt. En de derde... Nou het is zo goed hoor. Ik heb die woorden niet gebruikt maar... Ja Jaap de Jong heeft het daar sterk over. Hadden jullie die aanbeveling gezien?

00:37:09 Lonneke

Nee die hebben wij niet gezien.

00:37:11 Hans

Ah nee ik heb een aanbeveling gedaan voor het... voor het fonds. Ja dat heeft best wat impact gehad bij dat fonds. [mompelt over mensen ontmoeten en het leven] Ja ik was betrokken bij de oprichting van dat fonds en dat is best een goeie daad geweest. Ik wil dan wel... Het schiet nog wel over de hoofden heen van veel mensen. En wat me ergert aan dat fonds, ik heb dan bijvoorbeeld een aanvraag gedaan en dan keken ze naar m'n voorstel en zeiden ze "Ja kun je dit zo doen en dat en dat anders?" He? Wat een rare vraag. Zij vertellen me dat ik goed moet schrijven. En ze hebben er wel een goede reden voor want ze vinden dat het een en ander onderzocht moet worden. Dus je moet wel in een potje vallen mocht je geld willen krijgen. En ik denk dat Leids Nieuwblad bij hen ook niet in het potje valt want dat is een gratis krantje wat een lagere attentiewaarde heeft dan een krant waar je 200,000 euro per jaar voor betaald. Maar heel veel mensen lezen het ook niet goed hoor. Dan zegt iemand: "Leuk stukje!" En dan vraag ik: "Waar ging het over?" "Ja, waar ging het over? Over de gemeente!" "Ja," zeg ik dan. "Dat was een leuk stukje!" Maar mensen lezen. 'Jong, onkerkelijk, geleerd' heb ik de afgelopen week al 70 keer gehoord. Het Leids Dagblad heeft 70,000 abonnees in Leiden. Nog 15,000 over de hele regio. Nee de belangrijkste zaken vasthouden en volgen. Dat is het moeilijkste. Momenteel gaat het over de verkiezingen, dat is één, over de Oekraïners, dat is twee. En hoe gaat het met de inkomenspositie. Als je nou dit leest, dan staan die drie dingen erin.

00:41:56 Shannon

Is dat altijd eigenlijk zo in elke krant? Dat ze bepaalde onderwerpen hebben en dat de onderwerpen in de krant daaraan zijn gelinkt?

00:42:03 Hans

Als het goed is wel. Maar je moet niet, eh, je ziet vaak dat het andersom gaat. Laaghangend fruit. Maar ik probeer te denken, probeer, ik ben ook wel gevoelig voor laaghangend fruit, wat is er met die drie items, de energierekening, hoe staat het ervoor? En met de Oekraïners, wat gebeurt er? Wat gaat er komen? Er komen nu uitgeprocedeerde asielzoekers uit Afghanistan en Syrië komen in een kamertje naast de Oekraïners. Maar die worden natuurlijk met open armen ontvangen, dus er ontstaat een spanningsveld tussen de twee groepen. Het is nog niet in de publiciteit gekomen, maar dat gaat gebeuren, dat er teveel komen, want we hebben al zo weinig huizen. Dus vluchtelingen... nu ook met Poetin, de gemeenteraadsverkiezingen... Nu heb ik partijen gesproken die in de coalitie willen, GroenLinks, Partij van de Arbeid. Die hebben krap de meerderheid. En die partijen zijn heel lenig. Die zeggen, "Oh als ik wethouder mag worden, dan wil ik dat wel!" Tenminste, dat schrijf ik. Het is ook zo, volgens mij. Ik heb mensen gesproken die bij PvdA, CDA zitten. Wil je recht doen aan de meerderheid? Twee, drie partijen hebben verloren! Wil je recht doen aan de verkiezingen? Of wil je recht doen aan de oude meerderheid? Dan ga ik er weer over schrijven.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:44:45 Lonneke

Wat verwacht je eigenlijk nog van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:44:47 Hans

Ik heb een geweldige toekomst achter mij. Ja ik ben bang dat de mensen die voordelig kunnen schrijven in gratis bladen, dat dat... Of in Den Haag met ministers... Kijk ik heb verstand van politiek gekregen dertig jaar lang. Daarom kan ik erover schrijven. Maar de meeste schrijvers, die kunnen dat niet aan. Ik ben 80 dus... als ik ermee op houdt dan zal het wel weer anders worden. Ja ik denk dat de nieuwsvershraling vanwege economische redenen verder zal vershralen en dat er een grotere stem komt van belanghebbenden, bijvoorbeeld de voorlichter van een woningcorporatie, de directeur van de [onverstaanbaar]. De komma's worden wat veranderd maar verder...

00:46:20 Shannon

Dus dan wordt er minder geluisterd naar de bevolking...

00:46:22 Hans

Ja, ja. Dat vrees ik dan vrees ik. En dat we marginaal aan verandering... Ik denk dat we nieuws moeten...Ik was bij de eindredacteur en toen zei die "Hans, we worden 28 bij 4... 24 pagina's..." Vol met bedrijfspanden. En toen zei hij: "De prijs van papier is zo omhoog gegaan." Dus dan wordt het duurder. Heeft toevallig ook iets te maken met het geld van salarissen. Dus het kan bijna niet anders, je hoort het. Het draait om geld.

00:47:25 Lonneke

Vervelend voor ons.

00:47:26 Hans

Nou jongens... het is toch in ieder geval gezellig praten zo?

00:47:31 Lonneke

Ja dat is zeker waar.

00:47:32 Hans

Ja, ja die andere lullen niet zo makkelijk als ik hoor, echt niet!

00:47:42 Lonneke

Goede eigenschap, in ieder geval voor een journalist.

00:47:48 Shannon

Heeft u zelf nog iets waarvan u denkt dat wij dat misschien hebben gemist waarvan u denkt van, hé misschien kun je daar op letten?

00:48:00 Hans

Ja... de rol van de lokale Leidse journalistiek en wie is de Leidse journalist. Dat stond op jullie lijstje. Nou de rol van de Leidse journalistiek hebben we gehad. Hebben jullie een goed beeld van wie ik ben en hoe ik ben?

00:48:13 Lonneke

Ik denk het wel.

00:48:15 Hans

Dan hebben jullie een goed interview.

Interviews Omroep West

Bijlage 5.1 – Transcript interview Brian van der Bol

[19 april 2022]

THEMA 1 – Bestaansrecht van de lokale journalistiek

00:00:02 Sarawitia Franken

Nou, het eerste thema is het bestaansrecht van de lokale journalistiek. En de vraag die daarbij hoort, is: wat is het doel of wat zijn de doelen van de lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:18 Brian van der Bol

Ja je weet dat je dit vraagt aan een regionale journalist?

00:00:21 Sarawitia Franken

Ja dat dat weten we.

00:00:22 Brian van der Bol

Ik denk, ik zeg het toch maar even omdat dat onderscheid wordt niet altijd goed begrepen tussen het verschil tussen een lokale omroep en regionale omroep. Maar ik weet best wel veel vanwege mijn achtergrond van de lokale journalistiek.

00:00:37 Brian van der Bol

Ik coördineer ook het samenwerkingsverband met de lokale omroepen; doen we dus ook in Leiden, met Sleutelstad werken we samen. En het belang daarvan? Ja, in mijn optiek is die heel groot. Ik denk dat ze een democratisch belang hebben, dat zouden ze in ieder geval moeten hebben. Dus dat ze aanwezig zijn bij de raadsvergaderingen, dat ze daar ook kritische vragen stellen, en in de ideale wereld zelfs ook soms dingen aan de kaak stellen die vanuit de raad niet zelf niet komen. Daarnaast denk ik dat ze een heel erg verbindende functie hebben; dus het stadsgevoel in dit geval, of als je uit een streek of de streek, dus dat betekent dat ze verslag doen van evenementen, hè? Dat ze echte lokale inwoners laten zien. En dat ze dingen agenderen. Die dingen die wij zelfs als regionale omroep soms nog laten liggen. NOS haalt vaak dingen bij ons vandaan die voor hen te ver weg zijn. Zo doen wij dat ook bij de lokale omroep. Echt kleine dingen op de hoek van de straat bij wijze van spreken. Een buurt die boos is omdat een paar bomen worden gekapt of dat het vuilnis niet wordt opgehaald. Zo'n soort signalerende, agenderende rol zie ik echt weggelegd voor de lokale journalistiek.

00:01:45 Sarawitia Franken

Ja, wat betreft die agenderende functie, is dat hoe jij dus echt een verschil ziet – want je zei net al, ik ben regionaal, van de regio – zit daar dat verschil dan in?

00:01:54 Brian van der Bol

Nou niet altijd, maar wel deels. Kijk wij, de meeste van onze journalisten wonen natuurlijk ook gewoon in het gebied, dus die hebben ook hun voelsprietten in de wijk of in de stad waar ze wonen. En dus daar onderscheiden wij ons meer van dan van de NOS, hè. Wij maken kleinere verhalen. Maar ik denk dat hoe lokaler je gaat, hoe groter dat wordt hè. Die functie in dat gevoel. Want er zijn best wel veel lokale relletjes of dingen waarvan wij zeggen van nou, dat is voor regionale omroep net te klein. Maar die kan bijvoorbeeld in een dorp, kan dat best wel wat impact hebben. Dus dan is dat weer perfect voor de lokale journalistiek.

00:02:30 Sarawitia Franken

Hoe maak je dat onderscheid?

00:02:33 Brian van der Bol

Dat is lastig. Het is nou ja sowieso een journalistiek onderbuikgevoel, en we hebben daar ook wel een soort van protocollen voor binnen Omroep West hè. Dat hè, als je bijvoorbeeld kijkt naar 112 nieuws. Dat is toch wel redelijk vast te stellen. Dat voor ons hè, een aanrijding, een auto die tegen een boom rijdt – ik zeg het even heel simpel – voor de rest licht gewonden, dat is voor ons te klein, terwijl dat kan voor een lokale omroep, kan dat wel weer groot genoeg zijn. Is het een kettingbotsing met 6 auto's en 14 gewonden? Ja, dan is het voor ons ook weer interessant. Maar dat is dan voor de NOS misschien weer te klein, hè? Zo moet je het een beetje zien, en zo kijken we altijd naar wat voor impact heeft het voor meerdere mensen? Hoe bijzonder is het? Een ander voorbeeld van 112 nieuws is... een ongeluk hoeft niet per se heel groot te zijn. Als het nog heel opmerkelijk is, ik zeg maar wat: er valt een vrachtwagen ergens in de gracht en dat levert een hele spectaculaire foto op. En de lading is ook nog eens heel bijzonder. Laten we zeggen allemaal roze knuffelbeertjes, ik zeg maar wat. Dat ziet er gewoon op het beeld heel opmerkelijk uit. Dus dan voel je aan je journalistieke water van hé, dit is dan wel weer net wat bijzonderder is dan de normale aanrijding. En voor het lokale niveau is dat gewoon, ligt die drempel wat lager. En zo kan je dat bijvoorbeeld zien. En datzelfde geldt met bijvoorbeeld verslaggeving over de gemeentepolitiek, hè? Daar is een Sleutelstad best wel goed in. Die melden bijvoorbeeld bij de dossiers, de grote dossiers melden ze bijna elke tussenstap, hè? Als er een motie is aangenomen, of die partij vindt dat, die partij vindt dat. Terwijl wij misschien over zo'n verhaal één of 2 grote verhalen hebben. En dat is het dan wel. Terwijl zij hebben misschien over hetzelfde onderwerp wel 12 berichten gehad. Dus ze gaan er weer veel dieper op in dan wij. Zo moet je dat een beetje zien.

00:04:26 Sarawitia Franken

Nou ja ja, onze scriptie gaat dus echt over lokale journalistiek, Maar het is wel fijn dat jij met jouw ervaring. Daar ook veel over kunt vertellen.

00:04:31 Brian van der Bol

Ja, wij doen sinds een jaar of 5 a 6 doen wij intensief samenwerken met lokale omroepen. Dat is inderdaad Sleutelstad de WOS in het Westland Studio Alphen. Dus ja, ik kan echt uren over praten. Dus vraag wat je wil vragen.

00:04:44 Sara Visser

Wat heeft dat toegevoegd? Wat was de reden daarachter?

00:04:48 Brian van der Bol

Nou, de belangrijkste reden daarachter was dat wij als regionale omroep van een best wel groot gebied en vooral veel inwoners – we hebben hier bijna 2 miljoen Mensen in het noorden van Zuid-Holland – wij toch vooral heel erg gericht waren op Den Haag. Wat ook logisch is, ze zijn de grootste stad. Gebeurt het meest, zitten er zelf ook, weliswaar aan de rand, maar we zitten gewoon in Den Haag. Dus wij zijn daar vooral op gericht en we waren minder, dat komt gewoon door alle ontwikkelingen hè. We zijn ook online steeds meer moeten gaan doen. En dus we hebben gewoon minder mensen om het werk te doen. Dus wij raakten steeds meer vervreemd van de regio. En we dachten: hoe kunnen we dat nou oplossen? Nou toen dachten we: er zit wel een goede lokale omroep in ons gebied. Zullen we daar dan mee gaan samenwerken, hè? Die weten wat er speelt. Die hebben in sommige gevallen ook best wel goede journalisten rondlopen. Kunnen we dan niet samen gaan werken. En het belangrijkste wat we hebben gedaan is bij een paar van die omroepen verslaggevers van ons daar geplaatst. Die wordt dus door ons betaald, deels met subsidie en die maakt daar verhalen voor beide omroepen. Dus we hebben Robert, hè? Die is in dienst bij West, maar die maakt verhalen voor ons én voor Sleutelstad. Dus dat concept werkt dus net zo goed in het Westland, in Alphen aan den Rijn, maar ook in Leidschendam, Voorburg en Zoetermeer. Dus zo hebben we dat dat concept steeds verder ingevoerd, op meer plekken in de regio. En dat is voor ons heel leuk, want wij hebben echt meer full speed in de regio. En voor die lokale omroepen is het ook geweldig, want die hebben een extra professioneel verslaggever die extra verhalen maakt.

00:06:15 Sara Visser

En als we het dan hebben over die doelen van de lokale en ook regionale journalistiek. Hoe heeft die intensievere samenwerking, hoe heeft dat die doelen behartigt?

00:06:29 Brian van der Bol

Nou ja je kan gewoon zien in kwantitatieve zin dat we gewoon meer berichten hebben uit die gebieden waar we samenwerken met de omroepen. Dus we hebben gewoon nu meer berichten uit het Westland dan we hadden voor die samenwerking. We hebben nu meer berichten uit Leiden. Sterker nog, je kan het verschil zien dat we nu meer berichten uit Leiden hebben dan toen we nog met Unity samenwerken. Want werkt eerst met Unity samen, hebben jullie waarschijnlijk wel uitvonden. De zendmachtiging ging over naar Sleutelstad. Nou ja, wij zijn toen overgegaan naar Sleutelstad en die zijn gewoon meer op het op het nieuws gericht. Maar vooral ook op het politieke nieuws. Dat is voor ons interessanter. Maar dat zie je gewoon daarin terug. En je hoort het ook uit anekdotes hè? Dus dat politici, ik weet niet of jullie politici interviewen, maar die merken gewoon van hé West, die komt weer wat vaker in Leiden. En ze zien dat ze een plokap, zo'n ding wat op zo'n microfoon zit, dan zie je gewoon het logo van Sleutelstad en West naast elkaar staan. En het allerbelangrijkste is, we zien gewoon die berichten van Sleutelstad. Die zien ze bij ons doorgeplaatst en dan staat er gewoon bij ons bij, doen we met bronvermelding met een link naar Sleutelstad. Dan zie je gewoon mensen vanuit Leiden van hé: West, die neemt gewoon berichten van onze lokale omroep over. En ja dat is gewoon, ik ken exacte cijfers niet, dat moet je maar vooral navragen bij Sleutelstad. Maar dan wordt het gewoon een factor 10 meer bekeken, net zoals als een bericht van ons wordt doorgeplaatst door NOS wordt het ook 10 keer zo vaak gelezen als bij ons.

00:07:41 Sarawitia Franken

Dus jullie kunnen nu gewoon beter mensen informeren?

00:07:45 Brian van der Bol

Ja, maar ook gewoon méér mensen. Meer mensen nemen nu gewoon kennis van het nieuws uit Leiden en omstreken. Dat is denk ik de grote winst. En ik denk ook dat de omroep ook wel professioneler is geworden daar in Leiden de afgelopen jaren. Met al die investeringen die zijn gedaan.

00:07:59 Sarawitia Franken

Dat is ook een vraag die we hadden. Het grotere project gaat dus over de geschiedenis, het heden en de toekomst van de Leidse journalistiek. Ja, kun je er iets over zeggen over dus die functies waar we net over hadden, het informeren verbinden en het controleren, is dat veranderd over de tijd?

00:08:15 Brian van der Bol

Nou kijk, ik denk dat je op twee manieren naar kijken. Kijk Leiden zelf, dat zeg ik even, ik kom zelf niet uit Leiden. Ik ken het natuurlijk wel, want ik kom zelf uit Den Haag, maar daar kan ik echt wat inhoudelijker over zeggen omdat ik daar ben opgegroeid en ook de journalistiek van kinds af aan heb gevolgd. Maar wat je in zijn algemeenheid kan zeggen is natuurlijk dat er vaak een verhaal is opgehangen van hè, de lokale en regionale journalistiek is enorm verschaald. Het wordt alleen maar minder, kijk naar de kranten, en dat is ook wel zo. Tegelijkertijd zie je nu de laatste jaren een soort ommekeer, ook wel ingegeven door de politiek die daar wel in gelooft, dat er investeringen gedaan worden in de lokale journalistiek, hè. Je hebt bijvoorbeeld een Leids mediafonds, je hebt Omroep West dat samenwerkt met een lokale omroep. Nou ja, Leidsch Dagblad moet je vooral aan hun zelf vragen, maar het doet het ook nog best wel aardig. Volgens mij en houden hun hoofd boven het water. Maar in absolute aantallen journalisten is het gewoon een stuk minder dan het 20 a 30 jaar geleden was. Dat is gewoon een feit. Tegelijkertijd denk ik dat misschien de impact nu - hè, ik kijk graag positief naar het leven – dat die nu misschien wel even groot of groter is dan toen. Want toen had je alleen de krantenabonnees die werden geïnformeerd en een paar mensen die misschien naar de lokale radio luisteren. Maar nu heb je een veel groter bereik, bijvoorbeeld via ons en sommige gevallen zelfs via de NOS. Hè NOS, die dan weer verhalen van ons leent. Dus je ziet steeds meer samenwerking ontstaan. Waardoor, denk ik, dat is voor mij ook echt wel de overtuiging, dat dat de manier is om de lokale en regionale journalistiek beter te maken. Daar geloof ik echt in, dat zie je in de praktijk ook gebeuren.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:09:51 Sarawitia Franken

Oké interessant dankjewel. Volgend thema, lokale democratie. Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:10:07 Brian van der Bol

Nou, dat wil ik best vertellen, maar ik vind het oprecht meer een vraag voor de voor de andere kant, hè, voor de politiek. Die zou je dat eigenlijk moeten vragen. Kijk, hoe ik het zie van vanuit onze kant, vanuit de journalistiek. En dan vooral ook een beetje de echte lokale media die het in Leiden goed volgen, die zitten er best wel bovenop. En, ik weet niet of ze of ze écht het verschil maken, in de zin dat ze veel onthullingen doen, dat durf ik zo niet te zeggen. Maar ze zitten er wel bovenop hè? Zowel het Leidsch Dagblad als Sleutelstad, Mare denk ik minder, die zijn toch meer op de universiteit gericht. En wij doen het wat globaler zo eerlijk moet ik ook zijn. Maar ik denk dat die invloed er wel degelijk is. Want op het moment dat lokale media gaan schrijven over bepaalde kwesties, dan krijgt het toch een bepaalde dynamiek. Ik weet nog dat ik, toen ik zelf als beginnend journalist in Leiden rondliep vanwege de Rijn

Gouwe lijn. Ik weet niet of jullie dat nog wat zegt, maar ja, maar goed maakt niet uit – opa vertelt. Maar dat, ja, dat was toen een heel heet hangijzer. Daar zag je dat de journalistiek de rol van, of de agenderende rol van de journalistiek wel echt een belangrijke rol heeft gespeeld bij de besluitvorming over dat project. Nou er kwam toen ook een referendum over en zo. Dus ik denk dat je dat niet moet onderschatten, Maar ik vind dat heel moeilijk omdat feitelijk te onderbouwen. Want het is voor mij een gevoel. En ik zou vooral zeggen, van stel deze vraag eens aan wat raadsleden in Leiden. En misschien ook wel aan woordvoerders van de gemeente Leiden. Hoe zien zij dat? Want misschien zijn ze daar wel veel minder positief over dan. Ja, ik zeg het nu alleen maar vanuit hè...

00:11:37 Sarawitia Franken

Ja ja, maar wij zijn weer juist benieuwd van, zijn journalisten daar mee bezig.

00:11:43 Brian van der Bol

Nou ja, een buzz-woord wat je nu veel hoort In de journalistiek is impact. Dat is een beetje een lelijke marketingwoord, maar het is wel, het dekt wel goed de lading. Omdat wat je wil als journalist is natuurlijk dat je verhaal gezien, gehoord, gelezen wordt en dat het iets teweegbrengt. Weet je, als je dat allemaal niet wilt, dan kan je het net zo goed in je eigen dagboek gaan opschrijven, nietwaar? Dus, dus ja, dan ziet niemand het maar dus wat je wil is dát. En tuurlijk vinden journalisten het interessant en leuk als er als er iets gebeurt naar aanleiding van de publicatie, hè. We hebben laatst zelf een heel verhaal gemaakt over een iemand die zichzelf een klokkenluider noemt. Dat is een andere gemeente in ons gebied. Maar dat maakt best wel wat los en dat vinden we – want er zit al maanden onderzoek in van ons, hè - dat vinden wij dan wel leuk als er Kamervragen over worden gesteld. Als je ziet dat op Twitter heel veel mensen erop reageren, hè? Dat het gewoon tot leven komt, zo'n verhaal. Want als er niemand naar omkijkt, naar je verhaal, ja, voor wie doe je dat dan uiteindelijk? Dus ja, maar dat is, het is niet het per se doel; je wil gewoon goede verhalen vertellen. Maar minstens zo belangrijk is tegenwoordig van: hoe goed en hoe vaak en door wie wordt het allemaal gelezen? En wij bij West zijn daar heel erg mee bezig. We hebben allemaal tools om alles te meten. Als je straks op de redactie loopt, zie je een schermpje en dan zie je precies welk verhaal het beste scoort op dit moment. En iedereen kan tegenwoordig op zijn mobiele telefoon zien: hoeveel mensen hebben mijn verhaal gezien? Hoe lang is het gelezen? Hoe vaak is de video aangeklikt? Dus dat houden we allemaal nauwkeurig bij. Niet om ons alleen daardoor te laten leiden, maar wel om een beeld te krijgen van waar heeft ons publiek behoefte aan? Hoe kunnen we onze verhalen daarop aanpassen, hè? Want als jij zeg maar alleen maar hele saaie verhalen maakt over de gemeentepolitiek, maar je publiek bereikt het niet, dan kan je, dan kan je misschien kiezen voor een andere invalshoek bij die verhalen of op een andere manier vertellen, hè. Misschien ook wat aantrekkelijker maken voor je publiek.

00:13:33 Sarawitia Franken

Als niemand het gaat lezen, heeft het nog steeds geen zin.

00:13:35 Brian van der Bol

Nee precies. En wij zijn geen commerciële partij, maar een publieke instelling, dus wij zullen altijd onze publieke taak blijven vervullen, hè? Als wij echt alleen maar voor de klik zouden gaan, dan zouden we alleen maar Shownieuws doen en sensatie zoals wij noemen in de journalistiek 'schieten, tieten, bandieten', hè dat scoort het best. Dat zie je misschien ook wel ongemerkt waar je zelf dan op klikt, weet ik veel dat iemand van, hè Nick of Simon heeft weer een kind. En dan, ja waarom klik je daar dan

op? Maar ja, zo werkt het kennelijk. Als je alleen maar heel commercieel bent, dan ga je natuurlijk alleen maar dat soort dingen doen. Dus wij proberen een mix te zoeken tussen serieuze journalistiek, over de raadsvergaderingen over noem het maar op, de vluchtelingenopvang van Oekraïners, al dat soort dingen. Maar ook wat luchtigere verhalen, want het leven moet ook een beetje leuk zijn. En, nou ja, daarom meten we alles en krijgen we daar steeds beter beeld bij. En of ze dat bij de lokale media ook doen, dat weet ik niet. Ik denk bij het Leidsch Dagblad wel heel erg die die zijn heel erg, ik weet niet of je het op je telefoon hebt, maar die zijn heel erg van de pushberichten sturen. Die sturen bijna voor elk bericht dat ze schrijven een pushbericht. Ook dat is heel erg veranderd in de loop der tijd. Maar een paar jaar geleden was het echt alleen voor breaking nieuws? Nu doet nou ja, ik weet niet of je op je eigen telefoon... zo verschrikkelijk veel meldingen.

00:14:48 Sara Visser

Ja nu ja, ik zet het allemaal uit.

00:15:04 Brian van der Bol

Ja ja. Dat is een tegenbeweging die je nu krijgt. Dat heel veel mensen zeggen van: ja, weet je. Als ik 10 berichten van AD 10 van Rtl 6 van de NOS een nog 5 van de Omroep West. Dat is gewoon een beetje veel van het goede. Maar goed, dat geeft wel aan dat media proberen natuurlijk steeds meer dingen om een groter publiek te bereiken. Dat moet ook, want uiteindelijk is dat je bestaansrecht. Als je geen publiek hebt, kun je stoppen.

00:15:17 Sara Visser

Maar is het is dat puur dan die ja toch wel een beetje commerciële overtuiging om dat publiek te bereiken, of zit daar wel ook meer...?

00:15:24 Brian van der Bol

Nee natuurlijk, absoluut ook maatschappelijke overtuiging. Nee, wat ik wat ik zei, in de kern komt het hierop neer: wij krijgen gewoon een flinke zak geld subsidie om mensen bij te praten over wat gebeurt in de regio. Als er niemand naar luistert, dan vertel je óf niet de goede verhalen óf niet op de goede manier. Dus echt belangrijk, en sterker nog, allemaal te veel beleid voor jullie, maar in feite komt er elke zoveel jaar een beleidsconcessieplan vanuit het ministerie en dan moet je gewoon aantonen dat je voldoet aan alle maatstaven. En als je gewoon niet meer relevant bent dan houdt het, in het ergste geval, houdt het gewoon op. Dus het is echt niet alleen maar omdat je advertenties wilt verkopen of dat soort dingen. Het gaat er echt om dat je je publiek moet bereiken. Want anders, ja, wij hebben radio, TV, dat is de afgelopen jaren, is enorm gedaald. Maar online enorm gestegen, dus daar zijn we ook steeds meer geswitcht van Radio en tv naar online hè? Video, maar ook geschreven verhalen. Dat is een enorm grote verandering geweest voor ons én voor alle media en dat doen we niet omdat wij nu radio en TV stom vinden, helemaal niet. We zouden het liefst nog steeds elke dag zo blijven maken, zoals 20 jaar geleden. Alleen ja, kijk naar jezelf. Hoe vaak kijken jullie nog naar lineaire tv of luister je nog naar de lineaire radio?

00:16:32 Sara Visser

Ja niet heel vaak, nee.

00:16:33 Brian van der Bol

Nee nou ja dat is niet gek, want zo ben je opgegroeid. En ik ben dan ietsje ouder, dus ik heb dat nog wel iets meer. Maar zelfs ik ja, weet je, als je nieuws wil checken, pak je toch je telefoon. Ja dat is gewoon de realiteit. En, en daar moet je op inspelen en, en dan elke keer die balans bewaken doe je nog wel radio en tv goed genoeg, en doe je niet te weinig op online. En, Dat is gewoon, want we hebben maar een beperkt aantal mensen, dus dat moeten we zo goed mogelijk in zo slim mogelijk inzetten. Dat is voor ons de grote worsteling altijd.

00:17:03 Sarawitia Franken

Nog iets wat je wil weten over deze vraag?

00:17:05 Sara Visser

Nee, ik denk dat we wel door kunnen naar de volgende vraag.

00:17:06 Sarawitia Franken

Ja, want dat gaat meer dus over hoe de Leidse journalistiek, of de lokale journalistiek zou moeten bijdragen aan de lokale democratie? [VRAAG 3]

00:17:21 Brian van der Bol

Nou, in de ideale wereld, heb je een journalistiek, vind ik, als je het echt hebt over de democratie, dus dan gaat het vooral over de gemeentepolitiek in mijn ogen. Ja dan zou de lokale journalistiek zou daar bovenop moeten zitten. Die zou al die vergaderingen moeten volgen. Die zou kritische vragen moeten stellen. Die zou af en toe dingen moeten blootleggen, hè? En ook gewoon verhalen uit de stad in dit geval halen. Gewoon hè, waar de politiek faalt. Dus laten we een fictief voorbeeld nemen dat de gemeente een onwijs goed terrassenbeleid heeft bedacht. Ik zeg maar wat. Als blijkt dat in de praktijk het helemaal niet werkt. Of het afval wordt niet genoeg opgehaald. Dat ze met dat soort verhalen komen van de straat en dat ze dat dan naar het stadhuis brengen. En dat ze misstanden adresseren. Hopelijk ook zelfs, als het aan de orde zou zijn in Leiden, kan het me haast niet voorstellen, maar dat er corruptie zou zijn binnen de gemeente dat zij dat soort dingen blootleggen. Maar dat zijn hele ambitieuze doelen en ik weet dat het gewoon niet realistisch is om dat allemaal te halen. Maar in een ideale wereld...

00:18:21 Sarawitia Franken

Waarom is het niet realistisch?

00:18:23 Brian van der Bol

Nou ja, het heeft gewoon te maken met mankracht. Kijk hoe dat, in die zin ben ik wel pessimistisch. Je hebt, in feite heb je één krant en één lokale omroep met een paar man die moeten dat allemaal volgen. En Leiden is een grote stad, er gebeurt een hoop en er zijn best wel bijzondere projecten ook hoor zo nu en dan. Maar ik heb niet de illusie dat er echt heel veel aan onderzoeksjournalistiek wordt gedaan in Leiden. Mare het doet het meest nog, hè? Dat verhaal met die camera's, en zo hè, dat dus dat. Dat soort type verhalen, dat heb je in Leiden, daar moeten we gewoon eerlijk in zijn, heb je gewoon weinig. Daar is Leiden echt niet uniek in. Ik denk dat de 4 grote steden, daar heb je dat nog wel. Dus in Utrecht, Rotterdam, Den Haag naar Amsterdam. Groningen misschien. Maar daarbuiten is het gewoon, gewoon schraler, hè? Daar heb je gewoon een paar journalisten die het volgen en dat doen ze gewoon goed. Maar

dat is meer verslaggeving, niet echt diepgravend onderzoek journalistiek. In zijn algemeenheid, nogmaals, er zijn altijd uitzonderingen.

00:19:20 Sara Visser

En als we het dan hebben over bijvoorbeeld de lage opkomst van de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen, is daar ook een rol weggelegd voor de lokale journalistiek? Zeg maar, zou de journalistiek zich dat ook moeten aantrekken dat die opkomst laag is?

00:19:37 Brian van der Bol

Nou, Ik denk het wel. Ik denk de politiek en de journalistiek sámen, want politiek ís belangrijk en het gaat gewoon over jouw straat over jouw wijk. Dus dat zou mensen moeten interesseren. Alleen kennelijk slagen we er niet goed genoeg in om dat onder de aandacht te brengen, voor het voetlicht te brengen van de mensen. Dus dan doen we iets niet goed, dan vertellen we niet de goede verhalen. Of kijk, er zijn allerlei andere verklaringen voor. Dat laat ik vooral voor de voor de sociologen, politicologen en zo over dat er te weinig vertrouwen in de politiek is in het algemeen en zo. Maar dat laat ik even buiten beschouwing als je niet erg vindt, daar ga ik niet over.

00:20:09 Sara Visser

Nee, tuurlijk, maar meer als je het hebt over het engageren van burgers...?

00:20:11 Brian van der Bol

Nou ja tuurlijk, tuurlijk kan je door zichtbaar te zijn, door de verkiezingen concreet te maken, aantrekkelijk te maken, ook aanwezig te zijn, hè? Met midden in de stad, met weet ik veel met leuke initiatieven interessante initiatieven. En ook proberen moeilijkere doelgroepen te bereiken. Jongeren zijn over het algemeen wat minder geïnteresseerd, zeker in de lokale verkiezingen. Mensen die expats en migranten die hebben toch ook vaak minder binding. Ga proberen die beter te bereiken. Daar zouden we echt wel beter in kunnen. En wat we nu hebben gedaan, en ik zeg gaat niet alleen over Leiden hoor. Maar ook als je kijkt naar ons bij de gemeenteraadsverkiezingen, is toch weer vrij traditioneel verslag doen. Hè, met vooraf een paar debatjes. En dan gaan mensen dan argumenten uitwisselen. Maar ik denk dat je echt op een heel andere manier over na moet denken en, en ook reëel zijn. Want het gaat nooit zo erg leven als de landelijke verkiezingen. Dus zolang er geen verkiezingsplicht komt, opkomstplicht, dan zal het altijd lager blijven dan de landelijke verkiezingen. Maar dit was wel echt een dieptepunt. Dit keer. Dat vond ik wel echt erg, want ja. Het is niet zo dat we er niks aan hebben gedaan. Maar ik denk toch niet op de goede manier.

00:21:23 Sara Visser

Hebben jullie het daarover gehad?

00:21:26 Brian van der Bol

Ja zeker. Wij investeren als regionale omroep echt enorm veel geld aan mensen, maar echt, het is echt voor ons het allergrootste project in die vier jaar tijd. Dus we steken er echt enorm veel tijd en energie in. Alleen, ja qua bereik, zeg maar wat je dan ook bekijkt, is het écht veel minder dan andere typen verhalen waar veel minder werk in zit. En dan kom je bij de vraag van ja, moeten we dan volgende keer dan minder gaan inzetten? Maar dan zeggen we nee, wij vinden het een publieke taak. We vinden het

dat belangrijk. Maar dan moet je jezelf wel de vraag stellen, volgende keer van, wat kunnen we nou echt, echt, écht anders gaan doen om toch, mensen meer te bereiken? Ik denk niet dat je wonderen moet verwachten van de journalistiek. Maar ik denk dat wij wel kunnen bijdragen aan het in ieder geval iets aantrekkelijker en belangrijker maken van deze verkiezingen, denk ik. Ik heb nu het antwoord ook niet hoor. Het is echt best wel heel erg ingewikkeld, want ja, want ik zit al gelijk te denken van, moet je dan met een luchtballon door de stad gaan vliegen? Wat moet je met kamelen door de stad? Ik weet het ook niet. Je kan allemaal gekke dingen bedenken, maar is dat dan de oplossing. Dat is ook weer zoiets.

00:22:31 Sara Visser

Ja, maar misschien is het ook niet iets wat alleen maar tijdens de verkiezingen zelf is. Het feit dat burgers weinig betrokken zijn bij lokale politiek, dat is natuurlijk een langer lopend iets.

00:22:41 Brian van der Bol

Wat je heel erg merkt is dat dat mensen pas betrokken raken als er iets gebeurt bij hun in de directe omgeving waar ze zich over opwinden, hè? Wat nu vaak gebeurt, is een windmolen, er wordt ergens een windmolen geplaatst. Dan denken mensen: ja ik vind windmolens top, maar niet bij mij in de achtertuin, want dan heb ik slagschaduw en dan hoor ik dat ding en dat willen ze dan niet. Hetzelfde geldt als gemeente ergens bomen wil kappen of zo, weet je wel, dan worden mensen boos, want die bomen daar zijn ze aan gehecht, die willen ze niet weg. Dan raken ze opeens wel geëngageerd. Alleen ja, als het 3 straten verder is, bij wijze van spreken. Dan halen mensen er denk ik toch ja, hun een neus ervoor op. Ja, ik denk dat daar diepere oorzaken voor te bedenken zijn, hoor. Want wat je altijd ziet ook bij die verkiezingsdebatten. Ook die raadsdebatten in Den Haag: het is altijd hetzelfde klikje mensen wat daarop afkomt. Dus je bereikt niet echt nieuwe mensen ofzo. Dus het is een super lastig vraagstuk hoor en journalistiek kan daar zeker een rol in spelen, maar de oplossing moet niet van ons. Er zal een andere manier gevonden moeten worden om lokale democratie aantrekkelijker te maken voor mensen. En ja, als jullie het antwoord weten, ik hou me aanbevelen.

00:23:50 Sarawitia Franken

*Ja want ja, u had het net al een beetje over dat jullie dit soort dingen ook op de redactie bespreken, maar sowieso **het democratisch plichtsbesef in het algemeen, is dat iets wat leeft binnen de redactie. Naast dit onderwerp, is dat iets waar jullie meer over hebben? [VRAAG 4]***

00:24:08 Brian van der Bol

Zeker. Ik denk als ik kijk naar mijn of ons eigen redactie, dan denk ik dat dat gevoel heel erg leeft. Wij zien onszelf over het algemeen als vrij serieuze journalisten. En sterker nog, bij ons is juist het probleem dat wij de luchtige kant soms wat laten liggen, zeg maar de wat leukere verhalen, daar zijn wij soms te braaf in ofzo. Terwijl ik denk dat de serieuze journalistiek hier wel redelijk goed geregeld is. Ik zou graag eens, mijn persoonlijke wens, graag meer aan onderzoeksjournalistiek willen doen. Maar dat is zoals jullie weten, heel duur en tijdrovend. En alle andere dingen moet ook gebeuren, dus daar ja, kunnen wij niet zoveel in investeren als landelijke media, grote kranten ofzo. Dat vind ik wel heel erg jammer. Maar ik ja nee, dat gevoel is er heel erg dus. Het is best wel veel discussie over in de ochtendvergadering. Doen we altijd even terugblikken op de afgelopen 24 uur of nu op het paasweekend en dan zijn er best wel opmerkingen altijd, in de trant van 'zijn we daar wel kritisch genoeg geweest' of 'hebben we ons niet voor het karretje laten spannen', 'hadden we dit wel moeten doen, hadden we dat wel moeten doen'. Nou ja en ook vaak ideeën over wat we nog volgende keer beter kunnen doen. Dus ik heb wel de indruk

dat het bij ons op de redactie echt wel goed zit. Gaat hier dan wel nooit wat fout? Natuurlijk niet. Gaat hier ook voldoende fout, hè? Soms denken mensen ergens niet goed bij na. Ja kan een voorbeeld noemen. We hadden, geen wereldschokkende dingen hoor, maar we hadden, ik weet niet of jullie de Streamers kennen. Met die club artiesten die ja, ging natuurlijk prima, was volgens mij best wel een succes en zo. Die hadden een concert gedaan en toen was daar laatst een aankondiging op Facebook dat ze weer met een concert zouden komen. Dus de redacteur die dat zag dacht leuk, daar ga ik een berichtje van tikken. Maar wat bleek nou later? Dat was een vals Facebookaccount en dat was dus helemaal niet echt. We zijn er gewoon ingetuind. Zag er best wel echt uit, hè, dat eerste screenshot. Maar ja die die redacteur die heeft gewoon, op zijn kop is een groot woord, maar die heeft wel te horen gekregen, van ja let wel op als je zoiets doet. Ga dat dan eerst even verifiëren, ga door naar de officiële homepage. Desnoods, als je daar dat niet helemaal vertrouwt, bel dan even met de manager of zo. Weet je wel dus, en dat ja dat gaat dan wel eens mis, dat soort dingen in ons hè?

00:26:23 Sarawitia Franken

Komt dat dan door druk van snelheid, deadlines...?

00:26:25 Brian van der Bol

Ja of gewoon onachtzaamheid dat je denkt van ja, dit lijkt wel de officiële Facebook. Hè soms als iets weet je als iets van betrouwbare instanties komt. Of het nou de politie is of de gemeente Leiden, dan mag je daar wel vanuit gaan dat het klopt. Op 1 april moet je wel echt oppassen trouwens. Want dan doen zelfs gemeentes daaraan mee. Maar weet je dan als er dan een persbericht in je mailbox komt van de gemeente Leiden die zegt van joh, ik zeg maar wat, we gaan alle grachten dempen. Dat niet gebeuren, maar dan, dan mag je ervan uitgaan dat het klopt.

00:26:52 Sarawitia Franken

Ja ja ja.

00:26:54 Brian van der Bol

Kijk als het zo spectaculair nieuws zou zijn dan bel je er wel even achteraan van ‘hoezo dan?’ Maar even dat je begrijpt wat ik bedoel dat als het van een betrouwbare instantie komt, dan mag je ervan uitgaan, en dan heel soms gaat er wel eens iets mis. Het is een beetje een zijpad, maar, antwoord vraag: ik denk dat het hier op zich wel goed geregeld is.

THEMA 3 – De eigenschappen van de lokale journalist

00:27:14 Sarawitia Franken

*Heb je daar nog vragen over? Nee. Ik denk dat we wel door kunnen. Over de eigenschappen van een lokale journalist. En ja dus, **wat zijn eigenschappen waar een lokale journalist over moet beschikken?** [VRAAG 5]*

00:27:29 Brian van der Bol

Ik denk dat dat hetzelfde is als elk andere journalist, bijna.

00:27:32 Sarawitia Franken

Ja? Want dat is inderdaad de volgende vraag: verschilt het van de benodigde eigenschappen van de landelijke journalist, en wat zijn überhaupt die eigenschappen?

00:27:40 Brian van der Bol

Kijk ik ik deed. In mijn kern dat een goede journalist of die nou lokaal, regionaal, nationaal of internationaal werkt, dat die een paar basis kenmerken, vaardigheden heeft. Dat zal denk ik niet zo gek veel verschillen. Het grote verschil is. Ik wil ze wel opnoemen hoor, hoe ik dat zie?

00:27:55 Sarawitia Franken

Ja graag.

00:28:01 Brian van der Bol

Nou ja, ik denk dat je nieuwsgierig moet zijn. Je moet kunnen doorvragen. Je moet weten waar je verhalen haalt. Bij wie, dus je moet een netwerk opbouwen en vooral ook het laatste waar we het net ook al de hele tijd over, misschien nog wel belangrijkste: hoe vertel je een verhaal? In beeld, in tekst, hoe bouw je het op. Want als jij een super goed inhoudelijk verhaal hebt, maar je schrijft het heel gortdroog op of je maakt het niet aantrekkelijk voor je publiek dan is de inhoud wel interessant, maar dan komt het niet bij publiek, dus dan heb je nogmaals dan kan je het beter in je dagboek opschrijven.

00:28:25 Sarawitia Franken

Ja, dus ook die vaardigheden dus.

00:28:27 Brian van der Bol

Die vaardigheden zou denk ik iedereen moeten hebben. En dat is of nou verslag doet vanuit de oorlog in Oekraïne of verslag doet van een buurtruzie over een speeltuin in Leiden Noord, dat is in de kern hetzelfde. Je stelt min of meer dezelfde vragen: at is hier aan de hand? Wie zegt, waarom die zegt dat die zegt? Hè? En eventueel wat zijn mogelijke oplossingen?

00:28:46 Sarawitia Franken

En je moet het ook over kunnen brengen.

00:28:47 Brian van der Bol

En dan moet je het kunnen overbrengen, dus dat is denk ik in essentie hetzelfde. Alleen het verschil met regionale en nationale journalisten is dat voor lokale mensen, lokale journalisten, is natuurlijk extreem belangrijk dat je een lokaal netwerk hebt. Weet niet of jullie Chris de Waard hebben gesproken, maar dat is zo iemand. Zo heb je in bijna alle middelgrote steden of gemeenten heb je wel een Chris de Waard rondlopen die gewoon daar 100 jaar wonen en iedereen kennen. Ja, die man heeft zo'n enorm netwerk, zo'n enorm voorsprong op bijvoorbeeld ons, maar op iedereen. En weet je dat is daarom ook hartstikke fijn dat we daarom met Sleutelstad kunnen samenwerken. Dat is echt het grote verschil waarin hij zich onderscheidt van bijvoorbeeld een regionale omroep. Dat is, dat is gewoon zo. En dat dat geldt, hier hebben we dat soort types ook hoor. Bijvoorbeeld Maarten die volgt voor ons de Haagse gemeentepolitiek. Ja, dat doet hij ook al een jaar of 20, ofzo. Niet alleen voor ons, maar voor de krant. Nou, weet je zo'n netwerk, dat is bijna onvervangbaar. Weet je als jij daar morgen gaat beginnen. Moet

je moet je op nul beginnen, moet je met iedereen kopjes koffie gaan drinken. Dat is dan voor de Haagse gemeentepolitiek. Maar de lokale journalist moet het in zijn stad of dorp of streek hebben. En ja dat is, denk ik dat maakt het grote verschil tussen een tussen een goede en een slechte lokale journalist. En tegelijkertijd denk ik ook dat het goed is als je heel af en toe bij zo'n lokale omroep, maar ook bij regionale gewoon iemand van buiten hebt. Gewoon eventjes een die niet incrowd is, die gewoon van een afstandje kijkt naar van oh ja Leiden. Want ja, dan denk ik dat het een frisse blik want ik denk dat Chris, vraag het hem vooral zelf, maar ik denk dat Chris toch ook wel mensen zo goed kent dat die sommige mensen misschien niet helemaal meer...

00:30:28 Sara Visser

Journalistieke onafhankelijkheid?

00:30:29 Brian van der Bol

Nou ja, dat is natuurlijk het gevaar. Dat is wat je altijd hoort over Haagse journalisten en de politiek dat ze teveel versmolten raken. Dus het is soms ook goed om even iemand met een frisse blik ergens binnen te halen. Maar weet je, je moet uiteindelijk altijd je verhalen uit je netwerk halen, hè? Onze hoofdredacteur zegt altijd van het nieuws ligt op straat, maar je moet even bukken. Dus ja.

00:30:53 Sarawitia Franken

Mooie quote.

00:30:57 Brian van der Bol

Ja, kan op een tegeltje. Maar daar gaat het wel om dus op.

00:30:59 Brian van der Bol

Het moment dat jij er in een stad of in de gemeente of waar dan ook zit, en je kent niemand. Ja dan dan is het heel erg lastig werk als journalist. Dat moet je gaan opbouwen, want het komt niet allemaal naar je toe.

00:31:09 Sarawitia Franken

Maar waarom is dat lokaal dan belangrijker dan bijvoorbeeld landelijk?

00:31:16 Brian van der Bol

Nou, het hangt er een beetje vanaf wat voor type journalist je bent hè. Als je bijvoorbeeld een Haagse politiek verslaggever bent, dan is het netwerk net zo belangrijk. Maar als jij bijvoorbeeld rechtbankverslaggever bent, dan komen er vanzelf wel rechtbankverslagen jouw kant op. Dan ga je daar gewoon heen. Of als je puur en alleen verslaggever bent van sportwedstrijden en je wil voor de rest geen eigen nieuws maken, dan ga je gewoon naar die voetbalwedstrijd toe. Dan zeg je gewoon wie heeft er heeft gewonnen en wie er doelpunten heeft gemaakt.

00:31:32 Sarawitia Franken

Ja, ja, lokale journalisten moeten meer op zoek, ernaar, naar het nieuws. Meer bukken?

00:31:44 Brian van der Bol

Ja ja, je moet meer bukken en je dus je bent meer een journalist in de zin van journalist die gebruik maakt van zijn netwerk dan puur en alleen een verslaggever die hè, moet je ook kunnen.

00:31:58 Sarawitia Franken

Van evenementen, dingen die gebeuren. Ja oké, ja ja.

00:31:59 Brian van der Bol

Dat zag je echt een groot verschil tussen Unity en Sleutelstad dat daar, je ziet gewoon dat dat Chris en ook een paar andere mensen daar gewoon een veel groter netwerk hebben. Veel meer de politiek volgen, dus er komt sinds we met hen samenwerken ook voor ons véél meer nieuws uit Leiden naar Omroep West toe. Dat is wel interessant.

00:32:18 Sarawitia Franken

Dus als je een groter netwerk hebt, komt het nieuws ook meer naar jou toe misschien? Dat mensen jou gaan bellen?

00:32:22 Brian van der Bol

Ja zeker, en tegelijkertijd, dat blijf ik ook maar benadrukken: er zit dus ook een gevaar in. Zo'n klein niveau, op lokaal niveau, is de kans groot dat je, nogmaals vraag het aan Chris zelf, maar dat er toch een soort van verwevenheid in gaat zitten. Chris kent heel veel mensen uit Leidse horeca, die adverteren ook wel eens bij hem, ik zeg maar wat puur hypothetisch, die adverteren ook bij hem en hij hoort wat over die grote Leidse horecaondernemer die rommelt met gemeente vergunningen, gaat hij daar dan wat mee doen?

00:32:50 Sara Visser

Moet een lokale journalist daarom nog meer die objectiviteit in acht houden die wordt verwacht van een journalist?

00:33:01 Brian van der Bol

Elke journalist moet hieraan voldoen, maar het gevaar is denk ik wel groter. Wat wij ook weleens horen, ik ga niet zeggen welke omroep, maar tot vrij voor kort werden lokale omroepen ook echt puur en alleen gefinancierd door de gemeente. Dus wat kreeg je dan? Heel veel van die lokale journalisten gingen wel naar de gemeenteraadsverkiezingen, maar die durfden niet echt door te bijten. Omdat ze dachten van ja, dadelijk worden wij gezien als lastig en dan kiezen ze volgende ronde voor een andere omroep dus dan vonden ze het wel fijn als wij er dan kwamen als Omroep West omdat wij er wat meer vanaf stonden. Maar dat is dus best wel lastig, want je bent aan de ene kant super afhankelijk van dat netwerk en aan de andere kant maakt dat je ook kwetsbaar. Want je kan niet tegen iedereen zomaar heel hard zijn, want Leiden is klein genoeg, dat vroeg of laat krijg je weer met iemand te maken. Chris kan zich niet als een bullebak opstellen, want dan gaat nooit iemand meer hem bellen of appen van joh ik heb een nieuwtje voor je. Dus ja het is een beetje een spanningsveld waar je zit.

00:34:03 Brian van der Bol

Bij ons is dat wat minder, gelukkig hoor. Kijk ook voor ons is het belangrijk dat we goede banden houden met gemeenten en burgemeesters en dergelijke. Maar omdat wij er wat verder vanaf staan, is het wat makkelijker om heel kritisch te zijn.

00:34:16 Sarawitia Franken

Ja, we gaan zeker vragen aan Chris.

00:34:17 Sara Visser

Ja, ik vind het wel een interessante ja.

00:34:20 Brian van der Bol

Moet je zeker doen en nou ja, nogmaals, de man heeft echt een bizar groot netwerk. Hij kent er echt letterlijk iedereen en daar haalt hij dus heel veel nieuws uit, dus dat is dan weer het voordeel.

00:34:26 Sarawitia Franken

Ja, ja het heeft twee kanten.

00:34:32 Sarawitia Franken

Vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:34:39 Brian van der Bol

Nou, ik zat toevallig gister een serie te kijken op HBO Max. Daarin zat een quote van als je dat denkt van jezelf, dan moet je gaan oppassen, want dat is een teken van een maniak, dus ik zou dat bijna niet durven zeggen.

00:34:56 Sarawitia Franken

Dat je denkt dat je werk betekenisvol is?

00:34:59 Brian van der Bol

Je vervalt snel in clichés. Maar ik vind de journalistiek wel betekenisvol en waarom? Omdat als je het goed doet denk ik, vertel je verhalen die anders niet verteld waren. Dus je informeert de burgers, wij worden daar door de belastingbetaler ook voor betaald, en je hebt een controlerende taak van de democratie en ik vind dat echt belangrijk. Ik denk als wij er niet zo zouden zijn, dat de democratie minder goed zou functioneren. Dat geloof ik echt. En met wij bedoel ik gewoon de journalistiek als geheel, van lokaal tot internationaal niveau en alles wat daartussen zit, dat denk ik echt.

00:35:05 Brian van der Bol

Ik geloof daarom juist in deze tijd dat er steeds meer nepnieuws is en weet ik veel wat, geloof ik echt heilig in een goede publieke omroep, naast alle commerciële initiatieven die er zeker ook moeten zijn hartstikke goed, ik geloof echt in een betrouwbare zakelijke niet-geprofileerde omroep.

00:35:47 Sara Visser

Niet geprofileerd?

00:35:56 Brian van der Bol

Bijvoorbeeld in Engeland heb je de BBC, dat is een neutrale omroep. Maar wij hebben hier vanuit de verzuiling verschillende omroepen, we hebben wel de NOS en de NTR enzo, maar we hebben nu bijvoorbeeld weer Ongehoord Nederland erbij. Ik vind dat echt totaal achterhaald, ik denk van dat mag er allemaal zijn maar waarom moet dat publiek geld gefinancierd zijn? Ik snap dat echt niet. Een pluriforme omroep daar zou ik voor zijn, maar niet met al die omroepverenigingen met hun eigen belang en eigen programma's, en dat kan ik zeggen want mijn vrouw werkt bij één van die omroepverenigingen, wat leuke discussies met zich meebrengt. Maar daar geloof ik gewoon niet zo in, als je puur kijkt naar de journalistiek, niemand is neutraal en onafhankelijk, maar je kan wel proberen daar zoveel mogelijk naar te streven en gewoon scherp zijn op jezelf en scherp zijn op je organisatie, met een goede eindredactie, met mensen die je af en toe van buiten kritisch laat meekijken, een ombudsman of een kijkerspanel of wat dan ook, en ook reageren op je publiek, dus wat wij ook doen zo nu en dan schrijven we een hoofdredactioneel verhaal waarin we gewoon uitleg geven hoe bepaalde keuzes tot stand komen.

00:37:00 Brian van der Bol

Goed voorbeeld is van dat meisje die Esmee die verdwenen was. Daar hadden wij in het begin heel veel verhalen over, we hebben gewoon helemaal uitgelegd hoe dat dan tot stand is gekomen, welke keuzes we hebben gemaakt. Daar geloof ik heel erg in omdat we dat uitleggen, dat we verdedigen waarom we doen wat we doen en soms ook toegeven als we een fout maken. Want dat hoort er denk ik ook bij, want mensen vergeten nog weleens dat wij ook gewoon mensen zijn. Overal waar gewerkt wordt, worden fouten gemaakt. Dat gebeurt bij ons ook.

00:37:25 Brian van der Bol

Dus nee, ik vind mijn werk dus wel belangrijk eigenlijk. Is het zo belangrijk als een chirurg die het leven redt van een mens? Nou, dat denk ik niet. Maar nou, Ik denk dat we toch een belangrijke maatschappelijke taak vervullen. Ik denk dat de coronacrisis dat ook wel heeft bewezen dat mensen toch weer best wel, zeker in het begin, heel erg afstemmen op de traditionele media van hoe zit het? Wat gebeurt er? Daar hebben we ons toch wel weer echt bewezen ook.

00:37:59 Sarawitia Franken

Ja je noemde het net al even. ***Maar is het dus ook één van uw doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via het medium via Omroep West? [VRAAG 7]***

00:38:11 Brian van der Bol

Ja zeker.

00:38:11 Sarawitia Franken

En, hoe doen jullie dat?

00:38:11 Brian van der Bol

Ja het lastige is, toevallig was ik vorige week op een congres met alle 13 regionale omroepen en er zijn best wel wat streken of provincies in Nederland waar je een enorme duidelijke identiteit hebt, mensen zijn Groninger, mensen zijn Limburger, mensen noemen zit Drent nog ergens, maar niemand voelt zich Zuid Hollander-Noord, niemand. Niemand heeft een binding met de provincie, en laat staan met dat deel van de provincie. In het Rijnmondgebied is het iets anders, daar voelen mensen zich min of meer verbonden met Rotterdam, hè. Of je nou in Capelle woont of in Hoek van Holland, dan heb je toch iets met Rotterdam en vaak ook met die ene voetbalclub, dat hebben we hier niet dus hier is zo'n identiteit al lastiger. Maar wij proberen wel programma's en verhalen te maken die dat bevorderen, weet je een soort saamhorigheidsgevoel.

00:38:57 Sara Visser

Waarom is dat belangrijk?

00:38:59 Brian van der Bol

Nou omdat wij publiek gefinancierd zijn, dus wij moeten dat ook gewoon doen. Wij moeten de culturele identiteit en diversiteit van de regio laten zien. Die opdracht hebben wij gewoon meegekregen en daar geloof ik ook heel erg in alleen wat het enorm lastig maakt is dat wij niet echt een homogeen gebied zijn in die zin. Mensen voelen zich nog wel Hagenees of Leidenaar of Westlander, maar het gebied als geheel heeft niet echt een connectie met elkaar. Dus dat maakt het wel eens lastig en wat wij daarom hebben gezegd, is dat wij op de redactie kiezen voor een bepaald aantal thema's die iedereen raken, hè? Bijvoorbeeld de huizenmarkt, hè? Iedereen, jullie zijn jong jullie willen misschien ooit een huis kopen, dat is super lastig. Of je nu in Leiden woont of Krimpen aan de Waard, het blijft lastig om een woning te kopen. Hetzelfde gaat voor zorg. Dat vinden we ook een thema, cultuur en vrije tijd is ook zo'n thema waar we dan op inzetten. Ga je daar altijd alle 1,8 miljoen inwoners mee bereiken? Nee, natuurlijk niet, maar je wil wel zoveel mogelijk mensen bereiken.

00:40:10 Sarawitia Franken

Dus verbindend in de zin dat mensen over hetzelfde lezen?

00:40:15 Brian van der Bol

Wat we ook doen dat er op kleinere schaal is, dat was wel min of meer voor corona. Maar bijvoorbeeld hier bijeenkomsten organiseren voor onze luisteraars. Dat is dan vaak een wat oudere doelgroep, vinden die mensen hartstikke leuk, dit zijn die vaste harde kern die naar de radio luisteren, die kunnen hier dan bij onze presentator live eromheen zitten, drinken ze tussendoor samen een kopje koffie, er zijn ook vaak rondleidingen, dan zien mensen de redactie, en gaan ze op de foto met de weerman. Weet je, dat soort dingen doen we ook. We zijn op evenementen aanwezig. Straks al die grote evenementen die gelukkig weer door kunnen gaan met een promotieteam dat we laten zien we zijn.

00:40:50 Sarawitia Franken

Dus jullie brengen mensen ook fysiek bij elkaar?

00:40:51 Brian van der Bol

Ja ja, en wat we nog meer willen gaan doen is dat online beter doen. Want je hebt natuurlijk best wel vaak dat mensen online elkaar opzoeken rond een bepaald thema. Ja nou, daar willen we ook meer een

soort faciliterende rol in gaan spelen. Een goed voorbeeld, maar dat is niet op onze regio van toepassing, maar wel echt een heel goed voorbeeld was van RTV Noord in Groningen. Die heeft dat heel mooi gedaan rond het gaswinningsdossier. Dus wat zij hebben gedaan was een Facebook pagina geopend waarin al het nieuws over het gasdossier werd gedeeld, waarin mensen ervaringen konden uitwisselen en daar kwamen dan voor hun, voor de journalisten ook weer tips uit waar ze uit konden putten. Dus dat werkte twee kanten op. Dus letterlijk een platform. Dat is natuurlijk ook weer niet helemaal nieuw, want op de radio dat medium is al zo verschrikkelijk oud. Daar werd van oudsher al dat je kon inbellen over een bepaald onderwerp. Alleen wil je nu op een modernere manier mensen de kans bieden om met elkaar in gesprek te gaan en verbinding met elkaar te zoeken? Ja, dat is ook best wel worstelen, want je moet heel erg scherp kiezen van welke thema's passen bij je, word je niet te veel onderdeel, hè? Want je moet toch ook als journalist of als journalistieke organisatie toch ook een beetje buiten de partijen blijven. Dus het is best wel lastig ergens ook, maar ik denk wel dat daar echt de toekomst inziet en dat je ze ook nog meer verhalen uit de samenleving gaat halen. Dat zou voor ons een positief neveneffect zijn.

00:42:21 Sara Visser

En via zo'n platform kan je ook meer mensen engageren, zoals met lokale verkiezingen?

00:42:25 Brian van der Bol

Zeker nou bijvoorbeeld. En hopelijk ook voor de verkiezingen ja. Weet je, mensen betrokken krijgen is echt onwijs lastig. Dat merken we ook nu met onze marketingcampagne om de apps te installeren. Heel veel mensen doen dat dan wel, maar die gooien hem er ook heel snel weer vanaf. Het is super lastig om mensen echt voor lange tijd aan je te binden. Dat geldt niet alleen voor de journalistiek, maar eigenlijk elke onderneming in Nederland.

00:42:53 Sarawitia Franken

*Ja, want dat is misschien wel een antwoord op de volgende vraag, **maar wat zijn de grootste uitdagingen die jij tegenkomt in je werk?** Naast het mensen aan je verbinden. [VRAAG 9]*

00:43:00 Brian van der Bol

Voor ons als regionale omroep, en dat is echt heel anders als bij de NOS, is dat we echt scherp moeten kiezen, waar zetten wij onze mensen in, wat doen we wel en wat doen we niet. Tot 15 jaar geleden was het vrij eenvoudig. We maakten radio en TV en dat deden we supergoed, op gegeven moment kwam er een beetje een website bij enzo. Maar ja, hè, we hadden het er net over. Online is nu veruit het belangrijkste kanaal. En dan al die subkanalen, wij zitten ook op diverse social kanalen. Om je een idee te geven: wij zitten nog niet op Tiktok. Moeten we dat wel of niet? We kunnen het doen, maar dan moeten we iets anders minder gaan doen. We hebben nu net een nieuwe strategie ontwikkeld voor Youtube, wat weer een heel ander medium is dan je web en app en facebook, dus dat maakt het ook wel weer uitdagend omdat al die social kanalen hebben weer een hele andere werkwijze en ander algoritme, en dat is opzich niet erg alleen het punt is wel dat je voor al die dingen mankracht moet vrijmaken om daar speciale aangepaste content voor te maken. En ja je voelt het al aan, maar als je dat doet kan je bijvoorbeeld weer minder met radio of TV. Dus daar zit voor ons het spanningsveld in van wat doe je nog wel en wat doe je niet? En dat is elke keer bijsturen, laveren, noem het allemaal maar op. En het ontwikkeld ook supersnel, een paar jaar geleden heb ik meegedacht over de strategische visie van dit bedrijf voor over een paar jaar, nou daar zijn we nu en wat we toen bedacht hadden vier jaar geleden, ja dat is nu alweer achterhaald. Hoe je nu denkt over online video enzo, dat is totaal anders dan we toen

dachten, en over vier jaar is het weer heel anders, misschien is er dan wel een sociaal medium waar wij nu alle drie nog niet van hebben gehoord, als ik het zou weten zou ik erop inzetten, maar ik weet het niet, en het is ook de vraag past het dan bij West, past het niet bij West? Dat is bij de NOS denk ik toch wat makkelijker en dat zeg ik ook zo even vanuit mijn luie stoel, maar zij zijn zo verschrikkelijk groot. Na het NOS journaal kijken op een slechte dag nog steeds anderhalf miljoen mensen. En op een goede dag, met groot nieuws zoals de oorlog in Oekraïne, kijken er drie miljoen mensen. Dat is absurd veel, en bij ons is dat echt een fractie daarvan. NOS kan dat waarschijnlijk nog wel 10, 20, 30 misschien wel 50 jaar zo blijven doen en natuurlijk het aanpassen aan de moderne tijd. Tegelijkertijd hebben ze gewoon een hele NOS op 3 redactie uit de grond gestampt. Ja, zou ik ook wel willen, West jong ofzo weet ik veel. Ja, dan kunnen we misschien ook slimme dingen bedenken om jongeren te bereiken of misschien de migranten doelgroep in de grote steden zou ik echt heel graag willen, maar ja, dat betekent dat we iets anders niet moeten doen en dat kan daar (NOS). Maarja lokale omroepen vinden West veel luxer, zij zien ons een beetje als een NOS waar alles kan. En dat is natuurlijk ook waar. Hier werken alles bij elkaar 70, 80 FTE en Chris doet het praktisch alleen. Dus het is maar net hoe je naar de wereld kijkt en wat je referentiekader is. Dus ik wil ook zeker niet klagen, want ik denk dat wij het binnen de beperkte middelen die we hebben echt wel goed doen, maar soms is het weleens frustrerend als je denkt van ja ik zou dit extra willen doen in plaats van in plaats van. Dus dat is in de kern het lastigste van ons werk.

00:46:34 Sarawitia Franken

Ja dat dat wat je net noemt dat kiezen, heeft dat is dan ook effect op het goed kunnen uitvoeren van die functies?

00:46:40 Brian van der Bol

Ja natuurlijk, want stel nou dat we hier alleen nog steeds maar radio en TV zouden maken, dus geen internet even een heel bizar voorbeeld, maar dat hadden we gewoon niet, hè? We dachten internet, ja, dat is wel modern, maar dat komt wel een keer, het zal wel overwaaien, wij maken radio en TV. Dan hadden al die mensen die nu bij ons boven zitten, die nu de website te vullen, sociale kanalen, bijvoorbeeld Chris, ik zeg maar wat, die had dan correspondent Gouda kunnen zijn en daar de gemeentepolitiek kunnen volgen. Dan had ik tegen Jacqueline gezegd: jij wordt correspondent Hillegom. Dus zo werkt het wel een beetje, op het moment dat ze dit niet hadden gedaan, hadden ze iets anders kunnen doen. Even ervan uitgaande dat we dan net zoveel geld zouden hebben, dus ja tuurlijk heeft dat effect. Wij kiezen ervoor om twee mensen fulltime op de Haagse gemeentepolitiek te hebben, maar verder hebben we nergens mensen fulltime op de gemeentepolitiek zitten. We hebben 27 gemeenten.

00:47:37 Sarawitia Franken

Ja dus omdat je nu meer mensen bij internet hebt, kan je minder mensen op de gemeentepolitiek hebben?

00:47:41 Brian van der Bol

Ja, dat is wel heel simpele voorstelling van zaken, maar je moet het als je het even van een afstand bekijkt, heb je gewoon een x aantal mensen die je te verdelen hebt. Zo simpel is het, en er zijn een aantal dingen die moet je absoluut doen, zoals een halfuur TV maken per dag, daar komt best veel bij kijken, dat moet gemaakt worden, gepresenteerd worden, techniek en alles, dus daar gaat gewoon tijd en menskracht inzitten, en dat is allemaal prima, radio hetzelfde, dus dat is al een gegeven, en met wat je dan overhoudt moet je gaan kiezen of je dat bijvoorbeeld inhoudelijk in gaat zetten of gaan we die

inzetten op de verwerking en verkoop van de verhalen. Dat is ook een beetje de worsteling waar we mee zitten, van wij vinden dat we eigenlijk nog best wel veel maken, en het idee is om misschien iets minder in te zetten op verslaggeving nog en meer op mensen die heel slim dingen gaan wegzetten. Want ja kijk heel simpel voorbeeld: als je een verhaal hebt dat 100.000 keer bekeken is, is dat dan beter dan dat je 3 verhalen hebt die 20.000 keer zijn bekeken? Voor aantallen wel ja. Dus dan zou je kunnen zeggen beter dat ene verhaal van 100.000 proberen te maken ipv drie keer twintig.

00:48:51 Sara Visser

Maar dan wordt de inhoud niet meegewogen?

00:48:54 Brian van der Bol

Nou, uiteraard zou je het altijd toetsen aan je eigen kwaliteitseisen, denk ik en aan je publieke taak. Dat is voor ons echt wel een soort morele, want nogmaals anders zouden we echt alleen verhalen maken over BN'rs en schietentietenbandieten zoals we dat zo mooi kunnen samenvatten, en dat willen we echt niet, dat past gewoon niet bij ons en we vinden dat dat niet hoort, maar het gaat er Ga je dan gortdroge, raadsverslagen doen of ga je juist die verhalen uit de stad halen? Ga je in plaats van die Raadsvergadering over het afvalprobleem, ga je daar verslag van doen? Of ga je naar die mensen toe bij wie de ratten bij wijze van spreken de huiskamer inlopen? Dat is een beetje waar je naar gaat zoeken van welk type verhaal past er beter bij je en wat wil je publiek graag zien? En het laatste is natuurlijk zo, dat vinden mensen interessanter uiteindelijk want daar herkennen ze zichzelf in en dan wordt het concreet. In plaats van iemand die praat over ratten, dat je die ratten letterlijk bij iemand door de keuken ziet lopen. Ja dat spreekt meer aan.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:50:11 Sarawitia Franken

Nou, we zijn natuurlijk alle wetenschappelijke literatuur al diep ingedoken.

00:50:15 Brian van der Bol

Ja, dat merk ik wel.

00:50:31 Sarawitia Franken

En dan zeggen ze eigenlijk dat er heel veel verschillende journalistieke functies zijn, maar 3 die in het algemeen heel vaak worden genoemd, dus het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. [VRAAG 8]

00:50:32 Brian van der Bol

Kijk, je zou er voor mij betreft 'vermaken', ook bij kunnen doen. Ik denk dat heel veel mensen media ook gebruiken om vermaakt te worden. Kijk maar naar het klikgebruik van mensen, maar goed.

00:50:36 Sarawitia Franken

Maar dat valt dan misschien weer onder verbinden?

00:50:47 Sarawitia Franken

Maar goed in elk geval zijn er volgens de wetenschappelijke literatuur drie functies die vaak worden genoemd.

00:50:51 Brian van der Bol

Helemaal goed, ik ga niet tegen de wetenschap in.

00:51:01 Sarawitia Franken

Maar die 3 functies die ik net noemde, zou je die kunnen rangschikken van belangrijk naar minder belangrijk en waarom?

00:51:08 Brian van der Bol

Ja, maar dan wil ik het wel als privépersoon, althans als persoon zeggen, niet perse namens de omroep als je het goed vindt.

00:51:13 Sara Visser

Tuurlijk ja.

00:51:14 Brian van der Bol

Ja ik ben in die zin een ouderwetse journalist, ik vind controleren, zeker bij de publieke omroep want je krijgt er ook geld voor, je zit er om de democratie beter te laten functioneren in mijn optiek. Dus het controleren staat wat mij betreft stip op één. Maar loop je hier de redactie op, dan zal er iemand een ander antwoord geven. Daarom zeg ik, dit is mijn persoonlijke mening.

00:51:42 Sarawitia Franken

Oke en die andere twee: informeren en verbinden?

00:51:44 Brian van der Bol

Ja informeren staat gedeeld op één, want het is niet minder belangrijk maar het is voordehandligger. Snap je wat ik bedoel? Informeren is wat elke journalist doet. Als je bij het lokale krantje zit en je kopieert letterlijk persberichten en je zet dat in de krant en dat krantje doe je bij mensen door de bus, dan ben je aan het informeren, dan ben je gewoon een doorgeefluik. En dat kan echt iedereen, daarom zeggen ze weleens: iedereen is tegenwoordig journalist. Dus ja dat klopt, iedereen kan informatie doorgeven, je hoeft je telefoon maar ergens op te richten.

00:52:31 Sara Visser

Maar kan dat wel met al dat nepnieuws?

00:52:36 Brian van der Bol

Ik vind van niet maar even heel simpel gezegd, stel nou jullie lopen hier de fietsstraat in en er is een ongeluk tussen een tram en een auto, dan kan jij gewoon je telefoon pakken, kan je filmen kan je bij wijze van spreken live op je, ik weet niet of je nog Facebook hebt maar op je insta of wat dan ook ja en dan op je Twitter, dan kan je dat gewoon zo laten zien. Alleen dat is informeren, dat kan echt iedereen,

alleen controleren, daar zit echt wel een slag dieper. Daarom is dat voor mij het belangrijkste, want je gaat ook verifiëren. Wij zouden dan ook bij de politie checken van goh wat is er in jullie optiek gebeurd? En nog een slag dieper, misschien voor een verhaal voor over twee dagen van joh, dat is al de 12e keer dat daar een ongeluk is gebeurd. En dan misschien vragen stellen aan de HTM, van is dat niet een supergevaarlijk kruispunt? Hoe zit dat? En dat vind ik bij controleren horen en dat doen natuurlijk niet alle burgers, journalisten of iedereen, of alle verspreiders van nepnieuws. Daarom staat dat voor mij met stip op één en verbinden dan van deze 3 zou dan bij mij op 3 staan. Al zie ik het belang daar ook zeker van in. Tegelijkertijd denk ik echt dat mensen, als je goede verhalen maakt, dan weten ze je wel te vinden. Je moet alleen zorgen dat je ze bij je brengt en al die initiatieven die er zijn om mensen te verbinden, de regio te verbinden, vind ik echt heel goed, maar daarmee bereik je in mijn optiek denk ik maar een kleine doelgroep die daarvoor openstaat. Zeker als er niet sprake is van een heel gedeelde identiteit. Dat als iedereen zich Limburger voelt en je spreekt dezelfde taal én je hebt allemaal een beetje dat wantrouwen ten opzichte van Den Haag of zo, dat is al zo'n gemeenschappelijke voedingsbodem voor een gedeelde entiteit. En ja, nogmaals die hebben wij hier gewoon niet. Ik weet niet waar jullie zelf vandaan komen?

00:54:26 Sarawitia Franken

Ja, wij wonen in Leiden.

00:54:27 Brian van der Bol

Maar kom je ook uit Leiden?

00:54:29 Sarawitia Franken

Nee, nee, kom uit het midden van Nederland, Amersfoort. Maar daar voelen mensen zich inderdaad wel echt Amersfoorter.

00:54:39 Sara Visser

Ja ik, ik kom uit ja, Woudrichem, is een dorpje.

00:54:44 Brian van der Bol

Oh daar ben ik toevallig laatst geweest! Mijn schoonouders wonen daar vlakbij. Aan de andere kant van de rivier. Bij Gorcum.

00:54:50 Sara Visser

O ja ga goed daar ging ik naar de middelbare school, want ja in zo'n gat zit niks.

00:54:55 Brian van der Bol

Nee, maar wel heel mooi stadje. Ik was er nooit geweest. Ik doe al sinds ze daar wonen sinds een paar jaar doe ik wel eens gewoon een beetje een fietstocht daarzo, en ik kwam eigenlijk nooit aan die kant. En laatst dacht ik laat ik eens keer daarheen gaan. Dat is net Brabant daar toch? Maar voel jij je dan Brabander?

00:55:49 Sara Visser

Nee totaal niet, ik praat ook niet Brabants. Maar dat komt omdat alles dat net onder de rivier zit is meer verbonden met Zuid-Holland.

00:55:50 Brian van der Bol

Maar van Brabant kan je nog wel zeggen dat veruit de meeste Brabanders in ieder geval carnaval hebben enzo. Maar dat zie je bijvoorbeeld bij de regionale omroep daar. Carnaval is echt het hoogtepunt van het jaar, daar halen ze zo'n gigantisch bereik uit. Dat is zo een culturele binder. We hebben natuurlijk wel wat kleinere evenementen hierzo, maar zoiets groots als dat? Ja, dat hebben wij hier gewoon niet. Daarom denk ik dat wij het als Omroep West en dat geldt ook voor RTV Utrecht, wij zijn meer nieuwsomroepen. Die andere omroepen zijn meer echt gericht op de identiteit en samenhang. Niet omdat we het niet willen, maar omdat het ook gewoon minder is. Heel veel mensen komen ook naar de Randstad voor hun werk of voor de liefde en blijven dan een tijdje en gaan ook weer weg. Dat zorgt automatisch voor minder binding met het gebied.

THEMA 5 – Toekomst Leidse/lokale journalistiek

00:56:42 Sarawitia Franken

Nu echt de laatste vraag. Wat verwacht je van de toekomst van de lokale journalistiek? [VRAAG 10]

00:56:45 Brian van der Bol

Ik denk dat het een tijdje tot een paar jaar terug dat het heel bedroevend was, omdat oplages werden minder en menskracht werd minder, volgens mij de lijstertijd werd minder. Maar ik denk met de opkomst van online en ook de samenwerkingen tussen verschillende lagen in het omroepstelsel, dat het er wel weer rooskleurig uitziet. Ze kunnen nu makkelijker ook met minder geld gewoon een website in de lucht houden en zelfs een app ontwikkelen is niet superingewikkeld meer. En ook de social kanalen kunnen ze veel makkelijker, een groter publiek bereiken, dus ik denk dat ze misschien wel relevanter dan ooit kunnen worden, en dat hou ik ze ook altijd voor. Want toevallig waren een paar weken geleden, we doen hier weleens zo een netwerkdag, en dan zitten er altijd een paar van die kleine omroepen die zitten maar te mokken van dit kan niet en dat kan niet. Terwijl er zijn ook omroepen die hebben op een gegeven moment gewoon de schouders eronder gezet en die zijn gaan bouwen. Als je echt wil en een beetje jonge mensen aan je kan binden die er wat van willen maken, denk ik dat er als lokale omroep, ik heb het echt even over de omroepen niet over de kranten, want die moeten toch op een andere manier geld verdienen, maar dan denk ik dat er echt best wel veel mogelijk is. En een Sleutelstad is daar best een goed voorbeeld van.

00:57:54 Sara Visser

Relevanter dan ooit, op wat voor een manier?

00:57:58 Brian van der Bol

Ik denk een groter bereik dan dat je ooit hebt kunnen halen. Dat denk ik echt want online als je soms net de goede snaar raakt met een verhaal, dan kan het zo tienduizenden mensen aanspreken. Heel stom voorbeeld: mijn vrouw zit op Tiktok en die had een filmpje gepost en die heeft met één filmpje honderdduizend views. Dat had ze anders nooit kunnen bereiken. En zo zie ik het ook een beetje voor de lokale omroepen. Als jij de juiste content hebt en je weet het ook op de juiste manier na de mensen toe te brengen, dan kan je echt veel bereiken. Dat geldt voor ons ook. In Delft was dat meisje die een

slechte XTC-pil had geslikt, alleen dat verhaal was op onze eigen site en app, al 350.000 keer bekeken. Dus dat hadden we met onze traditionele kanalen nooit maar dan ook nooit bereikt. Dus in die zin zie ik het glas halfvol. Voor ons is dat al groot en voor de NOS is het factor 10, dus kunnen wel drie miljoen mensen bereiken, maar andersom naar de lokale omroepen, als je nou net een heel aansprekend verhaal hebt uit Leiden, bijvoorbeeld die Leidse studenten die vergiftigd waren op wintersport, los van dat het heel erg is, kan je daar een heel groot publiek mee bereiken. Vroeger vertelden ze dat dan op een lokale radiozender, nou daar luisterden misschien 200 man naar en dan was het weg, nu kan je met alle moderne dingen zoveel meer mensen bereiken. En dat is interessant en daar moeten ze proberen gebruik van te maken.

00:59:58 Sara Visser

Maar dan hebben we het over het bereik, maar als we dan terugkijken naar die doelen van de lokale journalistiek waar we het eerder over hebben gehad, of de functies hoe verhoudt zich dit daartoe?

01:00:09 Brian van der Bol

Nou, ja kijk bereik is niet het absolute doel, maar hebt wel een massa nodig om je verhaal te vertellen. Dus wat je wil is met een paar van dit soort verhalen dat je meer mensen naar je kanalen gaat trekken. En dat bijvoorbeeld hopelijk mensen ook denken van goh ze hadden nu een interessant verhaal voor studenten die vergiftigd zijn op wintersport, maar ze hebben ook een heel interessant verhaal over deze, een of andere kwestie die speelt in de gemeenteraad, wat interessant. Daar moet het ook uiteindelijk toe leiden in mijn optiek, dus je moet mensen ook verleiden dat als ze eenmaal bij je binnen zijn, dat ze dan ook die andere producten kopen. Je wil ze niet alleen de winkel inhebben, maar je wil dat ze ook wat andere dingen kopen. Dus dat wil je slim doen door 'lees ook's' aan te bieden in een verhaal of linkjes 'ben je hier misschien ook in geïnteresseerd', allerlei trucjes die we leren van de Silicon Valley magnaten, dat moeten wij ook gaan toepassen.

01:01:05 Sara Visser

Maar daar bent u ook positief over dan?

01:01:08 Brian van der Bol

Ja ik wel zeker. Ja ja, ja kijk, weet je, ik denk dat als lokale omroepen gewoon doorgaan op de voet zoals ze altijd hebben gedaan, een beetje radio presenteren, geen website bijhouden, wat hobby programma's doordeweeks 's avonds. Ja, dat publiek, dat is heel hard om te zeggen, maar dat sterft gewoon langzaam uit en dat bestaat straks niet meer. Ja er zijn ook geen mensen meer die telegrammen versturen. Hyves bestaat ook niet meer. Als je niet meegaat, dan houdt het gewoon vroeg of laat op. Dus ja, dan kan je twee dingen doen, dan kan je of niet meegaan of meegaan. Ik denk als je meegaat en daar slim mee omgaat, kan je voor jouw eigen omroep of voor jouw eigen lokale medium, kan je echt meer bereiken dan ooit. Dat is echt mijn stellige overtuiging.

01:01:53 Sara Visser

Nou, dat is goed om te horen.

01:01:55 Brian van der Bol

Ja als die gasten gaan zitten zeuren, van vroeger was het beter, dan moet je maar zeggen: van dit en dit is toch mogelijk? Hoe kijk je daar dan tegenaan? Dus misschien dat dan het kwartje gaat vallen.

01:01:56 Sarawitia Franken

Nou een mooi hoopvol idee om mee af te sluiten. Wil je zelf nog iets toevoegen?

01:03:00 Brian van der Bol

Nou mijn belangrijkste punt, maar dat heb ik eigenlijk al gezegd, maar dat is van ga niet in een hoekje weg lopen kwijnen. Dit is een tijd dat er veel geld en interesse is in lokale en regionale journalistiek, maak daar gebruik van, ga er wat van maken. Dat is in die zin een hoopvolle positieve boodschap.

Bijlage 5.2 – Transcript interview Robbert van der Cleef

[19 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Mariam Sadeghi & Luc van Hout.]

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse/lokale journalistiek

0:00:11 Luc

Alright! Nou vraag 1, gelijk in het diepe: wat is het doel/wat zijn de doelen van de Leidse of lokale journalistiek? (Vraag 1)

0:00:18 Mariam

Dit valt onder het thema: Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek?

0:00:23 Luc

Het is verdeeld in allerlei thema's.

0:00:25 Robbert

Ja, mensen willen graag geïnformeerd worden over wat er om de hoek gebeurt. Dat is denk ik ook gelijk ook de kracht van lokale journalistiek dat je echt in de haarvaten, zoals dat dan zo mooi heet, van de samenleving zit. Ik vermoed zelfs dat mensen meer geïnteresseerd zijn in wat er om de hoek gebeurt dan in de rest van de wereld. Voor sommige mensen geldt dat, denk ik.

0:00:57 Luc

wat vind je als journalist leuk om te doen?

0:01:01 Robbert

Ik vind het leuk om verhalen te vertellen, dat sowieso. Dat is een beetje de drijfveer voor mij. Ik ben geïnteresseerd in heel veel dingen. En ik heb geschiedenis gestudeerd, daar komt bij mij ook de interesse in journalistiek vandaan en is nu voor mij heel handig. En ik vertel die verhalen het liefst in video als verhaaltjes.

0:01:22 Luc

En waarom dan specifiek lokaal?

0:01:25 Robbert

Dat is eigenlijk zo gegroeid. Ik heb ook wel even rondgeneusd bij de NOS als een uitwisseling. Dan kon een tijdje geleden. Dan kwam een journalist van de NOS naar omroep West en ik ging naar Hilversum, maar dat was wel heel leuk om voor een half jaartje in de keuken te kijken. Maar duurt ook wel heel lang voordat je iets leuks aan gaan doen. Dat wil zeggen voordat je op pad kan gaan. Daar moet je voor minstens een aantal jaren voor binnen hebben gezeten en allerlei klusjes hebben opgeknapt. En bij een lokale omroep kan je meteen op pad en zeg maar meer dingen gaan doen.

0:02:01 Luc

Meer vrijheid zeg maar?

0:02:04 Robbert

Ja en ik heb nooit echt de ambitie gehad om richting Hilversum te gaan, in die zin dat het natuurlijk best een stukje rijden is, files en zo.

0:02:19 Luc

Begrijpelijk, heb je ook het idee dat het doel van de lokale journalistiek is veranderd door de tijd heen, voor jouw persoonlijk of in het algemeen?

0:02:25 Robbert

Nee het doel is denk ik wel hetzelfde gebleven mensen. Ja, dat blijven toch mensen informeren, alleen hoe dat de manier waarop dat gebeurt en de ontwikkelingen van de techniek is natuurlijk totaal veranderd in de afgelopen twintig jaar. En dat heeft natuurlijk alles te maken met sociale media en alle nieuwe soorten- uh ja- het is een nieuwe soort verzuiling die nu is ontstaan, omdat iedereen in z'n eigen hoekje op internet zit, en vaak daar ook blijft. Dus dan moet je oplossingen voor zien te vinden, zodat je die mensen daar ook bereikt, dus in die zin is dat voor de journalistiek een zoektocht op het ogenblik. Denk ik.

0:03:05 Luc

Daar hebben we het kort over gehad, maar beïnvloed je dan ook best in je werk?

0:03:10 Robbert

Ja, we moeten toch anders gaan nadenken van wat is nou belangrijk. Wat kies je er echt uit. Wat laat je lopen, dus we hebben er echt voor gekozen bij West ook om keuzes te maken, heldere keuzes te maken vanuit dit doen we en dit doen we minder, en wat we dan kiezen willen we ook heel goed uitleggen en verantwoorden. Wat je bijvoorbeeld ook ziet is dat onze hoofdredacteur ook regelmatig in een column uitlegt waarom we een bepaalde keuze maken.

0:03:43 Luc

Oké begrijpelijk

0:03:48 Robbert

Dat vinden we belangrijk

THEMA 2: Lokale democratie

0:03:48 Mariam

De volgende thema is: lokale democratie. De vraag; hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? (Vraag 2)

0:03:59 Robbert

Ja, nouja, de lokale journalistiek zijn de enigen die de lokale politiek controleren, dus ja, het is wel uitermate belangrijk dat daar mensen bij zitten, maar dat zijn nog steeds (nou ik weet niet of het er steeds minder zijn) het is wel een kleine 5 die erbij zitten. Bij de raadsvergadering, commissievergadering is het hooguit 1 of 2, misschien 3 journalisten, en dat is niet zo heel veel.

0:04:32 Luc

Te weinig, zeg je?

0:04:33 Robbert

Ja, ik denk het wel, dat lees je natuurlijk regelmatig dat de lokale journalistiek aardig aan het verschrallen is qua bemensing. Dat er eigenlijk te weinig geld voor is.

0:04:47 Mariam

En waar gaat het dan wel goed?

0:04:53 Robbert

Hoe bedoel je?

0:04:54 Mariam

Dus je noemt waar – hoe zeg ik dit?

0:05:01 Luc

Weet ik niet haha

0:05:03 Mariam

Nee, maar je noemde bijvoorbeeld verschralingen, dit is wat er niet goed gaat in de lokale journalistiek dat ertoe leidt dat de lokale democratie [in zekere zin] achteruitgaat?

0:05:14 Robbert

Nouja, het gaat misschien niet achteruit, maar je hebt niet zo heel veel controlemiddelen op het college. Als jij echt alle dossiers wilt volgen, en de grote dossiers en belangrijke dingen, dan moet je er soms ook onderzoeksjournalistiek voor toepassen. Ja en raadsleden zelf, die hebben misschien ook niet evenveel tijd of kennis om al die stukken door te nemen. Dusja, wie doet dat dan? Wie controleert dat?

0:05:46 Luc

Ja, en ook mensen, naar aanleiding van sociale media, lezen toch vaak ook kortere stukken. Merken jullie dat ook? Dat zo 'n lang onderzoeksproject niet echt oplevert wat je erin stopt?

0:05:58 Robbert

Nou we merken wel dat als je schrijft [over dingen die] met eigen verhalen te maken hebben, waar ik net ook even over had, maken bij West, het liefst tegenwoordig veel eigen verhaal ook, dat we merken dat die aanslaan. En als daar een eigen verhaal bij zit wat echt goed is uitgezocht is en wat nieuws naar boven haalt, dan zien we wel dat dat veel gelezen wordt.

0:06:19 Luc

Maar niet in politieke zinnen dan?

0:06:20 Robbert

Ook politiek

0:06:21 Luc

Ook politiek?

0:06:22 Robbert

Ja zeker wel.

0:06:22 Luc

Dus dan zijn dat ook wel goeie dingen, nog steeds.

0:06:23 Robbert

Ja. Ja.

0:06:25 Luc

Is er ook veel veranderd door de tijd heen? Was dat vroeger meer? Die grote verhalen over de politiek, grote aantal journalisten?

0:06:32 Robbert

Vind ik moeilijk te zeggen. Als je het hebt over 20/30 jaar geleden, was daar meer ruimte voor, denk ik, bij redacties om al die commissievergaderingen/raadsvergaderingen te volgen.

0:06:45 Luc

Die ruimte werd ook benut?

0:06:47 Robbert

Ja.

0:06:50 Luc

Dus burgers waren toen beter geïnformeerd over de lokale politiek dan nu, zou je zeggen?

0:06:53 Robbert

Ja ik heb daar geen onderzoek naar gedaan, maar dat is misschien zo ja, omdat iedereen toen maar 1 krant had, weetje wel. Je had maar 1 bron, en nu heb je 10 20 30 bronnen om uit te kiezen.

0:07:05 Luc

Ja dat is wel veranderd ja.

0:07:09 Mariam

De volgende vraag: hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie? Dus in een ideale wereld? (vraag 3)

0:07:18 Robbert

Nouja, dus de controle op degenen die de macht hebben. Dat ie goed wordt uitgevoerd. Dat is natuurlijk essentieel in de moderne democratie?

0:07:33 Luc

En welke taken zijn daarvoor specifiek belangrijk? Volgens u?

0:07:39 Robbert

De gebruikelijke journalistieke taken, dus als je vragen ergens over hebt, of twijfels ergens over hebt, dat je dat gaat uitzoeken. En degenen die daar verantwoordelijk voor zijn ter verantwoording roept met microfoon of pen of vraag of iets dergelijks.

0:07:57 Luc

Dus de controlerende functie?

0:07:58 Robbert

Ja.

0:08:02 Luc

Teruggrijpend op de eerste vraag, de informatieve kant van de lokale journalistiek wordt benut. Maar zou je dan zeggen dat de controlerende functie minder aandacht heeft in de hedendaagse lokale journalistiek?

0:08:15 Robbert

De aandacht is er wel, en iedereen realiseert dat dat nodig is. Maar daar moet ook geld voor beschikbaar zijn.

0:08:22 Luc

Ja.

0:08:25 Robbert

Dat is meestal het dingetje.

0:08:29 Luc

Zou de lokale journalistiek dan, bijvoorbeeld met oog op de lagere opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen, is dat een signaal voor de lokale journalistiek in dit kader?

0:08:42 Robbert

Is dat een signaal voor de lokale journalistiek? Vind ik een hele moeilijke. Uhmhhh, ja misschien wel, maar journalistiek is volgens mij ook goed bezig om te kijken ja hoe nou, wat ik net al een beetje uitlegde, hoe gaan we hiermee om met social media en alle nieuwe ontwikkelingen die er zijn. Dat is wat ik om me heen zie is dat we als journalisten heel erg aan het zoeken zijn op het ogenblik. En als je iets gevonden hebt, dan is het soms alweer achterhaald.

0:09:13 Luc

Is dit een zoektocht van alle tijden?

0:09:16 Robbert

Dat denk ik wel, maar het gaat nu wel heel snel.

0:09:18 Luc

Oké, omdat alles eigenlijk wel sneller gaat.

0:09:24 Robbert

ja. Nou ja even een korte geschiedenis; je zou bij historische bronnen natuurlijk met het uitvinden van de drukpers, en toen kreeg je televisie. De camera werd steeds kleiner, en op een gegeven moment, nou ja, op een gegeven moment kon ik ook zo'n kleine camera pakken. Dus ja, het blijven ontwikkelingen achter elkaar door de techniek die verandert, makkelijker wordt.

0:09:44 Luc

En de toename van het aantal media en concurrentie.

0:09:49 Robbert

Het is, denk ik, vooral het beschikbaar komen van techniek die voor iedereen toe te passen is.

0:09:59 Luc

Burgerjournalistiek dus?

0:10:00 Robbert

Ook, ja.

0:10:02 Luc

Oké, interessant.

0:10:04 Mariam

Oké, in hoeverre voelt u een democratische plichtsbesef als journalist, en in hoeverre leeft dit democratische plichtsbesef in de redactie? (Vraag 4)

0:10:14 Robbert

Het leeft denk ik wel, iedereen is zich er wel van bewust. Als je het mij persoonlijk vraagt, ik ben niet echt een politieke verslaggever. Ik voel me meer thuis bij de wat algemenere journalistieke- en human interest-achtige verhalen. Ik zit dan ook niet bij die gemeenteraadsvergaderingen waar we het over hadden. Dit heb ik wel gedaan vroeger, maar dat wil ik eigenlijk niet meer.

0:10:41 Luc

Nee. En waarom niet?

0:10:42 Robbert

Waarom niet? Ja dat moet je toch ook wel liggen ook. Dat is- Ik heb collega's die dat fantastisch vinden, maar ik vind dat interessant om te volgen, maar om dé politiek verslaggever te zijn... Daar mis ik de scherpte voor, denk ik. Het politieke gevoel.

0:11:09 Luc

Maar het gaat wel over onder de Leidse journalisten, het democratisch plichtsbesef?

0:11:15 Robbert

Nou, ik weet niet of het daar uh- we hebben natuurlijk elkaar sowieso al twee jaar niet meer in de kroeg gezien, maar of we het daar over hebben in de kroeg, dat denk ik niet. Is toch meer dan de waan van de dag, maar ik denk wel dat iedere journalist zich wel bewust is van zijn democratische rol, zo nu en dan, niet iedere dag denk ik.

0:11:36 Luc

Leeft het genoeg? Dat idee?

0:11:38 Robbert

Weet ik niet.

0:11:42 Luc

Oké. Het volgende thema.

THEMA 3 – De lokale journalist

0:11:45 Mariam

Het volgende thema, de lokale journalist. Welke eigenschappen moet een lokale journalist beschikken? En verschilt dit van de benodigde eigenschappen van een landelijke journalist? [VRAAG 5]

0:11:57 Robbert

Nee, ik denk dat de eigenschappen wel ongeveer hetzelfde zijn. Je moet een grote mate van nieuwsgierigheid hebben, dat sowieso. En ook wel -waar we het net over hadden- iets van besef dat je dit doet machthebbers te controleren. Vaardigheden moest je weten, nieuwsgierigheid eh-h-

0:12:23 Luc

Eigenschappen.

0:12:24 Robbert

Eigenschappen. Doorzetten, hard kunnen werken. Uhm-mm- groot netwerk hebben. Goed met mensen kunnen praten. Ja dat een beetje.

0:12:42 Luc

Dus het verschilt eigenlijk helemaal niet met een landelijke journalist?

0:12:43 Robbert

Nee.

0:12:46 Mariam

Zou je misschien ook verschillen kunnen noemen?

0:12:50 Robbert

Uhm-mm, verschillen? [denkt diep na] Ja landelijke journalisten kunnen misschien wel makkelijker – oh ik ben van de NOS- dat het, als je in het dorpje aankomt en je bent van de NOS, dan weet gelijk het hele dorp het. Dat merk je bij Omroep West ook al een beetje. Dus ja, dat komt wel iets binnen, zeg maar.

0:13:14 Mariam

Oké. Vind u uw werk betekenisvol? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? (vraag 6)

0:13:21 Robbert

Ja, vind ik een moeilijke. Maar ja, ja het is wel betekenisvol.

0:13:25 Luc

In welke zin?

0:13:28 Robbert

uhhh, ja dan komen we toch op de controlerende rol uit. Nouja, ik denk zelf wel, het is toch wel leuk [dat] mijn filmpjes worden bewaard in het archief.

0:13:43 Mariam

En meer uit persoonlijke perspectief, jou werk, hoe jij het ervaart?

0:13:46 Luc

Maatschappelijk kan ook, maatschappelijke betekenis, persoonlijke betekenis, kan allebei.

0:13:50 Robbert

Kan allebei uhhh.

0:13:53 Luc

Je had het over het archief?

0:13:55 Robbert

Ja, het is toch zoiets, ja, het wordt voor het nageslacht bewaard. Bijvoorbeeld die coronacrisis dat heb ik veel gefilmd, en heb ik veel filmpjes over gemaakt. Dan denk ik van ja, dan kunnen mensen later toch wel, als ze willen zien van ja, wat is dat voor periode geweest in Leiden? Dan ga je terugkijken, en kan je zien van 'ohja dat en dat was er aan de hand' en dat heb je dan op video gemaakt. Dus dat vind ik wel aardig.

0:14:21 Luc

Ja. En persoonlijk?

0:14:26 Robbert

Ja en persoonlijk is het dan- vind ik het een mooi vak, omdat je overal verhalen kan maken. Je zit niet de hele dag op een kantoor, maar lekker op straat. En dat is natuurlijk wel het leuke van het vak. De avontuur, creativiteit zit erin, de audio/beeld, teksten te maken, die combineren is ook leuk. Dus dat maakt het een heel leuk vak.

0:14:57 Luc

Oké, dankjewel.

0:14:58 Mariam

Is het ook een van uw doelen om de gemeenschap, of het beoogde publiek, met elkaar te verbinden via de berichtgeving van uw medium? [VRAAG 7]

0:15:06 Robbert

Nouja, dat klinkt wel als een heel mooi hoog doel, maar dat heb ik niet in gedachte als ik 's ochtends op pad ga, nee.

0:15:13 Luc

Wat heb je dan wel in gedachte?

0:15:15 Robbert

Ja, leuk filmpje maken [lacht] het is mooi weer, we gaan de straat op.

0:15:22 Luc

Nou, groot gelijk [lacht]

0:15:24 Robbert

Nja, als je iedere dag zo zwaar op pad gaat, dan eh... Maar benoem nog eens de vraag, misschien kan ik toch iets over zeggen?

0:15:35 Mariam

Of een van uw doelen is om de gemeenschap met elkaar te verbinden? Met uw berichtgeving. [VRAAG 7]

0:15:39 Robbert

Verbinden... naja, dat is meer een vraag die eigenlijk op hoofdredactioneel niveau ligt, en dan is het antwoord wel ja, dat proberen we wel ja, we zijn niet een omroep die probeert te scoren om te scoren, zeg maar. We willen wel gewoon goeie verhalen brengen, en dan als het kan positieve verhalen. Het zijn niet per se om alles negatief neer te zetten.

0:16:03 Luc

En op welke manier precies gebeurt dat? Zo'n verbintenis?

0:16:09 Robbert

Uh, ja door bijvoorbeeld dit soort verhalen te maken die positief zijn, of goed zijn uitgezocht. uhm Want we vinden dat met name in deze tijd, waar de polarisatie het hoogtij viert, vinden we het belangrijk om iedereen erbij te betrekken en uit te leggen welke keuzes we maken. Omdat de journalistiek al zo onder vuur ligt, zijn we daar heel serieus mee bezig om te kijken hoe alles zo transparant mogelijk kunnen doen.

0:16:39 Luc

Zoals je net ook al zei, van waarom en hoe zo'n stuk is gemaakt.

0:16:43 Robbert

Ja.

THEMA 4: Journalistieke functies

0:17:01 Luc

Dan komen we bij het volgende thema: journalistieke functies. Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies. Maar drie functies van de journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden: informeren van mensen, controleren van de macht en verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk? (vraag 8)

0:17:24 Robbert

Nog een keer, welke functies?

0:17:29 Luc

Informeren van mensen, controleren van macht en verbinden van mensen. Dus informeren, controleren en verbinden.

0:17:34 Robbert

Het controleren denk ik toch boven informeren, voor mijn gevoel. Maar dat ligt wel heel dicht bij elkaar. Het derde was?

0:17:45 Luc

Verbinden.

0:17:46 Robbert

Verbinden ja, het is alle 3 erg belangrijk, tja.

0:17:50 Luc

En als je móét kiezen?

0:17:53 Robbert

Je móét een keuze maken? [maakt handgebaar van pistool bij zijn slaap lachend] Ja, controleren dan toch maar. Ook gezien de toestand, we leven in ingewikkelde tijden nu.

0:18:01 Luc

En daaronder?

0:18:03 Robbert

Informeren.

0:18:09 Luc

Waarom dan precies verbintenis onderaan?

0:18:12 Robbert

Nou je zou ook kunnen zeggen dat verbinden is nu heel belangrijk, maar dat zijn wel ingewikkelde filosofische vraagstukken waar je een hoofdredacteur voor moet hebben.

0:18:25 Luc

[lacht] Oké. Ja wat zijn de grootste uitdagingen die je persoonlijk tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

0:18:33 Robbert

Naja, dat ligt meer in het uitvoeren om, ja toch, uhhh, alles op tijd af te hebben. Dat is toch op dagelijkse basis wel de grootste uitdaging. En om de juiste verhalen te vinden en te vertellen.

0:18:50 Mariam

En hoe ga je hiermee om?

0:18:55 Robbert

Hoe ga ik waarmee om?

0:18:57 Luc

Hoe pak je dit [deze uitdagingen] aan? Gaat dat weleens fout?

0:19:01 Robbert

Uhhmm, nee het is niet zo dat ik ooit een deadline heb gemist. Uhhmm, maar ik merk nu wel dat het soms lastig is om in de zoektocht die we hebben om de juiste verhalen te vinden. Op tijd afkrijgen is niet meer zo'n probleem, vroeger wel, nu niet meer, omdat we wat meer ruimte krijgen voor die verhalen. Dat heeft ook te maken met wat ik net vertelde, met dat we het beter goed willen doen dan heel veel snel scoren en eerder zijn dan de concurrent. Dat was vroeger nog wel belangrijk, maar nu hebben we echt gezegd van, nou dat doen we niet meer. We willen gewoon zorgen dat we een goed verhaal hebben. Ja, en heeft iemand anders het eerder, het zij zo dan.

0:19:42 Luc

Heeft het dan ook invloed op de journalistieke functies zoals we die net bespraken? Hoe je er nu mee omgaat en hoe je er vroeger mee omging, hoe er mee omgegaan werd?

0:19:55 Robbert

En hoe bedoel je dat precies?

0:19:57 Luc

Vroeger die concurrentie, en het snel willen zijn; had dat invloed op de journalistieke functies? Is dat dan minder geworden?

0:20:03 Robbert

Het is nu minder geworden, want je hebt minder stress om die deadlines te halen.

0:20:05 Luc

Dus eigenlijk zijn de journalistieke functies nu dan weer beter vervuld dan in die [tijden]?

0:20:11 Robbert

Ja eigenlijk, dat zou je wel zo kunnen zeggen. Dat klopt, ja.

0:20:15 Luc

En hoelang- hoeveel jaar geleden moet ik dan ongeveer denken dat het op die manier gebeurde?

0:20:19 Robbert

Nog tot vrij kort, ik maakte nog tot voor kort nog iedere dag een filmpje. Inclusief een stukje voor online en radio, alles op een dag. Dat moet soms nog wel, als er nieuws is. Maar die tijd hebben we een beetje achter ons gelaten.

0:20:37 Luc

Dus nu staat kwaliteit nu meer boven kwantiteit?

0:20:39 Robbert

Ja, dat heeft er ook mee te maken dat online veel belangrijker is geworden, en dat we de televisie-uitzending, die natuurlijk nog echt een deadline heeft van half 6. Dat die minder belangrijk is geworden. De tv-uitzending moet wel nog steeds gevuld worden, maar dat proberen we op andere manieren op te lossen.

0:20:59 Luc

Oké.

THEMA 5: toekomst Leidse journalistiek

0:21:01 Mariam

*Nou, de volgende thema: de toekomst van de Leidse journalistiek. **Wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek?** [VRAAG 10]*

0:21:09 Robbert

De toekomst? Naja, de toekomst van dé Leidse journalistiek vind ik lastig te voorspellen, maar ik kan wel voor Omroep West daar iets voor zeggen. Dat wij in ieder geval bezig zijn om samenwerkingen te zoeken met lokale omroepen, zoals in Leiden de Sleutelstad, en een paar jaar geleden was dat Unity.

0:21:30 Luc

Is die van naam veranderd?

0:21:32 Robbert

Nee dat is een andere organisatie. Unity is Leiderdorp, en omliggende gemeentes. Hun oorsprong ligt in Leiderdorp. En Sleutelstad heeft 3 jaar geleden Leiden gekregen, wat toen nog van Unity was.

0:21:49 Luc

Oké.

0:21:50 Robbert

Ja, het is aan een buitenstaander nauwelijks uit te leggen dit verhaal, maar er zijn dus twee lokale omroepen in Leiden die elkaar bevechten. Dat is een korte samenvatting.

0:21:57 Luc

Dan is de concurrentie dus toch wel weer van toepassing eigenlijk?

0:22:01 Robbert

Ja hier wel.

0:22:02 Luc

Lijdt de lokale journalistiek in Leiden onder die concurrentie of is het juist-?

0:22:10 Robbert

Het houdt elkaar wel scherp, denk ik ja. [lacht] Zelf vind ik het een beetje een gekke situatie, want er zijn volgens mij niet veel plekken waar je twee lokale omroepen in 1 stad hebt.

0:22:23 Luc

Ik heb er ook niet echt van gehoord nee.

0:22:26 Robbert

Nou goed, Omroep West werkt dus samen met die lokale omroepen-

0:22:29 Luc

Allebei?

0:22:30 Robbert

Nee, met 1. En ook in de poolstreek met de WOS, en in de duinenbolstreek met Beau. En Gouda zitten we ook. Delft. En dat werkt heel goed die samenwerking, en minister Slob- oud minister slob moet ik zeggen- die was daar ook heel tevreden over dat we samenwerken en dat was voor hem echt het sleutelwoord, samenwerken samenwerken. En daar kwam dan ook geld voor vrij.

0:22:59 Mariam

Is er dan ook een fusering in de toekomst te zien of?

0:23:05 Robbert

Nou, het is wel grappig dat je het woord fusie noemt, want er is heel lang sprake geweest over dat Omroep West en Omroep Rijnmond zouden gaan fuseren. Hebben we denk ik over 10-15 jaar geleden, maar dat is niet van de grond gekomen. Ook niet op directioneel niveau. Of facilitair niveau. Dus dat is altijd wel een dingetje in de journalistiek. Maar samenwerken met de lokale, dat gaat prima, omdat je elkaar kan versterken.

0:23:36 Luc

Ja, werkt het ten goede voor de informeren?

0:23:40 Robbert

Ja het is een wisselwerking, omdat de lokale journalistiek zit echt -ik vind het een rotwoord- in de haarvaten van de samenleving-

0:23:48 Luc

Ik vond het juist wel mooi.

0:23:53 Robbert

Haha ja. En uhhh, de regionale journalistiek, met name ik dan, heb veel ervaring en die kunnen ze dan bij Sleutelstad weer goed gebruiken, omdat er veel jonge mensen zitten. Zo werk je leuk samen.

0:24:04 Luc

Leuk!

0:24:06 Mariam

Dus zo'n perspectief zou eigenlijk een positief effect hebben op de doelen van-

0:24:11 Robbert

Dat denk ik wel ja. Ik denk dat de samenwerking wel goed is.

0:24:17 Luc

Fijn.

0:24:19 Mariam

Mooi! Nou, dan zijn we de vragenlijst helemaal door!

0:24:24 Robbert

Oké.

Interviews Mare

Bijlage 6.1 – Transcript interview Frank Provoost

[12 mei 2022]

THEMA 1 – Bestaansrecht lokale journalistiek

00:00:07 Sara Visser

*Ja, we werken aan de hand van thema's. We hebben een aantal thema's die we willen bespreken en daar we hebben vragen bij, maar als er dingen je gewoon te binnen schieten, voel je dan vooral vrij. We willen beginnen met het bestaansrecht van de Leidse en lokale journalistiek. **Ja, wat is het doel of wat zijn de doelen van de lokale journalistiek? [VRAAG 1]***

00:00:32 Frank Provoost

Wow, klein beginnen. Ja het simpelste is natuurlijk gewoon de macht controleren. Dat is natuurlijk compleet een open deur, maar dat lijkt me het belangrijkste. Zeker lokaal, omdat nou ja in Den Haag lopen voor 150 parlementariërs en nog wat ministers lopen wat is het 600 journalisten rond ofzo, dus dat is wel gecoverd. En hier is het natuurlijk andersom. Er zitten bij de publieke tribune bij de gemeenteraad, zitten er misschien - wij zetten er ook niet – zitten er misschien twee. Wij zetten dan weer bij alle universitaire medezeggenschap dingen, dus dat is alleen maar extra belangrijk omdat ik weet ik veel hoe waterschappen wel of niet frauderen en zo. Daar heeft bijna niemand kijk op, dus dat is bij uitstek een taak van de lokale journalistiek lijkt me. En verder gewoon, ja basaal informeren aan de bevolking wat er verder nog gebeurt en zo. De misschien ook nog wel, klinkt een beetje hoogdravend maar soort van gemeenschapsgevoel creëren ofzo. Is zeker niet het belangrijkste, maar... Ja gewoon, gewoon informatieve functie is natuurlijk het belangrijkste. Ja met dan zeg maar de controlefunctie erbij.

00:01:49 Sara Visser

Oké en dat geldt dus ook voor de Mare. Dat is eigenlijk niet anders?

00:01:52 Frank Provoost

Ja, nee, dat kan je gewoon. Je kan gewoon alles volgens mij gewoon één op één van NOS in Den Haag, zeg maar als voorbeeld nemen voor alles. Dus Leidsch Dagblad doet het dan met de gemeenteraad. Wij doen het met de universiteit. Ja, dus er worden overal, er zitten overal bestuurders die macht hebben en er zitten overal arme drommels, die worden vertrapt, vermalen door het systeem. Dus ja, er is altijd van alles te controleren.

00:02:30 Sara Visser

Is dit altijd al hetzelfde gebleven? Of zijn deze doelen veranderd door tijd heen?

00:02:41 Frank Provoost

Weet niet precies met welke eeuw je wil beginnen, maar dit zijn toch wel de basics van journalistiek, lijkt me. Gewoon mensen willen weten wat er gebeurd is, en dat dan gewoon toegespitst op, ja macht, straat, woonwijk, sportclub, schouwburg. Gewoon alles.

00:03:04 Sara Visser

En hoe neem je dit mee in die journalistieke werk?

00:03:15 Frank Provoost

Ehm, jezus. Wij reflecteren nooit zo, geloof ik. Wij doen het gewoon. Je gaat gewoon – ja, je moet gewoon zorgen dat je overal bent. Op zoveel mogelijk plekken bent, en kijken wat er gebeurt en of het goed of slecht gaat. Mag ook goed gaan, maar anders ga je dan... Dat is ook fijn om te lezen, dat er een heel tof festival was in november over journalistiek en dat iedereen lachend naar buiten ging, en wijzer. Maar dat is ook een journalistiek verslaan.

00:03:45 Sara Visser

Dus het is niet dat je actief bezig bent met één van die doelen, maar...?

00:03:54 Frank Provoost

Het is niet dat we, vanmiddag, straks hebben we vergadering. Het is niet dat we dan zeggen van nou, we gaan deze week weer eens de machthebbers controleren. Ja natuurlijk kijk je wel van oké, er is weer een dubieus besluit genomen en niemand protesteert omdat we niet een, kijken wie er nou de dupe van is en wie niet, of zo.

00:04:12 Sarawitia Franken

Maar er is wel een reden waarom je daar aandacht aan geeft.

00:04:15 Frank Provoost

Ja, ja, ja.

00:04:21 Sarawitia Franken

Dus dat is dan wel vanuit dat idee om de macht te controleren, en die arme drommels...

00:04:23 Frank Provoost

Te beschermen, ja. Maar niet alleen maar hè. Nou klinkt het net alsof wij soort van ridders op paarden zijn die overal de schurken de kop afslaan. Maar ja, we schrijven natuurlijk ook gewoon over wetenschappers die mooie dingen hebben ontdekt of juist waarderen, of... maar ja. Het is gewoon, je wil gewoon weten wat er eigenlijk deze week aan de Universiteit gebeurt. En dat wordt natuurlijk gemengd met langere termijn projecten van bijvoorbeeld de camera's zeg maar; hoe staat het daarmee? Gaan ze alweer aan? Zijn er nog andere privacy-gevoeligheden die spelen? Maar ook gewoon: wat voor bandje speelt er in de Nobel? Kan iedereen heen dit weekend. Zo breed is het gewoon.

00:05:11 Sara Visser

En voor mijn idee: schrijven jullie echt puur voor de universitaire gemeenschap of is dat toch ook breder?

00:05:22 Frank Provoost

Dat is wel breder, maar dat is natuurlijk wel de voornaamste doelgroep. Dus we gaan niet over de lokale voetbaluitslagen hebben ofzo. Dat is voor het Leidsch Dagblad. Of de losse stoeptegels in de Doezastraat, ofzo. Maar ik denk dat ook, sowieso de academische gemeenschap buiten Leiden, die is ook van harte welkom om te lezen, die lezen ook wel en zo. Maar ook gewoon geïnteresseerde Leidenaar sowieso. Maar het is meer van, je hebt dan een soort van ijkpersoon in je achterhoofd van, zoals NRC ook zeg maar meer academisch publiek beoogt dan De Telegraaf ofzo, zo denken wij ook van ja, je moet zeg maar vwo-diploma ongeveer hebben, om het te kunnen snappen. We gaan gewoon natuurkunde echt wel uitleggen, zodat de eerstejaars rechten het ook snapt, maar niet zo dat ze maar niet zodat een brugklasser het snapt.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:06:27 Sara Visser

Oké, het volgende thema is lokale democratie. Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:06:41 Frank Provoost

Ja gewoon door erover te schrijven, lijkt me. Dus te controleren en achtergronden te zoeken, en interviews te houden. Door het te volgen en te coveren.

00:06:55 Sara Visser

En, hoe moet ik dat dan voor me zien? Waarom is dat goed voor de lokale democratie?

00:07:00 Frank Provoost

Omdat, zeg maar, de publieke tribune, zoals ik zei, bij de gemeenteraad compleet leeg is. En daar wordt besloten of er wel of geen Singelpark komt, of. Of, woningen worden platgeslagen voor nieuwbouw van de universiteit en zo. En dan zitten ze wel vol hoor, trouwens, die tribunes maar er wordt natuurlijk gewoon over beslist over wat er gaat gebeuren en wat de problemen zijn. Ja, dan hebben burgers gewoon recht om te weten wat daar gebeurt en hoe dat proces gaat, wat de uitkomst is. Dus er moeten gewoon journalisten zitten om dat op te tekenen.

00:07:36 Sara Visser

Dus is dat dan om de burgers te betrekken bij beleidsvormingsproces?

00:07:41 Frank Provoost

Ook. En nogmaals: macht controleren en het democratische proces te bewaken.

00:07:46 Sara Visser

Ja ja oké, en waar gaat het wel goed en niet goed? Dat bijdragen aan de lokale democratie?

00:07:55 Frank Provoost

[Denkt na.] Jezus, het gaat wel goed... Ja, wanneer gaat het wel goed, holy shit. Nou, het gaat wel goed als natuurlijk gewoon wethouders die liegen ter verantwoording worden geroepen en zo. En als ze, ik zeg maar, die Lead die hoogbouwflat waar ook wel over te doen is. Dan blijkt dat er allemaal dubieuze praktijken zijn van wethouders en communicatiebureaus die mensen laten inspreken die eigenlijk niks die dan. Zeg maar buurtbewoners uit die wijk hebben ze laten inspreken op zo'n een inspreekavond. Waar natuurlijk altijd heel veel klagers komen. En toen had die projectontwikkelaar die heeft, zeg maar, mensen opgetrommeld om juist een heel positief verhaal te houden. Van ja, echt goed, ik wil er eigenlijk zelf wel wonen, ik woon ook in die wijk, maar het lijkt me prachtig, zo'n hoogbouwflat. Waarvan bleek dat het gewoon niet klopte. Het waren gewoon soort acteurs of gewoon mensen die dat nog niet hadden inge... Ze hadden zelfs een brief meegestuurd van een oud vrouwtje, een soort local, die had geschreven dat ze heel graag zelf er wilde wonen. Dat is gewoon compleet, niet waar?

00:09:17 Sara Visser

En, dat hebben jullie -

00:09:18 Frank Provoost

De Groene Amsterdammer heeft dat helaas ontdekt. En toen heeft het Leidsch Dagblad het overgeschreven.

00:09:20 Sara Visser

Ah oké.

00:09:24 Frank Provoost

Maar dat soort dingen, dat is natuurlijk dat het goed gaat. Waar gaat het natuurlijk niet goed. In zoverre dat het Leidsch Dagblad volgens mij compleet wordt uitgeknepen door hun eigen moederconcern van Telegraaf, Mediahuis, hoe het heet. En ja, dat is gewoon, dat ze een soort worstfabriek aan het maken zijn van pagina's. Omdat ze gewoon vol moeten en volgens mij niet de tijd hebben om dingen goed uit te zoeken.

00:09:57 Sarawitia Franken

Zelf zeggen ze dat het juist wel weer goed gaat.

00:09:58 Frank Provoost

Ja, dat zou, ik kan me voorstellen dat ze dat zeggen. Maar ik lees hem elke dag en ik heb er toch een beetje een ander idee over. Wij zijn natuurlijk een beetje halve concurrenten als het over de universiteit gaat. Dan willen wij natuurlijk ook dat wij eerder dingen hebben dan zij en dat soort dingen. Maar we bemoeien ons niet met of veel minder met de lokale democratie. Omdat het gewoon, ja, nou, dat doen we alleen als het over de universiteit gaat, over studenten, over verkamering of over dat soort dingen. Nou ja of andere dingen die met de universiteit te koppelen zijn. Zo'n hoogbouw ding, ja, dat vind ik eigenlijk niet voor ons of zo. Maar dat is gewoon ja, het is niet de bedoeling om het Leidsch Dagblad te dissen ofzo. Maar ja, ik vind gewoon dat het daar niet goed gaat. Ik vind het wel goed of dat ze bij al die raadsvergaderingen zijn en zo, dat ze mensen daarheen sturen, maar, ik mis wel..

00:10:54 Sarawitia Franken

Omdat zij van bovenaf een beetje uitgeknepen worden, hebben zij minder, kunnen zij minder goed controlerende taak uitvoeren?

00:10:57 Frank Provoost

Ik zie gewoon hoe die krant gemaakt wordt. Het is gewoon soort van paginavulling. Geen eindredactie, geen goede strategie. Maar dat is aan hun.

00:11:12 Sara Visser

Ja, maar dat dat zorgt ervoor dat ze minder goed kunnen bijdragen aan de lokale democratie?

00:11:20 Frank Provoost

Tuurlijk ja. En de Telegraaf kan natuurlijk interessants [onverstaanbaar]. Salaris geven, zodat ze in ieder geval een Privé pagina met roddels over BN'ers kan vullen. Maar dat geld moeten ze natuurlijk aan het Leidsch Dagblad geven om langere onderzoeksverhalen te maken. Maar genoeg over hun doen, maar bij ons is het dan bijvoorbeeld zo een verhaal over die camera's. En dat is natuurlijk – ik had net over dat je die die vergaderingen van de gemeenteraad dan hier de universiteitsraad of faculteitsraden, dat het goed is als je daar heen gaat – maar dit is nou uitgelekt omdat het daar nooit aan bod is gekomen. Dat gaat allemaal achter gesloten deuren, daar zijn soort van geheime, besloten vergaderingen over. Dus niemand wist dat dat gebeurt. De universiteitsraad wist het wel, maar dat is dan een soort van Commissie Stiekem zoals Tweede Kamer, zo'n informeel overleg met het college. En, die hadden helemaal niet in de gaten, hoe slim die camera's waren. Nou, dat hebben wij uitgezocht. Toen stond het vol bij Lipsius is met demonstranten. En nu staan ze uit. Dus dat is volgens mij een voorbeeld van hoe het dus wel kan.

00:12:35 Sara Visser

Ja en dat is dan de controlerende macht. Maar wat je zegt: het staat vervolgens vol met demonstranten. Hebben jullie ook wel een soort van meer activistische rol, of mobiliserende?

00:12:46 Frank Provoost

Nou juist niet, daar moet je heel erg voor oppassen. Je moet geen partij gaan kiezen. Als je daar tussen gaat staan, dan gooi je je hele journalistieke integriteit te grabbel. We stonden er wel tussen, maar met een kladblok, om te vragen waarom zij daar stonden. Anouschka en Mark die dat stuk hebben gemaakt, die zijn een paar keer gevraagd om te komen spreken op zo een betoog, maar dat doen ze niet omdat je dan soort van één van hen wordt ofzo, dan ben je niet meer geloofwaardig als je vervolgens bij het college van bestuur of bij degene die dat heeft opgehangen, als je dan als je dan gaat vragen van hey waarom heb je dat gedaan? Dan zeggen ze ja jij bent partijdig.

00:13:31 Sarawitia Franken

Ja dus die mobilisatie is meer een neveneffect?

00:13:33 Frank Provoost

Ja daar hebben wij niks mee te maken gehad. Die jongen die dat organiseerde, die heeft eerst naar mij gebeld van hee, wat moet ik doen? Kunnen jullie helpen? Dus ik ja nee, als je iets wil doen dan moet je dat doen en als je het geregeld hebt, dan komen we kijken. Wij hebben er niets mee te maken.

00:13:34 Sara Visser

Als er niets was gebeurd hadden jullie het niet erg gevonden?

00:13:51 Frank Provoost

Nee, nou ja we zijn natuurlijk blij dat het tot protest leidt want de laatste keer dat er hier is geprotesteerd was volgens mij vijftien jaar geleden, toen had de rector bedacht dat je bul niet meer in het Latijn mocht maar in het Engels, toen werd Leiden opeens superpissig. In Nijmegen of in Amsterdam ofzo staan ze elke week wel op straat, maar hier gebeurt dat eigenlijk nooit. Dus tuurlijk zijn we dan blij van oké er gebeurt iets, want je schrijft natuurlijk wel met de intentie dat je gelezen wordt en dat het impact heeft, maar het is geen doel op zich.

00:14:32 Sara Visser

Het is meer in het algemeen engageren van je lezers als er dingen gebeuren?

00:14:35 Frank Provoost

Ja, het gaat natuurlijk meer om het probleem dat is aangekaart, het ging over mogen die camera's daar hangen of niet? Als het volk in opstand komt en ook tegen het bestuur gaat zeggen: 'weg met die dingen', dan heb je impact. Die camera's waren er ook best wel dubieus gekomen, stiekem zonder überhaupt aan te kondigen dat iedereen werd gefilmd. Er waren genoeg dingen die niet deugden, dus als mensen boos worden dan ben je natuurlijk blij. Als RTL en Trouw de toeslagenaffaire onthullen, dan zijn ze natuurlijk ook blij dat het Malieveld volstroomt, dan verandert er tenminste iets.

00:15:30 Sara Visser

Bij de toeslagenaffaire werd opeens een groep vertegenwoordigd die voorheen niet echt in beeld kwam, is dat ook iets waar jullie actief mee bezig zijn?

00:15:44 Frank Provoost

Ja ja, nou ja, we schrijven bijvoorbeeld ook heel veel over die docentenaanstellingen, hoe met tijdelijke docenten wordt gesold is echt belachelijk, die krijgen telkens een tijdelijke aanstelling, dan wordt het weer verlengd. Er zijn veel te veel studenten en veel te weinig docenten, dus ze hebben ze superhard nodig, maar ze durven ze niet een vaste baan te geven want dan zijn ze bang dat ze niet meer kunnen ontslaan, dus al die mensen werken zich helemaal het schompes en worden na een jaar weer weggetrapt. Je mag dan twee keer iemand een verlenging geven dus dat wordt dan met dubieuze constructies in een andere functie gezet, dus dan ben je eigenlijk studieadviseur maar dan moet je toch colleges geven, daar schrijven wij ook heel veel over. Dat heeft ook impact, want een van die docenten is ook een rechtszaak begonnen, toen zei de rechter ook van ja dat kan helemaal niet dat is belachelijk.

00:16:58 Sara Visser

Ja ja en ik hoor je zeggen van ja, dit gebeurt en dat is belachelijk, daar zit natuurlijk een opinie in. Doen jullie ook aan opiniërende stukken?

00:17:06 Frank Provoost

Ja, ja, ik zeg het ook iets te smeug maar het gaat erom dat het juridisch niet deugt. Zoals postbezorgers of bol.com bezorgers of bagagemedewerkers op Schiphol worden uitgezogen, zo gebeurt het eigenlijk hier ook met die docenten. De universiteit doet altijd alsof ze een soort nobel instituut zijn, maar ze zijn eigenlijk net zo erg met dat soort dingen. Dus die stukken erover zijn neutraal, los van de invalshoek dat die mensen slachtoffers zijn maar dat lijkt me prima journalistiek motief, maar opinie tuurlijk hebben we opinie maar dan staat er wel opinie boven. Dus dan vragen we aan mensen om dat op te schrijven, of we schrijven het zelf op.

Ander ding is misschien die klokkenluiders, die fraude bij psychologie, ik weet niet of jullie dat hebben meegekregen. Ja er is een zo een docent, die heeft allemaal onderzoek vervalst, en er zijn drie klokkenluiders en die hebben dat aangekaart en die werden in het begin doodgeknuffeld van oh wat goed dat jullie dat doen en 'ze krijgen de wetenschap schoon' en toen kwam er een onderzoek naar die publicaties en ze hadden gelijk want iets van maar vijf publicaties waren frauduleus. En toen wilden ze nog meer werk van die docent gaan onderzoeken van wat is er nog meer allemaal niet in orde en dat bleek allemaal uiteindelijk maar voor de helft gedaan te zijn, en dat rapport werd na twee jaar, die klokkenluiders hebben twee jaar in een soort limbo gehangen dat ze niet wisten wat er ging gebeuren, werd dat rapport stiekem on the side gepubliceerd dat werd dus niet openbaar gemaakt, dat hebben wij per ongeluk gevonden, en toen bleek dat al die publicaties die wel frauduleus waren die waren ook nog zwartgelakt, dus je kon niet zien wat er nou wel of geen fraude was, wat als gevolg had dat die klokkenluiders die dat zelf hebben aangekaart toen al hun eigen graf hebben gegraven want die wilden verder in de wetenschap, maar ze hadden meegewerkt onder dwang aan fraude en die wachtten dat onderzoek af van oké als dat onderzoek er is dan is eindelijk onze naam gezuiverd, want dan kan iedereen zien wat wel en niet fraude is en dat werd en wordt nog steeds geheimgehouden, dus die klokkenluiders zijn gewoon compleet de sjaak. Dus dat schrijf je dan nog wel op, maar na een maandje schrijf je een woedend commentaar dat het gewoon compleet belachelijk is.

00:19:43 Sara Visser

Jullie schrijven het commentaar dan?

00:19:43 Frank Provoost

Ja ja, nou ook anderen, maar ik heb het zelf ook wel een keer gedaan. En we hebben ook aan fraude-experts gevraagd van ja is het dan niet raar dat het niet openbaar wordt, en steeds een stapje meer en steeds meer informatie verzameld, en dan op een gegeven moment gewoon de genadeklap, de opinie, het stinkt wat jullie doen en het is belachelijk.

00:20:14 Sara Visser

En met als doel om?

00:20:17 Frank Provoost

Dat die artikelen openbaar worden, maar ook voor die klokkenluiders. Je hebt klokkenluiders nodig om misstanden te melden en dan zijn er eindelijk drie moedig genoeg en dan worden ze alsnog vertrappt, ja daar word ik echt pislank van.

00:20:36 Sara Visser

Oké goede anekdotes dit.

00:20:41 Frank Provoost

Ja ik zeg het niet alleen om op te scheppen, maar dat is waar het mee begon die vraag wat is nu het doel van de krant? Dit is het doel van de krant. Er is niets heiliger in de wetenschap dan de waarheid, om maar wat grote woorden te gebruiken, en dan heb je drie mensen, die overigens inmiddels allemaal psychologische hulp hebben omdat ze echt serieus zijn vermalen erdoor, maar er zijn dus drie mensen die moedig genoeg zijn om over hun baas iets te zeggen van die liegt, van wie ze volledig afhankelijk zijn. En dan kan je de wetenschap zuiveren door te zeggen van oke dat artikel is een leugen of dat boek deugt niet, wat de bedoeling is van de universiteit namelijk eerlijke wetenschap, en dan doe je het niet. Dat is het fundament van waarom de hele universiteit bestaat. Hoe kan je dat nou niet doen? Einde.

00:21:36 Sara Visser

*Oké ja nog even terug naar de lokale democratie, het meer overkoepelende thema van dit stukje. Er zijn natuurlijk best wel wat democratische uitdagingen. Het gaat niet heel goed met de lokale democratie, denk maar aan de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. Dus ja heeft de journalistiek daar ook een rol te vervullen. **Wat moet er beter, wat zouden ze beter kunnen doen om ervoor te zorgen dat die dingen ook beter lopen? [VRAAG 3]***

00:22:10 Frank Provoost

Eerst even een wedervraag: hebben jullie al gestemd voor de universiteitsraad?

00:22:13 Sarawitia Franken

Nog niet.

00:22:16 Frank Provoost

Gaan jullie het doen?

00:22:17 Sara Visser

Ja dat wel.

00:22:20 Frank Provoost

Weten jullie wat de universiteitsraad doet?

00:22:25 Sarawitia Franken

Nee eigenlijk niet.

00:22:28 Frank Provoost

Kijk, dit is nou precies het probleem. Dit is dan zeg maar onze gemeenteraad, de opkomst is meestal 20%, de vorige keer door corona 16, dat is natuurlijk vreselijk.

00:22:43 Sara Visser

Ja, en voelen jullie zelf daar een rol om?

00:22:47 Frank Provoost

Met twee pagina's en online staan we met een stuk over dat je moet gaan stemmen en wat de partijen willen, maar mensen moeten wel willen, het is net zoals met de gemeenteraad, je kan nog zo goed je best doen en de macht controleren, burgers betrekken en inspraakavonden houden, of podcasts maken of whatever, maar als mensen niet gaan stemmen en als ze de krant niet lezen, dan is het lastig. En natuurlijk is daar een rol en doet iedereen daar zijn best voor, als er gemeenteraadsverkiezingen zijn dan hebben wij ook wel stukken. Vorige keer hebben we helemaal een soort flowchart gemaakt dat je linksboven begint en uitwaaiert waar je terecht komt, maar in Leiden viel het nog wel mee toch, 40% ofzo?

00:23:45 Sara Visser

Nee het was iets boven de 50, dus hoger dan landelijk. Maar in Rotterdam was het 39.

00:23:55 Frank Provoost

Ja dat is natuurlijk diep triest maar het zijn ook wel een beetje gekke tijden toch, met allemaal van die boreale idioten die shit roepen in de kamer, Ongehoord Nederland die op de Nederlandse televisie allemaal complete bullshit mag verkondigen. Ja er zijn steeds meer wappies, dus dat is echt het grote probleem. En niet alleen van journalistiek maar ook van politiek en zo. Als een premier 58.000 affaires overleefd, wordt iedereen cynisch.

00:24:31 Sara Visser

Maar ik hoor dus dat je zegt dat er polarisatie is, dat is het grote probleem van de journalistiek, dat er steeds meer mensen die afhaken misschien ook.

00:24:46 Frank Provoost

Ja en we komen nu in een soort nieuw universum van dat mensen gewoon keihard staan te liegen in het parlement en overal. Mensen raken daardoor het spoor kwijt en denken laat maar, ik ga wel op facebook kijken wat er is gebeurd.

00:25:22 Sara Visser

En, zou je kunnen zeggen dat dat daar misschien ook meer ruimte is voor de journalistiek om meer in te zetten op wat je eerder al noemde bij die doelen, wat minder belangrijk was die gemeenschappelijkheid creëren, zou daar een oplossing kunnen liggen?

00:25:44 Frank Provoost

Ik heb niet het ei van Columbus ofzo, wat dan nu de truc is om iedereen aan boord te krijgen, er zijn gewoon te veel mensen afgedwaald denk ik. Het is best wel een treurige constatering, maar volgens mij kan journalistiek niets anders doen dan dat het al deed, namelijk uitzoeken hoe het zit en zo goed mogelijk. Maar als het kamp van mensen die niet boeit hoe het zit en die dat zelf willen bedenken nog steeds groeit, ja daar kan je niet zoveel tegen doen denk ik. Hebben jullie de laatste post van Thierry gezien op zijn insta? Er zijn nu de voorjaarsoverleggen dus het kabinet heeft geld nodig en dan gaan ze met al die oppositieleiders praten. Gister mocht Thierry bij Kaag en Rutte komen, had die zo een hele instapost gemaakt over 'ja die mensen snappen niet wat fossiele brandstoffen zijn want dat bestaat helemaal niet, fossiele brandstoffen komen gewoon uit de kringloop van de aarde, dat is gewoon heel normaal er kan niets fout gaan.' Ja dan kunnen we een heel mooi themanummer maken over waar komt aardolie vandaan, maar de gemiddelde FVD-fan zegt dan 'linkse oikofobe kutkrant daar hebben we helemaal niets mee te maken'.

00:27:19 Sara Visser

Dus mensen staan niet meer open voor elkaar?

00:27:23 Frank Provoost

Nee ze geloven in hun eigen bubbel. En ja ik heb niet de oplossing, als ik die had, had ik hier niet gezeten. Dan was ik de nieuwe Elon Musk.

00:27:35 Sara Visser

Is een moeilijke realiteit voor de journalistiek om mee te dealen dan?

00:27:37 Frank Provoost

Ja en het klinkt heel elitair maar ik denk dat wij er nog beter vanaf komen omdat er meer weldenkende mensen op de universiteit rondlopen. Onze fotograaf die schiet ook voor het Leidsch Dagblad en die wordt af en toe ook belaagd door van die complete wappies, dus dat die stiekem zijn foto's aan het ministerie van justitie geeft ofzo. Maar ja volgens mij kan je niet meer dan common sense ertegenover zetten en hopen dat het dan maar overwaait ofzo.

00:28:29 Sara Visser

In hoeverre voel je een democratische plichtsbesef als journalist en hoeverre leeft dat hier? [VRAAG 4]

00:28:35 Frank Provoost

Hahaha, klinkt wel heel mooi. Het leeft heel erg want we gaan straks de vlag hijsen van de universiteit Leiden en er allemaal omheen staan. Maar ja nee dat is een beetje wat ik net uitlegde, hoe wij betrokken zijn bij sommige onderwerpen, dat vind ik democratisch plichtsbesef, dus wie bepaald wat er gebeurt en gaat dat eerlijk en is het resultaat ook eerlijk? Dat is het eigenlijk. Dat kan van de koffiejuffrouw zijn tot aan de professor.

00:29:16 Sara Visser

En, is dit iets waarvan je het idee hebt dat dit onder andere Leidse media ook net zo speelt?

00:29:30 Frank Provoost

Ja, ik denk iedereen voor zijn eigen parochie wel. Het Leidsch Dagblad zal dat ook denken als ze bij de gemeenteraad zitten, Sleutelstad ook. Ja dat lijkt me wel, het korte antwoord is ja.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:29:56 Sarawitia Franken

Dan gaan we door naar het volgende thema: eigenschappen van de lokale journalist.

00:29:59 Frank Provoost

Dat vind ik ook een mooie ja. Ik ben benieuwd.

00:30:01 Sarawitia Franken

Ik ben benieuwd, zit je zelf eigenlijk al lang in het vak?

00:30:07 Frank Provoost

Even kijken al ja, ik denk al zo'n 20 jaar.

00:30:10 Sarawitia Franken

En altijd lokale journalistiek?

00:30:12 Frank Provoost

Ik schrijf ook voor NRC.

00:30:16 Sarawitia Franken

Want hoe ben je begonnen, zeg maar, heb je eerst een opleiding gedaan?

00:30:19 Frank Provoost

Ja, ik heb hier Nederlands gestudeerd en stage gelopen bij de Mare. En toen heb ik de master journalistiek gedaan in Amsterdam. Dat was het eerste jaar dat die er was. Alleen in Rotterdam en Groningen was er toen een journalistiekmaster waar je 4000 euro voor moest betalen en precies in dat jaar begon de UVA en daar hoefde je niets te betalen, maar het was wel een strenge loting. En toen had ik die gelukkig gehaald, maar je mocht nog niet afgestudeerd zijn dus toen had ik mijn scriptie nog niet ingeleverd. En toen kon ik stage lopen bij Volkskrant en NRC en toen heb ik gefreelanced en toen kon ik hier gaan werken als eindredacteur en toen net zo lang gebleven tot ik hoofdredacteur werd. En ondertussen ook nog freelancen voor NRC.

00:31:16 Sara Visser

Is dat het leukste, hoofdredacteur?

00:31:19 Frank Provoost

Nee, denk ik niet. Ik ben diep ongelukkig. Nee ja het is het eigenlijk wel.

00:31:28 Sara Visser

Waarom?

00:31:31 Frank Provoost

Ja dat weet ik eigenlijk niet.

00:31:34 Sarawitia Franken

Al die lastige vragen.

00:31:38 Frank Provoost

Maar het leukste is uiteindelijk gewoon schrijven daar kom ik eigenlijk toch te weinig aan toe. Alleen het leukste is natuurlijk dat je de baas bent, ik ben niet graag de baas maar ik vind het wel leuk dat je kan bepalen wat er gebeurt, dat klinkt een beetje tegenstrijdig, maar ik bedoel een baas van de tekst, ik ben niet de baas als in 'jij gaat dit doen', maar het toffe is eigenlijk dat omdat ik weet hoe het er bij die grote kranten aan toe gaat, dit is eigenlijk de perfecte balans. Ik kon voor NRC doen wat ik wil en dan heb ik dit er gewoon als hoofdbaan bij, maar we hebben heel veel vrijheid in wat we doen, dat is het eigenlijk. We zijn met veel te weinig, daarom zei ik eigenlijk de baas is niet leuk, vroeger was je baas en dat had je ook nog twee eindredacteuren dus dan deden anderen eindredactie en dan kon je nog gewoon schrijven. Maar dat is allemaal wegbezuinigd, dus nu moet ik altijd eindredactie doen. Maar wij hebben helemaal geen territoriumdrift of onderlinge concurrentie, iedereen kan gewoon doen wat die wil en het is niet zoals bij de Volkskrant dan schrijf je alleen over hoger onderwijs en de universiteit ofzo, dan heb je zo een beperkte niche.

00:33:11 Sarawitia Franken

Maar je zegt je hebt te weinig mensen, kan je daardoor ook alle onderwerpen niet coveren. Heb je dat idee?

00:33:20 Frank Provoost

Ja je wil natuurlijk altijd langer en meer tijd voor alles en meer mensen om uit te zoeken, maar het gaat op zich beter, we hebben een paar jaar geleden in ieder geval na heel veel zeuren iemand erbij gekregen. Maar mijn punt is dat je hier alles kan doen wat je wil, zolang het meer iets met de universiteit of met Leiden te maken heeft. Dus je kan de ene week een Nobelprijswinnaar interviewen en de andere week een of andere hiphopartiest. En dat kan natuurlijk nooit bij een grote krant, want dan doet of de natuurkundeman dat of het behoort tot de cultuurredactie. Dus wat dat betreft is het hier echt een soort speeltuin, plus dat je dan ook niet de onderlinge politiek en haat en nijd hebt, omdat je gewoon een hele kleine club hebt die elkaar allemaal aardig vinden, dus het is gewoon een hele toffe sfeer. Dus daarom is het ook leuk om de baas te zijn, ik zou niet de baas van NRC willen zijn. De ene week moet je dan weer een boze lezer troosten die een fokke en sukke heeft gezien die hij echt niet vond kunnen en daarna moet je weer een of ander conflict beslechten tussen twee mensen die elkaar haten, dat lijkt me allemaal vreselijk. Dus hier ben ik nu de baas van de speeltuin en dat is eigenlijk veel leuker.

00:34:50 Sarawitia Franken

Je hebt dus allebei gedaan, en nog steeds, landelijk en lokaal. Maar wat zijn dan de eigenschappen waarover een lokale journalist moet beschikken? [VRAAG 5]

00:34:59 Frank Provoost

Ik weet niet of dat nou zo heel erg verschilt. Want je moet gewoon zorgen dat je erbij bent en dat je een netwerk hebt en dat je mensen kent, maar dat geldt natuurlijk overal. Omdat die grote redacties zo verkaveld zijn dat iedereen zijn eigen stukje heeft, dan moet je daar ook iedereen van D66 te vriend gaan houden omdat dat jouw portefeuille is. Hier is dat dan de voetbalclub UVS of de tuinvereniging het gouden hekje, of studentenvereniging, dus je moet zorgen dat mensen je vinden en dingen met je willen delen, ik weet niet of dat nou specifiek lokaal is.

00:35:47 Sarawitia Franken

Wat jou betreft zijn er niet echt verschillen eigenlijk?

00:36:00 Sarawitia Franken

Ja wat ik bijvoorbeeld veel heb gehoord, is dat je ertegen moet kunnen, dat waar je werkt, dat dat ook je woonplek is. Dus dat je ook op straat aangesproken kan worden, je bent meer benaderbaar want je schrijft over iets dat hier 100 meter verder gebeurt.

00:36:17 Frank Provoost

Ja wat dat betreft is het dan misschien kleffer ofzo, de ene week geef je de wethouder van D66 op zijn flikker in de krant en de week daarna moet je daar weer mee dealen, dan zit je weer bij de gemeenteraad ofzo. Maar ja ik denk dat dat ook wel geldt als je AJAX-verslaggever bent bij het AD ofzo, dan moet je ook weer naar Van der Sar als je al hebt gezegd dat Overmars een viespeuk is. En dat het dan op straat ook gebeurt ja.

00:36:51 Sarawitia Franken

Maar heb je dat wel eens als je over straat loopt dat er mensen, studenten, hoogleraren jou aanspreken op iets wat je hebt geschreven? Wat in de Mare stond?

00:36:59 Frank Provoost

Ja soms maar ik vind dat er ook bij passen. Je moet ook gewoon verantwoordelijk zijn, ten eerste moet je je werk leuk vinden anders moet je het niet doen. Als je de hele dag bezig bent met quotes uit mensen trekken en iemand verleiden om iets tegen jou te zeggen, is het dan erg als ze je op de markt op zaterdag aanspreken? Ja dan had je het niet moeten doen toch, is precies hetzelfde als hoe kan ik nee zeggen dat jullie opnemen als ik dat iedere dag zelf doe?

00:37:50 Sarawitia Franken

Nou je zegt dus een goed netwerk hebben, goed kunnen omgaan met mensen die je tegenkomt en een beetje ertegen kunnen dat je de ene week over de wethouder schrijft en de volgende week met een andere insteek, nog andere dingen? Eigenschappen?

00:38:14 Frank Provoost

Ja volgens mij helpt het toch gewoon, als jij een lokale journalist bent, dan is je netwerk letterlijk overal om je heen. Dus je hoeft niet eerst naar die bunker van de tweede kamer, je hoort van je kinderen wat er op school gebeurt, of je vriendin zit ergens in een clubje van de universiteit waar ook iemand werkt.

00:38:36 Sarawitia Franken

Dus je antennes staan altijd aan?

00:38:38 Frank Provoost

Ja, het is eigenlijk alleen maar een voordeel. Ik denk dat het gewoon de algemene aasgierenmentaliteit is die je toch als journalist moet hebben. Dat je interesse veinst en altijd in je achterhoofd denkt van 'maar is het niet ook een vet verhaal?' En of dat nou lokaal of landelijk is, maakt volgens mij niet uit.

Ik denk wel dat er lokale journalisten zijn die echt denken dat ze Leiden zijn. Ik lees dan weleens van die rubriekjes in het Leidsch Dagblad, een zo een gast gaat al die feestjes af, Sleutelstad doet dat ook wel die verslaan dan de intocht van sinterklaas en zo alsof het iets supergroots en belangrijks is. Die willen dan zelf deel uitmaken van het nieuws ofzo, wij zijn wat dat betreft meer autist en gaan liever met ons kladblokje achteraan staan.

00:39:48 Sarawitia Franken

Van jullie hoeft Leiden niet door je aderen te stromen?

00:39:49 Frank Provoost

Nee, wij zijn toch meer onafhankelijk en een beetje van een afstand. Wij gaan niet op de dies zelf iets doen om gezien te worden.

00:40:01 Sara Visser

Terwijl jullie wel officieel van de universiteit zijn?

00:40:06 Frank Provoost

Dat is altijd ook al een eeuwig conflict, er zijn altijd om de zoveel tijd mensen die zeggen, waarom betalen we de Mare? Dit is slecht nieuws, fraude, zwartgelakte rapporten, waarom zouden we dat betalen? Dat is natuurlijk omdat het de universiteit is en iedereen leert om kritisch na te denken en dan moet je ook kritisch op je eigen instelling zijn, maar dat moet soms weleens verduidelijkt worden. Nu gaat het allemaal goed hoor maar sommige bazen denken er weleens anders over.

00:40:46 Sara Visser

Ja was er conflict naar aanleiding van die camera's?

00:40:48 Frank Provoost

Nee er was gewoon, hoe zeg je dat, ruis op de lijn. Ze waren er gewoon niet blij over, en zeker niet als de NOS nog komt en de Volkskrant en zo. Ze hebben ons ook nog de schuld gegeven dat het onjuiste berichtgeving was en suggestief maar uiteindelijk zijn ze allemaal uitgezet.

00:41:15 Sara Visser

Voelen jullie extra veel druk door de communicatieafdeling die meekijkt dat alles heel correct verloopt?

00:41:23 Frank Provoost

Nee, maar dat gebeurt ook niet want wij zijn echt compleet onafhankelijk. Er is wel gelazer over soms, maar het is niet zo dat zij alles zien of daartussen zitten. Het probleem is meer dat zij indirect ertussen zitten door mensen onder druk te zetten om niet met ons te praten. Maar dat gebeurt natuurlijk op steeds meer plekken overal. Maar dat is hier wel erg. Redacteuren maken afspraken en dan belt die persoon terug van ja de communicatieafdeling zei dat ik het niet moet doen.

00:42:05 Sara Visser

Dat is wel lastig, lijkt me.

00:42:12 Frank Provoost

Ja. Het is meer een kat en muisspel, het is niet zo dat zij controleren wat zij doen. Jullie hebben het ook een keer gehad, er heeft toen een keer een student een filmpje gemaakt over die bewoners van dat Doelencomplex wat gesloopt zou worden en dat werd vertoond ofzo en dat mocht toen ook niet vertoond worden van de communicatiedienst. Moet je nagaan bij de opleiding journalistiek.

00:42:50 Sarawitia Franken

Ja volgende vraag: vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:42:57 Frank Provoost

Ja. De camera's staan uit, de klokkenluiders zijn nog niet geholpen maar de universiteit heeft wel gezegd dat er haast mee gaan maken. De tijdschriften kunnen het wel onthullen, die willen dat eigenlijk niet want dat is slecht voor hun eigen naam, maar daar gaat de universiteit nu achteraan zitten. Die vaste contracten mensen, een ervan heeft dus bij de rechter afgedwongen. Dat lijkt me allemaal heel erg nobel.

00:43:36 Sara Visser

Dus dan kom je toch weer een beetje aan de kant van het is niet alleen betekenisvol, omdat je je controlerende taak kan uitvoeren, maar ook omdat er daarna dingen worden opgelost?

00:43:47 Frank Provoost

Ja, zeker. Maar het is niet dat we elke week zo een groot stuk hebben. Afgelopen halfjaar was het opeens heel vaak dat het gebeurde, het is natuurlijk vaker dat je veel minder impact hebt en dan lopen wij ook allemaal te klagen maar dat is buiten je macht. Maar dan is het nog steeds betekenisvol dat je opschrijft hoe het zit of zou moeten zitten.

00:44:19 Sarawitia Franken

Dat je dan eventueel een aanleiding kan zijn voor verandering.

00:44:24 Frank Provoost

Ja. Soms kan dat wel jaren duren en soms gaat het snel. Dus ja ik vind dat zeker betekenisvol. Journalistiek op breder level, het is sowieso betekenisvol om journalist te zijn. Er zijn veel te veel persvoorlichters en spinners en mensen die de waarheid de verkeerde kant opduwen, dus dat andere leger moet ook groeien. En dat is meer fundamenteel maar wat wij doen vind ik zeker betekenisvol, en nogmaals, ik zit nu even naar de krant te kijken die nu uitkomt morgen. Dat gaat allemaal niet morgen de wereld veranderen, maar er is wel een cool verhaal van hoe wij op apen lijken, en terrorisme dat is meer gewoon opvoeding, dat klinkt een beetje ouderwets maar ik vind het prima dat mensen dit kunnen lezen, beter dit dan facebookaccounts doorploegen.

00:45:33 Sara Visser

Is het ook een van de doelen van de Mare om de gemeenschap met elkaar te verbinden? [VRAAG 7]

00:45:39 Frank Provoost

Jawel ja. Dat is ook weer net zoals we de vlag niet hijsen voor de democratie, doen we dit ook niet. Maar de universiteit is een superversnipperd iets, want iedereen heeft zijn eigen universiteit, vakje, hokje, dus het is natuurlijk heel nuttig dat de aponderzoeker nu ook weet dat er bij rechten iemand is die terroristen in Mali heeft gesproken, of in Senegal vrouwen die moeite hebben met scheiden. Tuurlijk dat is ook gemeenschap. En bij de universiteit weten de professoren niet wat de studenten doen en andersom, waarom ze allemaal zo ongelukkig en gestrest zijn tegenwoordig en stresslevels en zelfmoordcijfers omhoog schieten, andersom weten studenten niet dat docenten allemaal klotecontracten hebben, maar ook gewoon vakinhoudelijk, het is wel handig misschien dat je als rechtenstudent ook weet dat er een van de beste natuurkundigen hier ook zit. En dat je dan dus weet van oh dit is allemaal Universiteit Leiden. Dit is allemaal onze familie.

00:46:55 Sara Visser

Dus je brengt mensen indirect met elkaar in contact op zo een manier?

046:58 Frank Provoost

Ja, jawel. Zeg maar bij wijze van spreken bij natuurkunde weet al niet eens iedereen van elkaar wat ze doen. Daar hebben ze die praatjes, elke week, dat iemand zijn eigen onderzoek uitlegt. Die dude zit helemaal achter aan het eind van de gang, de hele tijd achter zijn laptop: geen idee wat hij doet? Nou dus als wij dan iemand voor microfoon trekken zijn dat dus zeker ook verbindende kwaliteiten.

00:47:21 Sarawitia Franken

Ja. En zijn er ook nog andere manieren?

00:47:26 Frank Provoost

Nee, Dat was het wel denk ik. Ja, tenminste. Als wij natuurlijk letterlijk 100 demonstranten samen krijgen is dat ook een soort van verbinden toch?

00:47:30 Sarawitia Franken

Ja wel samen achter een doel staan.

00:47:38 Frank Provoost

Dan komt dan ook weer de communicatiedienst kijken, dus die zijn er dan ook een keer bij [lacht]. Ook soort verbindend.

00:47:46 Sarawitia Franken

Ook nog debat gevoerd of op straat?

00:47:46 Frank Provoost

Ja nee, ja. Maar dat lijkt me wel het voornaamste.

00:47:53 Sara Visser

Is dat ook dan een soort discussieplatform creëren misschien?

00:47:58 Frank Provoost

Ja, dat wel. Maar dat kan wel beter vind ik. Ja, het is ook lastig. We zoeken heel vaak ook gewoon opinieschrijvers, gewoon in de krant of online, of weet ik veel, om stukken te maken. Maar mensen hebben het dan te druk, of vinden het eng om zich uit te spreken omdat hun baas het dan leest of zo, dus. Maar dat is zeker ook een. Dat is wel een belangrijk punt.

00:48:24 Sara Visser

Waarom moet dat beter? Ook vanwege dat verbinden?

00:48:28 Frank Provoost

Ja. Ja, wij zijn natuurlijk ook maar met zijn zessen die, en een paar columnisten. Die elke week die pagina's vullen. Maar ik wil – het gebeurt wel hoor, maar dat kan altijd wel meer – dat gewoon geluiden rechtstreeks van studenten en docenten komen, maakt niet uit waarover. Gewoon dat we weten wat er leeft. Maar als dat dan niet lukt, dan maken we gewoon zelf een stuk van, bij wijze van spreken. Stel dat we een promovendus zouden vragen over waarom die worden uitgebuit. Waarom hoogleraren eigenlijk promovendi soort van misbruiken voor rottige klusjes of zo. En iemand durft dat niet te maken, dan maak je gewoon een redactioneel stuk. Dus dan gaan we gewoon samen op zoek naar 20 mensen die dat wel of niet anoniem willen vertellen. Dus uiteindelijk komt dat stuk er wel. Maar het is gewoon altijd fijn om een soort hartenkreet vanuit de gemeenschap zelf ook te kunnen afdrukken.

00:49:31 Sara Visser

Ja, echt persoonlijk. Dus je bent ook als een platform, waar mensen hun opinies kunnen verkondigen.

00:49:35 Frank Provoost

Ja, ja. Jazeker.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:49:41 Sarawitia Franken

Oké, nou dat was alweer dit theemaatje. En dan journalistieke functies. We hebben natuurlijk de wetenschappelijke literatuur al helemaal goed uitgeplozen en daarin worden eigenlijk heel veel functies, dus doelen van de journalistiek benoemd. Maar er zijn drie functies die heel vaak terugkomen en dat is het controleren van de macht, dus wat je eerder al zei, het informeren van mensen en het verbinden van mensen. Als je dat zo hoort, hoe zou je het kunnen rangschikken van wat jij zelf het meest belangrijk vindt naar minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:50:19 Frank Provoost

Ja, denk toch, volgens mij de volgorde die jij zei.

00:50:24 Sarawitia Franken

Controleren, informeren, verbinden.

00:50:29 Frank Provoost

Ja. Alleen, ik twijfel een beetje om die eerste twee om te wisselen. Ik vind denk ik controleren belangrijk, maar dat gebeurt natuurlijk niet altijd zo. Er gaan ook heel veel dingen gewoon goed. Dus als je zou uitrekenen, van ja leg alle kranten op een stapel, dan zal informeren natuurlijk bovenaan staan, denk ik en controleren... en dan misschien verbinden en dan controleren. Maar, dat is gewoon, meer van ja.

00:51:00 Sarawitia Franken

Dat gebeurt vaak.

00:51:01 Frank Provoost

Ja, dat is de praktijk. Maar je hebt natuurlijk niet elke week een enorme scoop ofzo?

00:51:06 Sara Visser

De praktijk hoeft niet overeen te komen met...

00:51:08 Frank Provoost

Nee, nee, de doelen, dan vind ik: controleer informeren verbinden. Dat is de volgorde.

00:51:15 Sarawitia Franken

Oké, en wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:51:19 Frank Provoost

Persvoorlichting.

00:51:29 Sara Visser

Want? Waar we eerder al over hadden?

00:51:31 Frank Provoost

Ja dat dichttimmeren van informatie. Dat ze steeds meer dingen... We gaan dus naar al die vergaderingen, faculteitsraden en de universiteitsraadraden. Nou, je merkt dat zodra dingen gevoelig worden, dan worden ze meer in en besloten gedeelte gestopt. Dus dat is een beetje alsof de Tweede Kamer zegt van: oké, jongens, alle pers naar buiten, alle publiek naar buiten. Dat gebeurt soms ook wel, maar dan gaat het over, weet ik veel bommen op Afghanistan of zoiets. Maar niet over nieuwbouw bij het Lipsius ofzo. En dat zie je nu gebeuren. Dus, mag ik daarbij zelf niet dingen geheimhouden? Nou ja, dat hele persvoorlichting verhaal. Dat mensen ontmoedigd worden om met ons te praten. Actief. En, zij spelen dat ze verantwoordelijk zijn voor het personeel, dus dat alles wat je aan personeel zou vragen eigenlijk via voorlichting zou moeten. Wat natuurlijk een compleet absurd gedachtegang is, maar, afhankelijk van de hiërarchie, houden mensen zich daaraan. Want ja, als de persvoorlichting Jaap de Jong belt, van hé je mag niet met de pers praten. Ja, dan is Jaap de Jong wel veilig en onafhankelijk en hoogleraar genoeg om te zeggen van yo doe. Maar als het iemand is die net is aangesteld of afhankelijk is van zijn baas. Die luistert natuurlijk er wel naar. Dus dat is een groot probleem.

00:53:10 Sarawitia Franken

Het is opvallend, want iedereen van de Mare noemt dit en andere kranten ook, maar niet per se. Dus omdat jullie waarschijnlijk met de universiteit maken hebben, is dat voor jullie echt een groter ding.

00:53:19 Frank Provoost

Ja ja, dat is ook zo, ja.

00:53:22 Sara Visser

Is dat dan ook echt meer geworden?

00:53:27 Frank Provoost

Grappig, jullie hebben natuurlijk ook het overzicht. Dat is zeker meer worden. Maar je kan ook gewoon zien. Ik weet niet precies de getallen uit mijn hoofd, maar kijk maar naar de uitbreiding, dat zou je moeten uitzoeken hoe veel communicatiemedewerkers de universiteit had 10 jaar geleden en nu. Ja dat is echt skyhigh. Elke faculteit heeft nu een compleet leger van persvoorlichters. Die allemaal leuke instaposts maken en zo.

00:53:49 Sarawitia Franken

En jullie zijn met zes.

00:53:54 Frank Provoost

Ja. Nee en dat is natuurlijk, dat heeft toch ook weer met dat lokale te maken. Die politiek verslaggever van het AD. Die heeft dan een keer de wethouder van D66 beledigd, en moet hem daarna weer hebben. Maar wij komen telkens bij dezelfde persvoorlichter uit. Dat is gewoon één grote trechter. Ja, dat is natuurlijk compleet onwerkbaar, want hoe kan zij nou in een week antwoord geven over camera's, fraude, et cetera? Dus en dan snap ik het eigenlijk wel – en dan spreek ik mezelf een beetje tegen – maar dat is zo'n groot belangrijkste dossier, dan snap ik dat ze zeggen van oké, iedereen mond houden, ga naar persvoorlichting. Maar het gaat over alles. Het gaat over Susan die had een keer een stuk – dat is mijn ultieme voorbeeld altijd – over scammers van kamers, dus worden veel buitenlandse studenten opgelicht met fake kamers. Dus je hebt een heel mooie flashy site en dan ja, iedere normale Leidse

student snapt dat het fake is, maar je ziet zeg maar airconditioning binnen hangen dus het moet gewoon ergens in Singapore zijn ofzo. Maar als jij weet ik veel uit Colombia komt of zo. Ja, geen idee, het zal wel. Dus nou had ze allemaal van die fraudeurs opgespoord en geconfronteerd. En toen bleek dat de universiteit had bij rechtenfaculteit iemand in dienst genomen, als student assistent die zeg maar internationale studenten actief ging waarschuwen van trap hier niet in. Nou, super leuk. Mochten we niet spreken. Want het was te gevoelig.

00:55:33 Sara Visser

Waarom was dat te gevoelig?

00:55:37 Frank Provoost

Ja, omdat... ja geen idee eigenlijk. Nooit goed antwoord ook gehad. Maar zij zeggen dan, hé, wij zijn verantwoordelijk voor het personeel en dan doen wij namens die mensen het woord. Dat meisje die tiktoks maakt voor de universiteit?

00:55:55 Sara Visser

Ja?

00:55:57 Frank Provoost

Die mogen wij niet spreken.

00:55:57 Sara Visser

Terwijl die het zelf waarschijnlijk niet zo erg zou vinden.

00:56:06 Frank Provoost

Nee, nee. Maar dat is zeg maar, dus die afhankelijkheid. Zij werkt natuurlijk ook waarschijnlijk indirect voor de communicatieafdeling, maar zij moet dus aan degene die ons nee verkoopt vragen of ze mag meedoen. Als die nee zegt, dat is haar directe baas. Dus dan gaat ze dat niet doen.

00:56:25 Sara Visser

Maar je hebt nergens in een contracten ondertekend dat je niet mag praten, maar zo voelt het dan toch?

00:56:29 Frank Provoost

Nee, maar... Stel, wij willen jullie interviewen over jullie grote project en Jaap de Jong zegt nee, mag niet. Ik doe het woord. Ga je het dan wel doen? Als je weet dat hij het morgen leest?

00:56:46 Sara Visser

Ik zou mijn cijfer even afwachten denk ik haha.

00:56:50 Frank Provoost

Ja. Dat is met haar dus precies hetzelfde hè? Dat is gewoon directe baas die zegt dat je niet mag doen en die zegt tegen ons van je mag haar niet spreken, ja. Wij vinden het niet erg om haar alsnog te spreken en dan ruzie te hebben. Maar als het je directe baas is, is het totaal anders.

00:57:04 Sarawitia Franken

Ja, het is dus eigenlijk echt heel moeilijk om mensen van de universiteit te spreken?

00:57:07 Frank Provoost

Nou alleen, zij spitsen het dan toe op beleid. Dus als zeg maar iemand morgen de Nobelprijs wint, dan is dat wetenschap ofzo, of gewoon sowieso onderzoek over apen of terrorisme of zo. Daar gaan ze echt niet tussen zitten. Maar zodra het beleid raakt. Ja, tiktok, ja, what the fuck. Dus dat is een grote uitdaging. En zeg maar alle, daar hebben we het ook al over gehad, dat hele schisma dat niets meer waar is. Dat is natuurlijk de allergrootste uitdaging, vind ik. Maar dat geldt niet specifiek voor ons, maar voor de journalistiek.

00:57:45 Sara Visser

Dat is ook een uitdaging.

00:57:47 Frank Provoost

Ja, en nogmaals wij hebben het dan relatief gemakkelijk. Omdat we minder wappies hebben op de universiteit. Ik zeg nu, wappies is natuurlijk een beetje flauw hè. Het gaat natuurlijk over veel meer, gaat ook over ontleding en dat mensen geen nieuws meer volgen als onder de 30 zijn. Of in ieder geval niet, vaak niet neutraal nieuws, laat ik zo zeggen. Je krijgt zeg maar youtubers of, weet ik veel andere kanalen waar in ieder geval al mening in zit. Zoals van Amerika fox of zo. Maar dat gaat natuurlijk hier, ik zie het ook bij mijn eigen kinderen, die kijken ook geen nieuws. Maar die kijken we allemaal van die debaters op YouTube en zo. Dus ja, dat vind ik wel een grote uitdaging, hoe dat verder moet.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:58:43 Sarawitia Franken

*Ja nog een kans om het rooskleurig af te sluiten. **Wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek?** [VRAAG 10] *Hoeft niet rooskleurig natuurlijk.**

00:58:57 Frank Provoost

Nee, nee. [lange stilte] Kut, moet positief zijn.

00:59:11 Sarawitia Franken

Nee, gewoon wat jezelf denkt, de toekomst van de Leidse journalistiek.

00:59:17 Frank Provoost

We gaan toptijden tegemoet. Nee, ik weet niet zo goed wat ik ervan verwacht eigenlijk. Nee, ik weet niet zo goed wat ik ervan verwacht, eigenlijk. [lange stilte] Ik heb geen flauw idee.

00:59:33 Sarawitia Franken

Is het niet iets waar je als hoofdredacteur mee bezig bent dan?

00:59:34 Frank Provoost

Ja, jawel.

00:59:36 Sara Visser

Gaat de goede kant op, de slechte kant...?

00:59:36 Frank Provoost

Ik vind, ja dan wordt het zo'n promotiepraatje, ik vind dat het wel de goede kant op gaat. We hebben echt veel meer goede onthulling in de afgelopen jaren, veel meer dan vroeger. Dus dat gaat heel goed.

00:59:55 Sarawitia Franken

Waar ligt dat aan denk je?

00:59:57 Frank Provoost

Het licht aan... Een beetje wankele theorie, maar volgens mij ligt het aan corona aan een soort restyling die we zelf eigenlijk hebben gedaan. We hadden nooit geld voor een restyling, vroeger maakte gewoon als gekken kranten die volstaan met allemaal berichtjes die eigenlijk niet per se belangrijk waren, maar dat deden we dan eenmaal. Omdat we dan eenmaal, weet ik veel een korte kolom nieuwsberichten wilde hebben of zo. En toen kwam corona en ging alles online. Toen hadden opeens zeeën van tijd voor een stuk. Er was geen wekelijkse deadline meer. Daardoor kregen we opeens allemaal goede uitzoekverhalen over Thierry Baudet z'n jeugd en zo. En toen ging het daar bij bij Rechten helemaal los met al die Cliteur en al die lui, dus daar konden we heel veel over schrijven. Nou daarna gingen we langzaam weer beginnen, maar toen hadden we, omdat we zoveel geld hadden uitgespaard met online, konden we eindelijk de restyling doen. En nou zijn we gewoon een beetje een andere krant geworden. Dus gewoon alle ballast weggegooid. Niet per se zoveel nieuwspagina's met korte berichten of zo. Want die een prijs heeft gewonnen, waarvoor, dat doen we gewoon allemaal niet meer. Gewoon wel gewoon goede uitzoekverhalen. En dat is echt een grote verbetering. We zijn eigenlijk minder de AD-site geworden die alleen maar nieuws, nieuws, nieuws, bners, bners, bners. En gewoon meer, weet ik veel, NRC of de Groene Amsterdammer ofzo.

01:01:39 Sara Visser

Online is eigenlijk een positieve ontwikkeling voor jullie geweest, dus.

01:01:44 Frank Provoost

Ja behalve natuurlijk dat je nog wel lezers mist. Omdat je opeens concurreert met de hele wereld. Niet meer nog een vaste plek hebt in alle universitaire gebouwen. Dat is natuurlijk een belangrijk monopolie. Online is natuurlijk... merk je wel dat alleen de greatest hits het super goed doen en de rest niet. Het apen verhaal zal nog goed scoren of zo, als ik naar deze krant kijk. De rest... ja nobody cares. Maar ik

vind het belangrijk is dat ze het allebei lezen, en daarom is de krant nog wel belangrijk. Maar online was zeker een goede, soort wake up call of zo.

01:02:14 Sarawitia Franken

Een soort blessing...

01:02:28 Frank Provoost

Soort van. Ja gek genoeg wel, denk ik.

01:02:33 Sara Visser

En als je dan kijkt naar de toekomst van de doelen van de journalistiek om nog even een cirkel rond te maken, gaat dat dan wat betreft Mare in ieder geval de goede kant op, begrijp ik? Dat jullie meer tijd hebben voor onderzoeksverhalen?

01:02:47 Frank Provoost

Ja, jazerker, gewoon nog scherper kiezen, dat heeft gewoon, dat heeft gewoon geholpen. En ehm. Het zou ook wel toeval zijn dat ze dan door corona dachten ze van laten we camera's op gaan hangen, dus. Ja, dat was toch mooie bijvangst en zo. Maar dit is gewoon, ja er is gewoon heel veel aan de hand, dus er is voor ons heel veel om over schrijven. En, dat gaat ook over, wat ik net zei, die geestelijke gezondheid van studenten of zo. Daar schrijven we ook heel veel over. En dat heeft natuurlijk minder impact. Daar los je het probleem niet mee op of zo, maar het is wel belangrijk dat je erover schrijft. Dus he gaat heus niet alleen over de grote onthulling ofzo. Het gaat ook over dat je gewoon ja betere, gewoon beter kiezen.

01:03:33 Sara Visser

Meer kwaliteit dan kwantiteit. En geldt dat ook voor de rest van de Leidse journalistiek?

01:03:35 Frank Provoost

Ehm nee.

01:03:43 Sara Visser

Oh, dus dat is een negatiever toekomstbeeld?

01:03:52 Frank Provoost

Ja, ik weet het niet zo goed. Ik vind heel veel dingen slecht, maar ik zie ook wel weer goede dingen. Sleutelstad heeft nou weer zo'n podcast over armoede en zo. Dat vind ik echt te gek. Maar ik vind af en toe dat het Leidsch Dagblad gewoon echt de plank misslaat. Ik heb gewoon het idee dat ze niet alles kunnen. Dat het gewoon vol moet. Mijn ultieme voorbeeld was laatst een keer, was Drie Oktober, toen hadden ze zo'n repo over het haring en wittebrood uit delen en daar stond gewoon halverwege "Wil je live meekijken? Klik dan hier." Dus er heeft gewoon iemand één op één gewoon copy paste, gewoon in de krant. Niemand die dat nog nakijkt of zo. Bij ons gaan al die blaadjes, daardoor was het gisteren zo laat, dan gaat iedereen al die bladeren nog proeflezen en de fouten eruit halen. Hoe kan, hoe kan nou

op de voorpagina staan “klik hier”? En dat is gewoon vaker, dat is gewoon. Dingen nieuws gemaakt worden die helemaal geen nieuws zijn. Ik vind het gewoon niet zo'n goede krant, daar komt het op neer.

01:05:15 Sarawitia Franken

Oké, te gehaast.

01:05:16 Frank Provoost

Ja maar, maar volgens mij is het gewoon nood. Kan het ook niet anders, omdat ze niet genoeg mensen hebben.

01:05:21 Sara Visser

Te weinig fte's.

01:05:25 Frank Provoost

Maar ik weet niet precies hoeveel ja, ik weet niet hoeveel ze hebben hoor, dus.

01:05:28 Sara Visser

Ze zijn nu met z'n 16'en geloof ik. Van 40 naar 16.

01:05:33 Frank Provoost

Van 40 naar 16, ja moet je nagaan, hè? Dat is gewoon meer dan de helft. Hè? En dat is gewoon, wat is het, 8, 10, 12 pagina's per dag vullen? Het regiokatern? Ja, dan moet je wel luchtfoto's van Leiden gaan plaatsen elke dag of. Dat is wat ik bedoel. Ga dan, maak er dan een tabloid en, of weet ik veel een apart kleiner katern. Weet ik veel, bedenk iets. Maar flikker gewoon een hoop weg en doe gewoon dingen beter.

01:06:01 Sarawitia Franken

Wat jullie eigenlijk ook hebben gedaan na corona?

01:06:03 Frank Provoost

Ja, ja. Wij hebben natuurlijk de luxe dat we een weekblad zijn. Moet je nagaan, 16. Holy Shit. Wij maken 16 pagina met zijn zessen en dat is best wel aanpoten. En daar hebben we een week voor. Dus ja, hoe krijg je dat ooit vol joh. Nou dat bevestigt precies mijn zorgen. Dus maak desnoods een dunnere krant of zo.

01:06:36 Sarawitia Franken

Nou goede tips, goede tips voor het Leidsch Dagblad.

01:06:39 Frank Provoost

Moet ik dan nou straks ook allemaal in november gaan zeggen.

01:06:43 Sara Visser

Ja, bij dat debat.

01:06:45 Sarawitia Franken

Alvast een goed voorgesprek voor het debat. Je hebt in elk geval passie en emotie ervoor, dus dan gaat het goed komen.

01:06:52 Frank Provoost

Ja, dan wordt het vechten.

01:06:54 Sara Visser

Ja, dat is heel goed.

01:06:56 Sarawitia Franken

Dat willen de mensen zien.

01:06:58 Frank Provoost

Nee, maar ze doen ook genoeg dingen goed. Wij hebben makkelijk praten dat wij alleen maar die universiteit coveren. Ze hebben natuurlijk, weet ik veel, ze doen ook Hoogmade en zo en Roelofarendsveen of weet ik veel wat.

01:07:13 Sarawitia Franken

Ja, ja. Heb je zelf nog iets wat je graag wil toevoegen? Want we zijn eigenlijk wel aan het einde gekomen.

01:07:17 Frank Provoost

Oké, nee, ik heb al genoeg gezegd, volgens mij. Meer dan me lief is.

01:07:20 Sarawitia Franken

Heel erg bedankt dat we je mochten interviewen was echt super interessant.

Bijlage 6.2 – Transcript interview Markt Reid

[14 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Niels Hassfeld & Judith van Staalduinen.]

THEMA 1 – Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek

00:00:12 Niels

Het interview is opgedeeld in verschillende thema's. Die gaan we allemaal stuk voor stuk af. Het allereerste thema is het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek. En daarbij is de vraag wat jij denkt dat het doel is of de doelen zijn van de Leidse dan wel lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:39 Mark

Is dat de vraag? Oké prima. Nou ja, Leidse journalistiek is in dat opzicht niet anders dan journalistiek waar dan ook. Ik denk dat, zeker in de afgelopen jaren is er op heel veel plekken plaatselijke journalistiek aan het uitsterven. Terwijl er wel heel hard controle nodig is op een plaatselijk beleid, plaatselijke overheid, op een instituut als de universiteit natuurlijk, want er gebeurt genoeg op plaatselijk niveau waar je als journalist over kan schrijven. Dus ja, het is fijn dat in Leiden zoveel verschillende media zijn die kritisch kunnen zijn.

00:01:21 Sarawitia

Ja, dus je noemt echt als belangrijk doel die kritische functie van de journalistiek.

00:01:23 Mark

Ja, ik bedoel, het gaat niet over dat er geschreven wordt over een leuke braderie op de Herenstraat ofzo. Dat is leuk, maar dat is niet waarvoor je journalist wordt. Tenminste, ik zou er niet journalist voor worden.

00:01:36 Niels

Dus jij denkt dat kritische aspecten hetgeen is wat jij belangrijk vindt in het journalistieke werk en zou je misschien kunnen vertellen hoe je dit meeneemt in je dagelijkse werk?

00:01:47 Mark

Ja, nou ja, ik, ik schrijf dus eigenlijk voornamelijk over de universiteit en studentenleven, alles wat met studeren te maken heeft. Ook wel iets in bredere zin, zoals schrijven over musea en culturele aangelegenheden, niet echt over gemeentepolitiek wat niet met de universiteit te maken heeft. En de Universiteit is gewoon een heel groot instituut. Grootste werkgever van de regio. En, er werken ontzettend veel mensen. Er gebeuren gewoon rare dingen en het is goed dat dat aan het licht gebracht wordt. Dan heb je het bijvoorbeeld over dat mensen niet te veel in tijdelijke contracten zitten. Fraudezaken die de universiteit liever niet echt aan het licht brengt. Personeelsruzies onderling die de universiteit ook liever in een doofpot stopt. Daarom vind ik het goed dat er iets is als Mare, wat juist daar over kan schrijven en heel gespecialiseerd is daarover, want nou, zoals met waar ik zelf recent aan heb gewerkt is het hele stuk over die camera's. Als wij er niet over hadden geschreven, dan was er denk

ik niet een bal aan het rollen gegaan. En dus ja, het is wel nodig, want er zijn gewoon daadwerkelijk echt serieuze onderwerpen waar we over kunnen schrijven en dan gaat het niet over gewoon een leuk nieuwsberichtje of iemand die er iets stouts uit Twittert, dat wij dan een soort van gotcha stuk van gaan maken, maar van echt serieuze onderwerpen op een kleine schaal. Maar dat verdient ook aandacht.

00:03:23 Niels

Ja, zou je misschien kunnen vertellen hoe het is veranderd door de tijd heen, of dat het altijd al zo geweest is?

00:03:33 Mark

Nou, Ik denk dat Mare al sinds, wanneer is Mare opgericht, '69 volgens mij, is het altijd al een beetje een brutaal krantje geweest. En, we schuwen er niet echt voor om kritisch te zijn naar de Universiteit. Misschien halen we ook een beetje lol uit soms. Ja en ik weet niet of daar over de jaren heen veel in is veranderd. Ik denk dat het nou het afgelopen jaar is het toevallig bijzonder druk geweest met heel veel kritische stukken en met de hele (...) affaire, dingen bij wiskunde, het camera verhaal, dus dat is wel uitzonderlijk. Ik denk niet dat dat is omdat wij onze berichtgeving hebben aangepast, maar omdat er nu gewoon toevallig heel veel dingen na elkaar gebeuren. Maar goed, dat geeft ook wel weer aan dat er genoeg is om over te schrijven.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:04:23 Niels

Nou, dan gaan we door naar het volgende thema, Dat is die over de lokale democratie. ***Zou je misschien vertellen over hoe de Leidse journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie? [VRAAG 2]***

00:04:37 Mark

Ik denk dat voor de gemiddelde persoon de gemeenteraad of een universiteitsraad een beetje onzichtbaar orgaan is. Er zijn wekelijkse vergaderingen die je bij kan wonen, maar goed, bij de gemeenteraad zitten misschien twee mensen te kijken en bij de universiteitsraad echt niemand, behalve een journalist. Maar dan worden er werkelijk wel dingen besproken die publiekelijk bekend zouden moeten zijn, die heel veel mensen aangaan, waar heel veel mensen een mening over hebben. Dus ja, dan heb je een journalist nodig die dat naar buiten brengt. En ja voor een functionerende democratie heb je gewoon iemand nodig die dat bijhoudt, want je kan niet verwachten van elke Leidse burger dat die zelf gewoon alle stukken van de gemeenteraad gaat doorlezen of alle universiteitsraadnotulen. Dat wens ik niemand toe om dat voor zijn lol te gaan doen. Dus daar is gewoon een taak voor de media weggelegd.

00:05:39 Niels

Gaat het dan vanuit de media goed of zijn er dingen die niet goed gaan misschien?

00:05:47 Mark

Hmm ja gaat het goed? Goed er zijn altijd dingen waar je meer aandacht aan zou kunnen besteden, maar iedereen heeft beperkte middelen, beperkte ruimte in de krant om over dingen te kunnen schrijven. Dus er zijn altijd onderwerpen waar je misschien liever dieper op had ingedoken. Ik kan nu dus zo 1 2 3 geen enorm voorbeeld bedenken van iets dat we echt hebben laten liggen de afgelopen tijd. Maar goed, soms

wil je gewoon een heel achtergrondstuk ergens over schrijven, maar dan heb je er gewoon geen tijd voor. Mare is ook een kleine redactie, we zijn met zes mensen. En daar moeten we elke week een krant mee vullen, dus is er niet altijd tijd om je leuke projectje uit te werken, hoewel we dat wel proberen.

00:06:33 Niels

Je zegt dus dat eigenlijk alles wat er gebeurt binnen de universiteitsraad en in de gemeenteraad, jullie dit naar de gewone burger brengen. Dat je dit weet, hoe neem je dit mee in je eigen werk?

00:06:57 Mark

Nou we filteren. Er worden ongelooflijk veel dingen in de faculteitsraden, universiteitsraden besproken. Heel veel daarvan is ook niet direct relevant en dan is het gewoon een vraag die iemand stelt over: mag je wel of niet na 8 uur nog in dit gebouw komen? Ja, dat is misschien voor twee mensen relevant en die mensen die zitten daar in die raad. Prima, daar ga je dan niet over schrijven. Maar anderen zijn wel weer dingen waar je over schrijft. Zoals: wat gaat er gebeuren met online onderwijs volgend jaar? Dat gaat heel veel mensen aan en als wij daar niet over schrijven dan gebeurt die beslissing daarover ergens in een kamer waar niemand echt weet van heeft. Dus mensen willen het weten.

00:07:45 Niels

Kan je dan vertellen of dat door de jaren heen ook veranderd is of dat het vroeger ook al een beetje hetzelfde ging?

00:07:55 Mark

Nou, dat ging denk ik een beetje hetzelfde. Er zijn wel veranderingen geweest, maar dat ligt dan meer in hoe de universiteitsraad en faculteitsraden functioneren, niet per se hoe wij onze verslaggeving hebben aangepast. Ik zat toevallig een artikel hierover deze week te maken, omdat de universiteitsraad 50 jaar bestaat en dat het vroeger een veel kritischer orgaan was met wat meer zeggenschap, omdat het de over de jaren wel een beetje is afgezwakt, vind ik wel jammer persoonlijk. Dus daarom krijg je vaak als je gaat schrijven over de universiteitsraad, niet zo'n vlammend stuk met iemand die echt kaart stelling neemt of universiteitsraad die echt ergens dwars gaat liggen. Dat gebeurt niet zo. Het is altijd gewoon een beetje quote'je van A quote'je van B einde verhaal. Want de universiteitsraad kan gewoon niet zo heel veel. Of ze willen niet zo heel veel, dus afhankelijk van hoe je het ziet. Dus dat ja, ik zou graag zien dat het wat spannender politiek zou zijn. Dat zou wel goed zijn en dat. Als dat zo zijn, dan zouden meer mensen er ook interesse in hebben, denk ik. En dan kun je er interessante stukken over schrijven.

00:09:12 Niels

Je ging misschien wel een klein beetje in op de volgende vraag al hoe de Leidse journalistiek volgens jou zou moeten bijdragen aan de lokale democratie?[VRAAG 3]

00:09:22 Mark

Nou ja, wat ik zei dus berichten over dingen waar mensen zich niet zo in lijken te interesseren, maar die wel heel belangrijk zijn. Anderzijds ook natuurlijk een platform bieden aan mensen die via reguliere wegen misschien geen ingang vinden bij machthebbers, om het zo maar even te noemen, door middel

van interviews, ingezonden brief, opiniestukken, om zo dingen aan te kaarten van minderheden met een probleem of een bepaalde groepen met hun problemen.

00:09:51 Sarawitia

En vind je dat er een gat zit tussen hoe het zou moeten gebeuren en hoe het gebeurt?

00:09:56 Mark

Met het bedoel je?

00:09:57 Sarawitia

Ja, zeg maar hoe de journalistiek bijdraagt aan die lokale democratie.

00:10:02 Mark

Nou, kijk als er groepen zijn die daadwerkelijk niet gehoord worden in de media en ook ons niet weten te bereiken, dan weet ik ook niet van het bestaan af. Dus een beetje moeilijk om dat te zeggen. Ik kan wel zeggen dat wij in ieder geval ons best doen om groepen met een probleem die niet gehoord worden daadwerkelijk een stem te geven. Dan heb je bijvoorbeeld over, waar ik vorig jaar over geschreven heb, een hele club statistici, die eigenlijk soort van half gedwongen werden op te stappen. Dat was een beetje een doofpotaffaire. Wij konden ze een stem geven. Ja op dat soort manieren hoop je dat het dat je invloed kan hebben op het hele besluitvormingsproces binnen de universiteit en binnen Leiden.

00:10:53 Niels

Dan gaan we verder naar de volgende vraag. ***Maar in hoeverre voel je een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre leeft dat bij jullie op de redactie? [VRAAG 4]***

00:11:05 Mark

O ja best wel, ik denk dat iedereen op de redactie wel zeer principieel daar zit als journalist.

00:11:15 Sarawitia

Hoe merk je dat?

00:11:18 Mark

Dit is niet van mezelf, maar er was een paar maanden geleden was het een verhaal in de media, het ging helemaal niet over Leiden, maar even om een beeld te schetsen, over dat een Turks gezin in was het Giethoorn ofzo. Ik weet niet of jullie dat nog weten, dat werd helemaal het dorp uit gepest, eigenlijk. Eén van mijn collega's had die documentaire van Zembla of iets gezien en die heeft de volgende dag gewoon een half uur met die gemeente lopen bellen om te zeggen dat hij daar zo boos over was. Nou ja, dat is dus een beetje het niveau. Nou is dat zeg maar het uiterste, maar we kunnen ons daadwerkelijk wel echt boos maken over onrecht wat er gebeurt, over mensen met tijdelijke contracten. Ja, proberen ons echt ervoor in te zetten. Wel Natuurlijk met inachtneming van journalistieke normen, want we gaan niet zomaar blind voor iemand de barricade op springen.

00:12:09 Niels

Oké is dat plichtsbesef ook iets waar jullie het als journalisten onderling dan ook over hebben?

00:12:21 Mark

Ja in vergaderingen komt het komt wel langs, van zouden we hier iets aan moeten doen van goh, dit is toch wel echt erg. Het wordt wel echt explosief besproken. En ja, ik denk dat we daar wel echt bewust van zijn. We hebben ook echt gewoon als we een groot onderwerp aansnijden hebben we gewoon met de hele redactie een discussie over: moeten we dit doen? Hoe gaan we dit doen? Ook de mensen die niet per se aan het stuk werken, want daar delen we onze mening over.

00:12:51 Niels

Oké, ja, ik heb wel het idee dat je in ieder geval denkt dat het iets is wat wel moet leven in de journalistiek.

00:12:56 Mark

Ja ja jazeker.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:12:58 Niels

Oké nou, Dat was dat thema. Dan gaan we naar die van de eigenschappen van de lokale journalist. ***Wat vind je dat eigenschappen zijn die een lokale journalist over moet beschikken? [VRAAG 5]***

00:13:18 Mark

Nou, het helpt als je veel lokale kennis hebt. In mijn geval is dat gewoon kennis. Hoe een universiteit werkt, contacten met studenten, contacten met docenten. In breder vorm voor mensen die over Leiden schrijven, is het gewoon de kennis van de stad, kennis van de mensen die hier wonen. Ik weet niet of je een speciale set vaardigheden nodig hebt die anders is als je lokale journalist bent ten opzichte van als je over iets landelijks of over het buitenland schrijft. Je hoeft geen talen te kennen natuurlijk ofzo. Alhoewel, Engels, maar goed. Nee, ik denk dat het vooral de lokale kennis. En toch wel een beetje binding.

00:14:07 Sarawitia

Wat bedoel je daarmee?

00:14:09 Mark

En nou kijk ik, ik zou ook best iets over Alphen kunnen gaan schrijven. Dat is niet over de universiteit, maar ik heb persoonlijk zelf niks met Alphen. Of er in Alphen iets gebeurt, gaat mij niet aan, dus ik zou persoonlijk niet heel gemotiveerd zijn om iets over Alphen aan de Rijn te schrijven, want ik kom niet vandaan. Ik heb er niks mee. Leiden gaat me wel meer aan het hart, dus daarom heb ik ook meer intrinsieke motivatie om te zorgen dat het hier mooi is en daar kan ik als journalist aan bijdragen.

00:14:43 Sarawitia

Dus je moet een soort gevoel bij de stad hebben?

00:14:45 Mark

Dat helpt wel, denk ik, ja, je hebt het niet per se nodig. Ik denk dat er ook genoeg journalisten zijn die intrinsieke motivatie hebben om gewoon te schrijven, ongeacht onderwerp. Maar voor mij is het ook wel belangrijk dat ik echt een binding heb met het onderwerp.

00:15:00 Niels

Dus wat jou betreft is het verschil met een landelijke journalist eigenlijk dat je lokale contacten hebt en dus binding met locatie waar je dan over schrijft.

00:15:09 Sarawitia

Oké, dus dat is een verschil met de landelijke journalist, maar zeg maar los van die vraag, want als je gewoon kijkt van welke eigenschappen moeten lokale journalisten over beschikken? Dus inderdaad, dat wat je net zei, binding met de stad maar zijn er ook andere dingen?

00:15:26 Mark

Nou, gewoon nieuwsgierigheid, doortastendheid, dat soort dingen, wat je wat je voor elke journalist eigenlijk verwacht. Maar dat zijn niet unieke eigenschappen voor een lokale journalist.

00:15:35 Sarawitia

Nee, maar dat dat hoeft ook niet per se voor deze vraag.

00:15:39 Mark

Nee oké, ja ja, nieuwsgierigheid, doortastendheid een beetje doorzettingsvermogen om ook door te vragen als je een paar keer nee verkocht hebt gekregen. Ja dat.

00:15:56 Niels

Nou, de volgende vraag is of je je werk betekenisvol vindt. [VRAAG 6]

00:16:00 Mark

Ja zeker, ja dat hoor ik ook. Ik denk dat het stuk waar ik het meeste impact mee heb gehad is dat camera verhaal. Nou ja, ja, daar zijn mensen naar aanleiding van de straat opgegaan om ertegen te demonstreren tegen die camera's, dus dat dat gaf wel voldoening om dat te zien dat ik zoiets los kon maken. Ik denk ook wel dat ik daarmee echt een positieve bijdrage heb geleverd. Dat motiveert me ook onder meer van dat soort werk af te leveren.

00:16:32 Niels

Is het dan ook misschien een van je doelen om de gemeenschap of beoogde publiek in ieder geval met elkaar te verbinden via berichtgeving In de media? [VRAAG 7]

00:16:45 Mark

Ja verbinden, dat is ja, moeilijke term. Ik weet niet, ik hoef niet te zien dat iedereen elkaar in de armen sluit en grote vriendjes wordt, want dat gaat toch niet gebeuren. Dat is een ideaalbeeld. Ik denk dat er altijd, zeker wanneer er zoveel verschillende standpunten zijn en pluriformiteit ook prima. Dat moedig ik ook alleen maar aan. Ja verbinden. Als ik mensen ergens zou willen verbinden, is dat er een gemeenschappelijk belang is in een universiteit die goed gerund wordt, waar iedereen's stem wordt gehoord. In dat opzicht zou ik mensen willen verbinden, niet per se op een ander inhoudelijk standpunt.

00:17:31 Niels

En hoe zou je dat dan willen bewerkstelligen?

00:17:35 Mark

En nou ja, dus door te berichten over hoe de universiteit gerund wordt en te laten zien hoe het beter zou kunnen door kritisch geluid te laten horen waar mensen zich hopelijk in kunnen vinden. Ook door tegengeluid te horen en in ieder geval een publiek debat daarover aanwakkeren. Ik zou liever zien dat Mensen betrokken zijn dan verbonden, denk ik. Betrokken is, denk ik beter.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:18:12 Niels

Eens kijken dan hebben we het thema over de journalistieke functies. *In de wetenschappelijke literatuur zijn er best wel veel journalistieke functies die benoemd worden. Degene die eigenlijk het vaakst worden onderscheiden, zijn die gewoon het informeren van Mensen verdelen van macht en het verbinden van Mensen. En als Misschien kunnen rangschikken van belangrijkst naar het minst belangrijkst. [VRAAG 8]*

00:18:42 Mark

Even kijken informeren, kritiseren en verbinden. Of controleren ja, komt op hetzelfde neer. Ik denk in die volgorde. Ik denk misschien de eerste twee omgewisseld, maar die liggen niet heel ver uit elkaar. Maar ik denk dat als wij al goed informeren dan is het al een vorm van controle als mensen daardoor die jongeren die Mare lezen zelf in actie zouden kunnen komen of zelf kritiek zouden kunnen leveren op het bestuur of op de macht. Dan is dat goed, maar die zelf die controle uit kunnen oefenen. Dat is belangrijk en ja, verbinden dat zei ik net al. Ik denk dat het belangrijk is om mensen zich betrokken te laten voelen dan dat ze een soort van eenheidsgevoel ontstaat.

00:19:39 Sarawitia

En met dat betrokken voelen, bedoel je?

00:19:41 Mark

Dat het ze wat aangaat, hoe de universiteit gerund wordt, hoe iedereen zich, hoe medewerkers worden behandeld, hoe studenten worden behandeld. Dat een hoogleraar het ook erg vindt dat studenten moeilijk aan een kamer kunnen komen, omdat die zich daar betrokken bij voelt.

00:20:01 Sarawitia

Nou ja, oké, dus in die zin dat je ook meer in elkaar kan inleven doordat je dezelfde dingen leest in Mare en inderdaad meer betrokken met elkaar bent. Dat zou je ook als verbinding kunnen zeggen.

00:20:15 Mark

Ik vind ja, met verbinding krijgt met een soort van kumbaya gevoel bij en dat hoeft dan weer niet. Maar dat mensen in ieder geval bewust zijn van de issues die spelen en er een geïnformeerde mening over kunnen vormen en erover kunnen meepraten.

00:20:31 Sarawitia

Ja en omkijken naar de medemens, wat je net ook zei.

00:20:35 Mark

Ja.

00:20:42 Niels

Nou, wat zijn voor jou de grootste uitdagingen in je werk? [VRAAG 9]

00:20:47 Mark

De grootste uitdaging binnen mijn werk is, denk ik, dealen met de woordvoering van de universiteit. Ja de universiteit heeft heel vaak een beleid dat ze liever gewoon geen commentaar geven of omdat ze zich verschuilen achter dat ze geen uitspraak kunnen doen wat medewerkers betreft, wat soms op gaat en soms niet naar mijn mening. Of dat ze een beetje doen alsof onze vragen er niet toe doen, hè? We krijgen vaak te horen van: ja, maar dit is toch geen nieuws wat jullie nu vragen, het hoeft niet, het is allemaal oud nieuws moeten jullie dat dan weer oprakelen? Dat is wat wij te horen krijgen. We gaan er stug door, maar dat is wel een obstakel waar we tegenaan moeten. Ook gewoon een beetje traineren met antwoord geven op onze vragen. Als wij bijvoorbeeld een bestuurder een vraag willen voorleggen, stel een of andere bestuurder van een faculteit, dan moet het allemaal via de centrale woordvoering. Want het is allemaal zo strak geregeld, waardoor ook dat als zeg maar vier mensen over vier verschillende dingen wat aan het schrijven zijn die allemaal bij dezelfde persoon moeten zijn om hun vragen beantwoord te krijgen, waardoor die ene woordvoerder ook weer te veel op zijn bord krijgt en dan weer een beetje pissig gaat doen naar ons van nou jullie stellen wel heel veel vragen deze week. Dat is denk ik het grootste probleem waar wij of als Mare mee te maken hebben.

00:22:17 Niels

En heb je een manier om hier goed mee om te gaan?

00:22:21 Mark

Nou, ik probeer gewoon altijd om te beginnen wel vriendelijk te blijven, want het is in feite een collega, we werken allebei voor de universiteit, dus ik heb ook geen persoonlijke animositeit met de woordvoerders, maar we houden het professioneel. Ja, het leidt er soms wel toe dat ik gewoon toch nog een paar keer tot het zeurderige af moet doorvragen, ja, maar ik wil toch echt wel antwoorden op die vragen, want wij vinden het echt belangrijk. En, meestal komt er dan uiteindelijk wel een antwoord, ook al vinden we dat misschien niet helemaal bevredigend. Of komt gewoon soort van één statement als

antwoord op 10 vragen bijvoorbeeld. Daar moeten we het dan maar mee doen en dat is zo. Maar we zouden liever zien dat de universiteit zelf wat meer naar voren kwam, meer openheid gaf over dat ze een fout hebben gemaakt. Vaak komt dat pas helemaal aan het einde, misschien, terloops een beetje sprake dat de universiteit zegt: nou misschien hadden we dat anders kunnen doen. Dat, dat hoeft niet en dat levert voor ons veel kopzorgen op en het levert ook voor de universiteit veel kopzorgen op omdat ze er zo lang mee bezig moeten zijn, dus als dat anders zou kunnen, zou dat voor iedereen denk ik beter zijn.

00:23:39 Sarawitia

Heb je ook het gevoel er een grote disbalans is in de hoeveelheid woordvoerders en hoeveelheid journalisten en hoe dat georganiseerd is?

00:23:46 Mark

Nou, ik bedoel, als je kijkt naar hoeveel communicatiemensen over de hele universiteit, centrale afdeling, werken er al een stuk of 10 en heb je bij elke faculteit nog een mannetje of 5. Hebben sommige instituten in opleiding hebben we nog één of twee, dan zit je al makkelijk aan de, wat zal zijn, 60 communicatiepersonen voor de universiteit. Nou, wij zijn met zijn zessen. Ja, dat levert wel een disbalans op.

00:24:10 Sarawitia

Maakt dat het ook lastiger? Want je zou ook anderzijds denken dat er meer mensen zijn om vragen te beantwoorden.

00:24:15 Mark

Er zijn meer mensen die vraag beantwoorden, maar wij worden toch wel allemaal naar die ene centrale persoon teruggeleid. Dus wat die andere personen allemaal doen, behalve een beetje een stukje tikken op de website?

00:24:27 Sarawitia

Zij kunnen wel verzenden, natuurlijk.

00:24:29 Mark

Zij kunnen heel veel zenden. Ze kunnen echt heel veel zenden inderdaad. Eh dus ja. Het is wel opmerkelijk dat de universiteiten daar zo veel menskracht opzet om op de communicatie.

00:24:46 Sarawitia

Dan zenden zij ook naar jullie?

00:24:48 Mark

Nee, dat valt best wel mee, wij krijgen niet een hele bak persberichten binnen. Nee, dat is gewoon ja. De website, dat is waar ze voornamelijk voor schrijven volgens mij en allerlei flyertjes en foldertjes voor open dagen dat soort werk. Alles voor de pers gaat dus via centraal, zelfs voor het meest lullige onderwerp worden wij daarheen verwezen. Niemand op lager niveau mag zijn bek open doen.

00:25:14 Niels

En, ja, dat is dus wel een flinke uitdaging inderdaad. Heeft dat ook nog misschien effect op het uitvoeren van de journalistieke functies?

00:25:25 Mark

Het werk vooral vertragend omdat we bij die ene persoon dus een soort van bottleneck. En dus dat ja. Dat werkt gewoon vertragend, at is het grootste probleem, en ook omdat het dan altijd via via via gaat als wij gewoon een decaan direct een vraag zouden kunnen stellen, zou het gewoon een stuk simpeler zijn, zouden we een veel directer en helderder antwoord krijgen dan als het eerst zeg maar langs 3 communicatiecommissies en dan ook bij monde van de woordvoerder naar buiten komt.

00:25:58 Niels

Maar zou je dan zeggen dat dat dan invloed heeft op bijvoorbeeld het informeren van mensen of het controleren van de macht?

00:26:03 Mark

Nee, want wij drukken wel gewoon af. Als universiteit een flutantwoord geeft, dan drukken wij een flutantwoord af. Dan kan de lezer ook wel zien dat dat nergens op slaat. Dat hebben we ook wel gezien dat hoe de mensen reageerden op toen we schreven over dat cameraverhaal. Universiteit had daar een heel lullig antwoord op, om het maar even oneerbiedig te zeggen. En mensen die zeiden ook gewoon: de universiteit heeft gewoon een kul reactie gegeven, dus onze lezers zijn bovengemiddeld hoog opgeleid denk ik, dus die prikken er zelf ook wel doorheen. Ja.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:26:42 Niels

*Ja dan nog een laatste thema met een vraag die gaat over de toekomst van de Leidse journalistiek. **Ja, wat verwacht je van de toekomst van de Leidse Journalistiek? [VRAAG 10]***

00:26:56 Mark

Nou ja, het, het ziet er op zich redelijk uit. Ik denk, er is een redelijk aanbod aan lokale media, dus je hebt nou ja het Leidsch Dagblad, Mare, Unity, Sleutelstad, Nieuwsblad, dus dat is heel goed. Nu zie je wel dat vooral bij Leidsch Dagblad worden de budgetten krappere. Dit heb ik ook van horen zeggen. Ik heb er nog nooit gewerkt of zo. En dat is denk ik gewoon slecht. Dat er gewoon meer centraal bij de Dagblad redactie wordt gedaan van de landelijke redactie omdat er door wordt gesluisd naar Leiden en de Leidse redacteurs een beetje voor hongerloontje wat moeten schrijven op hele korte termijn.

[Off record]

00:28:58 Mark

Het gaat richting uitbuiting en dat komt denk ik gewoon door grote landelijke krantenconcerns die meer met hun landelijke winsten bezig zijn dan met lokale democratie. En dan kijk ik naar bijvoorbeeld de

Persgroep ofzo die freelancers ook geen hol betaalt. Dat is wel de nagel in de doodskist van de journalistiek.

00:29:29 Sarawitia

Dus wat dat betreft niet echt een rooskleurig toekomstbeeld voor lokale journalisten.

00:29:33 Mark

Nee, maar dan zie je wel dat dat initiatief zoals Sleutelstad, dat een relatief nieuw medium is ten opzichte van Leidsch Dagblad dat het dan weer wel goed lijkt te doen ook.

00:29:44 Sarawitia

Waar denk je dat 'm dat in zit?

00:29:46 Mark

Ja, ik weet niet dat die dan betere advertentiebronnen kunnen aanboren. Ze hebben natuurlijk geen papieren krant, dat scheelt heel erg in de kosten. Ik bedoel, ik heb geen inzicht in hun financiën, maar ze schijnen het te doen en hebben ze ook niet een al te grote supergrote redactie ofzo. Maar ze brengen goed nieuws en ze maken ook onderzoeksjournalistiek wat belangrijk is. Veel vrijwilligers, dat helpt ook, maar daar zou je niet van afhankelijk moeten zijn als journalistiek van nu.

00:30:22 Mark

Daarom ben ik ook blij dat iedereen bij Mare eigenlijk een vast contract heeft, dus heel fijn.

00:30:34 Sarawitia

Ik vroeg me nog af van, als je dan dus net zegt van: Ja, het is wel lastig voor de journalistiek als er weinig geld is voor de toekomst, zeg maar niet super rooskleurig. Denk dat het ook effect gaat hebben op de uitvoering van die functies waar we het net over hadden, zoals het controleren?

00:30:54 Mark

O jazekeer, ik bedoel, als Leidsch Dagblad twee redacteuren minder heeft, dan hebben ze ook waarschijnlijk niet meer iemand die fulltime op de op de gemeenteraad kan zitten, terwijl Leiden wat 40 raadsleden heeft die daar weet ik hoeveel uren in stoppen, een enorm ambtenarenapparaat. Nou, daar kunnen genoeg dingen gebeuren waar je als journalist misschien even naar zou moeten kijken. En Als je daar misschien 5 uur per week tijd voor hebt, dan ga je nooit echt een grote onthulling doen of echt de diepte in kunnen. Dus ja, nee, dat is problematisch en daar zijn we in Leiden denk ik nog hebben we heel veel geluk mee dat we hier nog wel zoveel lokale media hebben. Er zijn genoeg gemeentes ook van het formaat van Leiden waar dat echt niet het geval is, maar ze nou een krantje hebben en er werken dan twee mensen fulltime en die moeten alles doen.

00:31:43 Niels

Ja want je hebt er hier best wel wat natuurlijk.

00:31:44 Mark

Je hebt best wel wat. Daarom voor Leiden zie ik het relatief goed in ten opzichte van andere gemeentes in Nederland. Dat betekent niet dat het niet beter kan natuurlijk hier.

00:32:01 Niels

Ja, dat zijn dan voor het grootste deel wel de vragen.

00:32:18 Sarawitia

Heb je zelf iets waarvan je denkt, dit wil ik nog even in de scriptie benoemd hebben?

00:32:22 Mark

Hmm, nee schiet me even niks te binnen, ja. Ik heb al uitgebreid mogen klagen over de woordvoerders. Nee, dat is natuurlijk ook maar op zich zeg maar heel landelijk niveau is klagen over één woordvoerder is natuurlijk ook niks. Maar dat ja, de universiteit is wel onze hele wereld, dus dan wordt het al snel best wel groot. Nee, maar ik nou, ik wil zeggen dat ik het heel fijn vind om ook gewoon op zo'n mini onderwerp te kunnen vastbijten, zoals de universiteit en dat daar elke week nog voldoende over te schrijven blijkt te zijn. En vraag me af, zeg maar hoeveel al die andere dingen in Nederland, van hetzelfde formaat, gemeenteraden of bedrijven of zo, waar je ook gewoon een heel journalistenteam fulltime op zou kunnen zetten dan ook een hele krant mee zou kunnen willen en waar dat dan niet gebeurt en wat er dan allemaal blijft liggen.

00:33:19 Sarawitia

Ja inderdaad. Nou, Het is best wel uitzonderlijk dat je echt een krant hebt die zo erg op ja één instantie in focust.

00:33:27 Mark

Ja, ja, maar ik bedoel, Leiden heeft wel eens de 30.000 studenten, Leiden Den Haag, en dan nog een stuk 5000 werknemers. Daar heb je het over totaal met nou, zeg 40.000 Mensen totaal. Dat is een kleine gemeente, dus ja. Maar ik denk dat er veel gemeentes van 40.000 mensen niet een wekelijkse krant hebben, maar echt.

00:34:03 Niels

Oké nou, Dat is 'm dan, in ieder geval heel erg bedankt voor de tijd en medewerking.

00:34:13 Mark

Geen probleem, mochten jullie nog aanvullende vragen bedenken later, laat maar weten.

00:34:18 Sarawitia

Ja heel interessant wat jij vindt wel, dank je wel.

Bijlage 6.3 - Transcript interview Susan Wichgers

[29 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Ruben van der Scheer & Max Plompen.]

THEMA 1 - Bestaansrecht van de lokale, Leidse journalistiek

00:00:11 Susan Wichgers

Hoi met Susan Wichgers.

00:00:12 Max Plompen

Hoi, Suzanne je spreekt met Max.

00:00:16 Susan Wichgers

Oh hallo goedemorgen. Sorry ik ben het helemaal vergeten.

00:00:19 Max Plompen

Ik had je nog even een berichtje gestuurd, maar je had het niet meer gelezen zeker? Bel ik wel gelegen dan?

00:00:25 Susan Wichgers

Ja hoor, geen probleem.

00:00:27 Max Plompen

Ja helemaal goed chill. Ja ik weet niet wat ze nou jou precies verteld hadden over wat ze willen dat we doen.

00:00:38 Susan Wichgers

Ja ik weet het denk ik wel. Jullie doen onderzoek naar lokale journalistiek en jullie interviewen allerlei journalisten toch?

00:00:47 Max Plompen

Ja precies klopt. Dus ik heb hier een aantal vragen. Tien vragen. En die kunnen we gewoon even doorlopen en als jij dan die antwoord geeft op een manier waarvan jij denkt nou dat is wat ik erover denk dan zijn we helemaal verholpen.

00:01:07 Susan Wichgers

Is prima. Ik maak ondertussen ondertussen even koffie dus misschien hoor je dat op de achtergrond.

00:01:09 Max Plompen

Ja rustig aan.

00:01:14 Susan Wichgers

Oké, ja begin maar hoor!

00:01:16 Max Plompen

Even kijken ja, je werkt bij de Mare toch? Dat heb ik. Dan hebben we het dus eigenlijk over lokale universiteit journalistiek.

00:01:28 Max Plompen

Wat is denk jij het doel van van lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:01:38 Susan Wichgers

Ja van lokale journalistiek in het algemeen of echt wat wij doen?

00:01:42 Max Plompen

Nee in het algemeen, maar wat jij doet mag ook hoor.

00:01:46 Susan Wichgers

Nou ik denk dat de algemene lokale journalistiek de gemeentepolitiek een beetje controleert en mensen op de hoogte houdt van wat daar allemaal gebeurt. Ik denk dat wij wat meer, nog kleinschaliger zijn. Wij controleren de universiteitsraad in principe en de faculteit. Dus eigenlijk dat en dan is het dan nog wat kleiner. Voor de universitaire gemeenschap.

00:02:18 Max Plompen

Dus zowel nieuws als controlerende functie, zeg maar.

00:01:46 Susan Wichgers

Ja precies.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:02:23 Max Plompen

En hoe draagt de lokale journalistiek denk je bij aan de democratie op dat niveau? [VRAAG 2]

00:02:39 Susan Wichgers

Ja ik denk dat het iets toegankelijker maakt of zo misschien? Tenminste dat, dat probeert het denk ik.

00:02:49 Max Plompen

Ja, zou die dat wel moeten doen? Die journalistiek zeg maar die lokale journalistiek die jij bedrijft, zou die wel moeten bijdragen aan democratie? [VRAAG 3&4]

00:03:04 Susan Wichgers

Ja, Ik denk echt dat dat voor ons een beetje anders is, omdat wij volgen ook niet echt de gemeenteraad over het algemeen alleen als het de universiteit aangaat dus.

00:03:17 Max Plompen

Ja, Dat is wat anders, ja.

00:03:18 Susan Wichgers

Nou ik, ik denk wel over het algemeen zou journalistiek natuurlijk wel ook lokale journalistiek moeten bijdragen aan de democratie. Ja, je bent een soort extra macht principe.

00:03:32 Max Plompen

Ja, nee, ik ben het met je eens hoor dat is natuurlijk minder van toepassing, minder van belang ook bij de Mare.

00:03:41 Susan Wichgers

Ja, hoewel als ik bijvoorbeeld iets raars gebeurt met de humanities campus ofzo dan daar zitten we natuurlijk wel bovenop, bijvoorbeeld. Dus als daar iets raars zou gebeuren, weet ik veel politici gaan opeens tegenovergestelde zeggen van wat ze wat ze eerst zeiden, zoiets dan, ja dan controleren wij dat, zeg maar.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:04:04 Max Plompen

Ja. En wat zijn denk je de eigenschappen waarover een goede lokale journalist moet beschikken?
[VRAAG 5]

00:04:16 Susan Wichgers

Dat is heel grappig, volgens mij gebruik jij een lijst die ik zelf heb opgesteld.

00:04:20 Max Plompen

O ja?

00:04:22 Susan Wichgers

Ja zou dat kunnen?

00:04:23 Max Plompen

Ja, dat zou zeker kunnen. Ja, ik heb gewoon iets aan die ik laatste kreeg, maar ja.

00:04:25 Susan Wichgers

Ik heb zelf mijn scriptie geschreven over lokale journalistiek en deze vragen komen wel erg bekend voor, heb ik zelf ook gesteld.

00:04:31 Max Plompen

Nou, dat zou zeker kunnen ja.

00:04:35 Susan Wichgers

Hé wat grappig en even denken, wat zei je ook alweer?

00:04:38 Max Plompen

Over welke eigenschappen moeten lokale journalisten dus beschikken?

00:04:41 Susan Wichgers

O ja. Even denken, hoor. Nou, ik denk dat je wel een goed netwerk moet hebben bijvoorbeeld als ik nou in weet ik veel Gouda of zo zou moeten werken nou, daar zou niks van terecht komen. Hoewel ik ook wel weer denk dat je dat snel kan opbouwen. Maar ik denk dat dat wel een belangrijke is dus

dat je echt weet waar je het over hebt en wat mensen de juiste mensen kent en of weet te bereiken. Ja, ik denk ook wel...

00:05:22 Max Plompen

Is dat anders dan in het landelijke journalistiek, denk je?

00:05:27 Susan Wichgers

Nou weet ik eigenlijk niet. Ik denk wel dat je een specifiek netwerk moet hebben, maar ik denk dat je in landelijke journalistiek ook wel je moet weten wie je moet hebben en dat het ook wel handig is om een groot netwerk te hebben. Maar het is wel een specifiek netwerk, ja denk ik. En zeker ook omdat je ook een bepaalde achtergrond kennis moet hebben of zo van een plaats. Dat zie je bijvoorbeeld bij in de buurt. Die doen dat heel erg die gaan dan van die hele specifieke dingen uitzoeken. Nou ja, stel je moet opeens werken bij in de buurt Delft of zo dan weet je natuurlijk helemaal niet, dan weet je niks eigenlijk.

00:06:09 Max Plompen

Nee precies. Nee dat is ja...

00:06:14 Susan Wichgers

En ik denk dat het ook nog belangrijk is dat je kritisch durft te zijn en dat je dus ook tegelijkertijd. Je moet een netwerk hebben maar je moet ook niet bang zijn om sommige mensen een beetje boos te durven maken soms of zo.

00:06:23 Max Plompen

*Ja natuurlijk, ja. Nee, dat snap ik helemaal. **Vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]***

00:06:35 Susan Wichgers

Ja over het algemeen wel. Het enige is natuurlijk wel dat steeds minder mensen er aandacht voor

hebben. Dus soms... Maar goed aan de andere kant, je richt je ook op een kleinere groep dan de landelijke journalistiek. Het is ook wel logisch dat je minder wordt gelezen, bijvoorbeeld, maar.

00:07:00 Max Plompen

Ja is het, merk je dat zelf ook dat de Mare nu dan vergeleken met vroeger minder gelezen wordt?

00:07:10 Susan Wichgers

Nou, ik zit er zelf nog maar 4 jaar, dus ik weet niet hoe dat echt vroeger was. Maar ik denk dat over het algemeen tenminste, dat merk ik ook gewoon überhaupt als ik met mensen praat over journalistiek dat ja, Mensen van mijn leeftijd lezen niet echt meer kranten. Dus die weten heel vaak ook niet wat het inhoudt. Die weet het verschil niet met een opiniestuk of een achtergrondartikel. Dat merk je ook als mensen bijvoorbeeld heel boos gaan mailen van waarom staat dit in de krant of zo. Of ja, die snappen dan niet dat dat niet onze mening is. Ja, dus dat merk ik wel. Dus dat maakt het soms een beetje soms iets minder betekenisvol. Hoewel ik het wel heel belangrijk vind dat het gebeurt. Maar het is soms jammer dat heel veel mensen niet zo goed meer op de hoogte zijn van wat belangrijk is of zo.

00:08:07 Max Plompen

Ja ja, dat belang van journalistiek is een beetje ja, is niet zo bekend meer.

00:08:15 Susan Wichgers

Precies. Maar wie weet krijg het nog een comeback dat zei Kees Boonman altijd. Dus daar hoop ik dan maar op.

00:08:22 Max Plompen

Hij is een wijs man.

00:08:25 Susan

Ja precies.

00:08:28 Max Plompen

Even kijken hoor. Is het ook één van je doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via de berichtgeving van je medium? Dus ja, is het één van je doelen om de universitaire gemeenschap met elkaar te verbinden? [VRAAG 7]

00:08:51 Susan Wichgers

Wel, wel. Toevallig ben ik nu een beetje bezig met wat meer naamsbekendheid krijgen. Zeg maar dat in ieder geval iedereen weet dat wij bestaan van de universiteit gemeenschap. En daarbij denkt ik bijvoorbeeld wel aan misschien is het leuk om evenementen te organiseren of zo. Dus in die zin ben ik daar nu wel toevallig iets meer over aan het nadenken. Maar over het algemeen met dingen die je schrijft, niet zo zeer denk ik. Dat zou het misschien wel iets meer moeten zijn of zo, ja.

00:09:31 Max Plompen

Ja ontbreekt het echt nog aan naamsbekendheid dan? Ik bedoel ik had wel het idee dat het artikel over die camera's aantal maanden geleden de universiteit echt op zijn kop zette. Dat wordt dan breed gelezen

00:09:49 Susan Wichgers

Ja, Dat is waar. Nou ja, dat klopt, maar mensen zijn je daarna... Ik bedoel je hebt het liefst dat mensen je ook onthouden en op regelmatige basis lezen. Ik denk ook wel dat veel mensen ons wel weten te vinden hoor, maar het kan natuurlijk altijd beter. Dus daar ben ik nu een beetje over aan het nadenken. Ik denk dat het vooral bij de jongere generatie studenten dat die dat we die nog wat beter kunnen, zouden kunnen bereiken. Dus in die zin is verbinden denk ik wel iets waar je dan nog wat mee kan zeg maar.

00:10:23 Max Plompen

Ja ja snap ik.

00:10:27 Susan Wichgers

Maar het is niet een hoofd doel op zich. Nee zeker niet.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:10:33 Max Plompen

Oké, want dat verbinden, dat valt natuurlijk onder zeg maar de drie hoofdfuncties van journalistiek. Weet je wel informeren, controleren, verbinden. Welke van die functies is denk je volgens jou het belangrijkste? En welke is het minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:10:42 Susan Wichgers

Controleren is denk ik het belangrijkste. En informeren wordt steeds minder belangrijk omdat communicatieafdelingen dat al een beetje overnemen. Dus heel vaak bijvoorbeeld ook... Nou ja wij brengen ook wel eens dingen die dan al op de nieuwssite van de universiteit hebben gestaan of andersom, maar dat wordt natuurlijk wel steeds minder belangrijk op deze manier. En verbinden, ja ik vind het moeilijk wat mensen daaronder verstaan. Misschien doen we dat wel hoor, maar het is niet iets wat je bewust zeg maar meeneemt. Maar ik denk wel dat je die functie automatisch een

beetje hebt of zo. Want wij brengen natuurlijk dingen in die krant en andere mensen reageren daar soms weer op met opiniestukken of delen het op sociale media of zo en daar ontstaat dan weer een soort gesprek over. Dus in die zin, ja dat is misschien ook verbinden? Ik weet het niet echt.

00:11:48 Max Plompen

Ja, nee. Ik denk dat dat er zeker onder valt. Maar het wordt misschien... Het leeft misschien niet zo op redacties? Zo bewust.

00:11:59 Susan Wichgers

Ja precies dat denk ik ook.

00:12:04 Max Plompen

En wat zijn nou de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:12:16 Susan Wichgers

Nou, ik merk wel dat mensen steeds moeilijker dingen vertellen of zo. Ook als het over niet zo heel gevoelige dingen gaat. Mensen willen vaak alleen met voornaam of soms helemaal anoniem. Dus dat maakt het wel moeilijker om verhalen te maken of zo.

00:12:36 Max Plompen

Ja. Letten ze ook op hun woorden?

00:12:42 Susan Wichgers

Nou, misschien in het begin. Maar ik denk dat je... Dat is denk ik altijd wel bij mensen die met journalisten praten. Maar ik denk dat het nu een beetje door internet komt en dat je dus eeuwig vindbaar bent. Dus dat mensen steeds minder happig zijn op helemaal met hun hele naam opgevoerd worden of misschien überhaupt dingen vertellen. Ik hoor wel eens van collega's dat ze vroeger gingen ze dan... Ik weet niet of je de twintig kent? Die hebben altijd zo'n toga feest. En ja vroeger gingen daar dan collega's heen om daar een stuk van te maken, weet je wel. Dat is nu echt ondenkbaar dat je...

00:13:19 Max Plompen

Daar kom je niet meer binnen.

00:13:20 Susan Wichgers

Ondenkbaar, ja. En als je binnenkomt dan gaat echt niemand met je praten. Dus dat soort dingen zijn wel echt anders. Het komt dus denk ik wel door internet gewoon. Dat is ook wel logisch ergens.

00:13:31 Max Plompen

Ja vind ik eigenlijk ook wel. Ik vind het moeilijk te zeggen. Ik vind het moeilijk voor te stellen dat ze daar geen probleem van maakte, maar ja het is. Zo zie je maar ik bedoel dat is helemaal de journalistieke cultuur waarin wij opgegroeid zijn zeg maar. Tenminste...

00:13:53 Susan Wichgers

Wat bij ons ook wel moeilijk is, maar dat is denk ik elders ook wel. Maar bij ons, omdat we zo'n soort rare verhouding met de universiteit hebben. Zitten wij ook wel vaak... communicatie zit in de weg. Dat is bij andere bedrijven ook wel hoor. Andere bedrijven zeg ik, ja andere instanties ook gewoon.

Dat je dus iets wil weten van iemand en dat communicatie ertussen springt en je dus een soort rare via via constructie krijgt, terwijl je gewoon aan één persoon een vraag wil stellen bijvoorbeeld. Dat maakt het soms ook wel ingewikkeld

00:14:29 Max Plompen

Ja snap ik. Die proberen dat dan in de hand te houden.

00:14:32 Susan Wichgers

Ja exact.

THEMA 5 – Toekomst Leidse, lokale journalistiek

00:14:36 Max Plompen

En wat verwacht je van de toekomst van de lokale journalistiek tenminste van de Mare dan?
[VRAAG 10]

00:14:46 Susan Wichgers

Ik verwacht dat het iets meer naar het internet verschuift en dat merken we ook wel dat mensen papier minder lezen. Maar aan de andere kant denk ik misschien ook wel dat dat op een gegeven moment weer keert. En dat mensen papier toch weer meer gaan waarderen. Ja dat verwacht ik eigenlijk.

00:15:18 Max Plompen

Ja nee snap ik. Waarom denk je eigenlijk dat papier zo'n comeback gaat maken dan gewoon een soort van nostalgie of zo?

00:15:26 Susan Wichgers

Of dat mensen op een gegeven moment...Kijk je hebt nu natuurlijk echt een overkill aan sociale media. Daar komt iedere keer weer wat bij. En ik denk dat mensen op een gegeven moment daar gewoon helemaal klaar mee zijn even en dat iedereen ermee stopt en dat papier misschien dan weer even een terugkeer maakt. Maar dat is misschien wel heel wishful thinking, maar ik zie het nog wel gebeuren ergens. En ik denk dat andere lokale media bijvoorbeeld Leidsch Dagblad of zo, dat weet ik niet zeker maar volgens mij zijn dat de vooral oudere lezers.

00:16:02 Max Plompen

Ja volgens mij ook.

00:16:04 Susan Wichgers

Benieuwd hoe dat dan...

00:16:06 Max Plompen

Hoe dat gaat aflopen zeg maar.

00:16:07 Susan Wichgers

Ja precies. Ik hoop dat dat gewoon blijft en dat dat ook een opleving krijgt. Maar ik denk toch als jonge mensen een krant nemen, nemen ze eerder een landelijke krant.

00:16:21 Max Plompen

Ja ik persoonlijk neem ik ook het Leidsch Dagblad niet hoor. Ik vind het gewoon geen...

00:16:26 Susan Wichgers

Ja precies, het spreekt niet zo aan. Je hebt vaak als jong iemand ook minder binding met de stad want je gaat misschien nog ergens anders heen of zo. Dus ik denk dat dat nog wel moeilijk wordt misschien.

00:16:39 Max Plompen

Ja, ik denk ja, dat denk ik ook wel. Nou ik ben in principe door mijn vragen heen. Dus super bedankt dat je even met mij wilde praten!

00:16:54 Susan Wichgers

Ja nou fijn om te horen dat mijn scriptie vragen nog worden gebruikt.

00:16:57 Max Plompen

Ja ja mooi, Het is toch maar weer mooi voor elkaar gedaan. Vind je het goed als ik je nog eventjes een mailtje stuur of zo of even een appje stuur mocht er nog iets van vragen zijn of zo?

00:17:13 Susan Wichgers

Tuurlijk ja.

00:17:14 Max Plompen

En vind het eigenlijk goed dat ik het heb opgenomen? Dat ben ik helemaal vergeten te vragen.

00:17:19 Susan Wichgers

Ja geen probleem. Ja, daar was ik al vanuit gegaan.

00:17:21 Max Plompen

Ja nee, het is inderdaad tegenwoordig standaard. Maar toch! Nou dan heb ik eigenlijk niks meer te vragen. Ik zou zeggen hartstikke...

00:17:33 Susan Wichgers

Oh ja ik hoorde ook nog dat jullie wilde weten of met naam en toenaam goed was toch?

00:17:39 Max Plompen

Oh met naam en toenaam nou ja inderdaad.

00:17:43 Susan Wichgers

Dat vind ik goed!

00:17:43 Max Plompen

Goed, ja ja, helemaal goed. Oké, chill. Even kijken nou volgens mij heb ik dan alles. Ja nou hartstikke

bedankt!

00:18:00 Susan Wichgers

Graag gedaan en succes met het onderzoek verder.

00:18:02 Max Plompen

Ja gaat lukken, prettig weekend.

00:18:04 Susan Wichgers

Oké hetzelfde doeg.

Bijlage 6.4 - Transcript interview Vincent Bongers

[april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Benice Bartman & Saskia Slingerland.]

THEMA 1 – Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek

00:00:00.000 - Saskia

Uhhmm, okay. Nou het interview bestaat uit vijf thema's die we langsaan. We gaan eigenlijk heel systematisch de thema's langs. Een aantal vragen horen daarbij. Het eerste thema is het bestaansrecht van de Leidse slash lokale journalistiek en de hoofdvraag die bij dit thema hoort is: "Wat is volgens u het doel, wat zijn de doelen, van de Leidse journalistiek?" [VRAAG 1]

00:00:53.080 - Vincent Bongers

Uhhh, ja. Moet ik dat eigenlijk gelijk koppelen aan onze rol of algemeen houden?

00:01:02.818 - Saskia

We kunnen algemeen beginnen en dan...

00:01:13.018 - Vincent Bongers

Uh ja, nou er is al wel weer gebleken dat de laatste tijd, en dan denk ik vooral aan landelijke politiek, hoe essentieel journalistiek is. Kijk naar de Toeslagenaffaire, dat is aan de oren gebracht door journalistiek werk van RTL en Trouw meen ik. En ja, je ziet het ook met Me2 affaire binnen D66. Okay, dat zijn landelijke voorbeelden, maarja die rol heeft de lokale journalistiek in Leiden ook. Het is super belangrijk voor het Leidsch dagblad om de gemeenteraad te volgen, alle commissievergaderingen, alle stukken te lezen. Kijken of er zaken misgaan of niet. En die rol spelen wij dan ook voor de universiteit. Wij volgen zoveel mogelijk, kijken wat er in de faculteitsraden wordt besproken, in de universiteitsraad wordt besproken. Wat de plannen zijn voor het college van bestuur en faculteiten. Wat er goed gaat en wat er fout gaat en we houden in de gaten hoe het in het onderwijs gaat en hoe het met de studenten gaat. Studentenwelzijn bijvoorbeeld. Journalistiek is een soort controlemechanisme. Dat is één ding. Het hoeft niet zo serieus te zijn. Nu klinkt het alsof we een soort politieagent zijn met een waakhond. Dat zijn we ook deels, maar we schrijven ook over ontwikkelingen, leuke dingen. Een evenement een festiviteit. Dus het hoeft niet allemaal alleen maar waakhond kant, ook puur informatief, leuke verhalen brengen. Dus er zijn verschillende kanten denk ik.

00:02:44.683 - Saskia

En uzelf, als journalist, als individu, waar is het u het meest om te doen?

00:02:50.516 - Vincent Bongers

Hahahaa, ja het leukste vind ik toch wel kijken wat er fout gaat. Moet ik eerlijk toegeven. Wat ik prachtig vind is in mijn rol als journalist een interview te doen over een schitterend proefschrift of een belangrijk onderzoek. Vind ik ook heel erg leuk hoor. Maak graag interviews, doe graag reportages. Maar het allermooiste, waar je ook meer belang aan hecht is ook zaken die we laatste tijd behandeld hebben. Mijn collega die over de Cameragate heeft geschreven. Wijzelf, een collega en ik schrijven over

wetenschappelijke integriteit, dat vind ik het allergeaafste. Kijken hoe zo'n organisatie functioneert, kijken wat er wel goed gaat en wat er niet goed gaat en dat rapporteren. Dus dat vind ik zelf wel het belangrijkste. Stiekem ook het leukst, wel stressvol, maar wel leuk. Afwisseling vind ik wel leuk. Je hebt journalisten die altijd bovenop de moeilijke dossiers zitten en dat zou ik dan persoonlijk niet veel het goeie vinden, maar af en toe ook wel leuk. Een beetje leuke reportage, iets over een muziekfestival maken, ook leuk. Maar dat is wel secundair ja.

00:04:14.974 - Saskia

Dus vooral het onderste steentje boven krijgen maar beetje afwisselen met ...

00:04:18.623 - Vincent Bongers

Ja tegels lichten zoals dat heet he. Niet dat ik zeg dat wij altijd tegels lichten. Het is misschien eerder een uitzondering. Dat kan twee dingen betekenen, of wij doen ons werk niet goed, of er gaat niet zoveel fout, of allebei tegelijkertijd. Maar goed ik dwaal af.

00:04:40.630 - Saskia

En het doel van de Leidse lokale journalistiek heeft u nog het idee dat dat door de tijd is veranderd? Dat daarin een verschuiving heeft plaatsgevonden?

00:04:46.959 - Vincent Bongers

Ja, dat denk ik wel. Ik denk, laten we ervan uit gaan dat als ik naar de krant eerst kijk dan is er eigenlijk maar één serieuze krant die de Leidse gemeenteraad volgt het Leidsch dagblad. En door de jaren heen is daar ook veel minder geld gekomen, minder bezetting gekomen. Kun je waarschijnlijk ook minder goed je werk doen. Is een ander medium, ga ik verder ook niet over oordelen. Er is wel veel veranderd, aan de andere kant er is ook veel meer visuele media opgekomen. Dingen als een Sleutelstad en andere lokalen zijn een grotere rol gaan spelen. TV West, omroep West, heb je bijvoorbeeld ook nog. Dus daar is ook wel een verschuiving geweest. Maar als ik zou kijken naar gemeentepolitiek, naar gemeentelijke ontwikkelingen, zou ik juist een beetje verschraling zien. Als ik naar ons kijk, is wel een specifiek geval natuurlijk, omdat wij naar de universiteit kijken, maar laten we even focussen op de universiteit, kijk je wel naar zaken die gerelateerd zijn aan de student, de universiteit, maar ook het welzijn de studentenverkamering, bekende onderwerpen waar studenten mee te maken hebben. Maar ik denk dat wij juist wel redelijk stabiel zijn gebleven in die rol bij berichtgeving. Wij hebben altijd, geheel onafhankelijk, wel minder mankrachten, maar stabiele mankrachten gehad, er is ook wel een periode geweest 10 jaar geleden dat dat steeds meer verschraalde. Ik denk dat wij wel redelijk stabiel zijn gebleven in hoe wij deze zaken beschouwen. Wij hebben natuurlijk veel meer heel andere manier van werk gekregen in die zin. We hadden altijd alleen maar een krant en die site van ons was alleen maar een secundair iets, sociale media. Dat was een relatief, voor ons, nieuwe ontwikkeling. Dus we zijn veel actiever geworden op Twitter, Instagram, Facebook. Betekent ook dat je iets anders met nieuws omgaat. Je gaat niet meer een week wachten als je topnieuws hebt totdat je papieren krant uitkomt. Toen ik begon in 2007 was dat anders. Dat stond bij ons nog in de kinderschoenen. Een beetje conservatief kun je zeggen, maar ja dat is wel veranderd.

00:07:11.006 - Saskia

Ook een tijdje helemaal alleen online geweest, maar dat kwam dan door corona.

00:07:11.186 - Vincent Bongers

Ja dat kwam door corona, maar dat was wel een punt wat ik wilde aanroeren. Toen moesten we als online redactie gaan denken en dat was heel erg leuk. Ondanks de nare omstandigheden is dat wel goed om te kijken hoe je dat doet. Het heeft voor en nadelen. Het is veel meer gespitst op snel dingen publiceren, wat soms nadelig kan zijn is dat je misschien doorvochtige (??) stukken zou willen maken. Maar bij achtergrondverhalen werkt het wel goed. Dan kun je soms ook denken, okay het is woensdagavond. Bij een papieren krant moet hij dan naar de drukker dus denk je, hij moet nu af. Maar als je online only bent kun je zeggen, wat als ik nou tot donderdag wacht dan kan ik net nog die ene bron bellen die net het verhaal net nog iets beter maakt. Dus het heeft voor en nadelen. Maar dat fragmentarische is een nadeel van de redactie. Het is veel prettiger om met zijn allen aan een eindproduct te werken, een papieren krant in dit geval, in plaats van alleen online te publiceren. Maar het is goed om dat twee jaar ongeveer mee te maken

THEMA 2 – Lokale democratie

00:08:42.299 - Saskia

*Ja dat kan ik me voorstellen. U heeft zelf al een aantal keer aangehaald journalistiek in de democratie dat brengt ons ook naar het thema de lokale democratie. **De eerste kernvraag die daarbij hoort is hoe de Leidse journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie. [VRAAG 2]***

00:09:05.990 - Vincent Bongers

Ik denk dat het essentieel is om dat controlemechanisme te hebben. Ik vind het lastig om daar voor andere media precieze voorbeelden bij te geven. Ik kan dat voor ons wel doen. Of moet ik het bij de gemeente houden? Of allebei?

00:09:31.398 - Saskia

Misschien beiden?

00:09:33.979 - Vincent Bongers

Ik denk dat het bij de pers essentieel is voor democratie. Gewoon puur om, je kunt het aan raadvragen zien en je ziet het ook aan kamervragen heel veel zien. Aan de wethouder of burgemeester wordt gevraagd: "heeft u gelezen dat .. uhuhahaha". Je ziet dat raadsleden ook extra geïnformeerd zijn en dat nouja eventuele misstanden ook wel naar bovenkomen. En dat zorgt ervoor dat burgemeester en wethouders zich moeten verantwoorden voor bepaald beleid. Dan heb je zeker een aanjagende functie in als krant of als volk. Daar ben ik van overtuigd. Maarja dat is eigen staat en koppel ik terug naar de eerdere vraag dat ik al zei je geeft voorbeelden van hoe belangrijk dat is anders worden dingen al helemaal niet opgelost. Het is ook niet zo dat de journalistiek te grote schoenen moet aantrekken. Het is niet zo dat het het enige mechanisme is dat democratie zeg maar in de gaten houdt. Dat is het verkeerde woord, maar dat een belangrijke functie heeft in de democratie. Maar ik denk wel dat die verschraling van de lokale media, die ik toch wel een beetje opmerk, dat dat wel een nadelige invloed op de democratie heeft ja.

00:11:00.519 - Saskia

***Ziet u nog verbeterpunten in hoe de Leidse journalistiek zou moeten bijdragen aan de democratie?
Of wat gaat er misschien niet helemaal goed? [VRAAG 3]***

00:11:03.671 - Vincent Bongers

Nouja, ja, wat ik al een beetje aangeroord had: ik denk dat zo'n Leidsch Dagblad voor de gemeente toch wel de belangrijkste is. Een Omroep West kan ik niet zo beoordelen, een Sleutelstad ook niet. Maar ik geef een voorbeeld, een Sleutelstad die zijn overal bij. Echt elke commissievergadering, elke raadsvergadering. En dat is super belangrijk want daar komen heel veel dingen naar boven. Daar heeft een Leidsch Dagblad gewoon niet de manschappen voor. Dus ik denk dat ze hun best doen met de middelen die ze hebben, ongetwijfeld, maar ik denk wel dat dat een gevaarlijke situatie is. Meer pluriformiteit, meer fondsen, meer geld voor de lokale journalistiek van belang is. Is ook wel gebeurd, Leids Mediafonds is door de gemeente in het leven geroepen. Ik denk wel dat dat belangrijke initiatieven zijn. Het geeft wat ruimte aan Leidsch dagblad, maar ook aan ons om weer wat meer dingen uit te zoeken. En ja daarmee toch dat het controlemechanisme wordt versterkt

00:12:15.813 - Saskia

En bijvoorbeeld, de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen, zou de journalistiek daarin nog een rol kunnen spelen? Of een ...

00:12:22.675 - Vincent Bongers

Ja dat is een hele goeie. Ja dat is een kwetsbaar punt, de lezer. Hoe bereik je die, wie lezen er nog kranten? Heel weinig. Ik ga niet pretenderen dat wij nog veel worden gelezen. Dus ja... Ja... Dat zou mooi zijn als er een soort laagdrempelige nieuwsvoorziening zou zijn die veel publiek trekt. Een soort NU.nl voor Leiden. Dat zou niet verkeerd zijn. Ik snap absoluut dat mensen wantrouwig staan tegenover politiek. Landelijk geeft het een slecht voorbeeld. Zelf ook veel meer wantrouwen in gaan krijgen. Ik denk dat het lokaal geldt het voor mij wat minder. Hoe kan je daar vertrouwen in wekken? Meer informeren? Mensen meer te betrekken? Ja.. Hoe precies weet ik niet..

00:13:21.438 - Saskia

Maar dat er verbetering mogelijk is..

00:13:31.638 - Vincent Bongers

Jajajaja, wantrouwen in de politiek is groot. Aan de andere kant wakker je dat ook weer aan als journalist want je laat zien aan mensen dat dingen niet goed gaan. Maar dat wil niet zeggen dat je het moet opgeven om juist alleen... Een goeie journalistiek gekoppeld aan een hoge opkomst zou twee noodpilaren zijn van een betere democratie. Het bericht is alleen makkelijker dan het werken om mensen zover te krijgen om te gaan stemmen. Ik zou niet weten wat je daarvoor zou moeten doen.

00:13:50.831 - Saskia

*Er is een vraag naar een democratisch plichtsbesef van Leidse journalisten. Dat gaat over het besef van het belang van de Leidse journalistiek voor de Leidse democratie. Is dat iets waar Leidse journalisten het onderling met elkaar over hebben. **In hoeverre je dat als journalist voelt dat er een plichtsbesef is?** [VRAAG 4]*

00:14:14.704 - Vincent Bongers

Hahaha, ja... Ja dat denk ik.. Nouja ik kan alleen voor mijn eigen redactie spreken, maarja dat valt voor onze redactie wel te zeggen. Omdat we een iets andere rol hebben. Vooral binnen onze eigen organisatie, dat is geen democratie maar wel een bestuur met checks and balances, controlemechanismes, dat wij die verantwoordelijkheid sterk voelen. Maar dat voelen we ook voor de gemeente als het gaat over verkiezingen of over universiteitsoverstijgende problemen, verkamering. Daar hebben we het zeker over. Wat onze rol is daarin.

00:14:57.253 - Saskia

Dus wat u betreft is het wel voldoende besef dat dat niet nog versterkt zou hoeven worden? Of misschien dat u daar bij andere media iets over weet.

00:15:09.303 - Vincent Bongers

Sja het is moeilijk te spreken over anderen he. Ik ben nooit bij redactievergadering van Leidsch Dagblad. Het plichtsbef bij Sleutelstad lijkt me duidelijk hahah, die volgen gewoon alles. Maar, dat zegt ook niks over hoe zij hun rol zien. Zou een idee zijn, niet dat wij een jaarlijks een Leidse journalisten borrel hebben. Geen slecht idee om te doen. Maargoed, ik weet het niet. Kijk, we houden ons met ons eigen blad bezig. Ik lees natuurlijk collega's. Ik lees altijd wel. Maar hoe zij zeg maar hun plicht recht, plichtsbef rond dit thema, geen idee. Ik denk het wel.

00:16:05.181 - Saskia

Een ideaal beeld als u het zou mogen bepalen voor de rest dan zou het wel flink groot besef van...

00:16:13.439 - Vincent Bongers

Ja maar het ligt wel aan wat je met besef bedoelt he.

00:16:19.946 - Saskia

Het besef van het belang van de Leidse journalistiek voor de Leidse democratie.

00:16:23.276 - Vincent Bongers

Ik denk wel dat dat besef er is. Leidse journalisten hebben het er wel vaak over hoor onderling, wat je rol is. Ik bedoel bij mij niet perse collega's, maar wel ook mensen van de studie nog. Daar spreek je wel mee. Ethische kwesties bijvoorbeeld daar spreken we over, wat is je rol. Dat is wel een thema onder journalisten heb ik de indruk.

00:17:01.358 - Saskia

Ja dat is belangrijk om dat met elkaar scherp te houden denk ik. Dan sluiten we hierbij het thema over de lokale democratie af en geef ik het woord over aan jou.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:17:12.110 - Benice

*En dat sluit mooi aan bij waar we het net over hebben gehad, dus eigenschappen van lokale journalisten. Is natuurlijk lastig om te zeggen wat zij ervan vinden of hoe zij het zouden moeten doen. **Maar over welke eigenschappen zou een lokale journalist moeten voldoen? [VRAAG 5]***

00:17:32.644 - Vincent Bongers

Nou, ten eerste is het verstandig om je niet teveel in te laten met welke macht dan ook. Dat kan een controlerende macht, gemeenteraad zijn, maar ook een besturende macht zijn zoals het college van bestuur van de universiteit of het college van B&W van de stad Leiden. Heel erg objectief zijn, niet laten inpakken. Ook wel een soort afstand houden. Je moet natuurlijk altijd een bron hebben, maar je moet je bron wel kritisch benaderen. Veel zelf onderzoek doen. Dus niet een of ander verhaal van een voorlichter accepteren, want ja... Elke voorlichter is toch een soort van spindoctor. Dat is niet erg want dat is ook hun baan. Maar je moet altijd zelf uitzoeken, dubbelchecken. Standaard dingen als een bron is geen bron, zoek meer bronnen, je merkt al dit gaat tijd kosten. En dat is dus, en dat komt terug op het verhaal dat ik net vertelde, is die tijd er nog? Maar zo moet het wel dus... En die onderliggende documenten weten te vinden, graven, graven, graven. Vasthoudend. Autonoom. Vooral nieuwsgierig, dat mag ik niet vergeten want daar begint het mee.

00:18:56.834 - Benice

Zijn er dan ook nog echt verschillen tussen lokale en landelijke journalisten als het gaat om kwaliteiten?

00:19:08.514 - Vincent Bongers

Nee, nee. Er zal vast wel iets te bedenken zijn. Maar ik denk dat dat voor mijn gevoel wel allemaal hetzelfde is. Alleen misschien een iets kleinere, je bent in een iets kleinere domein bezig dus misschien kun je nog wel iets meer doen. Een nadeel daarvan is dat je dus die onafhankelijkheid, die autonomie, best goed leert kennen en dat kan ook wel irritant zijn. Een netwerk is handig, maar dat moeten geen vrienden van je worden. Dat moet je ook wel kunnen scheiden. Het heeft wel nadelen. Maar het heeft ook voordelen. Als je in zo'n stad iedereen kent dan ben je sterker bewapend tegen.. Wat ook belangrijk is, is als je het langer doet... Weet je, misschien is het wel gewoon meer dan een bestuurder die binnen komt wandelen. Je kent de geschiedenis van het dossier. Het kennen van het dossier is super belangrijk. Dus het kan ook voordelen hebben.

00:20:20.760 - Benice

*Ja, dan gaan we weer een beetje terug naar uw werk. **Vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]***

00:20:24.286 - Vincent Bongers

Ehm, het eerlijke antwoord is dat het heel wisselend is. Soms denk ik wel eens: waar zijn we eigenlijk mee bezig, is dit nog wel levensvatbaar? Maar als ik kijk naar ons laatste half jaar en waar we dan over schrijven denk ik: ja dit is heel relevant. Besturen met name hebben gewoon die check nodig voor de dingen die buiten hun gezichtsveld gebeuren en aangekaart moeten worden. Die rol hebben we wel gespeeld, dus dan voelt het wel weer heel zinvol. Het heeft zeker betekenis en ik denk zelfs de laatste jaren meer betekenis. Ik denk dat we gericht en beter alles volgen en denk dat het ook effect heeft gehad op bepaald beleid. Het heeft effect gehad indirect op hoe de Universiteit beleid checkt, dus informatievoorziening. Ik denk dat dat betekenisvol is ja.

00:21:39.816 - Benice

Staat u daar wel eens vaker bij stil, bij de betekenis van uw werk?

00:21:46.676 - Vincent Bongers

Ja, zeker. Stel dat niemand het meer leest en het niks oplevert dan moet je ermee stoppen. Lezers bereiken is lastig, maar aan de andere kant gaat het wel goed met wat we loswrikken. Ik denk dat het wat dat betreft betekenisvol voelt.

00:22:23.934 - Benice

We gaan dan inderdaad naar de lezer of in ieder geval de gemeenschap. Is het ook een van uw doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via de berichtgeving? [VRAAG 7]

00:22:37.470 - Vincent Bongers

Nee. We zijn er niet voor om te verbinden, nee. We zijn er wel voor om gelezen te worden. Je hebt wel een gemeenschap nodig die je leest. Maar dat is niet hetzelfde vind ik. Een nieuwsbrief van de Universiteit is er om mensen te verbinden, dat is hun taak. Ons vak journalistiek is er niet op uit om te verbinden.

00:23:15.879 - Benice

Dat hoeft wat u betreft dus ook niet in de toekomst te gebeuren? Het doel van het blad ligt daar dus überhaupt niet?

00:23:27.832 - Vincent Bongers

Nee. In zoverre, ons doel is mensen te informeren. Dat moeten niet alleen ernstige dingen zijn, dat moeten ook leuke dingen zijn, interessante dingen, maar ook pijnlijke kwesties. En als we daar niet meer in zouden slagen dan moet je ermee ophouden. Geldt voor elk medium vind ik. Maar dat is pijnlijk hoor. Heeft het nog betekenis? Dat moet je jezelf wel blijven afvragen. Ik denk dat het nog betekenis heeft. Maar we hebben het daar wel over met elkaar. Is wat we doen nog nuttig en van belang. Het zou van belang moeten zijn in ieder geval. Dat is aan ons de zorg dat het belang blijft en dat je lezers hebt. Dat is de moeilijke kant van het verhaal.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:24:28.804 - Benice

Ik heb hier een heel lange vraag staan over de journalistieke functies. We cirkelen weer even terug. Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies. Drie functies worden in het algemeen vaak onderscheiden, waar we het ook al over hebben gehad. Het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijke naar minst belangrijke? [VRAAG 8]

00:24:54.933 - Vincent Bongers

Ehm. Het verbinden is het minst belangrijk inderdaad. Het informeren komt op plaats twee. De eerste is toch wel controleren.

00:25:10.238 - Benice

Ja, heel sterk inderdaad controleren. Is dat ook wat het meest bij uw werk aansluit?

00:25:17.551 - Vincent Bongers

Ehm. Het meest weet ik niet. Informeren doen we ook heel veel. Ik zou niet zeggen dat controleren hoofdmoot is van wat ikzelf en mijn collega's doet. Ik denk dat het net iets meer informeren is. Maar het controleren is bij verre het belangrijkste.

00:25:38.036 - Saskia

Het vloeit ook wel een beetje met elkaar samen toch?

00:25:44.725 - Vincent Bongers

Zeker. Dat krijg je als je onderscheid gaat maken. Verbinden is dan wel veruit het minst belangrijk in de journalistiek. Dat vind ik een beetje raar, maar goed.

00:25:52.679 - Benice

Wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk? [VRAAG 9]

00:25:57.302 - Vincent Bongers

Daar kan ik wel wat historisch perspectief in geven omdat ik dit al vrij lang doe. De Universiteit is geen bedrijf, daar zijn de meningen over verdeeld. Toen ik begon, in 2007, was dat het zeker niet. Het blijkt ook uit het feit dat ze een onafhankelijk blad hebben. Een bedrijf heeft dat niet. De functie is anders. Er worden steeds meer muren opgeworpen, dat is wat je merkt. In de begintijd kon je gewoon medewerkers bellen, ambtenaren. Ik heb het niet over wetenschappers, maar ik kon ambtenaren van het bestuursbureau bellen om te vragen hoe het zat met de master toelatingen of zus en zo. Dan gaven ze gewoon antwoord. Dat is handig want dat zijn de mensen die er alles van weten. Maar langzaam maar zeker, er was natuurlijk wel een communicatie afdeling, maar die heeft veel meer touwtjes in handen genomen. Je kunt niet meer een ambtenaar bellen maar moet je vraag neerleggen bij een communicatieafdeling. Wat altijd een nadeel is want de informatie die je krijgt wordt gefilterd. En als je het niet kwaadwillig bekijkt is het gewoon tekort schieten van informatievoorziening. Hoe dichter bij de bron hoe beter. Maar het kan ook kwaadwillig zijn dat bewust informatie wordt weggelaten of verdraaien en niet overeenkomt. Dat zijn hele grote nadelen. Dat heeft zich als een olievlek verspreid over de universiteit. Alles gaat potdicht, je kunt mensen niet meer spreken over bestuurlijke zaken. Er is ook een neiging in medezeggenschap om bepaalde onderwerpen achter gesloten deuren te bespreken. Dat komt de informatievoorziening niet ten goede. Dat is wel de grootste uitdaging. Dan wordt het harder werken en meer energie besteden aan toch informatie boven water krijgen. Dat doe ik dan ook.

00:28:45.199 - Benice

Want hoe doet u dat dan?

00:28:47.289 - Vincent Bongers

Ja, toch ook mensen bellen en proberen informatie boven water te krijgen, de goede mensen te vinden. Volharden, niet het antwoord van de communicatiemedewerker accepteren. Door blijven graven net zo lang tot het boven komt. Je kunt natuurlijk ook, niet dat wij dat vaak doen, maar je kan ook een wob

verzoek indienen. Dat zie je landelijk ook steeds meer, om dezelfde reden. Het is geen lokaal proces. Het is iets wat overal gebeurt. In de landelijke politiek zie je het ook sterk. Alles wordt gesloten, dan moet je andere maatregelen treffen. Dat is de grootste uitdaging denk ik.

00:29:32.614 - Saskia

Als ik even mag inbreken. Je ziet nu dus ook op universitair niveau woordvoerders die het woord doen. Waarom is dat? Is het damage control, tegen de schandelen? Is dan de macht van de media en journalistiek zo groot geworden dat ze bang zijn? Welke ontwikkeling heeft daar plaatsgevonden?

00:29:56.889 - Vincent Bongers

Wat ik al zei. Er is een toenemende ontwikkeling geweest dat dit als bedrijf wordt gezien, als een brand, zoals shell en unilever. En je zei het zelf al, ze zijn bang voor reputatieschade. Dat wordt zo veel erger gezien dan bijvoorbeeld het schonen van de wetenschap en wetenschappelijke integriteit waarborgen. Alles draait om geen slecht nieuws over ons verspreiden. Dan komen er minder studenten, krijgen we misschien minder geld, minder beurzen. Alles is gericht op damage control, dat is verstikkend zelf. Dat komt door de ontwikkeling om de universiteit niet als gemeenschap te zien maar als bedrijf. Een bedrijf dat winst moet maken. Als je zo denkt over een organisatie ga je ook corporate strategies overnemen, dus woordvoering vorm geven zoals een bedrijf dat zou doen. Een bedrijf accepteert het niet als een medewerker uit de school klappt, dan volgen er sancties. Niet dat het hier al zo erg is aan de universiteit, maar die kant gaan we wel op. Dus ja, het is een evolutie in het denken over een organisatie en het is geen goede ontwikkeling.

00:31:25.399 - Benice

Voelen zij zich dan wel verplicht om jullie te woord te staan?

00:31:32.866 - Vincent Bongers

Dat is een interessante vraag. Het zou interessant zijn om woordvoerders te interviewen. Er komt meestal wel een antwoord als je genoeg aandringt. Niet altijd hoor. Bij echt belangrijke onderwerpen blijf je doorgaan en moeten ze uiteindelijk wel antwoord geven. Maar ze doen wel hun best, niet altijd, om de zaak te traineren, te vertragen. Wat mij altijd opvalt, stel ik schrijf een stuk over de faculteit Geesteswetenschappen en mijn bron vertelt dat er iets verkeerd is gegaan. Dan wil ik wederom bij het bestuur en weten hoe zij daar tegenaan kijken. Vroeger geeft dan het bestuur, een decaan, een antwoord. Nu is er centrale woordvoering die zich er tegenaan bemoeit en krijg je daar mailtjes en appjes van om te achterhalen wat we doen. Niet iets wat hen aangaat op dat moment, maar zij denken daar anders over. Ze instrueren ook, ik heb geen mailtjes voor mijn neus liggen over de instructies, maar dat alles centraal geregeld moet worden qua woordvoering. En het valt mij op dat steeds meer bestuurders, dat zijn vaak toch hoogleraren met grote staat van dienst, dat ook doen. Deels snap ik dat wel, want je bent er vanaf dan, als er centrale woordvoering is, dan ben je minder verantwoordelijk en dat is handig. Aan de andere kant vind ik het ook wel laf. Als er in jouw deel van de organisatie iets niet goed gaat moet je daar zelf verantwoording voor nemen. Het is een proces, dat zie je heel sterk aan de universiteit. En ik vermoed dat het bij andere universiteiten en hogescholen niet veel anders gaat zijn.

00:33:41.208 - Benice

Wordt uw functie dan des te belangrijker? Zeker met het oog op dat u controlerende functie op nummer één zet?

00:33:50.482 - Vincent Bongers

Ja, dat denk ik dus wel ja. Als je zo'n cultuur, zo'n business, corporate cultuur, instelt, zijn mensen dus banger om inderdaad misstanden aan te kaarten. Dan ben je als journalist misschien wel belangrijker geworden om dat te doen. Ik denk wel dat het zo gaat. Het is moeilijk om over jezelf te zeggen dat je belangrijker gaat worden.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:34:24.025 - Benice

Dat was al een kleine gooi naar de toekomst. Wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:34:32.414 - Vincent Bongers

Lastig. In zekere zin verwacht is een doorzettende verschraling als het gaat om de stad zelf. Om weer het voorbeeld te geven: met het Leids Dagblad zien we welke kant het opgaat als controleur van de macht. Daar ben ik niet heel optimistisch over. Er zijn trends ingezet, notabene door de gemeente zelf, om hier iets aan te doen. Ze erkennen dat het een probleem is. Misschien helpt dat voldoende. Voor ons, moeilijk te zeggen. Het is natuurlijk een rare situatie. We worden betaald door de universiteit om te berichten over de universiteit en soms ook vervelend te berichten over de universiteit. Het kan natuurlijk best dat en op een gegeven moment een collega van bestuur komt dat daar vanaf wilt. Dat is niet ondenkbaar want is namelijk in vrij veel steden gebeurt. Bij vrij veel universiteiten wordt het een onderdeel van de communicatieafdeling. Toen ik kwam werken heeft de toenmalige rector ook geprobeerd de angel uit het systeem te trekken door tweewekelijks te verschijnen en een nieuwsitem zou verdwijnen. Het zou een platform worden voor de universiteit. Dat zijn natuurlijk allemaal eufemismen voor: één beschadiging en twee de kritiek verwijderen. Dat is toen niet doorgegaan en sindsdien is er ook geen sprake van geweest. Carel Stolker zag de functie wel en heeft het in ere gehouden. Maar je weet nooit wat een nieuw college gaat doen. In het huidige college zie ik nog geen beweging, maar het kan altijd gebeuren. Ik denk als dat gebeurt dat er veel ophef zal komen. Zo'n Universiteitsraad zal zich daartegen verzetten maar ook mensen daarbuiten. We zullen ook mensen die enige rol hebben gespeeld proberen in te zetten om dat te voorkomen. Ik denk dat dat het grootste gevaar voor ons zou zijn. Dat men als bedrijf dit meer als probleem ziet dan iets dan iets dat het oplevert.

00:37:03.534 - Saskia

Want jullie zijn onafhankelijk van de universiteit maar worden wel gefinancierd? Dat lijkt me een belangenverstremming?

00:37:13.239 - Vincent Bongers

Het is geen belangenverstremming omdat in je statuten staat dat je onafhankelijk bent. Wij moeten juist belangenverstremming altijd voorkomen, en dat lukt ook wel. Alleen, de bestuursraad zou graag een belangenverstremming zien, als je dat aan hen vraagt denk ik. Misschien zeggen ze het niet, maar ik denk dat ze dat denken. Als ze heel eerlijk zouden zijn. Maar het is wel een gekke situatie, dat kan ik niet ontkennen.

00:37:51.416 - Benice

Dan denk ik dat het mooi is om af te sluiten met de vraag: hoe zou je de toekomst het liefst willen zien van de Leidse journalistiek?

00:38:08.832 - Vincent Bongers

Nou, ik zou eigenlijk de beweging die is ingezet wel doorgezet willen zien. Dus meer, de fondsen voor onderzoeksjournalistiek met name zijn heel belangrijk. Want onderzoek is toch wel het belangrijkste. Informeren en nieuws is ook belangrijk. Maar echt uitzoeken hoe dingen zitten is het belangrijkste. Of dat zo doorzet weet ik niet, maar ik hoop het.

00:38:53.405 - Saskia

Dan zal ik het interview afronden. We hebben vijf thema's besproken: bestaansrecht van de Leidse journalistiek, de lokale democratie, eigenschappen van de lokale journalist, journalistieke functies en nog een klein stukje over de toekomst. Is er iets rondom deze thema's waarvan u denkt: dit wil ik er graag zelf nog over mededelen? Iets wat we niet gevraagd hebben wat u nog wilt toevoegen?

00:39:23.338 - Vincent Bongers

Nee, er schiet mij niks binnen op het moment.

00:39:24.852 - Saskia

Helemaal goed. Mocht er nog iets te binnen schieten kunt u er altijd achteraan mailen. Dan kunnen wij dit nog toevoegen. Dan bij deze heel erg bedankt voor uw tijd en medewerking.

Bijlage 6.5 – Transcript interview Sebastiaan van Loosbroek

[25 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Amber Maas & Luc Kouwenhoven.]

THEMA 1 – Bestaansrecht van de lokale, Leidse journalistiek

00:02:41 Amber Maas

Er zijn dus verschillende thema's en het eerste thema gaat in op het bestaansrecht van de Leidse lokale journalistiek. En ik zou graag willen weten wat het doel is van de Leidse lokale journalistiek in jouw ogen? [VRAAG 1]

00:03:03 Sebastiaan van Loosbroek

In mij ogen. Dus het bestaansrecht van de Leidse journalistiek. Nou ja, dat is eigenlijk denk ik gewoon wat journalistiek überhaupt is in het algemeen, namelijk een waakhond. Nou ja, niet alleen een waakhond. Eigenlijk zijn er meerdere dingen, denk ik. Maar sowieso ten eerste een waakhond, dus dat je ook de Leidse politiek bijvoorbeeld kritisch volgt. Dat doet Mare dan natuurlijk niet specifiek dat doet het Leidsch Dagblad bijvoorbeeld goed, en Sleutelstad. En, dat is een belangrijk ding, maar ook het vertellen van de verhalen van de gewone mensen, van de gewone burgers in Leiden. De human interest stukken die ook weer voor verbinding kunnen zorgen in onderling, hè, een soort van sociale cohesie kan dat bewerkstelligen. Ik zou dat wel eens de twee belangrijkste dingen noemen. Ja en zeker ook in de lokale journalistiek, in de Leidse journalistiek ja, politiek en persoonlijke Leidse verhalen, ja.

00:03:57 Amber Maas

Ja en als je dan werkzaam bent bij de Mare, doe je dan meer de persoonlijke verhalen?

00:04:03 Sebastiaan van Loosbroek

Nou dat is het ook, maar ook wel dat kritische. Alleen dan volg je niet de Leidse gemeenteraad, maar dan volg je het bestuur van de universiteit. Dat is het college van bestuur die vergaderen met de universiteitsraad. En je hebt natuurlijk allemaal raden bij de faculteiten. Dus de faculteit geesteswetenschappen en rechten hebben ook allemaal hun eigen raadsvergaderingen en elke Mare journalist zit bij een eigen faculteit. En die volg je en daar komen ook uit de raad vaak vragen of opmerkingen waarvan je dan denkt, hé hier kan ik iets mee. En dan kun je daar een artikel over schrijven. Dus zeker ook de kritische kant. We hebben het afgelopen jaar een heel apart jaar gehad met vier hele grote onderwerpen eigenlijk, die soms ook het landelijke nieuws hebben gehaald. Zoals de camera gate natuurlijk, dat alle gebouwen vol hingen met camera's. Die zouden alleen moeten tellen, maar die eigenlijk meer konden. En nou, ik heb geschreven met een collega over Colzato, een Leidse psycholoog die heeft gefraudeerd een aantal jaar geleden en daar is een nieuw onderzoek naar gekomen. En dan blijkt dat er in nog veel meer artikelen dan in die twee van 2019 is gefraudeerd. Dus daar hebben we ook een hele artikelenreeks over gemaakt en ook laten zien hoe de universiteit eigenlijk heel weinig doet om daar ruchtbaarheid aan te geven en veranderingen te bewerkstelligen. Ze wilden alles een beetje onder het tapijt vegen. Het Palestina debat dat hier zou plaatsvinden dat niet kon doorgaan omdat de moderator niet onpartijdig zou zijn. Het instituut van wiskunde van Statistiek dat helemaal is geïmplodeerd. Dat is dat zijn vier grote voorbeelden, normaal hebben we niet zoveel voorbeelden in één jaar tijd eigenlijk. Dat is een goed jaar en dan zie je ook het bestaansrecht van de Mare, dat het heel

belangrijk is dat ook zo'n groot instituut als de Leidse universiteit een onafhankelijk nieuwsmiddeel heeft.

00:05:53 Luc Kouwenhoven

Zie je dan ook nog concrete verschillen in de doelen van de landelijke versus de lokale journalistiek?

00:06:01 Sebastiaan van Loosbroek

Euhm (denkt even na) nou ik denk dat die in grote lijnen wel ongeveer hetzelfde zijn. Wel is het denk ik zo dat vaak ook..... Kijk het nieuws begint vaak bij de lokale journalistiek en regionale journalistiek. Ik heb ook bij de Volkskrant stage gelopen bij de binnenlandredactie en de tip was toen hou de regionale kranten in de gaten. Want daar kun je wel eens een pareltje in terugvinden waar jij ook weer mee kan uitpakken. En dat is ook wel een aantal keer gebeurd, dus ja, veel wat er gebeurt is natuurlijk lokaal of regionaal. Dus vaak is wat wij doen of de Mare dan niet perse, maar de lokale journalistiek kan best wel agenda zettend zijn voor de landelijke journalistiek. Maar qua functie denk ik dat je wel globaal kan zeggen dat wat lokale journalistiek doet ongeveer hetzelfde doel heeft als landelijke journalistiek zou ik zeggen, ja.

00:06:54 Amber Maas

Heb je dan het gevoel dat het in de afgelopen tijd nog eens veranderd? Of dat er een transitie heeft plaatsgevonden. Of is het redelijk hetzelfde. Concreter, is de functie van de Mare zelf veranderd, heeft de Mare bijvoorbeeld nu een grotere invloed op Leidse journalistiek?

00:07:17 Sebastiaan van Loosbroek

Nou voor de coronacrisis maakten wij ook een papieren krant. Die zag er anders uit dan na corona, want tijdens corona konden we niet meer op papier uitkomen. De gebouwen waren dicht, dus dat zou zonde zijn. Dus dan zijn we 1,5 jaar alleen online geweest. En daarnaast hebben we een restyling gemaakt. Dus we hebben de papieren krant een beetje omgevormd en meer ingezet op grotere onderzoek stukken en minder op elk klein nieuwsbericht maken. En we zijn dus nog selectiever geworden. En ik vind dat Mare daardoor wel beter is geworden omdat we meer tijd maken voor zoekstukken. Of we daardoor ook meer impact hebben, dat vind ik moeilijk te zeggen. Want we hebben niet echt elke 3 maanden een leesonderzoek bijvoorbeeld. Dus ik zou niet durven zeggen dat Mare nu meer bekend is dan vorig jaar of meer invloed heeft, hoor. Maar gezien de stukken die we hebben gemaakt afgelopen jaar en wat dat teweeg heeft gebracht, hebben we dit jaar gewoon een goed jaar gehad. Maar dat we meer invloed hebben, weet ik niet. Overigens zou ik wel willen zeggen over het belang of eigenlijk de situatie van lokale en regionale journalistiek op dit moment. Want die staat gewoon erg onder druk. Ik heb hiervoor bij Noord Hollands Dagblad gewerkt, de Regiokrante van TMG Telegraaf Media Groep. En ik kreeg ook geen vast contract na die twee jaar, omdat er een bezuinigingsronde aankwam. Maar die kranten hebben het echt heel zwaar. Lokale kranten die moeten met steeds minder mensen hun ding maken. De abonnees lopen terug. Advertentie inkomsten lopen terug. En je ziet dat een NOS bijvoorbeeld, heel goed vind ik, die werken nu sinds een tijdje steeds nauwer samen met de regionale omroepen en die plaatsen dus ook regionale berichten op de website van de NOS. Hoe de samenwerking precies in elkaar zit, weet ik niet, maar in ieder geval trekt het betrekken ze de lokale journalistiek meer. En, dat vind ik gunstig omdat je daarmee ook de lokale journalistiek een beetje misschien nog een oppepper kan geven.

00:09:13 Amber Maas

Ja precies zodat het niet helemaal verdwijnt.

00:09:16 Sebastiaan van Loosbroek

Nee, hoe die financiële stromen zitten, weet ik niet hoor. Maar het lijkt mij dat het alleen maar positief is voor de regionale media omdat ze daardoor ook dus hun verhalen beter kunnen verspreiden en dan meer lees bereik hebben. Volgens mij is het ook zo als je in Leiden woont of in Zuid Holland, dan krijg je dus de stukken van Omroep West. Maar woon je in Gelderland, dan krijg je die van Omroep Gelderland, dus dat hebben we dus ook geregeld.

00:09:44 Amber Maas

Nou ja, je had al wel verteld over dat de journalistiek natuurlijk de waakhond is van de democratie, maar hoe implementeert je dat zelf in je werk, hoe probeer je dat te doen?

00:09:57 Sebastiaan van Loosbroek

Dat kan beginnen bij iets wat je hoort. Gewoon iets wat je hoort of een tip die je krijgt. En Als je denkt dat daar een verhaal in zit, dan ga je daarmee aan de aan de slag. Bij dat voorbeeld van de camera gate is dat ook zo gegaan. Die jongen die daar een opmerking over maakte, die mailde de redactie met de vraag van joh, zouden jullie willen uitzoeken hoe dat met die dingen zit. Want ik heb eens gekeken in Lipsius en daar hangen een paar van die apparaten waarvan ik heb gevonden dat die meer kunnen dan alleen tellen, tenminste dat vermoedde hij, dat die meer kunnen dan alleen tellen. En ik heb die mail gekregen, want ik beheer ook de redactie mail. Ik had het toen ook al te druk, dus ik heb het toen doorgespeeld aan twee collega's, niet wetende dat het zo groot nieuws zou worden. Als ik dat had geweten dan had ik het denk ik toch zelf gehouden, maar ze hebben het uitstekend gedaan. Mijn collega's kan het zeker niet beter gedaan, want het is best wel ingewikkeld nog geweest. En zij zijn er toen mee aan de slag gegaan. Maar ja, dus uiteindelijk kan je beginnen bij iets wat je hoort of iets wat je ziet en dan ga je bellen, dan ga je proberen eerst mensen te benaderen die het verhaal kunnen bevestigen bijvoorbeeld. Dan ga je niet meteen bij de mensen langs die je gaat weder horen, want dan krijgen ze de lucht van en dan gaan ze proberen het te bedekken. Dus je moet eerst verhalen verzamelen, zeg maar bottom bottom. En als je eenmaal genoeg verhalen hebt, dan kun je ermee naar de instantie die je moet wederhoren. En dan gaan ze het natuurlijk proberen te ondergraven. "Het is geen verhaal", en dat soort zaken. Dat krijgen we hier heel vaak te horen. Als je een verhaal hebt dan zeggen ze, het is geen verhaal, het is niet relevant, het is oud nieuws, koeien uit de sloot halen, jullie zijn modder aan het gooien. Nou, dan weet je dat je een verhaal hebt als ze zich zo gedragen.

00:11:34 Amber Maas

Dus ook als mensen inderdaad zelf met dingen komen en je denkt van daar zit verhaal in en dit is belangrijk om uit te zoeken dan doe je dat.

00:11:42 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, we krijgen regelmatig wat tips, ja of of promovendi dus niet naar buitenland mochten, terwijl de coronacrisis als het ware op zijn retour was. Maar die mochten niet naar Afrika voor onderzoek bijvoorbeeld. Dan ga je daar ook achteraan, wat is het beleid daarachter eigenlijk en? Dat is zelfs het vijfde voorbeeld van dit jaar toevallig. Van afgelopen academisch jaar dan, dat dat wij ervoor gezorgd hebben dat deze student of deze promovendi toch naar het buitenland konden gaan. Omdat ze toen het beleid hebben herzien en zeiden van ja dit is raar, dit moeten we toch anders doen.

00:12:10 Amber Maas

Ja dus, eigenlijk hadden ze een soort van vastgeroest beleid.

00:12:13 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, ze deden gewoon wat ze dachten dat goed was en pas toen ze echt kritische geluiden kregen dachten ze dit moeten we even heroverwegen en dit moet ik toch anders doen. Dat is dan wel heel mooi. Dat vind ik echt leuk. Ook om dan te merken dat je toch.....het zijn niet eens supergrote dingen per se, maar je hebt toch invloed dan. Je ziet toch dat dingen veranderen en dat is wel leuk.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:12:34 Amber Maas

Hoe zou je zeggen dat de Leidse journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:12:46 Sebastiaan van Loosbroek

We wonen in ieder geval in een hele fijne gemeente waarbij veel mensen hoog opgeleid zijn en stemmen. De opkomst is altijd redelijk goed hier in Leiden en altijd iets hoger dan gemiddeld. Ehm....(denkt even na) als ik denk aan de lokale democratie, dan denk ik altijd toch ook aan het volgen van de Leidse gemeentepolitiek en dat doen andere bladen meer dan wij natuurlijk. Hoe dat bijdraagt aan de democratie? Ja, Ik denk altijd van dat het altijd gunstig is om daar goed over te berichten en Leidsch Dagblad doet dat ook nog. Die zit ook echt met wel meer mensen, volgens mij in ieder geval 1, die aanwezig zijn bij de gemeenteraad van Leiden en de omliggende gemeentes. Ik denk dat dat sowieso heel belangrijk is dat je dat blijft doen, dat daar ruimte en geld voor blijft bestaan. Dat je dat het college van B&W ook kritisch kan blijven volgen. Ja, het is moeilijk meetbaar hè. Als het er niet meer is, wat gebeurt er dan? Maar ik denk hoe meer mogelijkheden of kanalen er zijn voor mensen om zich te laten informeren, ook via een gratis medium als sleutelstad bijvoorbeeld, doet het ook best goed, hoe beter dat is. Dat is eigenlijk hoe meer informatie, hoe beter. Dus Ik denk dat dat helpt, maar je zou moeten vergelijken met gemeentes waarbij je de lokale journalistiek helemaal weg is bezuinigd. Misschien dat dat daar meer onvrede bestaat, dat zou kunnen.

00:14:04 Amber Maas

Je gaf dus aan dat natuurlijk andere dagbladen daar meer over schrijven dan jullie zelf als de Mare.

00:14:09 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, ja goed als het over het verkameringsbeleid gaat bijvoorbeeld hè? Dus het feit dat studenten op straat werden gezet omdat de huizen niet meer mochten worden verkamerd. Ja, dan zijn we er natuurlijk wel bij. Dan schrijven we daarover. Maar ja, het moet dan wel echt universiteit of student gerelateerd zijn en anders dan zitten we daar in principe niet.

00:14:27 Amber Maas

Zijn er nog dingen die je denkt van daar zou eigenlijk verandering in moeten komen. Of dat kan beter. Om dan die democratie beter te kunnen waarborgen. [VRAAG 3]

00:14:52 Sebastiaan van Loosbroek

Hmm.....(denkt na) moeilijke vraag.

00:14:53 Amber Maas

Ja, ik vind het ook een lastige vraag.

00:14:57 Sebastiaan van Loosbroek

Wat zou beter kunnen.....Ja je wil natuurlijk niet de schuld op anderen afschuiven maar het eerste wat in mij opkomt is dan toch, maar het is ook een beetje, een landelijk ding. Dat de toegang tot informatie voor journalisten wel echt moeilijker is gemaakt door de jaren heen. Je hebt steeds meer met communicatie afdelingen te maken die ervoor gaan liggen. En de vrijheid van informatie is echt beperkt, is beperkter geworden. En dat vind ik ondemocratisch. En dus als ik iets zou mogen zeggen wat beter kan, dan zou het zijn dat de gemeente bijvoorbeeld of de universiteit opener is als ze een vraag krijgen. Dat duidelijker is voor burgers hoe iets zit bijvoorbeeld als ze een vraag hebben. En dat wij "media" daar vervolgens als doorgeefluik voor kunnen fungeren dat wij daarover dan kunnen berichten en dat mensen het dan dus kunnen lezen. Ik denk dat wij journalisten over het algemeen best wel goed ons best doen om informatie te verkrijgen, maar dat lukt ons niet altijd. En ja dan kun je zeggen van of *wij* moeten harder ons best doen daarvoor of degenen die de informatie hebben moeten soepeler zijn met het verlenen daarvan. En ik vind dat laatste, dat vind ik wel van belang eigenlijk.

00:16:18 Amber Maas

Ja want er is natuurlijk super veel informatie beschikbaar op het internet, maar niet de informatie die er dan toe doet, die zit dan op slot.

00:16:23 Sebastiaan van Loosbroek

Klopt ja, die is vaak vertrouwelijk bijvoorbeeld. Ik zie ook steeds meer, dat is een beetje van de hak op de tak misschien. Maar ik volg dan de faculteit geesteswetenschappen en ik zie, ik merk de laatste tijd dat er steeds meer onderwerpen vertrouwelijk worden behandeld. En dan moet ik eruit, dan moet ik uit de vergadering en dan weet ik niet waar het over gaat. En dan kun je wel soms bellen met raadsleden van ja, waar gaat het dan over? Maar ja, de meeste mensen die vertellen dat toch niet.

00:16:47 Amber Maas

Maar waar zou dat aangepakt kunnen worden? Bij wie zou je dan moeten zijn?

00:16:52 Sebastiaan van Loosbroek

Nou bij het bestuur misschien van de faculteit. Daar zou je het kunnen aandragen van joh.... Ik heb toevallig binnenkort een gesprek met hun omdat, ik ben op het matje geroepen omdat ze ergens ontevreden over zijn. Wat was het ook alweer? O ja, ik had gewoon een vraag gesteld aan iemand, ik wilde gewoon een cijferlijst. Ik wilde zien hoeveel percentage, wat het percentage cum laudes was bij de faculteit. Want ik had begrepen dat het heel hoog is bij geesteswetenschappen. Nou dat is natuurlijk best wel nieuws. Want als het zo hoog is, hoe kan dat? Is het niveau dan omlaag gegaan of zijn we best wel slimmer geworden? Dus ik had dat gevraagd en ik kreeg het antwoord niet, terwijl ik wist dat de cijfers er waren. Toen heb ik het faculteitsbestuur zelf gemaild. Ik zeg van nou, ik heb begrepen dat

jullie de cijfers niet willen geven. Nou dan wil ik op zijn minst vragen, wat is dan jullie streefpercentage? Kunnen jullie een streefpercentage geven? Wat vind je nou een goed percentage cum laude's. En toen kreeg ik een mail terug. Beste Sebastiaan, jouw gedrag komt ons manipulatief over. Dat je eerst naar haar toe gaat met vragen en die wil ze niet beantwoorden en dan ga je naar ons toe. We willen graag op korte termijn een gesprek met jou over hoe we met elkaar omgaan. En over het principe van hoor en wederhoor.

00:17:57 Amber Maas

Oh maar ik vind dat wel tegenstrijdig met dat democratie ook.

00:17:57 Speaker 3

Ja nou maar dat gebeurt dus heel veel. Wij worden heel veel.., ja wij worden tegengewerkt en je voelt dat heel veel mensen niet zo blij met ons zijn. Dan weet je ook dat je het goed doet. Maar ik vind dat toch wel heel vervelend hoor om zo een mail te krijgen. Want ik doe mijn werk naar eer en geweten en dan krijg je zo een mailtje. Met dat toontje van hoe we met elkaar omgaan en het principe van hoor en wederhoor. Je hoeft mij echt niet uit te leggen hoe hoor en wederhoor werkt. Maar ik zei nou prima lijkt me leuk

00:18:30 Amber Maas

Maar zij voelen zich dus eigenlijk aangevallen.

00:18:33 Sebastiaan van Loosbroek

Dat denk ik. Ze vonden me te...Dat te veel drukken, zeg maar te veel pushen voor informatie, terwijl ik maar twee mails gestuurd heb.

00:18:41 Amber Maas

Maar je hebt dan een gesprek met het bestuur, maar stel zij willen daar ook niet verder op in. Hoe zou je dan wel nog aan die cijfers kunnen komen, of ben je dan gewoon klaar?

00:18:49 Sebastiaan van Loosbroek

Nou, inmiddels heb ik ze gekregen. Want ze zeiden op een gegeven moment aan het eind van die mail van nou we mailen je wat cijfers toe. Heel algemene cijfers, maar goed. We hadden er wel wat aan. Het was iets. Maar dat gesprek moet nog komen, dus dan gaan we met elkaar even kennismaken en praten over hoe en waar nu de irritatie zit. Maar dat is een heel lang antwoord op de vraag, wat was de vraag... oh ja wat er beter kan, hè?

00:19:13 Amber Maas

Ja, en dat is eigenlijk gewoon pure communicatie. En ja, de vrijheid om informatie te verkrijgen.

00:19:17 Sebastiaan van Loosbroek

Dat ja, de vrijheid van informatie die zou eigenlijk wel beter moeten. En Ik denk dat dat de democratie juist vooruit zou helpen. En dat speelt natuurlijk ook landelijk. Dit speelt gewoon eigenlijk overal dus. Maar ja, wat kunnen wij als journalisten beter doen? Natuurlijk zijn er dingen die je beter kan doen,

maar op het punt van die democratie zou ik het niet zo heel goed weten eigenlijk. Een voxpop ofzo dat mensen zich gehoord voelen. Mensen op straat vragen. Ik weet niet of mensen daar nog op zitten te wachten eigenlijk.

00:20:04 Amber Maas

*We gaan nog even door op dat stukje democratie. Je zei al dat als je dan die informatie niet krijgt dat het vervelend is. **Maar in hoeverre heb je dan dat gevoel van ik heb een soort plicht als journalist om daar wel achteraan te gaan?** [VRAAG 4]*

00:20:28 Sebastiaan van Loosbroek

Ja dat is een goed punt. Dat is regelmatig aan de worsteling. Dat je dan inderdaad denkt van ja, mijn taak is om zoveel mogelijk informatie te verzamelen én mensen op de hoogte te stellen en soms dan word je dus tegen gewerkt en dan lukt het niet. Dan probeer je het toch op andere manieren nog te verkrijgen, via andere mensen bijvoorbeeld. Een voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld die lijst met publicaties van Colzato, die heeft gefraudeerd in haar onderzoeken, die zijn zwart gelakt. Dus er is een rapport verschenen van nou zij heeft in 15 artikelen fraude gepleegd. Maar die artikelen die het betreft zijn zwart gelakt, dus we weten niet welke artikelen het zijn en we weten ook niet wie de co auteurs zijn. Terwijl voor een snelle zuivering van de wetenschap zou je dat natuurlijk wel moeten publiceren. Want dan weet iedereen meteen welke artikel frauduleus zijn. En dan zal de wetenschap zich ook niet meer daarop baseren, maar voorlopig gebeurt dat dus nog wel. Dat is kwalijk. Nou, wat proberen wij dan om die lijst te vinden die niet zwart gelakt is? Nou dan proberen we bij de universiteit, die wilt niet. Dan ga je naar de onderzoekscommissie, die wil dat ook niet. Dan ga je proberen bij de Faculteit sociale wetenschappen, want die hebben de mond vol van ja scholing van de wetenschap nou laat maar zien dan die lijst. Maar puntje bij paaltje willen ze dat eigenlijk ook niet. Nou de klokkenluiders dan. Die zou dat wel willen, maar die mag dat dan weer van de juridische afdeling niet geven, want die mag alleen maar eigen artikelen bekend maken in plaats van ook die van de anderen. Dus dat schoot allemaal niet op. En ja, als het dan echt niet lukt dan moet je dat stukje opgeven. En dan probeer je op andere stukken wel druk te blijven uitoefenen. Dus door erover te blijven schrijven. Dan ga je de commissie bellen van Diederik Stapel. Dat was natuurlijk een heel ernstige zaak in 2011 geloof ik. Daar hebben drie grote commissies van Amsterdam, Groningen en Tilburg die hebben al zijn werk doorgelicht, maar waaruit bleek dat er in tientallen publicaties was gefraudeerd. Toen hebben wij die onderzoekscommissies gebeld en gezegd, wat vinden jullie nou van deze zaak? Zou het openbaar moeten worden gemaakt? Ja, zeggen ze, dat moet eigenlijk openbaar moeten worden gemaakt. Sterker nog, er zou strafzaak moeten komen. En dit en dat... Nou wij een stuk gemaakt en gepubliceerd. Toen was de universiteit boos. Maar goed, dat is prima verder. En zo probeer je toch druk te blijven uitoefenen op het onderwerp. Dat je denkt van, ik ben nog niet klaar met jullie, ik blijf hier over schrijven. En dat heeft weer geresulteerd in dat het twee weken geleden bekend is geworden door de universiteit dat zij ook wel inzien dat dit eigenlijk niet goed is. En dat als over drie maanden de uitgeverijen van die wetenschappelijke tijdschriften de frauduleuze artikelen niet terugtrekken, dan gaat de universiteit alsnog de publicaties bekend maken. En ik kan niet bewijzen dat dat deels komt door onze publicaties, maar ik denk dat het wel heeft meegespeeld.

00:23:10 Amber Maas

Dus als je echt niet bij de cijfers of de artikels of de namen komt, dan is jouw motto gewoon door blijven gaan. In ieder geval erover schrijven zodat het blijft leven.

00:23:19 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, ligt een beetje aan hoe groot het onderwerp is, maar in dit geval vind ik het wel zo groot dat je dat niet kan laten liggen. Maar het gebeurt in kleinere gevallen als je iets ter oren komt en je komt gewoon niet aan meer informatie, ja, dan laat je het ook wel eens liggen, hoor. Dan denk je van nou, dit gaat nu gewoon geen verhaal worden. Dan houdt het op, dan laat je het gaan.

00:23:40 Amber Maas

Dus in zoverre heb je toch wel plichtsbesef, zo noemen ze dat heel mooi, maar is dat ook iets wat speelt onder journalisten? Bij jullie bijvoorbeeld. Hebben jullie wel eens daarover? Dat is we jullie mee bezig zijn ook?

00:24:01 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, ja zeker ja.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:24:05 Amber Maas

Dat is goed om te horen. Dat is waarschijnlijk het antwoord wat we willen hebben. Dit is dan toch weer even schakelen nu maar dit gaat echt over jou persoonlijk als journalist. Wat ook leuk is om daar over te weten. En welke eigenschappen moet een journalist volgens jou hebben? [VRAAG 5]

00:24:28 Sebastiaan van Loosbroek

Dat is een goede vraag. Ik weet nog wel toen ik 17 was en journalist wilde worden. Ging ik voor mezelf op een rijtje zetten en bedenken van pas ik daar dan in. En op sommige dingen denk ik wel, en sommige dingen niet. Ik denk dat het sowieso belangrijk is dat je...nou ja onverschrokken is misschien een beetje een groot woord, maar je moet wel niet bang zijn om de telefoon op te pakken bijvoorbeeld. Je moet gewoon iedereen kunnen aanspreken en ook alle vragen durven stellen. Ook domme vragen, ook als je denkt dat een ander dat stom vindt misschien.

00:24:59 Amber Maas

Maar is het dan domme vragen bestaan niet of gewoon in de zin van het voor de hand liggende moet je ook vragen, zodat je wel een antwoord hebt.

00:25:01 Sebastiaan van Loosbroek

Ja ook als jij zelf wel weet wat het antwoord is, moet je het wel gewoon kunnen vragen. Bijvoorbeeld vorige week heb ik iemand geïnterviewd die kwam hier spreken over racisme. Racisme jegens de Aziatische bevolkingsgroep. Toen stelde ik de vraag, hoe belangrijk is het voor de Aziatische gemeenschap dat ook racisme jegens deze groep wordt betrokken in het onderzoek naar racisme? Nou ja, dan denk je van dat klinkt een beetje vaag. Hoe belangrijk is het.. natuurlijk is dat heel belangrijk. Maar dat moet je wel vragen omdat je wil weten, wat antwoordt zij daarop. Wat is haar visie daarop? Dat is maar een klein voorbeeld. Dus je moet eigenlijk alles durven vragen. Niet bang zijn om door te vragen, want vaak krijg je ook natuurlijk niet een mooi antwoord meteen. Dus dan moet je eerst verder graven. En stressbestendigheid is in principe ook wel prettig. Verschilt een beetje per redactie, bij de

Volkskrant bijvoorbeeld als je op de binnenlandredactie zit... dat is gewoon beuken. Dat gaat natuurlijk altijd maar door, hè? De journalistiek, politiek nieuws, gewoon landelijk nieuws, dat gaat altijd door, dus op het eind van je werkdag moet je alweer na gaan denken over wat je morgen gaat doen. Wat is je voorwerp? En dat moet je wel aankunnen, zeg maar. En ik vond dat heel zwaar in mijn stage bijvoorbeeld. Dus voor mij werkt een weekblad cyclus beter dan een dagblad cyclus. En nieuwsgierigheid ook wel handig. Als niks je echt interesseert, dan wordt het ook wel vervelend denk ik. Dan is het niet het goede beroep, dus je moet wel denken van ,oh dat vind ik leuk om te weten en dit vind ik leuk om te weten. En ook als je iets helemaal niet leuk vindt, moet je het toch op kunnen brengen om daar ook wel eens zo mee bezig te gaan. Dat ja, dat zijn de eerste dingen waar ik aan denk.

00:26:49 Amber Maas

En denk je dat het dan ook nog verschilt in of je nou echt specifiek lokaal of landelijk nieuws doet? Je zei al natuurlijk landelijk nieuws vaak sneller doorgaat, maar zijn er dan verschillende eigenschappen? Of zou je denken over het algemeen, journalist is journalist.

00:27:04 Sebastiaan van Loosbroek

Nou ergens is het natuurlijk journalist is journalist. Als je het echt heel goed wil doen. Maar ik bedoel de Volkskrant heeft toch een andere lat dan een regionale krant, zo simpel is het ook. Dus ik heb ook bij Noord Hollands Dagblad gewerkt. Het lijkt op het Leidsch Dagblad, dat is het Leidsch Dagblad van Noord Holland eigenlijk en daar ligt de druk wel wat hoger dan bij Mare. Want er is elke dag een krant en ook vaak heb je avonddiensten of weekenddiensten. Dus als er savonds nog iets gebeurt, dan moet je wel eens nog wat doen. Nou bij Mare gebeurt dat eigenlijk bijna niet. Het zijn dan vaak ook wel kortere stukjes. Terwijl bij een Volkskrant dat is echt, dat is goeie.... Dan kan je niet met iets simpels aankomen, zeg maar dat moet altijd wel echt goed zijn. Dus mijn ervaring is wel dat landelijke media wel meer van je vergt nog dan lokaal.

00:27:59 Amber Maas

Dus je hebt een principe dezelfde eigenschappen, maar daar wordt het gewoon nog meer op de proef gesteld?

00:28:02 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, zo ervaar ik het wel een beetje.

00:28:07 Amber Maas

Ja oké. Nou vind je jouw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:28:11 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, dat is ook wel een vraag die ik mezelf regelmatig stel. Ik heb van die periodes dat ik het heel betekenisvol vind, dat ik dan merk dat er kleine veranderingen zijn gebeurd. Of met Colzato af en toe wat dingen of met het veldwerk of andere dingen. Maar heel veel dingen die je schrijft die leiden natuurlijk nergens toe. Dat is natuurlijk inherent aan journalistiek, want elke dag staan de kranten vol. Maar echt niet dat dan alles verandert de hele tijd natuurlijk dus. Maar iets agenderen of het debat openen of gesprek oproepen, dat is ook wel mooi. Dus ja, ik vind het vaak wel betekenisvol, maar andere momenten worstel ik ook wel eens met de impact die je dan dus soms niet hebt. Dus gewoon dat je heel

hard hebt gewerkt aan een stuk en dat je ziet dat het maar heel weinig clicks heeft gehad ofzo, dat het heel weinig gelezen wordt. Dat je denkt van ja, waar doe ik het eigenlijk voor? Denk bij een Volkskrant heb je dat natuurlijk niet. Dan is het gewoon 300.000 lezers elke dag en dan weet je gewoon dit wordt gewoon goed gelezen. Op de socials zie je het ook gewoon, duizenden likes soms. Dat geeft wel een enorme kick.

00:29:17 Amber Maas

Dat is natuurlijk ook weer het verschil dan gewoon tussen.....

00:29:19 Sebastiaan van Loosbroek

Zeker, je hebt gewoon een kleiner publiek en wij zijn echt een niche, hè? Want sommige stukken die zijn wel degelijk voor soms wel heel het land interessant, maar veel wat we schrijven is natuurlijk toch in en om de universiteit. Dat is een beperkt publiek. Dus dan moet je ook wel in je achterhoofd houden dat je natuurlijk niet moet denken dat je elke dag duizenden lezers bereikt.

00:29:38 Amber Maas

Maar streef je dan nog naar een het terugkeren naar een groter.... dat je wel toch meer bereik hebt en hopelijk dus meer impact?

00:29:47 Sebastiaan van Loosbroek

Ja nou, op dit moment is dat niet mijn.. heb ik dat niet echt voor ogen omdat ik dat niet per se wil. Omdat ik het werk wat ik nu doe gewoon heel erg leuk vind. Soms is dat stukje van die impact...dat is soms dan eigenlijk het grootste waar ik dan wel eens mee worstel. Maar dan denk ik ook wel eens van, ja maar ja soms zijn er wel stukken die wel impact hebben en dat is dan ook goed, dus het hoeft niet altijd... Ik bedoel als je les geeft op school heb je ook niet elke dag dat alle lessen impact hebben. Dus in welke baan is dat nou wel? Dus ja, over het algemeen kan ik dat wel gewoon voor mezelf recht lullen en vind ik het goed zoals het is. Met wat wel impact maakt, haal ik voldoende voldoening uit mijn werk.

00:30:30 Amber Maas

Nou, dat is wel heel fijn. Zou je zeggen dat het een doel is van, ja de Mare is natuurlijk heel specifiek weer, maar om met je berichtgeving en artikelen toch wel verbinding ook weer te zoeken tussen mensen? [VRAAG 7]

00:30:50 Sebastiaan van Loosbroek

Ja nou verbinding. Ik denk, het doel is eigenlijk nooit echt verbinding, denk ik. Want ik zei op het begin van het gesprek natuurlijk ook van.....maar dat is niet helemaal waar. Het is vaak een mooi bij effect, maar het doel is het niet. Want daarvoor heb je de communicatie en de pr afdelingen wel, die hebben dat als doel. Maar als onafhankelijk medium heb je vooral het doel zoveel mogelijk informatie verspreiden en dat vervolgens aan de maatschappij geven. Die kan ermee doen wat ze willen.

00:31:17 Amber Maas

Ja precies als dat dan verbinding als gevolg heeft....

00:31:19 Sebastiaan van Loosbroek

Precies dat kan dan mooi meegenomen zijn, hè? Of dat je schrijft ... van de week was er in Omroep West, een man die had kaas en vlees gestolen in de winkel, hij was 80 die man. Die man, die bleek niet rond te kunnen komen van zijn AOW. Toen hebben mensen dat gelezen en mensen gingen geld geven. Ja, dat is wel mooi, dus dat is dan niet het doel van zo'n Omroep West om te hopen dat mensen geld geven. Nee, je wil gewoon een mooi verhaal vertellen. Vervolgens kan dit eruit voortkomen, dus verbinding is wel een mooi bij effect, maar niet echt het hoofddoel denk ik nee. Aan de andere kant, als ik zo kijk naar de universiteit Leiden, denk ik wel dat Mare wel als verbindende factor kan worden gezien. Omdat het een plek is waar mensen heen kunnen als ze klachten hebben bijvoorbeeld of dat docenten zich gehoord kunnen voelen bij ons.

00:32:04 Amber Maas

Ja precies als het in de unie zelf niet...

00:32:08 Sebastiaan van Loosbroek

Ja precies, hè, dus we zijn wel ja, de schoolkrant van de universiteit om maar zo te zeggen. Dat is wel denk ik een verbindend element.

00:32:20 Amber Maas

Dus eigenlijk ja en nee.

00:32:24 Sebastiaan van Loosbroek

Ja het is denk ik bindend, maar het is niet.... wij zijn niet opgericht om te verbinden.

00:32:30 Amber Maas

Nee precies. Nee, dus het is ook niet... Je schrijft geen specifieke stukken om te verbinden?

00:32:34 Sebastiaan van Loosbroek

Nee het is geen primair doel, absoluut niet. Maar het is mooi als het wel dat effect heeft.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:32:40 Amber Maas

Dan heb ik nu een vraag met een hele lap tekst erbij. Dus dat wordt heel interessant. Maar het komt erop neer dat er natuurlijk verschillende journalistieke functies zijn. En dat er drie zijn die dan vaak worden genoemd. En dat is dan informeren van mensen, controleren van de macht en het verbinden van mensen. Nou hoe zou jij ze rangschikken van meest belangrijk naar minst? [VRAAG 8]

00:33:10 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, we hebben ze eigenlijk alle drie wel besproken, dat is wel grappig. Wat waren nou de eerste twee?

00:33:18 Amber Maas

Oh ja, sorry het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. Dus informeren, controleren en verbinden.

00:33:24 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, ja, ja. En dan is de vraag voor Mare of überhaupt?

00:33:28 Amber Maas

Voor Mare en voor jou, laten we het allebei doen.

00:33:31 Sebastiaan van Loosbroek

Oké, dan vind ik ten eerste het belangrijkste controleren. Ja, absoluut.

00:33:37 Amber Maas

Ja, toch die waakhond weer.

00:33:42 Sebastiaan van Loosbroek

En dan twee het informeren en drie het verbinden. En voor Mare eigenlijk ook, maar misschien dat een en twee dan in de praktijk omgedraaid zijn.

00:33:59 Amber Maas

Ja, dus dat informeren dan toch wel nog voor dat controleren komt.

00:34:03 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, Ik denk het wel. We hebben wel... dat zijn eigenlijk wel twee doelen die we hebben inderdaad. Je controleert de universiteit, maar je informeert vooral ook. Ik bedoel echt niet alles wat wij schrijven is controlerend. De meeste stukken zijn gewoon...nou ja, dan komt er een wetenschapper spreken en dan interview je die wetenschapper. Of gewoon wat nieuws uit de Raad. Ja, Ik denk dat je een erg grote schoen aantrekt als je op een controleert zet. Dus ik zou zeggen voor Mare dan 1 informeren twee controleren 3 verbinden.

00:34:35 Amber Maas

En waarom zou je zelf juist wel zeggen controleren op nummer een?

00:34:40 Sebastiaan van Loosbroek

Nou ja omdat ik denk dat dat is waar je jezelf echt op onderscheidt van anderen. Sowieso in Leiden is er geen ander medium dat de universiteit kritisch volgt. Ja Leidsch Dagblad zit ook bij de universiteitsraad, maar die zijn echt veel minder op de hoogte dan wij, maar dat is natuurlijk logisch. En daarin onderscheiden wij ons. Terwijl informeren, de universiteit heeft ook een eigen redactie die stukken maakt en nieuwsberichten maakt. Die zijn natuurlijk wel minder kritisch, de dingen die ze niet willen publiceren, publiceren ze niet. Maar om maar zo te zeggen, wetenschappers, die komen ja, die kun je ook wel vaak op de site vinden van de Universiteit Leiden. En ja, dus daarin dubbelen wat meer.

Terwijl het controleren, ja dat doet niemand anders dan wij. Dus in die zin zou ik zeggen dat dat het belangrijkste is omdat wij daarin ons echt onderscheiden.

00:35:35 Amber Maas

*En dan nog een hele mooie vraag waar we het eigenlijk ook wel een beetje over hebben gehad. **Maar wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk?** [VRAAG 9]*

00:35:42 Sebastiaan van Loosbroek

Ja nou dan kom ik toch echt wel terug op het puntje van informatievoorziening. Dat dat moeizaam gaat, dat je wel eens tegenwerking krijgt. En communicatie afdelingen worden overal opgeworpen. En ja, op zich als mensen hun communicatie werk goed doen en gewoon jou de informatie geven, dan vind ik het prima. Maar vaak wordt er zand in onze ogen gestrooid en worden dingen verweten. Dat vind ik wel echt, vind ik slecht.

00:36:07 Amber Maas

Ja precies. Dat snap ik.

00:36:12 Sebastiaan van Loosbroek

Dat vind ik een grote worsteling. Ook persoonlijk moet ik zeggen dat het best wel ondankbaar werk is regelmatig. Vaak. Je hebt best wel veel gezeik en dan denk je misschien bij Mare zal het nog wel meevallen. Maar dat valt niet mee.

00:36:27 Amber Maas

Nou ja, zoals je net verteld dat ik toch weer op het matje wordt geroepen.

00:36:30 Sebastiaan van Loosbroek

Ja en niet alleen zo'n college van bestuur of een communicatie afdeling. Maar ook mensen hebben altijd wel wat te zeggen op je stuk of je kop is ietsje ingenieur, hoe zeg je dat?... is suggestief of sensatie dit, clickbait dat. Ik heb het gevoel dat er ontzettend veel wantrouwen is tegen journalistiek en dat dat alleen maar erger is geworden. Ik wijt dat ook deels natuurlijk aan de Trumps van deze wereld. Die uhm, ja die gewoon gif in de maatschappij hebben gespoten. Die de rechtsstaat onderuit halen, de media onderuit halen. Dat zie je gewoon, dat merk je gewoon wel terug in hoe mensen kijken naar journalistiek. Je moet best wel wat dat betreft soms stevig in je schoenen staan. Je niet teveel aantrekken als mensen kritiek hebben op je werk.

00:37:13 Amber Maas

Maar zou je dan ook zeggen dat dat er zeg maar sneller kritisch, negatieve feedback/ kritiek wordt gegeven en niet dat je denkt van oh, dit is een goed stuk dat iemand dan zegt nou dat was echt tof om dacht.

00:37:24 Sebastiaan van Loosbroek

Ja de complimenten moeten we elkaar zien te geven op de redactie. En meestal als we mails krijgen dan zijn het boze mails. En geen complimenteuze mails. Toevallig heb ik er vandaag een gehad. Dat was

heel leuk. Dat gebeurt zelden, maar nee, meestal is het wel kritiek ja. Maar eigenlijk niet zozeer van lezers hoor, maar vooral van de mensen die betrokken zijn bij het maken van een artikel. Dus dan hebben we wederhoor gepleegd en dan zijn ze niet eens met hoe het er staat, terwijl ze dan vaak zelf ook niet hebben gereageerd. En ja dus, wij proberen eigenlijk alles gewoon goed te doen en dan toch krijgen wij vaak de deksel op onze neus.

00:38:04 Amber Maas

Ja precies dat je toch te horen krijgt dat het niet goed is. Maar dat is ook op zich zou ik zeggen te verwachten wanneer je inderdaad hoor en wederhoor hebt. Degene waar jij naar moet luisteren, is natuurlijk altijd.....

00:38:20 Sebastiaan van Loosbroek

Het hoort ook een beetje bij dit vak natuurlijk, want ja, je schrijft vaak over dingen die sommige mensen niet willen, dat je erover schrijft, dus dan is het inherent. Praten met, het toch wel er over hebben met collega's. Als ik mail krijg waar mijn hartslag van sneller gaat kloppen, dan ga ik meteen bespreken, dan zeg ik het meteen. Van nou, ik heb nu een mail gekregen, ik moet op het matje komen bij het bestuur en krijg je toch wel een verhoogde hartslag van, want ik doe mijn werk zo naar eer en geweten dan toch weer dit verwijt. Een paar weken geleden enorm akkefietje gehad met een onderwijsdirecteur, wetenschap directeur van sociale wetenschappen. Na een interview over Colzato, ik heb het opgenomen. Ze heeft over twee uitspraken gezegd dat ze die niet gezegd heeft, maar die staan letterlijk op tape, dus ik zei, oké, maar dan weet ik het goed gemaakt. Als je dan nu zegt, ik heb het niet gezegd, dan blijkbaar klopt het niet wat je hebt gezegd, dan heb je dus niet de waarheid gesproken of je hebt het niet toen geweten. Hoe zit het dan wel, zeg ik ja, zeg het dan hoe het dan wel zit? Nou en dat wilden ze eerst niet, want ze wilde überhaupt dat het hele stukje niet in de krant kwam. Maar ja, zo werkt het natuurlijk niet. Gezegd is gezegd. Of je mag het nog aanpassen, maar zeg dan hoe het dan wel zit. Nou en na veel vijven en zessen kon dat dan. Maar dan krijg je het verwijt, "zo zie je openheid loont dus blijkbaar niet" en "dit is slechte journalistiek". Allemaal negatieve, echt enorme verwijten. Terwijl we gewoon een stuk hebben gemaakt waarin we haar de kans boden om uit te leggen wat ze nu beter gingen doen. We hebben een podium geboden van wat ga je nu anders doen om ervoor te zorgen dat er niet nog een keer fraude kan plaatsvinden, was gewoon verder een prima stuk? We hebben later nog gehoord van mensen van goh, wat aardig van Mare dat jullie dat nog hebben gedaan. Ik zeg, nou aardig... dat vinden wij gewoon ook een deel van het verhaal. Hoe ga je het oplossen? Dat vinden we dat je dat ook gewoon moet vertellen. Dus dat was helemaal niet voor de aardigheid, vriendelijkheid, maar gewoon omdat wij vinden dat dat ook een verhaal is. Maar zo zie je dus dat de mensen die er werken op de faculteit vinden het "oh wat goed dat Mare dat schrijft". Terwijl de mensen die het interview gegeven hebben kunnen alleen maar over die twee citaten... ze zijn dan woest en dan is het hele stuk waardeloos.

00:40:17 Amber Maas

Dus je zou eigenlijk zeggen dat mensen alles meer vanuit emotie, reageren en niet vanuit hun functie.

00:40:26 Sebastiaan van Loosbroek

Nou ik kan het me bijna niet voorstellen dat Ik vind het soms moeilijk te geloven als ik zo'n mail krijg of ze het dan echt meent. Vindt ze het dan echt? Vindt zij dan echt dat wij het verkeerd hebben gedaan of is dat inderdaad gewoon de emotie? Maar ze is er toen ook niet meer op terug gekomen. Ik

heb toen in een hele mail uitgelegd hoe het volgens ons zat, hoe het is gegaan. Feitelijk uitgelegd waar eigenlijk geen speld tussen te krijgen was en daarom dus heb ik er ook geen mail meer op terug gehad.

00:40:49 Amber Maas

Nee, dus dan was ze eigenlijk uitgeluld.

00:40:50 Sebastiaan van Loosbroek

Dat gevoel heb ik dan wel, dan ben je toch benieuwd. Puur menselijk, vindt zij nou echt wat ze heeft geschreven of weet ze dat ze eigenlijk fout zit? Daar ben ik dan wel benieuwd naar. Maar daar kom je dus niet achter.

Amber Maas

Ja, dat lijkt me wel lastig, dus je hebt eigenlijk gewoon vaak situaties dat je dus toch inderdaad op het matje wordt geroepen of wordt geconfronteerd met mensen die het er niet mee eens zijn, terwijl je als persoon en als journalist alleen maar jouw verhaal zo goed mogelijk en zo kloppend mogelijk wil presenteren.

00:41:17 Sebastiaan van Loosbroek

Precies, ja en dan heb je mensen die kunnen daar goed mee overweg, ik kan er ook wel goed mee overweg. Maar je hebt collega's die zich daar veel minder van aantrekken en je hebt mensen die zich daar wat meer van aantrekken. En ja, het verschilt een beetje per periode, soms vind ik het prachtig juist als ik mensen boos heb gemaakt. Ja, en soms vind ik het heel vervelend. En dan heb ik het ook echt over met mensen. Maar het is nooit zo geweest dat ik dacht van ik stop ermee ofzo.

00:41:44 Amber Maas

Oké ja dat ging ik hierna vragen, heeft dat wel een effect op je werk dat je denkt van ik kap ermee.

00:41:48 Speaker 3

Nou ja, nou soms... Dat echt er mee kappen, volgens mij heb ik dat niet echt gehad. Maar wel dat je denkt van wat een ondankbaar werk en dat ik ook met stijgende verbazing die mails dan lees. En dat ik denk van jongens, we zijn universiteit, we zijn een bolwerk der vrijheid noemen we ons. Je zou ook het kunnen omarmen dat er een medium is dat kritisch bericht over wat er allemaal gebeurt. En ik snap soms niet dat ze zo boos kunnen zijn daarover. Dus blijkbaar hechten ze best wel veel... kennen ze best veel macht aan ons toe, anders zou je niet zo druk maken, denk ik dan. Dan denk ik van ja, het staat meestal alleen maar in Mare. De meeste stukken worden niet gedeeld door andere media, dus waar maak je je druk om. Maar dus ja, nee, maar echt stoppen, nee. Soms is het juist motiverend om door te gaan inderdaad. En soms ook is het gewoon geen van beide. Dan is het gewoon het gebeurt en dan ga je weer over tot de orde van de dag.

THEMA 5 - Toekomst van de Leidse journalistiek

00:44:16 Amber Maas

Ja oké dan toch dat En dan een mooie afsluitende vraag. Wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:44:26 Sebastiaan van Loosbroek

Ik hoop dat we op zijn minst door kunnen gaan zoals we nu bezig zijn als Leiden. Ik zou... Ik weet niet of dat in de scriptie komt, maar een Leids Dagblad zou ik wat meer ruimte gunnen. Omdat ik weet hoe het is om daar te werken in zo'n situatie en die hebben het gewoon best wel zwaar. Wij hebben een enorme luxe positie wij van Mare. Want wij krijgen betaald van de universiteit en wij maken een weekblad. Wij hebben ruimte om mooi beeld aan te kopen. Om er echt een mooi blad van te maken elke week wel. Terwijl een Leidsch Dagblad moet gewoon echt sappelen eigenlijk. En ik denk dat als Leidsch Dagblad meer geld zou hebben of meer ruimte zou hebben dat ze ook nog beter misschien die ja minder kleine stukjes over koeien uit de sloot hoeven te schrijven en meer kunnen inzetten op echt goede journalistiek. Maar goed, dat is een beetje, dan praat ik voor Leidsch Dagblad. Maar mochten jullie mensen van Leidsch Dagblad interviewen dan zou je ze dat eens kunnen vragen. Is er nog genoeg ruimte voor jullie om echt goed verdiepend werk te doen? En als ze daar heel eerlijk op antwoorden, denk ik dat het nee is namelijk. Dus dat zou beter kunnen. Aan de andere kant, we hebben natuurlijk een stimuleringsfonds in Leiden voor de journalistiek sinds een aantal jaar vanuit de gemeente geloof ik gewoon. En die stellen best wat geld beschikbaar. En wij als medium kunnen dan een voorstel indienen en dan krijg je geld. Dat doen wij ook wel eens. Dat vind ik een heel goed initiatief en ik denk dat meer gemeenten zouden moeten volgen. Ja. Maar helaas is het nodig dat de gemeente bijspringt. Ik heb ooit van Kees Boonman les gehad bij de minor. Hebben jullie hem ook nog gehad?

00:46:12 Amber Maas

Ja ja, die is gastspreker is langs geweest, ja.

00:46:16 Sebastiaan van Loosbroek

En die zei, ja, die zei toen al in die tijd toen ik studeerde van ooit worden de kranten gesubsidieerd. Nou, inmiddels is het nog niet zover, maar je ziet wel dat op gemeente niveau dat toch wel nu een rol begint te spelen. En, het hoeft niet heel slecht te zijn, hoor. Maar het is toch denk ik voor de schijn van belangenverstrengeling, hè? Want het publiek snapt, ja, ik bedoel niet badineren, maar veel mensen weten niet zo goed hoe media werken. Hoe dat nou eigenlijk in elkaar steekt. Heel veel mensen in Nederland denken dat het allemaal hè, dat we allemaal beïnvloed worden door hogerhand en zo. Dus als mensen dan zouden weten dat kranten gesubsidieerd worden. Dan krijg je "oh zie je wel, zie je". Dus dat is wel een nadeel, maar ik denk dat inhoudelijk... NOS wordt ook betaald door de staat dus en dat gaat verder prima, dus dat moet op zich geen problemen zijn.

00:47:04 Amber Maas

Dus je zou inderdaad zeggen van juist om ook de doelen van journalistiek, dus dat waakhond en informeren, te kunnen waarborgen.. zou je juist zeggen dat subsidie natuurlijk best wel handig kan zijn omdat je dan door kan blijven gaan en het dan ook nog beter kan doen.

00:47:22 Sebastiaan van Loosbroek

Ja, en in Leiden zien ze dat gewoon heel erg goed en de gemeente die zegt van we willen daar geld voor beschikbaar stellen. Maar ja wij zijn ook wel een redelijk progressieve gemeente. Dus dan denk ik

automatisch dat media al nou ja, wat meer aandacht krijgen. Terwijl in andere gemeenten misschien waar het anders is, is dat misschien lastiger te bewerkstelligen.

00:47:42 Amber Maas

Oké nou, dat was het. Dat waren in ieder geval mijn of onze vragen. Het was een leuk gesprek. Zijn er nog dingen die je zelf, denkt van dit zou ik nog willen vertellen. Of het is altijd wel goed om dit toe te voegen nog?

00:48:01 Sebastiaan van Loosbroek

Nee, Ik denk dat ik alles wel gezegd heb.

Bijlage 6.6 – Transcript interview Mare-journalist

[21 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Bruno Spee & Beatrice Bendsdorp.]

N.B. Journalist wil graag niet met naam genoemd worden in de scriptie.

Thema 1: het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek

00:00:12 Bruno

*Ik heb vijf thema's die we nu langzaam af gaan lopen. Dat zijn het bestaansrecht van de Leidse journalistiek of de lokale journalistiek, lokale democratie, eigenschappen van de lokale journalist, journalistieke functies en de toekomst van Leidse journalistiek. Als eerste dus het bestaansrecht van de Leidse journalistiek. **Wat zijn voor jou de doelen van Leidse of lokale journalistiek? [VRAAG 1]***

00:00:40 Mare-journalist

Lokale journalistiek is 'the eyes and ears' op de grond. Je bent veel directer met je omgeving bezig, waardoor je meer direct nieuws opvangt en minder van tweedehands bronnen. Sommige onderwerpen zijn ook niet groot genoeg om landelijk bekend te worden. Het gebeurt soms dat lokale onderwerpen groot genoeg zijn, maar ook landelijk nieuws te zijn. Er zijn heel veel lokale onderwerpen die wel belangrijk zijn voor de omgeving en voor de betrokkenen. Daarin speelt de lokale journalistiek een belangrijke rol. Wie anders gaat de gemeente controleren of bij de gemeenteraad vergaderingen bijwonen? Dat terwijl er daarin wel dingen gebeuren die mensen direct raken.

00:01:43 Bruno

Is dat dan een verbindende factor volgens jou?

00:01:46 Mare-journalist

Nou, journalistiek is een hoop dingen. Het kan verbindend zijn, want als je het nieuws leest weet je wat er in je omgeving speelt dus dat is verbindend op een bepaalde manier. De Mare schrijft voor de universitaire community, dus dat is interessant voor mensen die hier werken of studeren. Maar ook mensen bij andere universiteiten denken dan hé, dit gebeurt in Leiden. Het Leidsch Dagblad is dan interessant voor mensen in de regio. Maar, ik denk niet dat het doel moet zijn om alleen te verbinden, want dat klinkt heel verzoenend op een bepaalde manier. Controleren is ook een belangrijk doel; dat er een platform is waar mensen in vrijheid hun grieven kunnen uiten. Dat er dus ook mensen zijn die onafhankelijk en kritisch kunnen zijn. De controlerende functie, dat blijft denk ik in mijn ogen nog altijd de belangrijkste functie van journalistiek. Naast een hoop andere dingen, maar het is wel belangrijk.

Thema 2: Lokale democratie

00:02:55 Bruno

*Dat is duidelijk en concreet. Dan over lokale journalistiek: **hoe draagt volgens jou de lokale journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]***

00:03:10 Mare-journalist

Nou ja sowieso, je hebt verslaggeving, dat is gewoon vertellen wat er gebeurd is. Dan heb je de verkiezingen maar iets heel concreets noemen. Wat gebeurt er precies? Over wat de journalistiek nu bijdraagt; ik denk dat dat verschilt per medium, omdat het één kritischer is dan het andere. De ene journalist is ook kritischer dan de ander. Onder journalisten is de ene echt meer gericht op gewoon verslaggeven. Gewoon feitelijk vertellen wat er gebeurt, wat uiteindelijk ook gewoon eerste taak is. Maar je hebt journalisten die echt wat meer op onderzoek zitten. Die is wat kritischer, graaft wat dieper en controleert actiever. De ander is meer bezig met human interest en gewoon interviews hier en daar. En dat heeft allemaal zijn eigen functie.

Voor wat de directe democratie betreft, een platform geven voor mensen, zovan hier kan je op stemmen en dit is wat er gaande is. Maar ook inderdaad de verslaggeving van raadsvergaderingen.

Dat doet Mare iets minder, maar het Leids dagblad wat meer.

00:04:32 Bruno

Bijvoorbeeld met Mare, zit er dan wel een verband met de democratie?

00:04:37 Mare-journalist

Ja zeker wel, zo heeft de universiteit een democratie, dus daar zitten we vrij actief in. We zitten bij al die faculteitsraadvergaderingen, bij de universiteitsvergaderingen, en als wij denken hier klopt iets niet, dan hangen we aan de telefoon met het bestuur en dan vragen gewoon van, wat gebeurt hier? Zo geven we een platform aan studenten en medewerkers. Maar ook met gemeenteraadsverkiezingen zijn we betrokken. Afgelopen gemeenteraadsverkiezingen was het wel heel actief. We hadden een beetje een *fittie* met de wethouder, want ja, dat had ik dan zelf gedaan. Zij willen dat wij dan gaan publiceren, maar als zij dan vervolgens onzin gaat verkopen in de gemeenteraad, dan zat ik daarbij en dan is dat wel een controlerende functie: dan zeg je dat klopt niet of dat is niet waar.

00:05:33 Bruno

Dat wringt dan?

00:05:34 Mare-journalist

Ja, dat wringt dan, en dat is ook het doel. Het is niet dat het buiten ons om gebeurt, we zitten er bovenop. Alleen hebben wij gewoon een wat beperktere doelgroep of een andere doelgroep dan het Leids Dagblad.

00:05:54 Bruno

En tussen wat de lokale journalistiek 'doet' en wat ze 'moeten doen' voor de lokale democratie: vindt jij dat er meer gedaan zou moeten worden, of is het oké zo? [VRAAG 3]

00:06:04 Mare-journalist

Nou ten eerste, er is sowieso zo enorm bezuinigd op de locatie journalistiek. Er is gezonde concurrentie tussen de bladen onderling en we zitten elkaar vaak een beetje af te maken achter de schermen, met

soms een beetje grapjes dat het Leidsch Dagblad en de Mare allebei over de universiteit schrijven. Maar journalistiek is best wel zwaar werk, weet je, er komt veel op je af, er is veel nieuws. Volgens mij is een aantal jaar geleden de redactie van het Leidsch Dagblad bijvoorbeeld echt een stuk kleiner geworden. En weet je, ze moeten het hebben van de abonnees en het is gewoon heel erg uitgekleeft, en dat zit hem echt meer in mankracht. Dan kan je ook niet verwachten dat iedereen overal bovenop zit, dus ik heb wel vaak het idee dat het wel wat meer tanden zou mogen hebben. Alleen, dat ligt aan meerdere dingen, maar als er geen investeringen is, dan kan het uiteindelijk ook niet meer zijn.

00:07:22 Bruno

Om het dan ook weer aan de democratie te koppelen, omdat er zoveel bezuinigingen zijn, denk je dat de journalistiek dan minder goed de democratie kan waarborgen?

00:07:47 Mare-journalist

Ik denk het wel, jazeker, dat is gewoon een logische één op één. En een ander belangrijk ding is dat journalisten voldoende beschermd moeten worden. Ik heb in Leiden nooit heel erg gemerkt dat at een groot probleem is. Journalistiek hier is op zich best wel goed beschermd.

00:08:14 Bruno

Voel je dan ook zelf als journalist de verantwoordelijkheid om iets te doen voor de democratie in Leiden? [VRAAG 4]

00:08:21 Mare-journalist

Ja, ik voel wel een journalistieke plicht. Ik ben werkzaam als journalist, daar word ik voor betaald. Dat is mijn baan. Daar ben ik voor opgeleid. Dus ik maak keuzes wat nieuwswaardig is, en daarin voel ik wel een grote verantwoordelijkheid naar de mensen voor wie wij schrijven, zeg maar, daar doen we het voor. Het Doel-complex bijvoorbeeld, dan zien wij het ook wel de taak om te zorgen dat niet alleen de bestuurders aan het woord komen, maar ook de mensen die het raakt. Vooral de mensen die eigenlijk veel meer moeite hebben om hun stem gehoord te worden: die hebben veel minder aanknopingspunten dan een bestuur om zich te laten horen. Daarin voel ik dan een verantwoordelijkheid, en ook om het goed, gebalanceerd te doen.

00:09:22 Beatrice

Dus een stem voor de normale mens, eigenlijk?

00:09:24 Mare-journalist

Ja, dat je hen een kans geeft, dat je die kant van het verhaal ook laat zien. Het is hetzelfde verhaal als de bestuurders vertellen, maar het is vanuit een andere kant bezien en het is wel belangrijk dat zij ook in het openbaar mogen discussiëren. En kijk, uiteindelijk is journalistiek vooral feiten, maar dat betekent ook dat je moet laten zien van hé, de bewoners vinden dit helemaal niet leuk. Het moet kloppen met de werkelijkheid natuurlijk. Maar er moet gewoon een plek zijn, denk ik, om hun kant van het verhaal kunnen doen. Het is natuurlijk wel de taak van de journalist om dan het waarheidsgehalte te bewaken.

00:10:21 Bruno

Leeft het democratisch plichtsbeseft ook op de redactie, namelijk dat je een verantwoordelijkheid voelt naar de democratie? [VRAAG 4]

00:10:31 Mare-journalist

Ja, dat gevoel heb ik wel. Eigenlijk alle journalisten die ik ken, nemen dat heel erg serieus. Dat je alles van alle kanten moet bekijken; die journalistieke discussie wordt altijd gevoerd. Dat is ook op de lokale redactie zo en dat is ook op landelijke redactie zo. In ieder geval de journalisten die ik ken zijn daar wel mee bezig.

Thema 3: Eigenschappen van de lokale journalist

00:10:56 Bruno

Dat is duidelijk. Dan nu door naar de eigenschappen van de lokale journalist. Waar moeten volgens jou een lokale journalist over beschikken; wat voor eigenschappen moet die hebben? [VRAAG 5]

00:11:10 Mare-journalist

Ik denk niet heel anders dan ook landelijke journalisten bijvoorbeeld. [Denkt even na] Je moet sowieso heel open staan. In ieder geval heb ik dat heel erg gemerkt in het begin, dan denk je dat het zo zit, dan ga je uitzoeken en dan blijkt het niet zo te zitten, dus je moet wel bereid zijn ook om je eigen standpunt te herzien. Soms hebben wij verhalen gemaakt dat je denkt dit zit zo, en dan ga je het uitzoeken en dan zie je dat het genuanceerder ligt dan dat dan moet je ook bereid zijn om kritisch te zijn. En ook kritisch op jezelf; wij hebben een redactie waar dat ook wel echt gebeurt. Wij praten veel en werken ook wel goed samen. Ik heb ook soms het idee dat er soms een beeld bestaat van, oh, we willen gewoon scoren of zo iets. Maar dat is mijn beeld in ieder geval niet eigenlijk. Als dat wel zo wordt, dan is dat iets waar je kritisch naar moet kijken, want dat is natuurlijk niet goed. Maar het is ook gewoon zo dat verhalen soms zo zijn, dus dan schrijf ik dat op. Dus, kritisch is een ding, en je moet ook goed kunnen schrijven, dat is ook heel belangrijk. Of op een andere manier kunnen vertellen. Uiteindelijk moet je als journalist wel een verhaal vertellen. Ik denk dat dat de belangrijkste zijn. Ik denk dat heel veel verschillende soorten mensen goede journalist zouden kunnen zijn. Je hebt mensen die veel analytischer zijn en die dragen op een andere manier bij aan stukken dan iemand die wat meer empathischer is, al hoeven dat niet altijd tegenstellingen te zijn. Je hebt ook heel veel verschillende soorten journalistiek, dus ik denk dat die combinatie het goed maakt. Je moet ook goed gefocust zijn, hard kunnen werken en snel kunnen beslissen of iets nieuws is of niet. Het is eigenlijk een hele gekke baan in die zin. Je moet heel scherp zijn en tegelijkertijd moet je ook heel intuïtief kunnen reageren. Je moet goed kunnen overbrengen en feiten van meningen kunnen scheiden. Dus scherp zijn van wat is een feit? Wat kan ik weerleggen? Ook van wat klopt en wat klopt niet? Dus ja, ik denk vooral kritisch, beetje open zijn en goed dingen kunnen overbrengen, ik denk dat dat belangrijke dingen zijn.

00:14:09 Bruno

Zijn er dan ook denk je verschillend tussen landelijke en lokale journalistiek?

00:14:15 Mare-journalist

Qua eigenschappen? Ja, dat zou eigenlijk niet moeten zijn. Het is... hier moet ik even over nadenken hoor. Het ligt een beetje aan waar je werkt en ik denk dat als je voor een talkshow werkt, dat je iets anders doet als je verslaggever bent voor de NOS. Weet je als je voor een Volkskrant, weet je, je hebt

als journalist echt een niche te vinden, en. Dus de ene is dat vanwege het vrije weet je, die zijn, die gooien, meer ideeën, erin columnist en. Ja, maar of dat verschil. Eigenlijk zou dat niet moeten zijn. Ik zou niet weten waarom. Je hebt heel veel goede journalisten die lokaal werken. Weet je en iedereen doet in principe dezelfde opleiding en. Ja nee, Ik denk dat het werk dat ook. Misschien, als ik zou zeggen, het werk landelijk en lokaal verschilt niet zo ontzettend veel, qua wat je tegenkomt en waar je tegenaan loopt. Behalve dan dat je gewoon landelijk ben je met wat grotere onderwerpen bezig. Maar eigenlijk, nee, ik denk dat het qua. Ik denk niet dat een lokale journalist. Ik denk dat lokale is wat enthousiaster moet kunnen worden van kleinere onderwerpen. Misschien is dat het meer. Het is namelijk ontzettend leuk, maar je moet het wel. Weet je, je hebt mensen die echt zeg maar, groter, groter. Die dus als je die onrust hebt, dan is dat misschien niet zo fijn, want ik moet eigenlijk net zoveel enthousiasme op die lokale, kleine onderwerpen kunnen storten als die grote.

00:15:44 Bruno

Het is ook een andere focus dan natuurlijk, hè?

00:15:46 Mare-journalist

Precies. Dat is het meer, maar ik weet niet of dat nou echt een andere karaktereigenschap dan is. Het is meer dat als je merkt dat je dat echt gewoon niet trekt dan ja, dan is het jammer, dan is lokale journalistiek niet voor jou.

00:15:50 Bruno

Nee dat is duidelijk. En vind u uw eigen werk dan ook betekenisvol? Voor mijn gevoel wel. [VRAAG 6]

00:15:57 Mare-journalist

Het gevoel, ja kijk natuurlijk schrijf ik ook wel eens over dingen waarvan ik denk, wat maakt het uit. Nou ja, weet je. Ja, Ik vind an sich. Ik heb in mijn werk best wel vaak dat ik denk van oké, Ik ben blij dat ik dit heb kunnen doen of dat ik dit naar buiten heb kunnen brengen. Of gemerkt dat, dat het werd gewaardeerd. Natuurlijk schrijf ik ook over dingen waarvan ik denkt, dat is iets minder belangrijk. Maar ik heb ook wel gemerkt dat het voor de mensen zelf dan vooral, weet je ook al zoals ik stukken die misschien niet ontzettend veel lezers trekken. Maar dan is het wel voor iemand die, weet je, opeens een platform heeft voor zijn onderzoek. Wat eigenlijk best interessant is. Dus ja, ik heb vooral interessant werk. Het is heel afwisselend. Ik vind het ook leuk omdat ik op de universiteit dan. Ik ben nu niet alleen echt met hyper lokale dingen bezig, maar ik schrijf ook veel over wetenschap, over het beleid, over landelijk beleid. Dus wisselt ook wel af en dus ja.

00:17:05 Bruno

De waardering. Dat je zei, dan krijg je ook soms waardering.

00:17:09 Mare-journalist

Soms, soms ook niet. (Gelach)

00:17:11 Bruno

Hoe krijg je die waardering dan?

00:17:15 Mare-journalist

Soms gewoon letterlijk dat mensen zeggen van: hé weetje goed, dit en dat. Ik vind het zelf gewoon ook heel leuk als ik een stuk schrijf wat resoneert, dus dat mensen zeggen, hé, dit herken ik of dan heb je iets geraakt. Dat merk je vaak vooral op sociale media, maar soms nemen mensen ook echt wel de moeite om dat te laten weten. Andersom werkt dat natuurlijk ook, als je iets schrijft wat mensen echt niet trekken, dan merk je dat ook. Dus in die zin, d'r zit. Ik heb wel het gevoel dat ik, kijk. Je bent bezig met je directe omgeving en met mensen en zo. En ik denk dat dat sowieso gewoon heel bevredigend, of nou ja, beloningsvol kan voelen. Het is ja aan de andere kant, kijk, weet je, ik werk voor super klein krantje en denk ik ook wel oké, nou ja. We zijn heel klein, maar ja, weet je, ik had ook bij gewoon een random bedrijf kunnen werken op de communicatieafdeling of weet ik veel wat. En dan had ik ook, dan had ik ook momenten gehad, waarschijnlijk, waarvan ik dacht van, oh, ik vind het heel leuk en andere momenten dat ik denk nou niet. Maar ik denk dat over het geheel genomen vind ik ja. Dat het wel, het voelt alsof ik wel een rol vervul zeg maar. Het is heel concreet journalistiek. Je bent echt iets aan het doen. Je bent ook elke week iets aan het maken. Dat is ook fijn.

00:18:35 Bruno

*Ja en het kan ook bijvoorbeeld met wat je zegt, je hebt een doel. En merk je dan ook echt dat je **die verbindende factor** tussen, ja, bijvoorbeeld dat het resoneert met een bepaald publiek of ze herkennen zich in jouw verhaal. **Merk je dat dan ook dat je dat veel voldoening geeft?** [VRAAG 7]*

00:18:53 Mare-journalist

Ja dat dat. Dat is natuurlijk leuk, als je merkt dat het goed landt, net zo goed kan ik er echt wel meezitten als ik zie dat een stuk minder goed landt. Alleen, het is ook gewoon kijk. Ik voel ook wel, dat is dan wel weer een soort van de andere kant dat je soms ook wel een bepaalde afstand weer voelt van je werk. Als ik een stuk heb geschreven is het voor mij betreft wel, weet je, ik heb de feiten gecheckt. Het klopt. En dan en dan ben ik eigenlijk alweer met mijn volgende stuk mee bezig. En dan is het in de wereld, dus ik kan ook wel afstand voelen, van oké het is ook echt een vak. Het is echt wel werk. Of ik dan mezelf echt. Ik zou niet, zeg maar, mezelf een te grote rol willen toebedelen, zeg maar. Kijk, heel veel mensen kijken naar stukken lezen half of niet. Of ik heb ook wel gehad dat mensen gewoon echt helemaal boos werden om een stuk en dat ze alleen de kop hadden gelezen en niet het stuk zelf. Dus met name op dat soort momenten denk ik ook van ja, maar ja, dat heb ik inmiddels wel, daar ben ik wel overheen. Dus ik wil, ik ga niet zeg maar. De Mare redactie heeft, net zoals elke redactie ook landelijke redactie, maar het is een rol, het is een belangrijke rol, maar het is een stukje van het hele gedeelte?

00:20:01 Bruno

Ja het is niet je jouw hoofddoel om, zeg maar, te verbinden?

00:20:06 Mare-journalist

Ik denk dat dat, zeg maar, het werk wat ik doe, een verbindend. Ja, ik denk dat het daar verschilt. Het werk wat ik doe voor het bestaan van lokale journalistiek en zo, kan een groot verbindende rol hebben. Ik voel zelf persoonlijk. Ja, weet je, als jij echt een doel hebt van 'ik ga nu verbinden' dan dat het veel te groot. Mijn doel is eigenlijk gewoon mijn werk zo goed mogelijk te doen en dan uiteindelijk weet je. Het is meer de functie van de plek waar ik werk, denk ik. Misschien meer dan dat ik zelf, zeg maar, echt

daarmee bezig ben. Want ik zie dat het veel te persoonlijk, dus van mijn werk weet je van. Anders klinkt het ook zo van, ik ga dat zomaar doen, en zo werkt het niet.

00:20:43 Bruno

Ja, ja, Dat is ook logisch.

00:20:47 Mare-journalist

Dus werk en Mare als blad of andere bladen, die hebben een functie, wat tot verbinding kan leiden. Zeg maar, om vooral nieuws te brengen.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:21:02 Bruno

Bij die die journalistieke functies worden heel vaak genoemd in allerlei wetenschappelijke stukken, waar wij ook mee bezig zijn met de universiteit. En dan heb je voornamelijk, ja, informeren, het controleren en het verbinden. Wat is dan volgens jou, zeg maar, de rangschikking. Wat is het belangrijkste, wat is minder belangrijk?

00:21:16 Mare-journalist

Goeie vraag. Ik denk. Informeren staat bij mij op een. Dat is gewoon ja, dat zie ik wel echt als een grote dat ja, Dat is gewoon het is wel van belang, feitje a en feitje b, dit is het. Zo dat mensen weten en die kunnen dan zelf ook hun meningen gaan vormen. En dat is vind ik ook minder de taak van een journalist om weet je. Natuurlijk schrijven we een beetje columns en zo dat dat kan helpen, maar het is. Het eerste staat informeren, gewoon de echte informatie naar buiten brengen. Ik vind controleren een hele belangrijke, het is enorm tijdrovende. Ja, ik denk als journalistiek niet zou informeren, dan heeft het minder functie. Controleren, dat doen bijvoorbeeld als je een groep hebt dat alleen controleert. Dan weet je. Een activistische groep doet dat ook misschien. Maar die hebben dan een bepaalde agenda. Als journalist moet zo min mogelijk een bepaalde agenda hebben, denk ik. Ik weet dat je, journalisten zijn ook mensen, niemand is 100% objectief. Maar ik denk dat, dat wel een doel moet zijn om dat zo te brengen. Dus, maar ik denk dan, dus ik zou controleren op twee zetten. Hoewel ik wel denk ik dat journalisten daar heel, ja dat dat wel echt een hele belangrijke rol is voor journalisten. En dan verbinden, ja. Ik denk dat dat gewoon gebeurt omdat de informatie buiten is én omdat er gecontroleerd wordt, weet je. Ik weet niet hoe je actief...

00:22:46 Bruno

Meer een bijproduct dan?

00:22:47 Mare-journalist

Misschien meer? Ja, ik zit even hardop te denken hoor. Ik heb hier niet van tevoren heel uitgebreid over nagedacht. Maar ik denk van, stel je voor, je hebt gewoon een blad en je weet dat daar gewoon de correcte informatie staat over je omgeving en zo, dan heeft dat een verbindende factor. Denk als je, ik krijg een beetje een beeld. Ik weet niet of dat dan klopt, dat je dan als je. Als je actief gaat verbinden, dan krijg ik een beetje een communicatiegevoel, van we gaan nu zo'n community creëren. Misschien zouden journalisten dat meer moeten doen, maar ik zie dat zelf niet direct als directe rol.

00:23:22 Bruno

Nee, dat ik ook prima vind ik.

00:23:23 Mare-journalist

Ja, ik denk wel dat het gebeurt, dus meer een soort bijproduct.

00:23:28 Bruno

Wat zijn nou de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:23:35 Mare-journalist

Ja, grootste uitdagingen is, nou toegang tot informatie natuurlijk. Dat lukt niet altijd. Het is ja. Wat het ding is, als je. Mensen. Even kijken hoe ik dit kan voorwoorden. Ik denk dat ik het, weet je, je best wel veel. Je moet best sterk in je schoenen staan, denk ik als journalist. Zelfs, weet je, dat ik kwam. Ik had stagegelopen bij landelijke krant en toen zag ik een vacature hier en dacht ik leuk ga ik doen. En ik had bij die landelijke krant ook wel wat dingen over me heen gehad, zeg maar. Gewoon mensen die gewoon weet je, ik schrijf gewoon mijn stukken en mensen waren daar zo boos over. Echt heftige dingen over meegekregen. En daar schrok ik toen heel erg van. Ik kom net van mijn studie. Ja, weet je, Ik kan. En het suffe was, toen kwam ik hier en ik dacht nou dat zal wel een stuk rustiger zijn en hier gebeurt dat dus net zo goed. Dus mensen kunnen heel emotioneel en heel erg uit emotie reageren. Ook als je iets opschrijft wat je dan niet vindt. Mensen kleuren ook dingen zelf in die ik dan niet heb opgeschreven, maar dan zeg je ja, je schrijft dit net, dat heb ik niet geschreven. Maar dat zijn allemaal. Dus je bent veel over dat soort comfort management aan het doen.

00:24:55 Béatrice

En gaat dat dan om de redacties zelf die hun kritiek geven of over de mensen van buitenaf?

00:24:59 Mare-journalist

Mensen van buitenaf bijvoorbeeld. Weet je en dan moet je wel echt achter je stuk staan en zeggen, ja, weet je, dus weet je wel van. Je maakt vrij bewuste keuzes van, weet je, deze aan het woord, die het woord en dan heb je een stuk. En dan, ja, als mensen dat weet ja. Soms hebben mensen wel echt hele terechte kritiek. Dat is altijd goed, weet je. En soms zijn mensen gewoon geschrokken van hoe ze op papier overkomen bijvoorbeeld. Dus je bent ook wel veel gewoon. En dat gaat altijd uiteindelijk als je met iemand belt, gaat dat altijd wel goed. Ik merk en ik heb daar zelf laatste jaren wat minder last van, maar ik hoor het ook wel in mijn omgeving. Ja door sociale media, mensen krijgen meer dingen over zich heen. Gewoon wel echt. Mensen zijn veel feller en ook. Dat laatste, dat vind ik zelf wel eens, dat veel meer mensen zijn bang om met een naam genoemd te worden. En dat snap ik, want niemand wil de rest. Weet je, mensen zijn veel bewuster ervan dat als mensen hun naam googelen, dat ze dan de rest van hun leven op internet vinden zijn. En dat is een interessante nieuwe uitdaging, want als journalist leer je heel erg van je moet echt namen, rugnummers, alles hebben. En op eens ja, ik snap ook wel dat ik studenten en medewerkers altijd zeggen van ja ik weet niet of ik met mijn naam. En dan denk ik van weet je, dat is journalistiek interessant maakt. Ja, ik moet wel gewoon de mensen hebben. Ik kan niet gewoon maar iedereen anoniem opvoeren, want dat haalt ook weer een stukje van de journalistiek af. Dat is interessant hoe je daarmee omgaat en ik voel daar wel een verschuiving. Dat is wel interessant.

00:26:31 Bruno

En hoe ga je daar dan mee om?

00:26:33 Mare-journalist

Op het moment ja op het moment. Ik probeer, kijk, uiteindelijk wil je zoveel mogelijk mensen gewoon met naam hebben, dus ik meestal, als ik gewoon overleg en vraag, waarom wil je eigenlijk niet met naam? En Als je het dan over hebt, dan denk ik ja, heel vaak is het ook een beetje een soort onterechte angst. Die kan wel beetje, gevoel is dan. Maar als je daar dan over hebt en dan zeggen ze eigenlijk, maakt het niet zoveel uit. Weet je zelfs bij hele positieve stukken. Heb je wel eens dat mensen zeggen van ja, maar niet met naam. Maar je doet hier iets heel tofs. Waarom wil je dat niet laten zien? Weet je, dus dat gaat vaak wel goed. Ja, het is een beetje, een beetje overwegen. Dat ligt er aan hoeveel andere bronnen je hebt, wat het verhaal is, wat het de consequenties zijn voor de persoon. Ik vind het wel heel belangrijk dat ik zelf wel weet wie het is. Weet je, het is niet zo dat je een anoniem platform moet worden, dan kan je net zo goed Twitter worden. Dus weet je, ik weet het wel altijd. Ik ken al mijn bronnen. Alleen ja de, dus dat is een verschuiving. Ik merk wel een curve. Ik denk dat we er ietsje toefelijker in zijn geworden dan een aantal jaar geleden.

00:27:44 Bruno

Om niet de naam op te schrijven.

00:27:50 Mare-journalist

Ja inderdaad, om niet de naam op te schrijven. Het ligt er gewoon aan hoe belangrijk het is. Weetje, vroeger was het gewoon, nee. En nu is het ietsje toegeeflijker geworden. Maar ik denk dat die dat dat nog niet helemaal is uitgekristalliseerd hoe we daar mee omgaan.

00:28:02 Bruno

Ja, maar ook, je had het over kritiek bijvoorbeeld via sociale media, dat dat steeds feller wordt. Hoe ga je daar mee om?

00:28:09 Mare-journalist

Ja, heel eerlijk, je went er ook een beetje aan. Het is ook een beetje soms, kijk terechte kritiek, vind ik weet ik kan er echt mee zitten als iemand zegt, ja, dat heb ik gewoon echt verkeerd opgeschreven. En dan probeer je het recht te zetten en dan rectificatie en alles. Dat gebeurt gelukkig niet vaak. Dus dat, dat vind ik oprecht vervelend. Maar ik moet zeggen dat die dingen ik. Ja. Heel vaak laat ik het ook een beetje van me afglijden, zeker als het echt zo'n sociale mediastorm is. Dan denk ik, ja ik, ik kijk er met een half oog naar. Het gebeurt ook niet zo heel vaak, maar het is mijn paar keer overkomen. En dan denk ik ook. Probeer niet te persoonlijk te nemen, dat is gewoon mijn werk weet je. Het stuk, daar mogen mensen van vinden wat ze willen. Ja, ik ben ook alleen maar de messenger.

00:28:51 Béatrice

Ja, je bent niet de creatie van het nieuws, maar de brenger van het nieuws.

00:28:55 Mare-journalist

Ja precies, het is niet dat ik een soort super persoonlijke roman heb geschreven en dat mensen zeggen wat een k*t wijf is dat. Het is gewoon, ik ben de bringer van nieuws en mensen hebben wel de neiging om de boodschapper, de messenger te shooten. Dat gebeurt veel en dat vond ik in het begin moeilijker dan nu. Nu denk ik van ja, ik het is vervelend. Het is vooral vervelend als bestuurders ofzo het gaan doen. Dat heb ik inmiddels ook vaker gezien en dat vind ik echt niet kunnen. Want die weet echt beter. Maar dat als mensen online of zo zouden doen. Ja ja, ja, ik zeg het maar gewoon. Je kan er boos over worden, maar ik schrijf het alleen maar op. Dus ja, dat.

Thema 5 – de toekomst van de Leidse journalistiek

00:29:31 Bruno

Nee duidelijk. Ja en dan ons laatste thema, de toekomst. Wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek?

00:29:39 Mare-journalist

Ja, ja, Er zijn dus wel wat. Ik heb wel gevoel dat er meer ook bij, elders in het land hoor, dat er wat meer vraag naar is of zo. Dat mensen en dat ook gemeentes zijn gaan investeren. Dat je in lijn bent. Dat heb je in Haarlem nu bijvoorbeeld ook. Dus weet je, landelijke kranten leunen ook op lokale journalistiek, hè? Dus weet je die lezen de lokale krantjes, de universiteit kranten en die halen daar ook weer nieuws. En die, weet je, dus het is ook allemaal, het is ook belangrijk voor de landelijke krant dat er lokale kranten zijn. Ik heb wel het gevoel dat er veel meer, ook om die reden denk ik deels in wordt geïnvesteerd. Bijvoorbeeld door grote samenwerkingsverbanden en zo. Alleen het probleem met die grote samenwerkingsplannen dat ook weer een beetje een soort smeltkroes wordt. Ik denk dat dat onvermijdelijk is. Ik weet niet. Ik ben heel benieuwd het. Ik denk dat de journalistiek an sich het best zwaar heeft. Dat is denk ik geen geheim, dat is gewoon wat het is. Maar aan de andere kant vinden mensen het ook wel heel erg als het verdwijnt. Dus ik heb het gevoel dat er wel daar wat beweging in zit. Ik denk, ik weet niet precies wat het effect gaat zijn, van de nu grote, ja, je hebt wat nu inmiddels twee grote mediagroepen in Nederland en that's it. En die echt bijna alle lokale kranten hebben en ik weet niet precies wat voor effect dat gaat hebben. Ja, ik denk dat er veel meer op sociaal, weet je wat NOS Stories of zo nu doet? Dat is heel goed, dat journalisten die houden van nieuws, maar zijn misschien dan niet geel geneigd om snel mee te gaan in...

00:31:26 Bruno

De trends.

00:31:27 Mare-journalist

Ja in de trends, weet je? Die krijgen de hele dag nieuws over zich heen. Eerst kijken of het blijft hangen, zeg maar. En dan, dus weet je, journalistiek is stiekem best laat altijd geweest met online gaan en dat soort dingen. Dat begint nu een beetje in te halen en dat is heel goed. Ik denk ook dat het qua diversiteit het ook eigenlijk wel wat te winnen heeft. Ik zie wel dat daar grote investeringen zijn. Maar nu ook gewoon, weet je, je hebt een programma, dat soort traineeships bij jou, weet je, van gewoon oké jongens, onze redactie zijn gewoon niet divers genoeg, bam. Dan weet je, we willen gewoon die mensen hebben, dus dat dat wordt wel geïnvesteerd. Ik heb het idee dat meer is nu dan alleen een van oh ja, we hebben een soort van, we hebben iemand die dit was. Het is echt wel, daar zit echt wel beweging in. Ik hoop dat dat, ik weet niet. Ik hoop dat dat lokaal ook gebeurt. Ik weet het niet. Het is, Ik denk dat het. Ik vind het

best moeilijk om te zeggen hoe dat gaat lopen. Dus wel een stukje van de journalistiek wat snel in de knel komt, omdat er wel soms een beetje laattunkend over wordt gedaan en dat snap ik ook want soms weet je, en dat zie je het in de krant. En dan nou ja. Maar ja, het zou ook wel weer zonde zijn als het verdwijnt. Ik weet niet. Ik vind het moeilijk te zeggen.

00:32:52 Bruno

Ja, misschien ook dan weer als ik het begrijp, een beetje mee samensmelting tussen landelijk en lokaal nieuws.

00:32:59 Mare-journalist

Ja, misschien, ja, dat zie je nu een beetje, dat NOS die zit samen met Omroep West bijvoorbeeld, weet je en dan kan je dat zo laten zien, dus dat vind ik wel interessant. Maar als ik heel eerlijk ben, ik ben niet super optimistisch over de toekomst van de lokale journalistiek, eigenlijk. Eigenlijk niet, nee. Het is niet echt een. Ik vind het heel fijn om te zien dat er, mensen vinden, zijn zich bewust en vind het belangrijk. Maar ik heb het idee dat lezers het niet zo belangrijk vinden soms en dat ja. En dat is natuurlijk, dan valt er een hoop weg. En dat is wel een gemis denk ik. Maar ja, dat is wel, weet je. Als je daarvan, je bent afhankelijk van je lezers, wij doen iets minder, maar ja.

00:33:38 Bruno

Nee, Dat is duidelijk, denk ik.

00:33:41 Mare-journalist

Dus ja, ik weet niet hoe het gaat lopen, maar. Ik vind het erg belangrijk, maar ik ben niet heel optimistisch dat het enorm...

00:33:44 Bruno

Het beter gaat worden?

00:33:46 Mare-journalist

Ja. Heel veel beter gaat worden, denk ik eigenlijk niet.

00:33:57 Bruno

Oké, had jij nog iets?

00:33:58 Béatrice

Nee eigenlijk niet, alle vragen zijn volgens mij al wel redelijk teruggekomen.

00:34:00 Bruno

Had jij nog iets wat je eventueel toe wilt voegen of ergens op uit wilt wijden of zo?

00:34:03 Mare-journalist

Ik dacht, oh, karaktereigenschap schoot net nog door mijn hoofd. Maar, doorzettingsvermogen. Je moet echt een beetje durven vastbijten in iets. Ik denk dat dat er nog eentje is, schoot net even door mijn hoofd. Dat is alles.

Interviews Omroep Unity

Bijlage 7.1 – Transcript interview Rudo Slappendel

[25 mei 2022]

00:00:01 Sara Visser

Misschien willen we eerst iets even over jouw achtergrond weten. Hoe ben je hier terecht gekomen?

00:00:11 Rudo Slappendel

Nou, in 2001 ben ik bij de lokale omroep van Leiderdorp terecht gekomen als vrijwilliger. En sinds 2006 heeft mijn bedrijf de productie overgenomen op de radio en televisie. En sinds 2009 voor een grotere regio, en in 2021 ook voor Wassenaar. Dus daarmee zijn we eigenlijk de regio omroep voor de hele Leidse regio en ook voor Wassenaar. Alleen niet voor Leiden. Dat waren wel, alleen daar is Sleutelstad nu de omroep. Dus het is echt begonnen vanuit de passie voor radio. En daar echt een heel bedrijf omheen gebouwd.

00:00:42 Sara Visser

Heb je dit altijd al gedaan?

00:00:47 Rudo Slappendel

Nou ik heb wel andere banen gehad, maar altijd in de radio. Dus ik heb bij FunX lang gewerkt, ook programma's gepresenteerd. Bij Qmusic heb ik gepresenteerd en ook bij 3FM. Toen dacht ik, ja, Ik wil dit ook gewoon voor mezelf en weet je zelf beleid gaan bepalen en kijken hoever je daarin kan komen. Alleen, dat is natuurlijk heel anders op lokaal niveau dan het landelijk niveau. Maar wil wel die professionaliteit nastreven van wat er de deur uitgaat. Dat kan niet altijd, maar wel vaak.

00:01:15 Sara Visser

En ook specifiek gekozen voor dat lokale niveau dan?

00:01:18 Rudo Slappendel

Ja, omdat dat wel heel leuk is. Je zit hier met je bedrijf, je weet wat er gebeurt, je kent mensen uit je regio. En ik vind het ook wel leuk om dat op lokaal niveau te doen. Zeker als je dan dat dus professioneel aanpakt. Dat is wel met de gedachte in je achterhoofd van oké, je hebt je landelijke concurrenten, dus mensen die kunnen naar jouw zender luisteren, maar ze kunnen er ook voor kiezen om Radio 2 aan te zetten of Qmusic aan te zetten. Ja, dan wil je toch dat ze liever jou aanzetten. Dan moet de kwaliteit ook wel goed zijn. Dus niet iedereen die hier binnenkomt, kan zomaar op de radio. Er is echt iemand fulltime met muziekformat bezig. We pakken dat wel zo aan dat als jij nu op zaterdag iemand vraagt, wat zijn de drie zenders waar je naar luistert, dat we hopen dat Unity ertussen zit. En niet omdat ze er toevallig iemand kennen, maar omdat ze het echt een leuke zender vinden.

00:02:03 Sara Visser

Dus het is echt begonnen als radio?

00:02:05 Rudo Slappendel

Ja.

00:02:10 Sarawitia Franken

En deed je toen vooral, zeg maar muziekprogramma's of ook nieuws dingen?

00:02:13 Rudo Slappendel

Nou wat wij doen, we hebben niet van die klassieke nieuwsuurtjes en dat soort dingen soort dingen. 's Ochtends vanaf 07.30u hebben wel ieder uur, om 08.30u, 09:30u tot 's avonds, hebben we regionieuwsblokken. We doen ook interviews, we hebben een paar programma's waar interviews ook wel echt centraal staan, de Vrijdagmiddagborrel, in Politieke avondvitamine. Maar wat wij leuker vinden is dat je de hele dag luistert en versnipperd over de dag, interviews, nieuwsberichten, dat soort dingen hoort. Dat het niet wordt opgedrongen. Dat je eigenlijk de hele dag naar een leuke zender heb geluisterd. En, Aas ik jou vraag 'heb je nog wat gehoord vandaag?' Dat je dan zegt, 'oh ja, want ik hoorde in Leiden dat dit er was, oh er was nog een ongeluk op de A4.' Dus dat je op een ongedwongen manier toch heel veel nieuws uit je regio meekrijgt.

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:02:56 Sara Visser

*Oké, leuk. Ja, wij hebben een soort vragenlijst. We werken aan de hand van thema's en daar horen vragen bij. Maar het is vooral de bedoeling dat dit een open gesprek is. Dus brand vooral los, als je iets te binnen schiet. Ja, we gaan beginnen. **Het eerste thema is het bestaansrecht van de Leidse, lokale journalistiek. Wat is het doel of wat zijn de doelen van de lokale journalistiek? [VRAAG 1]***

00:03:26 Rudo Slappendel

Ik denk dat het doel is om op lokaal niveau de mensen te informeren in je eigen in je eigen regio. Dus in ons geval zijn wij de lokale omroep voor de Leidse regio. Dus het is onze taak om te zorgen dat wij elke dag vertellen via radio, televisie en internet wat hier gebeurd is. Dat is echt ons primaire journalistieke doel. En dan heb je de gewone nieuwtjes. Als, de brug is dicht, tot er zijn werkzaamheden. Maar ook dingen die gebeuren, waar je wat dieper in wilt duiken. En qua budget is dat wel heel lastig. Maar het is wel heel gaaf als je je eigen nieuws hebt. Dus als je weet van hé, tijdens Leidens Ontzet komt er dit jaar nog feest in het Matilopark. Dat wil je dan als eerste brengen. Maar je wil wel gelijk bij wethouder van Delft checken: hoe is dat geregeld met de afstanden, met Ekoplaza, en noem maar op. Dus het geeft wel altijd een kick als je daar dan weer de eerste bent die dat brengt en je bent wat verder gegaan dan dat de rest heeft gedaan.

00:04:16 Sara Visser

Ja, ja. Oké, dus informeren hoor ik met name. Zijn er nog andere doelen die jullie nastreven?

00:04:22 Rudo Slappendel

Nou vermaken is ook wel belangrijk. Maar dat vermaken is er wel om mensen aan je te binden om vervolgens te informeren. Dus dat informeren is wel primair. Alleen wij zien gewoon dat als er zoals zaterdag was bij Leiden Centraal station, iemand die waarschijnlijk een vuurwapen had. Dat bericht deed het natuurlijk onwijs goed. Daar zitten 100.000 mensen op in één dag. Maar ja, vervolgens dan plaatsen wij over het afscheid van twee wethouders, ja, dan mag je blij zijn als er 50 mensen op klikken. Dus de verwachting vanuit de politiek, die in dit geval ook de lokale omroep van financiert, is wel dat dit het nieuws is. Maar wij zien wel heel erg groot verschil als we een nieuwtje brengen dat Armin van Buuren of Snelle in Leiden heeft opgetreden, dat scoort heel goed. Maar dat er dan een nieuwe tentoonstelling geopend door wethouder huppeldepup. Nou dat interesseert eigenlijk geen hond. Dus dat is wel een spagaat.

00:05:17 Sara Visser

Maar laten jullie daar ook echt door leiden?

00:05:21 Rudo Slappendel

Nee zeker niet. Je wil gewoon wel zo breed mogelijk brengen. Maar we zeggen ook altijd die andere nieuwtjes, zoals een Snelle die dan naar Leiden komt, die heb je ook wel weer nodig om mensen te laten zien van oh, ik zit hier op een website. Oh, er is er ook dit gebeurd, er is ook dat gebeurd. Dus je probeert door dat soort nieuwtjes ook wel weer mensen aan je platform te binden.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:05:36 Sara Visser

Oké duidelijk. Heb jij nog vragen hierover? ***Oké, dan gaan we door naar het volgende thema, lokale democratie. Hoe draagt de lokale journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]***

00:05:51 Rudo Slappendel

Je laat mensen een mening vormen. Dus door, dat hebben wij bijvoorbeeld met de verkiezingen in maart, hebben wij in bijna elke gemeente een eigen verkiezingsdebat georganiseerd. Daar konden mensen ook op reageren. Ze konden in sommige gevallen er ook naartoe komen. Dus, zonder al te veel te sturen, hebben wij politici aan het woord gelaten om vervolgens weer de mensen die in de gemeente woonden zelf te laten beslissen: wat ga ik ermee doen? Dus door zo goed mogelijk verslag te doen van wat er gebeurt in de gemeente hoop je dat dat heel veel mensen bereikt. En dat ze daar hun voordeel mee doen of een mening over vormen. En wat die mening is, dat vind ik ook altijd hier belangrijk: ik wil niet sturen, dus de koppen wil ik ook niet suggestief hebben. Dit is een feit, je kan het artikel lezen, en dan kun je zelf beslissen wat je ervan vindt. Is er iets gebeurd en je zet een bericht erop van ‘Wat die nou weer heeft geflikt? Klik hier!’ Ja weet je, ik heb daar niet zoveel mee. Dat scoort wel, maar dat is niet de manier waarop ik de omroep wil leiden.

00:06:55 Sarawitia Franken

Je wil niet polariserend nieuws brengen?

00:06:58 Rudo Slappendel

Zeker niet, nee.

00:07:00 Sara Visser

En als je zegt van je laat mensen hun mening vormen, bij zo'n debat, ben je er dan ook om als een soort discussieplatform te dienen? Of is het echt puur het informeren?

00:07:12 Rudo Slappendel

Nee, dit was dan in dit geval wel informeren. We hadden er bewust voor kozen om mensen geen vragen te laten stellen. Maar dat hebben we ook wel eens hoor. Dat mensen, met een interview, dan kunnen mensen gewoon met een bericht via de Unityapp naar de studio sturen, of, vanavond de Politieke Avondvitamine heb je dan een luisteraar met een vraag. Vorige week bijvoorbeeld Freek uit Leiderdorp. Die zei: 'Ja, ik heb een elektrische auto. En ik wil dat ook voor het milieu, maar ons bedrijf heeft meerdere auto's. Maar opladen in Leiderdorp is het duurst van alle gemeentes hier in de regio, dus ik word er een soort van voor gestraft. Ik wil daarover praten met de politiek.' Nou, toen hebben we een wethouder en raadslid uitgenodigd, en hij heeft zijn vraag daar gesteld. En toen ontstond er al gelijk een leuke dynamiek. En de gemeente gaat er meer aandacht aan besteden. Dus, zo willen we, dan betrek je ze er dus wel bij. Zo kunnen luisteraars ook reageren.

00:07:55 Sara Visser

Dus dan ben je wel echt een podium voor de voor je luisteraars.

00:07:58 Rudo Slappendel

Dan zijn we zeker ook een podium ja. Nou ja via socials reageren ze ook altijd. Ja, niet altijd even genuanceerd, maar ze reageren wel.

00:08:08 Sara Visser

Die reacties zijn die belang voor jullie? Dat er dat er aanspraak is?

00:08:12 Rudo Slappendel

Ja jazeker. En weet je wat we ook doen met Unity.nl, onze Nederlandstalige zender, dan organiseren we een feest op het plein. Dan zie je dan wel dat een beetje de onderste laag van de bevolking daarop afkomt. Maar ik vind het wel heel leuk, want die luisteren wel naar onze zenders en horen ook iedere dag het nieuws voorbijkomen. Dus ook die bevolkingsgroep, die je normaal moeilijker met nieuws weet te bereiken, weet je dus door de hele dag Nederlandstalig te draaien, wel tussen de muziek door te vertellen wat er gebeurt; weet je die wel te bereiken.

00:08:39 Sara Visser

Vinden jullie dat ook echt belangrijk, dat jullie ook echt die verschillende bevolkingslagen - ?

00:08:43 Rudo Slappendel

Ja ja vind ik wel.

00:08:45 Sara Visser

En waarom?

00:08:47 Rudo Slappendel

Omdat ons primaire doel is, die informatie bij de mensen te krijgen. En als ik alleen maar programma's maak over economie van morgen met Ondernemend Leiden samen? Ja, dat is heel hoog over. Dan gaat het ook weer hè over beleidsstukken noem maar op hè? Tuurlijk ik kan me voorstellen dat mensen in de Professorenwijk in Leiden dat wel leuk vinden. Maria uit de kooi, vind het niet leuk. Maar zit daar een nieuwtje in dat programma. wat wij de volgende ochtend wel de radio kunnen vertellen, maar zij zit Unity.nl te luisteren omdat het haar favoriete muziek heeft ze wel meegekregen wat het nieuws uit het programma geweest is. En dan heb ik en iemand uit de professor werk of die vrouw de professorenwijk te pakken gehad. Maar ik heb ook de gewone man en vrouw van het volk met dat nieuwtje te pakken gehad. Dus dat breed inzetten op die verschillende doelgroepen om maar zo breed mogelijk het nieuws te verspreiden vind ik wel belangrijk, vanuit je doel.

00:09:31 Sara Visser

Ja en dat dat draagt ook bij indirect aan de lokale democratie neem ik aan, want dan is een brede groep geïnformeerd.

00:09:39 Rudo Slappendel

Ja.

00:09:44 Sara Visser

Oké, waar gaat dit wel en niet goed gaat, dat bijdragen aan de lokale democratie? Zijn er dingen van je denkt, het zou beter moeten of kunnen? [VRAAG 3]

00:09:53 Rudo Slappendel

Wat ik heel moeilijk vind is, als je kijkt naar het media-aanbod in de Leidse regio. Er is wel heel veel. Je hebt een Leids Nieuwsblad, je hebt Sleutelstad. Eigenlijk alles wat jullie net noemden. Je hebt een paar Facebook groepen. Je hebt 112pagina's. Dus ik vind het altijd wel heel lastig dat we met z'n allen heel hard aan het werk zijn. Maar dat je heel vaak dezelfde nieuwtjes op dezelfde plekken vindt. Dus dan is er ergens wat, en wij staan er te filmen, Sleutelstad staat er te filmen. Leidsch Dagblad staat er een foto te maken. Er is best wel veel aanbod. Maar er is eigenlijk te weinig geld om echt eigen verhalen te gaan maken. Want als ik nu al die websites naast elkaar zet. Het Leidsch Dagblad maakt denk ik toch wel meer het eigen nieuws. Leids Nieuwsblad brengt toch wel heel veel persberichten wat ze gewoon een op een doorzetten. Ik denk toch dat er flinke verzadiging is. Als ik bij Unity een ongeluk zie, zie ik hem bij Sleutelstad ook, zie ik hem op de 112 pagina's ook. En staat ie woensdag in het Leids Nieuwsblad. Dus we doen met zijn allen echt ons best, maar.

00:10:55 Sara Visser

Maar het is te veel van hetzelfde.

00:10:57 Rudo Slappendel

Ja, ik denk wel dat het te veel van hetzelfde is.

00:10:59 Sara Visser

Oké en als er meer geld beschikbaar voor zijn, wat waar zou dan meer op ingezet moeten worden?

00:11:04 Rudo Slappendel

Ik denk dat je dan veel eerder... nou ja, laten we Leids Ontzet als voorbeeld nemen. Vorig jaar hebben ze dan ook experimenteert met feesten van Matilo Park, jaar ervoor, twee jaar ervoor werden ecoglazen geïntroduceerd. Dan zou ik veel meer inzoomen. Echt op het project ecoglazen, daar goede journalistiek op loslaten om te kijken van hé, wat is er nou gebeurd? Moesten opeens twee dagen van tevoren nog glazen uit Polen gehaald worden. Wie heeft die rekening nou eigenlijk opgepakt en was het wel zo'n succes als dat er gezegd wordt? Dan kan je veel meer af en toe ook een beetje daar tegenaan prikken en ook veel meer mensen dus informeren. Maar dat is dan wel iets wat je zelf aan het onderzoeken bent en niet wat dan een Omroep West, of een Sleutelstad of een Leidsch Dagblad ook overnemen. Omdat dat jouw nieuws is. Ja, ze kunnen het overnemen, maar dan moeten ze bronvermelding erbij noemen. En ik denk dat dat nu te weinig gebeurt.

00:11:50 Sara Visser

Dus echt meer dat onderzoeksjournalistieke en ook dan het controleren van instanties?

00:11:53 Rudo Slappendel

Ja, eigen artikelen. Ja controleren van instanties. Je eigen nieuws maken.

00:12:03 Sara Visser

Ja, dat sluit eigenlijk een beetje aan bij de vragen die daarna komt. Namelijk, idealiter, hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de Leidse democratie?

00:12:15 Rudo Slappendel

Wat bedoel je precies met de Leidse democratie?

00:12:18 Sara Visser

Nou ja, de lokale democratie in brede zin, dus de politiek, dat dat dat goed functioneert, dat mensen betrokken zijn, etc.

00:12:28 Rudo Slappendel

Ik denk dat je moet zorgen dat je een goede mix van programma's hebt. Dat je objectieve journalistiek brengt. Dat je niet bang hoeft te zijn voor dat wat je brengt, dat dat gevolg voor je kan hebben. Dat blijft bij lokale omroep heel raar, want de gemeenteraad kiest wie de omroep moet worden. Betalen daar ook nog eens een keer je subsidie voor. Ja, dan moet je wel stevig in je schoenen staan als omroep om ook af en toe gewoon goed kritisch te durven zijn. Want over 5 jaar zijn zij ook weer degenen die bepalen of jij nog wel je uitzendlicentie behaald. Dat vind ik ook bij lokale omroepen altijd wel heel erg lastig. Maar ik denk wel dat je ook aantrekkelijk moet blijven. Dus je kan wel, zeker als je radio, televisie hebt, alleen maar inhoudelijke programma's brengen. Maar ja, de NPO kan ook niet zonder Boer zoekt Vrouw naast Op1. Het één is puur vermaak en het andere is nieuws, maar je hebt wel die bindmiddelen nodig om mensen hier heen te brengen.

00:13:14 Sara Visser

Bindmiddelen. Dus dat is ook echt om de hele gemeenschap te kunnen vertegenwoordigen, of - ?

00:13:20 Rudo Slappendel

Ja. Nou hebben wij de mazzel dat we dus twee radiozenders hebben. Eentje die gewoon een beetje top 40 muziek draait en de andere die echt puur alleen op het Nederlandse lied zit. Kijk, het werkt niet in mijn optiek om het ene uurtje Nederlandstalig te draaien, het andere uurtje draai je jazz en het ander uurtje draai je weer klassiek. Want ik denk dat als jij thuis radio aanzet, dan zet je een zender aan en dan hoor je de hele dag de muziek die je leuk vindt, hè? Of dat 3FM is of Music, je zet niet meer voor een uur radio aan, omdat je dat uurtje wil horen. Nee, je bent zo verwend in de medialandschap, want je zet je favoriete zender aan. Tv werkt nog anders. Mensen zetten om 8 uur de tv aan, want dan komt het NOS Journaal om 8 uur of Goede Tijden Slechte Tijden. Daarom doet Rtl het 07.30u nieuws want mensen die Goede Tijden kijken, hebben dan al het nieuws gezien hebben. Zo wordt dat helemaal geprogrammeerd. Dus voor tv wil je dan nog wel eens echt ervoor gaan zitten. Maar radio werkt niet. Ik denk niet dat er nu iemand is die denkt, 'oh, het is nu bijna 10 uur, ik moet nu die zender opzetten'. Nee, die luisteren 's ochtends naar hun favoriete ochtendshow, die radiozenders zetten daarna twee radioprogramma's neer die heel veilig zijn, maar die mensen vast moeten houden, om 's middags weer een hele goede middag show neer te zetten. Dus als ik een uurtje jazz draai, als jij niet van jazz houdt, dan ben ik jou kwijt. Ja, dan kom je volgende week ook niet meer terug, want denk je oh weer dat jazz. Dan zoek je wel een zender op waar je elk dag hetzelfde gaat krijgen. Dus ik denk dat de manier waarop je programmeert ook wel heel belangrijk is.

00:14:43 Sara Visser

Ja ja. En als je kijkt naar een bepaalde, ja, democratische of maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen, was heel erg laag. Mensen zijn niet echt betrokken meer. Is daar ook een rol voor de journalistiek weggelegd. Zijn er meer ja, moet de journalistiek daarbij ook naar zichzelf kijken?

00:15:06 Rudo Slappendel

Ja en nee. Ik vind altijd wel, mensen wijzen altijd wel heel makkelijk met hun vingertje naar de media. Ja, door de media krijgen we mening opgelegd en media dit, media dat. Ik denk wel dat we een rol hebben. Dat hebben we ook geprobeerd met die verkiezingsdebatten. Wij wilden juist die debatten brengen, zodat mensen thuis konden zien wat die lokale politici te vertellen hadden en dat dat de moeite waard is. En ja, Leiderdorp waren ze redelijk allemaal op één lijn, dus kan me ook voorstellen dat je dan denkt, het maakt eigenlijk ook geen reet uit op wie ik dan stem. Want ze zijn toch allemaal, we moeten niet fuseren met Leiden, en duurzaamheid is belangrijk. Dus ja, wie maakt het verschil. Maar ik hoop wel dat er een flink aantal mensen hebben zich kijken die denken hé, wat hier nu gezegd wordt, daar ben ik wel mee eens. Va hé, door jullie debat ga ik toch maar stemmen. Maar je kan toch moeilijk gaan verplichten om te gaan stemmen. Maar ik denk wel dat we er een rol in hebben. Maar hoe die precies ingevuld moet worden. Ik weet het niet.

00:15:53 Sara Visser

Dat is lastig, ja, maar wel dus in ieder geval door ze heel duidelijk te informeren over de verschillende standpunten.

00:16:01 Rudo Slappendel

Objectief te informeren. Ja.

00:16:04 Sara Visser

Ja oké, goed, en in hoeverre voel je zelf een soort democratisch plichtsbesef en in hoeverre leeft dat hier bij Unity? [VRAAG 4]

00:16:17 Rudo Slappendel

Ik denk heel groot, omdat we hier altijd wel bezig zijn met voor wie we het doen. Dus we krijgen hier ook vaak mensen over de vloer die wel een radioprogramma willen maken, 'oh ik wil lekker muziek draaien'. Nee we zijn een lokale omroep, dus we moeten ook informatievoorziening doen. Dus, wat doe jij in jouw programma ook wat op de regio gericht is? En, het is hartstikke leuk dat jij alleen maar zelf je favoriete plaatjes wil draaien. Maar ga dan gewoon lekker thuis zitten op je zolderkamer en ga lekker plaatjes draaien. Dus we zijn hier wel altijd bezig, oké, wat is onze hoofddoelgroep? Wat willen we brengen? Waar willen we voor staan? En komt dat in ieder programma wel terug?

00:16:55 Sara Visser

En, is dit een, is dit iets wat meer zou moeten leven in de Leidse journalistiek, dat democratisch plichtsbesef?

00:17:04 Rudo Slappendel

Nou, ik denk iedereen dat wel heeft.

00:17:09 Sara Visser

Goed, dan zijn we klaar met dit thema.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:17:13 Sarawitia Franken

Ja, ik ga naar het volgende thema, de eigenschappen van de lokale journalist. Want wat zijn volgens jou eigenschappen waar een lokale journalist of regionale journalist aan moet voldoen?

00:17:21 Rudo Slappendel

Kennis van de regio. Omdat je die kennis nodig hebt, je hebt kennis van zaken nodig om ergens over te kunnen schrijven of om te kunnen vertellen. Het is wel heel makkelijk als je kennis van de regio hebt en ook mensen kent om makkelijker tot je doel te komen. Als je alleen maar aan het zoeken bent of je weet het allemaal net niet, grijp je ook vaker mis, naast de feiten. Dus ik denk dat die kennis van de regio heel erg belangrijk is. En niet bang zijn voor reacties van mensen. Dus, hè, ben je ergens landelijk bezig en je pakt een groot onderwerp op, is het wat abstracter. Doe je het hier, dan hangt jouw naam daaraan. Ja dat iemand je kent en je zaterdag bij de voetbalclub van je zoontje staat en iemand naar jou toekomt om verhaal te halen. Je moet wel stevig in je schoenen staan.

00:18:12 Sarawitia Franken

Daar moet je mee om kunnen gaan.

00:18:17 Rudo Slappendel

Ja, ja, dat denk ik wel. Niet bang zijn, doorzettingsvermogen hebben, objectief zijn en die regio goed kennen. Ik denk dat dat wel de belangrijkste dingen zijn.

00:18:22 Sarawitia Franken

En ja dus en hoe is het anders dan inderdaad van een landelijke journalist? Dat je dus bijvoorbeeld inderdaad die persoon tegenkomt op de voetbalclub? Maar zijn er nog andere dingen? Andere eigenschappen die anders zijn dan als je een landelijke journalist zou zijn?

00:18:33 Rudo Slappendel

Ze zeggen wel eens bij de lokale journalistiek zit je echt in de haarvaten van de samenleving. Als je het hebt over de toeslagenaffaire, zou je er dus hier een paar Leidse gezinnen eruit kunnen halen. Landelijk is het zo dit speelt en dit is een gezicht, maar daar krijg je iemand uit Apeldoorn of uit Groningen, dus dan leeft het veel minder voor mij, maar hier heeft het voor de lokale samenleving veel meer impact. Als de NOS toevallig een keertje een portret maken en het is iemand uit Leiden, dan gaat het ook veel meer leven in Leiden, maar eigenlijk alles wat je doet heeft veel meer impact, want het gebeurt daar waar het gebeurt hier namelijk waar je woont. En als jij zegt altijd we zijn niet de omroep waar Linda de Mol van de trap afkomt met een koffertje met een paar miljoen. Nee, maar zij zijn wel die zender die vertelt wat er hier bij jou in de gemeente gebeurt. En als je Piet op de rotonde komt interviewen, denk je oh daar rijdt dan Annie ook nog die ken ik ook nog. Dus het is allemaal van hier, allemaal heel dichtbij.

00:19:29 Sarawitia Franken

Denk je dat je ook een soort liefde voor de regio moet hebben?

00:19:36 Rudo Slappendel

Ik denk dat je de regio goed moet kennen. En ik weet niet of ik per se liefde moet hebben, want als het hier allemaal slecht gaat, wil je er toch over gaan schrijven en wil je er misschien tegenaan schoppen en misschien word je dan wel gefrustreerd vanuit, die liefde maar ik weet niet of je per se liefde voor moet hebben.

00:19:52 Sarawitia Franken

En vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:20:00 Rudo Slappendel

Ja en nee, ja ik vind de lokale journalistiek betekenisvol. Ik denk dat je wel politiek en instanties scherp kan houden, want als er altijd iemand aan je jasje staat te trekken, dan denk je er wel twee keer over na voordat je weer een overtreding wil maken. Maar omdat er zoveel is, weet ik niet of het altijd betekenisvol is op dit moment, omdat als ik er nu morgen niet meer zou zijn, dan is het er wel ergens anders. Was ik een van de twee of de enige die het zou doen, dan zou ik het betekenisvoller vinden dan dat ik het nu vind.

00:20:39 Sara Visser

Dus hetgeen wat je doet, is wel betekenisvol maar anderen doen het ook.

00:20:43 Rudo Slappendel

Ja, dus ik denk dat als ik morgen zou zeggen, ik stop met Unity, of Unity stopt of ik stop, dan zijn er nog zoveel andere bronnen waar mensen dan naar gaan kijken. Dat ze niet per se iets zullen missen en dat geldt ook voor misschien wel een Leidsch Dagblad of een Sleutelstad of Omroep West, als die vanaf morgen hier nu niet meer in de regio zullen komen, ja dan zal ik mijn bezoekers toe zien nemen.

00:21:03 Sarawitia Franken

Maar het werk zelf vind je wel betekenisvol, het journalistieke werk, omdat je dus ja zagezegd de macht kan controleren, de politiek maar nog andere redenen waarom het journalistieke werk betekenisvol is voor jou?

00:21:04 Rudo Slappendel

Ja, omdat ik er zelf voldoening uit haal en als ik hier altijd de analytics aanheb op het scherm en als je weer wat maakt buiten een ongeluk dat gebeurd is wat mensen wel interessant vinden of ze gaan erop reageren, of je bent er de eerste mee. Ja, dat geeft ook wel weer voor jezelf een kick.

00:21:34 Sarawitia Franken

Vind je het leuk het werk?

00:21:37 Rudo Slappendel

Ja, het is begonnen als hobby en ik kan er echt heel goed van leven. Maar niet alleen van de omroep, je bent nu bij een mediabedrijf en we doen ook nog marketingactiviteiten en we organiseren heel veel evenementen. Maar ik ben echt wel elk dag aan het doen wat ik leuk vind.

00:21:53 Sarawitia Franken

Dat is mooi. We hadden het al eerder even over die doelen als informeren en het controleren van de macht. Maar is het ook een van je doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via Unity? [VRAAG 7]

00:22:04 Rudo Slappendel

Ja nou dat zie je dus eigenlijk met die Unity NL on tour feesten die we organiseren, waarbij we gewoon heel veel artiesten op een plein zetten en dat mensen dan echt naar elkaar toekomen of andere waar we een locatieuitzending maken, dus dan zetten we een radiostudio neer en dat maakt het vooral leuk dat verbinden van mensen, maar dat is niet per se alleen om een mening te hebben over het nieuws, want iedereen heeft altijd wel ergens een mening over en dat roepen ze wel op je platform, als je echt wat organiseert en je ziet mensen naar je kanaal luisteren naar je kanaal kijken of aan je doorgeven dan vind ik dat wel heel erg leuk.

00:22:37 Sarawitia Franken

Ja, dus jullie brengen mensen ook echt fysiek bij elkaar, los van dat ze naar dezelfde radiozender luisteren, komen ze ook bij elkaar op een plein. Dat is ook verbinden. Nou, je zei net al even dat je ook die meerdere groepen van de samenleving wil aanspreken. Dus ook inderdaad Maria die In de Kooi woont. En is het dan ergens ook je doel om die verschillende groepen ook meer met elkaar te verbinden?

00:23:09 Rudo Slappendel

Nee niet per se, ik denk dat iedereen zijn eigen groep heeft. Ik wil gewoon laten zien wat hier gebeurt en het nieuws en de feiten. En dat jij gewoon het einde van de dag weet, wat er is gebeurd in je regio. Maar ik heb niet per se het idee. Kijk als mensen elkaar willen vinden, dan zoeken ze elkaar wel op. Dus een actie voor Oekraïne, dat soort dingen, dat verbindt altijd wel. We hebben een inzamelingsactie voor Oekraïne gedaan en best wel veel spullen opgehaald. Nou ja, dat kan inderdaad iemand uit de Kooi zijn of iemand uit professorenwijk die nog spullen komt brengen. Maar ik heb niet de behoefte om te zeggen, oh jij bent Ria uit de kooi en jij bent Hans uit de professorenwijk en jullie hebben allebei gedoneerd, wat prachtig met elkaar. Nee dat vind ik niet mijn doel.

00:23:48 Sarawitia Franken

Nee het is niet je doel, maar omdat je die dingen organiseert, gebeurt het misschien wel als een neveneffect.

00:23:53 Rudo Slappendel

Kijk bij die Nederlandstalige feesten op het plein hebben ze een gezamenlijke interesse namelijk Nederlandstalige muziek, als ze elkaar dan weten te vinden is het grappig, maar het is niet dat ik denk van nou, jij bent professor en jij bent huisvrouw, jullie moeten nu even met elkaar gaan praten.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:24:06 Sarawitia Franken

Oké, dan gaan we voor door naar het volgende thema, dat journalistieke functies, want als je naar de wetenschappelijke literatuur kijkt, dan zijn er eigenlijk heel veel functies van de lokale journalistiek, een soort doelen die de journalistiek dient. Maar er zijn er drie die heel vaak worden genoemd en dat zijn het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. En als je die drie zo hoort, zou je die kunnen rangschikken voor jou van meest belangrijk naar minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:24:42 Rudo Slappendel

Ja die volgorde die jij zei: informeren, controleren en verbinden.

00:24:49 Rudo Slappendel

Het zou andersom kunnen zijn. Ik denk als we meer financiële middelen hadden, dan zouden we meer in kunnen zetten op controleren, maar is meer gegeven vanuit de realiteit dat dat niet kan. Dus omdat ik dat nu niet kan, staat informeren voor mij op een, want of je nu op je studentenkamertje zit of jij ergens in je auto rondrijdt, ik kan jou altijd informeren zonder dat ik je bij elkaar hoeft te hebben. Je hoeft niet verbonden te zijn voordat je kan informeren, dus daarom staat die dan op een. Ja dat controleren van de macht, dat doen we wel door naar de raadsvergaderingen te gaan en daar artikelen over te schrijven en

mensen te bevragen. Dat is ook wel heel als je zelf als journalist jouw stempel erop kan drukken. En misschien ook wel, dat hebben we hier ook wel eens gehad, dat je meerdere keren in de raad wordt aangehaald van ja want op Unity stond dat, nou natuurlijk heel leuk dan mensen die het beleid bepalen ook rekening houden met wat er op Unity staat. 'Maar ik zag dat daar. Hoe zit dat, wethouder?' Dus word je ook relevant als mediakanaal en als derde dat verbinden omdat het voor mij een mooi bijeffect is.

00:25:57 Sara Visser

Ik vind je stempel erop drukken nog wel interessant als we het hebben over dat controleren. Is het dan je doel om mensen te activeren tot iets als je vragen hebt in de raad, dan wijs je mensen erop dat er dan dingen anders moeten.

00:26:22 Rudo Slappendel

Nou ik schrijf geen column ofzo, dus ik hoef niet mensen echt te activeren. Ik wil ze activeren door erover na te denken, dus je kiest voor een gemeenteraad, er wordt een keuze gemaakt, ja wat vind je daar nu eigenlijk van? Dus doordat er iets in de gemeenteraad gezegd wordt en we maken er een video van en mensen kijken ernaar en vinden er wat van dan gaan ze er toch over denken. Dan gaan ze toch die politicus als ze hem bij ons hebben gezien op straat vragen bij Unity zei je dit, waarom eigenlijk?

00:26:54 Sara Visser

Dus dan komen mensen wel toch soort van in beweging, dat is een mooi bijeffect dan.

00:27:00 Rudo Slappendel

Ja ik vind het wel leuk dat je als Unity dat nieuwtje weet te brengen of je hebt die ene vraag kunnen stellen aan die politicus die er heel fel inging, waarom die dat nou deed en dat jij dat kan brengen. Mensen zitten nu helemaal niet met zijn allen op de publieke tribune en ze zitten ook niet thuis online naar die raadsvergaderingen te kijken en daarom zijn wij er dan om te vertellen wat er is besloten. En ja soms maakt iemand daar ook wel eens een uitglijder in binnen de politiek. Maar nogmaals daar moeten mensen zelf een mening over vormen. Wij hebben geen oordeel over wat iemand dan heeft gezegd.

00:27:36 Sara Visser

Nee precies, dat is dan een gevolg.

00:27:40 Rudo Slappendel

Wethouder Robert Strijk in Leiden die was 6 miljoen kwijt door een plusje en een minnetje door elkaar te halen. Dan brengen wij dat wel, maar we spreken hem en we spreken ook met andere mensen erover en dan mag je zelf vinden of het een eikel is dat die dat heeft gedaan. Maar andere media kopten: 'Waar is de 6 miljoen van Robert Strijk?' Ja, dat vind ik dan eigenlijk al te sensationeel. Die man heeft een fout gemaakt, heeft hij ook niet expres gedaan, of wel. Maar dat mag je zelf gaan, we gaan het wel uitvogelen en als het eruit komt dat dat zo is, ja dan brengen we dat als feit maar we hoeven geen stennis te maken.

00:28:15 Sarawitia Franken

Wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:28:25 Rudo Slappendel

We zijn hier bij Rudeboymedia media. We doen heel veel, ook media en evenementen. Daar is geld verdienen heel makkelijk. Het is echt wel het geld, dus gewoon structureel je hoofd boven water te houden om goede journalistiek te brengen, informeren lukt wel maar ergens echt diep induiken misschien daardoor ook wel relevant blijven is wel lastig, dus dat vind ik wel de grootste uitdaging én doordat je dus ook met beperkte budgetten zit, is ook heel moeilijk om de juiste journalisten aan je te binden. Of het zijn studenten die heel goed zijn in hun werk, maar omdat je te weinig kan betalen daarna weer doorgroeien en verder gaan of mensen die het echt alleen als opstapje gebruiken, wat ook helemaal goed is, of je hebt gewoon te weinig budget om mensen binnen te halen die je hier echt het liefst zou willen hebben zitten.

00:29:14 Sarawitia Franken

Dus heeft dat weinige budget dan ook invloed op het goed kunnen uitvoeren van die journalistieke functies zoals informeren controleren?

00:29:22 Rudo Slappendel

Ja. Het informeren gaat doorgaans nog wel goed. Maar echt er dieper induiken in een onderwerp, dat is nog wel lastig.

00:29:28 Sarawitia Franken

En hoe proberen jullie daarmee om te gaan?

00:29:32 Rudo Slappendel

Door keuzes te maken wat je wel doet en wat je niet doet en daar dan vrede mee te hebben.

00:29:38 Sarawitia Franken

Ja, dus je kan minder doen.

00:29:44 Rudo Slappendel

Ja en wat je doet, wil je ook wel goed gedaan hebben.

00:29:50 Sarawitia Franken

Ja dus liever minder onderwerpen goed, dan meer maar wat oppervlakkiger.

00:29:53 Rudo Slappendel

Ja ja, dat is wel lastig met de publieke omroepen hier. We hebben natuurlijk Unity en Sleutelstad dus dat is verdeeld. Sleutelstad zou dus ook Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten en Oegstgeest erbij kunnen hebben. Nee Leiderdorp niet trouwens, maar dan heb je al flink wat budget meer. En wij zouden Leiden erbij kunnen hebben en dan heb je ook 90.000 euro op jaarbasis meer. Dat is voor de journalistiek wel gewoon heel veel. Wat je nu hebt is twee omroepjes die alle twee in dezelfde regio te ontvangen zijn, die bij dezelfde onderwerpen zijn en je staat het allebei maar half te doen. Dat is echt heel frustrerend, want daar wordt je journalistiek niet beter op.

00:30:32 Sara Visser

Soms hoor je concurrentie is goed, maar in dit geval is dat niet zo?

00:30:39 Rudo Slappendel

Concurrentie is goed, want het houdt ons scherp, het houdt Sleutelstad scherp, maar jij als kijker of luisteraar hebt er geen reet aan. Je had beter een zender kunnen hebben die meer budget heeft om meer voor elkaar te krijgen. Dus dat die gemeenten destijds een keuze hebben gemaakt om dat anders te verdelen, ze hadden beter kunnen zeggen ik kies helemaal niet meer voor Unity of we kiezen juist wel helemaal voor Unity. Maar ja omdat je dat dus als gemeente helemaal zelf mag bepalen en het ook per gemeente nog verschillend is, het is niet handig voor mij om dat nu zo te zeggen maar het is wel wat het is. Want je hebt twee halve omroepjes en die staan alle twee bij Leidens ontzet als er een afscheid is gisteren van twee wethouders, ik weet niet of zij er waren, maar dan sta je alle twee diezelfde wethouders te interviewen. Dat is ook een beetje zonde, want dan kijk jij op je tijdlijn en zie 'Willem Joosten neemt afscheid uit Leiderdorp', hé Sleutelstad is geweest, hé Unity is ook geweest. Ja, dat geld hadden we ook anders kunnen besteden en dat is wel zonde.

00:31:40 Sara Visser

Oké dus dat financiële is een grote uitdaging, zijn er nog andere uitdagingen?

00:31:44 Rudo Slappendel

Nee dat is voor mij wel echt de grootste uitdaging.

00:31:51 Sarawitia Franken

Maar er komt misschien meer geld in de toekomst. Dus is dat een meer rooskleurige toekomst daardoor?

00:31:58 Rudo Slappendel

Ja zeker alleen blijft het dan wel. Kijk vanuit de overheid landelijke overheid komt er meer geld, betekent dat die subsidie keer drie gaat. Nu hebben we hier bij Unity 60.000 euro per jaar, dat is gewoon openbaar. Het wordt dan ongeveer € 180.000 per jaar. Ja, daar kan je wel heel veel meer mee. Alleen nog steeds, dtel dat Leiden erbij zou zitten, dan zouden we nu € 150.000 per jaar hebben, dat zou dan 450.000 euro per jaar worden. Dan kan je nog veel meer, dan kan je zelfs naar een dagelijks televisiejournaal toe met eigen onderwerpen en verslaggevers in de stad en een volle redactie en drie man met camera naar buiten. Dus ja, dat geeft zeker wel perspectief, maar het doet mij wel ook nadenken voor deze regio hoe verzadigd is het? En als de verdeling blijft, zoals het nu is blijf je nog steeds een beetje op halve krachten doen. Nou ja, je hebt ook je eigen concurrentiepositie, dus het blijft een spagaat.

THEMA 5 – Toekomst Leidse, lokale journalistiek

00:32:58 Sarawitia Franken

Want ja laatste vraag, wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:33:11 Rudo Slappendel

Jeetje, je hebt wel de moeilijkste voor het laatst bewaard. Ik verwacht dat er niet heel veel gaat veranderen, dat het allemaal een beetje blijft zoals het nu is. Dat vind ik ook met het Mediafonds, dat is nu in het leven geroepen. Daar zijn ook in het begin heel veel kanttekeningen bijgemaakt. Ik vind het goed dat er zulke initiatieven zijn, ik vind alleen dat het veel beter uitgewerkt kan worden.

00:33:39 Sara Visser

Dus het blijft een beetje hetzelfde?

00:33:40 Rudo Slappendel

Ik denk dat het door blijft gaan zoals het nu is. Het Leidsch Dagblad zal blijven, lokale krantjes zullen blijven, lokale omroepen zullen blijven maar ik denk niet dat het, ik denk dat er veel meer uitgehaald kan worden maar dat iedereen ook wel een beetje blijft bij wat het allemaal nu is.

00:33:57 Sara Visser

Dus het blijft een beetje middelmatig eigenlijk, het wordt niet per se slechter in elk geval?

00:34:02 Rudo Slappendel

Nee, nee, zeker niet.

00:34:05 Sarawitia Franken

Maar het wordt ook niet echt beter, ook niet met die subsidies bijvoorbeeld?

00:34:11 Rudo Slappendel

Nee, want als je dan nog steeds allemaal een beetje hetzelfde blijft doen, kijk ik zou het bijvoorbeeld heel leuk vinden om bijvoorbeeld een hele grote krachtige omroep te hebben die dan ook nog eens een keer goed samenwerkt met de krant. Laat de redacteurs van de krant hier in de middag op de radio een nieuwsprogramma maken met wat er allemaal vandaag gebeurd is en dat er in de krant gelinkt wordt naar de media, dat er in aan het einde van een interview gezegd wordt 'en kijk morgenochtend in het Leidsch Dagblad voor een achtergrondartikel, maar dan zie je dat er nog steeds gewoon te veel eilandjes, te veel eegootjes zijn.

00:34:40 Sara Visser

Dus je zou meer willen gaan samenwerken, eigenlijk?

00:34:42 Rudo Slappendel

Ik denk dat dat wel noodzakelijk is.

[Rudo zegt iets of the record.]

...

00:36:35 Sarawitia Franken

Dus de journalistiek moet eigenlijk kritischer naar zichzelf kijken?

00:36:37 Rudo Slappendel

Dat vind ik nou heel goed! Als je dat stukje ervan gebruikt. Ja ik denk dat de journalistiek een heel stuk kritischer naar zichzelf moet kijken en ook moet afvragen voor wie doe ik het. Doe ik het voor mijn doelgroep? Of ben ik die ondernemer of die publieke omroep die het eigenlijk voor zijn egootje doet en alles in zijn eigen eilandje wil houden?

00:37:08 Sara Visser

Heel erg bedankt voor je tijd.

Interviews Omroep Sleutelstad

Bijlage 8.1 – Transcript interview Chris de Waard

[24 mei 2022]

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse lokale journalistiek

00:00:18 Sara Visser

Het eerste thema is het bestaansrecht van de Leidse lokale journalistiek. Ja, wat is het doel? Of wat zijn de doelen van de Leidse journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:34 Chris de Waard

Nou ja, voor ons denk ik vooral ze de inwoners van de stad en de regio informeren over zoveel mogelijk van de dingen die er gebeurd zijn, dingen die hen aangaan.

00:00:44 Sara Visser

Informeren, is dat is het enige of is er meer?

00:00:48 Chris de Waard

Nou informeren om te beginnen, maar ook kijken of je mensen kan activeren is denk ik voor ons ook een belangrijke ja, dat kan op verschillende manieren. Er wordt onwijs veel gereageerd op ons nieuws, vooral online, via de website en sociale media, ook wel via de mail en in mindere mate via de telefoon. Dat was vroeger trouwens anders. Het is echt wel een beetje verschoven van telefoon naar online. Ja, vroeger als je iets op de radio had dan had je ook nog wel eens dat de telefoon constant ging en dat dat gebeurt veel minder nu. Digitaal is natuurlijk gewoon makkelijker. Ja, ik doe het zelf ook. Ja, ik ga zelf ook niet naar radio bellen ofzo, dan zou ik ook gewoon nu op Facebook even iets doen bij wijze van spreken.

00:01:38 Sara Visser

En, dat is dan ook echt een doel om mensen ...

00:01:39 Chris de Waard

Ja, dat wel heel erg. Daar hebben we ook in het verleden, eigenlijk vanaf het begin dat sociale media ook opkwamen gelijk heel erg op ingespeeld om te zorgen dat reacties, in het begin gingen we ze zelfs van Facebook automatisch importeren naar onze website om ze daar allemaal te verzamelen. Maar ja, dat werd op een gegeven moment een zootje, want mensen gaan ook alleen maar jouw taggen en dan staat er alleen maar een naam. Dat dat werd er op een gegeven moment niet duidelijker op, dus daar zijn we op een gegeven moment mee gestopt. Dus dat activeren, dat vinden we toch wel erg belangrijk.

00:02:11 Sara Visser

Activeren om te reageren. Waarom willen jullie zo graag dat er reacties komen? Of waarom willen jullie zo graag dat mensen meedoen met jullie berichten?

00:02:19 Chris de Waard

Aan de ene kant natuurlijk dat mensen goed nadenken over wat er gebeurt en waarom het gebeurt en aan de andere kant leren we daar zelf natuurlijk ook weer van. Dan krijg je ook andere inzichten en input van je publiek, dus is ook gewoon natuurlijk heel erg leuk als je niet alleen maar aan het in ons geval zenden bent, maar ook ontvangt. En daar dan weer wat mee doet.

00:02:37 Sara Visser

En vinden jullie het dan ook echt belangrijk dat er discussie optreedt?

00:02:43 Chris de Waard

We vinden het wel belangrijk, maar het is wel ingewikkeld. Dat merk je gewoon, het gebeurt gewoon heel vaak niet. Het zijn toch vaak losse reacties en het is vaak natuurlijk wel een beetje schieten vanuit de heup. Zo af en toe zit er wat leuks tussen waar we dan zelf ook nog wat mee kunnen, want we benaderen ook nog wel eens mensen die reageren op iets om daar dan zelf weer een vervolg aan te geven.

00:03:03 Sara Visser

Waarom willen jullie zo graag dat mensen geactiveerd worden?

00:03:09 Chris de Waard

Ik denk dat het belangrijk is dat mensen gewoon meedoen met wat er gebeurt in de stad.

00:03:14 Sara Visser

Meedoen met wat er gebeurt in de stad, dus dat ze echt actief inwoner zijn?

00:03:21 Chris de Waard

Ja dat vinden we leuk, als dat een effect is van wat we doen.

00:03:28 Sarawitia Franken

Ja dus mensen meer betrokken bij de stad maken.

00:03:29 Sara Visser

En op welke manieren betrokken? Is dat dan 'oh kom naar dit evenement toe' of gaat dat ook verder dan dat?

00:03:36 Chris de Waard

Dat kan, maar ik bedoel eigenlijk meer reageren op echt meer inhoudelijke dingen zoals, een besluit van de gemeenteraad over nou weet ik veel parkeren in de stad is bijvoorbeeld een onderwerp wat natuurlijk

altijd erg leeft. Coronaterrassen is nu iets van ja, moeten we daar nou mee doorgaan? Want ja corona is klaar, dus die terrassen mogen ook wel wat kleiner worden, dan merk je gewoon dat daar veel reacties op komen.

00:04:05 Sarawitia Franken

Ja, veranderingen in de stad.

00:04:05 Chris de Waard

Dat is wel leuk om daar dan wat mee te doen.

00:04:07 Sara Visser

Ja dus betrokken bij besluitvorming, dat vinden jullie belangrijk. Is dit veranderd door de tijd heen? Want jullie bestaan 20 jaar.

00:04:27 Chris de Waard

20 jaar geleden zijn we met de website begonnen, de radio 15 jaar geleden.

00:04:31 Sarawitia Franken

Ben jij ook al 20 jaar bij Sleutelstad?

00:04:33 Chris de Waard

Ja want ik ben ermee begonnen. En daarvoor zat ik bij ook al bij de lokale omroep, maar dat was wat anders.

00:04:38 Sara Visser

En is het altijd al het doel geweest te informeren en activeren?

00:04:44 Chris de Waard

Nee joh in 1984 vond ik het gewoon leuk om plaatjes te draaien op de radio, toe deed ik helemaal niks met nieuws en dat soort dingen. Dat was gewoon met wat vriendjes, zijn we dat gewoon ooit gaan doen.

00:04:55 Sara Visser

En hebben jullie actief soort van besloten om te professionaliseren met deze doelen, of is dat meer geleidelijk gegaan?

00:05:07 Chris de Waard

Nou voor mezelf geldt, denk ik vooral dat naarmate je dan net even wat ouder wordt, ik denk vanaf een jaar of 25 of zo, dat ik me ook echt meer ging interesseren in het nieuws en daar dan ook iets mee ging doen via het medium waar ik al veel mee deed. Ik ging in plaats van alleen maar een muziekprogramma, ging ik ook zeggen, nou ik ga wat interviews doen of verslag ergens van doen, dus ja dat is gewoon een

verandering die je zelf een beetje meemaakt, maar ik doe nog steeds net zo lief mee met een muziekprogramma hoor als dat zo een keer uitkomt. Maar daar ligt wel minder de focus tegenwoordig.

00:05:43 Sara Visser

De focus is dus wel echt verschoven?

00:05:46 Chris de Waard

Voor mij persoonlijk ja. Je kijkt toch ook een beetje bij zo een omroep ja wat zoeken we. Als we mensen zoeken, zijn het toch vooral mensen die journalistiek bezig willen zijn. Maar ja, als iemand zegt joh ik wil wel twee uurtjes in de week een muziekprogramma maken en we hebben daar plek voor, dan is dat ook welkom. Want het is natuurlijk ook gewoon voor heel veel mensen een hobby, radio vooral en voor heel veel, nou vaak studenten maar ook wel andere inwoners van de stad, leuk om met Leiden bezig te zijn en dat hoeft dan niet eens per se het echt harde nieuws te zijn want dat vindt niet iedereen leuk, maar dat is natuurlijk ook een manier om mensen bij de stad te betrekken, anders dan bij een krant denk ik waar je betaalde journalisten hebt, hebben wij hier natuurlijk heel veel vrijwilligers die gewoon hier van alles kunnen doen.

00:06:45 Sara Visser

Dus de omroep zelf verbindt op die manier dan ook mensen?

00:06:49 Chris de Waard

Ja dat denk ik wel.

00:06:50 Sara Visser

En dat is doordat ze hier als vrijwilliger komen werken. Maar is het dan ook? Nou ja, bijvoorbeeld die radioprogramma's hebben die dan ook meer betekenis in dat opzicht? Want mensen luisteren daar wel naar, neem ik aan.

00:07:03 Chris de Waard

Ja, dat denk ik wel en het is ook wel een manier om mensen bij de omroep betrokken te houden. Ja, je hebt gewoon een behoorlijke basis van vrijwilligers nodig om zoals wij 24 uur per dag het hele jaar uit te zenden op radio, tv, online dingen te doen. Dan moet je gewoon een leuke club hebben en als het Koningsdag is of 3 oktober dan is het natuurlijk een heel ander soort dag en gaan we live verslag doen van alles wat er in de stad gebeurt. Ja, dan heb je ook gewoon de mensen nodig hier in de studio die tussendoor de plaatjes aan elkaar praten, dus dan wordt het toch ook weer meer één grote mix van alles en nog wat.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:07:43 Sara Visser

Het volgende thema is de lokale democratie. Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:08:03 Chris de Waard

Wat wij doen is altijd al heel erg de politiek volgen en ik denk dat we ook wel echt wel worden gezien als wat dat betreft een serieuze partij die ook wel gewoon kritisch de besluitvorming in de gemeenteraad volgt, doen we sowieso in Leiden en we proberen ook zoveel mogelijk de 4 buurgemeenten mee te nemen, dus Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude. We zijn dus eigenlijk in Leiden bij elke vergadering, raad en commissievergaderingen. Bij de buurgemeenten eigenlijk wel altijd bij alle raadsvergaderingen en we proberen zoveel mogelijk commissievergaderingen te doen, maar ook gewoon stukken te lezen en daar vragen over te stellen. We hebben ook een politiek programma wekelijks waar we mensen uitnodigen om over allerlei onderwerpen te praten en te kijken waarom ze ergens voor of tegen zijn.

00:08:56 Sara Visser

Dus dat is echt dat controleren?

00:08:59 Chris de Waard

Van de macht. [Ironisch stemmetje]

00:09:01 Sarawitia Franken

Zo heet dat hè.

00:09:02 Chris de Waard

Ja zo heet dat ja, maar lokaal is dat natuurlijk gewoon ook zo ja, weet je, al weten ze maar dat je er bent. Dat is dan toch wel anders dan dat ze weten dat er is toch niemand is die ons in de gaten houdt, want en ik heb nou niet het idee dat we enorme misstanden constant blootleggen, helemaal niet, maar ik denk wel dat het helpt dat de controle er überhaupt is.

00:09:26 Sara Visser

Ja en hebben jullie het gevoel dat jullie daarin in een gat ook springen als het ware? Of wordt het überhaupt wel gedaan?

00:09:34 Chris de Waard

Nee, het wordt niet überhaupt wel gedaan, denk ik. Kijk, we hebben ook niet zo heel veel media meer. Natuurlijk in Leiden aan het begin van de eeuw hadden we geloof ik wel 6 huis aan huisbladen, nu nog één. Ja, dat is natuurlijk allemaal veel minder geworden. Dus wat hebben we? We hebben Leidsch Dagblad, Sleutelstad, West, die zich ook op Leiden richt en het Leids Nieuwsblad. West daar werken we mee samen en die gaan niet zelf naar raadsvergaderingen of dat soort dingen, dat doen wij en dan nemen ze regelmatig dingen van onze over. Leidsch Dagblad doet het wel, Leids Nieuwsblad eigenlijk niet meer, het hangt er een beetje vanaf of ze er iemand voor hebben. Daar komt het in praktijk ook wel een beetje op neer. Ze hadden heel lang iemand die dat wel heel nauwgezet deed, een gepensioneerde journalist. Ja, die doet het nog steeds maar die wordt 80 en die zegt, ja ik ga niet meer die hele avonden daar zitten. Ja en dan daardoor stopt dat bijvoorbeeld. Nou ja, dat zou ik niet willen. Dat is toch wel een beetje onze eer te na, als ik 3 weken ziek ben, dan gaan we wel zorgen dat er toch iemand anders naartoe kan. Ja, eigenlijk lukt het altijd wel tot nu toe, niet in elke buurgemeente, dat is nog wel eens wat lastiger omdat we gewoon te klein zijn daarvoor als organisatie.

00:10:52 Chris de Waard

Maar we zijn ook gewoon de lokale omroep van Leiden. Daarvoor krijgen we ook een stukje publieke financiering, dan gaan we niet dat geld inzetten in Oegstgeest als een andere lokale omroep hebben. Want dan kunnen we ook niet maken dan.

00:11:05 Sara Visser

Dat controleren vindt u dus wel echt belangrijk?

00:11:08 Chris de Waard

Ja ja.

00:11:11 Sara Visser

En is dat de enige of de voornaamste manier waarop jullie bij proberen te dragen aan de lokale democratie, of zit dat ook nog in meer dingen?

00:11:19 Chris de Waard

Nou in de aanloop naar de verkiezingen hebben we ook een aantal verkiezingsdebatten georganiseerd. We hebben een leuke serie gedaan op televisie met alle partijen, waarbij we teruggekeken hebben op de afgelopen 4 jaar. Wat heb je 4 jaar geleden beloofd en wat heb je waargemaakt en waarom zijn dingen wel of niet gelukt? Daar hebben we ook wel echt wel veel positieve reacties op gehad. Is nu zelfs genomineerd voor een landelijke lokale omroep prijs.

00:11:47 Sara Visser

Ik hoor debatten organiseren, willen jullie dan ook soort van discussieplatform creëren op die manier voor burgers?

00:11:57 Chris de Waard

Ja, in zo'n verkiezingscampagne heb je het daar natuurlijk wat makkelijker omdat iedereen dat graag wil, het hele jaar door doen we dat in dat politieke programma wel. Dan zetten we ook wel eens twee mensen tegenover elkaar, maar natuurlijk niet met alle partijen. En ja, dat is dan ook gewoon lastiger, ook voor onszelf, hoor, want kijk bij zo'n verkiezingsdebat, er gaat zoveel tijd in zitten in de voorbereiding en om dat goed te doen. Maar ja, die maak je er dan maar min of meer eenmalig voor vrij. Dat kan gewoon niet altijd.

00:12:28 Sara Visser

Dus de ruimte is er niet ook altijd om dat te doen?

00:12:31 Chris de Waard

We hebben echt heel weinig geld per jaar. En we hebben dus heel beperkt betaalde mensen die voor een deel ook de vrijwilligers begeleiden. Dat is dus lastig, dus ja, we doen wat we kunnen. Het kabinet heeft in het nieuwe regeerakkoord extra geld vrijgemaakt, 30 miljoen structureel voor lokale journalistiek. We weten nog niet eens precies of dat betekent lokale omroep of lokale journalistiek, maar het lijkt erop

dat het in geval voor een belangrijk deel om lokale omroepen gaat, omdat er ook wordt gesproken in hetzelfde paragraafje over overheveling van de financiering van het gemeentefonds naar de rijksbegroting. En er zijn geen andere media lokaal die vanuit het gemeentefonds worden bekostigd. Maar ja, we weten het nog steeds niet helemaal zeker dat en het duurt allemaal. Ze willen echt de wet gaan veranderen, maar dat pas in 2025 maar dat zou kunnen betekenen dat we misschien wel 3 à 4 keer zoveel geld zouden kunnen gaan krijgen dan als we nu hebben, maar wel gebonden aan allerlei voorwaarden, bijvoorbeeld samenwerken met andere omroepen in de regio. Maar ja, als ik kijk nu naar onze publieke financiering omdat we alleen voor Leiden zijn, is dat een ton per jaar waar we alles voor moeten doen. Dus omdat dat niet genoeg is, moet je natuurlijk ook een deel van je tijd besteden, en dat zijn toch weer diezelfde mensen, aan eigen inkomsten. Ja dus bijdragen aan producties, advertenties. Nou ja, dat soort zaken nou, ik wil helemaal niet met advertentieverkoop bezig zijn, maar het moet wel, want anders redden we het gewoon niet.

00:14:13 Sara Visser

Ja en even terugkomen op die voorbeelden die je gaf over verkiezingstijd. Die productie waar jullie een nominatie voor hebben. Waarom droeg dat journalistieke product bij aan de lokale democratie?

00:14:37 Chris de Waard

Ik denk ook niet dat het heel vaak eerder was gedaan. Wij hadden het zelf nog nooit eerder gedaan, maar ik kende het ook niet van andere media in Leiden. We hadden het ook genoemd 'afrekenen met 4 jaar gemeentepolitiek' dus echt gewoon nou die partijen afrekenen op wat heb je nou beloofd hè, wat heb je gedaan in die 4 jaar? Wat heb je daarvan waargemaakt? We hebben daar echt wel veel reacties op gehad, ook van die politieke partijen die zelf dat eigenlijk ook wel heel leuk vonden. Om op die manier toch gecontroleerd te worden.

00:15:06 Sara Visser

Ja, dat is weer dat dat controleren. Is het ook mensen informeren zodat ze een weloverwogen keuze kunnen maken?

00:15:14 Chris de Waard

Ja, we hebben het niet voor niks gedaan in de periode in richting de verkiezingen, dus ja ook.

00:15:25 Sara Visser

*Ja, ik hoor net, misschien gaat er over een aantal jaar veel meer geld bijkomen en dan kan je meer gaan nadenken over een ideaal plaatje. **En nu de vraag, hoe draagt de Leidse journalistiek bij de lokale democratie. De volgende vraag is, hoe zou de Leidse journalistiek idealiter moeten bijdragen aan lokale democratie? Wat moet beter of kan beter? [VRAAG 3]***

00:15:52 Chris de Waard

Nou ja, kijk bij ons is het grootste probleem, we willen altijd meer dan we kunnen. Er gebeurt ook gewoon meer waar we iets mee willen dan lukt. En met meer geld kan je natuurlijk gewoon een aantal mensen in dienst nemen. We hebben nu alleen maar een handjevol freelancers die betaald werk dingen doen dat we echt belangrijk vinden en niet met vrijwilligers kunnen doen. Bijvoorbeeld Lieuwe die hier nu zit doet eindredactie vandaag en morgen zit er iemand anders dat te doen, maar ik geloof dat hij

toevallig morgen ook zit, maar dat is een pooltje mensen die dat doen. Dat vinden we gewoon een hele belangrijke functie. Die hadden we vroeger niet en die hebben we in het leven geroepen want dat geeft ook wel heel veel rust en zorgt ook voor een betere continuïteit. Gewoon dat een aantal mensen samen ook in de gaten houden van ja waar zijn we met zijn allen mee bezig en moet hier niet een follow-up op komen, dat soort zaken en dat artikelen nog een keer nagelezen worden voor ze online komen, zowel op typefouten, maar ook gewoon even op de inhoud van klopt het eigenlijk wel en heb je daaraan gedacht en moet je die niet ook nog even om een reactie vragen?

00:16:55 Sara Visser

Maar dat zit meer misschien in het procesmatige. Als je kijkt ook naar waar we het eerder over hadden van dat controleren en informeren en allerlei dingen die de journalistiek zou moeten doen, zijn er daar ook dingen waarvan je dan denk van oh daar moeten we meer op inzetten. Dat moet beter. Idealiter.

00:17:18 Chris de Waard

Ja, want als je alleen maar met vrijwilligers werkt met toch ook hier het nodige verloop, dan mis je gewoon altijd een beetje die historie bij die mensen, de historie bij het nieuws zeg maar. Iemand gaat een wethouder interviewen over parkeren in Leiden, maar heeft geen idee wat er de afgelopen jaren gebeurd is.

00:17:43 Sara Visser

Dossierkennis.

00:17:44 Chris de Waard

Ja dat bedoel ik.

00:17:45 Chris de Waard

En als je natuurlijk gewoon vaste mensen in dienst hebt, ja die gaan ook wel eens weg, maar toch minder. Is toch minder verloop, want kijk vrijwilligers hier, die doen dat een tijdje naast hun studie ofzo ja, die vinden een baan of gaan samenwonen in Den Haag en dan zijn ze weg. Dat gebeurt gewoon en bij vaste mensen is dat natuurlijk gewoon minder. En dan kan je gewoon wat gedegener verslag doen en dat ondervangen we nu deels door ja door die eindredactie functie en ik ben er altijd en heb wel die dossierkennis vaak, maar ook natuurlijk niet van alles maar ik kan in ieder geval met mensen gewoon praten van je moet toch echt even kijken van hoe dat nou hiervoor ging, nu ze dit gaan veranderen.

00:18:26 Sara Visser

Dus gewoon, dan kan je diepgravender eigenlijk te werk gaan. En als we het bijvoorbeeld hebben over democratie maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld de gemeenteraadsverkiezingen daar was nou een hele hoge opkomst, al was die in Leiden wel bovengemiddeld, maar goed, nog steeds niet extreem.

00:18:44 Chris de Waard

Kan je nagaan hoe het zonder ons geweest zou zijn!

00:18:49 Sara Visser

Wel, je weet het niet, je weet het niet, maar is er ook een rol voor de lokale journalistiek weggelegd?

00:19:01 Chris de Waard

Ik vind van wel. Ik vind het zelf wel heel belangrijk. Ik denk dat we hier met zijn allen wel delen dat mensen wel naar de stembus gaan en laten horen wat ze ervan vinden. Maar ja, hoe groot onze rol daarin is, is lastig in te schatten, al is het maar omdat lokale omroepen ook helemaal niet worden gemeten qua kijk en luistercijfers en dat soort zaken, dus dat weten we ook gewoon echt niet.

00:19:32 Sara Visser

Dat heeft te maken met je bereik, want je zegt we weten eigenlijk niet hoeveel mensen we weten aan te spreken.

00:19:35 Chris de Waard

Nee online natuurlijk wel met de website, maar radio en tv wordt lokaal gewoon niet gemeten.

00:19:44 Sara Visser

Dus je zegt, als we weten wat ons bereik is, dan kunnen we ook beter bepalen wat onze impact is?

00:19:50 Chris de Waard

Ja, dat is denk ik wel goed gekoppeld, die twee ja. Wat wij wel altijd doen is alles wat we op de radio en televisie uitzenden aan inhoud zetten we ook online, vaak met audio en video.

00:20:05 Sara Visser

En, waarom is dat bereik zo belangrijk in zo'n kwestie als de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen?

00:20:10 Chris de Waard

Nou ja, als je niemand bereikt, dan schiet het natuurlijk ook niet op. Nee, of als je maar een heel beperkt deel bereikt en het is gewoon heel erg lastig, want ik bedoel je, dat zien wij ook gewoon elke dag, alle politieberichten worden veel beter gelezen dan iets over jeugdzorg. Om maar eens een vergelijking te noemen. Of als Mart Hoogkamer weer een nieuwe clip opneemt in Leiden, ja dat is dan het best gelezen artikel van zo'n dag.

00:20:40 Sara Visser

Dus het is lastig om mensen te engageren bij ja moeilijkere onderwerpen dan?

00:20:45 Chris de Waard

Ja, er is gewoon toch minder belangstelling voor. Ik weet ook helemaal niet of het gaat lukken of dat het ooit gaat gebeuren dat die cijfers omgedraaid gaan worden.

00:20:56 Sara Visser

Ooit waren de opkomstcijfers wel hoger.

00:20:59 Chris de Waard

Oh zo de opkomstcijfers, maar ik bedoel wat mensen leuk vinden om te lezen.

00:21:02 Sara Visser

Oh wat mensen leuk vinden om te lezen?

00:21:05 Chris de Waard

Ja nee, natuurlijk waren die hoger. Ja, ik weet het niet. Ik denk dat het toch wel heel erg ook veel met de landelijke politiek te maken heeft dat afstraalt op, hoewel ze in Leiden ook niet altijd op handen gedragen worden, zal ik maar zeggen. Maar ook dat is weer dubbel hoor, want we waren toevallig met Koningsdag met een clubje op pad met de Oranjevereniging, gewoon de wijken af en dan met de burgemeester erbij. En dan heb ik zelf meegemaakt dat meerdere mensen op die dag naar de burgemeester toekwamen en zeggen, 'nou goed gedaan' en 'je moet nog lang blijven' en 'lekker bezig', terwijl als je op Facebook dingen over de burgemeester ziet is dat is het 'kan die kwal niet weg' en 'oprotten met die'. Ja dus ja, dat is ook blijkbaar wel heel makkelijk om vannacht hier computer inderdaad. Nou ja, dat weten we ook eigenlijk wel dat dat zo is.

00:21:52 Chris de Waard

Maar het is in ieder geval minder zwartwit, dan het online soms lijkt.

00:21:59 Sara Visser

Ja online geeft een vertekend beeld.

00:22:01 Chris de Waard

Ja ja, dat denk ik dat sowieso wel hoor. En dat scheelt het natuurlijk ook nog wel weer welk medium. Als je Facebook en Twitter vergelijkt, dat is ook een wereld van verschil. Twitter vind ik toch ja niet altijd, maar toch ja, in het algemeen toch vaak wat genuanceerder en ook Instagram eigenlijk wel, hoewel er gewoon sowieso minder op gereageerd wordt. Ja, dat hartje is makkelijk, maar ja.

00:22:27 Chris de Waard

Voorbeeld, deze week is een mevrouw uit Rosa Manus de vrouwenopvang gezet. Ik weet niet of jullie dat nieuws hebben meegekregen. Nou, dat viel me op Instagram opeens op dat er heel veel reacties ook gewoon opeens bij stonden, ja. En, dat gebeurt niet zo bij niet zoveel dingen.

00:22:43 Sara Visser

Dus dat zou meer moeten dat mensen meer reageren?

00:22:46 Chris de Waard

Ja, maar blijkbaar grijpt dit mensen dan toch aan ofzo dat ze wel gaan reageren.

00:22:53 Sara Visser

Waar zit dat hem dan in?

00:22:54 Chris de Waard

Ja, ik denk dan toch dat persoonlijk hier, er wordt een vrouw in de stromende regen op straat gezet ofzo. 'Zo ga je toch niet met mensen om' dat zijn dingen die je dan ook leest.

00:23:04 Sara Visser

Dus, maar dan geef je ook een soort van een podium aan zo'n mevrouw.

00:23:06 Chris de Waard

Ja.

00:23:10 Sara Visser

Je hebt dan op een bepaalde manier als journalistiek medium ook een soort vertegenwoordigende functie van oh ik vertegenwoordig die vrouw hier en dan kunnen andere mensen dat leren kennen zo'n situatie waar mensen anders geen weet van hebben.

00:23:20 Chris de Waard

Ja. Ja. Het begon met mensen die om haar heen staan, zal ik maar zeggen. Leienaren bijvoorbeeld hier aan de overkant daar zit vrijplaats Leiden en daar zit onder andere de Fabel van de illegaal, dat is zo'n club die zich met mensen bezighoudt die illegaal hier verblijven, met de ondersteuning daarvan. Die hebben ook een inloopspreekuur nou die die zeiden ja deze dame kennen we al een halfjaar, want die komt bijna iedere week op ons inloopspreekuur, want het speelt al langer. Gisteren hadden we het ook in de uitzending daarover, vanavond worden er in de gemeenteraad vragen over gesteld, dus dan gaan we er ook wel weer wat mee doen?

00:24:07 Sara Visser

Ja komt dat eigenlijk doordat er journalistieke aandacht voor is?

00:24:10 Chris de Waard

Ja, dat weet ik wel zeker. Ja, die politici moeten het ook ergens vandaan halen natuurlijk. Ja anders want anders weten die het misschien zelf ook niet, als die mevrouw gewoon met stille trom vertrekt en niemand weet dat dat gebeurd is. Het is niet alleen nu deze mevrouw, dat hoor ik dan van de partijen die vanavond in de raad vragen gaan stellen van ja als er morgen weer zo een mevrouw is, wat gebeurt er dan, gooien we die dan ook weer op straat? Dus ze willen gewoon dat daar een oplossing voor komt.

00:24:40 Sara Visser

En, dat heeft de journalistiek eigenlijk allemaal aangejaagd?

00:24:45 Chris de Waard

Dat denk ik wel, ja, volgens mij zijn Leidsch Dagblad en Sleutelstad de enige twee die erover hebben bericht, maar ja, daar komt het natuurlijk wel vandaan.

00:24:52 Sara Visser

Vind je dat belangrijk?

00:24:55 Chris de Waard

Ja, mensen moeten minimaal weten dat het speelt om te kunnen beoordelen of je er iets mee moet. Je hoeft niet, met alles wat, zeker niet.

00:25:11 Sara Visser

In hoeverre voel jij een democratisch plichtsbesef als journalist? [VRAAG 4]

00:25:17 Chris de Waard

Ja, ik heb dat wel zelf. Ja, ik vind het gewoon belangrijk en leuk om mee bezig te zijn.

00:25:20 Sara Visser

En op de redactie?

00:25:27 Chris de Waard

Ja, we hebben elke ochtend hier een redactievergadering. Daarin bespreken we ook wat we gaan doen en wat we niet gaan doen, dus daar stuur je natuurlijk ook een beetje ook op wat je niet gaat doen.

00:25:35 Sara Visser

En, waar zit dat plichtsbesef dan in?

00:25:37 Chris de Waard

En het komt ook, ik denk dat we dat ook wel uitstralen, want we krijgen ook best wel veel mensen die zich aanmelden, die die dat leuk en belangrijk vinden om daar mee bezig te zijn.

00:25:50 Sara Visser

En wat is dat dan precies, dat plichtsbesef voor jou?

00:26:01 Chris de Waard

Tja, zonder in herhaling te vallen? Ja, ik vind het gewoon zelf belangrijk dat mensen weten wat er gebeurt. Zodat je daarop kunt reageren, of niet.

00:26:07 Sara Visser

Weten wat er gebeurt, dus weer. Ja dus er zit ook wel echt dat element van weten wat er gebeurt. En ook ja toch ook wel die actie dat mensen ook ...

00:26:17 Chris de Waard

Ja die twee dingen vind ik, ja, ja.

00:26:21 Sara Visser

Oké, en in hoeverre zou dit plichtsbesef meer moeten leven onder lokale journalisten? Niet alleen Sleutelstad maar überhaupt, heb je het gevoel dat het meer zou moeten?

00:26:39 Chris de Waard

Nou, ik heb niet het idee dat het niet leeft. Nee, dat is niet mijn indruk. Ja, het is gewoon in de loop der jaren langzaam een beetje iedere keer een beetje minder geworden. En ja is dat erg, dat weet ik niet. Als er nog steeds twee zijn die het heel nauw volgen en nog een paar die het iets minder volgen, maar ook nog wel een beetje volgen. Ik vind het wel belangrijk dat je met eigen nieuws komt en eigen berichten, ik bedoel. Vroeger toen je nog heel veel huizen aan huisbladen had, waren er natuurlijk heel veel gewoon persberichten die gewoon één op één erin geplakt werden. Ja, daar heb je niet zoveel aan, vind ik. Want dan ja. Dat is gewoon de boodschap van de afzender letterlijk die je dan alleen maar doorgeeft. Dan wordt je doorgeefluik. Dat vind ik ook niet zo spannend om te doen.

00:27:32 Sara Visser

Dat is niet de bedoeling, een doorgeefluik?

00:27:34 Chris de Waard

Vind ik niet. Ik vind het wel je er gewoon even zelf een slagje overheen moet doen. Of een minimaal die verzender zelf nog eens een keertje kan bellen. Kijk niet een uitagenda-achtig ding. Maar als het over inhoud gaat. Politieke partijen sturen onwijs veel persberichten; het wordt altijd beter in de stad omdat zij iets hebben gedaan. Nou ja. Dat is gewoon niet, het is bijna nooit wáár, dat het komt omdat het CDA iets vond. Dat was meestal dat het gewoon 5 partijen waren die iets vonden. En als dan alleen het CDA een persbericht stuurt en dan zijn er echt wel media in Leiden die dat dan wel overnemen. Ja, dan krijg je een verkeerd beeld. Dat zullen wij dus nooit doen. Maar wij zitten er ook altijd bij. En sommige andere media zitten er niet of nooit bij en die weten dat dan ook niet. En die gaan er dan blijkbaar vanuit dat het wel klopt of zo. Ja, want het toch een politieke partij die het zegt.

00:28:33 Sara Visser

Maar dat zou toch wel beter moeten dan?

00:28:37 Chris de Waard

Ja bij sommige anderen wel.

00:28:41 Sara Visser

Oké duidelijk.

00:28:43 Chris de Waard

Maar eigenlijk vind ik dat geen journalistieke media. Maar het publiek herkent, dat denk ik niet zo publiek ziet het wel zo, denk ik. Dat vrees ik.

00:28:49 Sara Visser

Ziet geen onderscheid. Je zegt, eigenlijk is dat niet journalistiek?

00:28:56 Chris de Waard

Nou, dat vind ik niet, nee.

00:28:56 Sara Visser

Duidelijk.

00:29:03 Chris de Waard

Kijk ik vind het helemaal niet erg als GroenLinks iedere maand, dat doen ze namelijk, een bericht stuurt dat ze weer een opruimactie in een wijk hebben gedaan. Dat is natuurlijk gewoon leuk om zo voor het voetlicht te komen. Maar ja, in de afweging die wij elke ochtend maken met wat we wel en niet gaan doen, gaat deze het nooit halen. We moeten echt midden in de zomer zijn en we hebben écht niks anders. Nou ja, maar dan nog zeggen we waarschijnlijk van: een keer meegaan, dat is misschien wel leuk. Maken we een filmpje van en hè, dan maak je er tenminste nog wat van.

00:29:33 Sara Visser

Oké goed, dan gaan we denk ik door naar het volgende thema.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:29:36 Sarawitia Franken

Het volgende thema, de eigenschappen van de lokale journalist. Want wat zei volgens jou eigenschappen waar een lokale journalist aan moet voldoen? [VRAAG 5]

00:29:46 Chris de Waard

Nou ja, het lastige is natuurlijk dat we eigenlijk geen journalisten hebben hier. Ja, vrijwilligers, maar niemand die dat echt al is.

00:29:53 Sarawitia Franken

Maar vind je je zelf geen journalist?

00:29:55 Chris de Waard

Ik vind mezelf wel een journalist. Ook al ben ik ook gewoon maar één van de vrijwilligers hier. [Lacht]

00:30:00 Sara Visser

Waarom zijn vrijwilligers dan niet echte journalisten?

00:30:04 Chris de Waard

Nou ja, die zijn nog niet vaak nog niet journalist, die zijn het nog aan het leren. De mensen die hier vrijwillig komen. We hebben wel handjevol mensen die langer rondlopen hoor, jaren. Maar dat zijn er niet zoveel.

00:30:17 Sarawitia Franken

Maar je moet dus ervaring hebben om journalist te zijn.

00:30:20 Chris de Waard

Ja. Ik denk wel dat je daar de nodige bagage mee op doet. En gewoon al doende leer je natuurlijk. Als mensen hier voor het eerst een interview gaan doen. Sturen we ze ook niet alleen op pad. Ja wel met de peurbakkentocht, met de lakenfeesten ofzo. Dat kan niet zoveel kwaad. Maar als je inderdaad gewoon wat moeilijker onderwerpen, dan gaat gewoon eerst iemand mee die dat al wel vaak heeft gedaan. Nou, je moet gewoon goed geïnformeerd zijn en nou ja, logisch nadenken is natuurlijk ook wel fijn.

00:30:49 Sarawitia Franken

Oké is goed geïnformeerd zijn en logisch nadenken.

00:30:55 Chris de Waard

[Lacht] Ja, maar als je echt geen flauw idee hebt van... Nou ja, we maken er wel eens grapjes over. We hebben nog een omroep in de regio en die hebben dan MBO-stagiairs en wij doen dat gewoon niet meer. Daar hebben we in het verleden ook meegewerkt, maar we doen het gewoon niet meer. Wij vinden dat het niet kan, omdat het niveau gewoon niet goed genoeg is. Dan staat er zo'n jongetje met zijn telefoon: 'kunt u zeggen wie u bent en waarom we hier zijn'. Ja, dat is het gewoon niet. En dat is dan, dat kan een schooldirecteur zijn, maar ook de wethouder of de burgemeester. Want zo iemand heeft dan geen idee, die wordt gewoon echt zeg maar in het diepe geflikkerd en dat gaan we echt niet doen.

00:31:38 Sarawitia Franken

Dus je moet wel een beetje je research doen voordat je op pad gaat.

00:31:41 Chris de Waard

Ja, maar daarom is het ook goed, dat hebben we ook sinds drie jaar denk ik nu en daarvoor hadden we het ook niet, een dagelijkse redactievergadering. Waar je ook gewoon onderwerpen even kan doornemen met mensen. Ook, als jij daar dan naartoe gaat, nou, dan kunnen we het gewoon even over hebben van, wat ga je dan vragen en weet je trouwens dat en ze het in Oegstgeest helemaal andersom doen, hè? Weet je dat soort discussies kan je daar gewoon even met elkaar hebben. Dan kom je toch beter beslagen ten ijs.

00:32:11 Sarawitia Franken

Oké dus lokale journalist moet een beetje professioneel zijn en voorbereid.

00:32:16 Chris de Waard

Ja ik vind dat je wel inderdaad gewoon professioneel moet zijn en goed ingevoerd met in ieder geval het onderwerp wat je gaat doen.

00:32:23 Sarawitia Franken

Moet je dus ook kennis van de stad hebben?

00:32:25 Chris de Waard

Ja vind ik wel ja. Je moet hier wel uit de buurt komen.

00:32:29 Sara Visser

Je moet uit de buurt komen. Dat is niet per se hetzelfde als kennis van de stad hebben, toch?

00:32:32 Chris de Waard

Nee, maar het is dat gaat wel samen. Als je niet uit de buurt komt, dan is de kennis van natuurlijk ingewikkelder om op te doen. We hebben ook niet zoveel mensen van ver weg. Ja, hier en daar is iemand die in de tussentijd naar nou ja, naar Alphen of Den Haag is verhuisd of zo. Maar die wel hier vandaan komt of hier lang heeft gewoond én gestudeerd. Maar kijk, als je die interesse niet hebt in je stad, ja, dan weet ik niet of je dan lokale journalist moet willen zijn.

00:33:06 Sarawitia Franken

Oké dus interesse voor de stad. Moet je ook liefde voor de stad hebben?

00:33:09 Chris de Waard

Ja vind ik wel. Je moet gewoon sowieso nieuwsgierig zijn. Als ik iets zie, dan denk ik van, dan ga ik toch even kijken. En 9 van de 10 keer is het niks. En één keer is het nou ja wel leuk. Even kijken hoe dat zit? Ja.

00:33:21 Sarawitia Franken

Dus ook als je door de stad loopt, moet je altijd eigenlijk opletten?

00:33:24 Chris de Waard

Ja ik doe dat altijd wel. Maar ik zeg dat ook wel eens tegen mensen van, als je toch hier naartoe fietst, kijk vooral ook om je heen.

00:33:34 Sara Visser

En, oké dus jij zegt, het liefst, dan heb je mensen uit de omgeving zelfkomen of daar ook wonen. Anderen die we hebben gesproken, die zeiden, misschien kan je juist beter niet uit de omgeving komen, want anders dan gaat het misschien ten koste van je onafhankelijkheid. Hoe kijk jij daar tegenaan?

00:33:57 Chris de Waard

Ja, ik denk dat dat pas gaat spelen als je echt een beetje een soort vaste portefeuille langdurig doet en een netwerk in een bepaalde sector opbouwt. Dan moet je er denk ik alerter op zijn dan de meeste mensen hier, die toch eigenlijk per dag of per keer dat ze hier zijn iets compleet anders gaan doen. Ik denk dat het voor mij meer speelt dan voor de gemiddelde vrijwilliger hier omdat ik het al zo lang doe. Ik bedoel die wethouder die mij al 8 jaar meemaakt, soms of zo. En daarvoor ook al 4 jaar als raadslid en misschien daarvoor ook nog wel eens fractie-assistent. Ja, maar dat gebeurt gewoon en dan.

00:34:30 Sarawitia Franken

Vind je dat dan lastig? Heb je daar moeite mee? Denk je dan soms van wordt het misschien nu niet te klef?

00:34:42 Chris de Waard

Ja, dat denk ik wel eens, maar nou ja. Ik heb voor mezelf het gevoel dat ik er wel goed mee om ga. Maar het is wel eens, en als het echt te ingewikkeld wordt, dan doe ik het gewoon niet zelf. Dan zeg ik gewoon tegen iemand anders. Van, ja, maar dit ga ik niet doen.

00:34:58 Sarawitia Franken

Maar dat moet je dan dus ook als lokale journalist wel kunnen, die afstand bewaren als het nodig is.

00:35:02 Chris de Waard

Ja, maar het is niet alleen die wethouder, het zijn ook gewoon mensen uit de stad die je goed kent waar iets mee kan zijn. Ja en of bedrijven die bij ons adverteren waar iets mee is? Ja. Er zijn natuurlijk allerlei manieren waardoor je een beetje in conflict kan komen of kan bedenken dat dat zou kunnen ontstaan. Ja en dan probeer ik dat nou ja, uit de weg te gaan door het iemand anders te laten doen.

00:35:29 Sarawitia Franken

Je hebt zelf nooit de landelijke journalistiek gedaan, toch?

00:35:35 Sarawitia Franken

Ja, denk je wel dat de eigenschappen waarover een landelijke journalist moet beschikken anders zijn dan die van de lokale journalist? Of dat een lokale journalist gewoon een ander soort mens is eigenlijk dan de andere journalist?

00:35:46 Chris de Waard

Nou volgens mij in de basis eigenlijk niet eens, denk ik. Maar ja, nou ja, gewoon het vak is natuurlijk niet heel anders. Maar ik hoef zelf niet bij Nieuwsuur te werken ofzo. Waarom, nou, ik vind het leuk om met het nieuws in mijn eigen omgeving bezig te zijn. Wat hier gebeurt. En als je bij een landelijk medium werkt, ja, kijk ik denk als je Binnenhofverslaggever bent dat het misschien nog wel redelijk vergelijkbaar is met politiek verslaggever in een stad. Omdat je dan toch ook in zo een soort kringetje zit en daar alles heel goed leert kennen.

00:36:21 Sara Visser

Ook dat netwerk.

00:36:23 Chris de Waard

Ja, maar als je een soort allround journalist bent en je gaat de ene keer naar Gorinchem en dan naar Leeuwarden – [lacht] ja die zijn er vast ook. Ja, Ik weet niet dat, dat zou mij in ieder geval niet trekken.

00:36:35 Sarawitia Franken

Maar wat vind jij dan leuk zo leuk aan dat lokale?

00:36:37 Chris de Waard

Dat je ja, ik vind dat netwerk wel heel leuk én dat je weet wat er allemaal gebeurt. Ja.

00:36:40 Sara Visser

Maar dat is dan wel dat verschil?

00:36:43 Chris de Waard

Ja dat is waarschijnlijk wel een ja, dat is voor mij wel het verschil denk ik. Ja, dat je gewoon betrokken bent ook gewoon als ja, heel erg betrokken bent bij alles wat er gebeurt. En, ik weet wel dat je heel veel dingen kan iedereen. Jij kan ook elke dag, nou ja, of elke maand naar een raadsvergadering gaan. Maar dat doe je natuurlijk niet, als je er verder niks te zoeken hebt. Maar mensen vinden het meestal ook, snappen niet dat ik dat leuk vind. Vind het zelf ook niet altijd leuk. [Lacht.] Is toch alleen maar hartstikke saai!

00:37:15 Sarawitia Franken

Maar je zegt, je vindt het leuk als je het een beetje dezelfde mensen ziet en spreekt.

00:37:18 Chris de Waard

Ja, het zijn niet eens helemaal altijd dezelfde mensen, want er gebeuren steeds natuurlijk weer dingen voor het eerst en dan leer je weer nieuwe mensen juist kennen en nieuwe onderwerpen. Nou worden we nou weer op de hoogte gehouden door een clubje mensen in Leiden Noord die daar met allemaal plannen zelf aan het maken zijn en hopen dat ze de gemeente daarin meekrijgen bij de wijkontwikkeling. En ja dat is dan ook wel weer gewoon leuk. Maar ik vind het ook leuk om naar de open dag van de kinderboerderij te gaan hoor. Dat is dan helemaal niet journalistiek, maar het is ook gewoon leuk. Dus ja, je moet ook gewoon af en toe dingen doen die leuk zijn.

00:37:48 Sarawitia Franken

Ja, ja, dat vind ik een goede.

00:37:50 Chris de Waard

Maar gewoon een stom voorbeeld. Gisteren onderweg naar huis, ben ik gestopt bij [laat foto zien]. Ik ben gestopt en ik heb die foto gemaakt. Ja ik, ga even kijken wat ze aan het doen zijn.

00:37:54 Sara Visser

Hé hier fietste ik ook langs. Wat zijn ze aan het doen?

00:38:02 Chris de Waard

Geen idee nog. Dit was gisteravond van. Ik dacht, dan heb ik al vast die foto. Nou ja, dan lees jij misschien vanmiddag wel op Sleutelstad waar dat ding voor is.

00:38:16 Sarawitia Franken

Dus altijd gewoon wanneer je aan het fietsen bent om je heen kijken.

00:38:18 Chris de Waard

Ja en qua nieuwsgierig heeft niks met Sleutelstad te maken, maar gewoon even van het nieuws. Dat ging over gas en oorlog in Oekraïne. Ik, denk maar wat is dan eigenlijk dat roze kleine dingetje [laat foto zien]. Dat hoort kennelijk bij Rusland ofzo, maar ik weet, ik weet nu nog niet wat het is. Ik dacht, oh, dat ga ik even opzoeken. Weet je dat wil ik wel weten.

00:38:37 Sarawitia Franken

Ja ja nieuwsgierigheid is dus wel een belangrijke eigenschap. Oké, en volgende vraag: vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:38:47 Chris de Waard

Zeker! Anders hou je het toch ook helemaal niet vol. Nee, ja, dat vind ik wel. Ja. En ja dan word je natuurlijk niet gehinderd door het gebrek aan kijk en luistercijfers, die we niet weten. Maar nee, maar ik zie natuurlijk wel gewoon, zeker sinds Sleutelstad, want in de periode daarvoor dus bij de, dat heette vroeger Holland centraal en zo, toen bestond internet nog nauwelijks. Had je al helemaal geen, geen Google Analytics, zodat je dan wist wat er gebeurde. Maar zeker nu, je ziet gewoon dat het effect van wat je doet aan het aantal reacties, het aantal bezoeken en je ziet gewoon dat er dagelijks. Een van de jongens hier die heeft in zijn baan bij een mediabureau die ademt statistieken zeg maar. Dus die heeft allemaal dingetjes zitten in elkaar zitten knutselen dat we elke dag automatisch een mailtje krijgen met een overzicht van de best gelezen artikelen. En ja, dat is gewoon leuk om te zien. Daar leer je natuurlijk ook wel van en we zijn dat nu langzaam aan het uitbreiden ook samen met de NLPO, onze branchevereniging. Met allerlei bereikcijfers van de sociale mediakanalen die we hebben, die hebben ze ook in een of ander systeem, zijn ze zelf aan het maken, aan het invoeren. Kan je ook de groei of eventueel krimpen daarvan zien.

00:40:08 Sarawitia Franken

Dus doordat mensen het lezen is het betekenisvol, en luisteren, en kijken.

00:40:12 Sara Visser

Ja en reageren, want als jullie niet reacties zouden krijgen, zou dat het minder betekenisvol maken?

00:40:13 Chris de Waard

Ja, ja. Ik denk wel dat je je dan misschien sneller gaat afvragen, waar doe je het allemaal voor? Als je nooit reacties zou krijgen. Ja, ja.

00:40:33 Sara Visser

Maar zou dat je ervan weerhouden om de Raadsvergaderingen bij te houden en...?

00:40:38 Chris de Waard

Nou, dat denk ik dan weer niet. Want je ziet ook sommige reacties, zie je nog steeds dat je wel een groot bereik hebt. We hadden gisteren iets van 30.000 bezoeken.

00:40:46 Sara Visser

Hoe zie je dat dan?

00:40:47 Chris de Waard

Nou ja op de site aan de statistieken. Zo ook zonder reacties zie je natuurlijk wel hoeveel mensen er een naar de site komen en artikelen lezen.

00:40:48 Sara Visser

Oh zo, ja. En zelfs als mensen niet naar de site zouden komen, zou je dan nog steeds naar de Raadsvergaderingen gaan en het bijhouden?

00:41:01 Chris de Waard

Ik denk het eigenlijk wel. Ja, dat denk ik eigenlijk wel. Omdat ik toch, nou, we zitten hier volgens mij gewoon best met een behoorlijke club mensen die het gewoon belangrijk vinden wat we doen en er vertrouwen in hebben dat er ook een publiek voor is. En, we hebben ook elke dag steken we veel energie in radioprogramma's tussen 5 en 6 nieuws071 met nou ja, gasten én interviews en reportages daar ja. Daarvan hebben we dus geen idee hoeveel mensen daarnaar luisteren. Maar we doen dat al meer dan 10 jaar. Elke werkdag. Ja, dus vooral bij radio en tv, nou tv doen we niet zoveel. Ja, we hebben af en toe een programma, maar die radio is echt natuurlijk heel veel live uurtjes en daar zit heel veel werk in. Ja, dat doen we toch gewoon al elke dag met veel enthousiasme en die muziekprogramma's zijn voor mensen vaak een meer een hobby. Ja ik het nieuwsprogramma vind ik minder een hobby, voor mijzelf in ieder geval. Maar ik vind het wel gewoon belangrijk. En daarom ook wel weer leuk om te doen. Dus misschien is het ook wel eens weer wel een beetje hobby. Ik vind ook niet dat ik een baan heb ik. Het is meer een way of life, wat ik doe.

00:42:11 Sarawitia Franken

Nou mooi. Ja oké, Ik denk wel dat we nog door moeten, want we hebben nog 4 vragen.

00:42:18 Chris de Waard

Nee, nee, nog één. [Lacht]

00:42:21 Sarawitia Franken

Is het ook een van je doel om de gemeenschap met elkaar te verbinden via Sleutelstad? [VRAAG 7]

00:42:25 Chris de Waard

Ja. Volgende vraag. [Lacht]

00:42:28 Sarawitia Franken

En, hoe doe je dat dan?

00:42:30 Chris de Waard

Nou erdoor eens te informeren en te activeren, en. [Lacht]

00:42:34 Sarawitia Franken

En, hoe bedoel je die verbinding?

00:42:37 Chris de Waard

Nou ja, we zijn heel veel op straat. We doen heel veel níet vanuit de studio, dus we proberen heel veel naar dingen toe te gaan en het daardoor ja echt op te halen in de stad en de streek wat er gebeurt. En dat bij de mensen thuis te brengen op allerlei manieren. Het liefst op zoveel mogelijk manieren.

00:42:55 Sara Visser

En, dat verbindt mensen.

00:42:56 Chris de Waard

Ja, ik denk het wel. Als mensen gewoon zien wat er gebeurt en dat is toch ook weer anders of het alleen maar een artikeltje is of dat je er ook een filmpje bij hebt of een livestream even op Facebook ofzo, dat doen we ook.

00:43:08 Sarawitia Franken

Dus doordat mensen weten wat speelt in de stad, voelen zich meer verbonden met de stad en daardoor ook meer verbonden met elkaar?

00:43:12 Chris de Waard

Ja, maar zeker al is het maar even simpel met je telefoon op Facebook 10 minuten van weet ik veel wat ook live streamt, dan krijg je toch ook meer gevoel bij de sfeer, hoe het eraan toegaat.

00:43:26 Sarawitia Franken

Dus je weet ook wel wat andere mensen aan het doen zijn.

00:43:31 Chris de Waard

Ja, en dan denk je misschien wel van? Oh, dat is eigenlijk best leuk. Ga ik volgende keer ook heen, misschien eerder dan dat je alleen maar een artikeltje leest.

00:43:36 Sarawitia Franken

Oké, en dan zie je elkaar ook in het echt en dat is verbindend.

00:43:39 Chris de Waard

Ja, jazeke dat ook. En nou ja 1,5 jaar corona lockdown achtige dingen en alles wat achter de monitor moest, was ik het. Eigenlijk had ik er heel anders iets van, nou, het valt me eigenlijk wel mee. Ik heb niet zoveel last van. Maar op een gegeven moment werd ik het ook wel zat. En vooral nu alles weer doorgaat merk ik eigenlijk wel hoe ik het gemist heb. Maar bijvoorbeeld, ik ben ook aan het kijken met iemand die bij een andere omroep die dat al doen of we bijvoorbeeld raadsvergaderingen via ons kanaal via ons Sleutelstadaccount ook kunnen uitzenden. Omdat je daar gewoon een veel groter publiek hebt dan 3 keer 7 keer doorklikken op die website van de gemeente, wat niemand doet. Nou dat bijvoorbeeld. En dat kost natuurlijk bijna niks. Daar moeten we een keer iets voor laten knutselen. Of misschien kunnen we het wel gewoon overnemen van een collega omroep die het al doet. Nou, dat lijkt me bijvoorbeeld wel leuk. En dan ook leuk om te zien dat er dan misschien wel 300 mensen naar kijken in plaats van 3 of 13.

00:44:38 Sara Visser

Ja allemaal verschillende manieren om mensen dus te verbinden met de stad en met elkaar.

00:44:40 Chris de Waard

Ja, ja.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:44:45 Sarawitia Franken

Oké, oké, mooi. Ja, we hadden het net al even over die journalistieke doelen, journalistieke functies. En als je na de wetenschappelijke literatuur kijkt, dan zijn er heel veel doelen die je kan dienen, heel veel functies. Maar er zijn eigenlijk 3 die heel vaak worden genoemd en dat zijn dus het controleren van de macht, het informeren van mensen en het verbinden van mensen. En als je die 3 hoort, hoe zou je die rangschikken van voor jou meest belangrijk naar minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:45:12 Chris de Waard

Nou, Ik denk toch het informeren de belangrijkste, en dan controleren, verbinden, denk ik. Nou informeren is denk ik. Ja, dat is ook gewoon wat je het meeste doet en daar bereik je denk ik ook het meeste mensen mee. En daar bereik je dus het meeste mee. Denk ik dan. Het verbinden ja, zeker in de lokale samenleving. Dat is gewoon belangrijk dat mensen gewoon een beetje, ja samen optrekken en niet afdrijven en de controle – [Lacht]

00:45:50 Sara Visser

Afdrijven?

00:45:51 Chris de Waard

Ja is een mooi woord toch? [Lacht]

00:45:55 Sara Visser

Ja zeker. Want er zijn best wel veel mensen die –

00:45:56 Chris de Waard

Ik ken heel erg veel mensen, die hebben geen enkel idee wat er in de stad gebeurt. Ja ook in mijn eigen omgeving. Ja, die. Ja ik denk dan dat ze veel missen. En zelf denken ze dat waarschijnlijk niet, omdat ze ja, als je het niet hebt dan mis je het misschien ook niet.

00:46:10 Sara Visser

Maar ik hoorde net verbinden op 3 staan, als laatste plaats.

00:46:19 Chris de Waard

Nee? Waar hoorde je dat?

00:46:20 Sara Visser

Ja ik hoorde informeren, controleren, verbinden.

00:46:22 Chris de Waard

Oh, nou ja, dan doen we controleren op drie. Het is wel belangrijk dat hij er is.

00:46:29 Sara Visser

Maar verbinden is belangrijker dan de macht controleren?

00:46:32 Chris de Waard

Ja, dat denk ik wel. Ja, want als je dat maar doet, dan is dat denk ik al wel voldoende. Zeker, omdat kijk waar we ook mee begonnen. Ik bedoel, we leggen niet allerlei verschrikkelijke misstanden bloot. Maar het is wel gewoon belangrijk dat het gebeurt en we doen het ook niet, het is ook niet of die een, twee of drie, we doen het alle 3.

00:47:00 Sara Visser

Oké, interessante rangorde.

00:47:02 Sarawitia Franken

Ja, ja. En maar je zegt dus dat mensen afdrijven, want de laatste tijd merk je natuurlijk misschien ook meer polarisatie in de samenleving, is dan iets wat je ook wilt tegengaan met Sleutelstad?

00:47:16 Chris de Waard

Het is wel een mooie wens, denk ik, dromen denk ik. Ja zelfs dat zou ik wel willen, maar weet je wat ik zei. We hebben gewoon maar beperkte mogelijkheden, met onze kleine clubje mensen. Dus het is ook niet iets wat heel erg top of mind is waar wij elke dag mee op die manier mee bezig zijn. We zijn toch vooral gewoon bezig met brengen wat er gebeurt.

00:47:37 Sarawitia Franken

Ja, en als het verbindt, dan is dat -

00:47:40 Chris de Waard

Mooi meegenomen ja ja.

00:47:43 Sarawitia Franken

*En wat je noemde want de volgende vraag is, **wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk?** Je had het natuurlijk net al over dat je dan met weinig echt vaste krachten bent. [VRAAG 9]*

00:47:52 Chris de Waard

Nou überhaupt met weinig mensen. Ik bedoel, we zijn vandaag met zijn vieren. Ja, dat is natuurlijk niet zoveel als je radio, tv en online van alles wil doen.

00:48:00 Sara Visser

Is dat de grootste uitdaging, gebrek aan mankracht?

00:48:03 Chris de Waard

Ja, maar als ze 8 zouden zijn, en er zitten alleen maar één iemand die vandaag eindredactie doet die dan ook dat moet aansturen, dan is het ook weer te veel. Dus dat lukt dan ook niet, dus dan moet je eigenlijk twee mensen hebben. Dus dat is wat ik hoop met die betere financiering te kunnen die er toch wel echt aan dreigt te komen.

00:48:26 Sarawitia Franken

Ja, oké, ja andere uitdagingen die je in je journalistieke werk tegenkomt?

00:48:39 Chris de Waard

Ja, maar dat is denk ik niet wat je bedoelt. Maar we hebben nog wel wat technische uitdagingen, bijvoorbeeld. Omdat we maar weinig geld hebben en je op tv van alles wil wat niet kan. Bijvoorbeeld, wat je wel. We kunnen gewoon heel veel dingen, niet omdat we daar geen geld voor hebben en dat is zo zowel op het gebied van mensen als op het gebied van technische mogelijkheden.

00:48:51 Sarawitia Franken

Ja dus de grote uitdaging is weinig geld uiteindelijk.

00:49:01 Chris de Waard

Ja we hebben dodenherdenking op televisie uitgezonden op allerlei op 4 plekken, bij 3 monumenten waar dan iets gebeurt en in de Pieterskerk waar dan een bijeenkomst is. Nou, dat is redelijk goed gegaan. Maar dat heeft dan gelijk een onwijs veel voeten in de aarde. En het is ook allemaal maar nou ja, je zou bijna een kruisje slaan, hopen dat het allemaal maar goed gaat, want het kan ook zomaar niet goed gaan. En dan is het ook gewoon mislukt. En dat vinden veel mensen dan erg. En daar wordt dan ook heel erg op aangekeken, want jij bent dan degene natuurlijk die het verkeerd heeft gedaan.

00:49:35 Sara Visser

Ja, krijgen jullie veel van die negatieve reacties?

00:49:41 Chris de Waard

Als er iets misgaat, dan krijg je wel negatieve reacties en die krijg je sneller dan positieve in het algemeen. Maar ja, dat is denk ik overal wel.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:49:52 Sarawitia Franken

Oké, laatste vraag, toekomst van de Leidse journalistiek, wat verwacht je daarvan? [VRAAG 10]

00:50:03 Chris de Waard

Veel! [Lacht]. Nou ja, door het moment waarop we dit nu dit gesprek nu hebben, zie ik die wel positief tegemoet. Omdat we eigenlijk pas sinds een half jaar ofzo weten dat er echt iets gaat veranderen aan die voor al die financiering. Er zijn natuurlijk ook verkiezingen lokaal geweest, dus we hebben ook aan de gemeente of aan de formateur en de onderhandelende partijen gevraagd of ze wat meer willen doen dan ze nu doen. Omdat we ook hebben gezien dat ze – kijk om geld vragen vind ik lastig als journalist die diezelfde macht controleert om aan diezelfde mensen om extra geld te vragen, vind ik lastig. Maar toen ik een rondje maakte in de regio, maar wat collega's en ik erachter kwam dat ze in de Bollenstreek en in Katwijk in Alphen allemaal 2, 3 keer zoveel geld krijgen als wij per inwoner, huishouden. Vond ik het opeens veel minder moeilijk om te vragen. Dus we hebben ze gevraagd om wat om de financiering meer in overeenstemming te brengen met wat in de regio gebruikelijk blijkt te zijn. Dat vind ik dan niet zo moeilijke vraag dus. Nou, wie weet komt daar wel iets uit. Maar ook als dat niet zo is? Dat regeerakkoord, ja, daar staat het gewoon in. Dat gaat heus wel gebeuren. En ik hoop alleen dat het niet te lang duurt, want we hebben de afgelopen twee jaar een aantal mensen kunnen betalen via een pilot van Arie Slob, in zijn nadagen als minister. Maar dat is 1 maart gestopt. Ja, dat maakt gewoon veel uit voor ons, dat die mensen er niet meer zijn. Nou, we hebben gezegd nou één van die twee functies die houden we zo lang mogelijk met eigen middelen in de lucht. Daarom zit Lieuwe hier nu dus nu nog. Nou, nu tot en met juli, durft ons bestuur dat vooruit te kijken. Maar ja, het kan best wel zijn dat het dan stopt. Dat ze zeggen, ja, maar ja, het is gewoon niet voor de rest van het jaar. En, we weten nog steeds niet wat er van het kabinet gaat komen.

00:51:53 Sara Visser

Dus dan is het een positief toekomstbeeld, maar toch onzeker?

00:51:56 Chris de Waard

Ja, maar we zitten een beetje in een soort van, ja die pilot is afgelopen, er komt iets aan, dus we zitten een beetje tussen...

00:52:03 Sara Visser

Tussen wal en schip.

00:52:05 Chris de Waard

Ja, zo kan je het wel bijna zeggen, hè? In zo'n rare periode dat het hem nu even onzeker is, maar wat er komt, is beter dan wat we hadden. Dat weet ik eigenlijk wel zeker.

00:52:15 Sarawitia Franken

Oké, dus de langetermijnvisie is positief?

00:52:16 Chris de Waard

Ja ja, die is wel positief ja.

00:52:17 Sara Visser

En, ja, die doelen waar we het helemaal aan het begin over hadden, dat komt het dan ook ten goede, is de verwachting of?

00:52:23 Chris de Waard

Ja want we gaan dan gewoon echt wel een paar mensen ja zorgen dat hier gewoon vast in dienst komen. Of freelancer maakt me niet uit, maar gewoon dat je vaste mensen hebt in ieder geval zo'n poeltje. Ja, want dat is toch wel heel erg belangrijk om in ieder geval zo'n basis te hebben. En dat hebben we ook in die twee jaar met die pilot gemerkt dat vrijwilligers het ook gewoon het leuker vinden, langer blijven, omdat ze het leuker vinden, omdat ze gewoon beter begeleid kunnen worden. Want als we al die betaalde mensen niet of al die twee FTE niet hadden, ja, dan is iedereen echt alleen nog maar druk met ja, maar er moet voor 12 dit bericht er nog op. En ja, ook voor de uitzending, moet nu écht weg voor het interview. Ja, dan kom je... weet je wat, ga maar mee – dan wordt het veel meer dat. Ja, nou ja, daar heb je gewoon echt geen tijd om even een uurtje met iemand te gaan zitten. Terwijl het heel belangrijk is, hebben we gewoon echt wel gemerkt.

00:53:16 Sara Visser

Oké duidelijk. Nou, wij hebben denk ik geen vragen meer.

00:53:23 Sarawitia Franken

Erg fijn, dat wil je volgens interviewen en dat je dus wat meer tijd voor ons hebt vrijgemaakt.

Bijlage 8.2 – Transcript interview Robbert Beurse

[20 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Isabelle Morsch & Lars Klop.]

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:00:35 Lars Klopman

Het eerste thema is eigenlijk het bestaansrecht van de Leidse lokale journalistiek. En wat is het doel volgens u van de lokale journalistiek hier in Leiden? [VRAAG 1]

00:00:50 Robbert Beurse

Oké, de eerste vraag is meteen een goede binnenkomer. Wat het doel is van de lokale journalistiek in Leiden? En ja... ik denk de mensen, de Leidenaren, en andere geïnteresseerden informeren over wat er speelt in hun stad en dat kan je het beste als je heel dichtbij de stad zit.

00:01:14 Lars Klopman

Ja, en neemt u dat ook mee in uw eigen werk? In uw journalistiek werk? Bent u daar dagelijks mee bezig?

00:01:25 Robbert Beurse

Ja, ik ben verslaggever voor Leiden en regio en dus ben ik daar elke dag mee bezig. Lokaler kan bijna niet. Ik woon in Zoeterwoude en ik kom uit Leiden en ik werk in Leiden, Zoeterwoude, Voorschoten, Oegstgeest en Leiderdorp. En daar ben ik bijna iedere dag bezig om te vertellen voor radio, tv en ook om te schrijven online wat er speelt zodat mensen daar een eigen mening over kunnen vormen.

00:01:57 Lars Klopman

En waar zit voor jou als journalist het doel?

00:02:04 Robbert Beurse

Ik denk om duidelijkheid. Ik vind het heel belangrijk. Ik vind het leuk om verhalen te vertellen en ik vind het belangrijk dat je die zo vertelt dat iedereen het begrijpt, dus dat ik vertel wat er speelt op zo'n manier dat mijn buurman het begrijpt én mijn ouders maar ook mensen van de universiteit en directeur. Maakt niet uit wie. Want juist in de politiek hebben ze heel erg de neiging om dingen te vertellen met zorgvuldig afgewogen woorden, die heel veel mensen niet begrijpen. En ik denk dat dat daar een hele ja... ik denk politiek gewoon heel belangrijk onderdeel van mijn werk is. Het vertellen wat er in de lokale politiek speelt en wat ze nou echt bedoelen en wat er gaat gebeuren en wat iedereen vindt.

00:02:56 Lars Klopman

Voor u is het ook heel belangrijk om het te vertalen naar de gemeenschap?

00:03:01 Robbert Beurse

Ik denk dat het allerbelangrijkste is, want anders kan je het gewoon intypen wat iemand gezegd heeft en dan ben je klaar, maar dat is het niet. Dat is je bron en dan ga je zorgen dat het zo wordt opgeschreven of wordt verteld in een video dat dan ook iedereen het begrijpt.

00:03:18 Lars Klopman

Is het ook een van uw doelen om de gemeenschap hier, om de omgeving, met elkaar te verbinden via berichtgeving? [VRAAG 7]

00:03:30 Robbert Beurse

Nou dat weet ik niet. Ik denk dat het niet mijn taak is om mensen te verbinden net zo goed dat het ook niet mijn taak is om mensen juist uit elkaar te drijven. Ik denk wel dat ik eraan kan bijdragen, want als ze elkaar beter begrijpen dan kunnen ze elkaar misschien ook beter vinden. Maar als dat niet gebeurt vind ik het ook goed het is. Niet dat ik het daarom doe.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:03:52 Lars Klopman

En het tweede thema waar het over gaat is lokale democratie, en hoe draagt de Leidse journalistiek volgens u bij aan de lokale democratie? Draagt het bij? [VRAAG 2]

00:04:06 Robbert Beurse

Ja dat denk ik wel. Kijk, ik zei net al dat lokale politiek... Ik vind het belangrijk onderdeel van mijn werk: volgen wat er speelt in de lokale politiek. Bij de raadsvergaderingen aanwezig zijn maar ook aan wethouders of raadsleden vragen waarom heb je dit besloten of wat ga je hier van vinden? Nog beter dat mensen in Leiden voordat er iets besloten wordt, snappen wat er speelt. En daar is de gemeenteraad natuurlijk het voorbeeld van lokale democratie, want die mensen, die zijn gekozen door de mensen in Leiden en die vertegenwoordigen de mensen in Leiden en hun stem wordt dus op die manier in het bestuur vertegenwoordigd. Volgens mij kan ik daar als journalist een hele belangrijke rol in spelen door die mensen die gestemd hebben te vertellen: oké en dit is er dus gebeurd. Dit vindt die persoon op wie jij gestemd hebt en dit gaat hij doen namens jou en dit speelt er in de stad. Ook als er verkiezingen aankomen dat ze ook weten op wie ze zouden moeten stemmen, omdat ze ook echt snappen waar welke partij voor staat en wat de plannen zijn. En dan kunnen ze zelf bedenken van: hé, wat past het beste bij mij?

00:05:21 Lars Klopman

Denkt u dat de journalistiek in Leiden goed beeld geeft van gemeenteraad? En dat het ook aankomt bij de bevolking?

00:05:34 Robbert Beurse

Oké, ik het wel ik merk zelf in Zoeterwoude, waar ik al jaren verslag doe, dat bijna niemand naar de raadsvergadering gaat. Het wordt ook niet online uitgezonden. Het is niet terug te kijken, maar als ik in een video heel eenvoudig uitleg wat er speelt dan wordt zo'n video wel duizenden keren bekeken en hoor ik van mensen in het dorp van: "hé, ik heb je video gezien of ik had je artikel gelezen en goed stuk,

nu snap ik het.” En ik denk ja dat is wel waarom ik het doe, dus volgens mij werkt dat zeker. En natuurlijk bereik je nooit iedereen maar iedereen die je wel bereikt heb je wel bereikt.

00:06:15 Lars Klopman

*En als je er meer actief naar kijkt. **Hoe zouden Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie? Ja, dat heb je eigenlijk net al... [VRAAG 3]***

00:06:25 Robbert Beurse

Ja, eigenlijk zoals ik erin zit. Sowieso vind ik ook dat het zo zou moeten. En op die manier ook en juist niet beïnvloeden, meer informeren zodat mensen zelf een keuze kunnen maken. En dat is ook de belangrijkste taak, daarover informeren.

00:06:48 Lars Klopman

In hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist? En hoe leeft dat op de redactie om de burger daarin te informeren? [VRAAG 4]

00:07:02 Robbert Beurse

Nou, soms is dat wel dubbel want tegelijkertijd als lokale journalist zijn we heel erg afhankelijk van subsidie van de gemeente, en dat is natuurlijk altijd lastig hè? Never bite the hand that feeds you, hoe dat ook wel eens wordt gezegd. Het is natuurlijk moeilijk om kritisch te zijn over de cultuurwethouder die ook over onze subsidie gaat. Maar we hebben in ieder geval besloten dat bij Sleutelstad iedere dag een eindredacteur en die discussie wordt ook zeker gevoerd, dus dat proberen dan wel te zijn. Ook al lopen we daarmee het risico dat we onszelf in de vingers snijden, vinden we dat toch een groter belang dat we kritisch blijven vertellen wat er gebeurt en dus de mensen goed informeren. Dus dat is soms wel eens lastig, maar daar zijn we ons heel bewust van én we hebben het erover. Ik heb heel veel indruk dat daar de juiste keuzes worden gemaakt.

00:07:58 Lars Klopman

Dan is dit nog door de tijd heen veranderd. Is de discussie nu meer of niet echt?

00:08:07 Robbert Beurse

Ik denk dat wat vooral veranderd is, is dat het vroeger in de krant stond en dat je in de krant natuurlijk veel makkelijker kan schrijven wethouder die en die, of de burgemeester die vindt dit en die doet dit. Terwijl we nu heel erg... vooral heel veel met video's werken, met audio werken, en dan zie je het de wethouder, of de burgemeester, gewoon zelf vertellen. Dus ik denk dat het beeld nog minder gekleurd geworden is doordat de journalist niet meer opschrijft wat er gezegd is maar laat zien wat iemand vindt. Ik denk dat wel veranderd is. Ik denk dat je ook... je had vroeger echt wel de ene krant had echt een bepaalde kleur, en de andere kant had een bepaalde kleur enzovoort enzovoort. Nu, de omroepen die er zijn, zijn veel neutraler.

THEMA 3 - Eigenschappen lokale journalist

00:08:58 Lars Klopman

Ja, omdat je inderdaad gewoon met beelden het echt laat zien. En het volgende thema is de eigenschappen van een lokale journalist, en over welke eigenschappen moeten een lokale journalist beschikken? [VRAAG 5]

00:09:21 Robbert Beurse

Dat een journalist altijd eerlijk moet zijn en goed contact moet kunnen leggen met iedereen. Met alle partijen, ook met iemand waar je het als persoon totaal niet mee zou kunnen vinden, moet je toch als journalist heel goed mee kunnen samenwerken. En hem ook helemaal voor zover krijgen dat ze dingen aan je vertellen, of dat ze openstaan voor een gesprek. En dat is op lokaal gebied aan de ene kant makkelijker, dus je moet een heel groot lokaal netwerk hebben. Maar het maakt het ook wel eens moeilijk, want ik ben ook gewoon een mens die hier woont en leeft en bij verenigingen komt enzovoort. Dus ook als persoon heb ik met mensen te maken die ook in het bestuur zitten overal, dus in de gemeenteraad bijvoorbeeld, dus dat is soms wel eens denk ik wel lastig. Wat is precies je vraag?

00:10:21 Lars Klopman

Over welke eigenschappen?

00:10:22 Robbert Beurse

Ja, dus ja. Je moet dat kunnen. Je moet je er denk ik vooral van bewust zijn dat je dat kan: dat je op lokaal niveau met iedereen door één deur kan op werkgebied en dat het oké is dat je dat privé niet kan. En dat je dat ook gewoon zo laat zijn. Dus dat je niet of privé helemaal geforceerd gaat lopen doen of dat je op werkgebied zegt: “nee met hem praat ik niet want ik vind het een eikel.” Nee zo werkt het niet.

00:10:48 Lars Klopman

Ja en dat verschilt wel van een eigenschappen van een landelijke journalist?

00:10:53 Robbert Beurse

Nou dat is veel makkelijker. Als ik verslaggever in Den Haag zou zijn, terwijl ik in Leiden woon, dan hebben die mensen daar er verder niks mee te maken. En dat is hier natuurlijk heel anders en in een kleine gemeenschap als Zoeterwoude nog veel meer.

00:10:54 Lars Klopman

Dan kom je de mensen ook in de supermarkt tegen, bijvoorbeeld.

00:11:08 Robbert Beurse

Ja precies. Dat is ook niet erg, maar ik denk dat je wel als eigenschap moet hebben dat je dat kan. Ik ken heel veel mensen die werk en privé niet kunnen scheiden en dan kan je dit werk niet doen.

00:11:20 Lars Klopman

Nee ja. En vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:11:26 Robbert Beurse

Zeker. Anders zou ik het niet doen. Ik doe het niet om mezelf bezig te houden. Ik doe het juist omdat ik echt een drive heb. Omdat ik merk dat ik iets goed kan presenteren, dat ik iets goed kan uitleggen en dat ik het leuk vind om iets uit te zoeken en het zo te vertalen dat iedereen het begrijpt. Dat is ook belangrijk, dat iemand dat doet. En ik doe dat graag.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:11:53 Lars Klopman

Oké, dat is duidelijk uitgelegd. Dan komen we bij journalistieke functies. Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies. Maar drie functies worden in het algemeen vaak onderscheiden: dat is informeren van mensen, controleren van de macht en het verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk voor u? [VRAAG 8]

00:12:25 Robbert Beurse

Ja ik denk dat het ook ligt aan wat voor een soort journalist je bent. Ik ben een verhalenverteller en minder iemand die heel erg controlerend is en wantoestanden aan de orde wil stellen. Dus voor mij is het dan minder belangrijk. Ik denk voor de journalist in het algemeen dat het even belangrijk is als informeren. Wat was de derde ook alweer? Oh ja, verbinden van mensen. Ja, dat is wat ik net zei. Ik denk dat verbinden heel mooi is, maar ik vind dat zelf niet het belangrijkste. Dus die zou dan op de derde plek komen.

00:13:02 Lars Klopman

Dus informeren op één, controleren op twee en verbinden op drie. En wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk? [VRAAG 9]

00:13:15 Robbert Beurse

Euh, dat zijn twee uitdagingen. Ik ben een mens die ook gewoon een persoonlijke mening heeft en je moet je daar altijd van bewust zijn en heel kritisch blijven kijken, vind ik. En ook aan collega's vragen van: heb ik dit neutraal genoeg gebracht.

En wat ik ook lastig vind is dat: ik probeer altijd eerlijk te zijn. Maar de mensen die ik interview zijn geregeld niet eerlijk en daar moet ik, ja ik vind dat wel lastig, daar moet ik me echt bewust van blijven van: ja iemand vertelt het me nu wel, maar is dat ook zo. Dus dat ik toch altijd check en blijf controleren of de ander wel eerlijk is geweest.

00:14:03 Lars Klopman

Ja, want u als verslaggever. Wat zijn uw taken of onderwerpen waar u zich het meest op richt?

00:14:13 Robbert Beurse

Eigenlijk alles. Alles ja. Dan maakt het niet uit wat het is. Kan heel politiek serieus zijn, of een ongeval of het overlijden van iemand, of iemand die een lintje krijgt, het maakt niet uit.

00:14:25 Lars Klopman

En verschilt het dan nog per onderwerp hoe u te werk gaat?

00:14:34 Robbert Beurse

Ja natuurlijk. Ja dat is logisch. Dat ligt eraan. Je moet denk ik altijd voorbereid zijn. Je moet weten waar je het over hebt. Dat is de overeenkomst en je moet je ook goed bewust zijn wie de doelgroep is, maar ook wat het onderwerp is. Dus vooral de vorm waarin je iets brengt. Maar dat is meer daarna, dat kan verschillen van het onderwerp. Ja ik bedoel vrijdag maak ik een item over de start van de Koningsspelen op een basisschool, dat is alleen maar leuk. Maar ik heb ook onderwerpen die minder zijn, ja de dodenherdenking van 4 mei bijvoorbeeld. Dat doe je op een andere manier. Maar ik ga er op dezelfde manier in, namelijk neutraal, geïnformeerd en geïnteresseerd en kijken hoe ik het verhaal zo goed mogelijk vertellen.

00:15:34 Lars Klopman

Zijn er onderwerpen die u het leukst vindt om te behandelen lokaal?

00:15:43 Robbert Beurse

Ja, ik vind lokale politiek dingen wel heel erg leuk. Vooral in de gemeente waar ik zelf woon, juist omdat Zoeterwoude een kleine gemeente is met een hele kleine gemeenteraad, maar wel zelfstandig is. Dus dat vind ik leuk. Verder vind ik portretten maken heel erg leuk van een bijzonder persoon. Ja dat ligt me wel.

THEMA 5 – Toekomst Leidse, lokale journalistiek

00:16:10 Lars Klopman

Oké en dan het laatste thema alweer: de toekomst van de Leidse journalistiek. Wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:16:22 Robbert Beurse

Ik denk dat het steeds meer de richting op gaat van, ja het zijn meer mediabedrijven. Ik denk dat de toekomst heel erg ligt in waar wij als Sleutelstad mee bezig zijn: online video's, korte video's in anderhalve minuut vertellen wat er speelt. En ik denk dat steeds minder mensen de krant lezen, ik denk dat steeds minder mensen tv kijken. Naar de radio luisteren misschien af en toe, misschien af en toe eens een lange podcast over een onderwerp. Maar ik denk dat de overheid dat ook steeds meer in gaat zien en daar steeds meer geld in gaat investeren. Zodat het verandert van een club enthousiaste vrijwilligers en mensen die slecht betaald worden in de mensen die ervoor zorgen dat burger geïnformeerd wordt. En daar heeft ook de overheid een enorm belang bij dat de mensen goed geïnformeerd worden. Zeker in een wereld waarin heel veel fake news is en waar ja online nieuwsvoorziening online gebeurt en enorme gevolgen kan hebben. Dus ik denk dat de online nieuwsvoorziening steeds meer gewaardeerd wordt zowel financieel als door de mensen zelf. Dus dat we enorm gaan groeien. Sleutelstad zit ook online, op instagram, facebook, youtube en twitter. Facebook gaat vooral heel erg goed. We hebben allemaal verschillende onderwerp groepen ook: nieuws uit Leiden, nieuws uit Leiderdorp, Politiek, nou dat allemaal. En ik denk zeker dat dat de toekomst is, maar ook Instagram zien we als je daar een korte video post, dan bereik je juist een hele grote groep jongeren die het snel bekijken en doorsturen. En dus ja daar bereiken we weer meer mee dan dat we op tv zitten, kanaal 46, ja mijn ouders weten dat en verder denk ik niemand.

00:18:38 Lars Klopman

Oke, ja dit was de vragenlijst eigenlijk al.

Bijlage 8.3 – Transcript interview IJsbrand Terpstra

[april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Jasmijn van Gasteren & Philip Zeist.]

00:00:00 Philip

Yes Top. We draaien, de audio wordt opgenomen. De allereerste vraag: kun je je voorstellen?

00:00:07 IJsbrand Terpstra

Ja, ja, ik ben IJsbrand Terpstra. Ik ben journalist in Leiden. Ik heb de studie geschiedenis gedaan, Russische taal en de minor journalistiek en allemaal Universiteit Leiden. En toen ben ik gaan vrijwilligen bij Sleutelstad en daaruit een soort ja normaal professionele journalistieke carrière gegroeid.

THEMA 1 – Bestaansrecht van de Leidse, lokale journalistiek

00:00:34 Philip

Oké, dan gaan we door naar de eerste vraag. Dat is: wat is het doel of wat zijn de doelen van de Leidse, lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:54 IJsbrand Terpstra

Nou, het doel van Leidse journalistiek is denk ik nou, laten we zeggen, lokale journalistiek gaat denk ik over twee dingen. Één is over laten zien wat er gebeurt in de stad. Verslaggevend, dus op Koningsdag zijn er een heleboel mensen die daar hard voor hebben gewerkt om dat mogelijk te maken. En dan is het ook leuk om aan de stad te laten zien en die mensen soms ook in het zonnetje te zetten. Die organisatoren in het zonnetje te zetten of sporters in het zonnetje. Er zijn natuurlijk een heleboel mensen die dingen bereiken en die het waard zijn om breder gezien te worden dan alleen hun vrienden of familie, dus dat vind ik een belangrijk doel. Dus laten zien wat er in de stad gebeurt eigenlijk in het zonnetje zetten, klinkt misschien niet heel journalistiek, maar eigenlijk ja, gewoon laten zien wat er gebeurt én de dingen eruit pikken die het waard zijn om gezien te worden. Dat is denk ik de ene kant de ja misschien de leuke kant, soms ook de slechte kant van de vervuiling of wat er gebeurt, gewoon letterlijk verslag doen van wat er in de stad gebeurt. Aan de andere kant is denk ik controleren wat er in de stad gebeurt, en vooral de politieke kant denk ik. Maar dat kan ook een bedrijf zijn of een ondernemer of een bewoner of een wijkvereniging bijvoorbeeld.

Ik heb de afgelopen tijd een onderzoek gedaan naar: wat is de rol van wijkverenigingen in de stad? En ja, dat heel vaak komt er dan een brief van een wijkvereniging die zegt: wij zijn tegen dit in dit plan bijvoorbeeld. Maar ja, namens wie spreekt zo'n wijkvereniging eigenlijk? Vind je dat ook? Je moet eigenlijk iedereen die zijn kop uitsteekt, of die macht heeft, en dat zijn politici, maar dat zijn ook andere mensen, controleren. En kijken van doe je wat je beloofd hebt dat je zou doen? Is wat je doet volgens de wet? Nou al dat soort vragen? Dat is echt het hele harde journalistieke controle deel en dat op lokaal niveau. Dus die twee dingen zijn denk ik wel belangrijk voor elkaar journalistiek. En daarnaast, vind ik voor, maar dat is een beetje los van denk ik, maar voor een lokale omroep vind ik het ook nog wel belangrijk dat je ja mensen die zoals ik willen leren, bijvoorbeeld of dat je een soort vereniging bent waar mensen ook over de stad kunnen schrijven als ze dat willen, dus het is anders dan het Leidsch Dagblad denk ik bijvoorbeeld, waar het veel meer over professionele journalistiek gaat en bij lokale

omroep gaat het naast professionele journalistiek vind ik ook om...ik zeg maar wat als een school een project over journalistiek heeft, om daar dan ook te zijn en wat uit te leggen, wat je doet en ook soort in de gemeenschap zijn.

00:03:30 Philip:

En nou, als je zo'n stage moeten kiezen die die dingen of welk vak, wat vind jij dan zelf het leukste om te doen? Of heb jij een voorkeur voor welk nieuws je het liefst zeg maar verslaat?

00:03:37 IJsbrand Terpstra

Ja, ja, ik hou het meest van het kritisch controlerende deel. Nu in ieder geval. In het begin vond ik dat verslaan heel leuk omdat ik daarmee de stad ook leren kennen. Ik ben niet geboren in Leiden. Ik ben hier gaan studeren en daardoor krijg ik zo'n connectie met de stad. Ja hoe vier je 3 oktober nou? Door er verslag van te doen, snap ik nu hoe je 3 oktober viert, dus dat vond ik in het begin wel leuk. Maar voor nu vind ik het ook belangrijk om om kritisch te zijn om te zeggen van hé dit en dit is er beloofd. Maar waarom gebeurt het dan niet? En niet te veel laten leiden door mensen die vinden dat je ergens aandacht aan moet besteden bij heel erg zoeken naar: waar willen wij nou aandacht aan besteden? Wat vinden wij nou belangrijk? Want dat past ook wel een beetje bij de functie die ik de afgelopen tijd heb gehad als eindredacteur, dat je probeert om de koers een beetje uit te zetten zonder direct af te gaan op iemand die het beeld van hé, ik heb vandaag een leuk evenement. Kom je kijken of zo? Ja, dat is ook een deel. Maar dat ja, dat leidt soms een beetje af vind ik van waar het ook over gaat, dus ik zou voor dat meer controlerende deel van journalistiek gaan. Daar ga ik ook wat meer voor.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:04:49 Philip

*Ik vind het een goed bruggetje naar de tweede vraag meteen, **Dat is: hoe draag de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie?** Dat is wel een beetje beantwoord. [VRAAG 2]*

00:04:58 IJsbrand Terpstra

Nee, ja, nou, dat is iets wat ik nog niet benoemd heb, denk ik. Maar ik, we doen ook verslag van de lokale politiek en dus wat er in een raadsvergadering gezegd wordt en daar stukken over schrijven en audio over maken en interviews over doen. Alleen al het op de perstribune van een raadsvergadering zitten, wat ik de afgelopen jaar heel veel gedaan heb, zorgt ervoor dat mensen op hun woorden letten en dat een debat wat zuiverder gevoerd wordt. En dat mensen die in die zaal aanwezig zijn die hun wenkbrauwen optrekken, dat je daarna de vergadering noemt, zeg, ik zag net je zat ook te luisteren, want je trok je wenkbrauw op. En dan krijg je ook weer de verhalen waarom mensen hun wenkbrauw optrekken. Dat zet je ook wel aan denken. Soms, dat geeft je stuk weer bepaalde kleur. Op die manier dragen we er natuurlijk aan bij. Nou de gemeenteraadsverkiezingen zijn net geweest. Ja, daar hebben we alle partijen geïnterviewd. De verkiezingsprogramma's uitgelegd in soms in heldere taal, proberen samen te vatten of in ieder geval laten zien van wat staat er nou in zijn verkiezingsprogramma? Dus Dat is gewoon heel sec, rond de verkiezingen volgend jaar komen er weer verkiezingen voor de waterschappen, de provincies. Ja, waarom moet je nou stemmen voor waterschap? Dus ik ga ook overleggen vanmiddag met iemand van ze kunnen daar in de podcast bijvoorbeeld over maken wat zijn het belang van waterschappen is ook een soort dat laten zien.

Ja, ik denk dat alles wat journalistiek is bijdraagt aan de lokale democratie. Als ik opschrijf dat het super vuil is in de grachten, ja, dan moet de gemeenteraad het oplossen. En of dat nou democratie is, weet ik niet, maar volgens mij is journalistiek gewoon één van de onderdelen van democratie. Dus je praat *met degenen?* die de problemen kunnen oplossen of die beleid kunnen maken. Je hebt inwoners die voor wie dat beleid wordt gemaakt, zeg maar met wie de stad wordt gemaakt. Je hebt journalisten die kijken, waar gaat het goed, waar gaat het niet goed, en die dingen op de agenda kunnen zetten. Dus volgens mij speelt dat een beetje samen.

00:07:11 Philip

En intussen is de volgende is ook een sturende vraag. Ik zal deze even iets anders stellen. Hoe zou de Leidse journalistiek als het ware moeten bijdragen? Hoe zou het moeten gaan naar andere dingen zien? Als in, als de status quo al goed is, dat het al af is, dan is er niks aan de hand. [VRAAG 3]

00:07:34 IJsbrand Terpstra

Nou ja, de vraag is, kan het beter? Ja, het kan denk ik al... Nou lastig, ik denk dat er in Leiden echt wel heel... Nou als ik het gezegend mag noemen. We zijn met meerdere titels, dus je hebt het Leidsch Dagblad. Je hebt Sleutelstad je hebt Leids Nieuwsblad je hebt Omroep West, je hebt Unity voor de regio, dus je hebt best wel een groot media aanbod en je hebt een universiteit in journalistiek studenten die ook soms iets op het spoor komen. Dus echt wel een, ja best wel stevig landschap en daarmee is het best wel geborgd, denk ik. Er zijn plekken in Nederland waar bijna geen enkele journalist actief is, dus wat dat betreft weet ik niet of het echt beter kan. Waar het beter zou kunnen, denk ik is, ja, hoe moet ik dat zeggen? Soms kom je als lokale journalist iets tegen waar je zelf niet direct iets mee wil of mee kan en dat heeft er mee te maken en dat is een lastig onderwerp, vind ik in de journalistiek. Maar omdat het te dichtbij is, dus ik kan bijvoorbeeld niet schrijven over het Leids mediafonds. Ik heb er zelf geld van gekregen, maar ik denk soms wel dat er een kritische noot te kraken is over zo'n fonds en dat geldt voor mensen waar ik op een andere manier of wat directe concurrenten zijn, bijvoorbeeld of het leids Dagblad zal ik ook niet zo snel iets schrijven. Als ik daar iets van vind en wat ik denk dat het beter zou kunnen? Is dat daar nog? Meer andere media bij betrokken worden dan dat ik denk van oké, ik heb iets wat wel interessant kan zijn, wat belangrijk is. Oké, misschien moet ik dan gewoon de Trouw, Volkskrant, of weet ik veel Omroep West of iemand die tips en dat doe ik ook wel hoor. Maar ik denk dat daar nog wel dat is in de marge. Het is niet, maar daar zou ik misschien beter kunnen. Ik denk op zich dat er op een hele goede manier, van verschillende hoeken bij Leidsch Dagblad doen op een eigen manier, Sleutelstad doet dat op een eigen manier, iedereen doet op een eigen manier en dat geeft, denk ik al best wel een stevige basis voor democratie.

00:10:10 Philip

Dat komt dan omdat er gewoon heel veel journalisten zijn?

00:10:13 IJsbrand Terpstra

Ja dat draagt wel bij. Ja, het draagt wel bij en elke journalist die extra is die ja. Je wilt toch altijd een beetje het beste en het nieuwste als eerste hebben dus als er een andere journalist ook meeschrijft, ja dan. Nou kort voorbeeld. Er is nu een basisschool in Leiden de Joppe school die gaat sluiten. En, dat stond afgelopen donderdag in de Leidsch Nieuwsblad en zondag in het Leidsch Dagblad en wij waren daar bij Sleutelstad ook al mee bezig en we hadden gedacht dat niet iedereen ermee zou komen. Ze hadden voor vanavond op dinsdag hadden we een interview gepland. We dachten nou, dan kunnen we

het dan brengen met wat ouders die daar boos over zijn. Et cetera. Dan merk je van oké? Daar zitten dus 3 journalisten zitten, of meer misschien zelfs, zitten op dat nieuws. Hadden wij maar eerder gebracht of beter op, dus dat geeft ook een soort competitie die wel gezond is, denk ik. Want er is best wel wat te vertellen over die schoolsluiting. Daar komen de komende tijd heel veel follow ups over, dus doordat er zoveel aandacht is, helpt dat ook, denk ik wel.

00:11:21 Jasmijn

Ja goede en dan om over dat onderwerp door te gaan. In hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist? In hoeverre leeft democratische, plichtsbesef op de redactie? [VRAAG 4]

00:11:37 IJsbrand Terpstra

Ja ik voel dat best wel erg, denk ik. En, dat zit hem soms in hele rare momenten zit dat. Hè bijvoorbeeld in 2019, toen was er met 3 oktober viering of 2 oktober viering en was ik voor het eerst. En de binnenstad, was helemaal afgezet met hekken, dus je had een soort feestterrein in het midden van de binnenstad en. Daar was dan het feest. Als je erin was, kon je erin. Maar op een gegeven moment waren die hekken ook dicht als het te vol werd, als een soort crowd control vond daar plaats. En ik liep daar die avond gewoon als beetje als feestganger, maar ook een beetje natuurlijk als journalist, want dat is ook wel een van de dingen die bij lokale journalistiek hoort, dat je leeft in je eigen schrijf gebied en op een of andere manier. Het voelde heel grimmig, dus ik dacht gewoon, mensen zijn niet echt aardig hier, gewoon buiten de hekken, zeg maar. En daar kwam ik best wel politie langs de politie te paard. Mensen? Ja, ik weet niet en ik liep daar met iemand. Ik zei, ja, ik voel me gewoon niet zo prettig hier. Die gaan. Zij voelt dat ook niet echt, maar we konden niet echt de duim erop leggen. En toen liep ik nog eentje verder en op een gegeven moment begon ook mensen over hekken te klimmen enzo. Dus het werd heel ja, nou, het werd gewoon niet gezellig. Er gingen best wel dingen mis en er was geweld en dingen. en de volgende ochtend interviewde ik de burgemeester over van. Hoe is het nou vannacht verlopen? Eerst maar eens gewoon, ik wist nog niet wat ik met het gevoel moest zeggen, nou, het is goed verlopen, gezellige nacht gehad. Ik zeg nou, ik vond het eigenlijk helemaal... toen ik daar liep, vond ik niet zo gezellig en ik zag ook dat mensen over de hekken klommen. O ja, er zijn wel mensen over de hekken geklommen. Er was ook een vechtpartij. Ja, er was ook een vechtpartij. En, doordat je er dus geweest bent en doordat ik dat gevoel had én als journalist dat ook geregistreerd had en foto's van gemaakt dat soort dingen is er uiteindelijk het beleid ook wel aangepast en moest ook de politie terugkomen. Ja, we hebben meer mensen aangehouden dan het was geen gezellige nacht eigenlijk en daar voelde ik dat wel erg op het moment van, hé. Als ik het niet opschrijf, dan zou het beleid ook echt anders zijn geweest. Nou, er was in dit geval waarschijnlijk nog wel iemand anders die dit ook misschien wel opgeschreven had, maar op verschillende momenten. En dat is net zozeer als ik in de raadszaal zit of zo maar dan is het ook wat duidelijker, dan zit ik daar gewoon. Ik voel ook echt van oké, als ik nu iets opschrijf, dan voelen die mensen zich gecontroleerd. Dat is een vrij duidelijke machtsverhouding die ik ook wel voel?

Maar het zit hem soms ook gewoon in de stad, ja. Op momenten dat dat ik er niet echt bij stil sta. Ik denk, oké, als ik dit nu opschrijf, gaat er echt wel iets veranderen. Maar hetzelfde geldt bijvoorbeeld en daar kan je van alles over zeggen. Maar halverwege de coronacrisis was er in het van de werfpark een feest. Nou ja, daar heb ik toen iets over geschreven. Dat heeft heel veel gevolgen gehad of dat maar achteraf gezien. Dat was een rare tijd en ik weet niet of ik nou enthousiast ben over hoe dat toen gegaan is, dus ik vond het wel belangrijk om het toen te schrijven. Maar ook dat heeft met democratie te maken dat als er beleid wordt uitgevaardigd, dat je helpt om mensen een mening te vormen eigenlijk. Nou was het op dat moment. Ja, dat is een heel unieke tijd. Maar ook daar voel ik dat wel. Oké daar moet een

journalist naar toe om te kijken wat daar is en of het klopt wat er gezegd wordt. En hoeveel mensen het zijn, van welke vereniging et cetera dus dat daar speelt dat ook, denk ik.

00:15:02 Philip

Is dat ook iets waar jullie het met elkaar over hebben, als journalisten ondeling bij dit proces?

00:15:07 IJsbrand Terpstra

Ja, want je vroeg ook nog inderdaad of het op de redactie leeft? Ja.

00:15:11 Philip

Nou, is het echt iets als onderwerp waar ook mensen eigenlijk actief mee bezig zijn, zeg maar.

00:15:17 IJsbrand Terpstra

Ja, dat denk ik wel. Ja, hoe ben je daar actief mee bezig? We hebben het er wel gewoon over van moeten we dit nou brengen of niet? En, hoe moeten we brengen? Is het niet te groot, is het niet te klein? Maar ook van ja wat deze ondernemer doet dat kan toch gewoon niet? Gewoon een soort van verontwaardiging delen en daar dan aan de slag mee gaan en inderdaad. Ja jawel. Ik denk wel dat het verschilt per journalist hoor. Het is op de redactie bij Sleutelstad, daar is het best wel aanwezig. Dus, er zijn gewoon een aantal journalisten die dat heel erg hebben. Dat je wat ik ook wel heb je gewoon heel erg bewust bent van de rol die je hebt. Als journalist en die probeer ik anderen ook wel aan te leren of in ieder geval zeker. Wij hebben heel vaak nieuwe vrijwilligers bijvoorbeeld, ja die niet zoveel journalistieke ervaring hebben. Daar speelt dat in eerste instantie wat minder. Maar ik vind het wel een van de belangrijkste dingen om dan ook aan te leren, dus dat speelt wel heel erg. En ook in de manier waarop je met de gemeente omgaat, bijvoorbeeld als iemand zegt, oh, zou ik dit persbericht overnemen? Zal ik zeggen: ja, maar neem je het over of gaan we daar iets mee doen? Want wat daar staat weet je wel of het klopt, want je hè, op die manier dat ook echt aan te leren zit wel een soort. Dat zit er wel heel erg in bij Sleutelstad. Dat komt denk ik ook wel door de hoofdredacteur Chris de Waard, die daar heel erg mee bezig is en een aantal andere journalisten die dat ook heel erg voelen.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:16:42 Jasmijn

We gaan, denk ik verder naar het volgende onderwerp. Ja, over de eigenschappen van de lokale journalist. Over welke eigenschappen denk jij dat een lokale journalist zou moeten beschikken? [VRAAG 5]

00:17:03 IJsbrand Terpstra

Ja dus als je ergens lokaal actief bent in Leiden, dan wordt je heel direct geconfronteerd met de dingen waar je over schrijft, dus ik schrijf en de wethouder heeft 1 grote fout gemaakt. Dan sta ik de volgende dag achter bij hem in de rij bij de supermarkt, zeg maar heel kort door de bocht. Dat gebeurt letterlijk en figuurlijk ook. Dus als ik over een ondernemer schrijf die sjoemelt met zijn zaak, ja, misschien wil ik daar binnenkort ook wel een hapje gaan eten. Heel, heel simpel. Daar moet je mee kunnen omgaan

én je moet daar ook voldoende sterk voor in je schoenen staan. Omdat je nog meer dan op regionaal of op landelijk niveau heel ja, heel snel geconfronteerd wordt. Eigenlijk wat je doet en als je daar teveel mee gaat, dan word je een soort ja oliemannetje wat overal met iedereen mee waait. Dan kan je niet goed journalistiek onderzoek of verslag doen. Dus dat moet je hebben. Je moet daar sterk in je schoenen staan en dat ook leuk vinden. En ook mensen uit kunnen leggen waarom je het doet.

Maar je moet om je heen kijken, want niks is zo belangrijk voor de journalistiek als gewoon kijken van: als ik hier nou, ik fiets hierheen, dan kies ik soms wel bewust een bepaalde route, dan denk ik gister was daar een raar feest of een kraakpand laat ik eens door die straat fietsen, want kijken hoe het nu met dat kraakpand is, zijn er nog mensen aanwezig? Dus ja, dat klinkt heel stom aan neus hebben voor nieuws of gewoon het leuk vinden om om je heen te kijken. En je moet, denk ik. Ja, ik weet niet of je van je stad moet houden. Nee, dat niet perse maar. Je moet ook wel van een bepaald afstand soms naar kunnen kijken, vind ik dus je aan de ene kant gewoon lekker onderdeel zijn van de stad en toch ook in uitzoomen, zeggen van oké. Hoe doen ze dat in Haarlem? Of hoe doen ze dat in Den Haag. Of, en waarom doen wij dat dan anders? Dus je moet ook wel kritisch. dat geldt voor elke journalist, natuurlijk, je moet ook kritisch kunnen zijn. Ja en ja, dit is ook niet specifiek voor lokale journalisten. Netwerk kunnen onderhouden, dus je moet ook gewoon je bronnen kunnen onderhouden. Je ja, met de mensen met wie je je nieuws maakt, dat doe je natuurlijk niet alleen. Ik weet niet of er andere dingen zijn.

00:19:43 Philip

Dat zijn wel zeg maar, de eigenschappen die een landelijke en een lokale journalist onderscheiden van elkaar. Je moet natuurlijk wel over een aantal dingen beschikken als journalist.

00:19:51 IJsbrand Terpstra

Ja, kijk waar je echt in onderscheidt, is dat je leeft in de plek waar je over schrijft en dat onderschatten sommige mensen denk ik wel. Mensen weten je ook heel makkelijk te vinden. Daarmee, als je ergens als je in Hilversum zit, dan schrijf op een redactie. Ja, er komt een mail binnen of zo, maar je weet niet van wie dat is per se. Hier weet je het wel, want het is gewoon iemand waar je ook bij de sportvereniging mee werkt bijvoorbeeld. En dat is nog dat nog niet echt genoemd. Ja, dat zei ik bij wat je goed moet kunnen. Maar misschien zei ik net wel, maar, soms moet je ook over je voetbalgenoot schrijven of over je studiegenoot of over een m of je hoort iets van iemand en je moet zeggen, ja, wat jij doet is gewoon geen nieuws eigenlijk. Maar je moet het ook direct terug verkopen. Dus kijk in Hilversum kan je gewoon niet overschrijven en terugbellen, met bedankt maar we doen er niks mee. Maar hier ja, moet je denk ik wel iets meer nog voor staan. Ook en uitleggen waarom je het wel of niet doet. En sommige mensen die bellen gewoon 10 keer zeggen: waarom heb je het nog steeds niet gedaan? En dan zie je wel dat er best wel vaak dan het toch iets mee gedaan wordt omdat iemand heel vaak belt. Of dat slecht is, weet ik niet. Want je moet ook die bron onderhouden, dus daar zit een soort spanningsveld in. Van de ene kant doen waar je zelf voor staat. Aan de andere kant, ook zorgen dat je nou ja, dat je iedereen representeert en dat je mensen die jou tips geven ook dat je behoudt eigenlijk voor je voor je medium.

Nou is dat ook wel weer een verschil tussen het Leidsch Dagblad dat voor de hele regio schrijft, hè, dus ook over Alphen aan de rijn, ook over Kaag en Braassem, dus Dat is wat groter gebied. Daar staat dan weer iets minder dan bij bijvoorbeeld sleutelstad dat echt Alleen over Leiden en de regio heeft dus 5 gemeenten. Ja, Dat is alweer kleiner dan dat schaal mee en dat schaal Af denk ik.

00:21:43 Philip

Ben je wel eens vijandig geconfronteerd met nieuws dat je had geschreven?

00:21:52 IJsbrand Terpstra

Ja vijandig, wat is vijandig.

00:21:54 Philip

Iemand die echt niet tevreden was met wat er over hem wordt gezegd.

00:21:57 IJsbrand Terpstra

Ja, kijk in dat onderzoek naar wijkverenigingen waar ik in het begin over had. Daar, een van de wijkvereniging die we willen onderzoeken. Die wil niet meewerken en die ja elke keer als er dan iets over schrijft krijg je reacties op Twitter van, ja, je bent toch een nep journalist of dat soort dingen. Dus dat is een beetje online en ook wel op het moment dat je gewoon degene spreekt dat die voorzitter van de wijkvereniging zegt van ja, met jou wil ik niet samenwerken, want ja, je schrijft alleen maar poep. En nou, ja dat soort dingen. Ja kijk ik heb ook wel eens een advocatenbrief gehad. Maar dat is natuurlijk andere, dat kan ook, dat kan met elke feit gebeuren. En ja, ik krijg wel reacties op mijn stuk. Maar dat is niet altijd vijandig. Wel gewoon dat mensen zeggen, ja, ik vond het niet goed, of waarom heb je hier niks aan gedaan? Of ja, dus ik heb wel die feedback, maar echt vijandig. Kijk op straat wel eens dat mensen gewoon boos zijn dat je ze filmt ofzo. Maar dat is ook weer een ander. Maar, maar kijk toen de coffeeshops dicht moesten op en de eerste lockdown van corona op zondagmiddag binnen twee uur en ze voor 3 weken gesloten zouden zijn. Ja mensen vonden het niet heel leuk dat ik daar met een camera liep op dat moment. Maar ja. Dat heeft niet zoveel met lokale journalistiek te maken als wel met hoe mensen zich verhouden tov camera en ook dat spannend vinden dus dat.

00:23:18 Philip

Zeker als je bij een coffeeshop gefilmd wordt is dat voor de meeste mensen nog een stapje extra, maar prima camera, maar liever niet hier zeg maar.

00:23:24 IJsbrand Terpstra

Ja, ja, daarom. Dus, nee, het valt mee bij mij. Maar ik ben ook wel van bewust en ik ben ook niet zo...ik neem liever wel meer de tijd voor een stuk en daarmee het ook van meer kanten aan te horen en daarmee misschien ook iets minder sappig of heftig omdat ik denk ja, het heeft altijd twee kanten en dat wordt me weleens kwalijk genomen. Maar op de redactie is daar wel eens van oké, ga nou maar. Maar ik ja, ik wil toch nog dit uitzoeken of er ben er wel iets terughoudender in. Ik vind het mag best wel rustig.

00:23:55 Jasmijn

En daar tegenover, wat vind je dan één van je meest betekenisvolle bijdrage aan de lokale journalistiek? [VRAAG 6]

00:24:03 IJsbrand Terpstra

Goede vraag. Nou wat ik recent heb gemaakt, wat ik wel heel leuk, want ik weet niet hoe betekenis, ja. Ik heb een serie gemaakt in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen om terug te blikken op 4 jaar gemeentepolitiek. En in plaats van vooruitblikken op wat er gaat komen. Dat is gewoon alle besluiten

Raadsvergaderingen, dat soort dingen, waarom heb je nou daarvoor gekozen en waarom ben je nou, heb je op die manier gestemd? Dat vond ik belangrijk om te doen. Ik ben niet, ja. Ik denk dat er meer tot een grotere aandacht kunnen hebben en daarmee nog betekenisvoller kunnen zijn, denk ik.

00:25:00 IJsbrand Terpstra

Ja, Dat is lastig. Misschien, ik heb, ja, 4 jaar lang raadsverslag gedaan. Ja, dat an sich vind ik al een soort betekenisvolle bijdrage, omdat het niet gaat over één ding wat je eruit pikt, maar gewoon die controle die je erop hebt en elke keer dus de vragen die je stelt en mensen scherp houden. Ja een offer, ik zou dat dus na moeten kijken eigenlijk. Nou ja, ik denk bijvoorbeeld een verslag van 3 oktober, dat zou daar ook wel bij kunnen vallen omdat het iets heeft laten zien wat anders onderbelicht was gebleven en daar ja ook geen andere journalisten hetzelfde verhaal hebben gemaakt. Dan denk ik van, hé dat draagt wel bij, maar als je hier nog echt een antwoord op wil, echt een productie wil, dan kan ik die nog wel nasturen. Moet ik even gewoon eens bladeren even kijken wat het nou was.

00:26:01 Philip

Ja er daar staat ook gewoon bij als potentiële vervolgvraag: 'zo nee, waarom niet?' Dan denk van ja werk zonder betekenis dat heeft misschien geen...

00:26:20 IJsbrand Terpstra

Het heeft wel een bepaalde betekenis, maar ik denk ook dat sommige journalisten zich daar of niet van bewust van zijn of ja, andere onderwerpen kiezen. Het heeft altijd een bepaalde betekenis natuurlijk. Je moet het breed genoeg zien. Kijk, ergens verslag van doen heeft ook betekenis. Nou ja, kijk wat ik ook betekenisvolle journalistiek vond en vind is verslag doen van de dood van Esmee Kortekaas in Leiden. Zij is gevonden langs het spoor op oudejaarsdag. Nou, ik was daar op het moment dat ze gevonden werd en twee dagen later om op te schrijven wie het was en om op te schrijven wie de verdachte was. Bij de rechtszaak onlangs. Dat hele proces, dat gaat nog wel een jaar of twee jaar door, daar keuzes maken. Nou, bijvoorbeeld een keuze die ik wel betekenisvol vind nog steeds, er waren sommige media die hebben de voorkant van het huis van de verdachte van een foto van zijn huis gepubliceerd, waarmee ook duidelijk was waar hij dus woonde en waarvan wij dachten, dat doen we niet. Nou, dat soort keuzes maken daarin kan je heel veel betekenis hebben en dat bleek ook wel. En dat is niet naar buiten toe betekenis, maar achteraf gezien hadden we contact met de familie en die zei, we zijn heel blij met de manier waarop jullie verslag hebben gedaan, omdat het respectvol was en de andere media hebben we wel eens vraagtekens gezet bij hoe respectvol dat was. Dus ik denk dat je ook op die manier en in de dingen die je wel en niet doet ook heel betekenisvol kunt zijn naar alle mensen. Al zijn er maar twee mensen of drie mensen die zich heel erg gezien hebben gevoeld, dat kan ook al betekenis hebben. Dus ik denk dat dat inderdaad ja, alles heeft wel een betekenis. Je moet ook zelf zien, ja.

00:28:20 Philip

Dan de volgende vraag is, is het ook een van je doelen om de gemeenschap of van in dit geval het Leidse publiek en beetje met elkaar te verbinden via het medium van de journalistiek? [VRAAG 7]

00:28:34 IJsbrand Terpstra

Um ja, Ik vind dat wel een van de taken. Het bestaat naast de controlerende taak vind ik. Maar waar ik dat het meest voelde was aan het begin van de coronacrisis. Daarin heeft die taak best wel een overhand gehad, waarin we ook letterlijk het LUMC belden en zeiden, als jullie een bericht de wereld in moeten zenden over iets wat er speelt, nou bel me en je zit over een uur in de uitzending, zeg maar gewoon heel erg het soort doorgeefluik en het mensen inbellen en dat was echt ja, een heel verbindende rol. Maar ja, het hangt heel erg af van het moment en van het nieuws. Maar ik vind dat zeker één van de taken en dat zit hem ook gewoon in wat ik zei hè? Dus dat je ook naar school gaat en laat zien wat journalistiek is en dat als journalist naar buiten stapt, dan zegt 'Hallo, wie ben jij?' En ik ben die en wat kunnen we voor elkaar betekenen? Of een platform bieden aan nieuwe initiatieven dat mensen die zeggen, ik heb een petitie voor dit of zodat je daar ook aandacht aan... dus dat je eigenlijk inderdaad elke zegt: oké, hallo leidenaren, in de Mors gebeurt dit en in de Kooi gebeurt. Het laten zien wat er speelt in de stad vind ik één van de taken, die denk ik die we bij Sleutelstad ook wel serieus nemen, die niet per se bij een kritische journalistiek medium hoeven te horen. Maar ik vind het wel belangrijk.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:30:09 Philip

Dan de langste vraag van het stuk. Het gaat over journalistieke functies. Dat is: volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel toeristische functies, maar 3 functies van de journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden. Dat zijn het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. Als je die zou moeten rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk voor jou, hoe zou die rangschikking er dan uitzien? Dus informeren controleren en verbinden? [VRAAG 8]

00:31:07 IJsbrand Terpstra

Ik zou neigen om informeren als belangrijkste te noemen. Ja, het zit in ieder geval in elkaars verlengde, want je moet mensen in staat stellen om ook een goede keuze te maken bij de verkiezingen en daarvoor moeten ze in ieder geval geïnformeerd zijn. Dus ze moeten weten welke besluiten er genomen worden. Ze moeten voorbereid zijn. Heel simpel voorbeeld: als er een woningblok of een nieuwe woontoren aan huis komt, dan kun je zeggen, we gaan onderzoek doen en we gaan controleren of dat helemaal goed gaat en we publiceren daarover op een gegeven moment. Maar ik vind ook dat je mensen daarover moet informeren, en moet zeggen van er komt een woonblok en dit zijn de voor en dit zijn de nadelen. De gemeente wil het om deze reden, de bewoners willen het om deze reden niet etcetera. Dus op die manier dat je ook mensen in staat stelt om zelf actie te ondernemen als ze dat zouden willen. Maar ik denk dat het informeren als eerste zou zetten en dan het controleren en het verbinden als derde. Het controleren vind ik in die zin heel belangrijk dat je kritisch bent en dat je ook echt daadwerkelijk controleert wat er gezegd wordt. En dat verbinden vind ik wel belangrijk en maar dat gebeurt denk ik ook wel zonder de journalistiek. Terwijl ik denk dat het informeren en controleren iets meer gebaat is bij journalistiek en dat verbinden gebeurt ook door nou ja, de verenigingen door ja gewoon... Je moet ze natuurlijk alle drie hebben. Dat is logisch. Moet het nadeel van een controleren, misschien nog en daar hebben we het niet echt over gehad, maar dat kost ook geld best wel wat tijd in ieder geval. En tijd is natuurlijk vaak geld. Goed controleren sneuvelt vaak als eerste wel een beetje, Omdat het het ja dat het veel kost.

00:33:42 Philip

Geen tijd om zeg maar te wachten, want anders brengt de concurrent er een artikel erover?

00:33:47 IJsbrand Terpstra

Nou bijvoorbeeld, en ja, kijk bij Sleutelstad heb je elke dag een nieuwsbrief om 12 uur 's middags en een radio-nieuwsuitzending om 5 uur 's middags. Bij je nieuwsuitzending wil je 4 of 5 items hebben of onderwerpen in je nieuwsbrief, een bericht of 10 12 brengen aan, dus daar zit vrij kwantitatief over, want je moet gewoon een uur vullen en je hebt een nieuwsbrief om te vullen en je hebt een website en we hebben ook nog regionieuws en een weekoverzicht op televisie, dat zijn een heleboel dingen die je kunt vullen. En als je moet kiezen tussen ja 3 extra berichten om dan zo'n nieuwsbrief mooi te vullen met kwalitatief goede bericht. Kijk, je kan natuurlijk 12 poep dingen erin stoppen, maar dat doe ik liever niet. Als je dan moet kiezen, dan gaan we nou een dag besteden aan of die nieuwsbrief mooier maken of om echt een controlerend stuk te schrijven, dan slaat het toch vaak uit naar die kwantiteit om toch dat gevuld te hebben, die nieuwsbrief. Al vind ik dat we bij Sleutelstad de afgelopen jaren heel veel progressie hebben geboekt door dus ook een eindredacteur aan te stellen en iemand die er ook op toeziet van op langere termijn willen we ook controlerend zijn, en zullen we niet dit stuk overslaan en toch meer controlerend zijn? Ik denk dat we daar wel beter in zijn geworden. Maar ja, als er minder geld komt dan of minder tijd, dan sneuvelt dat ook vaak als eerste een beetje. Dan hou je informeren én verbindend over wat niet slecht is, maar dan moet je wel dat controlerende tussen proberen te blijven stoppen.

00:35:18 Jasmijn

Wat vind je de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:35:33 IJsbrand Terpstra

Wat ik lastig vind is om iedereen uit de stad goed of een evenwichtige stem te geven, dus de hardste schreeuwers die krijgen al snel de meeste aandacht, omdat het deels met die kwantiteit te maken heeft van dat je gewoon ook dingen wil brengen, maar het heeft ook te maken met waar je vrijwilligers of waar medewerkers wonen. Ik woon in de kooi en als daar iets gebeurt, dan heeft dat automatisch aandacht, want ik heb het gezien. Ik heb het meegemaakt en dat ja, dan kan ik daar makkelijker over schrijven als er iets in de Stevenshof gebeurt. En we hebben bijvoorbeeld niemand bij Sleutelstad die nu in de Stevenshof woont. En dat betekent dat je daar automatisch minder mee doet. En, dat vind ik wel eens lastig. Dat is dus geografisch bepaald, maar heeft ook met groepen uit de samenleving te maken en ik denk dat we er, als je het vergelijkt met landelijke media, prima in slagen om om alle groepen wel te laten horen.

00:36:33 Philip

Qua diversiteit, zeg maar?

00:36:36 IJsbrand Terpstra

Ja, qua diversiteit. En dus dat nou ja, ondernemers zijn van belang, maar je hebt ook een best wel grote Turkse gemeenschap, bijvoorbeeld in Leiden en je hebt nou ja veel studenten. Ja, worden die ook genoeg, komen die genoeg aan bod? Als het bijvoorbeeld gaat om ja flitsbezorgers die worden nu geweerd uit de stad of die dark stores.... Dat heeft een slechte naam en dat willen het allemaal niet, want het geeft overlast, etcetera. Het is niet alleen aan de studenten die daar gebruik van maken, er zijn ook zeker starters die daar gebruik van maken. Maar komen die dan voldoende aan het woord als het daarover gaat, of laten wij vooral het geluid van de politiek en de buurtbewoners, wat worden dus die

afwegingen? Ik vind dat, één voor de journalistiek, maar ook voor het lokale niveau echt wel een uitdaging.

Ja, en voor de rest, met weinig middelen, veel willen doen is een uitdaging. Ja, we zijn een omroep met vrijwilligers, met mensen die weinig tijd hebben en ik werk daarnaast ook nog bij Omroep West als verslaggever. Daar zie je weer een verschil. Dat heeft nadelen, want mensen die van 9 tot 5 werken die stoppen op een gegeven moment en gaan weer naar huis. Vrijwilligers, die komen juist als ze naar huis gaan naar de redactie, dus die hebben soms ook gewoon heel veel tijd in hun vakantie. Enzo, dus dat is ook leuk, maar dat heeft allemaal eigen uitdagingen en vooral de uitdaging is dan continuïteit. Dus als je over een bepaald onderwerp schrijft, en je wil je erin vastbijten, kan het zo zijn dat degene die zich erin vast bijt ook weer verdwenen is op een gegeven moment. En dan ben je dat onderwerp ook weer een beetje kwijt. Dus daar zit ook wel een uitdaging. Zo kan je je echt vastbijten, langere, lucht adem, maar is ook wel een, is gewoon een uitdaging. Om ja, je hebt altijd de jonge mensen, de starters, en als ze eenmaal goed zijn, ja, dan gaan ze weg en dat geldt voor mij ook. Ik heb een hele, ik heb heel veel geleerd. Besloten: nu ga ik daar ook minder doen. Dan ga ik ook anders journalistiek werk doen omdat ik zin heb om andere dingen te gaan doen. Dus dat ja, dat blijft een uitdaging, denk ik wel.

00:39:08 Jasmijn

En, hoe probeer je daar zo goed mogelijk mee om te gaan met die uitdagingen?

00:39:13 IJsbrand Terpstra

Euhm nou ja, qua diversiteit denk ik waar zoveel mogelijk mensen aandacht geven zit denk ik in daar bewust van zijn en het benoemen en het kijken, van oké hebben we dit verhaal wel goed gebracht? Daar bewust mee om te gaan. Daar is ook niet één oplossing voor. Maar dat is vooral iets waar je naar moet blijven streven, moet blijven benoemen en natuurlijk kijken van oké, kunnen we ook contacten onderhouden? Dat is wat actiever, bijvoorbeeld we hebben laatst contact onderhouden met een van de vertegenwoordigers van de Marokkaanse gemeenschap in Leiden, waar je dan ook gewoon echt koffie mee gaat drinken, van oké introduceer ons bij meer mensen in je in je omgeving, wie zijn dat eigenlijk? Dat klinkt stom ... Maar ja, zo gaat het wel. We hebben bijvoorbeeld de voorzitter van de Plaatselijke Kamer van Verenigingen, die zit dan in het programma beleids bepalend orgaan van de omroep, dat betekent die controleren een beetje omroep doet en daar heb je dus ook een student in waarvan je kan zeggen, nou ja, daar heb je automatisch een wat makkelijker contact met de voorzitter van de Plaatselijke Kamer waar je ook makkelijk terecht kan als je nog vragen hebt. Of nou je zegt, ik wil een studentenhuis op deze manier ofzo, nou, dan kan je dat aan diegene ook wat makkelijker vragen dan als je überhaupt weinig contact hebben. Zo probeer je natuurlijk contacten, goed onderhouden en en qua kennis en vasthoudendheid mensen proberen aan je te binden door ze te waarderen door leuke borrels te geven door ze op een leuke manier te betrekken en deels door geld en subsidies aan te vragen. We hebben het Leids mediafonds, daar heb ik een aantal bijdragen uit gedaan. Daardoor heb ik ook langer, ben ik ook in de stad gebleven. Als dat er niet was geweest, had ik ook wel ander werk moeten doen. Misschien en datzelfde geldt voor zo'n eindredactie functie waar ik een subsidie voor heb aangevraagd. Ja, geld kan ook helpen om mensen betrokken te houden en om ze ook hun werk hier te kunnen geven en dat ze niet naar Den Haag of een Hilversum hoeven om geld te verdienen. Als het ook in Leiden goed kan, dan helpt dat ook wel goed.

THEMA 5 – De toekomst van de Leidse journalistiek

00:41:29 Philip

En in het verlengde daarvan, heb je verwachtingen voor de Leidse journalistiek in de toekomst?
[VRAAG 10]

00:41:47 IJsbrand Terpstra

Nou ja, kijk. Ik hoop dat er veel media blijven op lokaal niveau, wat ik gewoon belangrijk vind en ik denk ook dat het heel gezond is als er veel media zijn. Dat als het ene medium je verhaal niet wil brengen, dat je gerust bij een ander kunt aankloppen die het wel brengt, waardoor je alsnog gehoord wordt. Het is niet gezond als er een medium is dat dan zegt, wij doen het niet. En vervolgens is het verhaal niet gehoord. Dat is zonde. Dus dat hoop ik.

En, ik ben benieuwd, dus het spreekt misschien over verwachtingen, maar hoe het met het Leids mediafonds zal gaan. Dat is 4 jaar geleden, zijn daar voor het eerst subsidies uitgekeerd. En dat is heel projectmatig. En ik ben benieuwd of dat de juiste vorm zal blijven om altijd projecten te financieren, of dat er uiteindelijk met dat geld gekozen wordt om hè bijvoorbeeld samenwerkingen meer te gaan stimuleren of andere media structureler te ondersteunen, of dat er op een heel andere manier dat geld uitgegeven gaat worden. Zou ook afhangen, want er wordt nu in het coalitieakkoord afgesproken dat lokale omroepen, waar Sleutelstad één van is, op een andere manier gefinancierd gaan worden niet meer door de gemeente, maar door het Rijk. Nou, dat kan ook wel invloed hebben op, ik weet nog niet welke invloed. Maar ik verwacht wel dat daarmee de iets grotere afstand misschien tussen lokale omroep en de gemeenteraad komt, omdat de gemeenteraad waarschijnlijk niet meer gaat stemmen. Want dat is een beetje een ongemakkelijk moment. Elke 5 jaar moet de gemeenteraad beslissen wie de lokale omroep blijft. Ja en voor sommige omroepen betekent dat je minder kritisch bent op die gemeenteraad want ja je wil ja, dat ze wel voor je kiezen. Nou heeft dat bij Sleutelstad gelukkig nooit echt gespeeld, omdat ik ook van overtuigd ben dat juist kritisch schrijven over gemeenteraad. Dat vindt de gemeenteraad ook wel... daar hoef je niet teveel bang voor te zijn, vind ik. Nou ik verwacht zolang de opleiding communicatie of de opleiding journalistiek hier aan de Universiteit ook nog wordt gegeven dat het ook elke keer een impuls is voor de lokale journalistiek Omdat je ja veel studenten willen ervaring opdoen. Die gaan bij een omroep of bij een krant stage lopen of waar ook maar die dat blijft een soort ja broeinest van journalisten die over hun stad willen leren kennen. Waar ik er zelf één van ben, en waar jullie er misschien twee van zijn, of hè? Andere studiegenoten die dat ook leuk vinden, dus dat helpt ook wel. Nee ja. Ja, ik denk, ik zie het wel rooskleurig in.

Bijlage 8.4 – Transcript interview Marijn Kramp

[20 april 2022]

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:00:00 Sara Visser

We willen beginnen met het thema het bestaansrecht van de Leidse, lokale journalistiek. Wat is het doel of wat zijn de doelen van de lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:18 Marijn Kramp

Nou de bevolking in het verspreidingsgebied informeren over wat er zoal gebeurt dat ten eerste. En de democratie controleren, en de politiek controleren, en de politie en alle openbare instituties. En daarnaast is er ook nog een pootje. Maar ja, dat is wat minder belangrijk, maar...nou ik weet niet of het minder belangrijk is. Maar het is meer een neveneffect: dat je een beetje een verbindend element bent in zo'n omgeving.

00:00:56 Sara Visser

Oké, en hoe neem je dit mee in je journalistieke werk? Die verschillende doelen? Hoe zie je dat terug?

00:01:05 Marijn Kramp

Nou, kijk, dat zit voortdurend op de achtergrond bij de afweging welke verhalen je gaat maken en welke niet. Daar speelt ook mee van joh is het actueel, is het nieuws. Weet je wel, dat soort dingen. Maar het is ook: ja welk doel dient het? Waarom zouden we hier nu over schrijven? Waarom zouden we hier nu een item aan wijden – als het over radio of tv gaat. Nou dan is het a) is het wetenswaardig, vinden we het belangrijk dat mensen het weten. En als het gaat over de controle op- of het hoogdravende doel van het controleren van de democratie en dat soort dingen. Dat zit hem meer in hoe je... dat zit hem deels ook in hoe je de journalistieke organisatie inricht. Bij het Leidsch Dagblad... Ik ben nu 3 a 3,5 jaar weg bij het Leidsch Dagblad. Tegen de tijd dat dit verschijnt 4 jaar. Dus over de laatste vier jaar weet ik eigenlijk niet zo veel. Maar daar hadden wij op elke gemeenteraad altijd nog een verslaggever zitten. Ik vond dat belangrijk. Ik was toen de chef, dus dat kon ik bepalen. En ja, ik vond dat belangrijk. Andere mensen, bij andere kranten deden ze dat al niet meer. Bij het AD regionaal deden ze dat al niet meer. Gingen ze alleen nog maar naar gemeenteraden als ze echt voelden dat ze niet konden wegblijven. Maar ik vond dat voor een regionale krant wel een van de dingen die je moest blijven doen.

00:02:43 Sara Visser

Waarom?

00:02:45 Marijn Kramp

Ja dat is toch de instantie waar we met zijn allen eens in de vier jaar op stemmen. En ook als je vindt dat niet meer de kern, want sommigen mensen vinden dat hè, van waar hebben ze het over; de EU bepaalt alles of, weet je, je kan er van alles van vinden. En dat mag en dat is ook heel goed dat je er van alles van vindt. Maar het blijft ons democratisch gekozen orgaan. En dat moet, daar moet je, dat is je plicht als journalist, of als krant met een redactiestatuut of als serieus nieuwsmedium, dat je daar vinger aan

de pols houdt. En, want als je er niet meer komt, ken je de mensen ook niet. Kennen ze jou niet meer. Binnen een mum van tijd raak je verstoken van een toch wel vrij belangrijke wereld.

00:03:38 Sara Visser

Ja, en zou je ook kunnen zeggen dat doorvloeit naar de lokale gemeenschap, dat die ook dan verstoken raakt?

00:03:52 Marijn Kramp

Ja, ja. Als het Leidsch Dagblad er niet meer over schrijft of Sleutelstad niet, dan hoor je niks. Het gaat niet meer via huis aan huisbladen. Of, ja, kijk, iedereen die wil, tuurlijk kan jij de raadstukken door gaan zitten vlassen en alles gaan lezen. Ik bedoel, het is open, openbaar voor een groot deel. Dus als je wil, kan je zelf ook een dagelijkse studie ervan maken. Maar het is toch wel fijner als een journalist dat voor ons doet, of liever nog meer dan één journalist, maar. Scheelt jou een hoop werk. En op het moment dat dat niet neer gebeurt, nee dan valt dat weg. En dan draait deze stad ongetwijfeld gewoon door hoor. Maar het verarmt ook wel.

00:04:32 Sara Visser

Ja, want is het niet al weggevallen dan, deels? Hoe is dat door de tijd veranderd? Want je hebt een tijdje bij het Leidsch Dagblad gewerkt.

00:04:38 Marijn Kramp

Nou dat, dat is wel veranderd. Ja. En dat is absoluut veranderd. En het is bij andere kranten ook wel anders. En ik weet niet of dat nu nog steeds zo is, maar ik vond dat wel belangrijk van. Joh waar zie je dat terug? Nou in mijn tijd zag je dat weer terug dat we dat toch altijd blijven doen. En ik denk dat het nu misschien wat minder is.

00:05:01 Sara Visser

En is dat gewicht dan verplaatst naar een ander doel? Verbinden of zo, of?

00:05:06 Marijn Kramp

Nee, we zijn gewoon minder fte. De kranten zijn gewoon heel erg...

00:05:10 Sara Visser

Dus gewoon netto is het, zeg maar allemaal wat minder geworden? Het is niet dat het gewicht zich heeft verplaatst naar een andere journalistieke taak of functie?

00:05:18 Marijn Kramp

Nee, nee. Ja, het is gewoon allemaal minder geworden. En, aan de andere kant kan je ook wel denken van joh, als je het vergelijkt met 25 jaar geleden toen was er nog geen Sleutelstad. Dus als je het stadsbreed ziet, dan weet ik ook niet of het minder is geworden. Want er is wel, er zijn wel heel veel andere journalisten bijgekomen. Weet je, je hebt Unity, je kan vragen wat het doet, maar je hebt het wel. Je hebt Sleutelstad. Er zijn drie huis aan huisbladen, of misschien twee, maar. Dus er is wel van alles bijgekomen hoor. Maar... dat is van een andere kwaliteit. En met anders wil ik niet per se zeggen dat het

slechter is, maar wel, maar wel anders. Ja. Ik denk dat je vrijwilligers niet kan vergelijken met mensen die gewoon betaald worden en fulltime daar een carrière van gemaakt hebben van journalist-zijn. En ook functioneringsgesprekken hebben en dat er een redactiestatuut is. Ik bedoel, bij het Leidsch Dagblad stelt het echt wel wat voor. De rest moet het ook hebben om subsidie te krijgen van de gemeente, maar om te zeggen dat het echt veel voorstelt tot eh, dat geloof ik niet. Dus daar zit wel echt een kwaliteitsverschil in. En dat, daarmee... ik bedoel... Ik heb dat half jaar bij Sleutelstad gezeten, ik vind dat ze daar verrassend leuke dingen doen. En dat ze dat allemaal verrassend serieus nemen. En ja, dus niks ten nadele van. En zeker Chris is hartstikke goed. Ijsbrand is ook hartstikke goed. Dus er zit echt wel kwaliteit die ook die ook zeker hartstikke goed zouden zijn bij het Leidsch Dagblad. Dus, dat doet daar echt niet voor onder. Maar het is anders ingericht. Ja, dat is wel een feit. Bij Sleutelstad hebben ze soms 10 mensen op een dag soms 1 mens op een dag. Ja, dat gaat zo. Dat kan bij het Leidsch Dagblad niet. Daar betalen mensen voor een krant. Dat zie je gelijk terug in abonnees. Maar ja, ja. Het is gewoon, kijk toen ik bij het LD begon was ik 25 of zo. Ik geloof dat er 60 man zat, op de redactie. Toen ik er wegging waren er 17. En dan heb je wel een veel grotere, flexibele schil. En er is een gebiedje afgestoten. Dus er is ook wel iets, iets aan de organisatie veranderd. Maar het aantal pagina's was bijna nog hetzelfde wat we maakten. Ja, het aantal pagina's is beduidend minder teruggelopen dan het aantal mensen. Dus je bent eigenlijk, zeiden we altijd een beetje cynisch op de krant: we gaan met nog minder mensen nog een betere krant maken. En dat is natuurlijk onzin. Je kan niet met... er kan aan het begin wel wat van af hoor. Lang niet iedereen functioneert nog, of zo. Er zaten ook mensen op de redactie die uit de drukkerij kwamen en die was opgeheven. Is allemaal digitaal geworden. Dus ja die deden dan de post of zo. Dat tel je dan mee op de redactiebegroting. Nou oneerbiedig werd dat dan soms wel dor hout genoemd, dat was het ook niet. Maar kijk dat, dat, maar dat zijn er geen 40.

00:08:48 Sarawitia Franken

Ja. Maar je hebt dat echt meegemaakt dus? Al die mensen die eruit gingen. En had je het gevoel, dat ook invloed had op het uitvoeren van dus die doelen van de journalistiek die je net noemde? Dus dat informeren, controleren, verbinden.

00:09:01 Marijn Kramp

Ja, nou, weet je. Je hebt vooral minder tijd voor dingen. En aan de ene kant krijg je, in dezelfde tijd kreeg je internet hè? Ja, dat is natuurlijk een slag. Ik heb wel eens twee jaar... – daar vergeleek ik het altijd mee. In de tijd dat ik chef was, deed iedereen heel somber over onderzoeksjournalistiek en daar is gaandeweg meer aandacht voor gekomen, omdat iedereen in Nederland er zo somber over deed; dat het niet meer bestond. Nou dat vond ik toen al onzin en ik vind het wel goed dat er nu weer meer ruimte is hoor, daar niet van. Ik heb ooit eens een keer in het pre-internettijdperk een paar jaar onderzoeksjournalistieke redactie gedaan. Hartstikke leuk. We zijn gewoon weken bij een fabriekspoort gaan wachten, in de hoop dat iemand ooit tegen je gaat praten wat er gebeurt. Ja, en dat is dan die oude romantiek, dat je dan stiekem dossiers krijgt. Of dat je op vage plekken afspreekt. Een of ander wegrestaurant met een of andere wout, met een of andere – tegenwoordig zou je hem een wappie noemen, maar – weet je, dat soort hè, dat was toen. Dan was je een maand bezig, en dan had je niks. En dan constateerde je na een maand, ja, we vinden echt geen aanknopingspunt, het zal wel niet zo zijn. Ja weet je, nu je het internet hebt, hè. Op een gegeven moment kregen we natuurlijk van die jihadisten, of die uitreizigers, of hoe zijn we die op een gegeven moment gaan noemen?

00:10:28 Sara Visser

Van die IS-strijders die dan daar naartoe gaan?

00:10:32 Marijn Kramp

Ja, IS-jongens. En Annet van Aarsen die deed, dat was een beetje haar portefeuille destijds bij het Leidsch Dagblad. Wat we hadden op een gegeven moment, een jongen uit Leiden, die daar dan was. En toen hadden we zoiets van hé, is heel veelzijdig eigenlijk. Zijn er meer uit Leiden of zo, weggegaan? Het speelde ergens, en toen hadden we iets van joh, speelt het eigenlijk in Leiden? Zijn het ook jongens van hier? En toen heeft zij even anderhalve dag zitten zoeken. En toen had ze het redelijk compleet.

00:10:59 Sara Visser

Op het internet gewoon? Ja dus dat heeft wel wat dat betreft?

00:11:04 Marijn Kramp

Zo, ja, weet je is dat omdat je ineens binnen anderhalve dag, is het dan geen onderzoeksjournalistiek meer? Of weet je, als je dat, dus. Heel veel dingen, kijk door internet is werk ook veel sneller gegaan. Weet je wel, de post, en de mail en heen en weer vragen stellen. Dus je kon ook echt in de loop der jaren veel meer bereiken in een veel kortere tijd. Dus het is niet alleen maar verschraling. De techniek heeft ervoor gezorgd dat we veel meer kunnen. Máár, wat wel zo is, en dat is onmiskenbaar, is dat het feit dat het ook 24 uur móét. Ja dat heeft, daarin zijn er bewust of onbewust wel keuzes gemaakt. Dat je ook aan snelheid moet denken. Je moet niet te lang wachten publiceren, want dan kan het weg zijn. Nou ondertussen geloof ik, dat is wel een beetje verdwenen, die hijgerigheid. Want niemand kijkt nu naar Leiden, behalve wat naar Leiden kijkt. Waar vroeger nog wel eens de Telegraaf af en toe nog eens een primeur had, of de Volkskrant. Dat is eigenlijk nooit meer zo. NRC heel af en toe nog wel eens universiteit, maar dat is alleen de universiteit. En voor de rest niet eigenlijk. Dus die zorg die is er dan niet meer. Wat wel jammer is, want op zich is een beetje druk van buiten de stad is wel goed. Maar vroeger was dat wel meer. Het was ook een beetje een eren kwestie weet je. Je wilde gewoon snel zijn. Dan was jij een baas op de redactie. En nu staat er, nu is het veel plan, nu zitten ze veel meer te plannen. Welk verhaal zullen we over twee dagen? En dat moet als je het met 16, 17 man doet, moet je veel meer plannen. En je wil ook dat je krant een beetje in balans is.

00:12:51 Sarawitia Franken

Hoe bedoel je?

00:12:52 Marijn Kramp

Ja dat er elke dag wat leuks in staat. Kijk op donderdag is het bijna overal raadsvergadering of op donderdag is er altijd overal iets politieks te doen. Dus dan loop je het risico dat je vrijdag en de zaterdagkrant dat dat daar heel veel politiek nieuws in staan. Is ook weer niet altijd de lekkerste krant om te lezen. Je wil er ook wat human interest in. En kijk in, op die manier probeer je wel een beetje een balans te houden van. Het is niet dat het heel strak op scheef is hoor, wat waar moet. Je hebt wel bepaalde rubrieken in een krant, maar je wil vooral dat er van alles wat in staat. Dat er én gewoon stevig politiek nieuws in staan, en nog het liefst eigen nieuwsgaring, dat je zelf met iets verrassends komt. Je wil ook in elke krant een mooi interview hebben. En dan nog een tranentrekker, weet je wel. Dan heb je een mooie... dan heb je een krant waar voor ieder wat wils in staat. Die zowel, hè, iedereen in het gezin wil lezen. Dat is een beetje het doel. Ja, en kijk, zo bouw je tegenwoordig, als het goed is een beetje een krant op. En vroeger was het gewoon zo. Je had een hele grote club mensen zitten. En iedereen had zijn eigen specialisme. En als ze iets leuks hadden dan staken ze hun vinger op. En dan kwam het al dan niet

in de krant. Eén deed onderwijs, één deed economie, één deed kunst, nee, drie deden kunst. Kijk dat is nu al 10 jaar Theo in zijn eentje, samen vaak met nog een beetje een side kick als het vakantie is bij het Leidsch Dagblad. Maar toen ik daar begon was kunst en cultuur wel gewoon een redactie van 5 man. En sport net zo goed. Sport was een redactie van ik denk wel 10 man in die tijd. Terwijl er hier nog nooit... nouja, oké we zitten in Leiden, maar laten we niet gaan doen dat dit een geweldige sportstad is. Je hebt geen enkel betaald voetbal, nooit gehad ook. Dus dat is relatief klein, je hebt geen Ajax, of Feyenoord, of PSV. En toch had die sportredactie toen, ik eh, ja ik had 6, 7 man zeker. En dan een hele grote flexibele schil. En nu heeft dat nog steeds een hele grote flexibele schil. Er zijn heel veel medewerkers die in het weekend, want het gebeurt allemaal, als je geen Ajax of Feyenoord hebt is het ook echt weekendwerk. De rest van de week gebeurt er weinig. Ja basketbal... Maar zo is zo'n redactie gewoon veranderd. Het is gewoon smaller, en smaller en smaller gemaakt. En dat zie je wel, dat zie je wel terug. Maar anderzijds vind ik bijvoorbeeld wel, wat veel dingen die Sleutelstad doet die doet het Leidsch Dagblad niet. Dus daar vind ik ze wel weer een beetje complementair. Vroeger had je geen Sleutelstad. Sleutelstad gaat heel erg af op evenementjes. Er is iets in de stad, Sleutelstad kijkt en maakt een itempje weet je. Dat doet het Leidsch Dagblad, nou ja, in sommige periodes bijna niet. Die volgen gewoon politiek, maken daar eigen verhalen en interviews om. En, maar als er een keer een marktje ergens is, of een minuscuul evenementje, staan ze daar niet vooraan. En Sleutelstad doet dat best wel vaak en ik vond ook best wel nog met een leuk resultaat. Zat ik zelfs te denken van waarom deed ik dat eigenlijk helemaal niet bij het Leidsch Dagblad? Maar dat soort dingen vielen daar dan af. En dat zijn ook van die evenementjes waarvan je denkt van, dat vind ik altijd aansluiten bij het element van herkenbaarheid. Weet je wel, van oh ja zo is de stad. Oh ja wat gebeurt er daar. Zonder dat er nou echt groots nieuws in zit.

00:16:32 Sara Visser

Dus dat zit dan misschien ook meer op dat verbinden dan ook als journalistiek doel?

00:16:37 Marijn Kramp

Ja, dat is bij Sleutelstad wel sterker. Kijk Leidsch Dagblad heeft die rol ook absoluut. Maar ik denk, in mijn tijd, kwam dat meer tot uitdrukking van dat je veel over de geschiedenis van zo'n stad schrijft. En ja, meer zo, over de universiteit, waar de helft toch aan heeft gezeten. En dat soort instituties. Dus dat zit daar.

00:17:01 Sarawitia Franken

Gemeenschappelijke identiteit.

00:17:02 Marijn Kramp

Ja ja, dus daar zat je meer op dat soort dingen. Dat deed je meer bij het LD. Dat doen ze bij Sleutelstad bijna niet. De historische vereniging Oud Leiden gaat nu misschien een programmaatje met ze maken. Maar dat was ook omdat ik dat zei. Van nou dat is harstikke leuk. Want ik weet het van het Leidsch Dagblad, dat wordt gewoon gevrotten.

00:17:25 Sarawitia Franken

Mensen vinden het leuk om over de geschiedenis van hun stad te lezen?

00:17:29 Marijn Kramp

Heel erg. Heel erg, en het schijnt ook, er is wel onderzoek naar gedaan, ook van als je bijvoorbeeld Leiden dan vergelijkt met Delft of met Haarlem, dan is dat in Leiden de interesse in de lokale geschiedenis is gewoon drie of vier keer zo hoog.

00:17:41 Sarawitia Franken

Hoe komt dat denk je?

00:17:42 Marijn Kramp

Drie oktober, Leids Ontzet.

00:17:44 Sara Visser

Ja Leiden heeft ook wel een vrij rijke geschiedenis, wat dat betreft.

00:17:48 Marijn Kramp

Nou en dat altijd dat is erin gepompt. Komen jullie uit Leiden of niet?

00:17:50 Sara & Sarawitia

Nee, nee.

00:17:53 Marijn Kramp

Nou hier zelfs op de basisschool ga je in de laatste twee groepen ga je op woensdagmiddag voor 3 oktober ga je aan het mini koraal meedoen. Dan sta je allemaal oud Leidsche liederen te zingen. Samen met Jochem Meijer, dat wel, de afgelopen 10 jaar. En dat vinden ze superleuk. En ook de randgemeenten. In naam van Oranje doe open de poort. En ook van Piet Hein weet je wel...zijn daden waren groot [neuriënd]. En dan rammen ze ook gelijk de hele geschiedenis erin. Van dat Leids Ontzet. En dat zie je, dat is natuurlijk ook veel heroïek. Zo zijn die verhalen ooit tot stand gekomen, dus daar heb je heel veel onzin tussen. Maar ik denk dat dat wel meespeelt en dat dat altijd, dat het niet een plat feest is, 3 oktober. Maar dat altijd dat Beleg en dat Ontzet van Leiden, dat wordt er van jongs af aan ingeramd. En ik denk dat het daardoor hier...

00:18:58 Sara Visser

Daar ook meer aandacht voor is.

00:18:59 Marijn Kramp

Ja, nou ja, wat ze is nu het narratief noemen, weet je wel, is dat het gewoon al veel eerder in Leiden is neergezet en dat is dan een combinatie met dat je ook een universiteit hebt die daar af en toe een beetje aan mee doet. Want het is natuurlijk wel ook een normale mensenfeest. En die wil daar natuurlijk wel een rol in vinden dus die heeft zich over dat deel een beetje ontfermd. En zo komt er een bepaalde dynamiek in de stad waar dit dan het geheel van is. Van, er is een leuk feest. En de universiteit is er natuurlijk ook uit voortgekomen hè, uit het beleg. Dus de universiteit heeft er ook een rol. En Minerva heeft er ook een bepaalde rol in. Toen de stad te arm was heeft Minerva er een paar jaar voor gezorgd dat het door gevierd is. Zodat de stad het feest kon vieren. Dus je ziet door de eeuwen heen zijn er heel veel...

00:19:46 Sarawitia Franken

Mensen bij betrokken. Instanties...

00:19:49 Marijn Kramp

Ja en dat houdt het verhaal levend denk ik.

00:19:53 Sara Visser

En daar doet de journalistiek dan ook gewoon aan mee natuurlijk.

00:19:54 Marijn Kramp

Ja daar doe je dan aan mee. Ja, ik wel althans. Nou ja kijk, dat merk je ook wel. Ik kom ook uit deze omgeving dus ik vind het dan ook... of ook als ik uit Brabant was gekomen. Kijk ik hou er ook wel van als zoiets in een stad leeft, weet je, dat is toch grappig. Het onderscheid je van een Zoetermeer, of van Den Haag. Het is je identiteit. En toch dat het gewoon een arbeidersstad is waar een universiteit is gekomen, is ook bijzonder. En dat heeft er ook gewoon voor gezorgd dat het de stad is die die is. Het is geen kakstad die een universiteit kreeg. Dus ja. Dus ik denk dat dat wel de essentie is waarom het in Leiden groter is. Want Haarlem heeft ook een hele mooie geschiedenis.

00:20:44 Sara Visser

Ja want die hadden ook een Ontzet, begreep ik inderdaad, maar niet zoals in Leiden.

00:20:50 Marijn Kramp

Nee maar daar is de halve bevolking afgeslacht, de Spanjaarden hebben echt wel huisgehouden in Haarlem. Maar zij hebben ook een mooie geschiedenis. Maar ik heb dan een Haarlemse vriend, en ik weet er meer van dan hij ervan weet. En ik heb geen geschiedenis gestudeerd. Dus ja, het leeft daar niet zo.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:21:10 Sara Visser

*Goed, Ik denk dat we door moeten naar het volgende thema en dat is lokale democratie. **Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]***

00:21:25 Marijn Kramp

Nou ja, vooral, ten eerste, door er over te berichten, punt. Gewoon volgen, schrijven.

00:21:31 Sara Visser

Hoe werkt dat dan? Hoe zo draag dan bij...?

00:21:33 Marijn Kramp

Nou ja, gewoon, als je in ieder geval mensen vertelt waar momenteel discussie over is in de politiek. Dan zijn ze geïnformeerd. Als ze daar wat van vinden. Dan weten ze, oh, ik wil in actie komen. Dus dat ten eerste. Je hebt gewoon die eerste lijn: je informeert de mensen waar het over gaat. En daar zit een wisselwerking in. Als ze het in de krant lezen en ze zijn het er niet mee eens, dan zie je soms het verzet ontstaan.

00:22:02 Sara Visser

Dus een beetje een mobiliserende werking heeft dat dan?

00:22:05 Marijn Kramp

Dat kan, ja. Of informeren van nou het wordt eens tijd dat ze eindelijk die sporthal gaan bouwen of. Dus dat varieert ja waar het over gaat, hoe het aankomt en wat men ervan vindt. Doordat je altijd wel op zoek bent naar je wederhoor, vergroot je tegenstellingen natuurlijk wel op een bepaalde manier uit. Dat is altijd. Dat de journalistiek altijd, denk ik. Maar het is wel goed. Die wederhoor hoort er gewoon bij, van mensen die ergens op tegen zijn, of, als iets niet gebeurt mensen die ergens voor zijn.

00:22:38 Sara Visser

En dat is goed voor de lokale democratie?

00:22:41 Marijn Kramp

Ja je ziet wel dat het de Raad kan activeren van oh niet aan gedacht. Weet je, ze zijn natuurlijk best wel veel wijken op de kop aan het gooien en in principe weten ze in de buurt vaak het beste wat er gebeurt als je een bepaalde weg afsluit. En dat zijn van die kleine dingen. Ja als ze dan moord en brand gaan schreeuwen in de krant, dan gaat er altijd wel een raadslid naartoe. En die brengt het dan in als discussiepunt in de lokale politiek. Dus dat is de directe weg, feitelijk. Weet je wel, van oké, dan gaat het direct doordat de krant ergens aandacht aan besteed.

00:23:14 Sara Visser

Dan agendeer je het eigenlijk.

00:23:16 Marijn Kramp

Dan agendeer je het, ja, ja. Ook andersom, dat bewoners wat vinden. Die weten dan de krant te vinden en die maakt er een verhaal over. En, nou ja, soms wordt dat opgepakt. Dus daar kan je een doorgeefluik in zijn. En, enerzijds, worden kranten minder gelezen. Maar tegelijkertijd denk ik dat die rol onverminderd belangrijk is.

00:23:52 Sara Visser

Dat doorgeefluik. Dus dat je een soort platform misschien ook biedt voor mensen om hun verhaal te doen?

00:24:00 Marijn Kramp

Ja, ja. Op de één of andere manier krijg je toch wat meer gewicht als een krant zich er tegenaan bemoeit en in sommige zaken is dat goed. En raadsleden hebben het gewoon achterlijk druk. Ik bedoel ja, de

kwaliteit van de raad, dat is echt niet altijd om over naar huis te schrijven. Dus die kunnen wel wat hulp gebruiken daarin, denk ik. Ja. En zeker, zeker in die kleine dorpen. Kijk Leiden is natuurlijk, dat is nog wel een stad. Maar Leidsch Dagblad zit ook bij al die dorpen eromheen, die gemeentes. Nou ja, dat is hard nodig dat daar af en toe even kritisch naar wordt gekeken.

00:24:41 Sara Visser

Dus dan hou je eigenlijk de Raad scherp?

00:24:46 Marijn Kramp

Als je goede raadgevers hebt ja. Dan zijn er ook opinies en commentaren en worden er gewoon scherpe vragen gesteld. En, dat is individuele kwaliteit, sommige mensen zijn gewoon beter in dan andere. En dan zie je ook ineens een zekere vorm van verschraving. Op het moment dat je 14 gemeentes hebt in het verspreidingsgebied van het Leidsch Dagblad. En je hebt 16 man op de redactie. Dan moet iedereen daar goed in zijn, en niet iedereen is daar goed in. En vroeger was dat wat evenwichtiger. Dan had je er 60, en dan had je ook maar 14 gemeenten. Dus dan kon de rest sport gaan doen of kunst en cultuur of onderwijs of economie, whatever. Want je moet wel redelijk allround zijn altijd, én je moet altijd 's avonds werken, vaak 's avonds werken. Én je moet er lol in hebben. Want kijk, politiek is natuurlijk ongelofelijk saai. En dan zit je er maar naar te luisteren en dan denk je van jezus jongens is er echt niks belangrijkers. Want de helft van de tijd is het onzin waar ze het over hebben. Ja. Nee ja de kwaliteit van de raad is ook niet, weet je de helft van de tijd gaat het over triviale onderwerpen waar bewoners zich onwijs druk over kunnen maken. En aan de andere kant, ja, als bewoners zich er druk over maken, is het belangrijk. Zo kan je ook redeneren. Maar tegelijkertijd weet je, er worden weet ik wat voor ingrepen aan de stad gedaan, waar raadsleden geen reet van begrijpen en waar ze geen enkele vraag over stellen.

00:26:18 Sara Visser

Dus daar is ook wel dan een rol voor de journalistiek.

00:26:23 Marijn Kramp

Ja, ja. Kijk en dat soort dingen, dat zou allemaal beter moeten, en kunnen. Want dat, dat is natuurlijk op moment dat je gewoon als journalist het permanent te druk hebt. Dan is ff een stap terugzetten en nog eens nadenken van wat zijn nou eigenlijk de hoofdlijnen? Dat wordt dan steeds lastiger. Tenminste, zo heb ik dat wel ervaren. Het gaat door, en dan heb je een stukje geschreven en dan gaan er weer drie mensen bellen over het stukje van je. Dan denk je nou, ik doe nog maar een stukje. En zo blijf je gewoon in de waan van de dag zitten. Terwijl, als je na gaat denken over de grote problemen in Leiden. Die stad wordt ongeveer 1/5e groter binnen nu en 10 a 15 jaar, qua bouwen. Ik heb nog geen zinnig plan over wegen... Ik heb wel heel veel bouwplannen voorbij zien komen, maar ik heb nog geen zinnig plan over sportverenigingen, over onderwijs, over wegen, parkeren. Terwijl, het is niet alleen maar dat je de woningen moet hebben. Het is van: komen ze de stad in en uit? Ik bedoel de NS daar kan al niks meer bij op de rails. Dus ja, dat zijn, weet je wel, dat zijn nou écht interessante dingen. En dan kan je natuurlijk héél opiniërend zijn hè, ook als krant. Van, wat voor stad willen we eigenlijk worden? Willen we dat eigenlijk wel?

00:27:55 Sara Visser

Dat is ook goed, dat een krant dat zou doen?

00:27:58 Marijn Kramp

Ja, dat zou wel heel leuk zijn, ja. Maar voor dat soort dingen is echt nauwelijks tijd, vind ik.

00:28:08 Sara Visser

*Oké ja, want dan gaan we eigenlijk al een beetje aan bij de volgende vraag die daarop aansluit. Want dan hebben we het nu over hoe het ís, zeg maar, hoe de journalistiek bijdraagt. **Maar hoe zou de journalistiek idealiter bij moeten dragen aan die lokale democratie?** Dan hoor ik bijvoorbeeld, dat opiniërende zou dan misschien meer moeten, en dat kritische er bovenop zitten...? [VRAAG 3]*

00:28:28 Marijn Kramp

Ja, ja.

00:28:30 Sara Visser

Zijn er nog meer punten waarvan je denkt dat zou idealiter beter moeten gaan om de democratie in leven te houden?

00:28:44 Marijn Kramp

Ik denk dat je ook gewoon, je hebt gewoon, je hebt toch gewoon meer mensen nodig. Denk ik, ja. Het zit hem ook best wel...je kan wel stellen dat het kwantitatief nog goed zit, maar zit het kwalitatief nog goed? Weet je, dat is echt. En ook van, ja, oké, en welke kwaliteitsnorm heb je dan? Ja wat ik zei, wat ik mis, en wat ik ook al miste in mijn laatste jaren hoor, omdat, ik weet dat dat gewoon heel moeilijk is. Je vraagt gewoon heel veel van de mensen die hun dingetje doen. En bijvoorbeeld Chris, Chris vindt het hartstikke leuk om als een tierelier door die stad te rennen en heel snel en kort te werken. En dan is die het daarna weer kwijt, weet je wel. Maar niet iedereen, bij het Leidsch Dagblad is niet iedereen Chris. En je vraagt wel dat ze allemaal als een soort van Chris werken bij wijze van. Gewoon snelle verslaggeving. En je hebt die verdieping ook gewoon nodig, en dat is bijna niet te verenigen in één functie. Dus ik mis die verdieping wel. Daar moet dan ook wel iets veranderen aan de rol van de krant of hoe die gezien wordt. Want de ontleding is wat dat betreft wel groot. En ik weet ook niet, doordat er heel veel, dat er steeds meer mensen van buiten Leiden zijn die hier gewoon nauwelijks geaard en gegrond zijn, in deze stad komen wonen. Zie je ook dat de interesse in die stad afneemt, dat het steeds meer een bepaalde kern wordt; en de rest die gelooft het allemaal wel.

00:30:21 Sara Visser

Dus er is ook een rol voor de journalistiek om ze er weer meer bij te betrekken dan?

00:30:30 Marijn Kramp

Ja, ja. Maar kijk dat merk je overal wel dat het soms allemaal een beetje uit elkaar valt. Daarin zou je als krant gewoon een hele goede rol kunnen hebben. Maar dan moet je bereik wel groot genoeg zijn. En daar zit natuurlijk wel een crux. Leidsch Dagblad is gewoon een betaald medium. Is niet gratis. En ja, niet iedereen wil er meer voor betalen. Dus eigenlijk heb je gewoon een kwalitatief hoogwaardig gratis medium nodig.

00:30:57 Sara Visser

Zodat je meer mensen kan bereiken, of...?

00:31:05 Marijn Kramp

Já. Ja. Als ik de staatssecretaris was, dan zou ik daarop in zitten, en niet landelijk. Dat landelijke dat redt zichzelf betaald wel. En zeker als je kwalitatief hoogwaardig lokaal eronder zet. Dan zitten ze de hele dag bij je lokale zendertjes te kijken. Dan tikken ze alles over, want dat doen ze. En die samenwerkingen zijn er ook al. Sleutelstad plaatst het door naar West en West door naar de NOS. En Sleutelstad plaatst ook door naar nu.nl. Dus er is heel veel van dat soort... Kijk wat ik zeg is natuurlijk een bedreiging voor het Leidsch Dagblad, dus ja, als chef van het Leidsch Dagblad zou ik het nooit gezegd hebben. En ik weet niet of het betaalbaar is. Kijk, ja, maar daar ben ik dus wel door corona gaan denken, van jezus wat een geld kan overal naartoe. Corona was belangrijk trouwens, ik wil niet zeggen waarom doen we hier, was niet belangrijk, want dat was wel een dingetje [lacht]. Nee, maar ik denk wel dat, ja, ik zou er gewoon eens echt iets eventjes een jaar of 5, 6 grof en goed geld tegenaan gooien. En écht zorgen dat het echt goed opgeleide redacties zijn met een echte goeie strakke snelle website. Dus én én.

00:32:05 Sara Visser

Dus dat is dan specifiek in het belang dat iedereen het weer tot zich kan nemen?

00:32:42 Marijn Kramp

Ja, ik ben benieuwd wat dat voor effect heeft op de polarisatie. Want dat loopt de spuigaten uit, denk ik. Dat dat geen goeie ontwikkeling is. In het vertrouwen in de democratie, dat gaat ook niet de goeie – er gaan een aantal dingen mijns inziens gewoon niet de goede kant op. Het gaat gewoon niet echt de goede kant op met de democratie, het gaat niet de goede kant op met de informatievoorziening. Niemand vertrouwt meer wat, niemand gelooft meer wat. Ik vraag me ook heel sterk af hoe dat met de jongere generaties is. Als ik naar mijn zoon kijk, die is 17, die is opgegroeid met sociale media. Vanaf dat ie 6 is. Is er een voetbalapp van ouders die ze van alle kant in de gaten houden. Jullie zijn ietsje ouder, dus misschien dat jullie nog een klein beetje de dans zijn ontsprongen. Maar ik... als ik wel eens een discussie met hem heb over wat hij gelooft en niet gelooft, dan zit hij me zo aan te kijken van, ‘niks, of alles’. Dan denk ik, ja is dit nou goed of niet. Want ik vind dat ook wel cynisch. Hij heeft iets van ja, dit gaat allemaal maar zo. Van weet je wel alsof, eigenlijk gewoon in zijn eigen wereld en, en.

00:33:53 Sara Visser

En dat draagt dan bij ook aan die polarisatie, begrijp ik?

00:34:00 Marijn Kramp

Ja, of aan niksigheid.

00:34:04 Sara Visser

En daar is dan een rol voor de journalistiek, om dus ook meer mensen hetzelfde fundament, en op die manier ook meer verbinding in plaats van polarisatie?

00:34:10 Marijn Kramp

Nou, kijk, ja, ja. De journalistiek heeft zich natuurlijk altijd uitgedrukt als massa communicatiemedium. Dat iedereen toegang heeft tot hetzelfde nieuws en tot dezelfde bronnen. En vroeger las iedereen ook nog de krant. Weet je wel, als je ging trouwen dan kreeg je voor de rest van je leven een krantenabonnement. Dat was een van de huwelijkscadeaus. En je had huis aan huisbladen die wel betere kwaliteit hadden dan nu. Dat is ook wel heel erg sterk verschaald. En omdat er minder nieuws was – je had geen telefoon waar je de hele dag naar keek – stopten mensen daar ook gewoon veel meer energie in. Ze vonden het belangrijk om te weten wat er gaande was. Een deel. En een ander deel was te hard aan het werk om überhaupt, maar ergens weet je, dus het was ook een andere maatschappij.

00:35:05 Marijn Kramp

Op gegeven moment, als er sociale of individuele media komen, natuurlijk gaan mensen dan zelf kiezen. Maar ze vinden nu ook dat ze allemaal zelf journalist zijn, en dat ze allemaal zelf hun bronnen kunnen wegen. En tegelijkertijd zien we ook wel in dat dat misschien niet helemaal zo is. Maar we blijven dat wel doen. En ik zeg niet dat...ik ben benieuwd of je de veranderingen aanbrengt door gewoon weer eens te zorgen dat je echt gewoon goede, hoogwaardige, gratis – iets anders kan niet – lokale nieuwsvoorzieningen hebt. Of je dan inderdaad toch komt tot minder polarisatie en een beter politiek bedrijf. Want ik zie nog steeds daar wel... ja ik geloof nog steeds dat journalistiek daar een heilige rol in heeft. Alleen zie ik wel dat het lastiger wordt. Vooral omdat je bereik afneemt, en je mogelijkheden.

00:36:09 Sara Visser

En bijvoorbeeld de lage opkomst van de gemeenteraadsverkiezingen, dat hangt daarmee samen? Op wat voor manier?

00:36:18 Marijn Kramp

Ja, ja. Dat vind ik gewoon, nou ja, ik weet... kijk, we weten niet of het ermee samenhangt. Maar het zou leuk zijn om eens te kijken of je dat kan keren en weet je, er wordt heel veel geld uitgegeven aan van alles en het is hartstikke versnipperd. Weet je wel, altijd weer een leerprojectje, en dan moeten we weer met zijn alleen een dag in de Tweede Kamer gaan zitten, terwijl er dan gewoon geen reet gebeurt. Ja weet je bij al die basisscholen, komen daar commissievergaderingen waar je helemaal niemand ziet. Nou dit is dan je voorbeeld van een Tweede Kamer. Maar er wordt zat geld in dat soort projecten en zo gestopt. Ik denk dan wel eens. Stop het een keertje daarin en ga dan eens na vijf jaar kijken. Want op lokale schaal moet het wel gebeuren. Die hele energietransitie moet op lokaal, regionaal niveau gaan plaatshebben. Dat zijn ontzettende uitdagingen. En ze hebben natuurlijk heel veel bij die gemeentes, bij de regio's neergelegd. Regio is helemaal een ramp, daar wordt heel veel in besloten, net als bij de EU, en niemand schrijft erover. Dat wordt helemaal door niemand bijgehouden. Door niemand. Nou als je dan kijkt, welke slag zou je moeten maken? Nou op papier, nou in ieder geval dié, dat daar ook weer eens naar gekeken wordt. Want daar wordt het wel bepaald. Waar bedrijventerreinen komen, waar de wegen komen, waar de industrie komt. Essentieel. En gaat het op een gegeven moment naar de gemeenteraad. En die kan alleen nog maar 'ja en amen' zeggen en dan zitten ze een beetje over te mokken en tegelijkertijd vinden ze het ook prima, want anders moet je er zelf over nadenken. Maar aan de brón [tikt op tafel], daar zit geen journalistiek. Want het is ook geen democratisch orgaan. Dat soort dingen, dat werkt ook niet in het voordeel van de democratie.

00:38:13 Sara Visser

Dat er niet meer naar wordt gekeken en dat het niet transparant is.

00:38:16 Marijn Kramp

Nee, precies. Het komt al niet democratisch tot stand maar er is ook niet eens een krant die dat voortdurend zegt: 'jongens moet het niet eens anders? Waar slaat dit op?'

00:38:27 Sara Visser

Dat is het controleren?

00:38:29 Marijn Kramp

Ja ja, dus daar zie je gewoon dat er steeds meer gaatjes in komen en dat het gewoon steeds poreuzer wordt in wat je beoogt te doen en wat je daar nog in gedaan kan krijgen. Terwijl het is wel... Weet je, als je zo lang lokaal werkt. Ik heb eigenlijk een jaar of twee jaar landelijk gewerkt en toen ben ik weer teruggegaan naar lokaal. En weet je wat, ik vind dat gewoon veel leuker. Maar als je dan zo lang bij zo'n medium werkt, dan zie je ook heel erg de waarde ervan en ook heel erg wat je eigenlijk allemaal doet. Wat er allemaal binnenkomt, en wat je voor mensen kan betekenen. Dat is best wel immens eigenlijk. Dus het is zónde dat het gewoon gaandeweg... dat vind ik heel zonde. En ik zou niet zo goed weten wat het allemaal wordt, zonder een journalistiek medium van betekenis. Hoe je dan nog een beetje massa in zo'n stad krijgt om iets voor elkaar te krijgen met elkaar? Ik weet het niet.

00:39:38 Sara Visser

Nee, dat zou een somber vooruitzicht zijn, denk ik.

00:39:43 Marijn Kramp

Nee ja, je moet het goed doen en je moet het de tijd geven. Niet gewoon half, dat hoeft allemaal niet meer. Half gebeurt wel langzaam, maar dat werkt gewoon onvoldoende. Je moet het ook... ja kijk het hoeft niet ten nadele te zijn van het Leidsch Dagblad. Ik zie natuurlijk, kijk het Leidsch Dagblad zou wel willen maar de uitgever niet. Kijk misschien moet je dan serieus met zo'n uitgever om tafel gaan zitten van 'joh', kunnen we het Leidsch Dagblad niet 5 jaar losweken. Gooi het op een hoop met Sleutelstad, een hoop geld erin. Want, ook die rol van de overheid, dat is ook een rare. Vind ik hoor. Ik bedoel, natuurlijk is er zo'n mediafonds, maar... Dat is leuk, dat is leuk. Maar...

00:40:35 Sara Visser

Maar onvoldoende?

00:40:37 Marijn Kramp

Ja is wel een beetje... je kan je eigen creativiteit erin kwijt. Ik zie een keer iets leuks, ik doe een onderzoekje, en dan ga je dat doen. Maar het is niet... Kijk, als je bij een krant zit, dan weet je van 'shit, dit is echt belangrijk en we hebben daar geen tijd voor'. Dan ken je de agenda ook. Mensen van buiten moeten aardig... ja natuurlijk kan ik hier vijf leuke interviews doen en een verhaal gaan maken. Maar moet dat dan? Hoe urgent is het? Begrijp je, het is a) wel echt extra. Je moet het zien als extraatjes. En het is niet iets wat het structureel verstevigt. Omdat ja, dat denk ik. Door hoe het is opgebouwd. Dus nee, het is extra. Het is leuk voor iedereen om een ervaring, of dingen te kunnen doen. Maar dan is het weer weg. En ik heb zelf een keer een serie gemaakt over ... toen ik net gestopt was, 3 jaar geleden. Over die bouwwoede hè, die kwart groter, of 20% groter die stad moet worden. Maar voor wie dan hè?

Hoeveel sociale woningbouw en hoe duur gaat dat worden? Dat soort verhalen allemaal. Heb er een serie van 10 verhalen over geschreven. Hartstikke leuk hoor. En dan een kaartje gemaakt met hoe alles stond en hoe het dan moet worden en wat het gaat kosten, weet je wel als plattegrondje? Dat draag je dan inclusief het wachtwoord over aan het Leidsch Dagblad. En ze hebben niet eens tijd om Google, dus weet je wel Google Docs dingetje, je klikt het aan en je zit erin zet erin wat de naam is en hoeveel woningen er komen. Meer werk is het niet. Maar ze houden het niet bij. Op een gegeven moment hadden ze dan, na drie jaar hadden ze dan weer een soort projectje uit het Mediafonds: 'oh die kaart, oh ja misschien heeft Marijn nog het wachtwoord'. Dat soort simpele dingen, want ik zei ook nog van jongens hou nou bij, hou nou bij!

00:42:41 Sara Visser

Ja van die lopende dossiers zie je dan verwateren.

00:42:43 Marijn Kramp

Het is niet van hun, dus verdwijnt het. En daarmee blijven dat gewoon van die eenmalige dingetjes die wel leuk zijn om te weten en om te kennen. Maar het is kennis die weer verdwijnt. Want in zo'n redactie van het Leidsch Dagblad, dat is achterhaald, daar werken alleen maar oude mensen. Dat is ook niet goed, maar er zit dus wel een geheugen, een actief geheugen van 35 jaar politiek in deze stad. 25 jaar kerken in deze stad. 25 jaar onderwijs in deze stad. En alles wat daar omheen gebeurt, kan wel in de krant komen. Maar het wordt nooit onderdeel van hun hoofd en zij zijn gaan er ook nooit mee op door. Dus dat is ook een beetje hoe het als een schimmel werkt, zeg maar. Je moet in die schimmel komen om vervolgen te krijgen. Dus dat vind ik een manco, maar b) het wordt ook nooit eigen van de mensen die het dan moeten bijhouden. Dus ik zou dan eerst zeggen, van joh geef dan geld dat je permanent 3 a 4 studieplaatsen bij Sleutelstad doet. Of 3 a 4 studieplaatsen bij het Leidsch Dagblad. Of én én. Dan weet je dat je aan zo'n redactie geklonken wordt met een bepaalde opdracht. Maar dat je er wel wat meer bij hoort. Dus zoiets. Dan denk ik dat het voor de langere termijn wat meer effect heeft. Maar ik vind het ook gewoon een beetje een doekje voor het bloeden. Want er wordt nou net gedaan als of je... daar red je gewoon de journalistiek niet mee. Punt uit. Doe ook niet alsof het zo is. Dat is namelijk niet zo. Het is leuk, het is fijn. En dat is het. En bijvoorbeeld ook zoiets, huis aan huis bladen. Op een gegeven moment hadden we bij het Leidsch Dagblad een paar van die huis aan huisbladen van deze regio erbij gehad en toen zag ik voor het eerst hoe dat gaat met die gunning van de gemeenteadvertenties. Ik weet niet of jullie dat principe kennen. Huis aan huisbladen hebben altijd een paar advertentiepagina's van de gemeente zitten waarin zij verplicht hun raadsbesluiten toelichten, hun vergaderingen aankondigen. Toen ik stopte bij het LD was er een wetswijziging dat het allemaal online te doen, omdat er een periode kwam waarin ze alleen nog maar online gaan doen. Maar die gemeentepagina's zijn de basis van de begroting van die huis aan huisbladen. In deze regio, zij moeten dan eens in de zoveel jaar zo'n pakket inleveren. Waarin dan voor een x aantal jaar Europese aanbesteding die gemeentepagina's gegund wordt. Op het moment dat je dat niet hebt, dan ga je eigenlijk dood als huis aan huisblad. Daar komt het feitelijk op neer. Dus het is essentieel. En Leiden daar kan ik niks over zegen, daar ben ik niet bij betrokken geweest. Maar wel in de bollenstreek. En tot mijn schrik worden daar tegen de gemeente in voor pagina prijzen onder de koersprijs gevraagd. Dus in plaats van dat je de kurk bent... Stel je voor dat een pagina drukken 100 euro is, dan is dit de kostprijs. Dan zegt de gemeente van: wij willen er elke week 4 voor 50 euro. Dus dan knijp je je enige informatiebron die er nog is, die knijp je nog eens uit. En dan zitten ze in de gemeenteraad met elkaar 'en we vinden de lokale pers zo belangrijk, waar zitten ze nou? Ze zitten niet meer op de...' terwijl als je kijkt naar wat ze daadwerkelijk doen. Dan is dat het. En daarmee is gewoon de lokale krant die echt voor in Leiden... In Leiden heb je nog wel het Leidsch Dagblad en

dat wordt nog wel relatief, en je hebt Sleutelstad. Maar in Rijnsburg niet, of in Voorhout, en daar is de lokale krant echt nog wel dat je denkt, oké, ik blader hem even door. En daar zie je dus dat ze ontzettend ja, door de mangel worden gehaald. En dat klopt niet. En daar ben ik ook wel vaker de discussie aangegaan. En die raadsleden die weten dat en zeggen hoe bedoel je? Ik zei, luister eens, je moet niet het onderste uit de kan gaan halen als je weet dat dit het begin van de begroting is van het enige krantje wat je hebt in zo'n dorp. En dat hoort feitelijk de kurk te zijn. En Leiden die heeft het nog wel in de gaten hoor, dat hun tarief de kurk is om het huis aan huisblad te behouden. Maar in dorpen is het besef er helemaal niet. En ze spelen er echt hele rare spelletjes mee. Want wij zaten dan, die huis aan huisbladen zaten dan bij die hele dure drukker van de Telegraaf. En ja dan moest je een duurzaamheidsparagraaf inleveren. Nou als er iets fout is in de wereld, dan is het wel een drukkerij. En de Telegraaf heeft het allemaal heel goed op orde, weet je wel. Dus onze duurzaamheidsparagraaf is echt zo'n dik boek waarin de hele, van a tot en met z gecertificeerd is, wat er in de drukkerij gebeurt. En dat staat dan tegenover een kleine lokale drukkerij in zo'n dorp. En dan kon je voor zo'n gunning bijvoorbeeld... 50 punten krijgen voor die duurzaamheidsparagraaf... 10 punten voor de duurzaamheid, zo'n boek. En dan had die andere partij, die had 50 punten gekregen, en dan stond erbij 'want fietsenplannen'. Als drie redacteurs een fiets van de zaak kregen? Ja dat kan in heel Nederland. Dan krijg je elk jaar een fiets van de zaak. Maar die duurzaamheidsparagraaf, zo werd dat dan beoordeeld. Maar dat is, als het dan gaat over wat de overheid zelf doet. Ja, dit zijn allemaal voor de hand liggende mogelijkheden om te zorgen dat je het beter organiseert in je eigen dorp, in je eigen gemeente, en het gebeurt niet.

00:49:29 Sara Visser

*Ja, zonde. Terug naar de vragenlijst. We hadden het hiervoor over de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen en dat dat ook iets is waar de journalistiek een rol heeft. En dan een beetje een vervolg daarop: **in hoeverre is er onder de lokale journalistiek een democratisch plichtsbesef? Dat je dus als journalist daar een rol te vervullen hebt, leeft dat? [VRAAG 4]***

00:49:56 Marijn Kramp

Bij de een meer dan bij de ander.

00:49:59 Sara Visser

En, hoe is dat bij uzelf?

00:50:02 Marijn Kramp

Ja bij mij wel ja. Ja en ik vind ook als je naar zo'n Chris kijkt ook. En bij het Leidsch Dagblad bij het merendeel ook.

00:50:15 Sara Visser

En hoe komt dat tot uiting?

00:50:17 Marijn Kramp

Ja gewoon in hun taakopvatting? Ja en dat het merendeel toch wel bewust is van die rol. Maar ik denk dat het wel een beetje een ouderwetse opvatting is. Bij mij is die er gewoon ingeramd. En veel, bij het Leidsch Dagblad zitten veel journalisten van mijn generatie. Ik merk dat jongeren die eerst dit jaar op

de sportredactie hebben gezeten, of voor kunst en cultuur komen en dan daarna een gemeenteraad gaan volgen. Dat die er ruimer in zitten. Dat die meer zitten 'ah leuk verhaal, dat gaan we doen'. Dat die meer op het leuke verhaal selecteren, 'ah dit is smeug'. In plaats van dat ze denken van... Als je naar zo'n type kijkt als Binnert Glastra, dat was een, nou dat was een vrij serieuze raadsverslaggever. Ja die vond dat als iets heel belangrijk was, maar onleesbaar. Weet je van soms zijn dingen uitleggen heel belangrijk, maar dan is het bijna niet uit te leggen. Omdat ze financieel, omdat er iets raars gebeurt in de boeken. Ja die deed dan wel echt zijn best om te zorgen dat dat begrijpelijk werd en dat het een ding werd. Dat mensen begrepen wat er gaande was. Dus dat was wel echt zo'n type die daar wel heel erg streng voor zichzelf in was. Maar als je kijkt naar iemand die heel lang sport heeft gedaan. Ja sport vind ik altijd een beetje infotainment en ook hoe sportjournalisten met hun rol omgaan. En die, ja die zien dat ruimer. Die vinden wel dat ze er moeten zijn maar als het dan oninteressant is dan gaan ze... 'nou pas als ik het begrijp vind ik het interessant'. En Binnert heeft zoiets van, nou die wordt juist heel nieuwsgierig als hij iets niet begrijpt.

00:52:16 Sara Visser

En ik begrijp dus bij de oude garde leeft dat meer dan bij de bij de nieuwkomers? Is dat zou waaraan gewerkt moeten worden? Is het iets wat de journalistiek zichzelf moet aanrekenen?

00:52:27 Marijn Kramp

Ja. Ja. Nou, Ik vond bij jongere generaties journalisten, die waren gewoon vooral geïnteresseerd in dat... Die zaten wat minder op de taakopvatting. Gewoon meer op 'oh leuk lekker schrijven, oh leuk overal bij zijn, of ja ik hou van kunst'... weet je wel, meer zo. Die waren meer bezig met wat zij zelf leuk vonden. Voor hun een eigen persoonlijke ontwikkeling. Vaak zag je dan ook na 1.5 jaar dat ze al weer toe waren aan een volgende stap. Terwijl dacht van Jezus, je hebt net 10 keer naar de gemeenteraad geluisterd. Doe nou niet alsof je weet wat het is. Maar dat vonden ze dan, dat vinden ze dan. Tijd voor de volgende stap. En ja daar geloof ik niet in. Niet lokaal. Landelijk geloof ik.. Nou kijk als je op de nieuwscyclus zit, daar is je rol om met de waan van de dag bezig te zijn. Begrijp je dus daar past het wel dat je snel weer aan iets anders toe bent, dat je. Want het is dus hapsnapperig.

00:53:40 Sara Visser

Maar bij lokaal zou dat juist niet zo moeten zijn?

00:53:42 Marijn Kramp

Nee.

00:53:46 Sara Visser

Omdat je anders de connectie met de stad kwijtraakt, of omdat je die taken niet kan vervullen, waar zit het dan precies in?

00:53:55 Marijn Kramp

Nou a) zit in de raad gewoon een lange geschiedenis. Besluitvorming volgt of besluitvorming, dus je moet wel. Wij zeiden altijd je doet minimaal vier jaar een gemeente minimaal één raadsperiode een gemeente. En als je dat dan volhield, dan wilde je eigenlijk nog iets langer blijven. En dan had ik zoiets van nou, oké zes jaar dan. Want daarna raak je misschien weer te veel verweven met al die mensen en

vind je bepaalde dingen... krijg je misschien wat meer verkokering omdat je er al te lang zit. Dus ik had zoiets van, tussen vier en acht jaar ga je ook weer stoppen. Tussen vier en acht jaar stop je er ook weer mee. En ook een burgemeester of wethouder die ergens lang zit. Iedereen heeft zijn eigen dingen waar je heel erg in gelooft en waar je niet in geloofd. En als je ergens heel lang zit, betekent dat er 30 jaar dingen zijn waarin jij niet gelooft, maken bij jou geen kans. En misschien heb je er helemaal gelijk in. Omdat het klantenideeën zijn, omdat het klantenontwikkeling is. Maar je heeft het ook geen enkele kans meer, hè? Het zou ondertussen eigenlijk al best wel nodig zijn of best goed kunnen zijn. Maar zo lang als jij daar zit, gaat het niet gebeuren. En zo denk ik dat je als journalist ook een beetje je rol, daar ook een beetje kritisch moet kijken naar je eigen rol: negeer ik ontwikkelingen? Omdat ik ze niet interessant vind of niet begrijp? En misschien niet, misschien zie je dat zelf niet. Maar omdat het er wel stiekem kan zijn, denk ik dat je tussen de 4 en 8 jaar dan altijd weer moet missen.

THEMA 3 – eigenschappen lokale journalist

00:55:42 Sara Visser

Omdat je anders te dicht op gaat zitten. Gister hadden we een gesprek met Brian van der Bol. En hij zei ook, dat is wel interessant, want dat hoort eigenlijk een beetje bij het volgende thema over de eigenschappen van de lokale journalist. Daar zei: het is heel belangrijk dat je een netwerk hebt als lokale journalist, maar het gevaar is dat je er te dicht op komt te zitten. Deelt u die mening?

00:56:17 Marijn Kramp

Ja, kijk, ik denk dat het nu door sociale media, dat het risico minder groot is, omdat iedereen je netwerk ondertussen is. Als je dat vergelijkt met 20 jaar geleden, dat je echt iemand moest kennen en moest weten te vinden, dan was je meer van hem of haar, dan was die relatie sterker. Door sociale media zijn relaties dunner geworden en joh dan heb je een tijdje ruzie, wat maakt het uit. Voor jou tien anderen, want die weet je met sociale media wel te vinden. Vroeger was die afhankelijkheid soms groter. Vroeger in de oude tijd had je altijd één of twee raadsleden waarvan je stiekem alles kreeg dat onder de tafel of in de geheime kist werd besproken. Maar daar moest je wel in investeren, zodat ze jou vertrouwden dat je hen nooit verlinkte. En dat krijg je niet binnen een jaar of twee jaar, tenzij er iets raars aan de hand is. Een weldenkend raadslid doet dat niet in een korte periode. Dus daarvoor was dat wel heel belangrijk, nu is dat allemaal wat opener. Er zwerft heel veel rond online, dus je bent niet meer van die geheime schatkist afhankelijk bij wijze van spreken, om een goede scoop te hebben. Dus dat gevaar is er en je moet je er altijd bewust van zijn, maar dat Brian dit zegt is ook kenmerkend want Omroep West heeft heel veel behalve een netwerk. West heeft helemaal geen groot netwerk en ze zijn daar altijd mee bezig en ze gaan het niet krijgen ook door hun werkwijze. Dus zij hopen dat nu via Sleutelstad zij een netwerk kunnen krijgen.

00:59:36 Sarawitia Franken

Hoedo kan omroep West zelf geen netwerk krijgen?

00:59:40 Marijn Kramp

Omdat zij geen mensen op vaste portefeuilles hebben. En ze hebben ook geen goede redactieorganisatie, het is een zootje daar. Een permanent zootje, in de organisatie hè. Ze hebben soms ook helemaal geen baas. Ze hebben alleen maar coördinatoren, en als je niet doet wat zij zeggen dan blijft dat zonder gevolg. Dat werkt niet. Maar soms zijn er ook periodes dat ze juist helemaal zelf mogen bedenken wat ze doen,

en dan zijn er juist weer periodes waarbij ze op een bepaalde manier moeten lopen. Er is daar geen constante in hoe ze werken met elkaar. Wat wel een constante is door de jaren heen is altijd die zoektocht naar dat netwerk.

01:00:45 Sarawitia Franken

Ja Brian zei gister inderdaad ook dat ze geen netwerk hebben en dat ze het daarom fijn vinden om met Sleutelstad samen te werken.

01:00:50 Marijn Kramp

Ja ik vraag me eigenlijk af of ze het in Den Haag wel hebben, in Leiden hebben ze het in elk geval nooit gehad. We hebben wel vaak gesprekken gehad of wij niet iets voor ze konden doen, terwijl ja het enige wat je hoeft te doen is zorgen dat er hier vier jaar lang iemand die raadsvergaderingen volgt. Binnen twee jaar heb je je netwerk. Maar die investering doen zij niet. Zij zitten gewoon te kijken en als Sleutelstad iets leuks ziet, maken ze daar wat leuks van. Zij kijken gewoon naar andere sites, een beetje zoals de NOS dat ook doet, als er dan iets leuks is gaan ze er zelf mee aan de slag. Zij gebruiken andere media als hun bron en zij gebruiken niet de laag daaronder als bron, dus mensen zelf of raadstukken.

01:01:45 Sara Visser

Is dat ook niet het verschil tussen echt een regionale omroep en een lokale? Want Brian zei ook dat een lokale journalist echt een eigen netwerk heeft, en een regionale journalist die niet per se nodig heeft.

01:02:03 Marijn Kramp

Nee, maar wat is hun toegevoegde waarde dan? Er gaan miljoenen naar West hè, wat doen zij dan? Je hebt een veel beter resultaat als je dat geld aan Sleutelstad geeft en aan de omroepen in de Bollenstreek en Den Haag. En dat weten zij zelf ook. Zij zijn een beetje eindredactie voor lokale omroepen ofzo. Dat is een hele dure eindredactie, zo kan je hem ook framen. En dan ben je weg. Want ze hebben nooit eigen nieuws. Dus als je in Omroep West investeert wordt de journalistiek niet beter, de kwaliteit van de filmpjes voor de NOS wordt misschien beter, maar ook daar is nu al een directe lijn want die Robbert Beurse die is in dienst van de NOS en die werkt voor Sleutelstad. En dan vindt West dat het via hun moet, en dat begrijp ik, omdat ze er anders uitgewieberd worden. Dus daar zit wel een soort politiek ook, want ja wat is je positie? In dat opzicht functioneert Omroep West gewoon niet zo goed. Kijk in Brabant of in Gelderland of in Noord-Holland, heb je dijken van regionale omroepen die scoops hebben, echt goed nieuws. Ook omdat ze heel veel pikken, maar ook omdat ze zelf wel wat hebben. AT5 heeft ook echt weleens wat zelf en dat heeft Omroep West nooit. En dat is ook lastig en dat heeft ook te maken met je positie in de Randstad, want het is geen eenheid. Ze hebben echt wel een lastige taak hoor, ik zou het niet willen doen. Dus netwerk is essentieel ja.

01:04:24 Sara Visser

En wat zijn verder nog eigenschappen waar een lokale journalist aan zou moeten voldoen? [VRAAG 5]

01:04:30 Marijn Kramp

Incasservermogen wel. Als je landelijk schrijft hoor je nooit wat over je stuk en lokaal wel.

01:04:50 Sarawitia Franken

Dus je hebt ook sociale skills nodig om te kunnen omgaan met die mensen die dan bellen?

01:04:53 Marijn Kramp

Ja. Dat vond ik altijd leuk aan lokaal en regionaal, als je dan een klotestukje hebt geschreven en je gaat zaterdag over de markt en je komt iemand tegen dan denk je ohh jee die had geen leuke ochtend vanochtend. Dus daar moet je wel tegenkunnen, en ja dat heb je natuurlijk nooit als je bij de Volkskrant werkt.

01:05:20 Sara Visser

Dus de afstand tot de mensen is kleiner?

01:05:26 Marijn Kramp

Véél kleiner, en daar moet je wat mee kunnen, je kan daar niet voor weglopen of je kop in het zand steken, want dan ruïneer je je lijntjes en je netwerk. Dus dat vergt wel bepaalde social skills ja, die ik landelijk nooit nodig vond. Ik heb toen bij de GPD gewerkt, een persbureau, en toen op een gegeven moment werd ik gebeld door een lezer, en bij het Leidsch Dagblad word je voortdurend gebeld door lezers als ze vinden dat je een kutstukje hebt geschreven of bijvoorbeeld schrijf daar eens over, en toen werd ik bij de GPD gebeld door een lezer en toen viel de hele redactie stil, en toen fluisterden mensen 'wie heeft ze nou aan de telefoon, een lezer??' En toen moest ik dat daarna navertellen.

01:06:34 Sarawitia Franken

Huh, dus landelijk gebeurt dit niet?

01:06:34 Marijn Kramp

Nou ja, dit was een persbureau, dus ze bellen dan de krant, en dan bij die tweede stap dat je het persbureau moet gaan bellen, ben je je boosheid al grotendeels kwijt, dus er zit wel een stap tussen. Dus ik denk dat het bij kranten wel anders is, maar bij een persbureau, ANP denk ik ook, is die afstand heel groot. Ik vond dat heel raar, want het mannetje was heel verdrietig. Ik had hem geïnterviewd, hij woonde in Leeuwarden ergens in de buurt, ik had hem geïnterviewd en hij had de GGD verstaan en niet de GPD, en ik had hem ook gezegd dat het voor een artikel was in de krant, maar het was een oud kereltje dus hij had het aangehoord en niet begrepen dus hij had zijn hart uitgestort. De volgende ochtend slaat hij het Fries Dagblad open, dat is een hele grote krant daar die bijna iedereen leest, en iedereen leest dat verhaal van dat kereltje dus hij was zich helemaal doodgeschrokken. Dus hij had eerst de krant opgebeld en die hadden gezegd nee je moet bij de GPD zijn. Dus ik had hem aan de telefoon en hij zei: 'mevrouw u was toch van de GGD?' Dus dat is heel zielig, een oud kereltje, de hele bevolking daar leest het, dus dat vond ik heel zielig dus toen heb ik nog een bosje bloemen gestuurd. Het is natuurlijk heel vervelend als zoiets gebeurt, als die kerel niet in de krant had gewild hadden we nooit dit gesprek gehad, ik wilde hem ook niet erin luizen ofzo. Maar ik dacht toen wel van ja dat klopt niet weet je wel, als je dat in Leiden hebt dan stap je op je fiets, bel je bij het kereltje aan en zeg je meneer en dan zorg je dat die het begrijpt.

01:09:04 Sara Visser

Oké, dus die social skills zijn dan een verschil in eigenschappen tussen de lokale en landelijke journalist. Zijn er nog meer verschillen of bijvoorbeeld overeenkomsten?

01:09:10 Marijn Kramp

Nou ik denk dat het daarmee dus ook een veel sterkere invloed heeft op je privéleven want je woont vaak ook waar je over schrijft. Dus dat raakt ook een beetje aan die social skills, je ontkomt niet aan het nieuws. Als je economieredacteur van de Volkskrant bent dan zit je er lekker van 8 tot 5 en daarna ben je lekker aan het sporten in Zutphen of iets in die geest, dan hou je je vakgebied nog wel bij waarschijnlijk maar het is niet dat je ermee lastiggevallen wordt. Als je over Leiden schrijft en je bent 's avonds aan het sporten, dan zegt je sportleraar opeens 'weet je waar wat gaande is daar, daar moet je eventjes op gaan letten'. Iedereen zit je voortdurend op van alles te wijzen, dus daar moet je echt wel van houden. Het korte erop zitten, en non-stop, en daar moet je mee om kunnen gaan want het kan ook voor extra druk zorgen. En ook omdat het agressiever aan het worden is, dat is echt wel een ding. Ik heb ooit over een foute huisjesbaas een naar artikel geschreven, maar ik woonde toen ergens op de zolder op de Hoge Woerd en die kerel woonde schuin beneden. Hij zat mij over de telefoon dan helemaal vol te schelden 'ik ga je vermoorden' en dan zag ik hem vanuit mijn huis gewoon bellen. Maar ja dat is natuurlijk raar om zo te horen, tegelijkertijd omdat ik naar hem kon kijken dacht ik ook van ja dat maakte het ook weer minder eng en absurd. Maar als hij drie straten verder had gewoond en ik kende hem niet, dan is het bedreigender natuurlijk.

Ik denk ook dat je als lokale journalist een langere adem moet hebben. Landelijk schrijft elkaar heel erg na, als je de politiek doet in Den Haag, dan doet het NRC hetzelfde als de Volkskrant en Telegraaf, ze steken hem alleen anders in. Bepaalde onderwerpen doet de Telegraaf niet en de Volkskrant wel, maar het is een beetje een vriendenclub, je staat daar allemaal bij elkaar en je doet ongeveer allemaal hetzelfde. Als jij iets bij het NRC niet hebt gedaan wat ze bij de Volkskrant wel hebben gedaan, dan moet je heel goed kunnen uitleggen waarom. Dat onderling naar elkaar kijken speelt dus landelijk heel sterk, en ik vond dat heel vervelend. Lokaal ben je gewend dat je zelf kiest wat je schrijft.

01:12:15 Sara Visser

Maar dan heb je een langere adem nodig?

01:12:20 Marijn Kramp

Ja, want landelijk moet je je eigen onderwerp sneller loslaten omdat je moet gaan doen wat de ander doet. 'We vinden nu dit belangrijk, want daar scoort de Volkskrant mee.' Lokaal word je veel minder door een ander gestuurd, je wil wel snel zijn want je wil volkomen dat het wegloopt, maar dat komt allemaal uit jezelf. En je bent soms ook wat langer met wat saaier nieuws bezig. Als de Telegraaf geen scoop heeft, dan heeft het NRC hem wel en dan ren je daarachter aan.

01:13:05 Sarawitia Franken

Dus je moet meer zelf achter het nieuws aan?

01:13:08 Marijn Kramp

Ja.

01:13:09 Sara Visser

Initiatiefrijker ook?

01:13:15 Marijn Kramp

Anders. Ik denk dat dat wel redelijk overeenkomt. Het is harder werken, lokaal, dat wel, denk ik.

01:13:30 Sara Visser

Heeft dat dan ook weer met die geldkwestie te maken?

01:13:44 Marijn Kramp

Ja, je moet gewoon altijd produceren. Landelijk hoeft dat niet, alleen maar als je iets goeds hebt. Het zal per redactie verschillen hoor. Maar dat is natuurlijk wel heel anders, als je elke dag moet zorgen dat er wat is, is het meer te vergelijken met persbureaus. En bij landelijke kranten is dat anders. En dat geldt voor Sleutelstad wat minder omdat die niet een x aantal pagina's hoeven te vullen, maar je kan niet de website leeglaten en je kan ook niet 's avonds tijdens de uitzending geen items hebben. Lokaal is de druk er constant en altijd, dat is een beetje het nadeel en iets waar je mee om moet kunnen gaan. Dat is iets lokaal waar je mee om moet kunnen gaan en wat je landelijk minder hebt.

01:14:47 Sara Visser

*Volgende vraag. **Vindt u uw werk betekenisvol?** [VRAAG 6]*

01:14:50 Marijn Kramp

Ja, want je voegt wat toe aan de samenleving. De journalistiek heeft daar een rol in, en er kan van alles beter, maar er gaat ook wel een hoop goed. Dan voeg je wel wat toe aan deze samenleving waardoor die hopelijk wat beter functioneert en wat eerlijker functioneert, wat je niet doet als je schoenen verkoopt.

01:15:33 Sara Visser

En waar zit het hem dan precies in dat toevoegen? Wat het voor jou betekenis geeft?

01:15:35 Marijn Kramp

Nou omdat je toch ook wel af en toe met schandalen bezig bent en dat de vinger op de zere plek legt van dingen die niet goed gaan en beter moeten.

01:15:50 Sara Visser

Het onrecht aankaarten?

01:15:54 Marijn Kramp

Onrecht is een groot woord want het zit ook gewoon in kleinere dingen, zoals dat iets verkeerd gebouwd is of dat een rotonde niet goed werkt, of dat er doden vallen doordat fietsstroken niet goed zijn aangelegd ofzo. Maar je bent dus als journalist altijd bezig met fouten die gemaakt worden en het blootleggen daarvan. En je lost het niet op, je bent er het doorgeefluik in en je kaart het wel aan, dit kan wel anderen aansporen om de samenleving te verbeteren. En er zijn ook veel misstanden in de samenleving, zoals in de jeugdzorg, waar je al schrijvende toch veel in kan bereiken. Dus ja daarmee vind ik het betekenisvol.

Dat is ook wat ik leuk vind aan lokaal. Je stukken kunnen echt invloed hebben en je weet ook wie het betreft want niets hier is anoniem en dat vind ik prettig aan de schaal van lokale journalistiek. Landelijk heb je dat gevoel minder want dan ben je vaak één van de velen die ergens over schrijft, dan wordt het weer een tijdje verdoezeld en dan ben je het een paar jaar kwijt en dan is er nog steeds niets mee gebeurd. Bijvoorbeeld dat verhaal over tata steel, daar heeft die lokale journalist een sleutelrol in gehad. En heel af en toe bemoeit de Volkskrant er zich er even tegenaan en dan wordt iedereen onrustig, want dat Bart Vuijk loopt te zeuren dat weten ze in IJmuiden wel, maar dat is niet nieuw, en zo heel af en toe doet landelijk even mee en dan weten ze van ja nu moeten we echt. Dus die dynamiek is goed, dat zoiets ook landelijk nieuws wordt, maar zonder die Bart Vuijk had de NOS er nooit aandacht aanbesteed. Dus je bent altijd een beetje de drum en de bas in de band en op het moment dat er even gesoleerd moet worden dan hoop je als lokale journalist dat jij hem inzet maar dat de NOS hem overneemt en dat er dan echt wat gaat gebeuren.

01:19:10 Sara Visser

*We hadden het er al eerder over gehad maar ik ga deze vraag toch nog een keer stellen: **Is het ook een van je doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via de berichtgeving?** [VRAAG 7]*

01:19:16 Marijn Kramp

Ja. Ik heb dat altijd sterk als onderdeel van met name mijn chefschap gevonden. Dit komt tot uiting doordat je probeert mee te doen met dingen. Als Jaap dan aanklopt met een studentenproject, ja dat kost allemaal extra tijd en werk en we hebben het al zo druk, in het verleden werd er best vaak nee gezegd, maar ik zei altijd ja omdat ik vond dat we het dan maar mogelijk moesten maken. Dus dat zijn kleine dingetjes, we maakten ook een bijlage voor de 3 oktober vereniging, ook de Singelloop is ooit begonnen door het Leidsch Dagblad, en ook de politisportvereniging. Ik las alleen nu dat het Leidsch Dagblad zich een beetje aan het terugtrekken is, die verslaggever die het nu organiseert doet het steeds meer op eigen titel, dus daar kan je echt wel overal keuzes in maken, maar dat ging niet onder mijn chefschap gebeuren. Dus dat zijn hele concrete dingen die je dan doet voor de universiteit of voor de stad, om te laten zien van wij zijn ook de stad, want het is een bedrijf binnen de stad. En als het gaat om de inhoud in de krant, want dat is natuurlijk een andere manier waarop je kan verbinden, dan vind ik het interview van de week daar een goed voorbeeld van. Dat zijn twee pagina's met een interview over iemand die iets voor de stad doet, dus daarmee geef je iemand een podium waar geen directe nieuwsaanleiding voor is en soms leidt dat tot extra verbinding want dan denken mensen oh die ga ik eens bellen.

01:21:39 Sara Visser

Op die manier leren mensen elkaar ook kennen?

01:21:41 Marijn Kramp

Ja je geeft mensen een podium. Ook als er iets nieuws georganiseerd wordt, niet elk evenement want dan is er geen plek meer voor nieuwswaardige dingen in de krant, maar dan geef je dat wel even vaart. Iets nieuws doen we altijd, of je moet een goede reden hebben om het niet te doen, maar of je dan een tweede of een derde keer nog zoiets doet dat valt dan nog te bezien. Maar ja zo probeer je wel bepaalde initiatieven een beetje te steunen, dus als je op die manier naar de krant kijkt zijn er heel veel elementen die zorgen voor verbinding. En zo creëer je ook begrip tussen groepen. Daar kan je ook keuzes tussen maken hoe strak je erin gaat, want dat Benno L gedoe, dat is lang geleden hoor, maar dat was wel een dingetje. Een pedo had zijn straf uitgezeten en die moest toen weer ergens kunnen wonen, en dat was

lastig en dat is nog steeds zo daarom lees je er ook niets over, maar ze krijgen natuurlijk allemaal ergens een huis. In Leiden had toen Benno L een huis gekregen en dat kwam naar buiten en daar ontstond heel veel ophef over en daar is Lenferink niet onder bezweken, die is blijven uitleggen waarom dat nodig is. Dan heb je als krant de keuze, wil je een Telegraaf of ga je er wat genuanceerder in? Het is niet altijd genuanceerder, maar je kijkt dan wel naar zo een stad zelf weet je wel. Telegraaf is ongenuanceerd omdat het de Telegraaf is ongeacht dat het in Leiden of Groningen is, en bij het Leidsch Dagblad keek je gewoon meer naar de situatie van goh wat is er nu eigenlijk gaande? En wat vinden we zelf en welke lijn voeren wij hierin? En zo een verzetje kan je makkelijk opruien, maar sommige dingen breng je ook gewoon niet omdat je ze te privé vindt.

01:24:19 Sara Visser

Dus je kijkt dan ook heel erg naar het belang van de lokale gemeenschap?

01:24:22 Marijn Visser

Die weegt wel mee. En ook wat je zelf van zo een kwestie vindt, want ja je begrijpt dat er onrust ontstaat, maar ontstaat die onrust door de berichtgeving? Het was ook niet dat ze die pedo naast de kleuterschool hadden neergezet want ze hadden hem in een ouderenflat geplaatst. Dus daar was wel over nagedacht. Maar dat kan ook wel weer heerlijk rellen worden natuurlijk zo een stuk, daar kan je van alles mee, want het trok hele onfrisse types aan.

01:25:08 Sara Visser

Maar dan kan je dus de keuze maken voor meer polarisatie of verbinden?

01:25:13 Marijn Kramp

Nouja, uitleggen. Verbinden dat is een groot woord want het is al gepolariseerd en ik geloof niet dat je dan nog kan verbinden, maar je hoeft het niet nog gekker te maken. Er was ook niet echt een andere kant in dit verhaal want je had Leferink en heel veel mensen die het heel raar vonden. Dus je kan dan in de verontwaardiging gaan zitten van wat een gek die kerel wat doet hij de stad aan, of je kan ook zitten van ja luister eens jongens die mensen moeten ergens kunnen wonen. In dat soort situaties kom je er wel achter dat je het niet hetzelfde wil doen en kan doen als landelijke kranten vind ik. Die hebben gewoon een hele grote afstand, die weten de helft niet, dat is veel makkelijker. Wat je ook weleens hebt gehad, dat vond ik ook altijd grappig, in Katwijk is er best wel veel drugsgebruik geweest in het verleden, volgens mij nog steeds, maar daar maakte landelijke kranten dan hele spectaculaire verhalen van 'drugs in de duinen', en voor ons waren dat soort verhalen bijna niet te maken, omdat het allemaal anonieme bronnen waren. Het las hartstikke leuk hoor, maar wij deden dan niet aan anoniem en de GGD-rapporten waren altijd net even wat genuanceerder dus ja.

THEMA 4 – Journalistieke functies

01:27:14 Sara Visser

Ik denk dat we doorgaan naar het volgende thema: journalistieke functies. We hebben het er al over gehad en aan het begin noemde je ze eigenlijk al alle drie. ***Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er namelijk heel veel journalistieke functies, maar in het algemeen worden er drie in basis vaak onderscheiden en dat is het informeren van mensen, controleren van de macht en het verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van belangrijk naar minst belangrijk? [VRAAG 8]***

01:27:40 Marijn Kramp

Ik denk dat de informatievoorziening nog het beste gaat, controleren een beetje en verbinden ook een beetje.

01:28:19 Sara Visser

Oké dat is hoe het nu gaat. En wat vind je zelf het belangrijkste? Hoe zou het moeten?

01:28:22 Marijn Kramp

Het zou meer in balans moeten zijn. Iets meer controleren en het verbindende element van de journalistiek zou wat meer fundament kunnen krijgen in de dagelijkse werkwijze. Van controleren en informeren zijn journalisten heel bewust dat ze daar mee bezig zijn, verbinden is wat ongrijpbaarder voor de meesten. Het is het gevolg van, ze zien het meer als een gevolg van wat zij doen. Terwijl je dat ook wat meer structureel kan inbedden, dat iedereen het zich wat beter realiseert.

01:29:21 Sara Visser

Zodat je daar ook wat meer bewust actie op kan voeren?

01:29:23 Marijn Kramp

Als je dat nodig vindt ja. Als je zegt dat je begrip kweekt voor groepen, dat zit hem vaak in hoor en wederhoor. Doordat je allebei de standpunten uitlicht, kan dit uiteindelijk tot begrip leiden, maar dan wordt de verbinding dus gezien als een effect van hoor en wederhoor en niet iets waar je al dan niet bewust mee bezig bent terwijl je daar wel meer over kan nadenken.

01:30:01 Sarawitia Franken

Dus bijvoorbeeld dat meer op de redactie bespreken?

01:30:04 Marijn Kramp

Ja, hoe belangrijk vinden we dat? Want als ze het druk hebben, en sommige mensen hebben het altijd druk, die vergeten de wederhoor nog weleens. En dan kan je zeggen dat doe ik de dag erna, maar dat is echt anders. Daar zou je over na kunnen denken van wat heeft dat voor een effect? Als je ene pool vandaag doet en de andere pool de volgende dag? Dat is anders dan samen in een verhaal en daar een geheel van maken. Als je het samenvoegt, bied je meer een overzicht. Twee aparte verhalen die apart in een archief gaan is compleet anders. Dat heeft ook effect op of je al dan niet verbindt, maar op die manier wordt er niet nagedacht op redacties. Het is een neveneffect en het hoort er niet echt bij, terwijl ik denk, zeker lokaal, hoort het er wel bij. Dat is de charme, je bent die samenleving. Wij hadden dan vier verschillende redacties en als je daarnaar keek was het ook typisch Leids en typisch Haarlems en typisch Alkmaars en typisch Goois, dus je ziet wij zijn gewoon Leidenaren, wij komen uit deze streek en wij verhouden ons tot elkaar zoals iedereen in deze stad zich op een bepaalde manier tot elkaar verhoudt, dus je bent echt onderdeel van een bepaald gebied. En dat weet je allemaal wel een beetje, en toch wordt dat niet als zodanig echt bewust beleefd, op de redactie of onderdeel van het werk gemaakt omdat er toch de neiging is om lokale journalistiek meer geografisch te zien. Zo van dat zijn de lokale en dat zijn de landelijke en je doet hetzelfde maar dan op een iets ander niveau. Maar je doet niet helemaal hetzelfde, want je hebt niet op dezelfde schaal dezelfde input ofzo. En ik lees daar zelden wat over.

01:32:30 Sara Visser

Dus dat zou dan meer in balans moeten worden gebracht, die drie doelen. Betekent het dan dat die drie ook even belangrijk zijn?

01:32:36 Marijn Kramp

Nou dat weet ik niet. Verbinden kunnen veel meer bedrijven en instellingen doen. Informeren is echt wel een kerntaak, wie gaat het anders doen?

01:33:00 Sara Visser

De gemeente beweert wel dat ze ook informeren.

01:33:05 Marijn Kramp

Ja oké, dan jij en de gemeente. Controleren ja jij en de gemeenteraad. Verbinden? Dat kan je met elkaar doen met iedereen met alles, en daar heeft iedereen ook een bepaalde verantwoordelijkheid in, dus om nou te zeggen dat ik hem daarmee minder belangrijk vind, misschien maar dat is meer omdat als je kijkt naar wat echt moet gebeuren, wat echt bij jou ligt en bij niemand anders.

01:33:40 Sarawitia Franken

Dus dat is dan misschien ook die reden dat het minder speelt op redacties, omdat verbinden ook heel veel andere mensen in de samenleving kunnen doen.

01:33:53 Marijn Kramp

Ja dat denk ik. En toch meer dat het gezien wordt als een effect van dat informeren en controleren, dat heeft een verbindend effect, en het wordt niet gezien als een rol die je bekleedt. En informeren en controleren zijn wel echt rollen van de journalistiek, dus als het gaat om het heilige vuur, dan gaat het echt om die twee en minder op die derde.

01:34:15 Sarawitia Franken

Maar als je lokaal vergelijkt met landelijk, zit het lokaal wel veel meer op verbinden?

01:34:25 Marijn Kramp

Ja dat zeker. En als je er landelijk naar gaat kijken dan kan je er ook nog wel een tijdje over nadenken, want zij zijn Nederland, en dan kom je er altijd op uit dat zij de Randstad zijn.

01:34:44 Sara Visser

Dus misschien zouden zij ook wel meer aan verbinden moeten doen?

01:34:46 Marijn Kramp

Ja precies, maar dan kom je toch op een andere discussie uit dan lokaal, maar ook een hele interessante hoor. Nee dat is natuurlijk helemaal erg, je zou maar in een dorp bij Enschede wonen.

01:35:08 Sara Visser

Maar dat heeft dan eigenlijk ook te maken met het vertegenwoordigen van de groep waarover je schrijft?

01:35:12 Marijn Kramp

Ja alle journalisten wonen in de Randstad. Ze vinden vegan heel normaal in de Volkskrant, ja dat is het gewoon niet. Ik vind het ook, maar het is het niet als je kijkt naar hoe Nederland is en daarin ontstaan kloven en polarisatie. Je moet niet doen alsof dat wat in Amsterdam en hier in Leiden gebeurt normaal is, het is eerder raar misschien. Dat gaat landelijk mis, want op het moment dat we in rustige tijden zitten, dat zitten we nu niet, maar dan gaat het daarover. En dan krijg je dat de NOS gek is, op de een of andere manier is het dan altijd de NOS die alles gedaan heeft, bij de boeren bij de dit bij de dat. Deze groepen vinden dat het niet om hun gaat, maar ze hebben wel een beetje een punt.

01:36:10 Sara Visser

Interessant. Wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt op je werk? [VRAAG 9]

01:36:14 Marijn Kramp

Kijk ik zit nu natuurlijk niet meer op redacties, maar de laatste tien jaar was ik de chef bij Leidsch Dagblad, dus dat is wat het meest is beklijfd bij mij. Maar de grootste uitdaging was toch het fte-gebrek, het gebrek aan handjes. Soms is er onvoldoende visie op wat je precies moet doen als krant, de keuzes die werden gemaakt begreep ik ook niet altijd even goed. Dus soms mis je een beetje journalistieke visie op de lokale journalistiek. Ik vond het een ouderwets bedrijf.

01:37:40 Sara Visser

Heeft het ook te maken met de snelle ontwikkelen van de digitale media?

01:37:44 Marijn Kramp

Ja dat denk ik ook. Ouderwets in de vorm van defensief en ik begrijp dat ook allemaal en hoe dat gekomen is, er wordt al vijftig jaar alleen maar bezuinigd en daar word je behoudend van natuurlijk, je probeert te houden wat er is, maar met steeds minder mensen ben je nog steeds hetzelfde aantal pagina's aan het maken. En je doet er nog een website naast, want die hadden we vroeger ook niet. Op een geven moment kan je ook met elkaar concluderen fuck we doen het hartstikke goed. Want je kan hem ook kantelen, van jeetje dit hadden we vijftig jaar geleden niet voor mogelijk gehouden, als je dit kan creëren met zestien mensen dan doe je het eigenlijk heel goed, maar dat gevoel was er ook nooit. Je hebt permanent het gevoel dat je elke minuut van de dag tekortschiet. Dat had ik de laatste jaren sterk, want het haalde nooit meer mijn ambitieniveau, het was altijd shit jammer dat we dit niet kunnen doen. En dat moet je natuurlijk zien te voorkomen. En de mensen die daar zitten die kunnen het redelijk goedmaken voor zichzelf, die zitten daar doen gewoon hun werk en denken toch van ja wat maakt het uit. Maar dat is lastig als je wel wat ambitie hebt, en als je altijd net het idee hebt van shit we kunnen dit niet doen. En dan zie je op een gegeven moment ook niet meer wat je wel goed doet. Er is dan een te sterke focus op wat er allemaal niet kan en ook altijd maar kijken hoe de taart verdeeld wordt en of je dat wel logisch vindt, want je moet altijd verdelen van hoeveel tijd gaat er in Leiden zitten hoeveel tijd gaat er in Katwijk zitten. Soms had ik dan wel plannen voor hoe we die organisatie anders konden inrichten, maar daar kreeg ik de handen niet voor op elkaar.

01:40:10 Sara Visser

Had dat dan te maken met waar je de nadruk ging leggen, doordat je zo weinig mankracht hebt?

01:40:19 Marijn Kramp

Ja dat heeft te maken met de keuzes die je maakt. Je kan ervoor kiezen om over bepaalde gebieden meer te schrijven en bepaalde gebieden minder en je kan keuzen maken dat je veel meer met een flexibele schil werkt of dat je gaat samenwerken. Of je kan besluiten van joh we worden met zijn alleen één grote nieuwsdienst en iedereen laat de gemeentes los en we zorgen dat er allemaal medewerkers van de flexibele schil bij de gemeenteraad zitten en wij worden met zijn zestienen een nieuwsdienst, dat zodra als het echt spannend wordt dan gaan we met zijn allen naar Katwijk. Je kan daar altijd nog slagen in maken. Maar de laatste jaren zaten er mensen die daar de puf niet meer voor hadden, en dat vind ik behoudend en conservatief. En veel kranten zijn conservatief hoor. Een vriend van mij zit bij Trouw en daar is hetzelfde. En dat is wel begrijpelijk hoor, maar de rest van de wereld staat niet stil en die innovatie zit vooral buiten de kranten en dat is best wel jammer. Als een innovatie goed blijkt te zijn, dan moet het opgekocht worden door die Belgen maar dat zie ik op dit moment ook nog niet gebeuren. Zo kan je een innovatie ook benaderen, laat maar met een startup, op het moment dat het leuk wordt dan pakken we het en dan bedden we het in de organisatie. Maar dat zie ik nu niet. En sowieso dat je maar twee Belgen hebt die alles in handen hebben, dat is ook niet wat je wil. Dus dat voelde ik wel sterk, het gebrek aan mankracht en het gebrek aan verjonging en vernieuwing. Want er gaan alleen maar mensen uit en nooit mensen in, en ik maak het wel zwart-wit hoor want je hebt altijd goede periodes. Maar in al die tijd dat ik daar werkte is het misschien drie of vier periodes zo geweest dat we echt met jonge mensen waren. Maar zij zijn ook weer de eerste die eruit vliegen, en zij zitten ook op een bepaalde periode in hun loopbaan dat ze weer door gaan solliciteren. Op het moment dat je twintig jaar bij een bedrijf zit en je hebt het naar je zin is de kans niet groot dat je ooit nog weggaat. Dus die club blijft en de jonkies die komen en gaan en dan heb je weleens periodes van vijf jaar dat er nooit een jonkie in mag, ja ik vond dat verstikkend. En dat zijn allemaal dingen die niet kloppen en niet goed zijn.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

01:43:10 Sara Visser

Dan gaan we over naar de toekomst van de Leidse journalistiek. Wat verwacht je daarvan? [VRAAG 10]

01:43:14 Marijn Kramp

Ik weet het niet. Digitaal worden kranten op zich wel goed gelezen, maar er moet wel voor betaald worden. In coronatijd heb je wel gezien dat veel meer mensen bereid waren om voor hun krant te betalen op een online tarief, maar die online tarieven blijven lokaal een lastig verhaal. Als je de Telegraaf bent en je hebt een potentiële doelgroep van negen miljoen en je vraagt 7 euro per maand en een x aantal miljoenen zeggen ja joh wat maakt het uit, net zoals de sportschool betalen we er wel voor. Maar wat is het maximale bereik van een krant als het Leidsch Dagblad? Hoeveel mensen wonen er hier, wat zullen het er zijn 400.000? Ik denk het, nou hoeveel is er niet-allochtoon en niet jong? Ik denk dat je dan ongeveer 50.000 mensen kan aanwijzen die lokaal nieuws willen lezen. Als die 5 of 6 euro per maand willen betalen, dan is het nog best ingewikkeld om daar een goede krant van te maken.

01:45:01 Sara Visser

Dus het klinkt eigenlijk somber dan de toekomst?

01:45:12 Marijn Kramp

Nou die kranten hebben natuurlijk heel erg gezeten de afgelopen decennia van die online transitie moest gemaakt worden en die is gemaakt. En dan gaan we allemaal juichen dat er sinds corona steeds meer mensen een abonnement op de krant hebben, maar ze betalen maar vijf euro per maand. En een papieren krant is 40 of 30 euro, waarschijnlijk gaat dan eerst de dagkrant er doordeweeks uit dus dat je nog een zaterdagkrant overhoudt, dat zijn een beetje de ideeën dat op een gegeven moment de meeste mensen online lezen via de app, dan houd je alleen een zaterdagkrant over voor de adverteerders. Doordeweeks adverteren ze sowieso niet meer maar op zaterdag nog wel en dan maak je er nog een leuke glossy bij, dus dat is een beetje het geijkte idee van wat ze hebben van welke kant de krant opgaat. Ergens is er dan een omslagmoment dat die trouwe krantenlezers, en ze gaan per 3 of 4 procent per jaar dood, dat je naar een onlinemodel gaat met een zaterdagkrant. En dan hopen ze dat ze tegen die tijd meer geld kunnen vragen voor een online krant. Dat vind ik een spannende, want voor die afbraaktarieven waar je nu al de Volkskrant voor kan krijgen. Zelfs ik ben het al niet meer gewend om daar de volle mep voor te betalen, ik denk dan van ja ik wacht wel weer een paar maanden. Dan neem ik in de tussentijd NRC of Trouw of Blendle of whatever. En weet je wat het ook altijd was, we hebben bepaalde periodes gedaan met het Leidsch Dagblad dat het echt heel slecht ging, dat we dat gingen vertellen aan de wereld, dat probeerde je altijd bijvoorbeeld via de NVJ dat andere kranten ook meegingen want ze hebben het allemaal slecht, en dan zeiden ze allemaal dankjewel dankjewel maar wij gaan het niet aan onze lezers vertellen want dan lopen ze nog harder weg, want niemand wil bij de verliezende partij zitten, dus er zit ook nog een soort marketingidee achter dat kranten niet wilden vertellen hoe slecht het met hunzelf gaat. Nu gaat het even wat beter, maar de Belgen verdienen achterlijk veel geld aan de Nederlandse kranten en ze zouden het een keer moeten terug investeren.

01:47:58 Sara Visser

Want afsluitend als we dan kijken naar die doelen van de journalistiek en hou die zich verhouden tot dit toekomstscenario, hoe moeten we daar dan naar kijken?

01:48:06 Marijn Kramp

Ik zou dan gewoon voor vijf jaar proberen om op een paar plekken in Nederland een keer te proberen, wat het loont om echt goed te investeren in gratis nieuws.

01:48:12 Sara Visser

Omdat die doelen anders verloren gaan?

01:48:15 Marijn Kramp

Ja, want wat het Leidsch Dagblad leest neemt af, schat ik in. Het Leidsch Dagblad neemt namelijk altijd af, soms wat meer soms wat minder, maar het is nooit een supergrote krant geweest. Ik geloof dat we op het hoogtepunt iets onder de 50.000 abonnees hadden. Als dat je max is, en dat was in de jaren '60 '70 van de vorige eeuw, en nu zitten ze op twintig, niet eens meer.

01:48:56 Sara Visser

Dus er moet geïnvesteerd worden?

Ja. Nou dat vergaat. Het wordt ook anders als Facebook gaat betalen, daar is ook wel sprake van als de Facebooken van de wereld de kranten gaan betalen voor hun content. Maar er moeten andere inkomstenstromen komen om kranten als het Leidsch Dagblad in leven te houden, op een journalistiek goede manier, natuurlijk kan je er steeds meer Telegraafkopij inpompen, maar daar heb je geen lokale krant voor en daar trappen lezers ook niet in. Dus het zal meer samenwerken ook, bijvoorbeeld met zo een Telegraafredactie, dat je meer algemene verhalen gaat maken, dan wat regionale cijfers overal indoet. Maar dat is geen goede regionale journalistiek, dat is te dun, daar red je het niet mee. Dus ja ik denk dat er echt andere inkomstenbronnen nodig zijn om lokale media in leven te houden. Maar ja, waarom zou je Leidsch Dagblad niet met gemeentegeld kunnen steunen. Ze zeggen dan de pers moet onafhankelijk zijn, maar ja is de NOS niet onafhankelijk dan? Ik vind de NOS wel onafhankelijk en dat is ook alleen maar staatsgeld. Kijk als je het zelf kan regelen is het goed, maar op een gegeven moment moet je wel serieus gaan kijken wanneer het moment aanbreekt dat er wel overheidssteun nodig is. En nu er rijke Belgen inzitten is dat weer een interne discussie, dat is heel jammer, want met name de lokale journalistiek is echt wel een ding. En dat verdient een andere discussie dan de landelijke journalistiek, daar hebben we nog vijf kranten. Maar binnen al die concerns gaat het alleen maar over die landelijke kranten en niet over die lokale. Dus ja ik zie daar echt wel zorgen en ik denk dat je daarom als overheid serieus moet nadenken hoe je dat in leven gaat houden. Ik zou daar dan wel pilots op los willen laten en het dan vijf jaar de tijd geven. Maar wat ik ook nog wilde zeggen, binnen de hele journalistiek zie je dat er heel erg de focus is op wat er allemaal is veranderd de afgelopen jaren en je maakt niet vaak een momentopname dat je kijkt van wat gaat er allemaal nog goed. Er is ook te veel reflectie, iedereen zegt altijd dat het zo slecht gaat met die onderzoeksjournalistiek, maar ik dacht wees blij dat je met anderhalve dag stevig googlen erachter komt hoeveel Leidse jongens er voor IS aan het vechten zijn, dat is echt winst. En dat is echt goede journalistiek. Dus we hebben wel allemaal heel erg de neiging om te kijken naar wat er verloren is gegaan en niet naar wat we hebben gekregen. Maar inderdaad, welk verdienmodel blijft er overeind voor de lokale journalistiek, dat is wel echt heel belangrijk. Kijk het mooiste zou natuurlijk zijn als het Leidsch Dagblad gewoon gratis zijn, dat is het niet maar voor de nieuwsvoorziening zou dat echt goed zijn. Dan heb je echt wel weer naast Sleutelstad een goede bron erbij, en als zij echt wat meer op professionele basis gaan. En als Chris de raad gaat doen, Chris is echt een goede raadsverslaggever, die weet alles, het is een rat eersteklas ook. Loman Leefmans van het Leidsch Dagblad een heel ander typ is dat, die is veel meer van informeren en die is niet zo kritisch en Chris die is wel vilein. Dus op die manier als je naar heel Leiden kijkt en kijkt van waar zit de kwaliteit en waar niet, dan kom je misschien wel weer op een iets positiever beeld. Maar het zijn er sowieso te weinig, vraag maar eens aan Leidsch Dagblad hoeveel fte's op één dag over de stad schrijven, soms is het er maar één, een fte per dag over die stad. En als je gaat tellen de ene doet dan justitie en die doet dat over het hele gebied, maar die werkt niet zo hard, en de ander doet dan tegenwoordig Leiden maar die zou ook Zoeterwoude moeten doen. En dan zit Zoeterwoude wel te balen hoor want die gemeenten bellen wel hè. Toen ik chef was en ik was dan in de stad en ik kwam de burgemeester tegen van Zoeterwoude ofzo, dan zei ze weleens van ja het is jammer dat er nooit meer iemand is van jullie. Iemand was dan ziek of met zwangerschapsverlof en die kon je niet vervangen en dan ga je naar de agenda kijken en dan ga je alleen maar naar de belangrijke vergaderingen en die zijn er nooit in Zoeterwoude, het is gewoon veel te klein, al het belangrijke wordt in de regio afgetikt. Maar je hoort wel dingen en je leert er mensen kennen en ook als er niets meer gebeurt in dat dorp, heb je er wel nog wat te zoeken. En daarin is Zoeterwoude want daar gebeurt gewoon niks, iedereen is daar gelukkiger dan in de rest van het gebied, ze vinden zichzelf geweldig, ze willen overal de beste zijn, heel komisch. Als verslaggever moet je echt heel creatief zijn om daar nog wat te halen, dus dan is er de neiging dat je daar niet komt. Maar, ik geloof dat 20% daar nog steeds het Leidsch Dagblad leest, in Leiden is dat maar 7 of 8. Maar

dan heb je dus een paar van die randgemeenten waar het nog 20 of 25 procent is, daar ben je echt nog de krant. En ja zij willen ook over zichzelf lezen. Dat zijn ook leuke dingen aan lokaal hoe je dat dan doet.

01:56:23 Sarawitia Franken

Nou heel erg bedankt voor al deze interessante informatie.

Interviews Leidsch Dagblad**Bijlage 9.1 – Transcript interview Coen Polack**

[20 mei 2022]

00:00:01 Coen Polack

Als het nou citaten zijn waar je niet helemaal zeker van bent, dan wil ik ze ook wel bekijken. Want je neemt ze natuurlijk op, maar ik bedoel meer qua intentie.

00:00:10 Sara Visser

Ja als we twifelen zullen we dat doen.

00:00:58 Sarawitia Franken

Eerst willen we graag een beetje achtergrondinformatie over je loopbaan. Zit je al lang in het journalistieke vak?

00:01:03 Coen Polack

Euhm even kijken 22 jaar. Ik ben hier begonnen in Leiden bij het Leidsch Dagblad 20 jaar terug als kunstredacteur. Dat heb ik twee jaar gedaan. Toen heb ik een jaartje op de regio redactie gezeten. Hier ben ik verslaggever Voorschoten en Warmond geweest, toen Warmond nog een eigen gemeente was. En daarna ben ik naar het Haarlems Dagblad gegaan. Daar heb ik ongeveer 5 jaar gewerkt. Toen heb ik een jaar of 5 op onze centrale internetredactie gewerkt. Daar heb ik video's gemaakt, ook in Leiden dus, want vanuit die internetredactie bedienen we alle titels. En ik heb gewoon andere internetprojecten. Toen ben ik naar het Noord Hollands Dagblad gegaan, daar ben ik 6 jaar redactiechef geweest van de edities Waterland en Zaanstreek. Daarna ben ik hier natuurlijk teruggekomen. Dat was in 2018 en ben ik hier redactiechef geworden.

00:02:08 Sara Visser

Allemaal lokaal dus.

00:02:10 Coen Polack

Allemaal lokaal ook allemaal in hetzelfde bedrijf.

00:02:12 Sara Visser

Nooit overwogen om landelijk te gaan?

00:02:15 Coen Polack

Wel overwogen, maar uiteindelijk vind ik het toch minder interessant. Ik heb ook wel gesolliciteerd enzo dan uiteindelijk in die procedures ontdekte ik gewoon dat ik er toch problemen mee had en dan trok ik mezelf weer terug. Ik heb het niet eens afgemaakt ook, nog los van afwijzing ofzo.

00:02:38 Sara Visser

Waar zat het hem dan in?

00:02:40 Coen Polack

Wat ik zelf merk, hier maar ook bij de andere kranten waar ik gewerkt heb, uiteindelijk de afstand die je tot de straat hebt vanuit een kantoor van een landelijke krant of een landelijk medium in Amsterdam of in Hilversum ofzo, dat dat gewoon ervoor zorgt dat de tekst gewoon niet klopt. De afstand maakt gewoon dat het allemaal wat minder betrokken is en dat je jezelf fouten kunt permitteren, weet je wel?

00:03:11 Sara Visser

De tekst klopt letterlijk niet? Of meer in overdrachtelijke zin?

00:03:14 Coen Polack

Nee het klopt letterlijk niet, er worden gewoon bochtjes afgesneden gewoon, het is gewoon minder verfijnd, minder gedetailleerd.

00:03:25 Sarawitia Franken

De korte afstand tot de mensen hier dwingt je echt om perfect te zijn in je werk?

00:03:31 Coen Polack

Ja, gewoon eerlijker, duidelijker, meer waarheidsgetrouw. Het is een lastig concept, snap ik, maar zo voelt het.

00:03:42 Sara Visser

Is dat iets wat je de landelijke journalistiek kwalijk moet nemen dan, of is dat inherent aan?

00:03:48 Coen Polack

Ik snap het ergens wel. Op het moment dat de Volkskrant iets schrijft over iets wat speelt in Voorschoten, dan is dat vaak omdat het illustratie is van een groter probleem of een onderdeel van een grotere ontwikkeling in de samenleving. Ja, en dan moet dat voorbeeld passen in het grote verhaal en op dat moment ga je dus bochtjes afsnijden. Het gebeurt nog steeds, dat je gewoon inderdaad iets leest over leiden of de omgeving hier in landelijke media dat je denkt ja het klopt wel, maar toch zit het net anders, weet je wel?

00:04:28 Sara Visser

Iets te gedraaid naar het grotere verhaal?

00:04:31 Coen Polack

Precies en ik bedoel dat is natuurlijk ook leuk, maar uiteindelijk is dat toch iets wat me uiteindelijk altijd bij die regionale media gehouden heeft, omdat ik het gewoon net interessanter vind en het is ook een heleboel werk, wat gewoon door niemand anders gedaan wordt. Het is gewoon als wij het niet doen, dan

wordt het gewoon niet gedaan. En landelijk zit je toch gewoon met honderd andere journalisten op hetzelfde verhaal. En voor mij persoonlijk, ik heb zoveel verschillende dingen gedaan, gewoon van schrijvend journalist tot filmen tot internetredactie tot leidinggeven dat het voor mij elke keer als een andere baan voelt, weet je wel. Als ik gewoon al 20 jaar zou schrijven, zou ik het misschien anders ervaren.

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:05:25 Sarawitia

Oké, interessant dus wat je net zegt is eigenlijk al een groot argument voor het bestaansrecht van de lokale journalistiek. Ja, want waar zit het hem dan in? In wat is het doel of wat zijn de doelen van de lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:05:38 Coen Polack

Wat jouw scriptie betreft, de democratie, de lokale democratie is. Dat is iets wat wij bij uitstek volgen. Mensen die hier werken, die hebben allemaal een eigen gemeenteportefeuille, we hebben hier best wel wat gemeenten te beschrijven. In het gebied zijn er 11 volgens mij op dit moment. En, daar zijn gewoon gemeenteraden bij waar ze de enige journalist zijn die er daadwerkelijk op let, hier in Leiden is het anders. In Katwijk is het anders maar ja bij Zoeterwoude zit niemand anders, bij Lisse ook niet. De kleinere dorpen daar zijn we gewoon de enige serieuze journalisten die opletten wat daar gebeurt. Dus je hebt zeg maar die klassieke waakhondfunctie, dat is één. En aan de andere kant denk ik ook dat we gewoon in bredere zin, ja elke gemeenschap heeft gewoon een serieus medium nodig dat vertelt wat er gebeurt. Niet alleen maar op democratische of politiek vlak, maar gewoon in de maatschappij in bredere zin.

00:06:46 Sara Visser

Informeren gewoon?

00:06:47 Coen Polack

Ja en duiden.

00:06:51 Sara Visser

En, waarom is dat duiden belangrijk?

00:06:54 Coen Polack

Omdat er een heleboel dingen constant veranderen. De maatschappij bedoel ik, toen ik hier 20 jaar geleden werkte, was Leiden een hele lelijke afgeragde stad. Met heel veel traditie, maar heel weinig toekomst, daarmee bedoel ik weinig nieuws, weinig nieuwe ontwikkeling. Ja, en nu is het een stad die vol zit van expats, innovatie, die gewoon echt voorloopt op de meeste andere steden in Nederland weet je wel. En die verandering die hebben wij gewoon allemaal meegemaakt. Die kan je dus wat dat betreft ook gewoon aan je lezers duiden. Al die dingen die ze daardoor zien veranderen in de stad, weet je wel. 'Waarom staan er opeens allemaal van die glimmende gebouwen?' Ja, dat heeft te maken met die enorme inkomst van Bio Science in Leiden. 'Ja, waar komen die expats allemaal vandaan?'

00:07:57 Sara Visser

Is dat dan om een vragen te beantwoorden die spelen in de gemeenschap, of is dat om begrip te creëren?

00:08:11 Coen Polack

Ja dat eerste. Het is niet onze rol om begrip te creëren. Dan moet je je ook weer afvragen, welk begrip creëer je dan en waarom? Dat is meer een beleid ding. Ik denk dat wij gewoon vragen beantwoorden die spelen.

00:08:26 Sara Visser

Zijn er verder nog andere doelen die jullie nastreven? Of is dat informeren en controleren?

00:08:36 Coen Polack

Ja en duiden.

00:08:39 Sara Visser

Dat zie je als iets los?

00:08:44 Coen Polack

Nee, maar het hoort er wel bij.

00:08:49 Sara Visser

Oké en hoe neem je die doelen mee in je journalistieke werk? Op de redactie, hoe gaat het zijn werk?

00:09:02 Coen Polack

Nou ja, we zoeken naar onderwerpen die relevant zijn voor nu. Aan de ene kant is dat heel makkelijk, omdat er nu van alles gebeurt. Maar we proberen natuurlijk ook gewoon met wat meer afstand te kijken naar hoe dingen in grotere ontwikkelingen passen. Hoe dingen zich verhouden tot landelijke of wereldwijde ontwikkelingen. De grote lijnen.

Maar ik bedoel ook andersom, als er een oorlog in Oekraïne is, dan heeft dat op de korte of lange termijn gewoon gevolgen voor het Leidse gebied. Eerst zal je een vluchtelingenstroom zien en daarna zie je een grondstoffentekort, al dat soort dingen. Die komen uiteindelijk in Leiden terecht en dan beschrijven we dat.

00:10:00 Sara Visser

Zijn die doelen denk je verandert door de tijd heen? Je werkt nu zo een 20 jaar in de lokale journalistiek.

00:10:18 Coen Polack

Nou, ik denk dat de krant die we 20 jaar geleden maakten, misschien volgzamer was als het gaat om wat overheden instellingen instituties, aan nieuws aanleverden, en hoe we daar mee omgingen. Ellenlange raadsverslagen, gewoon echt pagina's lange raadsverslagen, waarbij elke partij aan het woord komt om

te zeggen wat ze van een kwestie vinden. Dat is nu wel anders en dat is beter, want dat iemand iets doet, maakt het nog geen nieuws. En dat was het vroeger wel. Als er een raadsvergadering was, dan was het nieuws en ik krijg ook nog steeds reacties van lezers, zeker de wat oudere lezers die vinden dat we dat zouden moeten doen.

00:11:16 Sara Visser

En wat reageer je daar dan op?

00:11:19 Coen Polack

We volgen alles al die vergaderingen, die volgen we allemaal, maar de tijd dat we er ook gewoon daadwerkelijk het allemaal op schreven is gewoon voorbij. We maken gewoon een selectie. We schrijven op wat belangrijk is. En we wegen dat af tegen het totale nieuwsaanbod. En wat er ook echt veranderd is, is dat zeg maar in het begin van die 20 jaar was, het idee van wat de lezer belangrijk vindt, iets wat we baseerden op hele brede onderzoeken die zeg één keer in de 5 jaar, soms wel 10 jaar gehouden werden onder de lezersgroep. Waar je dan een steekproef neemt en hoopt dat die representatief is en dan komt er langzaam een beeld naar boven van wat de lezer wil. En dan werd er ook heel intelligent onderzocht naar wat ze zeggen dat ze willen en wat ze daadwerkelijk doen op basis van leesgedrag wat je dan weer meet op basis van hoe ze reageren op een papieren krant die ze voorgelegd wordt. Daarmee kon je dat onderbuikgevoel dan kalibreren een in de paar jaar, en dan moest je het de rest van de tijd weer gewoon doen met die inzichten zo van ze zeggen dat niet lezen over criminaliteit, maar ze doen het wel, dus we moeten veel schrijven over criminaliteit. Inmiddels hebben we realtime lezersdata van de website en heb je veel meer directe interactie daarmee. Je hebt gewoon eigenlijk tussen het moment dat de ene krant verschijnt en de volgende krant verschijnt, een constante feedback loop van alles wat je doet. Hoe gereageerd wordt, hoe het gelezen wordt, hoeveel erop geklikt wordt. Dat kan je tot inzichten brengen om nog een paar keer aan te passen of te followup'en voor de krant weer verschijnt.

00:13:13 Sara Visser

Is wat de lezers willen dan leidend voor wat jullie doen?

00:13:17 Coen Polack

Nee, want ik vind ook dat we gewoon uiteindelijk een eigen inschatting maken van wat we zouden moeten doen, maar het beïnvloedt ons wel. Weet je toen ik redactiechef in Noord-Holland was, toen hadden we dat nog niet, die realtime leesdata, en ik vond het altijd heel moeilijk om bezig te gaan met winkelnieuws, omdat het vaak heel erg richting commerciële dingen gaat, nieuwe winkels in de stad, ja als het iets bijzonders is wat we nog niet hebben, de eerste bubbeltea die is nieuw, de vijfde bubbeltea, die is gewoon, zeg maar, weer een bubbeltea. Maar door die realtime data van de website zien we dat winkelnieuws enorm goed presteert, dat vinden mensen superinteressant en dat heeft er wel toe geleid dat we echt zijn gaan nadenken van hoe kunnen we het dan goed doen. Hoe kunnen we zorgen dat we onze lezers meer winkelnieuws kunnen geven zonder dat het dus echt commercieel flauw en elke keer hetzelfde wordt. Toen zijn we eigenlijk begonnen met meer op zoek te gaan naar de mensen achter die winkels. Wie zijn dat? In de Haarlemmerstraat zitten winkels die zitten daar echt al 100 jaar. Wie zijn die mensen, waarom doen ze wat ze doen, hoe zit dat bedrijf in elkaar, hoeveelste generatie staat hier nu? En toen we meerdere van dat soort verhalen zijn gaan maken, toen kwamen we er eigenlijk op dat we vonden dat we de hele Haarlemmerstraat moesten onderzoeken. Toen hebben we dus met geld van het Leids mediafonds dat letterlijk gedaan. Gewoon elk pand hebben we onderzocht van wat er de

laatste 25 jaar gebeurd is, van wie het is, wie er in gezeten hebben, dat hebben we allemaal op een kaart geplot. Klikbaar je kan alles nu gewoon van elk pand achterhalen en dat komt gewoon echt door die lezersdata, want anders dan had ik nog steeds gedacht, winkels, ja oké.

00:15:36 Sara Visser

En om even terug te gaan naar de doelen van de Leidse journalistiek is dat dan puur om het belang van de lezers soort van te behartigen omdat zij dat leuk vinden om te lezen of zit er toch meer achter?

00:15:50 Coen Polack

De vragen van de lezers te beantwoorden. Soms zijn die vragen niet heel letterlijk geformuleerd, maar zie je dat er wel een enorme interesse is, daar willen we wel aan tegemoetkomen.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:16:07 Sara Visser

Goed, dan gaan we door naar het thema lokale democratie. Ja hoe draagt Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:16:29 Coen Polack

Nou, ik denk in eerste instantie in een enigszins controlerende zin, wij zitten bij al die vergaderingen, bij alle collegebesluiten en al die dingen daarvan beoordelen we of daar nieuws in zit of een verhaal achter zit. We hebben contacten met de stad die daarop reageert, dus ook instanties als wijkverenigingen, dat soort dingen.

00:17:08 Sara Visser

Waarom is het belangrijk dat de stad daarop reageert?

00:17:15 Coen Polack

Omdat beleid wordt gemaakt door een bestuur dat uiteindelijk één keer in de 4 jaar getrapd gekozen wordt door alle burgers die daarmee hopen het beleid in de stad te beïnvloeden. Het is goed om te zien wat daarvan komt, wat er gebeurt, wat dat voor effect heeft en wat de wil van de burger uiteindelijk in beleid vertaalt. Je hebt aan de andere kant ook gewoon de enkeling die vast komt te zitten in het beleid, dan wel doordat er allerlei dingen om zijn huis heen gebeuren, dan wel omdat hij met zijn belangen of zijn vragen klem komt te zitten in instanties op belastinggebied, toeslagen, al dat soort dingen, dat zijn gewoon plekken waar je een soort macht als de journalistiek nodig hebt om te kunnen aanwijzen dat er dingen niet in de haak zijn, of dat er dingen juist heel goed gaan uiteraard.

00:18:30 Sara Visser

Heb je dan ook een soort platform functie dat je die mensen die vast komen te zitten in het systeem op een bepaalde manier een podium biedt om die geluiden kenbaar te maken?

00:18:38 Coen Polack

Zeker, ja absoluut en soms ook gewoon daarmee verandering te bewerkstelligen. We hebben van de week een verhaal gehad over een mevrouw die in een vrouwenopvanghuis in de stad zit, omdat ze mishandeld is door haar man. Ze is vluchteling, ze heeft geen verblijfsstatus. Ze is ernstig ziek geweest, maar haar tijd in de opvang zit erop en ze heeft niemand nu om op terug te vallen. En zij heeft nog zeker een maand te gaan voordat ze aanspraak kan maken op een andere verblijfplaats en ze wordt vandaag op straat gezet door het opvanghuis. Omdat er iemand anders op die plek opgevangen moet worden. Dus we hebben dat verhaal van de week gehad. Gisteravond is er aandacht voor geweest in de gemeenteraad en vragen gesteld aan burgemeester en wethouders. En nu is er een demonstratie voor het huis op dit moment en daar zijn we ook bij omdat ze vandaag uitgezet wordt.

00:19:45 Sara Visser

Dus je draagt ook bij aan de lokale democratie door dan groepen te mobiliseren of verandering te bewerkstelligen?

00:19:53 Coen Polack

Mobiliseren doe ik niet hardop, maar de aandacht die je eraan schenkt, die zorgt er meestal voor dat groepen mensen betrokken raken bij het onderwerp. We hebben vorig jaar een verhaal gehad over de straatkrant verkoper die hier bij de Jumbo stond. Er was toen een stagiaire, die kwam ook van jullie studie. Die liep daar elke dag en zei 'Ik wil wel eens weten wat voor kerel dat is'. Nou ja, goed ga maar praten. Ze heeft zijn levensverhaal opgeschreven en toen zijn er andere studenten geweest die die man ook kende en herkende in de krant en die waren zo geraakt door het levensverhaal dat ze een go fund me of een kickstarter begonnen zijn en die hebben binnen 48 uur hebben ze, geloof ik € 8.000 voor die man opgehaald. Ja, ik zeg niet dat ze dat moeten doen, maar door zo'n verhaal te vertellen raken mensen gewoon betrokken bij zo iemand. We hadden van de week ook, van een hele andere orde, maar een soort hobby museumje met een collectie oude ambulances. En die moeten weg uit de plek waar ze zitten en die hebben geen geld er meer voor. Daar hebben we over gepubliceerd en ze staan in de rij nu. Dat is wel hoe je de stad uiteindelijk betrokken krijgt bij van alles wat er gebeurt, en soms zijn het hele serieuze of hele beleidsmatige dingen, zoals hoe hoog mogen torenflats in Leiden nou eigenlijk zijn of hoe hoe hoog zouden we willen dat ze moeten zijn? Want er zijn flink wat woningen nodig, dus als je 100 meter doet kan je flink wat kwijt. Maar dat vinden een heleboel mensen te hoog in hun buurt, dus daar is uiteindelijk een referendum over gekomen. Weet je wel dat soort dingen? Ja, daar kunnen wij wat dat betreft wel een hele belangrijke rol in spelen als het gaat om informatie en opinie en duiding.

00:21:48 Sara Visser

Opinie hoor ik ook. Hoe doen jullie dat dan?

00:21:53 Coen Polack

We staan open voor een elke mogelijke mening. Doordat mensen ons kunnen benaderen, waarna wij gewoon weer gaan afwegen of in hun tegenmening nieuws zit of niet? Maar ook als opinieplatform in de vorm van een brievenpagina, zowel landelijk als regionaal. We hebben op zaterdag altijd een brievenpagina met brieven uit de stad over onderwerpen in de stad. Nou er wordt altijd goed gebruik van gemaakt. Altijd een goeie volle mailbak en de leukste brieven die publiceren we. En dat is belangrijk, want zeker nu de afgelopen paar jaar is inspraak en participatie in Leiden echt wel een probleem, omdat de klassieke structuur van inspraak heel erg onder druk is komen staan tijdens corona. Er zijn voor een heleboel dingen altijd inspraakavonden geweest. Ik bedoel wij bouwen hier een flat en

vanavond mag je ervan zeggen wat je wil, komt iedereen naar toe, iedereen boos, spandoek, wethouder past plan aan, iedereen tevreden, of niet. Maar dat viel weg doordat je die avonden niet meer kon houden, dat werd digitaal gehouden. Uiteindelijk merkte je gewoon dat daarmee de invloed van de burger minder werd.

00:23:24 Coen Polack

Daarmee kwamen ze meer richting de krant. We hebben hier een vorig jaar een referendum gehad over het roomburgerpark of daar een extra hockeyveld in moest of niet. Nou, ik kon er elke dag wel 3 pagina's over publiceren met verhalen, maar ook met brieven en echt gewoon zo'n enorme ehh, dat kwam allemaal onze kant op. Ondanks sociale media en dat alles gewoon op internet gebeurt, hebben ze toch gewoon het idee dat als het via een medium als Leidsch Dagblad gaat, dan heeft het toch meer impact. En ik ben het daar ook wel mee eens, want dat zie ik ook wel gebeuren. Uiteindelijk wordt er toch ook gewoon in het stadhuis meer gelet op onze pagina's dan op Facebook pagina's.

00:24:14 Sara Visser

Oké ja dus eigenlijk dat betrokken maken van burgers en ze betrokken houden door ze inspraakmogelijkheden te geven dat is heel belangrijk?

00:24:25 Coen Polack

En door ze informatie te geven, hè? Als je vertelt wat er gebeurt, dan komt uiteindelijk de betrokkenheid vaak vanzelf.

00:24:34 Sara Visser

Ja dus het begint met informatie geven?

00:24:37 Coen Polack

Ik jut ze niet op ergens tegen of voor te zijn. Ik laat alleen zien wat er speelt. En ik laat ook de discussie zien door in de krant die opinies weer te geven.

00:24:55 Sara Visser

Ja dus, we hebben nu een beetje over hoe het dan gaat. Maar hoe zouden de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie? Dus hoe zou het idealiter moeten gaan? Zijn er punten waar het beter moet of? [VRAAG 3]

00:25:12 Coen Polack

Dat is voor mij lastig te zeggen Omdat ik voor wat de krant betreft er voor een deel over ga, ik vind dat we dat vrij redelijk doen. Het is alleen gewoon dat, het zou meer kunnen. Ik heb op zich best een redelijke redactie zitten qua omvang. Maar ik zou er nog wel een paar journalisten bij willen.

00:25:45 Sara Visser

En, wat zouden die dan moeten gaan doen?

00:25:48 Coen Polack

Ik zou voornamelijk meer journalisten willen die minder op de dagelijkse gang van zaken zitten en meer tijd hebben voor grotere diepgravende verhalen. Ik kan dat best doen hoor en dat dat lukt ook aardig, zeker nu ook het Leids mediafonds bijvoorbeeld de mogelijkheid geeft om onderzoeken te financieren, want dat betekent gewoon dat ik mensen uit dagelijkse productie kan halen en kan vervangen, zodat ze gewoon tijd hebben om dingen uit te zoeken. Dat is heel fijn.

00:26:25 Coen Polack

Maar ja daar zou ik niet gauw genoeg van hebben, dus daar zou ik er meer van willen, want dan kan je uiteindelijk dieper op de zaken ingaan. Kijk wij zitten hier met zijn zestien voor een heel groot gebied waar heel veel mensen wonen. Waar heel veel gemeenten en heel veel instanties en heel veel bedrijven actief zijn, die allemaal een enorm veelvoud hebben van communicatiefiguren marketingmensen die allemaal bezig zijn om hun eigen beeld van de werkelijkheid te schetsen. Ik bedoel de gemeente Leiden heeft volgens mij een communicatieapparaat wat 3 keer zo groot is als wat ik aan redactie heb.

00:27:18 Sara Visser

Dus dat is uit balans?

00:27:21 Coen Polack

Ik weet niet of daar balans in kan zijn, maar ik zie in ieder geval numeriek verschil. Ja ik denk niet dat er per se balans hoeft op te treden tussen gemeentewoordvoering en onafhankelijke journalistiek. Ik bedoel, wat is balans? Het is alleen zo dat voor alle journalistieke kracht die ik in kan zetten, zijn er in ieder geval een heleboel mensen actief die niet per se hetzelfde doel hebben. En, dat is best lastig.

00:27:56 Sarawitia Franken

Maar is dat dan de reden dat je er dan dus voor kiest om minder mensen op onderzoeksjournalistiek te zetten hier binnen de redactie? Want je zegt dat je dat wel zou willen als je meer mensen had. Want je zou ook kunnen zeggen, ik maak de krant 5 pagina's dunner en dan ga ik meer op dat onderzoeksjournalistieke zitten.

00:28:20 Coen Polack

Je moet er een soort categorieën in aanbrengen, je hebt aan de ene kant het nieuws dat je niet mag missen, als het stadhuis ontploft dan mogen we dat niet missen. Daar kan je over discussiëren, maar laten we het simpel houden. Dan is er een nieuws wat je wel zou kunnen missen, maar wat wel echt van belang is. Omdat we 11 gemeenten beschrijven, vind ik dat ik in ieder geval een verslaggever per gemeente moet hebben en voor sommigen ook twee of drie.

00:28:57 Sara Visser

Waarom moet dat? Omdat je toch het gevoel hebt dat je die gemeentes allemaal moet vertegenwoordigen?

00:29:02 Coen Polack

Ik heb sowieso overal lezers zitten en als ik een hele gemeente niet beschrijf, dan gaan die lezers die krant ook niet kopen. Dat is gewoon een soort van traditioneel gebied van het Leidsch Dagblad. Er zitten

lezers in Zoeterwoude er zitten lezers in Lisse en die willen uiteindelijk ook gewoon iets over hun omgeving lezen. En overal zit een gemeentelijk apparaat met een bestuur waar we inderdaad als het om die waakhondfunctie gaat, ook gewoon even moeten kijken wat er gebeurt.

00:29:30 Coen Polack

Nou en daarmee heb je eigenlijk al gewoon een redelijke claim op je redactie. Nou, dan zijn er nog wat inhoudelijke portefeuilles is die ik niet wil verwaarlozen, zoals zorg, onderwijs, kunst en cultuur, woningbouw. Dat overstijgt, zeg maar gewoon pure gemeenteportefeuilles, dus daar heb ik ook mensen opzitten, wetenschap, universiteit, dat soort dingen. Nou al die dingen, dan heb je zeg maar een beetje het belangrijkste gedeelte gecoverd.

00:30:03 Coen Polack

En dan komt er nog een deel bovenop waarvan het lekker is als we het zouden kunnen doen. Daar zit het onderzoek of nouja niet per se het onderzoek, want je kan ook best wel onderzoek in een paar dagen dat kan er allemaal gewoon bij. Maar gewoon de echte wat grotere uitzoekklussen. Daar probeer ik er per jaar gewoon een paar goede van te doen. Maar geef me wat meer mensen en ik doe er meer. En ik ga die mensen niet uit het gedeelte halen waar wij ons bestaansrecht aan te danken hebben.

00:30:43 Sara Visser

Ja ik hoorde net al die communicatieprofessionals zitten dan ook een beetje in de weg bij dat bij dat onderzoek doen?

00:30:51 Coen Polack

In de weg is veel, maar er is een bepaalde tegenkracht. Wij willen allerlei dingen weten en dan zijn er mensen die willen dat wij bepaalde dingen schrijven of die geven een draai aan de antwoorden die ze ons geven.

00:31:10 Sarawitia Franken

Ja, dus het helpt niet mee?

00:31:11 Coen Polack

Nou ja, weet ik ook niet. Het punt is gewoon dat ze niet hetzelfde belang dienen. Wij hebben een ander belang dan de mensen aan wie we de vraag stellen en naarmate die groep mensen groter en massiever wordt, wordt het lastiger om er doorheen te breken.

00:31:30 Sara Visser

Ze dienen niet hetzelfde belang, is dat dan niet in het belang van de lokale democratie? Wat de communicatieprofessionals doen?

00:31:43 Coen Polack

Ja, ik denk het wel, het is alleen niet het belang van de vrije journalistiek. Het is ook niet per se in het belang van de openheid.

00:31:55 Sara Visser

Maar die openheid is wel belangrijk voor de lokale democratie, lijkt mij.

00:31:59 Coen Polack

Jawel ja hoor, maar ik denk dat zeker als je vanuit politiek bekijkt dat er ook een heel sterk belang is om bepaalde dingen niet open te hebben. En daar is de democratie ook heus wel bij gediend. Omdat rust in de tent ook belangrijk is.

00:32:24 Coen Polack

Ik kan niet zeggen dat ze de boel misleiden, meestal niet en ik vind ook eerlijk gezegd in het hele grote spel dat de politiek of het bestuur ook het recht heeft de zaken mooier voor te doen dan dat ze zijn. Als het gaat om de communicatie van het draagvlak creëren bijvoorbeeld, ja dat doe je niet met pure openheid, dat doe je met een verhaal. Dat doe je met een draai aan de werkelijkheid en dat recht hebben ze. Maar wij hebben een ander recht en een ander doel. Ja, en dat spanningsveld dat is heel gezond, denk ik.

00:33:16 Coen Polack

Nou, heel simpel voorbeeld. Een kleine gemeente heeft een klein ambtelijk apparaat en daar is vaak één iemand parttime belast met communicatie. Als die er niet is, dan bellen we de wethouder gewoon direct of de burgemeester en die neemt op en die geeft gewoon antwoord op de vraag. Als je dat hier in Leiden doet, dan moet je door 20 man heen of 30 of 40 en dan is er altijd wel eentje dan is er altijd iemand die dat bestuur bij je weghoudt om antwoorden te geven zoals zij die hygiënisch gezien het liefst in de krant willen. Ja, dat zorgt er gewoon voor dat we meer moeite moeten doen en andere bronnen moeten gaan raadplegen om uiteindelijk het beste en helderste beeld te krijgen wat we kunnen neerzetten.

00:34:06 Sara Visser

Als we bijvoorbeeld kijken naar een democratische uitdaging, dan kwam heel goed tot beeld omhoog van de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen. In Leiden was hij nog bovengemiddeld volgens mij, maar dat was net boven de 50%. Is daar ook een rol voor de journalistiek weggelegd?

00:34:29 Coen Polack

Om mensen te doen stemmen?

00:34:31 Sara Visser

Nou ja, blijkbaar voelen burgers zich niet meer betrokken bij de lokale politiek, de democratie.

00:34:42 Coen Polack

Zo, ja, ik denk ik deel dat wel hoor. Ik denk wel dat je gelijk hebt. Maar ik denk dat er gewoon een groot deel van de stad gewoon niet geïnteresseerd is en daar kan ik niet zo gek veel aan doen, vrees ik. Ja, ik bedoel, wij hebben toch over het algemeen te maken met de mensen die wel geïnteresseerd zijn. Ja en ik ben er niet om ze op te voeden per se.

00:35:16 Sara Visser

Nee, maar dan heb ik het niet specifiek over het Leidsch Dagblad, maar meer in algemene zin ligt daar een rol voor de lokale journalistiek?

00:35:23 Coen Polack

De journalistiek is er uiteindelijk toch om verslag te doen, te duiden of opinies te delen over wat er gebeurt in de omgeving. Maar er is gewoon een groot deel van de samenleving dat niet geïnteresseerd is. Dat gewoon uiteindelijk ook geen idee heeft hoe het werkt, dat ook niet weet dat stemmen daadwerkelijk zin heeft. En het enige wat we kunnen doen is gewoon consequent blijven beschrijven wat er gebeurt en ook dat democratische proces beschrijven. Maar ja, ik ben geen campagne.

00:37:29 Sara Visser

Maar hebben jullie dan niet ook van oh we moeten proberen om meer mensen dit tot zich te laten nemen of ze meer bij te betrekken?

00:37:37 Coen Polack

Bij verkopen kranten, dat moeten we zoveel mogelijk doen en wij proberen gewoon uiteindelijk zoveel mogelijk klanten te verkopen. Ik ben er niet voor om mensen naar de stembus te jagen. Door het feit dat wat we schrijven er vaak wel gewoon beweging komt, hebben we er daadwerkelijk invloed op. Maar ja, mensen moeten verder zelf weten wat ze daarmee doen en niet stemmen is een volkomen democratisch recht, maar dat snappen ze over het algemeen ook niet.

00:38:04 Sara Visser

Ik kan me voorstellen dat jullie lezerspubliek, misschien het grootste deel daarvan wel naar de stembus gaat. Maar dat het vooral zit in het deel wat jullie niet leest. Proberen jullie daar iets mee te doen?

00:38:23 Coen Polack

We proberen zoveel mogelijk gelezen te worden ja. Maar dat is gewoon bedrijfsmatige noodzaak.

00:38:30 Sara Visser

Ja, dat is niet per se omdat jullie het gevoel hebben dat jullie meer in alle delen van de gemeenschap...

00:38:37 Coen Polack

Nee, wij proberen gewoon zoveel mogelijk kranten te verkopen of abonnementen op welk van onze media dan ook.

00:38:45 Sara Visser

Oké, ja de volgende vraag, in hoeverre voel je een democratisch plichtsbesef als journalist of op de redactie? In hoeverre leeft dat? [VRAAG 4]

00:38:59 Coen Polack

Dat leeft enorm, ik bedoel sowieso de klassieke waakhondfunctie is er gewoon eentje die je na mijn ervaring er heel slecht uit. Ik bedoel het idee, er gebeurt iets, we moeten schrijven. Ja zo leven wij

allemaal, denk ik. Ik heb het zelf ook vrij sterk, maar breder dan democratisch. Ik leef niet per se voor de politiek of het stadsbestuur, maar meer gewoon voor de maatschappij breder gezien. Dat vind ik interessanter, vind ik belangrijker. . Ik wil gewoon laten zien wat er gebeurt. En, dat is niet per se alleen een democratisch proces, maar ik heb een hoop collega's die die waakhondfunctie, dat politieke, dat democratische, heel sterk hebben, absoluut.

00:40:01 Sara Visser

Oké en in hoeverre zou dit moeten leven? Is er nog een ideaal waar je naartoe zou willen werken?

00:40:17 Coen Polack

Die hele die focus op de politiek en de democratie zorgt ervoor dat een heleboel van mijn verslaggevers al die vergaderingen volgen en bij sommige gemeentes dat echt heel veel. Ik bedoel bij Leiden heb je echt een behoorlijke vergaderagenda en raadscommissies, gemeenteraadsvergaderingen en nog allerlei aanverwante avonden, inspraakdingen en zo je kan er echt je hele week op stuk slaan. Je komt nergens anders meer en dat is best een belasting, gewoon persoonlijk gezien ook gewoon op de redactie of de organisatie, er is echt een hoop te volgen.

00:40:57 Coen Polack

En wat ik net ook al zei, dat er een vergadering is, is niet per se interessant. Er zijn ook echt vergaderagenda's waarvan ik denk die kunnen we gemakkelijk overslaan. Dat is een discussie die we hier gewoon echt een paar keer per week stevig voeren. Verdoe je tijd niet aan deze vergaderingen. Maar dan hoor je 'ja ik denk toch dat er gewoon nog wel wat inzit, of dan volg ik het en dan weet ik de volgende keer weer meer'.

00:41:29 Coen Polack

Het ideaal is dat we gewoon schrijven op het moment dat er iets gebeurt. Maar het is lastig en dat zien we ook bij mensen die hier nieuw beginnen, ook bijvoorbeeld bij stagiaires. Het heeft een enorme leercurve omdat lokale politiek echt een heel vak apart is. En dan ook nog eens een keer dossierkennis die je ervoor nodig hebt om het goed te kunnen beschrijven. Dat zorgt ervoor dat het heel lastig is om weg te kijken.

00:42:04 Coen Polack

Ik vind het uiteindelijk belangrijker dat we de impact van al dat vergaderen op straat beschrijven. Een heleboel dingen. Hebben jullie wel eens een gemeenteraadsvergadering gevolgd? Wat stel je daarvan voor?

00:42:23 Sara Visser

Ja heel veel geouwehoer waarschijnlijk.

00:42:30 Coen Polack

Die dingen die duren hè? In Noordwijk, Noordwijk is het ergste hier vind ik. Noordwijk is echt ongezond, die beginnen gewoon aan het begin van de avond en die gaan gewoon wekelijks door tot 3 uur s'nachts. Soms is dat omdat er gewoon daadwerkelijk belangrijke dingen besproken worden, die

gewoon tot hele uitvoerige discussies leiden. Maar soms is het ook gewoon omdat er wettelijk gezien over vergaderd moet worden. Gemeenteraadsvergaderingen hebben soms gewoon 23 punten, waarvan dan zeg maar twee of drie daadwerkelijk inhoudelijke discussies zijn en de overige 19, gaan over gemeenschappelijke instellingen als de vuilophaaldienst waar vijf of zes andere gemeenten met elkaar samenwerken en waar elke gemeenteraad de jaarrekening van moet goedkeuren.

00:43:29 Coen Polack

Nou is die jaarrekening van een vuilophaalbedrijf echt wel interessant, maar die hebben we allang gelezen en dan gaan ze er daar nog een keer over praten. Weet je wel op het moment dat wij in zo een jaarrekening grote problemen ontdekken, gaan we echt niet wachten totdat ze erover gaan praten, dan gaan we die gemeenten gewoon bellen of die gemeenteraden, die politiek gaan we gewoon afbellen. 'Jongens, er is een tekort van 15 miljoen om het vuil op te halen. Wat gaan we daaraan doen? Wat vinden jullie daarvan?' En dan hebben we dat stuk al lang geschreven, maar dan gaan ze nog een keer over vergaderen. Ja, je bent uiteindelijk als verslaggever toch altijd bang dat je iets mist, dat je ze allemaal gesproken hebt over dat verhaal en dat er dan in zo een vergadering nog iets gebeurt. Dus ja, dan ga je toch erbij zitten of je gaat het op zijn minst terugkijken de volgende dag.

00:44:16 Sara Visser

Dat is eigenlijk het lastige aan juist dat als je echt dat plichtsbesef voelt, dat je dan misschien op de verkeerde dingen je tijd zet?

00:44:24 Coen Polack

Het is nooit verkeerd, het is gewoon tijd. Het is heel veel tijd, Leiden, Noordwijk, Alphen, Oestgeest, monsterlijke vergaderingen en heel veel.

00:44:37 Sara Visser

Ja, dus jij zegt liever de impact daarvan op de straat?

00:44:40 Coen Polack

Uiteindelijk zijn er een heleboel onderwerpen die gewoon de straat nooit halen, of althans die de straat pas halen als het misgaat natuurlijk. Maar er zijn een heleboel onderwerpen die uiteindelijk gewoon heel weinig impact hebben op straat. Maar er zijn ook onderwerpen die enorme impact hebben en dat zijn de onderwerpen waarvan ik denk dat we in de ideale wereld het meest zouden moeten doen. Maar ja, je weet het gewoon niet je moet dingen gewoon volgen om uiteindelijk te zien of er iets in zit. Voor heel weinig nieuws.

00:45:22 Sara Visser

Goed, oké, ik denk dat we wel klaar zijn met dit thema. Dan gaan we door naar het volgende thema.

00:45:26 Coen Polack

Maar misschien voordat je verder gaat, misschien is het voor dit thema wel goed als je het gewoon een keer doet, gemeenteraad kijken gewoon een keer, gewoon een keer gaan zitten, gewoon een avond, want het geeft namelijk wel denk ik een wat beter gevoel van waar we mee te maken hebben. Wat het nou

precies is, waar we al die tijd aan stukslaan. Ik zou het gewoon doen, je kan gewoon binnenlopen. Het is allemaal openbaar, je kan gewoon gaan zitten. Ja, als je een avond niks hebt.

00:45:59 Sara Visser

Oké, dat is een goede tip.

00:46:01 Coen Polack

Ja, als je dat nou doet en de dag daarna de krant erbij pakt. Of de dagen erna de krant erbij pakt, want soms zit er zoveel dat we het in een krant ook niet weg rijgen of hou de site van de krant in de gaten. Dan heb ook een beetje die afweging van dichtbij en als je dan nog vragen hebt, kan je bellen waarom we daar niet over hebben geschreven bijvoorbeeld.

00:46:26 Sarawitia Franken

Maar je zit er eigenlijk altijd van begin tot einde bij, bij zo 'n vergadering?

00:46:33 Coen Polack

Ik vind van niet, maar ja, zo gaat het vaak wel. Je hebt geluk als de onbelangrijke dingen aan de eind van de agenda staan, dan kan je eerder weg. Maar je hebt pech als het belangrijkste nummer 24 is en daarvoor dus inderdaad gewoon allemaal overlegd moet worden over verlenging van het contract van de huisaccountant en dat soort dingen, weet je wel, ja gebeurt echt.

00:47:01 Sarawitia Franken

Ja dus als we daarheen gaan, hebben wel de kans om één van de journalisten hier te spotten?

00:47:05 Coen Polack

Ja zeker of ze volgen vanuit huis, maar zeker de laatste tijd. Ja kijk, er wordt veel digitaal gedaan en zeker in de grotere gemeenten wordt het ook gewoon opgenomen, kan je het gewoon terugkijken. Maar Leiden vergadert inmiddels gewoon fysiek, kan je gewoon bij zitten, doen wij ook. Het is altijd makkelijker omdat je buiten de vergaderingen om mensen nog even kan spreken over andere dingen, dat is in coronatijd wel lastiger geweest, ja.

00:47:34 Sarawitia Franken

Oké, leuk scriptieuitstapje.

00:47:37 Coen Polack

Ik zou het echt doen. Ik denk echt dat het je gevoel van de materie alleen maar kan verrijken.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:47:45 Sarawitia Franken

Nou we gaan we door naar het thema eigenschappen van de lokale journalist. Ja, wat zijn volgens jou de eigenschappen waarover een lokale journalist moet beschikken? [VRAAG 5]

00:48:00 Coen Polack

Nou een eigen nieuwsradar. En dat is nou ook bijvoorbeeld wat ik zeg maar zelf zo lastig vind bij landelijke media, hè? Of zelfs bij provinciale media, zoals Omroep West of hoe heet het NH Nieuws wat dan in Noord-Holland zit. Een groot deel van het nieuws wat we in de krant hebben, daar lopen we zelf tegenaan en dat moet je herkennen, weet je wel? Je moet de verhalen gewoon zelf kunnen spotten. Want voordat zeg maar Omroep West erover schrijft, is het meestal door iemand van ons of van een lokale omroep, is het gespot. Omdat die zeg maar gewoon heel dicht met hun neus op de straat zitten, of op de politiek, of in ieder geval gewoon op de gebieden waar ze over schrijven. En landelijk al helemaal weet je wel, tegen die tijd dat zij het oppikken, dan hebben wij er waarschijnlijk een pagina's over volgeschreven, maar voor ons is er niemand die dat doet. Dus dat vind ik het belangrijkste, weet je wel. Toen ik zelf ook schreef, de verhalen waar je ook de meeste bevrediging uithaalt, zijn de dingen die je gewoon zelf spot. Gewoon, je loopt over straat en je ziet iets en je vraagt je af: waarom? En daar begint het verhaal, weet je wel en dan, dat zijn eigenlijk – je moet iemand hebben die zich de hele dag van alles over van alles afvraagt.

00:49:23 Sarawitia Franken

Oké dus echt inderdaad als lokale journalist die antennes hebben, als je over straat loopt, die altijd uitstaan.

00:49:25 Coen Polack

Absoluut.

00:49:31 Sarawitia Franken

Oké nog andere dingen?

00:49:42 Coen Polack

Kijk, eigenlijk kan je er van alles nog aan hangen. Maar ik vind dat echt wel de essentie. Ik heb het liefst iemand die bereid is om zich echt diep in zo'n samenleving te verdiepen, in te graven. En die ook snapt hoe het is om daar onafhankelijk van te blijven. Ik heb ook gewoon te maken gehad met verslaggevers die behalve dat ze voor de krant schreven, ze ook nog allerlei verenigingswerk deden. Ik merk het met stagiaires die zeg maar zich committeren aan een studentenvereniging. Dat levert gewoon binnen de kortste tijd gewoon belangenconflicten op. Weet je wel. Die onafhankelijkheid. Ik vind het ook voor mezelf ook heel prettig dat ik niet in Leiden woon. Omdat ik dus niet hoeft te schrijven over de stad waar ik zelf woon. Dat is echt gewoon, of, ik schrijf helemaal niks. Ik hoop dat ik niet hoeft te publiceren over daar waar ik zelf woon, omdat ik daardoor gewoon zeg maar een soort onafhankelijkheid ten opzichte van de stad heb. Ja, denk ik voor dit werk dat het makkelijker maakt. Ik denk dat het goed is dat de meeste anderen wel in Leiden wonen. Want daarmee hebben ze betere netwerken en zo. Maar ik denk dat het zeg maar, als ik daar dan boven sta, dat het goed is dat er...

00:51:04 Sara Visser

Je moet een beetje uitgebalanceerd zijn.

00:51:06 Coen Polack

Ja precies. Maar voorbeelden. Ik heb een stagiair gehad die zat bij één van die roeiverenigingen hier, van die studenten Asopos of Njord of zoiets. En daar was tijdens zijn stage iets aan de hand. Gewoon een of ander incident. En, hij wist alles. Maar het lukt hem gewoon niet om het ons te vertellen. Omdat hij zich loyaal moest blijven opstellen ten opzichte van de studentenvereniging. En dat is echt gewoon precies in een notendop het conflict waar je voor komt te staan.

00:51:45 Sarawitia Franken

Maar dan dus als lokale journalist heb je ook, moet je goed dus die balans kunnen bewaren tussen dat netwerk hebben, maar tegelijkertijd onafhankelijk zijn. Eigenlijk hoor je natuurlijk ook veel dingen als je in die verenigingen zit.

00:51:56 Coen Polack

Ja precies en dat is ook heel lastig. Maar het is aan de andere kant ook niet heel onoverzichtelijk, want je moet gewoon geen verplichtingen aangaan weet je wel. Ik ga niet in de medezeggenschapsraad van de school van mijn kinderen. Omdat, als er over die school, als daar iets misgaat, dan gaan we daar gewoon over schrijven. Weet je wel? Je gaat niet, je wordt geen bestuurder van een sportvereniging. Want als daar een voetballer wordt doodgeschot, dan gaan we daar gewoon over schrijven. En, daar zit jij dan gewoon uiteindelijk tussenin en dat wordt gewoon een belangenconflict.

00:52:30 Sara Visser

Ja, maar zou je niet dan kunnen zeggen, oké, nou de persoon die erin zit, die schrijft er niet over, maar dan doet iemand anders dat. Kan je dat niet op zo'n manier oplossen?

00:52:34 Coen Polack

Ja, maar als ik weet dat er iemand op mijn redactie loopt die er alles van weet, maar niet tegen mij zegt, dan heb ik gewoon een. Dat is zo ongemakkelijk, weet je wel? En, dat maakt ook gewoon zeg maar de verhouding op de redactie niet goed. Wij zijn uiteindelijk overal bij. Maar we doen nergens aan mee. Dat is zeg maar één essentie, het is een grijs gebied hoor. Er is echt wel wat mogelijk. Maar in ideale vorm zijn we overal bij, maar doen we nergens aan mee.

00:53:08 Sara Visser

Maar dan zou je eigenlijk al geen parttimers in dienst kunnen hebben die ook nog ergens anders een baan hebben.

00:53:15 Coen Polack

Jawel, jawel.

00:53:19 Sara Visser

Maar wat nou als er dan bij dat bedrijf iets speelt?

00:53:22 Coen Polack

Part timers zijn mensen die betaald voor losse klussen. Of althans freelancers. Parttimers die ergens anders bijklussen vind ik lastig. Want dat is dus inderdaad gewoon. Als je twee banen hebt, dus gewoon

daadwerkelijk twee werkgevers, dan wordt dat bij ons door de hoofdredactie altijd beoordeeld als het gaat om belangrijke conflicten. Dus voor parttimers is dat absoluut zo. Overigens is mijn ervaring ook, ik heb geen, ik heb een iemand die werkt een dag minder en die doet wat dingen voor voetbalclub in een heel ander gebied, gewoon in Friesland. Dat is prima, weet je wel, daar zit geen direct belangenconflict en dat is volgens mij ook, die krijg er niet eens geld voor. Maar mijn ervaring is ook dat als mensen bij ons parttime werken, dan is het meestal een dag of twee dagen niet. En dan is dat meestal omdat ze de rest van de week al druk genoeg vinden. Of gewoon thuis dingen te doen hebben. Freelancers, die zijn natuurlijk gewoon, die betaal ik gewoon op basis van de dingen die ze leveren. En die zou ik dus inderdaad ook nooit vragen om die loyaliteit die ik van de vaste redactie wel vraag. Weet je wel. Ja, als die ergens bij clubs zitten, ja, dan kan ik ze niet kwalijk nemen, maar die gaan dat verhaal dus niet maken.

00:54:47 Sarawitia Franken

Oké, dus je zegt als eigenschap van de lokale journalist dus? Nou ja, die nieuwsradar, die antennes uit staan, dingen afvragen als je op straat loopt, maar tegelijkertijd ook wel onafhankelijk kunnen blijven van waar je over schrijft?

00:54:59 Coen Polack

Gewoon de enorme betrokkenheid én onafhankelijkheid. Die twee dingen in balans.

00:55:04 Sarawitia Franken

En dat in balans kunnen houden, oké?

00:55:06 Coen Polack

Dat is een ethische. Ja, dat is gewoon, zeg maar dat ethische gevoel moet goed ontwikkeld zijn. Ja.

00:55:13 Sarawitia Franken

Oké dus ook een goed ethisch gevoel.

00:55:15 Coen Polack

Ja vind ik wel.

00:55:17 Sarawitia Franken

Zijn er nog andere dingen?

00:55:21 Coen Polack

Dat is de essentie, denk ik. Ja, ik bedoel, los van alles wat er in de vacature advertentie staat, weet je wel. Kunnen schrijven, een beetje intelligent, ik bedoel, dat soort dingen. Dat is allemaal handig, Maar dat ja, weet je. Gewoon de essentie die je geschikt maakt voor dit werk. Nou, dat is dat, denk ik.

00:55:43 Sarawitia Franken

En vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:55:47 Coen Polack

Betekenisvol. Ja, absoluut.

00:55:47 Sarawitia Franken

En waarom?

00:55:53 Coen Polack

Heel simpel. Wat ik het leuke altijd gevonden heb, is dat ik gewoon zeg maar min of meer blanco naar mijn werk ga en min of meer blanco terugkom, en in de tussentijd iets gemaakt hebben. Dat is heel betekenisvol. Elke dag komt er gewoon een product uit.

00:56:09 Sarawitia Franken

Hoe bedoel je dat? Hoe is het betekenisvol dat je dat je blanco in gaat en de blanco uitgaat?

00:56:15 Coen Polack

Nou dat niet zozeer, maar meer gewoon dat je in de tijd dat je werkt gewoon iets maakt? Ik begin in precies je creëert gewoon letterlijk een krant of een site vol nieuws. Ik ga 's ochtends met niets de dag in en ik als ik thuiskom dan is er ook allemaal weer uit. En dat heeft gewoon een vorm [klopt op krant].

00:56:22 Sarawitia Franken

Je creëert iets, ja, oké.

00:56:38 Coen Polack

Weet je wel dat maakt, zeg maar, dat maakt het werk daarmee inherent betekenisvol. Omdat je gewoon. Je hebt direct resultaat van wat je doet. Je voegt iets toe.

00:56:49 Sara Visser

En als de krant niet meer gelezen zou worden, zou het dan nog steeds betekenisvol zijn?

00:56:57 Coen Polack

Wat bedoel je precies? Als er geen lezers meer zijn voor het nieuws wat wij publiceren? Ja dan heeft dat geen betekenis meer, denk.

00:57:09 Sara Visser

Ik, dus dan zit het wel in, meer dan alleen het product wat je maakt?

00:57:11 Coen Polack

Jawel, natuurlijk, nee, maar ik was begonnen. Ik vind het heel lekker dat ik gewoon zeg maar iets maak elke dag. Ik, kijk, nou ja je zal projectmedewerker bij de provincie zijn en een deadline over 9 maanden hebben. Ik zou werkelijk niet weten hoe ik 's ochtends mijn bed uitkom. Echt niet. Maar dat komt

misschien ook omdat ik verworden ben tot wat ik nu ben. Met elke dag gewoon iets kunnen maken, weet je wel. Daarbij vind ik het betekenisvol dat wij gewoon uiteindelijk zeg, maar een daadwerkelijke kracht in de stad kunnen zijn om het verschil te maken. Om de maatschappij zoals die er is te kunnen beschrijven, maar ook te kunnen beïnvloeden en te vormen. Dat is betekenisvol denk ik. En dat gedeelte. Ja, ik bedoel, als niemand het meer zou lezen, zou dat niet meer werken. Ja, weet je wel. Dat zou meteen verloren gaan. Ik kan tot het einde der tijden verder gewoon kranten maken natuurlijk, maar als niemand ze lezen, dan gaat die kant van het werk verloren. En dan nog zou ik het best lekker vinden om de krant te maken.

00:58:30 Sarawitia Franken

Dus je komt je bed uit met de reden: ik ga vandaag iets maken en, dat gaat mensen informeren, en het kan daarbij iets in de maatschappij eventueel veranderen. Maar dat is als effect. Dat is niet je doel?

00:58:49 Coen Polack

Jawel, nou ja, tuurlijk, nee, maar kijk, dat zijn gewoon langere termijn doelen. Lege pagina's zijn gewoon een directe drijfveer. Het is wel, er moet gewoon, wat er nú speelt. Zoals die demonstratie is een hele lekkere weet je wel. Want dat is gewoon namelijk nu. En ik wist dat hij zou komen, weet je wel. Want tuurlijk, daar was ik echt vanuit gegaan. Ja, als wij dit verhaal opschrijven. Dan zijn er mensen die zich voor die mevrouw gaan inzetten. Dan weet ik gewoon 100% zeker. Het zou me echt, het zou me echt hooglijk verbazen als niet zo zou zijn.

00:59:29 Sara Visser

Als het niet zou gebeuren, zou u misschien ook een verhaal over maken, waarom gebeurt het niet, of?

00:59:36 Coen Polack

Dat zou het wel waard zijn. Ja.

00:59:38 Sarawitia Franken

Maar heb je dat in je hoofd dan als je het opschrijft, het verhaal? Ze gaan zo meteen protesteren door dit verhaal? Geeft dat je extra motivatie?

00:59:50 Coen Polack

Nou alles overziend vind ik dat deze mevrouw geholpen moet worden. En, ja, ik kan verder niks voor haar doen, behalve aandacht geven aan het probleem in de hoop dat dat iets verandert. En als dat lukt, vind ik dat wel fijn. Ja, ik bedoel omdat ik zeg maar in mijn afweging of in onze afweging – ik doe het niet alleen natuurlijk, het is niet dat als ik dingen vind dat er gebeuren, dat is gewoon altijd een bron van een hele hoop discussie. Maar uiteindelijk komen wij als redactie tot de conclusie dat er iets niet klopt. En de impact die we kunnen maken op het uiteindelijke resultaat. Ja, daar zijn we trots op, absoluut.

01:00:41 Sarawitia Franken

En dat voelt betekenisvol.

01:00:45 Coen Polack

Ja.

01:00:44 Sara Visser

Dat is best een activistisch doel eigenlijk dan.

01:00:47 Coen Polack

Ja, maar activistisch vind ik zeg maar. Ik vind activistisch niet het juiste woord, want ik sta niet zeg, Maar ik sta niet voor een ding op de barricades, weet je wel. Ik vind gewoon in bredere zin dat we misstanden, onrecht, dat soort dingen zouden moeten proberen te beïnvloeden of te voorkomen en dat kan heel breed zijn. Weet je wel? Ik heb geen, er is geen agenda. Dat is ook, hè? Landelijke kranten kunnen zeg maar een politieke kleur hebben of zich permitteren, of je nou zeg maar rechts conservatief als Telegraaf bent of zeg maar links progressief als de Volkskrant. Dat kan je doen omdat er zeg maar pluriformiteit of in ieder geval een soort brede keuzemogelijkheid is voor een breed publiek. De reden waarom mensen ónze krant lezen is omdat we de krant zijn die hier over de omgeving schrijft. En daarmee denk ik dat we gewoon een afgewogen mate van neutraliteit zouden moet benaderen. Altijd lastig, maar ik weet in ieder geval dat ik gewoon een redactie heb die heel divers van kleur is. Politiek gezien, ik bedoel, van rechts conservatief tot links progressief en alles daartussenin. Dus op die manier kan je het wel bewaken. Als ik hier alleen maar rechts conservatieve journalisten zou hebben, gaat dat heel lastig worden om zeg maar een diversiteit aan toon of meningen of invalshoeken te bewaren.

01:02:26 Sarawitia Franken

Daar let je wel op als je mensen aanneemt?

01:02:30 Coen Polack

Ja, absoluut. Maar ik bedoel. Het is niet zo van, jij bent te links, ik neem je niet aan. Maar als ik zeg maar 3 kandidaten heb en dan zit een kleur bij die ik nog niet heb, in de discussie, dan vind ik dat wel interessant. Dat hebben we vorig jaar nog wel gedaan. Hebben we gewoon iemand, zeg maar die die kwam uit zo'n uitgesproken politieke hoek. Ik dacht van ja, daar ben ik wel eens benieuwd naar wat er gebeurt, weet je wel?

01:02:56 Sara Visser

Ja en dat heeft dan als doel ja om dus de diversiteit aan invalshoeken ook te bewaken dat je wel de hele stad in de breedte ook kan beschrijven?

01:03:07 Coen Polack

Ja, ja. Ja. En de discussie op de redactie te beïnvloeden daarover. Kijk, als we met zijn allen eens zijn, dan is er geen discussie en dan weet je gewoon precies welke kant we altijd op zullen gaan. Maar ja, sommige dingen die zijn gewoon niet zo zwart wit. Die moet je gewoon even goed uit discussiëren. En iemand die gewoon vanuit een hele andere kant kijkt, brengt gewoon een andere invalshoek in die discussie mee. Ik vind dat heel gezond, zeg maar.

01:03:34 Sarawitia Franken

Maar is het ook zo dat meerdere lezers zich dan in de krant kunnen herkennen?

01:03:38 Coen Polack

Ja, ja. En dat je gewoon uiteindelijk ook niet blind bent voor andere geluiden uit de samenleving weet je wel. Als wij allemaal zeg maar heilig zouden geloven in alles wat met volledig vrije markt denken, weet je wel gewoon de pure liberale kapitalistische invalshoek zouden aanhangen en wij zitten hier allemaal voor het grote geld – weet niet waarom je dan de journalistiek in zou gaan, maar goed – weet je als dat zeg maar onze levensfilosofie is, dan zijn er een heleboel vragen die je niet stelt over wat erbuiten gebeurt. Andersom net zo, hè? Als wij vinden dat uiteindelijk Nederland een mislukte communistische staat is, die toch echt gewoon weer in handen zou moeten komen van de arbeiders, ja, dan krijg je ook gewoon bepaalde onderwerpen niet goed op papier, weet je wel?

01:04:32 Sarawitia Franken

Ja, dus je wilt ook de hele samenleving kunnen vertegenwoordigen?

01:04:36 Coen Polack

Ja, maar ik denk hè, want helemaal in het begin zei ik, ik wil gewoon, zeg maar zo dicht mogelijk op de werkelijkheid zitten. Los van het concept van werkelijkheid is. Maar gewoon, ik wil het liefst zo fijnmazig mogelijk kunnen schrijven wat er buiten echt aan de hand is. Dan heb je gewoon zoveel mogelijk ogen uit zoveel mogelijk verschillende richtingen nodig omdat...

01:05:01 Sara Visser

Je kan je geen blinde vlekken permitteren?

01:05:03 Coen Polack

Nee precies, nee.

01:05:06 Sarawitia Franken

En is het ook een van je doelen om mensen te verbinden, de gemeenschap, met de krant? [VRAAG 7]

01:05:16 Coen Polack

Vind ik lastig. Weet ik niet? Niet direct met de krant of met de gemeenschap in zichzelf.

01:05:28 Sarawitia Franken

Je zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat als mensen lezen over bijvoorbeeld inderdaad die vrouw uit de opvang of die man die daar op straat staat, dat dat zorgt ook voor meer verbinding. Omdat je meer leest over andere groepen mensen die je normaal op straat niet zelf niet echt snel zou aanspreken of niet die niet eens in jouw kring zitten. Maar dat je erover leest voel je je misschien toch meer verbonden met je omgeving.

01:05:53 Coen Polack

Nou ja zou kunnen. Maar ik ben dan, dan vind ik het meer, ik vind dat we gewoon door het aan het woord laten van die mensen ook gewoon weer zeg maar bijdragen aan een reëel beeld van de

samenleving weet je wel. En wat je daar verder aan verbondenheid mee voelt, moet je zelf weten. Maar ik wil wel gewoon een zo breed mogelijk beeld neerzetten zodat je weet wat er speelt?

01:06:20 Sara Visser

Het zou dan meer neveneffect zijn, dan echt een doel?

01:06:26 Coen Polack

Ja, kijk, ik denk ook dat er best mensen zijn die op basis van wat wij schrijven juist afhaken van de samenleving. Omdat ze vinden dat er te veel ellende is. Dat is altijd gewoon, zeg maar een heel. Dat is al decennia, zeg maar gewoon sinds de opkomst van massamedia volgens mij dat er gewoon mensen zijn die daar niet tegen kunnen is. “Ik lees die, dan is dat alleen maar ellende in.” Ja, ik kan je geen ongelijk geven als dat de berichten zijn die je leest, weet je wel als dat het gevoel is wat je dan overhoudt. Ik ben het er niet mee eens, maar ja, voor sommige – ik kan heel slecht tegen Twitter weet je wel en dan ga ik op een gegeven moment gaat het me tegenstaan en dan stop ik. En er zijn ook mensen die daar zich enorm door verbonden voelen met de samenleving, ja.

01:07:14 Sarawitia Franken

Oké ja ja, maar je hoort bijvoorbeeld ook steeds meer de laatste tijd van, ja, zoveel polarisatie in samenleving, maar probeer je met het Leids Dagblad dat tegen te gaan?

01:07:26 Coen Polack

Nee niet als doel. Oké, nee ik, ik vind dat we door afgewogen berichtgeving dus in ieder geval niet eraan bijdragen. En ik vind ook dat ik zeg maar dat we die polarisatie niet moet opzoeken. Ik had vanochtend. We beginnen de dag hier met een redactievergadering van de Leidse redactie. Van alle journalisten die die dag aan het werk zijn die bellen in of die komen hier naartoe en dan bedoel ik een beetje half half zijn en dan mensen op het scherm erbij en dan bediscussiëren wat wij gaan doen. En dan gaan zij aan het werk en dan ga ik overleggen met de centrale in Amsterdam waar alle andere deel redacties in bellen, dus vanuit Haarlem en het Gooi en Noord-Holland en de centrale redactie waar alle nieuwsdiensten binnenkomen, zoals ANP, en we gebruiken verhalen uit de NRC, uit De Telegraaf van dezelfde uitgeverij. Daar kunnen we verhalen gebruiken, ook uit Standaard uit België bijvoorbeeld. En de Telegraaf heeft morgen een groot interview met Johan Derksen, hoorde ik. Ja nou verbaast me niks, want de hele week zit ik in onze onlinedata te kijken en daar zit ook die van De Telegraaf in. En het enige wat daar nog geklikt wordt is allemaal Johan Derksen. En ik vind dat zij, de grote lijn in hun verslaggeving is redelijk relativerend. Ik vind niet dat wij dat moeten doen. Want ik vind dat, gewoon persoonlijk, vind ik dat het einde van Johan Derksen allang geweest is. Weet je wel dus? Nou ja, nee, precies, maar kijk, dat maakt verder niet uit. Er zijn een heleboel mensen die er wel naar kijken. Maar ik vind dus niet dat als het om onze krant gaat, dat wij de Telegraaflijn moeten volgen. De Telegraaf vind ik, gaat wat dat betreft echt gewoon vol voor de cultuuroorlog weet je wel.

01:09:23 Sara Visser

Het gaat wel voor polarisatie.

01:09:25 Coen Polack

De Telegraaf gaat polarisatie, omdat zij namelijk één deel van die polariteiten bedienen, zij zitten gewoon op een pool. Zij willen namelijk, zij zijn de conservatieve kracht, die vinden dat mensen als Derksen heus wel bestaansrecht hebben en heus wel alles mogen zeggen. Weet je wel, ja. Ik vind ook dat hij alles mag zeggen en ik vind ook dat we hebben aangetoond dat er geen cancel cultuur is. Want twee weken later zit hij gewoon weer op tv. Maar laten we dan ook niet doen alsof het zo is. Weet je wel dat zijn van die onderwerpen waar je gewoon keihard kan polariseren. En voor onze krant is dat niet de juiste weg. Weet je wel. In verkiezingstijd gaat De Telegraaf los op GroenLinks. En is het liefst de PVV en de VVD ook wel. Weet je wel, ja, dat moeten wij niet doen. Want wij hebben gewoon geen. Wij bedienen niet rechts conservatief Leiden, wij bedienen Leiden.

01:10:20 Sara Visser

De hele gemeenschap.

01:10:22 Coen Polack

Precies. Dus het is niet dat ik wil proberen de polarisatie in de samenleving aan te pakken. Ik vind het heel interessant thema ik wil van alles erover schrijven. Maar ik ga er in ieder geval niet aan bijdragen dat de boel verder polariseert door dat soort dingen te laten gebeuren. Weet je wel. Dat is meer. Ik vind dat wij dat zeg, maar vanuit de identiteit van de krant ook niet kunnen doen omdat wij voor de hele stad schrijven.

01:10:52 Sarawitia Franken

Ja, maar je denkt niet dat omdat je over de hele stad schrijft, andere groepen over elkaar kunnen lezen en dat dus indirect de polarisatie ook tegen kan gaan omdat je denkt van oké, dus zij zien dat zo...?

01:11:01 Coen Polack

Ja zou kunnen, maar ik durf mezelf dat niet, ik durf dat niet voor mijn rekening te nemen, weet je wel. Omdat we natuurlijk maar gewoon één platform in dit alles zijn en dat als je ondertussen op Twitter en Facebook en weet ik veel waar op een plein ergens of op een parkeerplaats lekker wil polariseren, dan moet je dat doen ja. Kijk, ik vind dat wij gewoon moeten zorgen voor afgewogen berichtgeving en voor open discussie.

01:11:40 Sarawitia Franken

Dus gewoon voor kwalitatieve discussie.

01:11:43 Coen Polack

Ja en gewoon voor een veelheid van meningen. Ook omdat we er voor heel Leiden en Katwijk een alles zijn.

01:11:52 Sara Visser

En als dat bij ze dragen aan een gemeenschapsgevoel, is dat mooi, maar dat is niet iets waar jullie mee bezig zijn.

01:11:58 Coen Polack

Nou ik bedoel, ik zei nu Katwijk. Doet me ook opeens denken. Toen ik hier kwam werken, 20 jaar geleden, toen was, zeg maar, toen was de Katwijkse lezer een hele belangrijke kracht in ons denken. Want die hingen massaal aan de telefoon als wij, zeg maar naakte mensen in de krant hebben, weet je wel. Als we een half ontblote vrouw in de krant zetten, dan krijg je zeg maar allerlei klachten vanuit Katwijk. Dus het eerste wat ik toen ik terugkwam deed was. Toen was er een één of andere expositie over Jan Wolkers ergens. En vriend van mij is enorm Jan Wolkers fan en die heeft een heel grappig boekje waar Wolkers naakt op staat. Gewoon echt helemaal gewoon zo helemaal niks aan midden op Rottumerplaat was dat zo in de natuur weet je wel. Dus ik zeg, oh, dan nemen we die foto mee. Ja, Maar de Katwijkse lezer. Ja, het is gewoon klaar met de Katwijkse lezer weet je wel. Want dat maakt dus dat je dus uiteindelijk. Weet je. Het is best en ze hebben heus wel een punt en ik kan het ook uitleggen, maar zij bepalen niet wat we publiceren. Weet je wel. Want er is een deel van de samenleving. Ik kan er prima mee omgaan. Weet je wel? Nou ja, goed. En daar dat in balans en voor de Katwijkse lezer publiceert ik wel de kerkdiensten die van het weekend zijn.

THEMA 4 – Journalistieke functies

01:13:23 Sarawitia Franken

Als je naar de wetenschappelijke literatuur kijkt, dan zijn 3 nou, er zijn heel veel doelen van lokale journalistiek, maar er zijn 3 die eigenlijk het meest worden genoemd. Dat zijn dus het controleren waar we net over hadden, het informeren van mensen en het verbinden van mensen. Wat zijn voor jou als je die zou moeten rangschikken op meest belangrijke naar minst belangrijk? [VRAAG 8]

01:13:46 Coen Polack

Van belangrijk naar minder belangrijk, ja informeren controleren verbinden.

01:13:53 Sarawitia Franken

En waarom?

01:13:58 Coen Polack

Omdat ik, ja, ik bedoel, ik ga natuurlijk niet tegen stapels wetenschappelijke literatuur in argumenteren. Maar ik heb het idee dat zeg maar bij het informeren de andere twee doelen ook gediend zijn. Dus laten we daar dan beginnen. Als ik bezig ben met verbinden, dan schiet het andere er misschien bij in. Dus daarom informeren bovenaan. En controleren denk ik als tweede, omdat daarmee zeg maar ook de integriteit van ons werk gediend is, weet je wel. Wij doen aan hoor en wederhoor. Daar zit ook die controle in, weet je wel? Wij beweren geen dingen die niet gecontroleerd zijn. En ook als het gaat om, zeg maar het controleren van de macht, zit daar natuurlijk datzelfde proces in, weet je wel je kan wel zeggen dat dat is wat je doet. En door die integriteit zorg je denk ik ook weer, draag je weer bij aan die verbinding, dus ik denk dat de verbinding uiteindelijk zeg maar uit die andere twee concepten voortvloeit.

01:15:13 Sarawitia Franken

Oké, mooi. Dit is overigens het thema journalistieke functies. Wat zijn de grootste uitdagingen die je in je werk tegenkomt? [VRAAG 9]

01:15:37 Coen Polack

Ehm, snelheid. Als dingen gebeuren, wil ik ze het liefst zo snel mogelijk publiceren, online. Of als je zeg maar iets lager tempo qua snelheid hanteert, in de krant van de volgende dag. En ja, dat heeft wel wat werk nodig, want je moet dus inderdaad gewoon wat je hoort verifiëren, of wat je ziet gebeuren moet je kunnen duiden. Dat heeft tijd nodig, daar heb je andere bronnen voor nodig. Die moet je te pakken zien te krijgen. Je moet door een gemeentelijk apparaat heen worstelen als het om de gemeente gaat. Je moet door marketingtypes heen worstelen als het om de vrije markt gaat. En, dat zit allemaal die snelheid in de weg. En er is een deadline. Dus, dat is een uitdaging.

01:16:24 Sara Visser

Zijn er meer?

01:16:31 Coen Polack

Nou ja, waar we het net over hadden de balans en de diversiteit in de verslaggeving bewaken. Dat heeft ook voor een deel te maken met verifiëren, maar ook gewoon puur met het bedenken welke bronnen je raadpleegt. Wie ga je bellen voor welk verhaal? Weet je wel? Dat is een uitdaging en dat is al helemaal een uitdaging vind ik voor mij, omdat ik het niet voor mezelf doe. Ik bedoel dat ik die afweging niet alleen voor mezelf moet maken, maar ook over het werk van de mensen die daar aan het tikken zijn, weet je wel. Maar ik vind. [Denkt na.] Ja en een zo helder en eerlijk mogelijk beeld geven van wat er daarbuiten aan de hand is.

01:17:30 Sara Visser

Is dat een uitdaging?

01:17:33 Coen Polack

Dat is een uitdaging, omdat je namelijk heel makkelijk je zou kunnen laten leiden door één invalshoek en om dat gewoon elke keer weer gewoon goed te ijkken. Dat is best wel een uitdaging, ja.

01:17:48 Sara Visser

Komt dat ook door deze tijden van desinformatie dat dat lastiger is?

01:17:52 Coen Polack

Dat denk ik wel ja.

01:17:54 Sara Visser

Wel ja, hoe ga je daarmee om?

01:17:59 Coen Polack

Nou ja, gewoon door constant gewoon kritisch te blijven op wat er gebeurt en wat je. Ik heb dat. Dat is wel aardig voorbeeld, want zeg maar desinformatie en dat soort dingen wordt toch voornamelijk zeg maar op een hele grote landelijke of internationale schaal gezien. Maar we hebben er gewoon hier daadwerkelijk mee te maken. Er was een paar jaar geleden, is er een kerk in de brand gevlogen in Hoogmade aan de snelweg daar. En er was een enorme fik, echt gewoon de hele kerk. Ik bedoelde, de buitenkant staat nog maar van binnen en de punt en zo was er allemaal af. En wij kregen een melding

van de brand binnen en dat het echt menens was. Dus ik heb meteen een verslaggever gestuurd en vrij kort daarna nog eentje. Omdat we dachten, dit wordt echt een megaverhaal, want Ddt is gewoon voor een dorp gewoon een hele hart van het dorp is weg. En fotograaf die kant op gestuurd. Dus, laten we zeggen met een half uurtje was iedereen daar gewoon zijn werk aan het doen. En de verslaggever die als eerste was, die had eigenlijk al vrij snel door dat er iets was misgegaan met werkzaamheden aan het dak. Waren de dakdekkers, die hadden blijkbaar hun hun brander niet goed afgesloten. En toen is de boel in de fik gegaan. Dat hadden we echt vrij snel en dat hebben we toen ook gewoon snel opgeschreven. Snel gepubliceerd: dakdekkers worden door de politie nu ondervraagd en zo, nou ja, goed. Na 1,5 uur fik, want hij brandde nog steeds. Het was echt gewoon een mega brand. Kwamen er op Twitter opeens berichten naar boven dat het de schuld van de moslims was. Ja vanuit Frankrijk en allerlei, zeg maar in allerlei rechtse extreemrechtse klikjes kwamen er berichten naar boven dat die moslims in Nederland die deinzden zich nergens voor terug, die steken zelfs kerken in de fik. Kijk hier. Weet je wel? En wij zaten hier zo te kijken. Het waren toch de dakdekkers jongens, weet je wel. En we zaten net zo te kijken. Toen heb ik een ander verslaggever, van ga eens even hier achteraan. Weet je wel, wat is hier aan de hand? Wat zijn dit nou weer voor... wie zitten er hierachter? En we hebben toen een tijdje hebben we een project gedaan waarbij we met een bedrijf hier uit stad software aan het ontwikkelen waren om zeg maar Twitter op meer statistische manier te bekijken. Dus niet zomaar bericht voor bericht, maar gewoon in groot in netwerken in aantallen en dat soort dingen. En toen zei ik tegen ze, laat dat spul er eens op los. Gaan kijken wat er daar gebeurt, weet je wel. En toen kwamen we er eigenlijk achter dat die accounts nep waren. En toen hebben we dus eigenlijk. Toen hebben we dat verhaal gemaakt in de vorm van. Er zijn gewoon, daar staat een kerk in de fik in Hoogmade en er zijn allerlei bot netwerken bezig om hier, zeg maar een draai aan te geven. Met welk doel? En daar zijn we gewoon wekenlang mee bezig geweest. Die fik was al lang uit en was allang duidelijk dat ze het weer gingen herbouwen en alle inzamelingsacties. Dat hebben we beschreven. Maar ook. Wie heeft daar nou belang bij om... nou ja, goed. Dat is ja weet je wel en desinformatie is dan dus inderdaad wel een ding. En dit is wel heel extreem, weet je wel. Maar ik denk zeg maar dat gewoon dat bubbelvorming op sociale media ook gewoon iets is waar we een uitdaging hebben. Weet je wel gewoon om mensen dus inderdaad gewoon uit hun bubbeltjes en achter hun oogkleppen vandaan te krijgen om te zorgen dat ze inderdaad gewoon breder zien wat er aan de hand is?

01:21:52 Sarawitia Franken

Ja, dus dat merk je dan wel nu meer dat is meer uitdaging dan van deze tijd.

01:21:58 Sara Visser

En heeft dat effect op. Nou ja, hoe je die functies die we waar we dan net over hadden, hoe je die journalistieke functies uitvoert? Dat informeren controleren, nou neveneffect verbinden.

01:22:12 Coen Polack

Ja nee, meer dat we denk ik gewoon wat meer op onze hoede zijn ofzo. Kijk, aan de ene kant heb je Als het gaat om desinformatie, dus gewoon altijd, dat heb je altijd al gehad. Alleen nu heb je meer argwaan ten opzichte van dingen die je hoort of oppikt of, zeker dingen die online leest. Dat is één ding. Ander effect daarvan is dat, en dat is zeker in corona gaan opspelen is dat er op een gegeven moment zeg maar het moment kwam dat de pers het gedaan had. Weet je wel dat op? Ik heb altijd het gevoel dat al die tijd hier gewerkt, dat soort van de underdog zijn, weet je wel. Dat die landelijke media die hebben over het algemeen veel meer budget en mensen en wij proberen zeg maar gewoon met een relatief kleine redactie gewoon heel veel werk te doen. En nu opeens zijn we mainstream media, weet je wel, nu zijn we niet

meer de underdog, maar een soort van de agressor of hét probleem. En, dat heeft ook gewoon toe geleid dat journalisten en fotografen aangevallen lastiggevallenen, bedreigd, dat soort dingen dat. Dat is ook gewoon echt niet. En dat heeft ook zijn oorsprong in die desinformatie. Want ja kijk, kan je natuurlijk best vinden dat wij als mainstream media gewoon een verlengstuk van het kwaad zijn. Maar ja, ik beloof je dat dat het niet is wat ik probeer te doen, weet je wel. Dus ja, dat is best wel. Dat is ook wel lastig en dat is de afgelopen twee jaar echt wel een probleem geweest. Ja.

01:23:51 Sarawitia Franken

Hoe ga je daarmee om?

01:23:56 Coen Polack

Ja, dat is best lastig aan de ene kant gewoon heel simpel door aangifte te doen. Ja, dat beseffen dat soort agressors vaak niet dat ze bij justitie altijd vrij genadeloos zijn als je aan de vrije pers komt. Dus daar is op zich fijn. En aangifte van een krant of van een journalist wordt vaak serieus genomen en in eventuele rechtszaak moet je wel echt wat er tegenin brengen wil dat niet tot zware straf gaan leiden. Maar het is ook iets wat we gewoon uiteindelijk beschrijven. Ik bedoel, er was hier inderdaad. We hebben vorig jaar te maken gehad met een complotdenker, die een journalist lastigviel. We zijn die man gewoon eens even gaan beschrijven en dat doen we nog steeds. Want het is een heel wonderlijk figuur dat hele wonderlijke dingen meemaakt. En, we zijn daar gewoon, zeg maar over gaan publiceren. Vindt hij ook niet leuk. Maar ja, het is wel een lokale complotdenker, dus dan is die van ons, hè?

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

01:25:18 Sarawitia Franken

Oké, ja laatste vraag, wat verwacht je van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

01:25:29 Coen Polack

Het recente verleden is heel, is echt best wel lastig geweest. We hebben heel lang hebben we te maken gehad met teruglopend abonnee aantallen. Concurrentie, ook van landelijke media. En ik vind ook bijvoorbeeld dat er in de regionale omroepen nog steeds dingen gebeuren die niet helemaal netjes zijn met heel veel overheids geld. Die zeg maar ons werk na doen. Bij het Noord-Holland en haar nieuws daar, daar beginnen ze s ochtends gewoon de dag met alle kranten die wij uitgeven doorspitten kijken wat ze gaan doen. Dus ja. Maar dat dan met overheids geld. Weet je dat soort dingen, het recente verleden is wat dat betreft best wel een zorgwekkend geweest. En ik heb me wat dat betreft ook wel gewoon echt zorgen gemaakt over de toekomst. Maar de laatste jaren gaat het eigenlijk hartstikke goed. We hebben, sowieso zijn we nu onderdeel van Mediahuis. Wat een Belgische uitgever is, die hier dus ook NOS en Telegraaf heeft en ook in het noorden van Nederland nog wat regionale kranten en de Limburger en zo. En dat is een hele goede uitgever, vind ik. Die hebben echt ook hart voor regionale journalistiek. We hebben wat betreft abonnementen nu gewoon zeg maar al een paar jaar gewoon consequent groei te pakken. De gang naar een puur online abonneebestand begint steeds beter te worden, zeg maar. We verkoop echt van wat we verkopen is zeker weten het grootste gedeelte digitale abonnementen. En daarmee bedienen we ook weer een jonger publiek dan daarvoor, want zeg maar, onze gemiddelde lezers leeftijd was echt heel hoog, echt gewoon ver voorbij de 55. En, dat begint nu dus zeg maar, nu we meer online abonnementen verkopen begint dat gelukkig ook te dalen. Waarmee we dus ook weer nieuwe bron van inkomsten hebben. Zo, dus wat dat betreft gewoon puur financieel en overlevingstechnisch

heb ik er wel vertrouwen in. En daarmee is het ook makkelijker om ons werk te doen. Want ik heb niet zeg maar in het verleden, waar elke paar jaar waren de grote saneringsrondes om de boel boven water te houden, steeds minder journalisten en zo. Dat is gewoon echt wel een jaar of 5 gewoon heel stabiel en ik kan gewoon zelfs mensen aannemen met regelmaat. Daarmee wordt het werk makkelijker. Ik vind ook dat er een door het Leids mediafonds bijvoorbeeld en het mediafonds van de provincie Zuid-Holland, dat er ook gewoon een goede nieuwe impuls is voor zeg maar onderzoeksproducties en gewoon wat bijzondere projecten en zo, dat maakt het ook wat. Dat geeft ook gewoon hoop voor de toekomst. Ik ben echt gewoon, denk ik in die 20 jaar niet zo positief geweest als nu. Ik denk dat er gewoon zeg maar een paar ontwikkelingen in de samenleving uiteindelijk geleid hebben tot waar we nu zijn.

01:28:44 Sarawitia Franken

Maar hoezo?

01:28:51 Coen Polack

En, dat is aan de ene kant de digitalisering die in het begin natuurlijk gewoon heel erg langzaam op gang kwam. Die heel erg op, zeg maar het alles maar gratis overnemen en zo waardoor we eigenlijk gewoon leeggeroofd werden. En nu heb je voor alles gewoon zeg maar de juiste spullen. Er zijn gewoon, er zit een paywall op de website die goed functioneert waardoor je ook gewoon weer abonnementen kan verkopen met de inhoud van je krant, al dat soort dingen. Het heeft gewoon tijd nodig gehad. Weet je wel? Dat is een worsteling die in het hele medialandschap geweest is. Ik bedoel, weet ik veel 10 jaar terug was New York Times ook op sterven na dood en die zijn nu gewoon, die zijn sinds die tijd geloof ik verdriedubbeld in abonnee aantallen, weet je. Omdat ze op een gegeven moment ook gewoon te pakken hadden hoe het dan werkt. Ja, we zijn natuurlijk geen nieuwe Times, maar wel in Leiden, zoiets? Nou ja goed, dat is ook gewoon een soort regionale krant die uiteindelijk zeg maar andere dingen is gaan doen, maar uiteindelijk hebben we dus nu zeg maar veel meer mogelijkheden om, zeg maar serieus gewoon te verkopen, ons werk te doen en dus te overleven en een toekomst te hebben

01:30:06 Sara Visser

Maar een toekomst is meer dan alleen overleven, lijkt mij?

01:30:12 Coen Polack

Ja, maar ik bedoel ook inhoudelijk. Ik heb gewoon uiteindelijk nu meer middelen om goede journalistiek te bedrijven.

01:30:19 Sara Visser

Ja dus, als we dan even teruggaan naar die doelen waar we het helemaal aan het begin ook over hadden, daar kijk je dan ook hoopvol naar de toekomst dat die doelen beter nog misschien worden nagestreefd?

01:30:32 Coen Polack

Ja, ik denk het wel. Kijk, zo'n mediafonds. Dat zorgt ervoor dat we gewoon dieper kunnen graven en Dat is gewoon volgens mij in het grote geheel der dingen wel beter. En, ja. Als het gewoon met het bedrijf waar wij in werken beter gaat, dan hebben we gewoon uiteindelijk ook gewoon meer middelen om ons werk te doen. En meer middelen zorgt over het algemeen voor denk ik dat we het gewoon grondiger en beter kunnen doen. Het is eigenlijk vrij overzichtelijk ook weet je wel. Al het geld dat we

over hebben, gaat gewoon of zeg maar. Nee laat ik het anders zeggen, we hebben verder niet zo heel veel doelen, dan die doelen, weet je wel. Dus alle ruimte die we hebben, die gaat daaraan op. Dat is denk ik het juiste. Weet je. Als wij nou heel goed jaar draaien, dan ga ik niet met de hele redactie een week naar Curaçao. Want die week moet er ook gewoon de krant uitkomen. Dus weet je door de aard van het werk zit dat soort onzin er niet in, weet je wel. Dus als het goed gaat, dan is dat gewoon over het algemeen direct in dienst van wat we doen.

01:31:54 Sarawitia Franken

Ja, heb je meer tijd en geld om die doelen beter te kunnen uitvoeren. En denk je dat deze verdwijnt? De papieren krant? Hoe snel?

01:32:05 Coen Polack

Ja. Lastig, niet binnenkort.

01:32:10 Sara Visser

Wat is binnenkort?

01:32:11 Coen Polack

Nou, ja, ik bedoel niet binnen 5 jaar en ook niet binnen 10 jaar. Misschien wel 30 of 25.

01:32:24 Sarawitia Franken

Ga je nog meemaken?

01:32:26 Coen Polack

Ja, ik ga hem niet eigenhandig de nek omdraaien, hoor. Maar nee, ik denk dat het gewoon onvermijdelijk is. Ik denk persoonlijk dat het beter zou zijn, als die er niet meer zou zijn. De situatie waar we nu in zitten is dat zeg maar door schaarste papier steeds duurder wordt. Dat door schaarste bezorgen steeds moeilijker te vinden zijn. En dat ons bedrijf winst draait op de inkomsten van papier. Dan ben je dus eigenlijk afhankelijk van iets dat onder druk staat. En dat komt ook omdat je een drukkerij moet hebben. En weet je dat er zit een soort van...Het is een balans, maar wat ik het liefst zou doen is dat ik een stuk tik en dat dan lezer het op zijn scherm krijgt. Of niet eens op zijn scherm dat hij het gewoon al spuit je het in zijn hoofd in, weet je, maar gewoon de informatie van mijn toetsenbord naar de lezer, zolang dat daar maar terechtkomt. En we zitten nu dus in de situatie dat doordat we heel veel papier verkopen en daarmee zeg maar het bedrijf draaiende houden dat daar de balans op gericht is hè? De financiële huishouding is gewoon gericht op papier abonnementen. En voor elke papieren lezer zouden we geloof ik nu 2,5 of 3 digitale lezers moeten hebben om dezelfde inkomsten te krijgen. Er komt een punt dat we de krant niet meer hoeven maken. Op het moment dat we genoeg digitale abonnees hebben om dat te kunnen doen, denk ik ook dat we er meteen mee stoppen. Weet je wel, want elke krant die niet bezorgd wordt, is een reden om op te zeggen. Elke krant die slecht gedrukt wordt, is een reden om op te zeggen. Al die dingen. Als je dat uit het proces haalt heb je veel... digitaal komen ze altijd wel aan hoor weet je wel. Dus wat dat betreft, ideaal gezien zou ik dat niet, maar dan heb je namelijk gewoon. Dat is heel simpel. Eigenlijk betaal je gewoon met een groep burgers een journalist. Dat is eigenlijk gewoon de zuivere verhouding dan, hè?

01:34:58 Sara Visser

Ja, in plaats van dat je aan al die randzaken nog...

01:35:00 Coen Polack

Ja precies dat je gewoon met een veel grotere groep ja precies ja.

01:35:04 Sarawitia Franken

Zo had ik het nog niet bekeken.

01:35:06 Coen Polack

Ja, maar dat is eigenlijk wat het zou moeten zijn. Alleen zijn we dus best wel duur. Omdat je dus ook nog een hele drukkerij en een bezorger en vrachtwagens. Goed weet je wel, het is echt. Wat dat betreft zijn we eigenlijk ook gewoon, behalve de gemeenteraad zou ook goed zijn om gewoon in drukkerij te gaan kijken. Dan heb je een beetje idee van de schaal.

01:35:27 Sara Visser

Nou bij het Leids Nieuwsblad kregen we een rondleiding.

01:35:30 Coen Polack

Ah ja, waar worden die gedrukt hier of?

01:35:33 Sara Visser

Nee bij Noordwijk was het ook.

01:35:38 Coen Polack

Nou goed dan, weet je.

01:35:38 Sara Visser

Ja ja oké ja oké.

01:35:42 Sarawitia Franken

En, heb jij nog vragen?

01:35:44 Sara Visser

Ik denk dat we wel aan het einde van het interview zijn gekomen, tenzij er nog dingen zijn die je denkt, oh, die moet ik echt nog toevoegen?

01:35:51 Coen Polack

Nee, ik denk dat we het meeste wel besproken hebben.

01:35:54 Sarawitia Franken

Ja zeker heel, heel erg bedankt. Het was echt super waardevol. Dankjewel.

Bijlage 9.2 – Transcript interview Gertjan van Geen

[25 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Pien van Gelooven & Josephine van Luik.]

THEMA 1 – Bestaansrecht van de Leidse, lokale journalistiek

00:00:11 Pien

Zullen we maar beginnen.

00:00:13 Pien

Oké, wat is het doel of wat zijn de doelen van de Leidse of de lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:28 Gertjan van Geen

De doelen op alle mogelijke vlakken van journalistiek, ja, uhm, dat is dus sowieso het controleren van de macht, dus de gemeenteraad en het college van wethouders en burgemeesters. En natuurlijk het informeren wat er gebeurt in de stad, over ontwikkelingen, bouwplannen, voorzieningen, wegen en alles wat daarom heen eigenlijk, eigenlijk wat er maar mogelijk is?

00:00:53 Pien

Oké en, waar is dit voor jou als journalist uit te halen?

00:00:57 Gertjan van Geen

Doen. Maar ja, nou, ik ben niet zo per se politiek geïnteresseerd in Leiden, dus ik doe liever een beetje meer Human interest en ja wel nieuws. Maar ik doe eigenlijk van alles dus. Waar het mij om te doen is een mooi verhaal schrijven over de stad en over de mensen die er wonen en de bijzondere mensen die er wonen én de bijzondere ontwikkelingen die er zijn en daarmee de mensen te informeren.

00:01:30 Pien

En denkt u dat het veranderd is door de tijd heen en als dat zo is?

00:01:38 Gertjan van Geen

Nee, Ik denk dat dat altijd wel zo geweest is. Het is hoogstens meer uitgebreid. De krant bestaat 160 jaar dit 162 jaar en dat begon met 3 velletjes en dat is nu een hele krant geworden waarin natuurlijk veel meer nog naar voren komt. Over de maatschappij en uitgaansleven en horeca enz. Maar de laatste jaren is het wel ongeveer hetzelfde gebleven.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:02:14 Pien

Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:02:26 Gertjan van Geen

Nou ja, de democratie. Wij zitten bij alle gemeenteraadsvergaderingen, alle commissievergaderingen. Wij zoeken uit als er college besluiten worden genomen. Wat de gevolgen daarvan zijn. We controleren of dat wel op de juiste manier gebeurt. Ja, wij controleren de macht wel, dus ik denk dat we er zo wel aan de democratie bijdragen.

00:02:54 Josephine

En als er iets verkeerd is in jullie ogen, is dat dan ook wat jullie daar over schrijven dat, maar is dat dan dat je denkt mijn eigen mening daarin door.

00:02:59 Gertjan van Geen

Daar schrijven we dan wel over.

00:03:02 Josephine

Laat u uw eigen mening dan wel eens doorschijnen?

00:03:07 Gertjan van Geen

Nee, er komt geen eigen mening in voor. Nee, tenzij de analyses zoveel opinies geschreven worden, maar gewoon het algemene stukken over de besluitvorming en dergelijke.

00:03:08 Josephine

Dus totaal niet.

00:03:19 Gertjan van Geen

Ja, wat doet mijn mening ertoe? Het gaat natuurlijk om van klopt iets wel of klopt er iets niet, dan is er iets. Al is er iets onwettig, dan wordt het natuurlijk lastig.

00:03:30 Pien

Hoe zou je dat dan meenemen in Je eigen werk?

00:03:33 Gertjan van Geen

In mijn eigen werk. Hoe bedoel je? Bedoel je ermee met mijn artikelen?

00:03:37 Pien

Ja.

00:03:39 Gertjan van Geen

Nou ja goed. Ja als er dingen niet kloppen, dan ga je zoeken naar of mensen met autoriteit dat ook inderdaad ondersteunen. Ik bedoel als er besluiten worden genomen. Er is echt een, ik noem maar wat, in dit geval hier een hoogleraar van dat is ongrondwettig ofzo. Of het is tegen bepaalde beginselen in of

ook tegen bepaalde normen in. Ja dan kan je daar een artikel over schrijven. Dat is dan vervolgens aan de gemeenteraad wat zij ermee doen, of dat hij er op die manier vragen over gaat stellen en besluit er over gaat nemen. Dat wij dan dingen aankaarten, zeg maar. En dat gebeurt natuurlijk wel vaker dat wij dingen aankaarten bij de gemeenteraad en die schieten dan wakker.

00:04:28 Josephine

Dus dingen op de politieke agenda zetten?

00:04:30 Gertjan van Geen

Ja en dan kan ik er vragen over stellen.

00:04:40 Pien

En vindt u dat deze rol veranderd is door de tijd?

00:04:45 Gertjan van Geen

Nou nee, ik denk het niet. Ik denk dat dat altijd wel zo geweest is?

00:04:56 Pien

Hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie volgens u? [VRAAG 3]

00:05:05 Gertjan van Geen

Nou ja, het door het nieuws kritisch te volgen en niet alles voor zoete koek te slikken, zeg maar. Dus uhm. Een wethouder kan iets bepalen of iets er doorheen proberen te drukken, maar als het niet hoort of niet mag of niet kan, ja. Dan is het onze taak om dat aan te stippen. Vervolgens is de taak van de gemeenteraad om er inderdaad wel degelijk wat mee te doen.

00:05:45 Pien

En welke taak van de lokale journalistiek zijn daarbij dan belangrijk? U zei je wat aansturen? Of van het aankaarten van problemen. Zijn er nog andere specifieke taken?

00:05:58

Jeetje of . Nee ja. Ik weet niet precies wat je bedoelt. (lange stilte)

00:06:15 Gertjan van Geen

Naja stel dat er is vastgesteld dat we niet nog even een bouwplan ofzo is vastgesteld dat we niet hoger dan 60 m gebouwd mag worden en op gegeven moment willen ze wel ook gaan bouwen en ze drukken dat daardoor op hun op hun bepaalde manier die die zij vinden dat goed is. Maar wat niet klopt met wat er afgesproken is. Ja, dan. Ja dan, is het kwestie van uitzoeken hoe dat In het verleden gebeurd is en dat en dat voorleggen. Ja ik weet niet precies.

00:06:59 Pien

Denk in termen van de journalistieke functies.

00:07:08 Gertjan van Geen

Dat is misschien het sterke functies. Nou ja, dat is inderdaad gewoon controleren of dingen die bepaald worden bepaald of er besloten worden, of dat wel inderdaad conform eerdere afspraken is of conform de wet is of conform.

00:07:29 Gertjan van Geen

Als blijkt dat een wethouder zijn boekje te buiten gaat door dingen te besluiten. Ja, dan denk ik wel dat wij er zijn om dat aan te stippen en vervolgens dat het teruggedraaid wordt.

00:07:45 Pien

Zijn er ook nog andere democratische of maatschappelijke uitdagingen waar jullie aan bijdragen? Zoals bijvoorbeeld de lage opkomst van de gemeenteraadsverkiezingen, allemaal onderwerpen.

00:07:59 Gertjan van Geen

Nou ja, wij schrijven heel veel over de gemeenteraadsverkiezingen en daar hopen we natuurlijk mensen mee te interesseren. Dan kan je natuurlijk afvragen of degene die niet komen opdagen ook de krant niet lezen. Dus dat is natuurlijk vaak wel zo dat degene die komen opdagen, die lezen ook zo'n krant.

00:08:18 Gertjan van Geen

Dus in daarin in zoverre dragen wij bij, maar wij gaan niet langs de deuren van mensen ga stemmen. Nee, wij proberen op onze kanalen wel zo veel mogelijk mensen daar geïnteresseerd in te maken. Wij zijn natuurlijk ook bij gebaat als zoveel mogelijk mensen geïnformeerd worden. Dat betekent dat ze ook onze krant gaan lezen. Maar dat is alweer ook voor hun eigen belang het je en dat doe je dan misschien door adverteerders of andere manieren, maar ja, ik weet niet in hoeverre de journalistiek daar een grote taak heeft. Wij doen onze taak en wij hopen dat dat voldoende is voor de mensen, om de krant te kopen en ja dan als ze nou eenmaal de krant gaan kopen, dan gaan ze hopelijk ook stemmen ja.

00:09:05 Pien

En in hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist? En in hoeverre leeft dit democratische plichtsbesef op In de redactie? [VRAAG 4]

00:09:38 Gertjan van Geen

Ja, Ik denk wel dat ik het plichtsbesef heb ik. Ik vind ja, dat de wet staat of valt bij mensen die natuurlijk ook gebruik maken van hun recht. Ik vind het een beetje moeilijk om daarop te antwoorden.

00:10:06 Pien

Ja en, maar leeft het ook op de redactie? naar uw mening.

00:10:14 Gertjan van Geen

Zeker, jeetje. Ik denk dat iedere journalist wel vindt dat hij deel moet uitmaken van de maatschappij en daarmee zijn stem laat horen.

00:10:38 Pien

Dus u bent wel op één lijn met andere leden uit uw redactie?

00:10:43 Gertjan van Geen

Ja, dat is wel zo.

00:10:47 Pien

Is het ook iets waar Leidse journalisten onderling het dan over hebben?

00:10:54 Gertjan van Geen

Ja vooral dus met de collega's die dus ook over de gemeenteraad schrijven. Daar praat je meer mee over de politiek natuurlijk dan iemand die over kunst en cultuur schrijft of over de horeca.

00:11:14 Pien

Ja, dan gaan we naar het volgende onderwerp, de eigenschappen van de lokale journalist.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:11:21 Pien

Over welke eigenschappen moet een lokale journalist beschikken? [VRAAG 5]

00:11:27 Gertjan van Geen

Nou, hij moet nieuwsgierig zijn, hij moet kritisch zijn. Hij moet weten wat er speelt, dus hij moet het kennis hebben. Dat zijn wel de belangrijkste redenen.

00:11:40 Pien

En verschilt dit van de benodigde eigenschappen van een landelijke journalist?

00:11:46 Gertjan van Geen

En nee eigenlijk niet. Nee, Het is eigenlijk precies hetzelfde. Alleen het niveau is anders, lokaal is meer micro en landelijk is meer macro.

00:12:01 Pien

En vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:12:05 Gertjan van Geen

Ik hoop het wel. Ja, ik vind het wel betekenisvol. Omdat ik probeer mensen aan het denken te zetten, mensen te informeren, mensen het belang te laten inzien van bepaalde dingen. Ik vind het leuk als ik

bijvoorbeeld jou zou interviewen. Of jou dat er niet alleen de oppervlakte laat zien, maar dat er ook daadwerkelijk meer achter de studenten zit dan die onderzoek doet naar mij, maar die heeft wat meer over te vertellen, zeg maar. En, dat draagt bij denk ik aan veel begrip of ja kennis.

00:13:02 Pien

Is het ook één van uw doelen om de gemeenschap of het beoogd publiek van uw werk met elkaar te verbinden via berichtgeving van media waar u voor schrijft? [VRAAG 7]

00:13:16 Gertjan van Geen

O ja, want natuurlijk heel veel mensen voelen zich verbonden met de krant die ze lezen. En ja, het wordt een beetje een huisdier, hè? Dat komt elke dag, komt hij op de mat en, dus ja. De verbinding tussen de journalisten en de lezer is er wel. Ja, er is ook genoeg kritiek van lezers natuurlijk. Maar het is vaak wel zo dat lezers hun krant wel als een soort familielid beschouwen. Die is, ja, dat is toch dagelijks iets wat onderdeel van hun routine is dus.

00:14:02 Pien

Ja hoe doet u zeg maar dat verbinden?

00:14:15 Gertjan van Geen

Nou, Ik denk, niet in eerste instantie van 'hoe zoek ik de verbinding met de lezer' of zo. Maar ik probeer natuurlijk wel interessante onderwerpen te vinden waarvan ik denk dat de lezers ook interessant vinden en in mijn geval is dat veel in interviews en in achtergrond. Ja ik moet natuurlijk altijd een beetje gissen wat de lezer wil lezen. Maar ik hoop dat door mijn keuzes zeg maar dat de lezer in ieder geval niet zegt van: goh Ik ga mijn abonnement opzeggen.

00:14:53 Pien

Waar baseer jij je keuzes dan op?

00:14:56 Gertjan van Geen

Gevoel, maar ook deel van wat er in de actualiteit speelt. Ja, als er, zoals vorige week heb ik een Oekraïense hoogleraar geïnterviewd die probeert te aan de Universiteit een baan te krijgen die gevluht is. En ja dus gewoon de actualiteit, zoek je. Mensen die, ja toch wel met actualiteit te maken hebben en juist op een andere manier weer daar dan hun draai kunnen geven, zeg maar. Stel je doel is om te verenigen. Ik denk dat als jij rondloopt in Leiden of omgeving en dan komt opeens een hele nieuwe groep mensen daar wonen omdat die gevluht zijn, dan wil je ook wel de verhalen horen achter die mensen. Ja, dat zorgt ook voor verbinding, dat zorgt ook voor. Begrip, denk ik dan?

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:16:47 Pien

En de vraag is volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies, maar 3 functies van de journalistiek worden In het algemeen vaak onderscheiden, informeren van Mensen,

het controleren van de macht en verbinden van Mensen. Kunt u deze functies rangschikken van het meest belangrijk naar het minst bedanken? [VRAAG 8]

00:17:10 Gertjan van Geen

Controleren van de macht is natuurlijk het belangrijkste. Omdat we nou eenmaal in een land leven waar we bepaalde regels met elkaar hebben afgesproken. En waar we vinden dat we fatsoenlijk met elkaar om moeten gaan. En als dan de macht zelf daarvan af zou wijken, waarom zou je dan als burger niet mogen afwijken? Dus ja, de macht wat er vanaf de pers is, de macht die moet zijn werk goed uitvoeren en als we dat verkeerd uitvoeren, dan hebben we een probleem. En de tweede verbinden en informeren ja nou ja, wel informeren. Dat hangt natuurlijk nauw samen. Want, uhm, je moet als je de macht controleren dat je informeert de mensen over dat e macht het verkeerd heeft gedaan. Dan weten mensen ook en dan kunnen ze daar dus in ieder geval hun politieke mening weer op baseren of ertegen in opstand komen of. Nee dan, ja, dus ik denk dat. En dan de derde dus het verbinden. Ik denk dat dat wel de volgorde zou zijn, toch.

00:18:40 Pien

En, wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk? [VRAAG 9]

00:18:50

Grootste uitdaging. Nou, Ik denk dat inderdaad wel gewoon, ja de pogingen van mensen om dingen voor zich te houden als er iets aan de hand is, denk ik, ja, ik doe ook wel de politiek. Dan willen ze toch zoveel mogelijk verborgen houden, zeg maar.

00:19:32 Pien

Hoe gaat u daar dan mee om?

00:19:36 Gertjan van Geen

Niet met frustratie, maar dan ga je gewoon proberen om via andere manieren proberen erachter te komen.

00:19:46 Pien

En, hebben die uitdagingen dan effect op het uitvoeren van de journalistieke functies?

00:19:56 Gertjan van Geen

Nou ja, goed, je wil natuurlijk het liefst antwoord op je vragen, zeg maar en. Dat is waar ontwijkend op wordt gedaan dan. Ja zul je andere manieren moeten vinden. Of het effect heeft, ja, dat heeft wel invloed, denk ik, maar dan is het kwestie van meer uren insteken.

00:20:22 Pien

Dan maar naar het laatste onderwerp, de toekomst van de Leidse journalistiek.

THEMA 5 – Toekomst van de Leidse journalistiek.

00:20:27 Pien

Wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek? [vraag 10]

00:20:34 Gertjan van Geen

Nou, ik verwacht dat de krant nog heel erg blijft bestaan in ieder geval. En niet alleen de krant, maar ook de radiozenders. Het zit niet in ons vaarwater ofzo, maar ik denk dat de krant nog heel lang blijven staan. Want je hebt zeker gemerkt als er een crisis is, dan willen mensen opeens weer meer de krant lezen, willen ze weten wat er in de buurt gebeurt. Dus corona crisis is voor heel veel mensen heel vervelend geweest, maar niet voor de krant. Dus ik denk dat de krant zeker de afgelopen twee jaar weer zijn functie bewezen heeft en dat steeds meer mensen daar ook achter komen, dus. En, laten we hopen dat ze dan blijven lezen.

00:21:35 Pien

Wat verwacht u van de toekomst ten aanzien van de doelen van journalistiek?

00:21:42 Gertjan van Geen

Die zullen hetzelfde blijven. Ja, ik denk dat er nog steeds genoeg kritische jongeren worden geboren of opgeleid die willen dat de onderste steen boven komt.

Bijlage 9.3 – Transcript interview Annalaura Molducci

[10 mei 2022]

00:00:27 Sara Visser

Ja voor we starten, willen we nog misschien eerst inderdaad iets weten over je achtergrond?

00:00:30 Annalaura Molducci

Ja, dat is goed. Ik ben dus naar de school voor Journalistiek geweest. Dat was toen de enige opleiding en dat was in de jaren '80. En toen ben ik na mijn opleiding... ik ben een keer, heb ik een jaartje dubbel gedaan, want het was veel te gezellig. Ben ik bij Dagblad de Typhoon in de Zaanstreek teruggekomen. Dat was een verzetskrant, die bestaat niet meer die is opgegaan in Dagblad Zaanstreek, en nu is dat Noord-Hollands Dagblad. Na 1,5 jaar dacht ik, het gaat hier niet goed, want toen ging het niet zo goed met de regionale journalistiek. Toen ben ik naar Haarlems Dagblad gegaan. De oudste nog bestaande krant ter wereld, uit 1656. En, daar heb ik nou, tot 4 jaar geleden gezeten. Maar ik heb wel altijd op verschillende afdelingen gewerkt, dus ik heb de binnen en buitenlandredactie gedaan. Regionale eindredactie, stadsredactie, kunst niet. Nou en daarbinnen heb ik ook weer allerlei verschillende dingen gedaan, dus heel breed, ja breed spectrum. Dus ik heb nooit het idee gehad van, ik zit al heel lang bij dezelfde werkgever. Terwijl dat eigenlijk natuurlijk wel zo is. En 4 jaar geleden toen was er een reorganisatie, heb ook heel veel meegemaakt. En toen ben ik naar Leiden gegaan en daar heb ik de portefeuille, politiek, politie en justitie gekregen. Dus ik zit veel in de rechtbank, ik doe veel politie, dus dat is hartstikke spannend. Heel leuk. Moorden en zo...

00:02:01 Sara Visser

En je woont wel nog in Haarlem?

00:02:05 Annalaura Molducci

Ik woon in Aerdenhout. Ja, ja. Maar goed, dat maakt verder niet zoveel uit. Tegenwoordig werken we heel veel thuis, dus ik zit lekker vanuit huis. Of ik ga naar de rechtbank in Den Haag, want dan doe ik de zaken die in Leiden en omgeving een beetje spelen. De grote zaken zoek ik eruit. En ik schrijf er over. En alles wat verder toe doet, dus ook Leidse dingen.

00:02:24 Sarawitia Franken

Dat is wel een leven lang journalist.

00:02:29 Annalaura Molducci

Ja, ja. Het is een geweldig vak, want je weet nooit van tevoren hoe je dag eruit gaat zien. Dan denk ik nou, ik heb niet zoveel te doen vandaag. Aan het eind van de dag zit alles weer vol. Dus dat is heel leuk.

00:02:41 Sarawitia Franken

Vliegt voorbij waarschijnlijk.

00:02:42 Annalaura Molducci

Ja ja dat is echt heel, heel erg leuk.

00:02:46 Sarawitia Franken

Nou, dat is voor ons goed om te horen inderdaad, als journalistiekstudenten.

00:02:46 Annalaura Molducci

Want willen jullie ook de journalistiek in, of niet?

00:02:52 Sara Visser

Ja wellicht, want we doen nu dus wel de master journalistiek hier in Leiden aan de unie. Maar ja, we moeten nog stagelopen. We zijn nog aan het oriënteren, maar.

00:03:00 Annalaura Molducci

Ja nee, je kunt hier stagelopen hè als je wil. Ja leuke stageplek je mag echt van alles en nog wat doen. Want we hebben nu ook een stagiaire die gaat. Het stadhuis is klaar, de verbouwing is helemaal afgerond en die gaat daar vandaag rondlopen. Die heeft daar een groot verhaal over. Dus dat kan.

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:03:20 Sara Visser

*Ja, goed om te weten. Oké, dan gaan we nu beginnen met de echte vragen. Voel je vooral vrij om uitgebreid te antwoorden. De opzet is semi gestructureerd, zoals we dat dan noemen, dus er is heel veel ruimte. Ja, dat wilde ik nog even gezegd hebben. We werken aan de hand van een aantal thema's. En daarbij horen dan ook vragen, maar als bij het thema al iets te binnen schiet, dan ja, maar goed. Het spreekt voor zich, denk ik. Het eerste thema is het bestaansrecht van de Leidse of lokale journalistiek, ja de regio ook ja. **Wat is het doel of wat zijn de doelen van die Leidse journalistiek? [VRAAG 1]***

00:04:21 Annalaura Molducci

Nou ja, wij schrijven over wat de mensen bezighoudt. En we controleren ook ja, de macht, maar ja, dat klinkt ook zo gezwollen. Maar ja, dat is natuurlijk wel een beetje zo. Dus, ik kan beter misschien dan aan de hand van voorbeelden vertellen. Ik heb vorige week Peter van Koppen geïnterviewd. Dat is de hoogleraar rechtspsychologie. Ik weet niet of jullie die kennen, die is vrij bekend. Die is al achter in de 60. Die had een boek geschreven. Dat ging onder andere over het verzamelen van bewijs en hoe belangrijk bewijs is en dat je, tegenwoordig heb je trial bij media, hè? Kijk naar The Voice hoe allerlei mensen worden al gecancelled. Noem je dat, geloof ik tegenwoordig. Nog voordat er een proces is geweest. Nou en, hij had de Leidse balpenmoord, had hij daar had hij gekeken naar het bewijs. Nou dat is een hele oude moordzaak. 30 jaar geleden. En daar wilde ik altijd al een keer er over schrijven en nu stond dat in het boek. Dus ik dacht nou, yes. Nou kan ik er een verhaal over maken. Nou komt er eigenlijk op neer dat de politie enorm heeft geblunderd in die zaak. Dat ze dachten, dat is een Leidse vrouw, die is met die is overleden. Ze is gevallen toen ze opstond van de bank, Er zat een pen in haar hand. Die pen is in haar oog beland en in haar hersens terechtgekomen en daaraan is ze overleden. En, hij zegt dat was een ongeluk. En de politie zei nee, de zoon heeft het gedaan. En die zijn op zoek gegaan naar allerlei vormen van bewijs: hoe krijg je die pen ongeschonden in het hoofd van die vrouw met een kruisboog. En die zijn gaan zoeken naar bewijs en die zijn uitgekomen bij La Brière? Dat is ook zo bekende Leidse

man met zo'n vlek. Kennen jullie hem niet? Nou, die heeft een dumpzaak en die verkocht kruisbogen. Nou ja, kortom, die hebben alles bij elkaar gedaan. En die jongen had tegen zijn therapeut gezegd: ik heb mammi vermoord. Maar ja, hoe bedoelde hij dat? De therapeut is ook naar de politie gegaan. Dus alles bij elkaar is die jongen is in eerste instantie veroordeeld tot 12 jaar cel voor moord op zijn moeder. Maar in hoger beroep is hij vrijgesproken omdat er helemaal geen bewijs eigenlijk was. Het bewijs was helemaal niet sluitend. Nou dus dat soort dingen, dat vind ik dan mateloos interessant. Nou ja, die man geïnterviewd en een hele groot verhaal in de krant gemaakt.

00:06:34 Sara Visser

En het doel daarbij is...?

00:06:37 Annalaura Molducci

Dat je aantoont dat politie en justitie dus ook wel dwaalt, dwalingen kunnen maken, en dat kan nog steeds gebeuren. Dat zegt hij ook. Je hebt ook de Schiedammer Parkmoord. En je hebt natuurlijk meer. En die twee broers die toen, die twee mannen die toen zijn veroordeeld voor een moord op een stewardess. Die hadden het ook niet gedaan. Weet je wel. Dus dat gebeurt gewoon eens in de zoveel tijd. Ja, dat is dan mooi.

00:07:01 Sara Visser

En dat andere wat je zei, schrijven over wat mensen bezighoudt, kan je daar nog wat meer over vertellen? Waarom dat een doel is?

00:07:09 Annalaura Molducci

Ik denk dat dit de mensen ook wel bezighoudt. Ja, ik heb ook een tijdje politiek gedaan in Haarlem. En dan keek ik ook altijd naar van wat roept verontwaardiging op, weet je wel. Dan ging je daar je gewoon een beetje in verdiepen. Dus als er bomen worden gekapt. Nou, dat leidt tot heel veel toestanden. Nou daar besteed je dan veel aandacht aan. Of in Haarlem, dat is een beetje zo'n monumentale stad, dus als daar een straat wordt opengebroken en dan komen in plaats van de oude klinkers nieuwe klinkers. Nou, dan staat de buurt op zijn achterste benen. Nou, daar schrijf je dan over dat soort dingen, dus ook wat.

00:07:46 Sara Visser

Is het dan ook om soort van te agenderen bij de politiek?

00:07:50 Annalaura Molducci

Ja, dat probeer je ook ja.

00:07:54 Sara Visser

Waar zit het dan verder nog in?

00:07:56 Annalaura Molducci

Of is bijvoorbeeld als er verontwaardiging is ergens over, en er wordt niet naar geluisterd, dan kan je dat natuurlijk ook op de agenda zetten. En dan is het meestal wel zo dat de politiek daar ook iets aan doen. Hoewel de politiek het soms vervelend vindt dat de krant iets agendeert hè, dat merk je ook dat ze

proberen om dat in eerste instantie een beetje zo te vergeten en dat ze hun eigen agenda hebben. Maar ja, Dat is natuurlijk wel de bedoeling van de journalistiek, dat die een eigen koers vaart.

00:08:27 Sara Visser

Oké en zijn die doelen veranderdoor de tijd heen, heb je het idee?

00:08:31 Annalaura Molducci

Nee dat is altijd wel zo geweest. En onafhankelijkheid natuurlijk. Dus laatst had ik ook een verhaal over ondermijning; de burgemeester wilde de journalisten bijpraten over wat ondermijning nou precies is en wat de gemeente daaraan deed, dus die had ons uitgenodigd. Maar ik ging om de politie. En Chris de Waard en die andere man van het Huis aan Huisblad, die zat er ook. En hij ging vertellen, had ook iemand van zijn afdeling uitgenodigd. Die ging allemaal vertellen wat ze allemaal aan ondermijning hadden gevonden en hoeveel ondernemers een vergunning hadden geweigerd en wat het precies inhoudt. Nou, zit die meneer van het Huis aan Huisblad, die vindt het gewoon hartstikke leuk dat hij daar zit. Dus die zit de hele boel enorm op te houden, terwijl ik daar gewoon zit om een verhaal te maken. Beetje een serieus verhaal met feiten. Maar ik kom er bijna niet tussen. En Chris de Waard die kent, die weet alles zo goed. Die kent alles en iedereen; die zitten er ook een beetje met zijn een-tweetjes tussendoor te gaan. Dus eigenlijk is het heel onhandig vinden wij als krant om er ook bij te zitten, want je wil gewoon een goed verhaal maken en niet op basis van wat andere vragen. Of, nou ja goed. Maar er kwam een verhaal uit van nou dat Leiden het natuurlijk heel goed doet; en zoveel vergunningen geweigerd, en dit en dit en dat, en mooi geen zwart geld in de samenleving, hebben we allemaal kunnen tegenhouden. Maar ja, dat wordt gelezen door advocaten en door cliënten van die advocaten. Die dachten ja ho eens even, in Leiden doen ze maar wat. En ze zijn onzorgvuldig. Nou dus die advocaat stuurt mij dan weer een mailtje van dit klopt er niet. En dan zoek ik er weer een andere advocaat bij, en zo heb je weer een ander verhaal. En dan laat je de gemeente natuurlijk wel reageren. En die kwamen op zich ook met een hele grote reactie. En dat is ook prima, maar dan zet je dingen tegenover elkaar. Dat is eigenlijk de bedoeling.

00:10:18 Sara Visser

Dus dan creëer je discussie.

00:10:19 Annalaura Molducci

Ja, dat is eigenlijk de bedoeling van wat ik doe.

00:10:22 Sara Visser

Dat je daarvoor bent?

00:10:30 Annalaura Molducci

Zeker, ja.

00:10:24 Sarawitia Franken

Maar dat die andere kleinere lokale kranten daar zitten, houdt het jou dan daar tegen die controlerende taak goed uit te kunnen voeren?

00:10:34 Annalaura Molducci

Ja. Ik zou liever één op één met de burgemeester praten erover en niet waar zij bij zitten. Bovendien, als je met zijn allen in een vergadering zit of een persconferentietje. En jij stelt de slimme vraag, dan gaan zij dan met je antwoord van door? Daar heb ik ook niet zoveel zin in. Dus ja, moet ik altijd mee oppassen.

00:10:52 Sara Visser

Dus de concurrentie speelt ook nog een klein beetje mee?

00:10:54 Annalaura Molducci

Nou, niet echt. Maar het houdt wel op. Weet je wel? Je hebt al 3 kwartier, en zo'n burgemeester heeft het ook best druk, dus van 3 kwartier. En vanuit de burgemeester begrijp ik wel, hij wil gewoon even de boel bijpraten en die heeft geen zin om dat 3 keer te doen. Dat snap ik ook wel, maar ja, voor ons is het een beetje lastig.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:11:15 Sara Visser

*Oké, heb jij nog verder vragen over dit eerste thema? Oké, dan gaan we door naar het tweede thema. Dat is lokale democratie. **Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]***

00:11:32 Annalaura Molducci

Nou ja, wat moet ik daar eens op zeggen? [Denkt na.] Ik zou het niet weten. Nee, nee, ik denk ja, misschien ja, gaat het. Kijk, ik doe geen politiek, hè, dus ik weet niet precies hoe dat allemaal landt. Maar ik denk wel dat wij, we zeiden wel: kijk als burgers ontevreden zijn ergens over of ze nou dan hè, bieden wij altijd wel een luisterend oor en we maken ook meestal wel een verhaal. We hebben vandaag weer een verhaal over de mevrouw die het huis uit wordt gezet die er al heel lang woont. En die naar de rechter is gestapt en ongelijk krijgt nou ja, dat soort verhalen dat, ja.

00:12:09 Sara Visser

Ja, dat draagt eraan bij dat mensen een stem krijgen, ook of...?

00:12:12 Annalaura Molducci

Ja, ja.

00:12:16 Sara Visser

*Oké en, ja, waar gaat het wel en niet goed? **Zijn er ook punten waarop je denkt van ja, dit zou beter kunnen? [VRAAG 3]***

00:12:33 Annalaura Molducci

Ja vast wel. Ik vind het een beetje, ik ben erg van de voorbeelden altijd, maar ik kan niet zo snel een voorbeeld bedenken. Maar het kan altijd beter natuurlijk. Ik weet ook niet of wij alle burgers wel

vertegenwoordigen. Dat vraag ik me ook wel eens af. Want je hebt natuurlijk die hele coronadiscussie, en toen had je natuurlijk een heleboel mensen die geloofden die mainstream media niet; zeiden dat is allemaal allemaal fake news. Ja, die hebben wij niet echt kunnen bereiken, denk ik, want die hebben hun eigen kanalen. En het is ook heel lastig om met die mensen in discussie te gaan. Omdat ze alles, alles eigenlijk ja tegenover – dat is net zoals Poetin die zegt van wij zijn geen... wij willen het nazisme bestrijden. Ja, ik bedoel, wat kan je er tegenover stellen? Ja, het is niet zo, weet je wel? En dat is met die corona discussie natuurlijk ook. Er komen zulke rare aannames in en alles houdt verband met elkaar en het zijn allemaal complotten. Daar kom je bijna niet uit.

00:13:31 Sara Visser

Ja, en dat vertegenwoordigen, dat zie je ook als een belangrijke manier waarop de journalistiek kan bijdragen.

00:13:36 Annalaura Molducci

Ja dat denk ik wel. Want, we moeten er niet alleen voor hoogopgeleide mensen zijn of witte mensen. We moeten er eigenlijk wel voor iedereen zijn. Dus dat vind ik wel belangrijk.

00:13:45 Sara Visser

De hele gemeenschap in de regio.

00:13:46 Annalaura Molducci

Ja, dus eigenlijk ook die coronademonstranten. Die moeten zich ook gehoord voelen op de een of andere manier. Maar dat is wel lastig.

00:13:55 Sara Visser

Ja en dat zit hem dan in het bereiken, dat ze het niet lezen?

00:13:58 Annalaura Molducci

Ja, die die lezen dat inderdaad niet. Dus ja, hoe betrek je die erbij. Dat is het eigenlijk.

00:14:06 Sara Visser

Ja, want het kan natuurlijk zijn dat ze niet lezen, maar het kan nog alsnog wel zijn dat jullie over ze schrijven.

00:14:10 Annalaura Molducci

Nou ja, ik heb natuurlijk al die rechtszaken over complotdenkers heb ik ook gevolgd. Dat is heel interessant. Je had hier in Bodegraven, dat is net buiten ons gebied, Maar ik dacht nou, dan pak ik dat er even bij. Want je een begraafplaats en daar riepen ze op om allemaal bloemen te leggen op de graven van kinderen die waren vermoord door Van Dissel en Rutte. Nou en, dus half Nederland stond – nou ja overdreven – maar dat ging allemaal via sociale media. Dus kwamen allemaal mensen met bloemen en die legden ze allemaal neer op die graven. En daar lagen gewoon mensen die waren overleden. Maar allerlei andere dingen. Die waren niet, die waren niet vermoord door een of ander sado pedoseksueel netwerk. Maar dat geloofden ze wel, dus ja. Dat is best wel heftig en dan zag ik, ik ging naar die

rechtszaken. Nou ja, en er waren natuurlijk, zijn altijd de mensen die niet heel die niet heel snugger zijn die worden gepakt, want die staan met hun volle naam op sociale media. Dus er zat een mevrouw, nou uit Zeeland. Die amper ja, ze wist ook niet waarom ze een vlag had verbrand in haar tuin met daarop pedo Jaap van Dissel. Dat wist ze allemaal niet, maar ze hadden het wel gedaan. Ze was gewoon boos en eenzaam. En dat soort mensen zie je dan allemaal voor de rechtbank verschijnen. En de iets slimmer hadden ze nog te proberen wel een soort laag te maken. Maar dan zag je gewoon dat mensen ook wel boos waren. Zich niet gehoord voelden, zich niet serieus genomen, voelen en niet veel geld verdienen. Nou ja, dat, dat zie je ook allemaal, dus daar moeten we wel, daar moet je als samenleving natuurlijk ook eigenlijk wel iets mee doen. En niet zeggen alleen maar dat zijn gekkies en wappies en weet ik veel wat. Er zit iets onder wat ze zelf ook niet goed kunnen benoemen, maar wat er wel wat er wel is en wat ook wel gevaarlijk kan zijn. Dus ja, leidt misschien wel tot een moord. Ja, dat weet je niet. Kan zomaar gebeuren.

00:16:10 Sara Visser

En, daar ligt dus een taak voor de journalistiek, ook omdat...

00:16:13 Annalaura Molducci

Ja, maar ja, wij zijn ook, wij kunnen ook weer niet alles zo. We zijn geen maatschappelijk werkers ofzo, dus dat is wel. Je kunt erover schrijven, maar dan houdt het ook weer op hè.

00:16:20 Sara Visser

Maar om dat onder de aandacht te brengen in ieder geval, ook die diepere laag. Zit dat hem dan ook in, nou ja, dat de gemeenschap elkaar ook beter leert begrijpen?

00:16:32 Annalaura Molducci

Dat weet ik niet, dat zou je dan weer moeten onderzoeken. Maar als je er niet over schrijft, dan weet je zeker dat het niet gebeurt. Je kan het niet negeren, dus het is wel belangrijk. In dat verhaal van Bodegraven heb ik mijn naam er niet bijgezet. Omdat het de politie zei, het is gevaarlijk moet je niet doen. En dat heeft weer geleid tot een hele discussie in de journalistiek. Ja, dat gaat wel heel erg ver, want journalisten worden tegenwoordig ook wel bedreigd.

00:16:58 Sarawitia Franken

Ja, heb je dat ook? Maak je dat ook mee?

00:17:02 Annalaura Molducci

Niet heel ernstig. Maar ik was vorige week bij een brand in Lisse. En is de man heel geëmotioneerd en ik sta daar gewoon. Ik stel wat vragen. En die man die begint daar. En, die wordt helemaal boos: mevrouw, houdt u op met vragen? Ik zeg ja, maar dat is gewoon mijn werk, weet je wel? Ik zeg, u zegt allemaal dingen, dan ga ik daarop in. Hij zei dat hij daar woont. Hij had daar een pand en er was brand ontstaan er wasserij en die wasserij baas dit en dit. Was al de tweede keer en dit en dit. Die man was heel erg emotioneel. Ja, ik sta ook maar gewoon mijn werk te doen dus maar ja, dat is wel een beetje schipperen, want voor hetzelfde geld...

00:17:38 Sarawitia Franken

Maar was dat altijd al zo of merk je meer de laatste tijd?

00:17:40 Annalaura Molducci

Nou, je merkt dat het er niet zo... ja, dat is wel, het is wel gespannen. Er is wel meer spanning in de samenleving. Vind ik wel. En door de sociale media daar word je natuurlijk als je op Twitter zit. Daar kan je ook wel ja puur kan iedereen berichten naar je sturen? Ja. Ze denk je oh ja, negatief negatief.

00:17:59 Sarawitia Franken

Maar wat voor dingen dan bijvoorbeeld?

00:18:00 Annalaura Molducci

Bijvoorbeeld nou persoonlijke aanvallen ofzo. Maar goed, ik heb er niet zo heel erg veel last van, dus wat dat betreft. Het valt wel mee. Ja, echt gezellig is het ook niet af en toe denk je ook wel van nou, moet dat nou?

00:18:17 Sara Visser

Oké ja, we hadden het net al een beetje hoe, wat de Leidse journalistiek beter zou kunnen doen als het gaat om de lokale democratie. Daar wilde ik nog op doorgaan. Want als we het bijvoorbeeld hebben over nou ja, de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen voorbeeld. Is daar ook een rol voor de journalistiek weggelegd?

00:18:42 Annalaura Molducci

Ja misschien wel, dat spreekt toch niet zo aan, hè? Op de een of andere manier is dat ineens niet meer zo belangrijk. Wat natuurlijk wel heel belangrijk is, dus daar moet je wel aandacht aan besteden. Hoe komt dat? En, ja, hebben wij dat gedaan? Hebben we niet zo erg gedaan. Dus je zou inderdaad hier.

00:19:01 Sara Visser

Aandacht aan besteden in de krant.

00:19:03 Annalaura Molducci

Nou, hoe het komt dat die opkomst zo laag is, dat is natuurlijk al een aantal jaren zo. Dus, want ik weet niet, wat was de opkomst eigenlijk?

00:19:10 Sara Visser

Ja, echt naar in Leiden nog net iets boven de 50%, maar in sommige gemeenten, zelfs 39% ofzo.

00:19:17 Annalaura Molducci

Ja ja.

00:19:19 Sara Visser

Het was historisch laag in ieder geval.

00:19:20 Annalaura Molducci

Ja, nou, dan kan je achteraf kan je daar best wel analyses van maken van hoe komt het nou en wat kunnen we daaraan doen? En ja, dat zou je als krant wel meer moeten doen, misschien.

00:19:32 Sara Visser

Zit dat hem niet, ook in vooraf?

00:19:36 Annalaura Molducci

Ja, ja. Maar we doen best wel veel vooraf. We hebben echt in aanloop naar die verkiezingen...ik heb daar zelf niet aan meegedaan, omdat ik geen gemeente heb, maar. We hebben best wel veel thema's behandeld, hebben pagina's gemaakt. Dus we hebben er op zich best wel veel aandacht aan besteed. De in de weken daaraan voorafgaand, maar kennelijk is dat toch niet op de een of andere manier niet genoeg ofzo?

00:20:00 Sara Visser

Mensen zijn te weinig geëngageerd?

00:20:04 Annalaura Molducci

Ja, ze vinden het niet belangrijk genoeg.

00:20:05 Sara Visser

Misschien valt het ook wel buiten het lezerspubliek van het Leidsch Dagblad natuurlijk?

00:20:10 Annalaura Molducci

Dat kan, ja, dat kan zeker, ja. Kijk, vroeger werden de kranten huis aan huis bezorgd in wijken. Nou, dat is allang niet meer zo. En nu gaat het wel, met corona merkten we wel toch dat meer mensen weer een abonnement namen, dus op zich ging het best wel goed. Omdat ze daar weer de noodzaak van zagen. Dat ze, daar wilden ze iets over weten, dus.

00:20:35 Sara Visser

Die informatiebehoefte was weer hoger, ja. Oké en we wat voor andere democratische of maatschappelijke uitdagingen zijn er waarvan jij denkt: daar moet de journalistiek ook iets mee doen?

00:21:10 Annalaura Molducci

Nou ja. Toch zoveel mogelijk in gesprek blijven met de burgers, met de lezers. Ja. Maar er is veel te halen en mensen denk ook wel eens. Kijk mijn zoon die doet ook, net alsof hij het allemaal niet zo interessant vindt, de gewone media. Dus je zegt ook van het is allemaal fake news, maar die zitten in een hele andere wereld, weet je wel? En ja, hoe kom je? Het is ook, er is ook best wel veel te halen aan informatie. Dus ja, er zijn ook hele andere bronnen hè? Hij was ook, focust op van alles en nog wat, dus hoezo moet hij dat nieuws zo erg volgen? Dat is lastig. Hoe spreek je groepen aan? Die de hele tijd op hun telefoon zitten? Nou ja, daar gaan we ons wel oprichten. We gaan veel meer op onze website, gaan we weer aanpassen en ook kijken, want iedereen leest het eigenlijk op zijn telefoon. Dus als je dan een

artikel aanbiedt, moet je zorgen dat je veel tussenkoppen hebt en veel foto's. En, het moet lekker zijn om te lezen, dus daar zijn we allemaal wel mee bezig. Het is een manier. Maar er is veel, er is heel veel informatie. Welke informatie doe je wel en welke niet? En wil je ervoor betalen? En nou ja, heel veel mensen willen er ook niet voor betalen.

00:22:25 Sara Visser

Maar die mensen die raken te veel geïsoleerd, ook misschien van nieuws als het Leidsch Dagblad?

00:22:36 Annalaura Molducci

Ja. Ze zouden de noodzaak weer meer moeten inzien. Het is wel belangrijk om te weten of het is belangrijk om te weten wat zich afspeelt in mijn omgeving. Maar er zijn ook een heleboel mensen, die interesseert het gewoon helemaal niet. Die wonen ergens die denken, ja, het zal allemaal wel, ik hoef niet te weten wat de gemeenteraad daar en daarvan vindt. Dus dat is lastig.

00:22:52 Sara Visser

Maar jullie gaan wel proberen om ze dus weer meer te betrekken. Dus dat vinden jullie wel belangrijk?

00:22:54 Annalaura Molducci

Ja, we zijn daar constant mee bezig. Ja, zeker, ja, want we moeten natuurlijk, we moeten, hè. We moeten niet blijven kelderen uiteindelijk. Dan blijft er niks meer van ons over. Maar dat gaat, het gaat op zich goed met ons, beter volgens mij dan de landelijke media.

00:23:15 Sara Visser

Dat is wel verrassend, of niet?

00:23:16 Annalaura Molducci

Nou ja, wij hebben natuurlijk ook ander nieuws, hè. Je hebt de landelijke media, die zijn eigenlijk allemaal elkaars concurrenten en wij hebben iets anders. Wij hebben de regio en we hebben eigenlijk verder niet zoveel concurrentie, want Omroep West heeft een veel groter gebied, heeft maar één verslaggever in Leiden of zo, dus ja. Wij hebben het eigenlijk veel makkelijker. En wij vinden nog dat we weinig mensen hebben, maar wij hebben een redactie van, heeft ie 16, 17. En we doen niet alleen Leiden maar ook de omliggende gemeenten natuurlijk, dus ja, op zich. Maar vroeger had je de 40 journalisten zitten, ja. En nu zijn we nog met een stuk of 15. En 5 voor Leiden.

00:23:59 Sara Visser

Dat is toch wel enorm afgenomen. Dat is te weinig eigenlijk, of?

00:24:06 Annalaura Molducci

Ja, nou ja. Het is ja zo is het. Daar moeten we het mee doen. We moeten keuzes maken. Ik weet het niet, ik weet niet wat, ik heb natuurlijk die tijd meegemaakt dat het niet goed ging, en ik vind het fijn dat het weer beter gaat. Want het was jarenlang...nu zitten we toch weer een beetje in de lift omhoog, dus dat is op zich fijn.

00:24:27 Sara Visser

Oké, ja, ja. Oké, laatste vraag over de lokale democratie als thema: in hoeverre voelt u een democratisch plichtsbefef als journalist? Of in hoeverre leeft dat op de redactie? [VRAAG 4]

00:24:46 Annalaura Molducci

Wat is dat? Een democratisch plichtsbefef?

00:24:49 Sara Visser

Ja, het besef van het belang van de Leidse journalistiek voor de Leidse democratie; dat daar een rol ligt bij de journalistiek.

00:24:59 Annalaura Molducci

Nou ja, het is wel belangrijk te schrijven over zaken die de Leidse burgers aangaat, dus ja.

00:25:06 Sara Visser

Maar voel je dat ook zo van?

00:25:08 Annalaura Molducci

Ja, ik vind, ik voel wel dat het...Nou vooral toen corona er was. Toen hadden we ineens allemaal het gevoel van 'het doet ertoe', weet je wel. Het was echt een crisis en dus dan voel je van, ik moet hierover schrijven. Maar dat was meer mijn collega die alleen maar met corona bezig was, die elke week met die cijfers kwam. En die is nu een beetje teleurgesteld omdat niemand meer geïnteresseerd is in, het doet er allemaal niet meer toe en dat weet ze eigenlijk best wel. Maar die voelde wel een soort noodzaak om daar aandacht aan te besteden, om erover te schrijven. Nou ja, dat hadden we allemaal wel. Het was best wel, het was best wel spannend natuurlijk in ja alles wat je deed, dat deed ertoe. Je voelde een soort behoefte om daarover te schrijven en daarvoor kon je wel eens hebben van bedenk eens een leuk onderwerp of zo. Een gezellig verhaal, maar niet een noodzaak. Het was nice to know, maar niet need to know en nu hadden we echt alles need to know, dat is gewoon echt belangrijk. Maar ik heb het ook wel met mijn rechtszaak en denk ik ook van ja, dat is gewoon belangrijke informatie, dus dat zit iemand tot zijn daad, en wat zit daarachter? Ik vind, ik ga er zelf altijd helemaal in op. Ik weet niet hoe dat voor een buitenstaander is, maar bijvoorbeeld dat meisje dat is vermoord van 14. Ja, nou ja, ik denk dat heel Leiden wel dat verhaal wil lezen, hoe zit met die jongen en hoe werkt dat?

00:26:38 Sara Visser

Dus, maar dat zit hem dan meer in de informerende taak eigenlijk van de journalistiek. Daar zit dan die noodzaak in.

00:26:45 Annalaura Molducci

Ja inderdaad, ja ja. Ik ben niet zo'n wereldverbeteraar ofzo? Maar af en toe, ik heb gisteren of ik heb vandaag een verhaal over tolken en vertalers bij de rechtbank, die krijgen zó ontzettend slecht betaald. Dan denk ik hoe is dit nou mogelijk. Terwijl je denkt, dat is heel belangrijk en die zullen wel heel veel

geld verdienen. Dat is helemaal niet waar. Het zijn allemaal eenpitters en die hebben zich niet georganiseerd. Dus ja, die hebben nu het nakijken die verdienen bijna niks.

00:27:15 Sara Visser

Dan voel je ook urgentie om er...

00:27:17 Annalaura Molducci

Dan voel ik dat ook. Dan denk ik, ik moet hier eigenlijk een opinie over schrijven, maar dan komt er weer wat anders tussendoor en dan vergeet ik dat weer. Maar die noodzaak voel ik dan wel om er in ieder geval aandacht aan te besteden.

00:27:30 Sara Visser

Dus, dan zit er toch wel iets van, ik wil dingen beter maken, of...?

00:27:31 Annalaura Molducci

Ja, ja, weet je soms dan lig ik, verhalen die laten mij ook nooit los. Dus dan heb je erover geschreven en als je dan niet zo goed slaapt, dan ga je 's nachts nadenken van, nou, ik kan D66 wel eens bellen, want die zit in de Tweede Kamer en die hebben een belangrijke stem. Misschien moet ik eens zien een parlementariër gaan bellen van waarom is daar geen aandacht voor dat onderwerp? Nou ik heb het nog niet gedaan, maar dat zou ik kunnen doen. Ja.

00:28:01 Sarawitia Franken

Oké, maar even voor de duidelijkheid, je schrijft over misdaad.

00:28:04 Annalaura Molducci

Misdaad, maar de rechtbank en zijn tolken van de rechtbank en de rest gewoon.

00:28:08 Sarawitia Franken

Dat is dus jouw onderwerp, en dat doe je in de hele regio?

00:28:10 Annalaura Molducci

Ja, en dat doe ik dan, ja hier, maar ik schrijf dan ook voor de andere kranten eigenlijk, want het staat ook vandaag staan. Staat vandaag hier, maar dat staat dan ook in het Haarlems Dagblad, Gooi en Eemlander, Noord- Hollands Dagblad. Want het eerste gedeelte van de kranten maken we met zijn allen.

00:28:28 Sara Visser

Oké, ja.

00:28:33 Annalaura Molducci

En ik zit er om Leiden een beetje daarin op te stoten, want anders hebben we alleen maar verhalen uit Noord-Holland en dat vinden ze hier allemaal heel erg. En het is ook zo, het gebied is best wel groot.

00:28:46 Sarawitia Franken

Dus je hoofdfocus is dus wel op Leiden?

00:28:49 Annalaura Molducci

Ja. Ja wel op Leiden, maar die tolken, die pak ik er dan ook even bij.

00:29:04 Sara Visser

Oké ja. Ik denk dat we dit thema wel kunnen afkruisen.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:29:13 Sarawitia Franken

Dan gaan we door naar de eigenschappen van de lokale, maar dit geval dus regionale journalist. Want wat zijn die eigenschappen waarover iemand als jij, waaraan die moet aan voldoen? [VRAAG 5]

00:29:25 Annalaura Molducci

Nou nieuwsgierig zijn? En goed met mensen overweg kunnen denk ik. Want je moet iedereen benaderen. Geen allemansvriend zijn, kritisch kunnen zijn. Nou, en geïnteresseerd zijn in de regio, maar je hoeft er niet per se... Kijk, vroeger vond ik eigenlijk dat je moet wonen in de plek waarover je schrijft, maar wat? Ik woon in Haarlem of tenminste omgeving, en ik hoor zoveel dingen.

00:29:58 Sarawitia Franken.

Gewoon als je over straat loopt?

00:29:59 Annalaura Molducci

Ja, dan, mensen benaderen je ook. En toen ik de politiek deed helemaal, daar werd ik af en toe gek van, dan ging ik de stad on om boodschappen te doen? Iedereen die hield je aan, want die hadden wat.

00:30:11 Sarawitia Franken

Dus daar moet je ook mee om kunnen gaan als regionale journalist?

00:30:12 Annalaura Molducci

Ja daar moet je wel mee om kunt gaan. Maar je hoort wel heel veel. Je hebt een enorm netwerk. Dat is heel belangrijk. Maar goed. Ik zit nu in Aerdenhout en ik doe het hier. Ik ken heel Leiden niet. Ja, een beetje weet je wel. Maar dat maakt eigenlijk niet zoveel uit heb ik ontdekt. Dat is rustiger ook voor mij.

00:30:33 Sarawitia Franken

Je kunt meer anoniem hier over straat.

00:30:34 Annalaura Molducci

Ja, en dat is ook wel weer fijn. Dus ja, je neemt wat meer afstand, je zit niet meer helemaal. Heel vroeger was het altijd zo: een journalist moet in de haarvaten van de samenleving zitten. Ja, dat was toen we er 30 hadden of 40, maar dat kan gewoon niet meer. Dat is niet meer zo en, dat is op zich ook niet zo erg.

00:30:51 Sara Visser

Verschilt dat niet ook een beetje per thema waar je je mee bezig houdt?

00:30:55 Annalaura Molducci

Ja. Als je de politiek deed, dan ging het over van alles en nog wat natuurlijk, van straatstenen tot gebouwen tot mensen. Tot weet ik veel wat. En ja, nu doe ik de rechtbank, dus dat is inderdaad heel anders. En politie. Nou ja. De politie is nooit zo loslippig, dus daar krijg je niet echt hele goede contacten mee. Nou jammer dan, denk dan ja.

00:31:17 Sara Visser

Dus maar bij als je politiek redactie doet, dan?

00:31:21 Annalaura Molducci

Ja als je politieke redactie doet, vind ik het belangrijker. Omdat ze vaak 's avonds vergaderen. En dan moet je ook nog de kroeg in met ze. Dat was een beetje het oude idee, want dan hoor je de echte verhalen, waar je dan niet over kan schrijven het is allemaal of the record, maar van mij hoeft dat niet echt. Ik vond dat altijd een beetje onzin, dan zit je de hele dag in die kroeg, de volgende dag moet ik allemaal verhalen tikken, dat trek ik gewoon niet, veel te veel. Maar dat is echt van de oude tijd, dat gebeurde wel ja. En dan gingen ze 's nachts allemaal stukjes lopen tikken, met een glaasje te veel op.

00:32:09 Sarawitia Franken

Ja je noemt dus als eigenschappen kritisch, nieuwsgierig en dus kennis van het gebied.

00:32:16 Annalaura Molducci

Empathisch, je moet ook wel een beetje empathisch zijn.

00:32:19 Sarawitia Franken

Kan je dat uitleggen?

00:32:21 Annalaura Molducci

Nou ja, je krijgt ook met mensen te maken die het allemaal niet zo goed hebben. Dan moet je ook wel een beetje een luisterend oor voor hebben. Of als ik bij de rechtbank zit, dan kan ik heel hard iets opschrijven, maar er zit altijd een verhaal achter. Ook ja, waarom komt iemand tot zijn daad? Dat moet je niet zo hard veroordelen vind ik.

00:32:41 Sarawitia Franken

Oké, dus inlevingsvermogen. En is dat dan anders dan bij een landelijke journalist?

00:32:50 Annalaura Molducci

Nou ja, ik zat bij die rechtszaak van dat meisje die is vermoord. Ik zat tegenover een journalist van de Volkskrant in de perskamer. En die wist niets van die zaak weetje wel, en ik weet alles. We zijn er vanaf het begin af aan bij betrokken geweest, we hebben daar gekeken. En die man die zat daar een beetje ongeïnteresseerd zovan ja het doet me niet zoveel. Terwijl ik ga er echt helemaal in op en ik vond de urgentie om erover te schrijven en voor hem was het gewoon een eenkolommer, zag ik ook de volgende dag in de krant. En ik moest hem nog dingen uitleggen, want hij wist dat gewoon niet. En dat doe ik wel dat maakt mij verder niet uit, maar dan merk je wel verschil. En ja ik snap wel dat het zo werkt, omdat jij de justitiev erslaggever bent voor het hele land. Hij zei ook ja dit was een moe tje, dus hij moest van zijn redactie naar die zaak. Dus denk ik ja zo kan je ook zien, een moe tje, ik kan ook een eenkolommer gaan tikken, maar volgens mij doe ik dan mijn werk niet goed. Want ik denk dat er heel veel behoefte is aan informatie over die zaak, maar ja ik kan ook zeggen ik doe het af in een eenkolommer. Het is maar net hoe je er tegenaan kijkt.

00:34:06 Sara Visser

Ja dus eigenlijk meer betrokkenheid omdat je op een kleiner onderwerp focust?

00:34:12 Annalaura Molducci

Ja, inderdaad, je bekijkt het vanuit alle invalshoeken, de familie of vriendinnen van het slachtoffer heb je gesproken, maar je hebt ook de familie van de verdachte gesproken, de advocaat van de verdachte. Dus dat leidt er allemaal toe dat je een enorme informatiehoeveelheid krijgt. Je hebt ook gezocht naar die fiets met zijn allen en wat heeft ze allemaal gedaan.

00:34:43 Sara Visser

Ja dus dieper erop ingegaan.

00:34:47 Annalaura Molducci

Dus meer betrokken.

00:34:48 Sarawitia Franken

Vind je je werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:34:55 Annalaura Molducci

Ja. Door dit soort dingen, dat je gewoon informatie kunt delen en dat mensen het ook interessant vinden. Dat merk je ook wel, je krijgt wel reacties op je verhaal.

00:35:07 Sarawitia

Dus je krijgt ook positieve reacties op artikelen?

00:35:09 Annalaura Molducci

Ja zeker.

00:35:12 Sara Visser

En wat zeggen mensen dan?

00:35:15 Annalaura Molducci

Nou, die vinden het interessant of je zet iets op Twitter en daar reageren ze op. Wat me vooral opvalt, we hebben ook van die kleine stukjes in de krant, van 60, 70 seconden en dan schrijf je over kleine voorvallen thuis, en daar krijg je de meeste reacties op.

00:35:30 Sara Visser

Herkenbaar?

00:35:32 Annalaura Molducci

Ja. Dus ik had laatst ons huis opgeknapt en toen in de boom van de buurman ontstond een enorme luizenplaag en die beesten kwamen allemaal dat huis binnenlopen en als je erop ging staan, dan had je een soort vlek, een soort bloedvlek. Dus ik dacht echt shit wat is dit, en ik had er een stukje over geschreven en er kwamen allerlei reacties en het was in allemaal kranten meegenomen. Vanuit het hele gebied hoorde je 'ja dat heb ik ook gehad'. Dus toen meldde ook de voormalig stadsecoloog van Haarlem zich, ja dat zijn waarschijnlijk takluizen. Dus ik heb er wel drie keer over geschreven. Nou dat is leuk, toen moest van die beestjes verzamelen en in een potje doen. Toen zei hij ja die moeten vanzelf weer wegvliegen, maar dat duurde mij allemaal te lang, en die buurman schaamde zich ook een beetje want het was zijn boom, dus die heeft op een gegeven moment gif gespoten, maar dat heb ik maar niet opgeschreven want dat leidt tot allemaal vreselijke reacties natuurlijk, maar ja nu zijn ze dood.

00:36:35 Sara Visser

Oké, dus zo merk je ook met de artikelen dat mensen zich hierin herkennen en hetzelfde meemaken.

00:36:38 Annalaura Molducci

Ja, vooral die persoonlijke kleine stukjes.

00:36:40 Sarawitia Franken

Oké, want is het dan ook een doel? Van de krant of van jou om mensen te verbinden met elkaar, omdat ze dan over hetzelfde lezen? [VRAAG 7]

00:36:48 Annalaura Molducci

Ja, dat gebeurt. Het is niet een doel ofzo, maar het gebeurt wel, dus dat is ook wel weer leuk. Ja, het is vrij onbenullig natuurlijk iets in de natuur, maar dat houdt ook een heleboel mensen bezig. En ja dat vind ik dan wel weer leuk.

00:37:01 Sarawitia Franken

Dus je zegt het is niet een doel, maar meer een soort bijproduct? Je schrijft over iets, mensen lezen erover, reageren erop, en daardoor voelen ze zich indirect ook meer verbonden met elkaar?

00:37:08 Annalaura Molducci

Ja.

00:37:09 Sarawitia Franken

En doe je dat nog op andere manieren? Mensen verbinden?

00:37:18 Annalaura Molducci

Nou ja, met dit soort stukjes, dan merk je wel dat je heel veel reacties krijgt. Dus als ik ergens iets meemaak, en dan denk oh dat is nou een 60 seconden, dan schrijf ik dat meestal wel op en dan werkt het ook.

00:37:32 Sara Visser

Ja, omdat je weet dat je die reacties krijgt en mensen het leuk vinden om te lezen ook.

00:37:36 Annalaura Molducci

Ik woon in Haarlem en in Leiden hebben ze niet zoveel aan Haarlem dus ik moet het wel altijd een beetje neutraal houden, maar toen ik in Haarlem woonde en schreef. Toen heb ik wel een keer een stukje over de fietsenmaker op het station geschreven, waar ik ook iets leuks had meegemaakt, dat leidde ook tot heftige reacties, want de helft was het er wel mee eens en de andere helft niet en mensen moesten erom lachten en andere mensen waren heel boos, ik had een beetje een narrig stukje. Maar ja dat is gewoon leuk weetjewel, maar dat kan ik hier in Leiden natuurlijk niet kwijt want dat is te ver weg. Maar ja die luizen komen overal voor, dus daar kon ik wel weer beter over schrijven.

00:38:20 Sarawitia Franken

Denk je dat je dat mensen elkaar beter begrijpen als je over ze schrijft, bijvoorbeeld jouw visie over hoe dat was gegaan met die fietsenmaker?

00:38:26 Annalaura Molducci

Dat is ook nog wel leuk verhaal. Er meldde zich op een gegeven moment hier een jongen, dat was een heel raar verhaal, die zat hier in de daklozenopvang en die had wel een verblijfsstatus of kaart maar die was hij kwijtgeraakt en hij had geen paspoort. Dus die zat in een soort vacuüm. Hij kon geen paspoort krijgen, hij was hier illegaal en hij ging naar de IND, maar die wilde niet helpen omdat hij geen paspoort had en omdat hij geen paspoort had, kon hij zich ook niet inschrijven voor een woning. Kortom, het was een groot drama. En hij wist het niet meer en toen had iemand in de daklozenopvang tegen hem gezegd, je moet naar de krant stappen, dus hij stapte naar de krant. Hij vertelde zijn verhaal, ik schreef het op. Op een gegeven moment word ik gebeld door iemand van die IND en die zegt, mag ik dat nummer van die jongen hebben? Nou ja, dat is goed, dus ik eerst tegen hem ja de IND zoekt contact. Hij zegt, ja, daar zit ik elke week. Maar dat was bij het kantoor in Hoofddorp en die konden hem niet helpen, die stuurden hem iedere keer weg, dus hij heeft contact gekregen met die IND. Een laagje hoger die hadden dat verhaal gelezen, die dachten, ja, dat is raar. Wat bleek nou? Hij kwam uit Portugal, hij was een kind van Kaapverdische ouders en die ouders hadden meerdere kinderen en meerdere relaties, dus die kinderen waren niet allemaal even goed aangegeven. Maar de Portugese staat had ook een fout gemaakt, want die had daar niet voor gezorgd dat die kinderen wel paspoorten hadden, enzovoort en hij was naar Nederland

gekomen met zijn moeder, dat ging ook niet goed, dus hij was in allerlei pleeggezinnen terechtgekomen en jeugdzorg en die hadden er ook allemaal niet opgelet. Dus op een gegeven moment had hij alleen verblijfsdocument dat hij elke 5 jaar kon verlengen, maar dat paspoort heeft die nooit gehad. Dus op een gegeven moment was het allemaal misgegaan. Nou, die jongen heeft een paspoort gekregen, althans, geen paspoort maar een verblijfsdocument en met dat verblijfsdocument kan je een paspoort aanvragen. En dan kan die verder met zijn leven. Nou, dat is allemaal als gevolg van een artikel in de krant. Ja, en omdat ik Renske Leijten tweede Kamerlid van de SP, die komt uit Haarlem, die ken ik, die had ik ook nog gebeld en die zei nou die zit in de gevangenis van de bureaucratie. Nou ja kortom dat wordt dan gelezen en dan gebeurt er dus iets.

00:40:45 Sarawitia Franken

Ja mooi voorbeeld van betekenisvol werk. Had je dat hele proces daarna ook beschreven in de krant?

00:40:54 Annalaura Molducci

Ja ik heb er drie verhalen over gemaakt.

00:40:56 Sara Visser

En denk je dat mensen die dat lezen zich dan ook beter kunnen inleven in zo een dakloos iemand? En hoe dat kan zijn als je in zo een bureaucratie gevangen zit?

00:41:02 Annalaura Molducci

Ja ja zeker. En het was ook geen lieverdje natuurlijk, hij kwam ook weleens bij de politie en er zullen ongetwijfeld mensen zijn die zeggen het is zijn eigen schuld, maar dat is natuurlijk niet zo, hij heeft een uitzichtloos bestaan, dus op een gegeven moment gaat die zuipen, is die boos, en zal hij ook wel eens ergens een klap uitdelen.

00:41:28 Sarawitia Franken

Maar je snapt ook meer waar die frustratie vandaan komt als je het zo opschrijft. En als mensen het zo lezen, dus dat is misschien dan ook een indirecte soort verbinding in de samenleving, omdat je meer leest over andere groepen waar je normaal niet zoveel van weet.

00:41:41 Annalaura Molducci

Inderdaad nou en ook hoe het mis kan gaan. Je hebt natuurlijk die toeslagenaffaire, maar dat is niet alleen de toeslagen, dat gebeurt overal, ook met zo'n jongen, die is gewoon slachtoffer van een systeem. Er wordt niet meer zo naar individuen gekeken, maar het is allemaal massaal en er wordt allemaal met algoritmes gewerkt en ja er zijn een heleboel mensen die dan tussen de wal en het schip belanden. En dan kan de krant ook weer een goede rol daarin vervullen.

00:42:05 Sara Visser

Dus je verbindt mensen daarmee maar je kaart ook onrecht aan eigenlijk?

00:42:13 Annalaura Molducci

Nou ja er meldde zich op een gegeven moment ook iemand, een maatschappelijk werkster of zo weet ik veel, die zei ja een cliënt van mij die heeft een brief van de Belastingdienst gekregen, was ook weer de toeslagenaffaire, dus na de toeslagenaffaire ging de belastingdienst maar weer door met dat soort brieven, dus daar heb ik ook weer een verhaal over geschreven. En ook weer Renske Leijten laten reageren, van het gaat maar door, dus dat soort dingen zijn weer leuk, en interessant, en goed om op te schrijven. Maar het leukste vind ik eigenlijk als ik iets op kan lossen, dat is eigenlijk mijn werk helemaal niet, maar ik vond het heel leuk dat ik die jongen aan een verblijfsvergunning kon helpen, en hij was ook blij, dus ik kreeg bloemen en merci.

00:42:57 Sarawitia Franken

Wel grappig dat je dat zegt, want eigenlijk met journalistiek is het toch zo je schrijft erover en je hoopt dat andere mensen het dan gaan oplossen. Maar jij vindt het ook leuk als je het zelf ook kan oplossen?

00:43:06 Annalaura Molducci

Ja, maar dat is misschien mijn leeftijd. Ik ben al 60, dus op een gegeven moment hou je niet meer van dat snelle. Ik heb liever een goed verhaal, dat ik het een beetje uitzoek en dat ik tot een goede oplossing kan komen en dat het positief eindigt, niet alleen dat je constateert oh dat zit fout en dan houdt het op.

00:43:24 Sara Visser

Maar uiteindelijk hebben wel andere mensen het opgelost toch? Maar jij jaagt het aan?

00:43:32 Annalaura Molducci

Ja maar ik kan er ook een keer over schrijven een klein stukje en dan valt niemand het op, maar ik kan er ook een groot verhaal van maken, heel menselijk verhaal met die jongen. En wie ga je bellen? Want dan ga je inderdaad met Tweede Kamerleden bellen en dan komt je verhaal in een knipselmap en dan wordt het door anderen gelezen en die denken verdomme wat is dat nou en die proberen het dan op te lossen. Maar het begint bij jou natuurlijk, als jij het niet signaleert dan gebeurt er niets.

00:44:04 Sara Visser

Maar door er zoveel over te schrijven, dat heeft dan ook echt als doel om mensen in actie te brengen, te mobiliseren?

00:44:13 Annalaura Molducci

Ja interessant, en leuk en nuttig.

00:44:16 Sara Visser

Maar had je dan vroeger toen je journalistiek deed dat je dat soms lastig vond, dat je alleen erover schreef en het niet echt opgelost voelde?

00:44:24 Annalaura Molducci

Nee, dat had ik niet zo. Maar het komt door mijn leeftijd denk ik. Ik denk dan ah zo zielig zo een jongen, hij heeft helemaal geen leven hoe kan dat nou. En in onze samenleving is er helemaal niet zoveel oog meer denk ik en dat was vroeger misschien meer, zou kunnen weet ik niet.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:44:42 Sarawitia Franken

Ja oké ja zeker interessant. Journalistieke functies hebben we nog als volgende thema, want als je naar de wetenschappelijke literatuur kijkt die wij natuurlijk goed hebben uitgeplozen voor onze scripties, dan worden er heel veel journalistieke functies genoemd, dus doelen van de journalistiek. Maar je ziet eigenlijk dat er drie zijn die heel vaak worden genoemd. En dat is dus het controleren van de macht, het informeren van mensen en het verbinden van mensen. Als je dat zo hoort, heb je dan iets dat je denkt van zo kan ik die rangschikken voor mezelf van meest belangrijk naar minst belangrijk. [VRAAG 8]

00:45:22 Annalaura Molducci

Nou, ik denk dat het controleren van de macht en onafhankelijk zijn, en verbinden ja, ik vind het een stom woord eigenlijk. Ja, dat klinkt zo, een beetje bedacht door sociologen. En wat je ook heel vaak tegenkomt is dat wij aan framing doen en dan denk ik ook van ja dat is onzin, dat doen wij helemaal niet. Wij moeten alleen ons onderwerp afbakenen, je kan niet over de hele wereld schrijven, je moet gewoon een bepaalde invalshoek kiezen, maar dat is niet framing, dat is om een verhaal behapbaar te maken en uit te leggen.

00:46:04 Sarawitia Franken

Ja ja precies, maar dat is inderdaad niet als één van de doelen van de journalistiek.

00:46:07 Annalaura Molducci

Nee, jullie hebben het daar helemaal niet over, maar dat kom je ook heel vaak tegen 'journalisten doen aan framing'.

00:46:14 Sarawitia Franken

Nou, dat is meer inderdaad hoe de wetenschap kritisch is op de journalistiek. Natuurlijk, je bent de hele tijd bezig met framing, want je kiest ervoor om over een onderwerp schrijven.

00:46:22 Annalaura Molducci

Ja, maar dat heeft zo'n negatieve klank, hè? Terwijl het is de manier om een verhaal te vertellen. We hadden vandaag ook weer een verhaal, van een mevrouw die uit haar huis wordt gezet, ja dat hang je op aan één iemand maar dat wil niet zeggen dat het maar één iemand is, maar die staat ook voor een groep mensen die dit allemaal overkomt, maar die mensen kennen we niet. Maar dat beschrijf je ook van nou ze ga ik naar de rechter, die stelt haar in het ongelijk, ze kan nog in hoger beroep gaan, maar ze weet niet of ze dat gaan doen. De woningbouwvereniging zeg ja sorry we hebben een hele lange wachtlijst, het kan niet zo zijn dat iemand die ergens intrekt zomaar in dat huis kan blijven wonen. Ja, daar zit ook weer wat in. Maar dat is gewoon een zaak ophangen aan één persoon, maar dat wil niet zeggen dat je een framing doet.

00:47:05 Annalaura Molducci

Is geen framing.

00:47:06 Sara Visser

Nee, Maar dat.

00:47:07 Annalaura Molducci

Niet blij met het woord nee, alsof wij van tevoren bedenken van, wat gaan we even lekker zo neerzetten? Nee, Dat is niet zo. Mensen melden zich bij ons en wij verdiepen ons daarin en dan proberen we het breder te trekken dus en we doen hoor en wederhoor. Ze doen het eigenlijk volgens mij heel goed, zoals het heel goed.

00:47:30 Sarawitia Franken

Je zegt eigenlijk controleren het belangrijkste, dan informeren en dan verbinden maar meer als een soort neveneffect.

00:47:36 Sarawitia Franken

Oké duidelijk en wat zijn de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:47:45 Annalaura Molducci

Nou ja, je weet nooit, een onderwerp komt weer op je af en dan denk je, oké, hoe gaan we dit nu weer doen? Ik weet ook nooit precies waar het op uit gaat draaien met een verhaal. Zelfs niet als ik begin met tikken, ik denk nou ik begin maar gewoon en dan denk ik na afloop, nou, dat is weer aardig gelukt, weet je wel? Zo gaat het eigenlijk de hele tijd. Je hebt wel een bepaald idee maar het wordt altijd weer anders dan je denkt, dus dat is wel een uitdaging.

00:48:12 Sarawitia Franken

Een soort onzekerheid?

00:48:13 Annalaura Molducci

Eigenlijk wel, je weet van tevoren nooit hoe het gaat, ik denk nooit nou makkie dat tik ik wel even.

00:48:20 Sara Visser

Nee, niet na al die artikelen al die jaren gaat toch niet zo van hup hup uit de losse pols?

00:48:25 Annalaura Molducci

Ja, het gaat wel, maar dan nog denk ik van nou zal ik zo beginnen of zo.

00:48:30 Sarawitia Franken

Altijd een soort puzzel?

00:48:30 Annalaura Molducci

Maar dat is volgens mij alleen maar goed, want dan zit je niet op de automatische piloot. Dan blijf je erover nadenken.

00:48:38 Sara Visser

En, dat is van alle tijden of is dat specifiek een uitdaging voor deze tijd?

00:48:44 Annalaura Molducci

Nee hoor, maar het is wel zo dat ik nu wat langer over een verhaal doe dan dat ik vroeger deed. Toen had ik het ook gewoon drukker en dan dacht ik oh god ik moet daar over schrijven dat is belangrijk en dat is belangrijk. En dan had ik het hartstikke druk en nu heb ik het wat minder druk en kan ik meer de diepte in en dat is ook hartstikke leuk.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:49:12 Sara Visser

De toekomst van de Leidse journalistiek, of dat wat over Leiden wordt geschreven. [VRAAG 10]

00:49:19 Annalaura Molducci

Nou, ja, we gaan natuurlijk wel van het papier af, denk ik ooit, want we kunnen ook geen bezorgers meer vinden. Ik geloof dat er bonussen van € 1.000 worden uitgedeeld. Aan degene die zich aanmeldt als bezorger dus ik weet niet of het wat voor jullie is?

00:49:35 Sarawitia Franken

Oh nou ja die studieschuld is er wel.

00:49:40 Annalaura Molducci

Dus dat maar ja uiteindelijk gaan we van het papier af natuurlijk. Ik vond het heel lang heel jammer, maar aan de andere kant, wij werken nu allemaal web first, dus we schrijven eigenlijk gewoon voor het internet. En die krant die wordt 's avonds door één iemand in elkaar geflanst. Dus ja, er wordt ook niet zoveel aandacht meer aanbesteed. Dus internet is leidend, maar ik vind zelf, maar ik ben natuurlijk ouderwets. Kijk, dit vind ik toch meer zo'n krant, dat heb je op papier. Dat blijft beter hangen dan internet. Een website zit je op je telefoon zo te scrollen. Dat blijf bij mij niet zo goed hangen. Ik weet niet hoe het bij jullie is.

00:50:25 Sarawitia Franken

Ja ik lees sowieso liever van papier, helemaal als je de hele dag naar een scherm kijkt. Maar ja, anderszinds gaat iedereen natuurlijk online, dus je moet wel.

00:50:32 Annalaura Molducci

Nee inderdaad, maar het is allemaal heel vluchtig en we houden ook bij wat dan het meest wordt gelezen en het is altijd een ongeluk of inderdaad een moord. Maar het moet allemaal niet te lang in en het is niet zo belangrijk allemaal, dus ja.

00:50:50 Sara Visser

Verwacht je ook dat de journalistiek zich daarnaar gaat voegen?

00:50:54 Annalaura Molducci

Nou, nee, dat willen we natuurlijk niet, want dat vinden heel jammer, dan krijg je alleen van dat 112-nieuws en daar zitten we ook niet op te wachten.

00:51:03 Sara Visser

Ja, want als we het dan hebben over die doelen die we helemaal aan het begin hadden gevraagd, wat verwacht je daar?

00:51:14 Annalaura Molducci

Ja daarom zijn we ook bezig inderdaad van hoe kunnen we nou die website nog handiger maken ook voor mensen op hun telefoon, dat ze daar meer op klikken en dat ze wel meer die langere verhalen ook gaan lezen.

00:51:26 Sarawitia Franken

Maar je denkt wel dat het Leidsch Dagblad nog lang blijft bestaan, ook al gaat het helemaal online?

00:51:30 Annalaura Molducci

Ja dat denk ik wel, omdat wij natuurlijk als enige die regio hebben, dat is ons uniek sellingpoint. En als je dan kijkt tegenover het landelijk nieuws, daar heb je vijf kranten die dat doen. AD, Telegraaf, Volkskrant, Trouw, Parool, nouja Parool is meer Amsterdam. Maar ja, daar heb je gewoon heel veel concurrentie onderling en wij hebben de regio.

00:52:16 Sarawitia Franken

Dus je ziet de toekomst nog wel rooskleurig in?

00:52:38 Annalaura Molducci

Zeker en over 7, 8, jaar ga ik met pensioen geloof ik dus die tijd ga ik zeker nog wel volmaken.

00:53:09 Sara Visser

Oké nou toch nog even die toekomst van de Leidse journalistiek ten aanzien van die doelen die we eerder hebben besproken, die functies dat controleren en informeren, dat is ook niet iets dat verder achteruit zal gaan als het meer online wordt? Heb je daar nog verwachtingen over?

00:53:15 Annalaura Molducci

Nee, dat denk ik niet want we blijven gewoon de gemeenteraad verslaan en alles wat zich hier afspeelt dat blijven we gewoon doen. En we gaan niet terug in mensen dus nee dat blijft. En het Leidsch Dagblad bestaat al sinds 1860 dus dan zal het nog wel even voort blijven duren. Het is een sterk merk denk ik.

00:53:17 Sara Visser

Heel erg bedankt voor het interview.

Bijlage 9.4 – Transcript interview Hedske Vochtelo

[20 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Youk van Buren & Hanna van den Boogert.]

00:03:46 Hanna

Ja, wij zijn dus twee minor studenten Journalistiek en Nieuwe Media aan de Universiteit Leiden en wij doen het interview voor twee masterstudenten. Zij doen een scriptie naar Leidse journalisten en moeten dus zoveel mogelijk Leidse journalisten spreken om hun onderzoeksproject te kunnen doen. Het gaat over het verleden, heden én de toekomst van de Leidse journalistiek. De resultaten zullen gepresenteerd worden op 3 november op de dag van de journalistiek, dus stel u mocht daarbij aanwezig willen zijn, dan kan de link daarvoor ook nog worden opgestuurd.

00:04:30 Hedske

Zeg maar “je” hoor.

00:04:35 Hanna

Het is dus een diepte-interview en we zullen het ook opnemen als jij dat goed vindt. Volgens mij staat de opname al aan trouwens.

00:04:41

Helemaal prima. Ja, ik hoorde het al.

00:04:46 Hanna

Ja dit doen we zodat we het later kunnen transcriberen. Vind je het oké als in het transcript je naam wordt genoemd?

00:04:55 Hedske

Ja

00:04:56 Hanna

Oké top. Nou, dan waren dat een beetje de dingetjes voor vooraf. Dan gaan we nu denk ik verder met het interview. Ik zal gewoon even elke keer het thema benoemen waarbinnen de vraag valt en dan de vraag stellen. Als je iets niet helder is, dan moet je dat maar gewoon zeggen.

00:05:12 Hedske

Ja dat is helemaal goed.

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:05:15 Hanna

*Het eerste thema is het bestaansrecht van de Leidse lokale journalistiek en de vraag is **wat volgens jou het doel is van de Leidse lokale journalistiek.** [VRAAG 1]*

00:05:29 Hedske

Nou ja, ik denk sowieso dat we een soort waakhond zijn. Dus toch om de macht - dat klinkt altijd zo zwaar - te controleren? Ja, dus ik denk dat het daar superbelangrijk voor is. Bijvoorbeeld landelijke dagbladen duiken nooit zo diep in de gemeentepolitiek of andere dingen die er spelen en dat kunnen wij natuurlijk wel doen, omdat wij wat meer in de samenleving zitten. Dus ik denk dat daar echt wel een taak bij gelegd is voor de *onverstaanbaar*.

00:06:07 Hanna

Ja, dus controleren noem je al. Denk je dat er nog meer doelen zijn voor de lokale Leidse journalistiek, of vind je dat wel een van de belangrijkste?

00:06:18 Hedske

Dat is wat het belangrijkste, maar nee, ook gewoon dialoog. Bijvoorbeeld door middel van opinies andere meningen of de mening van mensen verbreden of daar dialoog over opstarten over bepaalde moeilijke onderwerpen in de samenleving. Maar ook gewoon nog steeds mensen informeren.

00:06:52 Hanna

Ja, dus informeren én ook een beetje wat je zei, een soort forum zijn voor de mensen?

00:06:58 Hedske

Precies ja.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:07:04 Hanna

*Het volgende thema is de lokale democratie. **Hoe draagt de lokale Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie?** [VRAAG2]*

00:07:13 Hedske

Dat is een hele goeie. Ik moet nog even meegeven, ik heb heel lang in Leiden gewerkt als fotograaf. En ik werk nu eigenlijk al 5/6 jaar als grafisch vormgever op de centrale redactie, dus ik ben heel erg met binnen/buitenland onderwerpen bezig en economie. Dus ik ben een beetje daaruit. Ja goeie. We zijn nu aan het kijken hoe we Raadsvergaderingen moeten verslaan, want we denken wel dat bijvoorbeeld “het standaard naar Raadsvergadering gaan en daarover een verslagje doen” dat vinden de helft van de mensen niet interessant. Dat kan ik me ook goed voorstellen. Maar wat ons wel heel interessant lijkt is om op een gegeven moment (als het om politiezaken gaat of andere zaken) mensen mee te nemen die het betreft en dat je daar dan nog net even een soort andere kijk op zo'n politiek onderwerp kan geven. Dit maakt het wat minder wollig en minder ambtelijk ook. Dus dat je dan meteen de mening van iemand in de staat kan vragen. Zoals wat vind je ervan dat dit wordt besloten? Maar ik weet niet echt goed of dat je vraag beantwoord.

00:08:31 Hanna

Nou ja, de vraag is nu vooral hoe jij het ziet dat het bijdraagt (aan de lokale democratie). En zo meteen heb ik nog de vraag hoe jij denkt dat het zou moeten bijdragen aan de lokale democratie.

00:08:43 Hesdke

Ja dan gaat het weer inderdaad meer over de controlerende macht. Dus misschien meer als er wordt gezegd door een gemeenteraad: "We doen heel veel aan groen" en dat je dan bijvoorbeeld toch schrijft over huizenbouw op bepaalde plekken, dat je zo dan een beetje bijdraagt (aan de lokale democratie). Iets als jongens, jullie zeggen het wel, maar jullie doen het niet. Dus toch dan weer die controlerende macht.

00:09:10 Hanna

Nee, is dat ook hoe je dat terugziet? Of is dat hoe je denkt dat het zou moeten zijn? [VRAAG 3]

00:09:15 Hesdke

Zo denk ik dat het zou moeten zijn. Maar je merkt wel dat het wel opgepakt wordt inderdaad. Maar ja, ik ben er dus al een tijdje uit. Ik weet dus even niet zo goed hoe ik een voorbeeld kan geven.

00:09:31 Hanna

Nee precies dat snap ik. Maar zijn er wel bepaalde dingen waar je aan kunt merken dat het wel of niet goed gaat? Dat controleren van die lokale democratie?

00:09:46 Hesdke

Ja bijvoorbeeld, de universiteit had volgens mij samen met de gemeente een plan om een nieuwe campus te bouwen waar nu een huizenblok staat (in het doelen complex). Daar hebben we heel veel over geschreven en heel veel bewoners aan het woord gelaten. En uiteindelijk ziet de universiteit er toch van af, omdat die mensen daar al 30 jaar wonen en vrij moeilijk herplaatst kunnen worden, dus gaan ze het op een andere manier oplossen. Dus in die zin zie je wel dat ze dan toch wel door de druk ook van de maatschappij uiteraard, maar ook omdat er over geschreven wordt en gepraat wordt, ze tot inkeer komen. En de fietsrotonde bij de Herenstraat, daar hebben we ook veel over geschreven. Er is een fietsrotonde gemaakt die we allemaal nog steeds niet echt begrijpen, waar automobilisten soms gewoon echt door knallen. Net nieuw, maar er gebeuren heel veel ongelukken. En daar hebben we ook veel over geschreven en is het toch aangepast, waardoor het nu iets beter gaat. Ik vraag me af of we daar nu eigenlijk nog een keer over moeten schrijven... Maar ja, dat soort kleine dingen, maar toch dingen die voor de mensen in de samenleving gewoon verschil maken.

00:11:13 Hanna

*Nu misschien een wat ingewikkeldere vraag, maar **in hoeverre voel jij een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre levert het democratische plichtsbesef op de redactie bij jullie.** [VRAAG 4]*

00:11:29 Hesdke

Wat een goede jeetje. Oh, dat is echt een hele moeilijke. Nou ja, goed, ik schrijf natuurlijk niet echt over de raadsvergaderingen en dat soort dingen. Maar je bent gewoon wel de hele dag door met vraagstukken bezig, dus je doet niet zomaar wat, en dat geldt voor mijn collega's ook wel. Zou je een voorbeeld kunnen geven over hoe je dat ziet?

00:11:56 Hanna

Nou, dat democratische plichtsbesef gaat eigenlijk een beetje over in hoeverre jullie het belang ervaren van de Leidse journalistiek voor de Leidse democratie? En of dat iets is waar jullie het als journalisten veel over hebben, of is dat iets wat eigenlijk meer op de achtergrond leeft?

00:12:16 Hesdke

Nee, er wordt wel veel over gepraat. Ja, tenminste, op de algemene redactie, maar dat is dan weer landelijk. We praten er zeker over, bijvoorbeeld rond de verkiezingen, maar goed, daar heb je nu voor de Leidse journalistiek niet veel aan, maar we wegen ook wel inderdaad af van wat plaatsen we wel, en wat plaatsen we niet. Dus daar wordt wel zeker over gepraat.

00:12:41 Hanna

Ja en misschien als je de Leidse democratie ook meer ziet als dat in hoeverre de journalistiek daar mee te maken heeft in het informeren van de burgers, wat je net ook al zei. In hoeverre voel jij daarin een taak voor jou als journalist. Zie je dat ook zo, of is dat iets waar je je eigenlijk helemaal niet mee bezig houdt?

00:13:04 Hesdke

Nee zeker wel. Ja, ik ben ook grafisch vormgever, redactioneel vormgever, dus wij helpen ook meedenken. Die programma's zijn natuurlijk vrij met al die punten, dus dan helpen we ook wel meedenken van goh, hoe kunnen we dit nou mooi presenteren dat mensen het snappen in een beetje begrijpelijke taal. Dat het een beetje aantrekkelijk wordt en dat mensen in één oogopslag kunnen zien van wat moet ik stemmen? Wat vindt welke partij. Dus ja daar denken we dan wel over na.

00:13:34 Hanna

Ja, vooral rond de verkiezingen als ik het goed begrijp?

00:13:38 Hesdke

Ja over het algemeen wel ja. Ja, kijk, iemand die echt gefocust is op de Raad heeft natuurlijk hele andere antwoorden. Die zit daar veel meer in, de hele dag.

00:13:54 Hanna

Ja, Youk ik weet niet of jij nog een vraag had bij dit thema, of kunnen we door naar de volgende?

00:14:00 Youk

Wat mij betreft kan je doorgaan, alle puntjes zijn wel behandeld.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:14:05 Hanna

*Oke top. Het volgende thema is de eigenschap van een lokale journalist. En mijn eerste vraag is, **over welke eigenschappen vind jij dat een lokale journalist zou moeten beschikken?** [VRAAG 5]*

00:14:17 Hesdke

Ik vind dat je open moet staan voor mensen. Nieuwsgierig moet je zijn, maar dat je ook niet bang bent om met mensen te kunnen praten. Je moet met iedereen kunnen praten, van de burgemeester tot je buurman tot minderheden. Nou ja, je moet eigenlijk gewoon met iedereen kunnen praten en je overal in kunnen verdiepen. Dat is wel belangrijk, denk ik.

00:14:48 Hanna

En verschil dit dan ook met de eigenschappen die je vindt dat een landelijke journalist zou moeten hebben? Of is dat een beetje hetzelfde?

00:14:56 Hesdke

Nou, dat moet eigenlijk een landelijke journalist ook wel hebben hoor. Je komt gewoon als lokale journalist veel meer (misschien zijn ze het daar helemaal niet mee eens bij de Volkskrant, maar toch is het zo) veel meer in contact met je lezers en de maatschappij, dus daardoor moet je ook veel meer nadenken over hoe schrijf ik iets op? Bijvoorbeeld, we hebben laatst het familiedrama van Esmee gehad. Een meisje van 15 die overleden is. Dan moet je gewoon altijd over na blijven denken van hoe schrijf ik dit op? Je hebt natuurlijk toch twee kanten van het verhaal. Je bent toch veel kwetsbaarder. Terwijl als je er wat meer afstand van hebt als landelijk journalist, kan je het toch iets anders aanpakken. Wij hebben meteen die mensen natuurlijk op de stoep staan als iets gebeurt. Dat is ook iets goeds, want dan kan je meteen de dialoog aangaan. Maar ja, je moet er gewoon iets voorzichtiger mee omgaan. Iets ethischer eigenlijk.

00:16:03 Hanna

Ja, dus je zit net wat dichter op de burger waar je over schrijft bedoel je?

00:16:09 Hesdke

Ja veel dichter. Een voorbeeld, Ik heb als fotograaf de Ridderhof meegemaakt een schietpartij. Tristan was nog aan het schieten toen we daar aankwamen en nou dan ga je gewoon fotograferen. Maar achteraf ga je dan wel heel goed kijken van oké wat heb ik gefotografeerd? Bijvoorbeeld het eerste slachtoffer hadden we gefotografeerd, maar dat ga je niet plaatsen, want dat is gewoon veel te confronterend. Mensen kunnen daar hun vader in herkennen. Alle slachtoffers waren ook nog niet bekend. Dus daar ga je dan gewoon heel anders mee om.

00:16:45 Hanna

Ja en wat voor eigenschap is daar volgens jou dan voor nodig om dat te kunnen?

00:16:50 Hesdke

Nou empathie. Ja, dat is ook wel moeilijk want je wil als journalist natuurlijk ook de feiten, maar je moet altijd toch in je achterhoofd hebben: wat zou Truus op de hoek ervan vinden? Die het misschien wel heel erg aangaat. Ja, daar moet je gewoon rekening mee houden. Dat kan niet anders

00:17:13 Hanna

En vind jij werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:17:16 Hedske

[Euh], ja, ik vind het wel heel leuk om te werken voor een lokale krant, juist omdat je gewoon heel snel feedback van mensen krijgt. Omdat mensen toch het gevoel hebben dat het hún krant is. Dus dat is ook wel goed. Daar worden wij ook dan wel weer door gecontroleerd, anderzijds dus dat mensen zeggen, oh, maar... Of bepaald taalgebruik of zo. Dat ze zeggen jongens, dit is, waarom doe je dit nou zo? Of ja, dat. Dat vind ik wel mooi dat je dan, ja. Mensen zijn echt betrokken bij de krant. Dat merk je wel.

00:17:51 Hanna

Even kijken hoor. Ja is het ook een van jouw doelen om ja, jullie lezers met elkaar te verbinden via de berichtgeving van jullie medium? [vraag 7]

00:18:05 Hedske

Ja goeie vraag. Ja, tenminste dat probeer je toch altijd te doen. Ja, hoor en wederhoor en dat je niet klakkeloos opschrijft wat de één zegt. Ja, Ik denk dat je daarin wel dat doet. En ook als je bijvoorbeeld een achtergrondstuk schrijft over, nou, je merkt ook wel als er bijvoorbeeld iets is wat overlast bezorgd, dat je dan toch sneller erop af stapt om te zien hoe het voor de overlast gevende partij in elkaar zit. Dus ja, je ja probeert wel meer dan normaal allebei de kanten te belichten.

00:18:52 Hanna

Ja. En proberen jullie ook nog de, ja ze noemen het hier gemeenschap, maar al jullie lezers bij elkaar, hebben die de mogelijkheid om op jullie artikelen te reageren of op die manier verbinding te zoeken?

00:19:10 Hedske

Op elkaar bedoel je dan hè, denk ik? Nee, dat zou nog wel erg mooi zijn. We hebben natuurlijk wel sociale media maar daar gaat het natuurlijk niet altijd op een nette manier, op elkaar reageren. Maar ja we zouden wel, vind ik, wat meer fora moeten organiseren en dat soort dingen. Dat zou wel heel mooi zijn als je mensen op dat manier kan verbinden, absoluut. Je kan natuurlijk wel ingezonden brief insturen, maar dat is natuurlijk meer reageren op iets wat je hebt gelezen. Ja, maar we zouden dat meer kunnen doen vind ik.

00:19:49 Hanna

Ja dus wat jou betreft zou er nog wel wat meer ruimte moeten zijn voor een forum voor de lezer?

00:19:56 Hedske

Nou sowieso contact met de lezer. Ja.

00:20:02 Hanna

We kunnen denk ik door naar het volgende thema. Kijk even naar Youk, maar volgens mij wel.

00:20:07 Youk

Ja, dat kan zeker.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:20:10 Hanna

En het volgende thema is journalistieke functies. Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel verschillende journalistieke functies. En 3 functies die in het algemeen vaak worden onderscheiden zijn informeren van mensen, controleren van de macht en verbinden van mensen. Zou jij deze functies kunnen rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk? [vraag 8]

00:20:39 Hedske

Even kijken, het was controleren van de macht, vind ik toch het belangrijkste.

00:20:43 Hanna

Controleren van de macht, zei je?

00:20:45 Hedske

Ja belangrijkste, vind ik dan, hè. Ja en de tweede was, wat zei je nou, informeren? En wat had je nog meer?

00:20:53 Hanna

Verbinden van mensen.

00:20:56 Hedske

Um ja, Ik vind het dan, die vind ik moeilijk. Als je mensen informeert, verbind je ze misschien ook wel door ze een ander beeld te geven, hoop je. Een ander perspectief. Dus dan vind ik informeren, hè zonder het heel *snobbistisch* te zeggen wij gaan als journalist jullie opvoeden, maar een gedegen stuk van alle kanten belicht. En dan verbinden vind ik ook heel belangrijk, maar merk in praktijk dat het daar dus meer van zou moeten komen. Dus die zou ik dan op twee willen zetten, maar dan eerder toch op drie. Want ik vind dat informeren toch ook wel heel belangrijk. Ook omdat je heel veel mensen hoort roepen, die weten het allemaal heel goed want ze hebben het op social media gelezen. En dan denk ik oké, lees nou is in de krant en zeg er dan wat over.

00:21:56 Hanna

Controleren van de macht die springt er dus wel duidelijk bovenuit. Waarom?

00:22:02 Hedske

Ja dat is toch een beetje omdat ik vind dat er soms besluiten worden genomen door gemeentes die mensen aangaan en die worden gewoon, mijn partner werkt bij de gemeente Den Haag en daar zie ik af en toe ook dingen dat ik denk: sommige mensen beslissen soms voor andere mensen terwijl ze zelf helemaal niet in zo'n situatie zitten. Die zitten in een duur huis, dure wijk. Weten helemaal niet wat er voor consequenties zitten aan bepaalde besluiten die genomen worden. Dat wij dan meer met de samenleving praten dat vind ik dan toch belangrijk dat je dan terug kan geven aan gemeenteraad van: hé, maar dit is echt absurd wat jullie hebben besloten.

00:22:53 Hanna

Ja, Als ik het goed begrijp, dan proberen jullie ook een beetje de Leidse burger te representeren.

00:22:58 Hedske

Dat ja, dat vind ik het belangrijkste, ja.

00:23:06 Hanna

En dan had je daarna zei je verbinden van mensen uiteindelijk op twee? Of informeren en die gedeelde tweede plek?

00:23:13 Hedske

Eigenlijk gedeelde tweede plek ja. Omdat ik vind dat als je, ik heb ook bepaalde meningen over bepaalde dingen, maar dan lees ik me liever beter in dat ik meer informatie heb en dan wordt mijn mening misschien wel anders. Of met een tegenstander, dan kun je er in ieder geval wat makkelijker over praten. Dus ik denk dat het één gewoon niet zonder het ander kan.

00:23:44 Hanna

Oké duidelijk! En wat zijn voor jou de grootste uitdagingen die je tegenkomt in je werk? [VRAAG 9]

00:23:51 Hedske

Nou je merkt dat mensen tegenwoordig toch wel vrij sceptisch zijn tegen de pers. Alles wordt ook in één putje gegooid: de pers. En zeker, je merkt het heel erg bij agrariërs, beetje side track, maar ik kom op veel paardenstallen vanwege mijn eigen paard. En dan zie je daar van die stickers met "NOS is fake news". En dan denk je, die mensen staan zo tegenover journalisten. Die zijn lastig te bereiken denk ik. En bepaalde minderheden ook wel denk ik. En die wil je natuurlijk ook gewoon betrekken bij je platform. Maar misschien zijn we daar gewoon een te oud platform voor. Of moeten we ons beter profileren zodat ze ons niet over één kam gaan scheren. Dat is best een moeilijk vraagstuk: hoe betrek je die mensen alsnog bij de krant? Die hebben ook een bepaalde mening en vinden dat wij, nouja de NOS dan, te veel naar de mond van de overheid schrijft. Dat is wel een uitdaging tegenwoordig. En ook zie ik veel geweld tegen collega's. Rellen in Katwijk, voetbalsupporters. Veel agressie roept het op. Vroeger kon ik wel makkelijker mijn werk doen. Ik zie het ook bij fotografen die om de haverklap worden aangesproken: "wat ben je aan het doen?", terwijl je in openbare ruimte gewoon mag fotograferen. En dan probeer je het mensen uit te leggen, maar die worden toch ook vrij snel boos.

00:25:35 Hanna

Ja. En hoe probeer je daar mee om te gaan?

00:25:38 Hedske

Nou ja, gewoon maar zo open mogelijk. Open, dat is het kernwoord denk ik. Ze de kans te geven een open brief insturen, met ze in dialoog te gaan. Ja dat. Meer kan je daar gewoon niet aan doen denk ik.

00:25:55 Hanna

En heeft dit ook effect op het uitvoeren van die zojuist genoemde journalistieke functies?

00:26:03 Hedske

Nou ja, soms wel. [uhm], ik denk dat het soms best onveilig voelt voor collega's en dat merk je ook wel. En als iemand een commentaar schrijft: er staat duidelijk boven commentaar of opinie. Dat is een beetje aangevend dat het een eigen mening is. Maar het wordt heel persoonlijk. Zeker ook als het over prikken gaat, bijvoorbeeld. Mensen denken bijvoorbeeld met prikken of met MeToo: je bent voor, of je bent tegen. Geen grijs gebied tussen. Als je daar een mening over gaat geven, merk je dat collega's wel echt doodsbedreigingen via mail krijgen. Dat je denkt wow, jeetje. Heftig. En je moet als journalist misschien ook maar denken, ik leg het naast me neer. Maar het is wel veranderd in de jaren. Het is wel harder geworden.

00:27:00 Hanna

Dus als ik het goed begrijp, vind jij het lastig om als journalist eigenlijk nog een bepaald standpunt in te nemen?

00:27:09 Hedske

Ja. Dat is, je moet het zeker blijven doen, je moet het niet laten. Maar het wordt wel wat meer je als persoon aangerekend. Dus ik snap dat journalisten het ook wel spannend vinden.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:27:28 Hanna

*Dan gaan we door naar het laatste thema, denk ik. Dat is de toekomst van de Leidse journalistiek. Ja mijn vraag is **wat je daarvan verwacht, van de toekomst van de Leidse journalistiek?** [VRAAG 10]*

00:27:40 Hedske

Nou, ik denk dat de regiojournalistiek toch wel altijd zal blijven bestaan. Omdat je toch wel een groep trouwe lezers hebt. Je ziet wel bijvoorbeeld dat het in steden zoals Leiden, moeilijker is om leden vast te houden. Omdat ze ook een Volkskrant hebben en Telegraaf en nou ja, landelijke titels. In Noord-Holland zijn de regionale titels veel sterker en lezen ze minder landelijke media. Het is echt hún krantje. Dus daarin valt misschien wat meer te halen. Dus misschien toch ook door fora te doen en discussies over maatschappelijke thema's. Ik zou het heel mooi vinden als we daaraan kunnen bijdragen en toch, nou ja, daar iets meer voor zouden kunnen doen.

00:28:33 Hanna

Ja. Dus wat zou je dan daarin concreet nog graag willen zien?

00:28:40 Hedske

Nou ja, voor onze toekomst zou ik wel willen dat we nog iets meer ruimte nemen om iets meer tussen de mensen te staan en wat meer dat soort avonden te organiseren, of inspraakavonden en de lezer iets meer mee te nemen in de journalistiek. Om ze ook iets meer te laten zien van hé, we hebben jullie belangen wel echt door. Neem ze mee in raadsvergaderingen, meer betrekken bij krant als product. Dat is wel belangrijk. Dat we daar meer oog voor houden.

00:29:25 Hanna

Oké duidelijk. Dan zijn dit wat mij betreft de vragen. Ik weet niet of Youk ook nog vragen heeft?

00:29:35 Youk

Ik ben het lijstje langsgedaan en ik heb alles kunnen afvinken naar mijn idee, dus we hebben alles behandeld.

00:29:43 Hedske

Oké. Ja ik hoop dat ik een beetje, omdat ik toch wel 5 jaar nu op de centrale zit en dat voelt wel wat meer als een ivoren toren omdat je daar met binnen- en buitenland bezig bent ofzo, uhm, maar goed. Ja.

00:29:56 Hanna

Heb je zelf nog iets wat je zou willen toevoegen? Of denk je wel dat het meeste aan bod is gekomen?

00:30:02 Hedske

Nee, goede vragen waren het inderdaad.

00:30:09 Hanna

Nou ja, bedankt dan voor je medewerking.

00:30:11 Hedske

Nou graag gedaan en jullie succes!

Bijlage 9.5 – Transcript interview Binnert-Jan Glastra

[23 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Daily Put & Tom Vermeer.]

00:00:20 Daily

Hallo allemaal leuk dat je luistert mijn naam is Daily ik zit hier met Tom en onze gast. Het is altijd leuk als je je eigen naam zegt.

00:00:33 Binnert Glastra

Binnert Glastra.

00:00:36 Daily

Welkom, en je zei net al even kort dat je hier in de buurt woont in Leiden.

00:00:39 Binnert Glastra

Klopt.

00:00:41 Daily

Geboren en getogen?

00:00:44 Binnert Glastra

Nee.

00:00:46 Daily

Waar kom je vandaan?

00:00:47 Binnert Glastra

Ook dat is wel een hele lastige vraag maar ik ben ooit geboren in Berkhout. Mijn eerst verhuizing was daar vandaan voordat ik kon lopen. Dus ja om te zeggen dat ik er vandaan kom.

00:00:55 Daily

En zo altijd rond {inaudible}

00:00:56 Binnert Glastra

Precies

00:01:04 Daily

Goed en nu uiteindelijk kan ik zeggen gesetteld nee ik ga niet nu uiteindelijk in Leiden als journalist?

00:01:13 Binnert Glastra

Ja dat is ook dat zo ben ik hier terecht gekomen hè.

00:01:15 Daily

Ja hoe ging dat dan?

00:01:18 Binnert Glastra

Ja dat is een vereiste was voor de vacature dat je het verspreidgebied wonen van het bedrijf en nou is dat wel immens hoor want het hele concern valt daaronder maar goed dat is natuurlijk.

00:01:32 Binnert Glastra

Ik heb dat maar geïnterpreteerd als het gebied van de titel waarvoor ik ging werken.

00:01:37 Daily

Ja want je werkt voor het Leidsch dagblad.

00:01:43 Binnert Glastra

Correct.

00:01:44 Daily

Als?

00:01:45 Binnert Glastra

Journalist momenteel als plaatsvervangend redactiechef.

00:01:53 Daily

Bevalt dat?

00:01:55 Binnert Glastra

Zeker regionale journalistiek is hartstikke leuk en als het niet beviel zat ik er niet meer natuurlijk.

THEMA 1 – Het bestaansrecht van de Leidse/lokale journalistiek

00:02:00 Daily

Ja, want wat maakt journalistiek en dan vooral journalistiek in leiden zo bijzonder?

00:02:10 Binnert Glastra

Nou dat laatste vraag weet ik niet of ik dat zo makkelijk kan beantwoorden ik denk dat dat in Zwolle net zo leuk is als in leiden bijvoorbeeld of noem maar een plaats maar ik denk het verschil wel is dus

regionaal journalistiek en ja algemene brede onderwerpen waarvoor je het hele land of de hele wereld over moet dat daar het verschil zit. Regionale journalistiek is gewoon leuk omdat je met veel verschillende onderwerpen te maken krijgt dat vind ik persoonlijk tenminste heel leuk aan dat het niet gespecialiseerd is op een item altijd alleen maar over muziek schrijft over altijd maar over sport en dan binnen sport vaak ook nog een sport nou ja als je voor en regionale krant werkt dan schrijf je gewoon over alles in principe.

00:03:02 Daily

Ja ja want denk je dan dat het met het doel van de journalistiek te maken heeft? Het verschil tussen lokaal en eigenlijk globale journalistiek?

00:03:13 Binnert Glastra

Nee kijk denk je hebt natuurlijk verschillende doelen afhankelijk van wat woorden artikel je schrijft en even wat voor medium en dus in die zin kun je niet zeggen dat er een vast doel voor de journalistiek is. Maar ik denk niet dat de schaal daarin echt heel veel verschilt.

00:03:33 Daily

Wat denk je over het algemeen?

00:03:34 Binnert Glastra

De betrokkenheid. Je woont hier en je zit er middenin. Dus Het is niet van je schrijft ergens over en morgen zit ik 100 km verderop en Niemand die mij wat maakt. Je wordt er wel direct op aangesproken.

00:03:49 Daily

Ja is dat wel eens gebeurd?

00:03:51 Binnert Glastra

Dat gebeurt, dat gebeurt voortdurend natuurlijk.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:04:02 Tom

Ja zullen we dan doorgaan naar het tweede thema?

00:04:03 Daily

Ja doe jij maar een vraagje stellen.

00:04:07 Tom

Ja We hebben het dan ook hier over de democratie in ons land en misschien als ik dat kan koppelen aan de gemeenteraadsverkiezingen et cetera, draagt de Leidse journalistiek dan als lokale journalistiek bij aan die democratie? [VRAAG 2]

00:04:21 Binnert Glastra

Ja dat denk ik wel althans het is natuurlijk even uitgaande van een electoraat dat gaat stemmen en dat niet automatisch doet ik bedoel daar zijn er ook genoeg maar voor de mensen die zich willen informeren ja doet het ertoe ja.

00:04:38 Tom

Is dat misschien veranderd vergeleken met nu vergeleken met jaren geleden omdat er nu meer informatie beschikbaar is of iets dergelijks?

00:04:49 Binnert Glastra

Ja ik denk dat dat wel verschillend is en ook moeilijker daardoor want er is natuurlijk veel breed als en pallet aan informatiemogelijkheden en ja de laatste jaren is natuurlijk ook een opkomend probleem dat die niet allemaal even betrouwbaar zijn en daar komt nog bij dat partij communicatiebureaus – vroeger heette dat nog voorlichting - dat is al een tijdje niet meer zo. Het is nu allemaal pr en marketing en zo en dat is natuurlijk ook ontwikkeld en veel sluer en veel slimmer geworden.

00:05:29 Binnert Glastra

Dus ik denk dat je als kiezer lastiger hebt en nou ja in dat spectrum is journalistiek heel belangrijk om daaraan te geven wat wel en niet klopt duiding te geven en althans om te proberen zoals jullie ook ongetwijfeld weten de journalistiek zelf ook onderhevig aan aanvallen zolang de media die deugt niet loopt aan de leiband nou als je dat soort lezers hebben nou ja daartoe door te dringen dat is natuurlijk. Het zou mooi zijn als dat je lukt dan heb je wat bereikt met je werk. Als je die kunt overtuigen.

00:06:21 Tom

Nou doe jij maar de volgende weer beetje afwisseling.

00:06:25 Daily

Heb je het idee dat het weleens gebeurt of denk je dat het gewoon een groep is die die gewoon compleet los is van wat wij als journalisten wat onze idealen zijn denk je dat die mensen te overtuigen zijn van?

00:06:43 Binnert Glastra

Nou ja heel lastig dus noem het de bubbel theorie, als je jezelf eenmaal omringd hebt en dat gaat helemaal niet bewust vaak daar word je langzamerhand door algoritmes toe gedreven – ik zet die dingen ook altijd uit. Als ik de keuze heb, ik wil niet dat een Netflix mij vertelt wat een leuke film voor mij is dat zoek ik gewoon zelf uit. Op het moment dat je dat niet doet word je langzamerhand door alles wat digitaal zeg maar semi zelfdenkend in een bepaalde hoek gezet, en krijg je informatie die daarmee past en ja, god niets menselijks is ons vreemd dus dat je daardoor beïnvloed wordt is niet raar. En ja ik zeg niet dat je dan gelijk helemaal gehersenspoeld wordt maar de groep die dan op een gegeven moment echt in zo'n overtuiging leeft en dan heb ik het niet over wappies hoor, gewoon een willekeurige

politieke stroming hebben waar je helemaal achter kan staan zodat je helemaal niks anders meer vindt nou ja daar kom je heel moeilijk in denk ik. En ik denk ook niet dat een regionaal dagblad misschien wat eerder dan een landelijk dagblad. Maar ik denk dat als iemand een abonnement neemt op een krant dat die krant dan wel aansluit bij die bubbel.

00:08:17 Daily

Heb je het idee dat dat er iets zou moeten veranderen in die in die bubbel samenleving heb je het idee dat journalisten daar iets aan kunnen doen of denk je dat dat meer te maken heeft met wat je zegt de big data die bubbels creëren?

00:08:38 Binnert Glastra

Nou ja dat is daar een onderdeel van. Ik noem dat bij wijze van, voorbeeld, ik zit nu inderdaad weer in de jij studeert de richting filosofie, denk ik sowieso heb ik er altijd moeite mee met zeggen dat iets moet. Er moet niks. Je moet vinden wat je vindt en doen wat je wilt wil je bepaalde kaders en je moet dus helemaal niks. Ik vind het wel jammer als ik zie dat bepaalde dingen gewoon echt zo overduidelijk feitelijk onjuist zijn en dan heb ik het niet over dingen waarvan ik vind dat ze anders zijn maar dingen waarvan je het ziet: dat is gewoon echt niet zo. Nou ja ik probeer daar een bijdrage aan te leveren. Door daarop te wijzen bijvoorbeeld in een stukje, je schrijft ergens over je maakt een vermelding van dat dat en dat niet klopt want dan is het gewoon jammer als je ziet media hier ligt en dat is gewoon zonde want wat doe je eraan het zou mooi zijn als dat wel zo werkt. Maar dat is niet zo en omgekeerd niets menselijk is ook mijn vreemd. Zijn vast ook overtuigingen die ik heb die die gebaseerd zijn op dingen die niet helemaal juist zijn maar waarvan ik denk dat ze het wel zo zijn. Je doet daarin je best en je hoopt daar verschil in te kunnen maken want dat zou mooi zijn als we daar op een of andere manier in zouden slagen als wereld als maatschappij, niet perse journalistiek want ik denk dat de schrijvers van tijdschriften en reclamefolders er net zo goed een rol in hebben, omdat zij bijdragen aan het neerzetten van verdraaid werk. Als we erin slagen om iets voor achter goed te maken dat zou ik mooi vinden.

00:10:50 Daily

Ja en in hoeverre heeft dat dan ik noem nu heel veel geschreven media maar dat komt natuurlijk ook terug op televisie?

00:10:57 Binnert Glastra

Ja nou goed dat dat is dus ongetwijfeld de bubbel waar ik in zit hè dat is mijn referentiekader maar dat gaat natuurlijk net zozeer op voor radio en televisie en lichtkranten een zeppelins met die met spandoeken erachter hoor, t is.

00:11:22 Daily

Goed.

00:11:24 Tom

Mag ik weer? Over jouw vraag hebt over wie democratie hè dus dat ook echt lokale democratie is hoe dan ook journalisten soort van plichtsbesef om dan wat we waren net ook hadden de juiste invalshoek dingen over te dragen? [VRAAG 4]

00:11:36 Binnert Glastra

Ja dat zeker. Er is natuurlijk niets vervelender dan dat je hè in volle overtuiging, met de met de beste bedoelingen, een journalistieke productie maakt – ik probeer even geen artikel schrijven te zeggen – en daags erna wordt ze erop gewezen van ‘hallo dat ligt heel anders’. Natuurlijk wil je dat niet. Dat is natuurlijk het wezen van de journalistiek, dat jij waar jij mensen over informeert naar beste kunnen dat probeert te verifiëren en wat je opschrijft dat dat waar is. En dat is ook de overgrote frustratie in de journalistiek, waarvan je vermoedt waarvan ze hoogstwaarschijnlijk waar zijn maar je krijgt ze niet geverifieerd, dat je die dan niet op kan schrijven. Met heel veel dingen die ik niet in de krant zet maak ik me veel drukker over dan dingen die ik wel in de krant zet gewoon omdat je denkt ja, dat is vast waar, maar ik kan niet bewijzen dus je kan het niet opschrijven.

00:12:49 Daily

Is dit een gedeelde mening die op jouw collega's om je heen hebben of is het heel erg van persoonlijk idee over de waarheid?

00:12:56 Binnert Glastra

Ik denk dat ik jullie eindverslag daarvoor moet afwachten. Het is niet dat wij met regelmaat daar discussies over hebben op de werkvloer. Je hoort wel eens wat, maar daar zou ik je het antwoord niet op kunnen geven hoe de anderen erover denken.

00:13:15 Daily

Dat is een waardevol antwoord denk ik je gaat er gewoon van uit eigenlijk is wat je zegt.

00:13:22 Binnert Glastra

Ja natuurlijk heb jij, hebt wel een goed – Je maakt allemaal een soort van dezelfde leerschool door, al dan niet letterlijk. Er is natuurlijk een bepaald beeld van de journalistiek, dat verschilt natuurlijk image en demeanor van de journalistiek en het zal ook bij collega's zijn, maar grosso modo denk ik inderdaad ook wel dat er wel een grote gemene deler is. Maar wat ik wel heel leuk vind als je gewoon naar collega's nou binnen de krant binnen het bedrijf en in het hele vakgebied kijkt, het mooie en ook waardevolle daaraan is dat iedereen ook wel enorm anders is. Ik wil eigenlijk echt als iedereen daar echt strak hetzelfde in zou zijn dan krijg je hele saaie kanten hoor. Het mooie is juist dat daar zo'n enorme mix van mensen zit, meer dan in heel veel andere beroepsgroepen denk ik.

00:14:21 Daily

Ja kun je nog even helemaal terug want wil je altijd al journalist worden?

00:14:27 Binnert Glastra

Nee dat kan ik niet beweren. Ik ben er wel soort van toevallig ingerold. Ik zat aanvankelijk ook meer en ik ben zo blij dat dat uiteindelijk dat ik daar ooit voor uitgeloot maar meer aan de reclame kant werken, want ik kan een leuk tekstje schrijven, ik kan ook best leuk tekenen dus dat had ik gedachten combineren in die richting oorspronkelijk. Maar inmiddels nu ik aan den lijve ondervindt reclame marketing en overheidspublicatie gaan ben ik heel blij dat ik daar niet zit.

00:15:17 Daily

Oké en wanneer is lokale journalistiek daarbij gekomen?

00:15:25 Binnert Glastra

Daar ben ik begonnen.

00:15:26 Daily

Oké dus dat is echt vanaf het begin bij.

00:15:29 Binnert Glastra

Ja. Toen ik journalistiek ging studeren op enig moment toen heb ik er een bijbaantje bij gezocht en dat werd een huis aan huisblad. En tegen de tijd dat ik het diploma binnen had en het tijd werd verderop te gaan kwam deze vacature voorbij. En ik had wel een aantal verschillende bureaustoelen gehad nou ja, ik vind aangenomen het bevalt uitstekend voor mij prima. Dus ik blijf hier wel zitten, als ik niet weg hoeft zoek ik het ook niet op.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:16:10 Daily

*Denk je dat iedereen lokaal journalist kan zijn of heb ik daar specifieke eigenschappen voor nodig?
[VRAAG 5]*

00:16:15 Binnert Glastra

Iedereen kan het zijn natuurlijk of iedereen het even leuk vindt dat is natuurlijk een tweede. Maar ik denk wel en zeker in de, als je journalistiek gewoon breed bekijkt, dan zijn veel mensen op enig moment ook even journalisten op het moment dat er iets gebeurt in de buurt waar ze zich druk over maken opeens actief worden in de richting de politiek of richting de wijk een positie innemen om ergens voor of tegen te zijn en eigenlijk vind ik, ben je dan al bezig met journalistiek.

00:17:00 Daily

Dus er zijn niet specifieke eigenschappen die echt bij een lokale journalist horen behalve betrokkenheid?

Of is dat een beetje kort door de bocht?

00:17:09 Binnert Glastra

Nou dat is wel een beetje kort door de bocht. Dat is wel belangrijk ja. Ik denk wel dat het bij hoort dat je ook een bepaalde gedrevenheid hebt anders ga je het niet toe natuurlijk om mensen te willen informeren om jezelf te willen informeren ook over wat er gebeurt én te proberen dingen die niet kloppen aan het licht te brengen en de schuldigen daarvan op hun donder te geven zodat ze het niet meer doen. Dus drive moet je natuurlijk wel hebben. En je moet denk ik ook wel gewoon een hele brede interesse hebben. Het wordt dus niet voor niets nieuwsgierig dat dat het belangrijkste is. Je moet gewoon nieuwsgierig zijn en dat vervolgens willen delen want als je het alleen maar voor jezelf uitzoekt ja dan ben je natuurlijk ook geen journalist.

00:18:14 Tom

Geldt dat dan ook gaat het alleen af voor lokale journalistiek of zou dat ook gelden voor landelijke journalistiek?

00:18:19 Binnert Glastra

Nee dat geldt volgens mij voor iedere journalist. Kijk wij mogen blij zijn dat wij daar een keuze in kunnen maken. Maar ik denk dat je een hele hoop plekken ook tegen wil en dank of door nood gedreven een journalist wordt. Als je dingen om je heen ziet gebeuren die gewoon te erg zijn waarvan je denkt er moet iemand opstaan en jij bent degene die opstaat nou ja dat soort journalisten dat zijn de echte helden. Als je gewoon dat doet. Maar daar heb ik natuurlijk volstrekt niet mee te maken, als hier een wethouder iets achterhoudt en ik maak daar een stukje over nou ja dan hoef ik voor mijn leven niet te vrezen daar zitten wel gradaties in ook.

00:19:18 Tom

Ja vind je het wel gewoon nog steeds belangrijker wat je zelf doet je eigen werk hierzo in Leiden? [VRAAG 7]

00:19:23 Binnert Glastra

Ja jazeker ik maak me geen illusie ik zal de wereld er niet mee verbeteren denk ik, maar een klein beetje wel af en toe. Zeker soms heel soms heb je journalistieke productie gemaakt die gewoon echt direct tot aantoonbaar resultaat leidt. Dat is gewoon een mooi gevoel dat je gewoon ziet doordat ik dit heb opgeschreven dit verhaal heb genoteerd is het leven van die persoon of die gemeenschap er beter op geworden. Er is hier iets opgelost. Ja dat is gewoon mooi gevoel.

00:20:05 Daily

Dus dat gaat over oplossen van problemen én gaat het ook over verbinding? [VRAAG 7]

00:20:09 Binnert Glastra

Nee je wilt ze niet creëren.

00:20:14 Daily

Misschien soms een beetje.

00:20:15 Binnert Glastra

Dat wordt de journalistiek wel eens verweten. Nou ja dat is natuurlijk ook maar net van welke kant je het bekijkt. Want inderdaad op het moment dat je een partij aanpakt die slecht bezig is, nou ja je had het over democratie, en ik weet niet of het specifiek over politiek moet gaan, maar dat kan natuurlijk gewoon een malafide huisjesmelkers zijn. Maar als je in die zin die praktijk aan het licht brengt dan ben je wel bezig met de problemen voor hem creëren en dat is prima.

00:20:51 Daily

Ja het gaat dan een beetje over mensen gaan pas wat doen als er echt iets mis is wat je eigenlijk wel zijn. Dus als je dan zo'n probleem creëert dan komt er vaak wel actie uit denk ik in ieder geval. Ik weet niet of je het daarmee eens bent.

00:20:55 Binnert Glastra

Ja misschien begrijp ik je verkeerd maar als je zegt ik creëer een probleem vind ik het woord creëren dan maak ik het. En als ik zeg ik noteer een probleem en daardoor komt het onder iemands aandacht die het oplost, dat is wat ik probeer te zeggen. Als je zegt ik creëer een probleem dan zou het probleem er zonder mij niet zijn. Dus daarom heb ik met die formulering een beetje moeite.

00:21:01 Daily

Creëren van een probleem bedoel ik niet een schuurtje in de brand zetten maar meer dat positieve journalism wat een opmars aan het maken is, hè nieuws op een positieve manier brengen, wordt vaak verweten dat het niet zorgt voor verandering. Dat is meer waar ik op doel.

00:21:02 Binnert Glastra

Oh overigens wil ik best weerspreken dat dat een opmars maakt want volgens mij is dat er altijd al geweest. En is dat net als iedere andere trend in welke beroepsgroep dan ook gewone golfbeweging die dingen die komen en die gaan. Dat is ook al jaren zo, maar goed ook gewoon wel bekend naar het maken van de journalistiek is ja nieuws is wat afwijkt van wat normaal. En als je dan het spreekwoordelijke oude vrouwtje helpt oversteken wat normaal zou moeten zijn dus dat schrijven we niet op dus als je bedoelt dat moeten we wat vaker opschrijven ja.

00:22:47 Daily

Ja en als we het dan hebben over...

00:22:50 Binnert Glastra

Daar verkoop je geen kranten mee. Dat is niet wat Mensen zoeken als ze het Journaal aanzetten. Maar ik ben het wel met je eens, het is onderdeel van de mix en dat hoort er ook gewoon in te zitten maar volgens mij staat dit iets wat er nu is en er vroeger niet was.

00:23:13 Daily

En als we het dan hebben specifiek over verbinden van lokale mensen? Ik zal een voorbeeld noemen, hoe lang geleden is het, zes maanden geleden was hier het referendum over de hockeyvelden.

00:23:30 Binnert Glastra

Dat vond ik een hele mooie kwestie.

00:23:31 Daily

Ja nee dat wilde ze dus het bos kappen of een bos kappen in leiden en daar wilde ze hockeyvelden of een park wilde ze omgooien om hockeyvelden te bouwen.

00:23:40 Binnert Glastra

Over kort door de bocht gesproken.

00:23:41 Daily

Over kort door de bocht maar moet concise en snel voor de podcast. En daar hielden ze dus een referendum over en had je toen het idee dat kranten heel erg probeerde om de tegenpartijen tegenover elkaar te zetten elkaars argumenten te begrijpen of het juiste idee dat ze probeerden om het heel erg twee kanten op te drijven?

00:24:04 Binnert Glastra

O nee zeker niet een kant op te drijven en dat is wel grappig want dat is ons natuurlijk door beide partijen verweten. En dat beide partijen dat doen dat toont voor mij alleen maar aan dat je je werk goed doet. Omdat ze allebei denken dat je de andere bevoordeeld. Want zo lezen mensen stukken natuurlijk, ze pikken er vooral uit waar ze niet mee eens zijn, waar je met ze mee schrijft dat valt wat minder op. Maar ik heb dat naar eer en geweten zo goed mogelijk tegenover hoe er geprobeerd te zetten: piet zegt a, Jantje zegt zus. Maar wat wel zo is moet ik goed zeggen volgens mij waren het tegenstanders van het hockeyveld die hadden, die waren wat vaardiger in het bedenken van acties die de pers haalt. Je kunt als je je best een beetje doet kun je echt wel beïnvloeden of jouw actie wel of niet de pers haalt. Als je dat creatief goed doet dan denken wij natuurlijk ken je dat is leuk. Laten we even een fotootje maken weet je wel. Dan heb je toch jouw punt weer in de krant ja de andere partij die framet dat dan zie je wel de krant kiest partij. En zo is dat helemaal niet. maar wat ik aan dat hele referendum vooral het mooiste vond is die hele professorenwijk is van oudsher een wijk waar beter opgeleide mensen woonden dan in veel andere wijken en waar ze ook echt wel goed weten hoe de politiek in elkaar steekt, en wat je moet doen om iets wel of niet gedaan te krijgen in je buurt. Die weten die paden goed te bewandelen maar wat nou zo grappig is, is dat het vaak die wijk tegen de gemeente is maar in dit geval dat het hockey betreft én het wijkpark zie je dat die wijk Plate en dan heb je dus twee groepen die normaal eensgezind tegen de gemeente staan nu met gelijke krachten tegen elkaar staan én dat vond ik een prachtige dynamiek om te zien dat ze dat op elkaar botvieren deed mij altijd denken aan Astrid en de kampioen de twee kampen waren al lang uitgevochten maar die twee staan nog steeds tegenover elkaar tot het einde der tijden elkaar kapot te beuken. Want ze zijn even sterk en ze hebben allebei goede argumenten want ja dat hele onderwerp is natuurlijk wat vind je belangrijk daar is geen goed of slecht of juist een fout.

00:27:12 Daily

Nou ja Leiden heeft besloten dat de hockeyvelden er niet mochten komen.

00:27:16 Binnert Glastra

Precies en dat is dus vervolgens een referendum dan vraag je aan de stad en wat vindt u nou dan komt het dan uit de meeste mensen vinden dit.

00:27:29 Daily

Denk je dat journalistiek in dit soort kwesties een verbindende rol kan spelen tussen de groepen?

00:27:35 Binnert Glastra

Dat zou best kunnen maar in het algemeen zal vaker het tegendeel het geval zijn denk ik. Je vergroot het toch een beetje uit. Omdat ze niet iedere letter ieder overleg haalt het nieuws dus de opvallende dingen daar wordt over bericht en die leest de andere partij weer. Dus ik denk daar moet je goed vooruit kijken, maar verbindend in dat soort gevallen, het kan ongetwijfeld. Maar het zal niet makkelijk zijn dan ben je bezig met een proces. Als je dat bedoelt om dat opgelost te krijgen zou je dus op de stoel van de gemeenteraad kunnen moeten zitten en zeggen: beste wijk we hebben er even naar gekeken en wij de kranten vinden dit het beste, dat zie je niet gauw gebeuren.

00:28:28 Daily

Een kleine oplossingen rubriek onderaan misschien.

00:28:30 Binnert Glastra

Ja en enkele keer zijn dingen wel zo zwart wit dat je echt wel durft te stellen van sorry mensen maar dat is gewoon fout en dat je ook als krant echt wel stelling neemt en commentaar van de hoofdredactie geeft van, jongens kan niet. Maar dat heb je niet gauw dat je zo stellig kunt zeggen alles heeft gewoon heel veel kanten, de mooie dingen aan politieke verslaggeving dan zit je op die Perstribune en in Leiden, is het daadwerkelijk een tribune net zoals de Tweede Kamer, je kijkt echt neer op dat hele veld daar beneden, dus dat daar het gevoel van een arena vandaan komt is echt wel begrijpelijk en daarbij deden onder jou daar heb je 10 waarheden en die zijn allemaal even waar. In het algemeen, tenzij je er echt zo'n rare partij tussen hebt die onzin spuit, maar die hebben we hier gelukkig niet. Je hebt gewoon 10 partijen die andere aspecten van een bepaald dossier het belangrijkste vinden dan de ander en dan heb je 10 waarheden en jij bent dan de 11e daarboven die probeert daar in een artikel duiding aan te geven om aan jouw lezerspubliek duidelijk te maken wie wat vindt. Maar ja, je kunt ze niet elke 10 onder elkaar zetten. Dus je probeert de rode draad eruit te halen. En ik vind het heel mooi om te zien dat je dan dat prachtige debat en ze hebben allemaal gelijk ik bedoel, dat is vanuit hun eigen dat vind ik een van de leuke dingen aan journalistiek.

00:29:58 Daily

Ik kan me heel goed voorstellen.

00:30:02 Binnert Glastra

Dat vind ik heel mooi om te zien, dat ja, ze hebben een prachtig debat en ze hebben allemaal gelijk. Ik bedoel dat is vanuit hun eigen, dat vind ik erg leuke dingen. En ik kan me heel goed voorstellen dat een van de wrede dingen aan de journalist is dat ze dan ook alle tien vervolgens van mening zijn dat jij onzin verkoopt.

00:30:23 Tom

Nee, nee.

00:30:24 Binnert Glastra

Omdat je te weinig hebt opgeschreven wat zij vinden en te veel van wat die andere partij vond. Dit is zo omdat zij applaudisseren om omhoog kijken goed gelijk op, maar dan heb je ook iets fout gedaan waarschijnlijk als ze dat zouden doen.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:30:47 Tom

Ja, willen we het nog even hebben over journalistieke functies, dus dan gaat het over in de wetenschap wordt er veel over geschreven en we willen dan hier drie en dan die zal ik eerst opnoemen dus dan hebben we informeren van mensen controleren van de macht en verbinden van mensen en dan wil ik weten welke vind je het meest belangrijk van die drie?

00:31:09 Binnert Glastra

Controleren van de macht, het verbinden van mensen en het even weer...

00:31:12 Tom

Informeren van.

00:31:20 Binnert Glastra

Vraag je weer ongenueanceerd te zijn, daar hou ik niet zo van. Vanuit de rol als politiek verslaggever zou ik zeggen dat het belangrijkste is controleren van de macht, waar je het meest mee bezig bent is het informeren van mensen. Als sportverslaggever of bijvoorbeeld als iemand op de kunstredactie zou ik een antwoord ander antwoord hebben. Misschien dat je op informeren van mensen op de kunstredactie meer hebt. Ook qua verbinding denk ik wel dat je daar veel meer hebt moet je natuurlijk kunst kunst verbindt wel enorm dus ik denk dat je daar meer de zwaartepunten die kant hebt. De sportverslaggeving en controleren van de macht, ik weet niet als je de trainer bedoeld misschien, maar vanuit politieke verslaggeving, het filosofisch kijkend naar de rol van de journalistiek zou ik zeggen controleren van de macht de belangrijkste is.

00:32:43 Daily

Bijzondere vraag vier. Er staat: volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies maar drie functies van journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden: informeren van mensen, controleren van de macht en verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijke naar minst belangrijk. [VRAAG 8]

00:33:12 Binnert Glastra

Ja die rangschikken maar ik denk dat je daarbij wel goed in beeld moet houden wat de specifieke rol van de gevraagde journalist is die verschilt per aandachtsgebied van de journalist. Dat is eigenlijk, het antwoord verandert elke keer weer. Ik heb wel de indruk als ik het vraag trouwens hoor dat jullie in dat vooral informeren naar de politieke journalistiek.

00:33:45 Daily

Ja, ik krijg ook een beetje dat idee en...

00:33:47 Tom

Ja, het wordt nog even als lokaal maar het gaat wel inderdaad richting politiek.

00:33:51 Daily

Ja, lokale, ik denk gemeente, gemeenteraad politiek. Ja, dat dat een beetje het doel is. Volgens mij gaat het niet over de journalistiek over de singelloop gister.

00:34:03 Binnert Glastra

Nee, precies. Terwijl dat natuurlijk, en helemaal aan het begin zei ik dat. Dat soort dingen het feit dat dat zo breed is, dat je daar ook over schrijft ik bedoel dat is leuker aan natuurlijk.

00:34:10 Daily

Ja, ja honderd procent. Ja, vind ik ook.

00:34:14 Binnert Glastra

Ja niet alleen maar als ik op de landelijke redactie zou zitten van politiek, dan denk ik dat je toch echt het grootste deel van je tijd daar ook mee bezig bent en natuurlijk hebben we bij het Leidse, wat ook aandachtsgebieden en portefeuilles waar je grotendeels over schrijft heeft, maar met grote regelmaat kan door een ander onderwerp voor blijven. Kun jij dat er even bij tussendoor doen, of natuurlijk ook heel vaak gebeurt dingen die helemaal niet in hun portefeuille vallen dus wie heeft er tijd dan steek je je hand op.

00:34:55 Daily

*Ik kan me dat heel goed voorstellen. Ja, beetje van alles, maar toch wel je eigen dingen. Maar ja, dat zijn natuurlijk allemaal leuke dingen, **maar zijn er ook uitdagingen die je tegenkomt in het dagelijkse werk?** [VRAAG 9]*

00:35:09 Binnert Glastra

Ja, wat ik zeg je zit je zit te midden in. Je wordt direct aangesproken op dingen. Heel vaak natuurlijk is nieuws voor één van de betrokken partijen niet leuk. Nou, dat laatste wel eens breken dat is nou dan zeggen dat dat een uitdaging is dat hoort erbij. Een uitdaging is wat ik net zei de dingen waarvan je vermoedt dat ze zijn, maar je kan ze niet bewijzen en daar dan toch achter komen dat is natuurlijk echt uitdagend. Dat lukt ook niet altijd, dat is wel een uitdaging. En naarmate de leeftijd vordert het is het bij, nou, politieke vergaderingen nog wel eens dat het lang duurt en dat je dan toch nog even gelijk even actief moet tikken. Maar goed dat is een andere andere soort, zogenaamde, uitdaging.

00:36:19 Daily

Even nog over dat het eerste punt en dat mensen dus misschien wel heel erg kritiek hebben als je iets geschreven hebt of die zijn het er niet mee eens, hoe ga jij daar dan mee om?

00:36:27 Binnert Glastra

Ja, als ze gelijk hebben dan zit je terecht. Je doet je werk naar eer en geweten, maar ja, god iedereen maakt fouten en wij ook. Nou en dan is het gewoon duidelijk: je hebt het opgeschreven en dat klopt niet. Enige marge in hoe ernstig de fout is, gister hebben we dit geschreven, maar daar had dat moeten staan of dat klopt niet, dat zit zo. Dan zet je dat gewoon recht en soms gaat het, of nou ook regelmatig gaat

het dat het niet fout is en dan probeer je dat uit te leggen. Dat ze dat niet accepteren, ja, dat is soms heel vervelend. Kijk soms is er ook best sympathie voor de mensen, maar ja, als het niet fout is, is het niet fout. Maar soms komen er dan mensen op hoge poten rectificatie eisen en dreigen ze met de hoofdredactie. Ik begrijp dat die mensen het niet leuk vinden, maar dat maakt het nog niet fout. Je probeert dat uit te leggen en dan hoop je dat dat lukt en dat lukt ook regelmatig. Dat geeft ook wel een goed gevoel als dat gebeurt gelukkig. Wel wat mensen dan ook zeggen, van nou ik vind het nog steeds geen nieuws, maar goed begrijp het waarom ik opgeschreven waar gaat het dan over mensen die de krant lezen denk ik wat een onzin artikel of gaat het vaak over mensen want die ja precies ja ja.

00:38:33 Daily

Denk je dat het een belangrijke eigenschap is van de journalist om te kunnen accepteren dat ze fouten maken?

00:38:40 Binnert Glastra

Zeker weten, ja. Het is ontzettend belangrijk dat je moment dat je dat je volstrekt overtuigd bent van je eigen gelijk dan wordt het wel heel lastig hoor.

00:38:58 Daily

Ja lijkt mij ook lijkt mij, ik ben er niet zo goed in namelijk.

00:39:04 Binnert Glastra

Nou ja, ook iets menselijks er ook enorm hoog op in denk ik en ik heb ook echt goede argumenten nodig voordat ik me laat overtuigen iets te schrijven.

00:39:05 Daily

Maar dat is iets wat je kan leren denk ik.

00:39:18 Binnert Glastra

Ik maak daar verder ook geen geheim van dat het ook een belangrijke eigenschap is, maar weet je aanhouden door eigenwijs te blijven zijn is evengoed een belangrijke eigenschap.

00:39:25 Daily

Beetje eigenwijs zijn.

00:39:31 Binnert Glastra

Maar je moet wel in staat blijven om alle kanten te kunnen zien en niet alleen voor wat ze voor jou aanspreken speelt en waar jij over schrijft, maar ook als je er zo mocht ook over jouw opvatting gaat

00:39:48 Daily

Ja en hoe zit het dan als eigenschap over mensenkennis ik kan me voorstellen dat je iemand interviewt en dat die dingen zegt maar dat jij dat het gevoel hebt bijvoorbeeld van nou volgens mij is het niet

helemaal waar dat je dat voelt maar dat je dat niet kan bewijzen denk je dat het belangrijke eigenschap is van vermiste dat het niet heel fijn maakt dat het uiteindelijk gaat over wat de persoon zegt.

00:40:20 Binnert Glastra

Een moeilijke vraag. Ook een beetje omdat je zegt van ja het is ontzettend nuttig eigenschap. Het voegt zeker wat toe als je dat goed aanvult hij wil dan vraag je daarna nog even wat u zegt. Ik hoop dat wel want daar wordt een interview beter van, wordt het artikel beter van en de informatie wordt daar beter van. Dus in die zin, natuurlijk heel belangrijk moet je het hebben heb ik ook een heel mooi een mooi verhaal maken met zo iemand als je er niet op aanslaat als je het als je niet werkt houd ook heel erg van tevoren af. Maar het helpt zeker laat ik het zo zeggen.

00:41:07 Daily

Ja, ik heb vaak in de politiek dat ik dat mensen wat zeggen dat ik denk van, nou volgens mij niet helemaal waar.

00:41:16 Binnert Glastra

Dit is uitlokking hé [lachend].

00:41:20 Daily

Misschien wel.

00:41:27 Binnert Glastra

Voor veel politici is dat ook heel wel bewust de dagelijkse gang van zaken natuurlijk. Beeldvorming ja we hebben natuurlijk de afgelopen weken met D66 weer gezien, dit keer D66 laten we wel wezen één pot nat allemaal, maar we moeten niet alle politici over één kam scheren. Er zitten echt wel goede tussen, maar er zijn nog wel heel veel, zeker in de hogere rangen heel veel bezig met imago en beeldvorming, beïnvloeden, manipulatie, kiezers trekken. Op een manier die niet altijd helemaal aansluiten bij de waarheid.

Nou op het moment dat dat ook gebeurt, ook rechtmatig volstrekt argeloos onschuldig en onwetend onwaarheden voor omdat jij denkt dat ze waar zijn of iets gelezen hebt wat jij voor waar aanneemt, maar wat gewoon niet klopt. Het maakt het moment dat je daar heel veel over wil bewust mee bezig bent en dat een journalist daarvoor gaat staan en het eruit hoopt te kunnen trekken en aan de wereld kunnen tonen. En het moment dat het per ongeluk onbewust of onschuldig is, nou dan doe je dat soms ook en soms ook niet. Dan heb je het er onderling over en dan of iets op een ongelukkige manier is gezegd dat als je het opschrijft dan staat er iets heel anders dan wat ik bedoel te zeggen. Dat moet je als journalist ook gewoon niet opschrijven, want je weet dat hij het niet zo bedoelde. Dat is waar de journalistiek staat en dat dat is ook waar je gewoon sterk in je schoenen moet staan en ook ergens wel goed naar jezelf moet kijken, want dan heb je gewoon een rol. Jij bepaalt wat mensen morgen wel of niet lezen en als jij op voorhand weet dat iemand het anders bedoelde, hij zegt het wel maar... Daar hou ik niet van. Ik ben een eerlijke journalistiek ik ga nou ik denk dat als ik het niet verdiend.

Maar bijvoorbeeld of het de burgemeester is of de molenaar, die kent de klappen van de zweep en die kent het belang van het juiste woord en de ander niet. Die moet je dan misschien wel meer in bescherming hebben dus zelf die afwegingen maken. Dat is ook een belangrijk onderdeel van de

journalist volgens mij. Ik hoop daar eerlijk in te zijn en nuances aanbrengen. Ik ben wel erg van de nuances en dat is best lastig. Want waar wel en waar wordt het te genuanceerd, waar wordt het te ongenueanceerd. Dat maakt het natuurlijk een mooi vakgebied.

THEMA 5 – Toekomst van de Leidse journalistiek

00:45:49 Tom

Hoe kijk je tegen de toekomst van de Leidse journalistiek aan? Hoe ziet die eruit?

00:45:54 Binnert Glastra

Glorieus natuurlijk hè. Zo niet dan heb ik geen werk meer. Nee, dus in die zin hebben de coronajaren iets versterkt wat kort, nou twee drie jaar daarvoor al wel begonnen was. Dit is weer in opkomst. Het is wel breder en er is een portie aan toegevoegd waar ik niet noodzakelijk blij mee ben en er wordt ook meer welbewuste onzin verkocht in Leiden. Of niet perse in Leiden, maar gewoon in de maatschappij bedoel ik dan. In zijn algemeenheid. Maar de interesse voor mensen om zich te laten informeren die groeit wel aan alle kanten. We zien al jaren de oplage stijgen. Dan heb ik het niet over de zakelijke kant van de zaak, want een online abonnement levert minder op dan papieren, dus met die cijfers heb ik gelukkig niet mee te maken vanuit de redactie, maar daar zijn andere knappe koppen zich erover buigen. Maar dat is wel mooi om te zien. Ik bedoel dat is groeiende en dat is natuurlijk, ja ik hoop niet dat dat een korte opleving is. Ik hoop dat het nog wel even doorgaat, maar dat is gewoon belangrijk.

00:47:26 Daily

Denk je dat het echt met de interesse in geïnformeerd worden te maken heeft of meer met het nieuws van de laatste tijd? Want we hebben natuurlijk best wel grote dingen meegemaakt. De coronacrisis en de oorlog Oekraïne om maar twee dingen te noemen.

00:47:42 Binnert Glastra

Die lijn was daarvoor gelukkig het grote alternatief, die was al omgaand en inderdaad met de coronacrisis is die steiler omhooggegaan. Maar die trend, die kon je toen gelukkig al wel zien, dus ik kan met enige stelligheid wel zeggen dat hij er al was en dat dat zeg maar optimistisch over de toekomst van de journalistiek. Maar goed, wat ik net ook al zei over positief nieuws, van alles gaat met golven en dalen. Ook wetmatigheden zijn niet altijd zo wetmatig. Je hebt een tijd gehad dat je als journalist echt volstrekt geen mening mocht hebben, maar even weg objectiviteit echt vereenzelvigd werd met, nou ja, op afstand staan en nou tegen beter weten in zoek het maar uit. Je hebt periodes waarin juist weer meer nadruk wordt gelegd op de rol van de journalistiek om dingen te duiden om, als jij zit daar toch voor die mensen zo'n vergadering te volgen. Dus jij moet vertellen wat daar gebeurd is en wie er gelijk heeft of wie het meeste gelijk heeft zeg maar. En op dat moment is het natuurlijk onvermijdelijk dat daar opvatting in doorkomt zijn geweest dan was ik zijn tijdig geweest maar dat geëist wordt van je ja dat zien we alles aan. Maar ik hoop dan dat in het geval van belangstelling voor journalistiek, dat er een hele lange trend is voor een rooskleurige toekomst. Dat mag ik in ieder geval hopen.

00:49:37 Daily

Ja en wij ook.

00:49:39 Tom

Ik ook, ja zeker.

00:49:44 Binnert Glastra

Wel grappig, als je journalistiek ging studeren werd er door mensen ook wel gezegd van: joh ben je gek geworden, zie je het schip zinken. Maar het is er nog. Dat roepen ze ook al decennia, zoals ik volgens mij al decennia lees dat de olie over vijftig jaar op is en dan wordt er toch weer ergens een nieuw veld gevonden, dus dat is met veel dingen. En journalistiek ook hè, dat blijft natuurlijk altijd bestaan. Alleen de vorm waarin, nou als je dat precies weet, dan kan je rijk worden denk ik. Maar mensen zullen zich altijd willen informeren, altijd willen weten wat er gebeurt wat er aan de hand is.

00:50:56 Tom

Ja precies er is altijd wel nieuws.

00:50:59 Binnert Glastra

Ja, nieuws verdwijnt niet, dus de behoefte van mensen om te weten wat er gebeurt is ook niet. Dus in die zin blijven wij bestaan, zolang het economisch verdienmodel zal blijven bestaan. Dat kun je alleen maar hopen, anders wordt het wel heel lastig om genoeg journalisten te vinden die dat willen doen. Zoals de mensen die het op vrijwillige basis doen. Ik heb ook bewondering voor de mensen die zo ontzettend veel tijd in blogs en websites en wijkkranten en dat soort dingen steken, om mensen te informeren, op helemaal vrijwillig basis. Maar goed, die moeten daar wel iets anders naast doen. Hun schoorsteen moet ook roken.

00:52:09 Daily

Oké super. Zijn er nog dingen die je wil ophelderen?

00:52:22 Binnert Glastra

Op dit moment niet, ik bedoel nee. Dat weet ik pas als je het hebt opgeschreven.

00:52:31 Daily

Ja, nee voor mij ook hoor.

Bijlage 9.6 – Transcript interview Wilfred Simons

[19 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Eva de Vries & Larissa Bakker.]

THEMA 1- Bestaansrecht van de lokale, Leidse journalistiek

00:00:02 Larissa

Dan gaan we beginnen met het eerste thema, dat heeft u waarschijnlijk al gezien, ‘het bestaansrecht van de lokale Leidse journalistiek.’ Ja, dus wat komt er in u op als je dit hoort. [VRAAG 1]

00:00:19 Wilfred Simons

Nou het Leidsch Dagblad, ja eigenlijk het officiële verhaal niet, dus ik zeg inderdaad gewoon als ik zeg wat is het doel van de lokale journalistiek, dan moet ik zeggen wat ik daar dus hoe ik dat zelf zie. Naar mijn idee is het Leidsch Dagblad er tot het heil van de Leidse gemeenschap. Nou moet ik altijd zeggen, het is iets groter, want het Leids dagblad is geen plaatselijk dagblad maar een regionaal dagblad. We komen ook uit in de Duin en Bollenstreek en in Katwijk en Alphen aan den Rijn, dus we zijn een regionale krant en dus komen wij op voor de regionale belangen en dat doen we door al onze lezers, of eigenlijk onze hele gemeenschap die wij willen bedienen, op een gelijke informatie niveau te brengen dus de regionale publieke opinie te bewerkstelligen. Dat is ons doel. Dus bijvoorbeeld, er zijn allerlei vragen en problemen waar deze gemeenschap mee te maken heeft, je kunt denken aan dakloosheid of economische ontwikkeling, en dan is het altijd de vraag: welke beslissingen nemen wij hier als democratische gemeenschap? Dan is het belangrijk dat de burgers, de leden van de democratische gemeenschap, met elkaar van gedachten kunnen wisselen over welke mogelijkheden er zijn, welke kant we op willen, wat de politieke beslissingen en sociaal economische beslissingen zijn die je als gemeenschap wil nemen en als je dan bijvoorbeeld, ik zeg maar wat, zegt: we zouden meer moeten zitten op innovatie die afkomstig is van De universiteit Leiden. Dat is toch het helft van de gemeenschap. Dan is het niet erg bevorderlijk voor de discussie als je eerst nog aan mensen moet uitleggen dat er zoiets bestaat als een Universiteit Leiden, niet dat mensen dat niet weten waar stel dat, dat die onderzoek doen en dat daar spin offs van zijn, dat daar bedrijven uit voortkomen die werkgelegenheid geven en die waarmee je goed met andere regio's nationaal, internationaal kan concurreren, het is fijn als iedereen dat alvast weet, want ja, dan kun je die discussie ook op niveau voeren. Als je in politieke debatten eerst nog iedereen op hetzelfde niveau moet brengen, dan is de kwaliteit van zo'n discussie niet hoog. Dus wat wij doen als krant, is een discussieplatform of feiten platform bieden, waarop iedereen die in deze regio woont, of waardoor iedereen die in deze regio woont, op een gelijk niveau van van kennis komt. Dat is naar mijn idee de meerwaarde van de regionale journalistiek.

00:03:53 Larissa

Dus in eerste instantie om te informeren maar daarna ook een soort forum, een dialoog te beginnen waardoor mensen ook eventueel gaan mobiliseren.

00:04:03 Wilfred Simons

Ja, maar wat we dan wel doen is het aandragen van informatie op grond waarvan burgers zelf een mening kunnen vormen over de situatie, over wat zij willen of wat zij belangrijk vinden, en minder zelf meningen te geven. Daar zijn journalisten traditiegetrouw toch altijd een beetje terughoudend in,

behalve als dingen flagrant fout gaan ofzo of als dingen echt niet deugen, dan willen we wel een moreel oordeel geven.

00:04:42 Larissa

Bent u daar zelf wel een beetje terughoudend in?

00:04:44 Wilfred Simons

Absoluut ja. Ik geef alleen maar mijn mening als ik het gevoel heb dat ik ergens echt verstand van heb. Er zijn zat BN'ers en mensen die zich daar niet door laten weerhouden, maar ik denk altijd wel van ja, ik moet echt iets te melden hebben waar ik echt achter sta en waarvan ik ook het gevoel heb dat ik het kan uitleggen of beargumenteren als ik daar nader vragen over krijg. Dan doe ik dat wel eens.

Maar soms dan ben je gewoon maar een stem in veel. Ik bedoel dat denk ik dan wel eens, van ja, ik kan het wel blijven roepen maar dat is dan toch een beetje roepen in de woestijn. Je hebt op regionaal niveau wel een podium als journalist, je kunt hierin voor je lezers wel de publieke opinie bewerken, maar dan is het eigenlijk ook een landelijke discussie en dan merk je wel dat je daarin tekort schiet. Dus je moet ook je belang niet overschatten.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:16:45 Eva

Dat is misschien wel een goede overgang voor het tweede thema, voor de democratie, want hoe denk je dan dat de Leidse journalistiek bijdraagt aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:16:57 Wilfred Simons

Ik denk dat het van essentieel belang is. Zonder regionale publieke opinie kun je amper fatsoenlijke politieke debatten voeren, maar mijn expertise ligt dan net even wat anders omdat ik dus universiteitsverslaggever ben. De universitaire gemeenschap is ook een democratische gemeenschap, een lokale democratische gemeenschap, dus ik weet niet of jullie je dat per se heel erg beseffen, maar je bent onderdeel van de Leidse universitaire gemeenschap. Die heeft een bestuur, het college van bestuur, dat is in zekere zin ook jullie bestuur. Die neemt democratisch gelegitimeerde beslissing over het onderwijs, over het onderzoek, over de universitaire gebouwen, over de opleidingen die jullie kunnen volgen. Zo'n bestuur heeft dus een heel grote en directe invloed op jullie levens. Maar omdat Universiteit Leiden zo groot is en Leiden maar een klein stadje, heeft de universiteit ook een hele grote invloed op de stad. Dus de beslissingen die het college van bestuur neemt, hebben vaak ook hun weerslag op de stad. Daarom vond de redactie van het Leidsch Dagblad dat ze een universiteitsverslaggever nodig hadden, omdat ze niet alleen het gemeentebestuur moeten controleren maar ook het universitair bestuur. Er is een wet, WUB, wet universitair bestuur, die structuur van het van universitair beslismodel regelt. Dat is de universiteitsraad, dat is eigenlijk de gemeenteraad van de universiteit, dus daar ga ik altijd heen, want daar wordt in politieke zin het beleid van de universiteit besproken. Daar moet het college van bestuur ook verantwoording afleggen, net zoals dat het college van B&W van de gemeente Leiden verantwoording moet afleggen aan de gemeenteraad, dat is het hoogste orgaan. Zo is de universiteitsraad ook het hoogste orgaan. Nou moet ik eerlijk zeggen dat de bevoegdheden van de universiteitsraad niet zo groot zijn als die van de gemeenteraad, dus in die zin is het iets minder democratisch, maar ik vind het altijd nog wel een behoorlijk democratisch georganiseerd bestuur. Het verschil is dat mijn politieke collega elke donderdagmiddag na afloop van de vergadering van het college van B&W kan langskomen

en dan geven ze een besluitenlijstje en dan vertellen ze alles wat ze deze week hebben besloten en hoe ze dat gaan voorleggen aan de gemeenteraad. Dat doet het college van bestuur dus niet. Het college van bestuur is een gesloten organisatie waar je niks over aan de weet komt. Dus de enige manier om te weten waar het college van bestuur over praat, welke beslissingen zij nemen, is door naar de universiteitsraad te gaan en daar de debatten te volgen. Dat is de enige manier om erachter te komen wat het college van bestuur bezighoudt en welke beslissingen zij nemen. Ze publiceren wel besluitenlijsten, maar die zijn echt zo summier, daar kom je niks over aan de weet. Dus het college van bestuur is een soort black box, heel moeilijk te controleren. Ik heb ook niet de indruk dat ik dat ik dat echt goed doe want ik –

00:21:57 Larissa

Dus u probeert eigenlijk die controle versie van de journalistiek te vervullen door naar de universiteitsraad te gaan?

00:22:06 Wilfred Simons

Ja, en ik ga tegenwoordig ook wel eens naar faculteitsraden, dan horen we wat er op kaartniveau speelt. Vooral de rechtenfaculteit vind ik interessant, want die zit natuurlijk in de binnenstad. De claim van de universiteit ligt heel erg op de binnenstad. Daar willen ze eigenlijk een soort van campus van maken. Dan komt wel de vraag: waar is de rest van de stad eigenlijk in dit verhaal? Doen die ook mee? Mogen die daar ook komen als jullie huizen gaan bouwen? In hoeverre deelt de gewone stads gemeenschap mee in de universitaire gemeenschap? Dat soort vragen zijn vragen die ik belangrijk vind, want dan gaat het over stad waar je Leids Dagblad voor bent én de universiteit en de rol van de universiteit in de stad.

Dus dat is mijn vorm van democratische controle. Ik hoop dus met mijn artikelen de Leidenaars ervan te doordringen dat de universiteit een rol speelt in de stad en in de gemeente, dat de universiteit behoeften heeft die het wil vervullen en dat die soms ten koste kunnen gaan van de rest van de gemeente of van de stad. Maar het kan ook in het voordeel zijn van de gemeente. Het is natuurlijk een enorme werkgever. Economisch gezien gaat het hartstikke goed met Leiden, daar heeft de universiteit natuurlijk ook een aandeel in. Dus dat is iets wat ik ook belicht, de goede dingen, datgene wat de universiteit de stad ook brengt. Ik ben wel kritisch, maar ik ben niet negatief.

00:27:37 Eva

Dat leidt dan naar de volgende vraag, want je beschrijft nu hoe het bijdraagt, dus hoe de situatie is, maar heb je dan ook een idee hoe het zou moeten bijdragen of dat het anders zou moeten gaan? [VRAAG 3]

00:27:51 Wilfred Simons

Elke keer als ik ze tegenkom, het college van bestuur, zeg ik: jullie moeten het net zo gaan doen als het college van B&W. Het hoeft voor mij niet elke donderdagmiddag ofzo, maar toch bijvoorbeeld eens in de maand moeten jullie een persgesprek beleggen. Dan kunnen wij gewoon vragen stellen en dan schrijven we daar artikelen over. Ik vind het wel een democratisch gat. Het houdt me niet tegen, maar ik heb wel het gevoel dat ik dat ik het college van bestuur niet zo op de hielen zit als dat ik zou willen. Ik ben dus de enige journalist in Nederland die beroepsmatig schrijft over de Universiteit Leiden, tenminste behalve Mare, maar die zijn van de universiteit zelf. Ik ben een soort buitenstaander. Maar ik moet ook over wetenschap schrijven, over het wetenschapsbedrijf, niet alleen maar over de politiek of

de bestuur kant, maar ook gewoon over de wetenschap die hier wordt bedreven. Daar hebben wij als samenleving echt ook enorm veel aan, dus wetenschap mag niet in de wetenschapstijdschriften blijven of circuleren onder wetenschappers onderling in symposia ofzo. Wetenschap moet samenleving in. Dat vindt de universiteit zelf ook heel belangrijk. Dat is ook een andere functie, dat vind ik zelf misschien nog wel belangrijker dan politieke controle, dat is dit je als mens de wereld om je heen begrijpt, dat je weet wat er gebeurt en dat je dat kunt verklaren en dat je dat aan jezelf kunt relateren. Hoe steekt de natuur in elkaar, hoe zit het stadsleven in elkaar, hoe leven mensen samen, dat zijn allemaal enorme grote vragen.

00:34:48 Eva

Op die manier is de wetenschap ook heel belangrijk voor de, democratie dan. Dat je echt de goede informatie hebt.

00:34:53 Wilfred Simons

Precies. Geïnformeerde beslissingen nemen. Op nationaal niveau helpt wetenschap helpt daar enorm.

00:35:34 Larissa

Wat u beschreef lijkt een beetje op de verbindende functie die er genoemd wordt, dus naast de informerende functie van de journalistiek dat lokale journalistiek inwoners met het gebied en elkaar verbindt en dat ze daar samen met de informerende functie goed geïnformeerde beslissingen kunnen nemen. Is dat dan onderdeel van iets wat de Leidse journalistiek meer zou moeten doen om bij te dragen aan de lokale democratie?

00:36:19 Wilfred Simons

Nou het is hier een democratie eigenlijk hè, het is gewoon een manier om gemeenschap te vormen en te binden en inderdaad om als gemeenschap ook politieke beslissingen te nemen. Het is meer dan politiek alleen. Het is ook empowering voor mensen in hun eigen persoonlijke leven. Dat is waar journalistiek ook aan bij kan dragen. Dus ik heb echt het gevoel dat ik belangrijk werk doe.

00:37:08 Eva

Heb je dan ook een beetje een echt democratisch plichtsbesef naar de burger toe? Zeg maar dat je echt een belangrijke rol moet spelen? [VRAAG 4]

00:37:18 Wilfred Simons

Nou een belangrijke rol, ik bedoel ik vind dat je ook wel bescheiden moet blijven. Het is meer een gevoel van verantwoordelijkheid én een voorrecht.

00:37:45 Eva

Leeft het ook op de redactie, dat er een beetje een democratisch plichtsbesef heerst?

00:37:52 Wilfred Simons

Ja dat leeft wel, maar we staan er niet heel de tijd bij stil, want een krant is een product. Het is gewoon een ding dat je elke dag moet maken. Ten eerste gaat het over het belang van het onderwerp, is dit

onderwerp belangrijk? Daagt dit bij aan de openbare meningsvorming, al die idealen die ik net noemde, daar praten we over maar het gaat daar vaak heel kort over.

00:39:50 Eva

Dus dan staat het succes van de krant iets meer voorop?

00:39:55 Wilfred Simons

Nou, gewoon de productie. De productie van die krant daar gaat het ook heel erg over. Ik kan ook met het oog op lokale democratie hier ook nog wel een stukje over schrijven maar de krant heeft het niet nodig dus morgen zijn ze de eerste weet je ja het is natuurlijk ook gewoon werk, en je doet het in werkuren. Het is in die zin wel een soort van passie denk ik voor sommigen of voor de meeste. Dus als je gemeenteraadslid bent bijvoorbeeld, dan heb je gewoon werk en dan doe je dit daarnaast. Wij zijn eigenlijk beroepsburgers. Voor een gemeenteraadslid die zitten dus misschien idealiter in, in hun avonduren zitten ze zich in te spannen voor de lokale democratie voor hun gemeenschap. En ja, dat doen wij doen dat ook, maar tegelijkertijd verdienen wij ook ons brood daarmee en dat maakt het altijd een beetje dubbel.

THEMA 3 – Eigenschappen van lokale journalist

00:42:05 Larissa

Dan gaan we door naar het volgende thema en de volgende vraag: Over welke eigenschappen moet een lokale journalist beschikken? [VRAAG 5]

00:42:13 Wilfred Simons

Verschilt dit van de benodigde eigenschappen van een landelijke journalist... volgens mij niet zo, alleen zijn netwerken zijn anders.

[NEEMT EEN PAUZE, DENKT NA]

Er is een journalist van het NRC Handelsblad, een Henk Hofland, hij was een icoon van de vorige generatie, groots journalist, ja op een gegeven moment was hij meer commentator. Hij had ook nog een column en die zei: een journalistiek is iemand met maniakale nieuwsgierigheid. Dat is gewoon een maniak, een gestoorde gek [lacht].

00:43:22 Eva

En herken je jezelf daarin?

00:43:26 Wilfred Simons

Ja nou ja, een maniak gaat misschien wel ver, maar je moet wel nieuwsgierig zijn. Interesse hebben in is toch weer iets anders, want interesse dat heb je op bepaalde terreinen. Maar dat is niet hetzelfde als nieuwsgierig. Bijvoorbeeld er is een gelegenheid, je schrijft dan over wat werd er geserveerd, wat voor kleding droegen de mensen? Dat is het niveau van nieuwsgierigheid. De details dat is het maniakale. Dat willen journalisten weten. Er zijn twee normen van journalistiek: de journalistiek gaat over mensen, ook wel over de natuur, maar ook in relatie tot mensen. En journalistiek is concreet. Dat is wat

journalisten moeten kunnen.

Ze moeten nieuwsgierig zijn en ze moeten nooit uit het oog verliezen dat journalistiek over mensen gaat en ze moeten het concreet maken. Dat zijn Eisen die gesteld worden aan alle journalisten.

00:47:25 Larissa

Dus er is niet per se een verschil tussen eigenschappen voor lokale en landelijke journalistiek?

00:47:26 Wilfred Simons

Nee, kijk, journalisten moeten proberen om netwerken op te bouwen. Dat vind ik altijd zelf het moeilijkste moment want er gebeurt iets. Je wordt gebeld of je krijgt een mailtje of ziet op een social media. Ik denk bij mezelf oh je moet het bericht van maken, denk ik mijzelf bij wie bij wie moet ik wezen om nadere informatie te krijgen? Wie kan mij op de hoogte vertellen van die details die ik wel weet? Wat is er precies gebeurd? Wie kan mij dat vertellen? Waar kan ik dat vinden? Dan denk ik altijd wel, straks kan ik dat niet vinden, dan ken ik die mensen niet en dan kan ik dat verhaal niet maken. Dat lukt altijd wel, soms leuk beter dan anders, maar het lukt altijd wel en dan is het hebben en onderhouden van een netwerk echt super belangrijk. Iedereen die ik heb gesproken ooit heb gesproken probeer ik telefoonnummers e mailadressen te onthouden. Zo kom je uiteindelijk wel te weten wat je wil weten en soms moet je een beetje vasthoudendheid zijn, niet gauw opgeven.

00:49:40 Larissa

Maakt dat in die zin jouw werk betekenisvol voor jou? Of misschien op een andere manier?
[VRAAG 6]

00:49:48 Wildred Simons

Nou kijk er zit ook nog een nog een andere kant aan, wat ook heel leuk zijn journalistiek, dat het creatief werk is. Je schrijft een tekst die er eerst niet was, je bent de baas en bepaalt hoe het eruit komt te zien. In die zin is het heel persoonlijk, want iedereen schrijft iets anders. Je maakt echt iets. Dat vind ik zelf altijd het leuke eraan. De volgende dag lees ik mijn stuk terug in de krant, dat is ambachtelijk het is leuk en maakt het werk vervullend voor mij en hopelijk ook vervullend voor de lezer voor wie ik schrijf. Dat hebben niet veel beroepen, die vrijheid en creativiteit. Ook als je 's morgens op de redactie komt en die dag niet weet wat je gaat schrijven. Dan hebben wij elke ochtend redactievergaderingen dan is er altijd wel een verslaggever die vraagt waar ga jij over schrijven en dan zeg ik, weet ik niet. Je zit gewoon te wachten en dan komt het soms voor dat er 's middags opeens een onderwerp komt. Het is korte klap meestal. Met internet is dat ook wel een beetje veranderd, want mensen moeten meerdere keren per dag artikelen hebben, maar je moet er ook tegenkunnen dat onverwachtse. Dat is wel een soort eigenschap van journalistiek, je moet het leuk vinden. Maar ja, bijvoorbeeld als je beleidsambtenaar bent kan je soms maandenlang met hetzelfde onderwerp bezig zijn of als je in een fabriek werkt dan ziet je werkdag er altijd hetzelfde uit en voor journalisten ook in zekere zin, want je moet natuurlijk altijd de dag eindigen met een artikel, dus er zit wel ritme in. En elke dag moeten we de nieuwe krant worden gemaakt dus het is industrieel werk.

00:58:36 Eva

Is het dan ook een van uw doelen om via de berichten de gemeenschap met elkaar te verbinden?

[VRAAG 7]

00:58:52 Wilfred Simons

ja zeker, dat hebben we eigenlijk allemaal al besproken. Dat is dus eigenlijk het doel.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:58:58 Larissa

Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel verschillende journalistieke functies. Maar drie functies van de journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden: informeren van mensen, controleren van de macht, en verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijk en minst belangrijk? VRAAG 8]

00:59:03 Wilfred Simons

Verbinden van mensen vind ik zelf het belangrijkste, want op krant-niveau, de krant is er om mensen te verbinden, dat is iets wat we met z'n allen doen, dat doe ik als journalist niet alleen. Dat kan je alleen collectief als redactie als krant. Het informeren van mensen dat kan ik dus wel dat voor mij persoonlijk in mijn dagelijkse werk het belangrijkste. Het controleren van de macht is eigenlijk naar mijn idee een soort voortvloeisel van het informeren van mensen. Want als ik schrijf over besluiten van de universiteitsraad dan controleer ik of althans ik schrijf over wat daar is besloten en ik maak daarmee controle mogelijk. Ik controleer niet zelf een vind ik zelf vind ik eigenlijk. Dit is meer van het wordt op het bestuursbureau gelezen of studenten, hoogleraren lezen en die kunnen dan de telefoon grijpen en zeggen: ik lees in het Leidsch Dagblad dat jullie dit en dit van plan zijn dat vind ik niet zo'n goed idee of of juist wel. Dus het controleren van de macht doe je als journalist niet zelf maar je enabled anderen om het te doen.

01:00:35 Larissa

Is dat wat lastiger op een lokaal niveau dan op een landelijk niveau waarbij misschien de sociale cohesie van de gemeenschap bevorderen misschien wel wat makkelijker is voor de lokale journalistiek?

01:00:48 Wilfred Simons

Ja, dat zou kunnen, maar ik weet het eigenlijk niet. Kijk ons gemeenschap [van het Leidsch Dagblad] telt iets van vierhonderdduizend mensen en we hebben iets van twintigduizend abonnees. Dus, ja ik vind als het gaat om we hebben wel als doelstelling om die gemeenschap te verbinden maar uiteindelijk falen wij hopeloos. Dat ligt niet per se aan ons, wij doen ons best maar de situatie is wel zo en op landelijk niveau is het natuurlijk nog veel erger als je ziet dat de zeventienhonderd Nederlanders hebben dat doet betaalde oplage van alle kranten in Nederland samen is nog geen miljoen.

01:02:47 Eva

Ja, dat leidt misschien ook naar de vraag van wat zijn de grootste uitdagingen die voorkomen?
[VRAAG 9]

01:03:38 Wilfred Simons

Voor mij persoonlijk vind ik altijd wel dat universiteitsjournalistiek is geen vanzelfsprekendheid in het Leidsch Dagblad. De focus van de redactie ligt er niet vanzelf op. Dus het feit dat ik hier zit en dat ik ook vroeger een voorganger heb gehad dat is gewoon echt een beleidsbesluit van de hoofdredactie die het belang daarvan ziet. Als je een journalist gewoon puur aan zichzelf overlaat én gewoon lekker laten doen waar ze zin in hebben dan krijg je heel veel leuke interviews met de bakker en de slager en ook inderdaad wel gemeenteraadsverslaggever hoor en dan zou de universiteitsjournalistiek en al helemaal de wetenschapsjournalistiek zou daar vrij gemakkelijk van afvallen, dus mijn taak is eigenlijk gewoon altijd om het relevant te houden om ervoor te zorgen dat ik er ben, dat ik erover schrijf.

01:04:59 Larissa

Zeker omdat u ook de enige bent bij het Leidsch Dagblad?

01:05:03 Wilfred Simons

Ik ben denk ik ook wel de enige universiteitsjournalist in het concern. We zitten in Mediahuis Regionaal hè, dus dat zijn vijf regionale dagbladen ik schrijf ook voor de andere bladen maar dan voor de eerste katern als er nieuws is wetenschapsnieuws is dat een beetje Leiden overtreffend. Dan zijn er nog wel andere families in het concern bij de eerste katern met wel een wetenschappelijke taak accent, we hebben ook een wetenschapskatern, dat heet Slim het heeft vier pagina's en daar schrijf ik ook wel eens voor, maar ik heb wel vaak wel het gevoel van ik moet echt...niet iedereen op de redactie is er altijd voldoende van doordrongen dat dit iets is wat we moeten doen.

01:06:09 Larissa

Dus dat is de grootste uitdaging die u ervaart?

01:06:12 Wilfred Simons

Ja, kijk het Leidsch Dagblad moet daar zijn waar de macht is. Het is er niet alleen om de macht te controleren, want daar is waar de macht is daar wordt bepaald waar het met Leiden naartoe gaat. Leiden is wel een democratische gemeenschap, maar daarin heb je beleidsmakers en beleidsvolgers. Je hebt mensen die zeggen van hier zien wij kansen dit gaan wij doen en die leggen dat voor aan de aan de aan de gemeenschap 'wat vinden jullie daarvan 'althans als de democratische gezind zijn. Dat betekent dat je als krant daar moet zijn waar die mensen zijn die beslissingen nemen en die ideeën formuleren en dat zijn ook heel vaak mensen die bij de universiteit zitten of hogeschool bij het LUMC, dus daar moeten wij zijn. Maar de natuurlijke reflex van onze redactie of onze journalist is toch gemeentebestuur een beetje provincie.

01:07:35 Larissa

Heeft u persoonlijk te maken met die uitdaging maken? Dat er misschien minder belang wordt gehecht aan uw positie?

01:07:44 Wilfred Simons

Ja, dat vind ik het wel moeilijk. Je voelt je toch altijd een beetje aan de marges staan.

01:07:58 Larissa

Heb je daarover ook iets tegen de redactiechef gezegd?

01:07:59 Wilfred Simons

Ja, opkomen voor je portefeuille. ja ja wel naar het geval laat mij altijd wel doorgaan.

01:08:07 Larissa

Wordt daar ook iets mee gedaan?

01:08:16 Wilfred Simons

Jawel, ze laten mij altijd wel doorgaan. Ik bedoel ik ben in 2001 in dienst gekomen bij het Leidsch Dagblad en ik heb dus eerst die wetenschapportefeuille gedaan daarna iets anders en uiteindelijk hebben ze me gewoon weer teruggezet op de portefeuille in 2015. Dus ik doe toch iets goed, anders hadden ze me niet teruggevraagd.

01:08:30 Larissa

Zijn er dan ook verbeteringen? Dat er meer belang komt voor jouw positie of dat er meer waarde aan wordt gehecht?

01:08:32 Wilfred Simons

Nee, ik vind niet dat het de goede kant op gaat nee. Ik heb ik werk vier dagen...[DENKT NA, PAUZE] We zijn 'web first', dus alles wat we maken zetten we eerst online en dan 's avonds komt er een krantenmaker of inderdaad en die produceert daar krant met de opmaak techniek. De chef heeft mij nu ook krantenmaker gebombardeerd, dat betekent dat ik dus één dag in de week donderdag 's middags en die 's avonds de krant maak en die dag ben ik dus niet beschikbaar voor journalistiek, die dag maak ik kranten. Dat betekent dat ik maakte krant dat betekent dat ik nog maar drie dagen kan wijden aan de Universiteit en de wetenschap en dat vind ik te weinig en dan merk ik dat daar eigenlijk heel weinig geen discussie over is. En als ik daarover klaag bij de redactiechef van ja van die wetenschappers portefeuille op de universiteit komt zo niet voldoende terecht. Dat wuift hij dan ook een beetje weg. Dan zie je dat hij die krant toch wat belangrijker vindt.

THEMA 5 – Toekomst Leidse Journalistiek

01:10:07 Eva

Dat is misschien ook een mooie aansluiting op dan de afsluitende vraag van wat verwacht je dat er in de toekomst ermee gebeurt en met de Leidse journalistiek in het algemeen? [VRAAG 10]

01:10:16 Wilfred Simons

Ja ik denk dat de Leidse journalistiek wel toekomst heeft. Het is een hele bestendige titel Leidsch Dagblad, we bestaan sinds 1860, dus ik zou niet weten waarom dat binnenkort afloopt. Ik denk wel dat het steeds digitaler gaat worden. Dat is natuurlijk al een deel zo en ik denk dat we de komende tien jaar nog wel een krant maken, maar dat we vroeg of laat wel gewoon met papieren krant wel eindig zal zijn ik denk toch wel.

01:10:45 Larissa

En dan voor jouw functie dat het misschien wat meer belang voor komt?
misschien

01:10:51 Wilfred Simons

Ja, ja, dat ben ik niet helemaal eigen baas, maar ik hoop het wel. Als het aan mij lag dan kwam er een universiteits- en wetenschapsredactie, want ik ben nu de enige en ik laat dingen liggen. Er is zoveel nieuws en zoveel verhalen die je kunt maken en ik moet zoveel dingen toch vaak afslaan dat ik denk van ja ik heb er gewoon de tijd niet voor dat ik bij mezelf denk ik we zouden we drie man ofzo moeten zitten en dan zou ik bijvoorbeeld zou ik puur wetenschap journalistiek of universiteit wil gewoon niet als organisatie volgen dan zouden we ook de faculteiten misschien nog wat beter kunnen doen en dan één of anderhalf journalist er nog bij voor het wetenschapsnieuws want er is gewoon veel meer te vertellen dan ik nu kan doen.

Bijlage 9.7 – Transcript interview Loman Leefmans

[21 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Julia van der Vlucht & Luka Schriel.]

THEMA 1 – Bestaansrecht van de lokale, Leidse journalistiek

00:00:05 Luka

Wat is volgens u het doel of wat zijn de doelen van de Leidse/lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:14 Loman Leefmans

We hebben altijd een keurig rijtje wat we opsommen. We beginnen natuurlijk altijd met de overheid controleren en de luis in de pels zijn daarbij. Dat zie ik in ieder geval als de voornaamste en voor de rest onze lezers een nieuwswaardig product brengen met een verscheidenheid aan verhalen en berichten. Op alle vlakken, sport en muziek en kunst. Nieuws brengen dat is wat wij doen, dat is ons kunstje.

00:00:58 Luka

Welk doel is voor u persoonlijk het belangrijkste?

00:01:00 Loman Leefmans

Het is nou eenmaal historisch zo gegroeid dat je een overheid hebt en dat er een dat wij een soort semi-officiële instantie zijn om ze een beetje kritisch te bejegenen. Als jij naar binnen gaat en je zegt tegen die wethouder van: “Wat bedoel je daar nou mee en is dat nou wel nodig, zoveel overheidsgeld over de bank smijten?” Als jij het zegt dan zegt hij: “Wie ben jij nou?”, en ik kan nog altijd zeggen: “Ik werk bij de krant,” dus dan is hij min of meer verplicht toch een antwoord te geven. Als ik persoonlijk kom dan zeg ik: “Gezellig, we nemen een biertje,” maar dan hebben we het daar niet over.

00:02:15 Julia

Dus jullie hebben toch wel een soort controle?

00:02:24 Loman Leefmans

Is dat controle? Ja, wij zijn dan wel een soort controle apparaat daarvoor. Maar het grappige is, wij zijn natuurlijk ook een commercieel bedrijf. En persoonlijk vind ik het vervelend dat er dus ook media zijn die met overheidsgeld overeind worden gehouden. Hier in regio heb je bijvoorbeeld Omroep West en je hebt dus overal van die regionale omroepen. Ik heb niks tegen die regionale omroepen, maar ik vind wel dat ze zo langzamerhand hun eigen broek moeten ophouden. Het is natuurlijk lastig om een gedeputeerde van de provincie een kritische vraag te stellen als je weet dat hij ook je broodheer is. Je kan daar een probleem mee krijgen. Ik heb wel eens stiekem gehoord van een collega van Omroep West dat zij soms wel eens wat minder kritisch zijn op de provincie dan eigenlijk zou moeten en dat komt natuurlijk omdat het ook hun broodheer is. Ja, dat zou natuurlijk niet mogen.

Plaatselijk zijn er gewoon veel omroepjes die met allerlei subsidies overeind worden gehouden en daar ben ik niet zo'n fan van, want ik heb natuurlijk nog meegemaakt dat het met kranten altijd maar slechter ging. En dat kwam natuurlijk mede vanwege digitalisering en dat is een ontwikkeling die kan ik niet

tegenhouden. Maar ik vind het wel slecht dat we een tijdlang omroepen hadden waar mensen dus ook hun nieuws vandaan konden halen die gewoon zwaar gesubsidieerd werden. Dat blijft altijd een stokpaardje van me.

00:03:47 Julia

Dus het is in positieve zin veranderd in de tijd?

00:03:49 Loman Leefmans

Nee, in negatieve zin, want de overheid subsidieert steeds meer. Wij hebben natuurlijk als basis onze abonnees en media die dat niet hebben die vinden dat natuurlijk fijn dat de overheid af en toe wat betaalt. Maar dat is eigenlijk geen goede situatie als je puur helemaal journalistiek bekijkt. Er zitten natuurlijk wel wat haken en ogen aan alles, maar ja..

00:05:04 Luka

In hoeverre neemt u die waarden mee tijdens het bedrijven van journalistiek?

00:05:15 Loman Leefmans

Ja, die nemen we natuurlijk elke dag mee, die heb je altijd in je hoofd zitten. Soms heb je een wethouder en dan kan je het eigenlijk wel goed vinden met zo'n wethouder maar dan heb je wel een stukje over hem geschreven. Dan vraagt diegene: "Moest dat nou zo kritisch?" Ja, dat is niks persoonlijks maar dat is natuurlijk wel waarvoor ik hier zit en waarvoor ik betaald word. Zo houdt je het een beetje in de gaten wat ze allemaal uitspoken en zo. En ja, de één neemt dat heel serieus en

de begrijpt dat. Wij hebben dan met wethouders te maken maar het kan natuurlijk ook de provincie zijn of Kamerleden of raadsleden en die vinden dat minder geslaagd.

Dat is dan niet gemeen bedoeld, maar voor hen wel vervelend. Een wethouder heeft in zijn hoofd van "Ja, ik ga iets moois maken," een park of een woning of nieuwe verkeer, een nieuwe straat hier voor de deur. En dan kom ik van: "Is dat nou wel nodig? En wordt wel goed op de fietsers gelet en kost het niet teveel geld?" Ja, dat vindt hij vervelend, want hij denkt iets moois te maken. En dat is een beetje de balans die wij proberen te houden.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:07:04 Luka

*Het volgende thema is lokale democratie. Ik zal de vraag meteen stellen: **Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie?** [VRAAG 2]*

00:07:15 Loman Leefmans

Of wij er aan bijdragen. Ja dat wordt ongeveer bijna een herhaling van de vorige vraag. Wij dragen daaraan bij door dat heel kritisch te volgen en ook af en toe, laten we zeggen door juist die kritische toon ze te bewegen om een bepaald project anders te doen of een bepaald beleid anders te doen. Dat is niet ons streven maar dat kan er wel toe leiden.

00:07:42 Luka

Lukt dat ook weleens niet?

00:07:45 Loman Leefmans

Dat lukt heel vaak niet. Mensen zijn natuurlijk eigengereid en of zien gewoon de kritiek niet. Ja dat kan maar er zijn voorbeelden zat, dan moet ik er natuurlijk weer gelijk een noemen of zo. Ja, we hebben in Leiden een fietsrotonde gekregen op de hoek van de Herenstraat en de Koninginnelaan. Die wethouder is van GroenLinks dus die is heel erg vóór de fiets. Dus ondanks dat mensen zeiden: “Die fietsrotondes zijn heel gevaarlijk,” en in andere plaatsen in Nederland, zijn ze gewoon gebleken dat het gewoon niet zo handig, is vond hij toch: ‘Ik ben GroenLinks, dus er komt toch een fietspadrotonde’. Ja, wat denk je: hij bleek niet zo veilig te zijn. Er zijn een paar ernstige ongelukken gebeurd. En ik weet niet in hoeverre ik of wij daar aan bijgedragen hebben, maar door maar te blijven hameren dat die wethouder stom is geweest, heeft hij er iets aan gedaan. Het heeft wel heel veel geld gekost, want daarna moesten ze natuurlijk extra borden plaatsen, extra stoeprandjes plaatsen, extra dingen doen. Maar ja, uiteindelijk heeft er wel toe geleid dat die rotonde nu wel een stuk veiliger is dan dat oorspronkelijk de bedoeling was. Maar het is niet zo zeer diepgravend journalistiek werk, dat is gewoon joh weet je wel dat.. laat ik het zo zeggen: uiteindelijk komt het toch allemaal op neer; als die mensen al hun werk goed zouden doen, hebben wij niks te doen. Dus af en toe zijn we ook wel blij dat een wethouder met zo’n rotonde idee komt, zodat je weet: “Dit levert maar weer gewoon een week werken op.”

00:09:41 Loman Leefmans

Maar van die vorige vragen: het is dus niet ons streven maar het gebeurt wel. Ja, ik zit net toevallig te denken aan nog een leuk voorbeeld. Wij hadden een keer, was grappig, toen werkte ik nog bij de sportredactie. En toen waren er een jaar of twintig geleden een heleboel clubs bezig hun accommodatie op te knappen. Sommige deden dat ook met overheidsgeld. Wij hebben daar toen nog als een soort van grap elke week een club genomen en dan hebben we die getest. Dat is een soort test met dingen als: staat een penaltystip op de goede afstand, is het broodje bal wel een beetje lekker te eten in de kantine, maar ook: hoe is de kwaliteit van het gebouw, zijn er een goede douches, is de parkeerplaats in orde. Allemaal van dat soort dingen hebben we met elkaar vergeleken en dan gaven we de club dus een cijfer. En aanvankelijk deden wij dat een beetje gewoon als lolletje, maar opeens merkten we dat die verenigingen dat heel belangrijk vonden dat wij dat deden. Dus toen moesten we dat ook heel serieus gaan doen. We moesten dus ook echt met een meetlat naast die penaltystip gaan staan. Dat hebben we toen gedaan. Maar toen was er een club die dreigde te winnen, die had ongeveer alles het beste, maar die lag helemaal in een kassengebied op dat terrein. Dus als er geen bordje staat dan rij je er gewoon langs. Dus toen hebben wij ja toen hebben wij gezegd: “Sorry jullie worden tweede, want ja als ik niet weet waar het is, dan rij ik zes keer verkeerd.” Die mensen vonden het zo jammer, dus zij zijn met dat stukje uit de krant naar de gemeente gegaan en zeiden: “Jullie hebben ons de eerste plaats gekost.” Toen hing er binnen drie dagen een prachtig verkeersbord van die voetbalclub, met een pijltje en zo. Beetje grappig voorbeeld, maar dat soort dingen gebeuren dus wel.

00:11:31 Julia

Dus jullie hebben toch wel invloed.

00:11:35 Loman Leefmans

Dan zie je dat dat dat het wel invloed heeft, maar dat is niet iets waar wij direct op uit zijn. Dat kunnen we alleen hopen en verwachten. Het is bij ons alleen het doel om de mensen een spiegel voor te houden.

Dan heb ik het dus alleen over het politieke thema, want wij doen natuurlijk ook gewoon soms leuke verhalen schrijven of recensies maken en dergelijke.

00:12:04 Julia

Die invloed op de politiek en in deze omgeving, is dat denkt u verandert door de tijd?

00:12:15 Loman Leefmans

Van ons uit gezien wel. Ik kan me nog herinneren toen ik als jonkie begon bij het Leidsch Dagblad. Toen vonden we als krant de politiek zo belangrijk, wij reserveerden 's avonds al een hele pagina vooraf aan een gemeenteraadsvergadering. Dan wisten we nog niet of nauwelijks wat er behandeld zou worden. We wisten helemaal niet of dat belangrijke onderwerpen zouden zijn of dat ze er belangrijke dingen zouden doen. Maar er werd gewoon standaard een hele pagina voor gereserveerd en als het iets minder werd, maakten we de foto's wat groter. Daar zijn we op een gegeven moment mee gestopt, dat vonden we te veel eer, maar ook teveel aandacht voor die lokale politiek. Op een gegeven moment zeiden we: "Nee, we reserveren alleen een stuk als we het zeker weten, maar we gaan gewoon daarheen en als er iets belangrijks is, dan komt dat in de krant."

En dat is ook een beetje zoals de laatste jaren ook de aandacht voor de lokale politiek is geweest. Vroeger toen moesten we dure onderzoeken doen naar wat mensen nou graag lezen in onze krant, wat ze belangrijk vinden. Onderzoeksbureaus die waren daar maanden mee bezig en het kost een hoop geld. Nu tegenwoordig is het makkelijk, want we verschijnen natuurlijk op internet. Dus we kunnen precies bijhouden welke stukjes het vaakst gelezen worden en het langs gelezen worden enzo. Dat is natuurlijk hartstikke handig nu.

Wij zijn wel tot de conclusie gekomen dat zeker die politieke stukken, daar worden mensen niet zo warm van. Het is niet dat ze niet gelezen worden, het hangt natuurlijk ook een beetje van het onderwerp af, sommige onderwerpen spelen heel erg lokaal dus dat wordt wel gelezen. Maar die stukken die je vroeger had over een onderwerp, dat je schreef over "De PvdA vond er dit van, het CDA zei dit, de VVD'er was boos," dat soort beschouwingen dat zie je steeds minder. Omdat dat een beetje ouderwetse schrijfstijl is en er zijn weinig mensen die dat lezen. Het is natuurlijk niet zo dat wij alleen maar schrijven wat onze lezers graag willen hebben, maar je moet er natuurlijk wel een klein beetje rekening mee houden dat je niet de hele avond grote dingen zitten te doen voor zes lezers. Dat is natuurlijk een beetje zonde van je tijd en moeite. En je kan het ook aan de verkiezingsuitslagen én aan de opkomst zien: mensen vinden de politiek niet meer zo belangrijk.

00:15:00 Luka

Hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan lokale democratie volgens u? [VRAAG 3]

00:15:06 Loman Leefmans

Niet anders dan als waakhond. De journalistiek, je kan twee dingen doen. Je kan vanaf of de zijlijn staan en het volgen, of je kan proberen ook echt speler op het veld te zijn, door veel opinies te schrijven en veel commentaren te maken. Dan ga je je er ook letterlijk mee bemoeien en dat is gewoon, laat ik het zo zeggen: er mensen die dat graag doen en mensen die dat minder graag doen. Het is een beetje afhankelijk. Het is bij ons geen beleid om dat wel of niet te doen, bij sommige kranten is dat wel zo. Daar kun je voor kiezen, dat is een strategie. Ik ben zelf van meer vanaf de zijlijn staan en volgen enzo. Ik weet bijvoorbeeld collega's in sommige gemeenten, die willen ook liever een beetje ja, beetje

meedoen. Vanaf de zijlijn dan kijk je gewoon, dan schrijf je op van “Toen ging de bal naar links en toen ging de bal naar rechts.”

00:16:42 Julia

Oké, dus meer beschrijvend?

00:16:44 Loman Leefmans

Ja.

00:16:46 Luka

Het voorbeeld van net, dat valt toch juist in de eerste categorie? Dat voorbeeld van die wethouder en die rotonde.

00:16:57 Loman Leefmans

Ja, maar ik heb er geen opinie of zo, geen mening, over gegeven. Alleen gewoon de aanhoudendheid en de feiten spraken al tegen hem. Toen hoefde ik niet een stukje te schrijven van ‘foei’, dat was niet eens nodig.

00:17:17 Julia

En welke taken van de journalistiek zijn daarbij belangrijk, dus bij het bijdragen aan de democratie als waakhond?

00:17:31 Loman Leefmans

Volgens mij is dat weer dezelfde vraag. Maar ja, ik zie vooral onze taak als waakhond, als luis in de pels: het controleren. Dat is de hoofdtaak. Voor de politiek dan. De krant doet, ja dat kan ik niet vaak genoeg benadrukken, natuurlijk wel heel veel meer dan alleen de lokale politiek.

00:18:02 Luka

In hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre leeft dit democratische plichtsbesef op de redactie? [VRAAG 4]

00:18:15 Loman Leefmans

Het zal ongetwijfeld leven, maar zoals je zelf al een beetje moet lachen om het woord democratisch plichtsbesef: het is natuurlijk niet iets waar we het elke dag over hebben. Van “Jongens, we gaan vandaag even fijn aan de gang met democratisch plichtsbesef.” Nee, dat is het is niet. Maar het is wel als we erover nadenken en als we het over het vak zelf hebben enzo, dat we natuurlijk wel weten dat wij wel een soort besef hebben dat wij onderdeel uitmaken van dat hele systeem waarmee de publieke opinie wordt bepaald. En ja, dat realiseren wij ons wel. Maar ik sta niet ‘s ochtends op van, “Ik ga vandaag weer aan democratisch plichtsbesef doen.”

THEMA 3 – De eigenschappen van de lokale journalist

00:19:07 Luka

Over welke eigenschappen vindt u dat de lokale journalist moet beschikken? [VRAAG 5]

00:19:11 Loman Leefmans

Op de eerste plaats een grote kennis en/of affiniteit met het gebied. Wij hebben wel eens bijvoorbeeld stagiairs en soms ook collega's die komen van ver weg én je merkt dat op de eerste plaats niet efficiënt is. Die moeten gewoon opzoeken wat de Breestraat is, ik overdrijf wel maar goed. En het tweede is natuurlijk ook dat je.. Laat ik even anders beginnen, ik heb tegenwoordig een vriendin in Limburg en je merkt ook dat ja dat weet jij ook wel waar je in Nederland komt heb je een andere kijk op zaken. Je hebt een andere mentaliteit en dat zie je bijvoorbeeld ook heel anders in de politiek. In Limburg wordt er een beetje zachtjes gesjoemeld, dat vinden ze daar niet zo erg en dat merk je dan ook in de lokale journalistiek. Als je hier als een wethouder een opdracht zou gunnen aan het bedrijf van je broer dan zouden wij hier moord en brand schreeuwen. In Limburg zouden ze zeggen: "Ja daar is die wethouder voor geworden." Dit is wat overdreven hè. Maar je moet dus wel je eigen gebied kennen. Ik zou het natuurlijk slecht doen als ik in Limburg zou werken, want ik ken Limburg niet of nauwelijks en ik ken de mentaliteit van de mensen daar niet. De politiek is immers niet overal hetzelfde. Ik zou dat moeilijk vinden en in Leiden, ja ken ik als mijn broekzak. Ik heb hier mijn hele leven gewoond en ik ken ook van die raadsleden half of helemaal persoonlijk of nou ja in ieder geval waar ze vandaan komen, welke buurt ze vandaan komen, wat ze gestudeerd hebben. Dat speelt dus allemaal in je hoofd als je stukjes over hen schrijft. Dus ik zou zeggen dat je affiniteit met de plaats en de mensen nodig hebt en zo, dat is wel belangrijk, ja.

Even als voorbeeld: in Leiderdorp heb je dwars door het dorp een hele grote brede weg, dat heet de Engelendaal. En toen was er een keer een raadslid van GroenLinks en die wilde een voorstel doen om een onderzoek te doen 'welke gek nou in die tijd bedacht heeft om dwars door het dorp zo'n enorm brede soort snelweg aan te leggen.' Dat was dus een raadslid die nog niet zo bijster lang in Leiderdorp woonde, anders hadden we hem kunnen vertellen dat die weg als rondweg bedoeld is. Dus als je een historische vraag zou willen stellen, dan moet je niet zeggen: "Wie is die gek geweest die die weg dwars door Leiderdorp heeft gemaakt?", nee, dan moet je je afvragen: "Wie is die gek geweest die aan de overkant van die weg een hele nieuwe woonwijk is gaan bouwen?" En dat soort dingen weet je omdat je wat ouder bent, omdat je er langer woont, maar ook omdat je de historie kent. Dus ik heb die man kunnen behoeden van een beetje een domme vraag die hij in de gemeenteraad gesteld zou hebben. Ja, dus je moet wel weten waar je het over hebt.

Het gaat bij ons ook om de geloofwaardigheid weet je wel. Soms schrijft iemand een straatnaam fout en dan hebben lezers heel vaak het idee: "Nou dan zal de rest ook wel niet kloppen." Dus daar moet je wel heel gespits op zijn en dan is het natuurlijk wel handig als je in de buurt woont en in de buurt opgegroeid bent of in ieder geval de buurt goed kent en of in ieder geval bereid bent om de buurt goed te leren kennen. En natuurlijk ja in het geval van de politiek, je moet natuurlijk het politieke spelletje begrijpen, van de raadvragen, het interpellatiedebat. Maar dat wijst zichzelf wel na een tijdje.

00:23:08 Julia

Hoe verschillen deze eigenschappen van de benodigde eigenschappen van een landelijk journalist?

00:23:15 Loman Leefmans

Uh.. weet ik niet, want ik ben ik heb dat ander nooit beoefend. ik denk dat het in wezen niet anders is. Ik denk alleen wel dat wij dichter op de mensen zijn en ze zijn voor ons dan ook wat makkelijker

benaderbaar. Als je in de Tweede Kamer anders wil stemmen dan je eigen partij, dan moet je echt wel stevig in je schoenen staan, maar plaatselijk kan dat wat makkelijker. Dus ja, lastig.. Ik denk dat het in wezen niet verschilt alleen landelijk heeft het een grotere impact.

00:23:58 Luka

Moet je als landelijke journalist ook zo veel affiniteit hebben voor Nederland dan?

00:23:59 Loman Leefmans

Nou het is het verschil is natuurlijk wel dat lokale politiek wel vaak over hele lokale thema's gaat, terwijl landelijke politiek, dat is niet aan een heel land gebonden en zo dat is ja. Als het gaat om de financiële paragraaf dan hoef je niet Groningen en Eindhoven te kennen. Dat is dan misschien wel nog wel een verschil dat je geografisch niet zo denderend hoeft te zijn voor de voor de landelijke politiek.

00:24:36 Julia

Ja, dus wel affiniteit en kennis maar meer van jouw eigen onderwerp.

00:24:40 Loman Leefmans

Ja, het zijn natuurlijk ook alleen maar landelijke onderwerpen en die hebben vaak een wat hoger abstractieniveau dan plaatselijke onderwerpen. Het is ook een beetje waar het over gaat. Als je sommige debatten in de Tweede Kamer volgt, in een paar minuten denk je dan van: "Waar gaat dit over?"

00:25:02 Luka

En vind u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:25:04 Loman Leefmans

Ja, dat vind ik wel. Het is ook niet dat we de hele dag op elkaar zitten aan te kijken van: "Jongens, we zijn ook zo betekenisvol bezig," maar we weten wel degelijk dat we bijvoorbeeld ook ontzettend moet oppassen voor fouten, want je weet dat wij daar op afgerekend kunnen worden door lezers of door oplettende. En het is natuurlijk wel zo dat bij misstanden mensen toch ook wel naar jou kijken van: "Hoe pakken jullie dat aan en hoe stellen jullie dat aan de kaak?"

00:26:03 Luka

Is het ook één van uw doelen om de gemeenschap of het publiek met elkaar te verbinden via de berichtgeving? [VRAAG 7]

00:26:14 Loman Leefmans

Nee, daar ben ik niet van. Ik weet niet of misschien mijn hoofdredactie zegt van: "Ja, dat is ook een taak voor de krant", maar dat zie ik niet als een taak voor de krant. Als het al een taak moet zijn dan is het de taak van de overheid. En die gaan wij dan weer kritisch volgen. Het is wel een discussie die de laatste tijd veel gaande is. Intern, maar ook met alle kranten en alle media. Het is natuurlijk dat je de laatste tijd, laten we zeggen 'het terreur van de eufemisme hebt'. Alles moet tegenwoordig inclusief en duurzaam en en meer van dat soort dingen. En daar worden wij dan ook aan geacht mee te doen en soms doen we dat ook. Je mag bijvoorbeeld niemand meer blind noemen.

Zeker collega's zoals ik, van de oude stempel, die hebben nog altijd zoiets van: “Waarvoor mag je niet meer iemand niet meer blind noemen?” Maar goed, dan moet je dus een beetje meegaan in dat taalgebruik die er uiteindelijk wel voor bedoeld is om inclusiviteit en dat soort dingen te bevorderen.

Maar dat is een heel klein takje voor ons. nou kijk dat je het woord neger niet meer gebruikt, dat is al jaren duidelijk dat dat niet meer kan. Maar met de zwarte piet en de #metoo en allemaal dat soort maatschappelijke discussies, daarbij zie je dat bij ons ook het taalgebruik wat verandert. En ja, of dat nou goed of slecht. Het is een klein onderdeelje van onze bijdrage aan de het maatschappelijke debat, maar wij zijn in ieder geval nooit de eerste om dat te doen. Wij zijn trendvolgers.

00:28:15 Julia

Het is dus meer een soort plicht dan echt een doel?

00:28:22 Loman Leefmans

Hmm, ja, dat zou kunnen. Een verplichting meer dan: “Kijk ons eens.”

THEMA 4 - Journalistieke functies

00:28:43 Luka

Dan het volgende thema: journalistieke functies. Een lange vraag. ***Volgens wetenschappelijke journalistiek zijn er heel veel journalistieke functies. Maar drie functies van journalistiek worden in het algemeen vaker onderscheiden. Informeren van mensen, controleren van de macht en verbinden van mensen. Kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijke naar minst belangrijk?***
[VRAAG 8]

00:28:59 Loman Leefmans

Ja, dit heb ik ongeveer we al gezegd. De tweede is voor mij de belangrijkste en daarna die eerste en die derde, die zie ik niet als onze taak. Wij beschrijven feitelijk wat er in de samenleving gebeurt. Dat is ook een opvatting over journalistiek die in andere landen anders ligt. Bijvoorbeeld dat merk je wel als je bijvoorbeeld nu bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne volgt. In dat soort landen is journalistiek is gewoon een soort meningenfabriek. Dat zie je af en toe ook in Nederland. Als je bijvoorbeeld NRC leest, die hebben nog wel hele goede journalistiek, maar die hebben echt elke pagina twee kolommen een columnpje van iemand. NRC is dus ook een soort meningfabriekje geworden en dat is op zich niet erg, want dan vragen blijkbaar de lezers daarom. Maar je moet dat wel heel duidelijk scheiden, wat is de meningenfabriek en wat is gewoon de berichtgeving. Vooral in veel andere landen, dat wordt dan nog wel eens vermengd. Dus daar vinden ze de journalistiek heel belangrijk omdat die tenminste zeggen waar het op staat. Die zien het voor zichzelf ook als taak bijvoorbeeld te verbinden.

00:30:33 Julia

Dus door het publiceren van meningen ben je niet meer echt objectief en dan ben je aan het verbinden?

00:30:36 Loman Leefmans

Wat bedoel je dan met verbinden? Verbinden is natuurlijk dat je alle burgers onderling niet onderscheidt. Nee, dat is niet onze taak. Het is misschien soms onze taak om mensen die niet willen verbinden kritisch te benaderen.

00:31:17 Luka

Oké, dan vraag negen. Wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk? [VRAAG 9]

00:31:27 Loman Leefmans

Kleine kranten, kleine uitdagingen. Nou de grootste uitdaging is natuurlijk toch wel om het lezersbestand op een niveau te houden. We zijn natuurlijk geen zelfstandige krant meer, we werken samen met een hoop andere kranten. Maar in ieder geval toch het lezersbestand houden. Ja, en hoe doe je dat? Dat is natuurlijk toch door gewoon goed en degelijk te informeren. Dat is wel het hoofddoel.

Er zijn heleboel plaatsen soms ook grote, bijvoorbeeld Amstelveen, die hebben geen eigen lokale media. Die hebben een paar huis-aan-huisblaadjes, maar dat is met name voor de politieke verslaggeving en dat zijn een beetje hobbyisten die het wel leuk doen, maar die je daar niet op kan aanspreken. En die geen redactiestatuut hebben. Het is niet alleen bedrijfsmatig maar eigenlijk ook voor de regio wel goed dat wij nog bestaan. Je hebt natuurlijk nog een hoop websites en goed bedoelde lokale krantjes die soms ook best heel goed werk leveren, maar die hebben geen redactiestatuut. Daar staan bij ons ook onze beperkingen in, bijvoorbeeld dat er altijd plaats is voor hoor en wederhoor. Die plaatselijke hebben dat niet. En die worden natuurlijk in het begin ook gesponsord door de gemeente. Dan heb je al een paar dingen waardoor het niet helemaal zuiver op de graad is.

Maar waar we over begonnen, ja, over de uitdaging. Dan denk ik toch wel de grootste uitdaging dat is toch wel ons bestaan te behouden. Dat is niet echt een journalistieke uitdaging. ik zie misschien misschien een beetje meer economische formule maar dat is voor ons wel het belangrijkste. De laatste tijd valt het mee, maar ik heb ik werk hier nu al dertig jaar. Ik heb nog dertien reorganisaties meegemaakt, ik ben Nederlands recordhouder realisaties overleven. Maar dat is natuurlijk niet leuk. Dus ja, blijven bestaan dat is wel het belangrijkste denk ik.

00:34:12 Julia

En hij heeft dat effect op het uitvoeren van de controlerende functie?

00:34:14 Loman Leefmans

Nou ja, het is dus belangrijk dat je dag in dag uit je best blijft doen. Dat je als je een keer een dag geen zin hebt of een kater hebt of niet zo in vorm bent. Dat kan wel zo zijn, maar ik wil morgen wel mijn baantje houden en ik wil ook dat mijn collega's hun baantje houden. Ik overdrijf nu wel realiseer ik mij hoor. Het is misschien toch ook wel een klein beetje de journalistieke taak om te zorgen dat, ja vroeger had je vijf of vier kranten in Leiden en nu zijn wij de enige we hebben nog wel Sleutelstad en Unity enzo maar ja, die werken zonder redactiestatuut. Dus dat zijn hartstikke lieve collega's, maar als die morgen volstreekte onzin op hun site zetten is er niemand die ze wat kan maken.

Die redactiestatuten hier zijn ook echt sterk bindend. En omdat wij veel ervaren krachten hebben is natuurlijk niet zo dat we die statuten erbij moet pakken. Dat zijn dingen die we allemaal wel weten en aanvoelen. Wij leven daar echt naar en dat geeft soms ook beperkingen. Als iemand zegt: "Die wethouder is gek", dan moeten wij de volgende dag wel die wethouder vragen: "Wat vind je ervan dat

iemand dat zei en klopt dat wel?” Dat moeten we dus elke keer doen, soms moeten we een verhaal een dag laten liggen tot die wederhoor er is. En dat hoeven die anderen niet. Dus ja, bestaansrecht vind ik het belangrijkste.

THEMA 5 – De toekomst van de Leidse journalistiek

00:36:14 Luka

Dan zijn we bij de laatste vraag en het laatste thema ook: de toekomst van de Leidse journalistiek. Wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:36:21 Loman Leefmans

Nou, ik verwacht niet veel verandering. Ik verwacht wel een nog grotere verschuiving naar digitaal. Ik denk dat ik nog mee ga maken dat we de fysieke krant er gewoon uitgooien. Misschien alleen nog als een soort niche product voor een hoop ouderen. In feite is dat nu ook natuurlijk ook zo. Een hoop ouderen die dat nog lezen. Nee, het gaat natuurlijk allemaal naar digitaal en ik verwacht wel dat Twitter of wat daarvoor in de plaats komt, die gaan wel een steeds grotere rol spelen en dat merk je ook aan de politici nu.

Wij waren vroeger als Leidsch dagblad de enige of in ieder geval de grootste van de plaatselijke media of die gewoon krant die er was. En dat merkte je ook, toen was het zo dat ze twee minuten wachten tot ik er was als ik twee minuten later was voor de raadsvergadering. Die tijd is wel geweest. Nu is het zo, ze willen natuurlijk graag met filmpjes en blogjes werken. Die wethouder en die ambtenaar tegenwoordig ook. Nou dat doen wij niet, dus dan zijn ze eerder geneigd om te zeggen ik ga naar iemand anders die wel een blogje maakt en een filmpje.

Er zijn wel al veel mensen ermee bezig onze krant daar ook mee aan te laten doen. En volgens mij is er al een podcastje gemaakt. En ik was zelf bij de opening van die hele grote fietsenkelder tegenover het station, de Lorentz. Er was niet zoveel te zien, gewoon een hele grote fietsenkelder, maar toen heb ik gewoon mijn telefoon gepakt en langzaam een filmpje gemaakt van de kelder. En dat filmpje heb ik gewoon bij het bericht gezet op onze website en dan merk je wel dat een op zich niet zo denderend verhaal over de opening van een fietsenkelder dat het toch substantieel meer hits en lezers trekt. Waarschijnlijk is dat door dat filmpje wat erbij zit.

En normaal gesproken deden we dat vroeger met een foto en dat blijven we nog wel doen. Maar ja, als het toch een kleine moeite is om met je telefoon als je beetje stil kan houden zo te filmen.

Dus digitalisering, daar doen we wel aan. Maar omdat we van oudsher een krant zijn, hebben we een soort ingebouwde vertraging in dat soort processen. Maar het komt allemaal, de podcastjes komen eraan, je moet nog even wachten.

00:39:03 Luka

Wat verwacht u dat er in de toekomst gaat gebeuren met die controlefunctie?

00:39:07 Loman Leefmans

Ik hoop dat die gewoon blijft bestaan en die is ook hartstikke hard nodig. Weer een voetbal vergelijking: ik ken natuurlijk veel van die voetballers, dat zijn van die arrogante jongetjes geworden, omdat ze

natuurlijk vanaf hun twaalfde iedereen om hun heen maar hoorden zeggen hoe goed ze waren en ze kregen er veel geld voor. Dus als zo'n voetballer dan een keertje leest dat die een slechte wedstrijd heeft gespeeld. Worden die jongens altijd heel erg boos weet je wel, van: "Wie durft nou te zeggen dat ik een slechte wedstrijd speelde?", omdat ze gewoon al jarenlang op een voetstuk zijn geplaatst. En datzelfde probleem is er natuurlijk ook wel een beetje met mensen die in de lokale politiek zitten. Die hebben het goed gedaan, ze hebben het goed in hun partij gedaan en ze hebben het tot raadslid geschopt en worden uiteindelijk wethouder. En als er dan iemand hier in het gebouw opeens zegt van: "Joh wethouder, hier klopt niet zo veel van", of "Onderzoek wijst uit dat heel anders moet", dan hebben die mensen ook een beetje de neiging van: "Wie ben jij en hoe zit dat?"

Dus het is eigenlijk wel heel goed juist om die mensen die in een soort ivoren toren zitten, die er even uit te halen te zeggen van: "Nou, leg het maar uit waarom het nu zo is, terwijl het eigenlijk anders zou moeten of anders zou kunnen."

00:40:30 Julia

En die controlefunctie kan je die nog steeds op dezelfde manier als nu of vroeger uitvoeren met die digitalisering?

00:40:41 Loman Leefmans

Ja, want in feite is er wat dat betreft niet zoveel veranderd. Met die digitalisering is het natuurlijk wel wat makkelijker geworden en voor ons ook. Als er vroeger een rapport was moesten we naar de boekenkast lopen en bladeren, en nu scroll je en heb je dat ding gewoon op je telefoon. Nu zoek je met trefwoorden en dan kan je snel en precies zien wat je nodig hebt.

Maar nee, ik geloof dat de controlerende taak wel ongeveer hetzelfde is gebleven. Alleen de aandacht voor de lokale politiek is wel wat afgenomen. En ik ben een van diegenen die dat helemaal niet erg vind. Je hebt bijvoorbeeld het systeem van schriftelijke vragen. En dat is eigenlijk gewoon een knipoogje naar de pers van: "Ik vind het onderwerp belangrijk, wil jij er nog een beetje aandacht aan geven?" Daarvoor stellen ze dat. En ik vind dat eigenlijk gewoon een beetje een raar systeem. Ik bedoel ze kunnen mij ook gewoon bellen en zeggen van: "Joh wat vind je ervan?" Maar nee, dan gaan ze schriftelijke vragen stellen en zo..

00:41:55 Julia

Heeft u verder nog iets dat u kwijt wil?

00:41:60 Loman Leefmans

Nee hoor, nee.

00:41:69 Julia

Oké, dan gaan wij de opname uitzetten. Heel erg bedankt.

00:41:89 Loman Leefmans

Ja, geen probleem.

Bijlage 9.8 – Transcript interview Aad Rietveld

[21 april 2022]

[Interview afgenomen en getranscribeerd door minorstudenten Jeffrey Waagmeester & Matthijs Willemsen.]

THEMA 1 – Bestaansrecht lokale journalistiek

00:00:12 Interviewer

Wat is het doel of zijn de doelen van de Leidse lokale journalistiek? [VRAAG 1]

00:00:20 Aad

Kijk daar begin je al, dat is niet makkelijk. Het belangrijkste is denk ik het controleren van de macht maar dat is de functie van journalistiek in het algemeen, het geven van een beeld van de Leidse samenleving. Ja ik zeg altijd de journalistiek ook amusement is, dat het ook gewoon leuk moet zijn, dat het je moet laten zien hoe de wereld om je heen in elkaar steekt.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:00:52 Interviewer

Dan steek ik ook gelijk in bij vraag twee, hoe draagt de Leidse journalistiek bij de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:01:02 Aad

Door de lokale democratie te controleren door bij gemeenteraad en commissievergaderingen te zijn door vragen te stellen door de mensen die dat raakt die politiek ook aan het woord te laten. En dus door communicatie te bevorderen tussen de stad en de politiek en door er te zijn en te kijken hoe het gaat en dat op te schrijven. Ik bedoel je zit erbij en je maakt het voor iedereen toegankelijk, of in ieder geval van onze lezers.

00:01:32 Interviewer

nou en waar gaat het wel of waar gaat het niet goed?

00:01:40 Aad

Moeilijke vraag, gaat dit wel gaat het niet goed.

00:01:46 Interviewer

Tot hoever neem het mee in je eigen journalistieke werk, tot hoeverre neem je het mee dat dat controleren van de macht in je eigen journalistieke werk?

00:01:53 Aad

Nou dat is wat je automatisch doet als je, en dat doe je niet alleen bij de democratie maar dat doe je ook bij de rechtspraak door er te zijn door er te zitten door er verslag van te doen maak je het voor andere mensen toegankelijk dus zorg je dat dat iedereen mee kan kijken en luisteren.

Nee dat weet ik niet hoever je dat meeneemt in je eigen werk dat dat is wat ik denk dat wij moeten doen en wat ik denk dat we ook doen als we als we verslag doen maar hoe ja in hoeverre neem je dat mee je eigen werk? Geen idee ik begrijp de vraag niet zo goed.

00:02:50 Interviewer

Dus of je echt eraan denkt als jullie iets schrijven of productie maakt dat je echt aan denkt van hé dit is dit is mijn taak, dit is mijn verantwoordelijkheid: zo hoort het zo moet het en zo zou ik het doen.

00:03:04 Aad

Ja ik probeer waarheidsgetrouw verslag te doen van wat er gebeurt in de politiek en ik vind dat dat mijn taak is en ik vind dat ook mijn taak is om in de politiek te controleren kijken of ze consequent zijn dat betekent. Dus ook dat je geheugen moet hebben in de vorm van een geheugen of in de vorm van een archief waarin je kunt controleren of wat ze vandaag doen niet iets anders dan wat ze gisteren beweerden. Ja daar ben je altijd mee bezig als je met politiek bezig bent.

00:03:34 Interviewer

Zo nou de volgende vraag is: hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie? [VRAAG 3]

00:03:43 Aad

Het is zoals ik net gezegd heb door te controleren en door te zorgen dat er communicatie is tussen de politiek en de stad.

00:03:52 Interviewer

Ze controleren en dan communiceren.

00:03:54 Aad

Ja controleren en zorgen voor communicatie. Ja zorgen dat er dwarsverbanden ontstaan.

00:04:02 Interviewer

Oké en dan vraag ik weer over de lokale democratie dit is de laatste vraag erover. in hoeverre voelt u een democratisch plichtsbesef als journalist en in hoeverre leeft dit democratisch besef op de redactie? [VRAAG 4]

00:04:21 Aad

Op de laatste vraag weet ik geen antwoord maar op de eerste vraag heb ik volgens mij al antwoord gegeven want dat is wat ik doe. Ja want ik ben nu geen gemeenteraad verslaggever meer daar ben ik wel geweest en ja dat is wat ik net beschreef heb. Dat is waarom je er zit, duidelijk, dat is ook waarom journalistiek belangrijk is.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:04:42 Interviewer

En dan gaan we over naar de eigenschappen van de lokale journalist, *over welke eigenschappen moet een lokale journalist beschikken?*

00:05:00 Aad

Nieuwsgierigheid, vasthoudendheid....

00:05:01 Interviewer

Het maakt ook uit dat u geen echte Leidenaar bent? Moet u echt uit de regio zelf komen?

00:05:08 Aad

Nee dat hoeft helemaal niet nee je hoeft ook nergens verstand van te hebben ik heb ooit examen gedaan op de school voor journalistiek en toen vroeg de examinerator hoe bereid je je voor als je op reportage gaat. Toen zei ik nou dan doe ik een kladblok en een balpen nemen in mijn tas en dan ga ik, want ik hoef niks te weten ik mag alles vragen. Het is een vrij simpel beroep.

00:05:34 Interviewer

Dus als u Guus op de hoek kent of wat dan ook , dat is allemaal niet nodig. Gewoon, je gaat erheen je stelt vragen je gaat hem...

00:05:39 Aad

Ja als je Guus op de hoek niet ken dan bel je bij Guus op de hoek aan als je dat zou willen, als je denkt dat de mening van Guus relevant is voor je verhaal dan omdat hij daar woont waar het gebeurt. Ja dan ga je daar naartoe en dan bel je aan dan zeg je mag ik wat vragen, ik ben van het Leidsch Dagblad en ik ga hier over schrijven.

00:06:00 Interviewer

Dus dat is die nieuwsgierigheid?

00:06:03 Aad

Dat is nieuwsgierigheid maar dat is dus nieuwsgierigheid naar de invloed van politiek op het dagelijks leven van mensen.

00:06:13 Interviewer

En dan moet ik overgaan naar zes: vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:06:20 Aad

Ja! lekker kort.

00:06:22 Interviewer

En hier staat ook dat ik moet doorvragen dus, zo ja waarom?

00:06:26 Aad

Ik blijf het zeggen om alles wat ik net gezegd heb. Dat snap je dat oké dan is het genoeg.

00:06:37 Interviewer

Vraag zeven: is het ook een van de doelen om de gemeenschap of het beoogde publiek met elkaar te verbinden via de berichtgeving van dit medium? [VRAAG 7]

00:06:46 Aad

Heb ik ook al gezegd, ja. ik heb eigenlijk alle vragen beantwoord denk ik hè.

00:06:49 Interviewer

Maar zo ja, hoe doet u dat?

00:06:57 Aad

Door te kijken naar politieke besluitvorming of politieke voornemens om te kijken op wie dat volgens mij van invloed wordt en die mensen te benaderen. En dat ja, meestal zijn dat organisaties, bewoners, verenigingen of vaak zijn het ook gewoon individuen die brieven schrijven aan de gemeenteraad of aan burgemeester en wethouders of die ons bellen omdat ze ergens een mening over hebben en die kwijt willen.

00:07:26 Interviewer

Nou duidelijk, duidelijk.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:07:37 Interviewer

Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er heel veel journalistieke functies maar drie functies van de journalistiek worden in het algemeen vaak onderscheiden. informeren van mensen controleren van de macht en het verbinden van mensen. kunt u deze functies rangschikken van meest belangrijk naar minst belangrijk?

00:08:04 Aad

Nou dat valt niet mee.

00:08:06 Interviewer

Dus informeren controleren verbinden.

00:08:06 Aad

Ik... ja, ja. Naar volgorde van belangrijkheid. Man, wel een moeilijke vraag. ik ben geneigd om ze allemaal op de eerste plek te zetten maar als het dan toch moet dan denk ik één controleren en drie verbinden en die andere weet ik niet meer maar die staat er dan tussen.

00:08:41 Interviewer

Informeren.

00:08:42 Aad

ja controleren informeren en dan verbinden hoewel dat verbinden gaat soms wel aan het informeren vooraf en soms is het informeren weer een manier om te verbinden dus zoek het maar uit.

00:09:01 Interviewer

Zijn eigenlijk onscheidbaar?

00:09:02 Aad

Volgens mij wel ja want als je controleert zonder te informeren dan doe je het voor niks als ik, nou als je niets verbindt, dan heeft niemand interesse in wat je controleert.

00:09:12 Interviewer

En vraag negen wat zijn de grootste uitdagingen die u tegenkomt in uw werk? [VRAAG 9]

00:09:20 Aad

De grootste uitdaging op dit moment vind ik het leger van communicatieadviseurs wat tegenwoordig om ambtenaren en bestuurders is heen gebouwd waar je bijna niet doorheen komt. want je moet altijd via de afdeling voorlichting, je mag nooit meer een ambtenaar spreken, als je een ambtenaar spreekt mag je niet citeren. Dat heb ik laatst gedaan in Leiderdorp toen werd de burgemeester boos op me, terwijl ik denk van ja een ambtenaar weet hoe dingen in elkaar steken dus als ik hier vraag stel ik krijg een antwoord en ik kan het controleren, dan klopt het maar dat mag dus niet. Dat vind ik een grote uitdaging om daar mee om te gaan.

En een andere grote uitdaging voor ons is de AVG. Want vroeger krijg je lijsten van ingekomen stukken aan de gemeenteraad en daar stond dan een naam en een adres onder die mensen kon benaderen want die hadden een brief geschreven aan een openbaar orgaan namelijk de gemeenteraad dus dan kon je ze vragen van hè mag ik u daar wat over vragen, stelt u het op prijs dat ik daar een verhaal over in de krant schrijf. En ten gevolge van de AVG worden die namen en adressen tegenwoordig allemaal weggelakt. Staat er een bewoner en dan moet ik dus de griffier van de gemeente bellen om te vragen of zij contact op willen nemen met de briefschrijver om de briefschrijver te vragen of die er prijs op stelt dat het Leidsch dagblad contact met hem opneemt en dat is een gruwelijke omweg maar dat schijnt op grond van de AVG zo te moeten.

00:10:58 Interviewer

AVG is privacywetgeving toch?

00:11:01 Aad

AVG is privacywetgeving, maar ik weet niet waar de letters voor staan maar.

00:11:04 Interviewer

A is voor algemeen waarschijnlijk

00:11:06 Aad

ja maar de p komt er niet in voor. Persoonsgegevens nee, ook niet, nee AVG, ik heb geen idee, ga ik opzoeken. Maar dat die twee dingen communicatieadviseurs en het vervelende van communicatieadviseurs is dat ze tegenop vroeger had je voorlichters bij de gemeente die stelde je vragen dan probeerden ze daar het antwoord op te vinden. Tegenwoordig heten die mensen *strategisch* communicatieadviseurs en die stel je een vraag en die proberen dan een antwoord te formuleren waarbij de gemeente het beste uit de verf komt. En ik vind dat strijdig met de beginselen van openbaar bestuur. Ze zitten daar niet om mij een sprookje op de mouw te spelden, dus ze zitten daar om mij te informeren en daarmee het publiek te informeren maar dat is niet meer.

00:11:57 Interviewer

Dus eigenlijk een beetje dat controleren valt weg en het verbinden ook?

00:12:01 Aad

Ja controleren valt niet weg, want ik zit nog steeds bij die vergaderingen ik stel die vragen als ik dan een antwoord krijg, vaak krijg je dan een antwoord op een vraag die je niet gesteld hebt. Dan vraag ik weer door. Alleen het neemt ontzettend veel tijd in beslag omdat ze er niet in eerste instantie op uit zijn om gewoon simpel het publiek te informeren, en de communicatieadviseurs. Ze zijn *strategische* communicatieadviseurs, en zijn ook uit om de gemeente zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen dat is best lastig volgens.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:12:29 Interviewer

Ja, ja. En dan over de toekomst van de Leidse journalistiek: wat verwacht u van de toekomst van de Leidse journalistiek? [VRAAG 10]

00:12:41 Aad

Nou als je me dat vijf jaar geleden had gevraagd dan had ik gezegd dat er over tien jaar geen krant meer is. Maar inmiddels hebben wij de overstap naar online zo goed gemaakt denk ik dat we wel blijven bestaan. Ja het hangt een beetje af van de omstandigheden. Bijvoorbeeld tijdens de coronacrisis zag je bij een enorme aanwas van het aantal abonnees blijkbaar omdat mensen dan opeens of zich vervelen of beter geïnformeerd willen worden dat weet ik niet dat vragen we nooit. Maar ja we hebben nu weer groeiende aantal abonnees en we hebben concurrentie dat is ook goed want we hebben weleens maar een krant in Leiden maar we hebben ook nog Sleutelstad en Unity, ja dat concurrentie betekent dat je net iets harder gaat lopen. Vooral nog zie ik dat wel goed komen.

00:13:39 Interviewer

Denkt u ook dat die problemen waar u nu tegenaan loopt, die waren vroeger minder zoals je zei, denk u dat die ook meer worden? at er nog meer barrières komen dus?

00:13:48 Aad

Ik zou niet weten waar je nog meer barrières kan vinden. Er zijn denk ik tien keer zoveel communicatieadviseurs bij de gemeente Leiden dan journalisten bij het Leidsch dagblad Sleutelstad en Unity samen. Ik heb wel eens aan D66 voorgesteld toen die de grootste werden van, als jullie nou willen bezuinigen schrap dan vijftig van die communicatieadviseursbanen, dan gaat de communicatie een stuk soepeler. Maar dat hebben ze niet gedaan.

00:14:21 Interviewer

Dat is een beetje een apart ding dat er van die communicatieadviseurs zijn.

00:14:24 Aad

Nou die waren er altijd wel, alleen vroeger heetten die voorlichters, en die achten het hun taak om voor om het publiek voor te lichten. Di heetten geen *strategische* communicatieadviseurs, en daar zit een wereld van verschil in.

00:14:41 Interviewer

Het is een beetje zo'n naam die overal een beetje in voorkomt momenteel en ik verwacht misschien binnen een paar jaar wordt het dan strategisch communication officer.

00:14:47 Aad

Oh dat dat dat zal het dan wel zijn.

00:14:50 Interviewer

Alles wordt nu in Engels geplaatst.

00:14:52 Aad

Ja maar als de directie zijn zin had dan heten wij content jockeys dus, maakt ook niet zo heel veel uit, ik zal de woorden niet gebruiken.

Bijlage 9.9 – Transcript interview Hielco Kuipers

[27 mei 2022]

00:00:00 Sara Visser

We gaan de opname aanzetten nu. Want wat speelt er? Ik ben nu wel benieuwd.

00:00:06 Hielco Kuipers

Ik heb begrepen dat het onderzoek voornamelijk gaat ook over persveiligheid, toch?

00:00:14 Sarawitia Franken

Nou, niet specifiek, maar het kan wel terugkomen. Er was wel een vraag, bijvoorbeeld wat grote uitdagingen zijn tegenwoordig en hoe het door de tijd is veranderd. Daarin is persveiligheid denk ik ook wel een belangrijk onderwerp, want daar leren wij wel ook steeds meer over dat dat sinds de laatste jaren echt een ding is.

00:00:33 Hielco Kuipers

Nou, ja, dat valt mij dus op dat dat de afgelopen jaren heel erg veranderd is als journalist, zeker als fotograaf. Dan ben je heel erg herkenbaar, natuurlijk de camera. Het gevoel van welkom zijn, want ik zei net, ik doe het 35 jaar, maar wat ik 25 jaar geleden nog kon ervaren dat als je als fotograaf ergens binnenkomt, dan waren ze blij, mensen vonden het leuk om in de krant te komen en tegenwoordig lijkt het haast wel een beetje op vijandigheid ten opzichte van de pers. Ja, dat ze niet met naam in de krant willen, ze willen niet gefotografeerd. Ze proberen, noem maar wat als er een ongeluk of een brand is, of iets als een protestdemonstratie proberen ze je eigenlijk, zelfs de burgers proberen je gewoon weg te houden om voor mij onduidelijke redenen en dat kan je namelijk heel goed zien tegenwoordig in de krant dat mensen kijken op internet, dan kan je zien hoeveel clicks op een artikel zijn, blijkt dat de clicks op rellen, branden, ongelukken, moorden, dat soort dingen het hoogste is. Dus daar wordt het meest naar gekeken en dan is het dus tegenstrijdig dat als je ergens komt, dat mensen vaak vijandig tegen je zijn van hee journalist fotograaf wegwezen, om voor mij onduidelijke redenen, ja.

00:01:49 Sarawitia Franken

Maar maakt u dat echt op wekelijkse basis mee?

00:01:52 Hielco Kuipers

Nou, ik doe nu niet meer zoveel die branden en ongelukken. Ik ben daar wel mee begonnen 35 jaar geleden, daar verdiende ik mijn geld mee. Ik was jong, ik had geen kinderen. Ik was niet getrouwd, dus ik had tijd om 's nachts en al dat soort dingen te doen maar op een gegeven moment doe je dat minder, dat doet nu iemand anders voor het Leidsch Dagblad. Ja, ik merkte bij dat soort dingen wel altijd dat het steeds lastiger werd. Ook zogenaamde slachtoffers van een ongeval die dan protesteerden tegen het maken van een foto. Ik bedoel ja hoezo, het is gewoon nieuws. En dan zag je wel de volgende dag er extra kranten werden verkocht omdat er een groot ongeluk of wat dan ook gebeurd was. Maar dat vind ik dus de grote verandering in mijn werk, vroeger vonden mensen het leuk om in de krant te staan, tegenwoordig, of ze moeten iets willen verkopen, weet je dat ze ergens bekendheid hebben, dan ben je nog wel welkom.

00:02:48 Sarawitia Franken

Nieuwswaardig is eigenlijk niet echt een goed argument meer om bijvoorbeeld een foto te maken? Terwijl mensen het wel kopen? Dus mensen willen het wel lezen.

00:02:57 Hielco Kuipers

Ja nou ja weet je, ik kom bijvoorbeeld ook op scholen. Een aantal jaren geleden is die wet gekomen op de privacy, de zogenaamde sleepwet. Vanaf dat moment is het echt bergafwaarts gegaan met mensen die gefotografeerd willen worden. Heb je bijvoorbeeld een opening, ik heb het meegemaakt een opening van een basisschool, dan is er een wethouder of een burgemeester die een dansje doet met de kinderen en dan zitten er zomaar twintig, dertig kinderen bij die niet op de foto mogen van hun ouders waarvan ik denk.

00:03:25 Sara Visser

Misschien ook wel omdat het tegenwoordig veel blijvender is doordat alles op het internet blijft?

00:03:30 Hielco Kuipers

Ja, nou ja, misschien, ja, maar wat heb je dan te verbergen als jouw kind op een school gefotografeerd wordt? Nou ja, dat vraag ik me dus heel vaak af. Er zijn ook nieuwsitems die gewoon sneuvelen, omdat niemand op de foto wil. Jullie studeren journalistiek. Je snapt dat een krant waar een foto bij zit dat die krant altijd eerder wordt gelezen en dat is voor die krant een grote investering. Het is niet alleen die fotograaf die ze betalen, maar ook de inkt voor de foto, dus een krant wordt gewoon veel duurder met foto's.

00:03:59 Sarawitia Franken

Ja, dus je ziet die sleepwet wel echt als een keerpunt?

00:04:02 Hielco Kuipers

Vind ik wel ja, vanaf dat moment werd het steeds erger.

00:04:05 Hielco Kuipers

De burger is ook heel erg bewust van zijn recht, hè? Ze kunnen het gewoon tegenhouden als ze niet willen dat ik ze fotografeer, dan kunnen ze dat tegenhouden. Kijk, als je in een winkelstraat fotografeert, de Haarlemmerstraat bijvoorbeeld, waar 5000 man rondloopt en je maakt een overzichtsfoto, dan hebben ze niks te vertellen, maar op het moment dat het een klein groepje is en ze zien dat je duidelijk op hen richt met je camera, dan hebben ze ook een soort van recht om te zeggen ja maar ik wil dit niet. En dan kan ik twee dingen doen, ik kan die foto maken of niet maken en als ik hem toch wil maken, dan vraag ik ze om ergens anders te gaan staan. Weet je dat ze niet in beeld kunnen, willen ze dat niet, ja dan is het jammer dan komen ze gewoon in beeld, maar dat leidt vaak tot agressie, of vaak ja af en toe, regelmatig, meer dan vroeger in elk geval want daar begon je vraag mee. Ja, dat is heel erg veranderd. Vroeger was het meer ah leuk ik kom in de krant weet je wel, maar dat is minder geworden, veel minder.

00:04:55 Sarawitia Franken

Ja, dus dat heeft u wel echt gemerkt dat dat is veranderd?

00:04:57 Hielco Kuipers

Ja, absoluut ja.

00:05:00 Sarawitia Franken

En, waar denk je dat het door komt?

00:05:02 Hielco Kuipers

Nou ja, doordat mensen zich bewust zijn van hun portretrecht en die wet op de privacy. Mensen denken gewoon dat ze überhaupt als ze dat niet willen, niet op de foto hoeven. Nou ja, een fotograaf net als ik, ik ben helemaal niet op conflict uit, want het kost me gewoon veel te veel tijd. Dus ik ben al heel voorzichtig met fotograferen dat ik denk van oh jee, nou ja, mensen van Noord Afrikaanse afkomst bijvoorbeeld, die hebben er helemaal aan hekel aan, maar dat was vroeger al zo, die gingen toen al uit beeld. Oké, prima daar hou ik rekening mee. Dat hoef ik niet te proberen, want dat leidt tot problemen. Maar ook andere groeperingen, demonstraties bijvoorbeeld, dan heb je Extinction Rebellion, die protesteren voor aandacht en kom je met een camera en dan willen ze dat niet, dus ja, hoe zit dat dan eigenlijk? En die verhalen heb je misschien vaker gehoord, dat dat dat soort dingen leidt tot problemen.

00:05:55 Sara Visser

Ja, terwijl tegelijkertijd iedereen zelf ook alles fotografeert en filmt en op sociaal media zet, hè?

00:05:59 Hielco Kuipers

Precies ja alles ja.

THEMA 1 – Bestaansrecht Leidse, lokale journalistiek

00:06:02 Sara Visser

Tegenstrijdig ja. Nou, goed dan hebben we al mooi vooruitgeblikt op waar we naartoe wilden. Ja, want we werken aan de hand van thema's en daarbij horen vragen. Maar het is ook de bedoeling dat het een open gesprek is, dus als dingen te binnen schieten voel je vooral vrij. Ja, want we wilden eigenlijk beginnen met het thema het bestaansrecht van de Leidse of lokale journalistiek. Ja, wat is het doel of wat zijn de doelen van de Leidse journalistiek? En misschien specifiek ook fotojournalistiek? [VRAAG 1]

00:06:38 Hielco Kuipers

Nou, ja, kijk ik lees zelf drie kranten en een heel bewust een regionaal dagblad, omdat ik me gewoon erg verbonden voel met Leiden en mijn gevoel is dat heel veel Leidenaren dat hebben, die willen gewoon weten wat er zich afspeelt. Ja, ik weet ook precies wat landelijke dagbladen willen. Die zijn wel geïnteresseerd in Leiden, maar alleen als het uit de klauwen loopt, bijvoorbeeld als er iets heel bijzonders gebeurt. Maar het Leidsch Dagblad bijvoorbeeld is overal gewoon bij, waar mogelijk.

00:07:05 Sara Visser

Dus het informeert meer op lokaal niveau?

00:07:07 Hielco Kuipers

Ja op finesse zal ik maar zeggen.

00:07:10 Sara Visser

Oké dus dat is een doel van de lokale journalistiek?

00:07:14 Sara Visser

Zijn er nog andere doelen?

00:07:14 Hielco Kuipers

Ja dat is zijn doel en ook het bestaansrecht denk ik. Ik weet niet precies, maar ik geloof dat het Leidsch Dagblad op dit moment zo een 30.000 abonnees heeft ofzo en ongeveer 60.000 lezers. Ja, dat zijn er best veel, dus het blijkt dat er genoeg mensen zijn die er belang bij hebben om objectieve journalistiek in Leiden te hebben. Als je dat dan vergelijkt met bijvoorbeeld het Leids Nieuwsblad, wat ik zelf een soortement van roepstoeter vind van de gemeente, alles wat de gemeente roept, nemen zij over en dat publiceren ze. Leidsch Dagblad, die heeft echt wel bepaalde zaken aan het licht gebracht in Leiden die heel belangrijk waren, uit de Leidse politiek, bijvoorbeeld missers of positieve dingen, want het is niet zo dat het Leidsch Dagblad alleen maar negatieve dingen schrijft dus ik denk dat de het belang van een Leidsch Dagblad bij heel veel lezers wel wordt gewaardeerd.

00:08:17 Sara Visser

Ja dus informeren, maar ik hoor ook van opzienbarende dingen, heeft het dan ook onthullingen als doel?

00:08:28 Hielco Kuipers

Het Leidsch Dagblad heeft altijd een verslaggever bij de raadsvergaderingen zitten. Kijk die beschrijvingen van die vergaderingen voor iedereen beschikbaar, als jij als burger wilt weten wat er in de gemeenteraad gezegd wordt, dan kun je dat opvragen. Maar dat is natuurlijk heel veel moeite, terwijl als je dus een abonnee bent van het Leidsch Dagblad en je leest een dag ofzo wat later wat er dan precies besloten is, dan weet je het gewoon. En dan heb je een samenvatting, hoef je niet al die tekst door te lezen, dat vind ik belangrijk en dat vinden heel veel abonnees ook.

00:09:04 Sarawitia Franken

Dus het gaat over informeren van wat er speelt in de stad. U zegt ook dat het eigenlijk een soort gat vult, omdat landelijke media die gaan dat niet doen.

00:09:10 Hielco Kuipers

Nee, dat kan gewoon niet. Ik werk bijvoorbeeld voor de Telegraaf, ja die schrijven weleens wat over Leiden, maar bijna nooit wat over de politiek. Ja, als een wethouder een vreselijke uitgljider maakt, dan zie je het wel, maar kleine beslissingen die voor de bevolking belangrijk zijn. Ja, dat zie je bijna niet, dat kan niet. Er zijn natuurlijk zoveel gemeenten in Nederland.

00:09:30 Sara Visser

En als we dan inzoomen op uw beroep, als fotografiejournalist. Wat is daarvan het doel dan?

00:09:40 Hielco Kuipers

Nou ja, een verhaal met een foto erbij trekt aandacht. Snap je, dat leest men eerder. Ik weet niet of je zelf ook kranten leest, maar als je een krant doorbladert dan kijk je altijd naar een foto. Dus voor een krant als het Leidsch Dagblad is dat heel belangrijk dat dat goed beeld en mijn taak zo vind ik het, is gewoon met een foto proberen duidelijk te maken waar het om gaat. Ja, ik zal eens de krant erbij pakken.
pakt krant

00:10:27 Hielco Kuipers

Dat is ook het verschil met werken voor een landelijk dagblad of regionaal dagblad. Stel je voor dat ik een politicus moet fotograferen. Mark Rutte, die komt in Leiden, dan is het voor het Leidsch Dagblad belangrijk dat je ziet dat Rutte in Leiden is. Maar voor een landelijk dagblad is het belangrijk dat je ziet dat Rutte ergens is en dan gaat het niet zozeer om de stad meestal. Dus in mijn foto's wil ik proberen te laten zien in een beeld waar het artikel over gaat. Input van de journalist, die belt mij op en die zegt we willen een foto van dit of dat hebben. Ik wil dan graag zoveel mogelijk informatie, omdat mijn beeld gaat dan de aandacht trekken.

00:11:11 Sara Visser

Ja, dus dat is ook dat informeren, maar ook wel op een bepaalde manier dat het triggert?

00:11:17 Hielco Kuipers

Ja dat denk ik wel. Dat maakt zo'n krant leesbaarder maar staan. Ik kan bijna iedere dag in de krant, maar niet alles is even interessant natuurlijk. Nou ja, weet je hier bijvoorbeeld, dit was in Warmond, dat is ook het verspreidingsgebied van het Leidsch Dagblad. Een brug die de verbinding is tussen Oegstgeest en Warmond die wordt is helemaal verbreed en aan de tijd aangepast, dat ding is een jaar gesloten geweest, die wordt dan geopend. Ja, dan is dit een wethouder en dit is een historicus van Warmond die wat over die brug vertelt. Die opende de brug dus die moet op de foto, maar wat hier gebeurt, is dat iemand een doekje weghaal en dan is de brug open. Maar ik wil dus laten zien waar dat is. Als ik voor een regionaal dagblad werk, dan zorg ik dat goed in beeld is wat er geopend wordt, dus die hele brug, die staat erop met dat hek. Maar zou ik het voor een andere krant doen, dan zou ik dus die wethouder en die historicus veel dichterbij fotograferen, want daar is dan belang bij die krant.

00:12:21 Sarawitia Franken

Maar wat is dan het belang om de hele omgeving te zien?

00:12:24 Hielco Kuipers

Ja, dat mensen zien waar het precies is. Kijk als mensen dus de krant openslaan, denken ze oh hé barst, dat is de Warmondbrug.

00:12:30 Sarawitia Franken

Dus dat het leuk is voor hen om te herkennen?

00:12:32 Hielco Kuipers

Dat denk ik wel. Ja ja ja.

00:12:34 Sara Visser

Is het dan ook een beetje het doel om de gemeenschap zich te laten verbinden door ze concrete plekken te laten zien waar ze ook komen?

00:12:42 Hielco Kuipers

Ja mensen willen gewoon zien dat het abonnement wat ze betalen, en een dagblad is tegenwoordig, 40, 50 euro per maand en het moet het wel waard zijn. Dus ze willen mooie fotografie en ik vind dat dat bij het Leidsch Dagblad wel gebeurt. En ze willen ook eens wat over hun eigen gemeente lezen, het is een regionaal dagblad, dus Leiden en omliggende gemeentes, maar ja, dat is wel van Alphen tot Noordwijkerhout, dus misschien zijn dat wel 15 of 20 gemeentes waar ze over schrijven. Als jij dus in Woubrugge woont, vind je het ook wel eens leuk om wat over Woubrugge te lezen.

00:13:14 Sarawitia Franken

Dus denk je dat mensen inderdaad dan die herkenning hebben, maar zich ook meer verbonden voelen met hun stad of gemeente?

00:13:21 Hielco Kuipers

Ja dat denk ik ja, met hun regionaal dagblad moeten ze zich verbonden gaan voelen.

00:13:24 Sara Visser

Is dat dan ook een doel dat je probeert na te streven?

00:13:28 Hielco Kuipers

Kijk, mijn belang is ook dat het Leidsch Dagblad blijft bestaan, dus dat ze genoeg abonnees hebben. Dus ik probeer het voor het Leidsch Dagblad zo goed mogelijk te doen. Dus ja, ik weet wel hoe dat werkt met wat lezers mooi vinden om te zien.

00:13:44 Sarawitia Franken

Ja, dus het moet iets van herkenning zijn, maar ook het nieuwswaardige moet er natuurlijk op staan. Dus het moet ook informeren en het moet de aandacht trekken, en punten van herkenning hebben.

00:13:48 Hielco Kuipers

Denk het wel, ja, zo zie ik het wel in ieder geval. Dus heel anders als je voor een regionaal dagblad fotografeert als voor een landelijk dagblad, dat zijn verschillende foto's.

00:14:01 Sara Visser

Landelijk hoeft je minder het specifieke gebied te herkennen, dan gaat het meer om figuren.

00:14:05 Hielco Kuipers

Precies juist want, als je dit in bijvoorbeeld Rotterdam of Den Haag laat zien deze foto, dat zegt de mensen helemaal niks. Die brug hebben ze nog nooit gezien en iedere Leidenaar is wel eens over die brug gekomen. Misschien denk die oh bars hè hè, eindelijk open weet je wel.

00:14:23 Sarawitia Franken

Nou oké, goed voorbeeld.

THEMA 2 – Lokale democratie

00:14:27 Sara Visser

Oké goed, ik denk dat we door kunnen naar het volgende thema. Volgende thema is lokale democratie. Hoe draagt de Leidse journalistiek bij aan de lokale democratie? [VRAAG 2]

00:14:37 Hielco Kuipers

Nou met name door verslag te doen van raadsvergadering en dergelijke. Je kunt in het Leidsch Dagblad, wat ik net al zei, lezen waarover gesproken wordt. Wat de beslissingen zijn in de raad en waarover beslist gaat worden, dus de burger heeft van tevoren tijd om te reageren al en dat lees je in het Leidsch Dagblad. Als je kijkt naar het Leids Nieuwsblad, dan heb je de stadskrant. De ene kant is het Leids Nieuwsblad en draai je hem om, dan is het een gedeelte wat de gemeente koopt. Daar staan gemeenteberichten in, maar daar staan ook besluiten in, maar er staan besluiten in als ze al genomen zijn en er staat verder bijna nooit wat over raadsvergaderingen. Ja de gemeente heeft besloten dat, weet je zo, of de politiek heeft besloten. Nou, het Leidsch Dagblad informeert van tevoren en ik denk dat dat voor de democratie heel goed is.

00:15:32 Sara Visser

Want dat zorgt ervoor dat burgers actief zichzelf kunnen betrekken bij de besluitvorming voordat de besluiten al genomen zijn?

00:15:41 Hielco Kuipers

Ja ik denk het, want als jij 's morgens wakker wordt en je hebt hier de krant liggen en je ziet waar de raadsvergaderingen over zijn gegaan, ja, dat is natuurlijk wel beter dan dat je op internet dat hele verslag moet doorlezen van de gemeente.

00:15:58 Sara Visser

Dus het maakt het ook toegankelijker?

00:15:59 Hielco Kuipers

Denk het ja, en het is ook dat zo'n krant is niet alleen geschreven is voor deskundigen, het is ook in normale mensentaal geschreven, vind ik.

00:16:10 Sara Visser

Oké en hoe geldt dat dan voor de fotografie? Draagt dat ook op een bepaalde manier bij aan de lokale democratie?

00:16:20 Hielco Kuipers

Nou dat denk ik wel. Soms word ik op pad gestuurd door een journalist. Ik noem maar even een voorbeeld dat niet bestaat, maar de gemeente die wil eenrichtingsverkeer maken van het Noordeinde, ik noem maar wat, ja dan gaat zo'n journalist erover schrijven en die zegt tegen mij, joh fotografeer jij het Noordeinde is, want de gemeente zegt dat het te krap is of te druk. Nou, dan zou kan je dat op twee manieren doen. Dan kan ik gaan op een moment in de spits dat het heel druk is, of ik kan gaan om 11 uur na de ochtendspits als het stil is. Als ik dat beeld in de krant zet, dan zal de lezer zeggen, van ja hoezo dan druk moet je kijken, er rijdt niemand. Maar als ik om 5 uur ga, dan is het hartstikke druk inderdaad, dus als je een reële foto hebt van de situatie. Ja ik denk dat dat wel bijdraagt aan besluitvorming en dergelijke.

00:17:19 Sara Visser

Ja, ja dus zodat mensen die het lezen ook zeg maar echt actief van oh maar dit klopt helemaal niet. Een soort extra bewijs?

00:17:27 Hielco Kuipers

Ja, nou ja, illustratief voor het artikel. Dus daarvoor is het voor mij belangrijk dat ik van de journalist genoeg input krijg van hier gaat het over. Je kunt met fotografie, de manier van fotografie, kan je gewoon de publieke opinie beïnvloeden. Als je met een groothoeklens werkt, dan ziet alles er heel breed en groot en mooi uit, doe je dat straatje met een telelens dan denk je van jeetje wat een wirwar van fietsen en dergelijke, dus dat vind ik ook wel een soort verantwoording van de fotograaf.

00:17:59 Sara Visser

En die publieke opinie beïnvloeden, dat doe je eigenlijk dus automatisch is dat ook dan een rol of een doel van de journalistiek om dat op een goede manier te doen om bij te dragen aan de lokale democratie, of hoe verhoudt zich dat tot elkaar?

00:18:16 Hielco Kuipers

Nou ja, het is niet de bedoeling van een dagblad om burgers op andere gedachten te brengen, dat dat zal het niet zijn, maar zij willen neutraal informeren dus ik moet ook zeg maar een neutrale foto maken. Het is niet zo dat het Leidsch Dagblad zou kunnen zeggen, we willen niet dat dat gebouw daar komt, dus zeg tegen Hielco, maak een foto waarin het lijkt alsof er bijna geen ruimte is voor dat flatgebouw. Dat heb ik nog nooit meegemaakt.

00:18:39 Sara Visser

Nee precies, maar kan het wel zo zijn dat bepaalde politieke partijen iets beweren en dat jullie of dat de krant dan zegt, ja maar volgens mij is dat niet zo en dat je dan wel de opdracht krijgt om.

00:18:49 Hielco Kuipers

Ja als we zien dat het niet zo is. Ik ga geen echte voorbeelden gebruiken, maar even een voorbeeldje, want als ze zeggen ja er is weinig ruimte meer voor ligplaatsen voor bootjes in Leiden. Ja, dan weet ik wel want ik ken Leiden op mijn duimpje, dat er op sommige plekken nog genoeg ruimte is, ik noem maar even een voorbeeld. Dat is dan wel zo dat je dat kunt laten zien. Ja, het is niet mijn taak om een tegenpool van de gemeente te zijn, helemaal niet, want ik vind dat dat in Leiden wel goed gaat. Maar ik moet wel proberen, als er een verhaal is, mijn opdrachtgever is het Leidsch Dagblad, om een beeld te creëren wat voldoet aan wat zij schrijven, daar moet het bij passen.

00:19:32 Sara Visser

Oké, ja en op die manier kan je misschien ook wel juist discussie creëren, toch?

00:19:36 Hielco Kuipers

Ja dat klopt. Een voorbeeld is bijvoorbeeld het optreden van boa's, dat zijn die opsporingsambtenaren, met de corona in het begin wist niemand waar die aan toe was. Er werd bijvoorbeeld de Haarlemmerstraat afgesloten, want het was te druk. Nou ja, het was te druk vanwege het besmettingsgevaar. Ja, dan kan ik twee dingen doen, dan kan ik een foto maken waar de Haarlemmerstraat helemaal stil is, want die stukjes waren er ook. Ja waar kies je dan voor? Ja, dan laat ik het maar over aan de journalist want dan lever ik een foto waar het stil is en een foto waar het heel druk was en dat kan je ook nog manipuleren met het soort lenzen wat je gebruikt. Maar ik probeer wel op het moment dat ik er kom om te laten zien hoe ik het aantref. Dat is ook eens een keer zo, zo een gemeentebestuur of zo'n boa maakt op een gegeven moment een beslissing van de Haarlemmerstraat wordt afgesloten. Ja, dan word ik gebeld, dan moet ik er nog naar toe. Dat is vaak een uur later, dan is de drukte al weg maar dat kan komen omdat de Haarlemmerstraat juist is afgesloten.

00:20:37 Sara Visser

Dat is best lastig eigenlijk.

00:20:38 Hielco Kuipers

Ja nou ja, precies ja.

00:20:41 Sara Visser

Oké en als we het dan hebben over idealiter, hoe zou de Leidse journalistiek moeten bijdragen aan de lokale democratie, zijn er dan dingen die er beter moeten in een ideaalplaatje? [VRAAG 3]

00:20:54 Hielco Kuipers

Nou ja, ik ben van mening dat het Leidsch Dagblad dat wel goed doet, vind ik als enige. Maar ik heb helemaal niks tegen Sleutelstad of het Leids Nieuwsblad, maar dat is toch anders. Sleutelstad heeft zich wel verbeterd afgelopen jaren, die doen ook wel onthullingen en dergelijke. Maar ik vind dat het Leidsch Dagblad het op zich wel goed doet, volgens mij zijn ze objectief. Het enige nadeel is of het enige jammere is dat we een tijd hebben gehad waarin er steeds meer bezuinigd is geworden. Ik kom dus nog uit een tijd, toen ik begon, had je dus gewoon een redactie, daar zat gewoon 75 man de hele dag met een typemachine en dikke sigaren te roken en nieuws te maken. Er was geld in overvloed voor de journalistiek, maar ja met de komst van het digitale is dat allemaal veranderd. Dat hoef ik jullie waarschijnlijk niet te vertellen. Het is alleen maar bezuinigd, bezuinigd en bezuinigd en nu eindelijk

sinds een jaar of twee gaat het weer beter, maar ik heb dus 15 jaar meegemaakt dat alleen maar minder, minder, minder werd. Dus de krant werd dunner. Daardoor zakte het abonneeaantal. Daardoor moest de krant nog dunner. Er moesten mensen ontslagen worden dus om bij alle vergaderingen te zijn, werd het steeds moeilijker.

00:22:06 Sara Visser

Ja, want daar zit het hem dus echt in, dat niet meer bij alle vergaderingen journalisten zitten. En dan gaat dat ten koste van de bijdrage die de journalistiek kan leveren?

00:22:10 Hielco Kuipers

Dat denk ik wel, ja. Want zo een krant moet iedere dag verschijnen. Dat is een dagblad natuurlijk, dus je moet wel zorgen dat die krant gevuld wordt. En dan moeten de keuzes gemaakt worden, vroeger, ja ik zeg heel vaak vroeger, ik heb dus een bedrijf gehad met vijf fotografen, hè? We maakten 700 foto's per maand voor het Leidsch Dagblad. Dat is helemaal veranderd. Ik zat iedere week bij een gemeenteraadsvergadering, dinsdag zat ik in Leiden, op woensdag in de Bollenstreek en op donderdag bijvoorbeeld in de Rijn en Veenstreek bij raadsvergaderingen, er was geld genoeg, dus dat werd allemaal gefotografeerd en er zaten allemaal verslaggevers, ja dat is over die tijd. Dat is niet meer zo.

00:23:00 Sara Visser

Nou, en er zijn best wel wat democratische uitdagingen wordt er dan wel eens gezegd, burgers zijn niet meer echt betrokken bij politieke besluitvorming. Dat zie je bijvoorbeeld bij de gemeenteraadsverkiezingen was de opkomst heel laag. Is daar dan ook een rol voor de journalistiek weggelegd?

00:23:14 Hielco Kuipers

Ja er zal wel een rol zijn, maar ik vind het geen plicht eigenlijk. Nee, ik vind het niet de plicht van de journalistiek om mensen naar de stembus te krijgen. Je bent vrij om je te laten informeren natuurlijk, maar ik vind het niet een plicht. Het meer een rol van de gemeente of van de politiek dan van het Leidsch Dagblad.

00:23:40 Sara Visser

Ja, maar oké, niet actief naar de stembussen te trekken, maar je kan er natuurlijk wel aan bijdragen dat mensen zich meer betrokken voelen?

00:23:47 Hielco Kuipers

Ja, je kan niemand verplichten om te lezen. Je kan het proberen. Ik doe dat ook al heel lang. Vlak voor de verkiezingen, een week of zes, worden de standpunten van de politieke partijen uiteengezet overzichtelijk in kolommen. Dus mensen kunnen zien, hoe denken ze over groen, hoe denken ze over verkeer, gemeentebelasting, alle partijen en hun standpunt, dat kun je zo lezen als abonnee zijnde, maar ja, dan moet je er wel geld voor over hebben om een abonnement te hebben.

00:24:15 Sara Visser

Ja, dus het zijn eigenlijk ook de mensen die niet een abonnement hebben of die überhaupt niet dat nieuws tot zich nemen?

00:24:23 Hielco Kuipers

Ja, maar ik denk überhaupt dat iemand die een abonnement heeft op een regionale krant geïnteresseerd is wat er in zijn gemeente gebeurt, want ik persoonlijk vind nieuws wat je leest op Twitter of Facebook vind ik geen nieuws, want ik kan dat bijna niet checken. Het is alleen maar ter ondersteuning denk ik, ik zal daar nooit een conclusie uit trekken, want hoe waar is het wat er staat? En ik denk dat je dagbladen wel kunt vertrouwen.

00:24:49 Sara Visser

Maar lang niet de hele Leidse gemeenschap heeft een abonnement.

00:24:55 Hielco Kuipers

Nou ja en dat is dan jammer, ja ik lees mijn hele leven al kranten. Ik vind het heel interessant. Ik heb twee kinderen, een zoon van 28 en een dochter van 25. Mijn zoon heeft zelf ook een abonnement op een krant en die las thuis altijd de krant, maar mijn dochter interesseert zich er helemaal niet voor, die weet hoe een krant eruitziet want die ligt altijd op tafel bij ons, maar die kijkt daar nooit in, die is er helemaal niet in geïnteresseerd. Die leest niet over Leiden. Ja, die heeft dat niet, ja. Die gaat zich pas informeren vlak voor de verkiezingen, gaat ze een stemwijzer doen en mijn zoon die fundeert zijn besluit op veel lezen en dergelijke.

00:25:36 Sara Visser

Dus daar zit wel echt een verschil.

00:25:37 Hielco Kuipers

Verschil ja nou ja, want jij zegt is het een plicht? Het is geen plicht, mensen moeten het wel willen geïnformeerd te worden over wat er gebeurt. En er is geloof ik een verschuiving dat mensen zich makkelijker laten informeren door het journaal. Ik vind het ook heel fijn om het journaal te zien en praatprogramma's en dergelijke activiteiten. Gaat sneller dan dat je een krant leest natuurlijk.

00:26:03 Sara Visser

Ja, maar zou het Leidsch Dagblad dan niet moeten proberen om een groter deel van de gemeenschap te bereiken?

00:26:11 Hielco Kuipers

Nou, dat doen ze. Zij willen een zo goed mogelijke krant maken, zodat hij steeds aantrekkelijker wordt. Maar het is niet alleen, het is ook het geld wat een krant kost. Er wordt gezegd over Leiden daar zitten veel hoogopgeleiden. Ja hé, dat zijn jullie. Misschien wonen jullie geen eens in Leiden of wonen jullie maar even in Leiden. Maar het grootste deel van Leiden is niet hoogopgeleid natuurlijk, het overgrote deel en die hebben ook minder interesse misschien, in de kranten.

00:26:40 Sara Visser

Ja volgende vraag, sluit hier een beetje op aan, in hoeverre voelt u zelf een soort democratisch plichtsbesef of in hoeverre zou dat moeten leven? [VRAAG 4]

00:26:52 Hielco Kuipers

Voel ik helemaal niet, ik vind dat niet mijn plicht, nee.

00:26:54 Sara Visser

Wat vindt u precies niet uw plicht?

00:26:55 Hielco Kuipers

Om mensen te overtuigen van hun democratische recht en dergelijke. Nee.

00:27:01 Sara Visser

Ja nou, je zou het ook breder kunnen trekken van in hoeverre beseft u zelf dat de journalistiek en dan ook de fotografie van belang is voor de lokale democratie?

00:27:11 Hielco Kuipers

Ja dat denk ik wel ja.

00:27:16 Sara Visser

En neemt u dat mee in uw werk?

00:27:21 Hielco Kuipers

Ja, ik vind het wel belangrijk. Eigenlijk is dat hetzelfde antwoord op een van je eerdere vragen dat ik vind dat mijn beeld moet bijdragen aan de werkelijkheid, dat ik geen gekleurd beeld mag maken van dingen. Ik zal ook nooit foto's manipuleren door zo'n standpunt in te nemen dat het lijkt alsof de politiek bijvoorbeeld ongelijk heeft, daar ben ik niet op de betrapten. Nee.

00:27:47 Sara Visser

Nou in zoverre voelt dan wel een soort plichtsbesef is?

00:27:50 Hielco Kuipers

Ja om het weer te geven, zoals het is. Als ik bijvoorbeeld voor Universiteit Leiden werk, daar fotografeer ik ook voor, dan maak ik brochures. Ja Universiteit Leiden die wil graag een zo mooi mogelijk beeld, hè? Die wil leuke meiden die zitten te studeren, zitten te zweten, dat willen zij. Ik krijg dan ook van laat zien dat er veel meiden sociale wetenschappen doen bijvoorbeeld, en dat het zo leuk is en gezellig, lachende en vrolijke jongens en meiden op de foto. Ja, dat is dan mijn taak, maar dat is heel anders. Dat is geen journalistiek. En voor de dagbladen moet je echt laten zien zoals het is.

00:28:30 Sara Visser

Dus dat is echt een verschil, dus het niet framen?.

00:28:35 Hielco Kuipers

Ja, maar ook bijvoorbeeld weet je, als er een demonstratie is. Noem even Extinction Rebellion, die zijn altijd heel dominant die gasten, nou dan krijg ik een berichtje van je moet een foto maken, want ze gaan weer demonstreren, dus dan ga ik daar naartoe. En soms tref ik vijf demonstranten aan en het lijkt helemaal nergens op. Dan kan ik dat op twee manieren fotograferen, dan kan ik die gasten die ze lopen te blèren kan ik heel dichtbij fotograferen dat je er vijf in beeld. Dat zijn ze nog alle vijf, meer waren er niet. En dan is het net alsof dat een hele succesvolle demonstratie is, maar ik kan ook zeggen, ik laat dat lege plein zien waar alleen die vijf droefoeters op staan te schreeuwen en iedereen loopt voorbij, want dat gebeurt vaak heel vaak. Dan vind ik het mijn plicht om te laten zien hoe het echt is, omdat het in een in een dagblad moet komen. Voor hen is het dan net alsof ik de boel aan het framen ben, want zij zullen altijd na afloop een persbericht uitsturen van we hebben een ontzettend succes gehad. Ik noem waar wat. Dan vind ik het wel mijn plicht om te laten zien dat er eigenlijk helemaal geen belangstelling voor was.

00:29:59 Sara Visser

En zouden meer journalisten of fotografen dat moeten hebben, of gebeurt het over het algemeen wel?

00:30:00 Hielco Kuipers

Dat gebeurt volgens mij wel, ja hoor.

00:30:05 Sara Visser

Ja, het is niet zo dat je het idee hebt dat er heel veel wordt geframed?

00:30:08 Hielco Kuipers

Nee, volgens mij niet. Kijk, je hebt kranten met een bepaalde signatuur natuurlijk. Dat zijn de Volkskrant en De Telegraaf die benaderen onderwerpen vanaf een andere kant vaak. Maar goed, het is niet echt fake nieuws, dat geloof ik niet. Maar het wordt anders belicht vanuit hun en dan heb ik het over regionaal, ja, ik vind het Leidsch Dagblad vrij objectief. Ja, denk het wel. Ja, journalisten komen over het algemeen van de linkerkant eigenlijk, maar dat kan ik aan het Leidsch Dagblad niet merken. Nee.

THEMA 3 – Eigenschappen lokale journalist

00:30:42 Sarawitia Franken

Oké mooi duidelijk, dan gaan we denk ik door naar het volgende thema, de eigenschappen van de lokale of regionale journalist. U zei net al even, u maakt dus foto's voor het Leidsch Dagblad, maar ook bijvoorbeeld voor de Telegraaf dus een landelijk Dagblad. Als je kijkt naar de eigenschappen waarover een fotojournalist als u moet voldoen, is dat dan verschillend bij een regionaal dagblad dan bij een landelijk dagblad? [VRAAG 5]

00:31:15 Hielco Kuipers

Ja. Ik praat dan alleen even over de fotograaf. Nou, ja, ik gaf het voorbeeld van een politicus die uit Den Haag een stad bezoekt. Als ik dat voor De Telegraaf fotografeer, dan laat ik zien dat die politicus op tournee is. Dus ze willen dan een foto van noem maar eventjes Rutte die een lezing geeft, dat willen ze zien dat Rutte actief is om kiezers te winnen. Als ik dat voor het Leidsch Dagblad doe, dan wil ik laten

zien aan de lezer dat Rutte in Leiden is. Dan ga ik een heel ander perspectief kiezen. Dan zoek ik bijvoorbeeld in de stad waardoor die loopt herkenbare gebouwen, dat je ziet hij was in Leiden en daar gaat het bij een regionaal dagblad om. En bij een landelijk dagblad is dat niet belangrijk, wat ik net ook al zei die brug die herkent iemand in Rotterdam al niet meer of in Alphen die weet nog geen eens waar die brug is.

00:32:12 Sarawitia Franken

Dus als regionale fotojournalist moet je wel echt kennis hebben van het gebied?

00:32:20 Hielco Kuipers

Je moet laten zien dat het in jouw verspreidingsgebied gebeurt.

00:32:23 Sarawitia Franken

En, waarom moet je dan die kennis ervan hebben?

00:32:27 Hielco Kuipers

Nou, je moet weten waar je bent. Als ik voor De Telegraaf naar Rotterdam ga, dan ben ik helemaal niet bekend. Dan heb ik al een achterstand op de lokale fotograaf, want die kent die stad, die weet precies waar van... Als er, ik wil niet kinderachtig overkomen, maar als een minister komt, die weten al dat hij door die en die straat daar moet komen, want anders kan het niet. Ik weet dat niet. Maar dat weet ik van Leiden wel, dus ik weet waar die aan komt lopen. Als je bijvoorbeeld naar de Pieterskerk gaat, dan weet ik dat hij vanaf die kant zou komen. Ik ken die stad door en door. Dus ik weet precies waar ik moet gaan staan om een mooi beeld te hebben van 'de politicus in Leiden'. Dat is het voordeel van als je bekend bent. En voor een landelijk dagblad is dat anders, is dat minder belangrijk.

00:33:00 Sara Visser

Dat is een belangrijk verschil dan?

00:33:08 Hielco Kuipers

Ja, vind ik wel ja.

00:33:09 Sarawitia Franken

Zijn er nog meer verschillen, qua de eigenschappen waar je over moet beschikken?

00:33:16 Hielco Kuipers

Ja, ik vind dat je je stad moet kennen en dat ik dat weet, dat weet het Leidsch Dagblad ook. Die weten precies, als er een onderwerp is, ja, wat moeten we daar nou voor foto bij hebben? Want er moet een foto bij. Ja nou dan bellen we Hielco maar, die verzint wel wat. Ik ken de stad, dus ik kan dat heel goed illustreren. Maar er is nog een fotograaf natuurlijk, voor het Leidsch Dagblad, die weet dat net zo goed als ik. Maar voor het Leidsch Dagblad is die kennis en die ervaring heel belangrijk.

00:33:45 Sarawitia Franken

Ja en stel iemand zou bijvoorbeeld uit Friesland hier als fotograaf gaan werken?

00:33:49 Hielco Kuipers

Ja, die bakt er niks van, en stuur mij nou ook maar niet naar Leeuwarden. Ik ken die stad helemaal niet. Ik weet niet wat het is. Dus je moet echt bekend zijn.

00:33:57 Sarawitia Franken

Om een goed beeld te kunnen maken wat ook herkenbaar is voor de mensen, wat aanspreekt?

00:33:58 Hielco Kuipers

Ja, absoluut, en je moet kranten lezen, je moet ook lezen waarvoor je fotografeert.

00:34:05 Sarawitia Franken

Je moet ook wel nieuwsgierig zijn op de hoogte zijn van het nieuws?

00:34:08 Hielco Kuipers

Absoluut ja. Kijk mijn werk is foto's verkopen, daar verdien ik mijn geld mee. Dus als ik door de stad loop en ik zie bijvoorbeeld dat de Kippenbrug dicht is, dan denk ik barst, het is ook wat, je moet daar langs als je, het is een heel belangrijke punt. Dan zeg ik tegen de krant weten jullie dat de Kippenbrug afgesloten is? Nee hoe zo, dus dan maak daar een foto en dan gaan we dat uitzoeken en dan komt de volgende dag een stukje in de krant: de Kippenbrug is afgesloten.

00:34:36 Sarawitia Franken

Dus je moet niet alleen kennis hebben van het gebied, maar eigenlijk ook interesse in het gebied?

00:34:39 Hielco Kuipers

Interesse, ja, absoluut, ja, dat scheelt. En de meeste... mijn ervaring is dat de meeste fotografen die het goed doen, fotojournalisten, zijn allemaal mannen van mijn leeftijd. Ik ben nu 60. Dus ervaring is heel belangrijk. Ja, ik doe het ook al heel lang, maar, ja kennis van je stad en van je regio.

00:35:06 Sarawitia Franken

En is er dan nog een reden dat per se mannen zijn, of...?

00:35:08 Hielco Kuipers

Nou, nee, dat hoeft niet alleen mannen. Maar het zijn toevallig altijd mannen geweest. Heel af en toe een vrouw. Tegenwoordig zie je meer ook veel vrouwen.

00:35:17 Sarawitia Franken

Maar het gaat meer om de leeftijd?

00:35:18 Hielco Kuipers

Ja de ervaring is het ja, een vrouw met ervaring heeft net zoveel ervaring natuurlijk. Nee, dat vind ik niet...het voordeel van dat er meer vrouwen zijn is dat er bepaalde onderwerpen zijn die beter door een vrouw gedaan kunnen worden. We hadden onlangs een artikel in de krant over een Marokkaanse vrouw die was gescheiden, huiselijk geweld, hele mikmak erop en eraan en die werd uit dat Rosa Manushuis gezet. Ja, wij hebben geen vrouwelijke fotografen, dus dat moest ik dan doen. Nou ja, dan had het misschien makkelijk geweest als dat een vrouw is.

00:35:49 Sarawitia Franken

En met zo'n foto dus, van dit geval, waar let u dan op?

00:35:52 Hielco Kuipers

Nou, deze vrouw wilde onherkenbaar in beeld. Oké en ik heb wel een mening daarover over die vrouw. Maar dat is dan in dat geval niet belangrijk, hè? Dus zij had echt een heel zielig verhaal, maar ja, ik had een ander idee daarover. Ik dacht dat ze een beetje, nou ja, dat dat anders zat dan dat zij vertelde. Dat idee had ik ja, maar ik moest... mijn taak was dus, ze wilde wel in beeld, maar ze wilde niet herkenbaar. En ik wilde laten zien dat het een vrouw is in Leiden. Want een foto van een onherkenbare vrouw heeft bijna geen zin. Want dan kan je net zo goed een fotootje van Shutterstock halen, dat is een stockbureau, weet je wel, maar dan wil die krant toch een Leids tintje. Ja, dus dan moet ik een beetje na gaan denken, hoe ga ik dat doen? Dus dan fotografeer ik de vrouw onherkenbaar, dus onscherp met een stukje herkenbaar Leiden op de achtergrond.

00:36:40 Sarawitia Franken

Ja ja, dus dat herkenbare Leiden is wel echt heel belangrijk.

00:36:43 Hielco Kuipers

Dat vind ik voor een Dagblad van Regionaal Dagblad heel belangrijk. Ja, de lezer wil echt zien dat het inderdaad in Leiden is.

00:36:50 Sara Visser

En is het ook belangrijk dat je een netwerk hebt?

00:36:56 Hielco Kuipers

Ja, ik krijg dingen voor elkaar door mijn bekendheid die andere jongens, jonge fotografen niet voor mekaar krijgen. Nou ja, ik ken de wethouders, de burgemeesters, iedereen kent mij, en zij hebben er ook een belang bij om fatsoenlijk in de krant te komen. Dat is gewoon een feit. Ik bedoel, het is een heel koud kunstje om een man of een vrouw voor lul te zetten in de krant met zijn ogen dicht of dat als hij praat, zo [trekt een raar gezicht], weet je dat gebeurt heel vaak. Maar mijn taak is om die wethouder dan fatsoenlijk in beeld te krijgen. Dus ze kennen mij dus als een vergadering is of een of een evenement en ze zien Hielco Kuipers of Taco van der Eb lopen: ja, wacht even, dat is die gozer van het Leidsch Dagblad. Dus een beetje netjes. Ja, nee, dat is, en ik kan ze ook wel op een bepaalde plek krijgen vaak. En dat voordeel heb je als je naam bekend is.

00:37:45 Sara Visser

Ook dat je misschien op bepaalde plekken binnenkomt om foto's te maken?

00:37:48 Hielco Kuipers

Ook ja. Ja, nou, is dat wel veranderd de laatste jaren met veiligheid en dergelijke. Vroeger liep ik in en uit bij gemeentehuis ofzo. Tegenwoordig moet je constant langs de beveiliging. Dat heb ik op de universiteit ook. Vroeger kon ik gewoon universiteit binnenlopen en leuke foto's maakten. Nou als ik nu twee foto's maak en ik ben niet aangemeld, dan ben ik aan de beurt, want er staat dus een beveiliging achter me: wat ben jij aan het doen? Dat is veranderd.

00:38:15 Sarawitia Franken

Oké, vindt u uw werk betekenisvol? [VRAAG 6]

00:38:21 Hielco Kuipers

Nou ik, nee, mijn werk op zich niet. Ik vind het wel belangrijk dat de goede foto's in de krant staan. In die zin zal ik... Maar ik voel mezelf meer fotograaf dan journalist. Ik heb niet, ik voel ook niet de plicht om zelf nieuws op te zoeken. Als ik er toevallig langs kom, dan fotografeer ik, maar ik ben niet op zoek naar scoops of wat dan ook.

00:38:41 Sarawitia Franken

Maar, fotografie kan ook betekenisvol zijn, toch?

00:38:44 Hielco Kuipers

Zeker ja nou, ter verduidelijking, ja.

00:38:46 Sara Visser

En dat neutrale beeld?

00:38:47 Hielco Kuipers

En dat neutrale beeld. Ja, dat vind ik belangrijk.

00:38:50 Sara Visser

Dus dat is wel dan betekenisvol?

00:38:52 Hielco Kuipers

Nou ja, dat wordt, dat wordt eigenlijk van iedere fotograaf verwacht. Dat hoort bij je vak dat je... Ik zal, ik zit bij heel veel leuke interviews. Ja, ik zal me nooit bemoeien met een interview, mee gaan praten. Dat is mijn taak helemaal niet. Ik ben erbij bij zo'n interview, dan moet ik soms foto's maken. Dan zeg ik, ik heb wel een mening. Maar dat is helemaal niet belangrijk natuurlijk.

00:39:13 Sarawitia Franken

Maar het betekenisvolle zit hem dus dan in een beeld geven van de werkelijkheid, een realistisch beeld?

00:39:18 Hielco Kuipers

Ja, dat vind ik het belangrijkste. Ja, en niet op een manier. Ja, dus realistisch is niet zo fotograferen dat mijn. Dat het dat het een vertekend beeld geeft. Weet je wat ik net zei van die straat kan je op twee manieren fotograferen. Of het lijkt heel druk. Of, het is heel stil. Dat is mijn taak helemaal niet. Ik moet gewoon bij dat artikel, want ik heb niet overal kennis van natuurlijk, van het meeste niet zelfs. Ik moet het doen met informatie die ik van de journalist krijg, van dit en dat speelt er, maakt aan foto bij.

00:39:51 Sarawitia Franken

Is dat iets wat u belangrijker bent gaan vinden? Omdat er natuurlijk de laatste jaren steeds meer al dat fake nieuws en zo hebben op social media?

00:39:57 Hielco Kuipers

Nou je objectiviteit is heel belangrijk. Ik ben het niet met iedereen eens die ik fotografeer. Ik heb soms wel een afschuwelijke hekel aan bepaalde mensen, maar ja, dat zal ik nooit laten merken. Ik zal nooit, als ik bijvoorbeeld lid ben van GroenLinks, laten merken, in fotografie nooit, of en dan VVD'er bijvoorbeeld negatief in beeld brengen, dat ga ik echt niet doen.

00:40:21 Sarawitia Franken

Dus die neutraliteit is ook belangrijk?

00:40:22 Hielco Kuipers

Ja, neutraliteit is het allerbelangrijkste. Mensen moeten toch kunnen vertrouwen op die krant?

00:40:27 Sarawitia Franken

Ja, en mensen moeten dan zelf een mening kunnen vormen?

00:40:29 Hielco Kuipers

Ja, denk het wel. Kijk, er zijn bepaalde eigenschappen, bijvoorbeeld een wethouder in Leiden, een jonge kerel van GroenLinks, Pieter Kos. Die had altijd rode schoenen aan. Altijd. Dat was gewoon zijn ding, weet je wel? En dan, ja, en dan kwamen er verkiezingen en dan had je dus debatten. Nou ja, weet je, iedereen kende Pieter vanwege zijn rode schoenen, dus moest ik ook weer eens een keer een foto maken, ja dan zijn er acht lijsttrekkers, één plek voor een foto in de krant, wie ga ik dan doen? Ik denk nou, weet je wat, ik ga Pieter eens een keer, hè? Die stond op de zeepkist. Dat was een dingetje als een echt een zeepkist en dan had hij een pitch van 5 minuten en hij stond met zijn rode schoenen. Dus ik heb alleen zijn schoenen en op de achtergrond het publiek. Denk ja, dat is dan leuk en dan frame je eigenlijk niet die Pieter Kos, maar dat is dan een leuk beeld. Maar ik zal hem nooit... ja, weet je een VVD'er is bijvoorbeeld bijna altijd in pak en iemand van GroenLinks heeft vaak een trui aan. Dat zijn gewoon... dat breng ik dan wel in beeld. Maar ik zal nooit, bijvoorbeeld als een wethouder toevallig per ongeluk met zijn gulp open staat, dat in beeld brengen. Nee, dat ben ik niet, daar ben ik helemaal niet van... Ik probeer het echt neutraal te doen. Ik zal mijn eigen mening nooit laten merken.

00:41:47 Sarawitia Franken

Ja nee inderdaad neutraal, want ja, als die persoon altijd rode schoenen aan heeft, dan is dat ook gewoon zo.

00:41:52 Hielco Kuipers

Dan is dat ook gewoon zo ja. En als hij toevallig een keer twee verschillende sokken aan heeft, per ongeluk, weet je een donkerblauw en eh, weet je dat zal ik echt niet doen. Daar schiet je niks mee op. Dan staat die gozer voor aap.

00:42:05 Sarawitia Franken

Ja, je ben er niet op uit om mensen onderuit te halen.

00:42:06 Hielco Kuipers

Nee helemaal niet. Nee, echt niet. Komt ook omdat ik verschillende belangen heb natuurlijk. Ik werk ook voor gemeente Leiden, dus ja, en dat werkt al heel lang, dat ze weten als ze mij bellen, dan krijgen ze het beeld zoals het is en niet anders.

00:42:19 Sarawitia Franken

Oké, is het ook één van uw doelen om de gemeenschap met elkaar te verbinden via de foto's? [VRAAG 7]

00:42:27 Hielco Kuipers

Nee, nee echt niet. Ik heb het alleen maar over mijn werk en wat ik privé doe is heel anders. Maar voor mijn werk hoef ik... wil ik geen... nee, ik voelde helemaal... ik voel dat helemaal niet als een taak om vrede te stichten of mensen te verbinden of naar de stembus te krijgen of zo. Nee, dat vind ik aan iedereen zelf.

00:42:46 Sara Visser

Maar als we bijvoorbeeld dan hebben over die foto van die brug: indirect, kan dat wel, doordat mensen herkenning hebben bij de foto, kan dat wel misschien daaraan bijdragen, toch? Dat mensen zich meer verbonden voelen met elkaar met de met de rest van de gemeenschap.

00:42:59 Hielco Kuipers

Dat zou kunnen, ja. Maar dat is nooit mijn doel. Nee.

00:43:02 Sara Visser

Oké, dus dat zou dan meer een indirect gevolg zijn?

00:43:04 Hielco Kuipers

Ja ja, denk het wel. Ja, net als met... Ja, laat maar zeggen, 30 jaar geleden kreeg je de eerste vluchtelingen in Leiden. Nou, dat was heel wat, hè? In Leiden, daar moest ik, dus daar kwam er een bus aan met vluchtelingen. Toen kwamen die mensen echt nog, dus moeders met kleine kindjes en een paar zakken in de hand. Ja dat beeld moest ik fotograferen. Er was enorm veel weerstand in Leiden tegen de komst

van die, omdat het onbekend was, tegen asielzoekers, noemden ze toen, ja het heet nog steeds zo. Ja dan kan ik dat fotograferen als zijnde... het gevoel was toen dat dat opvreter waren. Die kwamen hier alleen maar profiteren. Ja, dat kan je zo fotograferen dat de mensen ook. Ja, toen had je nog geen mobieltje, maar tegenwoordig hè? Hoe moet ik dat nou even goed uitleggen... je kunt die mensen positief en negatief fotograferen en ik had daar wel voor gekozen om het zo te fotograferen dat dat die mensen echt in nood waren, hè? Dus moeders met kinderen zonder vaders erbij met alleen twee boodschappentassen, want dat was alles wat ze hadden. Ja, dat vind ik dan wel. Je kan dat zeggen als ze of. Hè, je kunt daaraan niet zien of het inderdaad asielzoekers waren of economische vluchtelingen. Maar ik vond het wel heel typerend voor de mensen die uit de bus kwamen dat ze allemaal berooid en arm waren. Zo zagen ze echt wel eruit. Dat breng ik dan wel zo in beeld, ja.

00:44:28 Sara Visser

Dat vond je dan dus wel belangrijk?

00:44:31 Hielco Kuipers

Dat en omdat het de realiteit was in mijn ogen ja. Ja, ik zag het echt zo gebeuren.

00:44:36 Sarawitia Franken

Ja, dus dat was inderdaad de realiteit in uw ogen. Dus daarom had u dat zo in de krant gezet of zo gefotografeerd en als dat dan als extra effect had dat mensen dat lazen dachten van oh, die mensen zijn zielig, misschien kunnen we ze helpen zoiets, dan is dat een mooi meegenomen. Maar dat is niet het doel?

00:44:46 Hielco Kuipers

Ja, is mooi meegenomen ja. Omdat dat ook een beetje mijn persoonlijke standpunt benadert, zal ik maar zeggen. Want ik denk soms, ik moet soms mensen fotograferen die ik helemaal niet aardig vind of ik het helemaal niet mee eens ben, maar dat is toch niet belangrijk? Ze verwachten van mij dat ik een foto maak, dus ik zal dan... ja ik noem maar wat, die GroenLinksman nooit negatief in beeld zetten, als ik het niet eens ben met zijn standpunten. Als ik dat een keer zou doen en dat komt uit, ja, dan krijg ik die naam en dan word ik ook niet meer gebeld natuurlijk. Het Leidsch Dagblad wil zijn geloofwaardigheid ook niet verliezen.

THEMA 4 – Journalistieke functies

00:45:31 Sarawitia Franken

Volgende thema: journalistieke functies, want we hadden het daar al net eventjes over. Maar ja, als je naar de wetenschappelijke literatuur kijkt, dan zijn er heel veel functies van lokale journalistiek, maar er zijn 3 die heel vaak worden genoemd. Dat is het informeren van mensen, het controleren van de macht en het verbinden van mensen. En als u dat zo hoort, kunt u die rangschikken van meest belangrijk, maar minst belangrijk? [VRAAG 8]

00:45:53 Hielco Kuipers

Nou, ik denk eerst controleren. Dan informeren. En dan verbinden... ik vind dat niet echt een taak van de krant.

00:46:01 Sarawitia Franken

En waarom eerst controleren en dan informeren?

00:46:05 Hielco Kuipers

Nou, ik vind het heel belangrijk dat je in de politiek... omdat sommige mensen hebben het en het zal ook wel eens gebeuren dat een beetje een vermenging is van belangen in de politiek dat er een beetje wordt gemarchandeerd. Beetje links, beetje hè? Dan krijg je dat, dan doe ik dat. Nou, dat moet bekend zijn bij mensen: hoe een besluit tot stand is gekomen. En, dat is dus controleren eigenlijk. Hè, hoe het gaat. En het Leidsch dagblad heeft heel veel dingen boven water gebracht, al.

00:46:38 Sarawitia Franken

Ja, dus je vindt het belangrijker gaat het niet alleen maar het nieuws doorgegeven wordt als een doorgeefluik, maar dat er het ook echt een extra lading aan zit, dat het waar is?

00:46:45 Hielco Kuipers

Ja, of het klopt. Ja, die Wet Openbaarheid van Bestuur is heel belangrijk. Vroeger had je, tegenwoordig met internet, moet dat heel snel kunnen allemaal. Maar ik vind het heel belangrijk dat journalisten de juiste papieren krijgen. En dat er dingen worden weggelakt, ja, dat snap ik heel goed. Want als ik met mijn vrouw ruzie heb, dan hoeft ook niet iedereen dat te weten. En dan kom je er wel weer uit, noem maar wat, dus ik snap heel goed dat er dingen worden zwartgelakt in die gevallen, net als met die toestand met onze minister met die telefoon. Ja, hoe belangrijk is het dat je precies alles weet? Ik vind dat niet zo belangrijk. Als het maar over de besluiten als die gewoon, daar gaat het om, hoe ze dat stand komen. Klinkt tegenstrijdig, hè, denk ik?

00:47:29 Sarawitia Franken

U ja, vindt het zelf niet belangrijk, maar toch vindt u het wel ook belangrijk dat er wel een journalistiek is die dat wel controleert?

00:47:35 Hielco Kuipers

Ja, ja, precies ja, ik bedoel eigenlijk: het hoeft niet het naadje van de kous, snap ik wel dat dat moet maar. Ik kan misschien beter dat voorbeeld van die met dat telefoonverkeer met die smsjes, je weet wat ik bedoel, laten vallen. Dat is een beetje, maar ja, controleren ja, voor zover kan. En dan informeren en als laatste verbinden, dat vind ik niet echt een taak van de journalistiek, nee.

00:48:09 Sarawitia Franken

Meer als het gebeurt, is het...

00:48:11 Hielco Kuipers

Ja dan is het mooi nou ja, waarschijnlijk. Ja, mensen moeten zelf een beslissing nemen. Dat hoeft mijn krant niet te sturen, denk ik.

00:48:17 Sarawitia Franken

Oké, en ja wat hier net al even over aan het begin, maar de grootste uitdagingen die u in uw werk tegenkomt? Dus u had al gezegd, ja, meer agressie? Zijn er nog andere dingen, of was dat wel het voornaamste? [VRAAG 9]

00:48:33 Hielco Kuipers

De problemen die ik tegenkom? Nou de terughoudendheid van burgers in de fotografie.

00:48:41 Sara Visser

Dat mensen niet meer op de foto willen?

00:48:42 Hielco Kuipers

Ja, dat vind ik heel erg veranderd, ja.

00:48:46 Sarawitia Franken

Want daardoor is het lastiger om ook die doelen uit te voeren, zoals informeren?

00:48:50 Hielco Kuipers

Ja ik voel me wel eens bedreigd. Als ik bij een festiviteit ben. Noem, maar wat, we hebben in Leiden het Kooipark. Nou, daar was op een gegeven moment heel veel overlast van hangjongeren. Vroeger, ik was ook nog wel jonger, dat weet ik wel, maar dan liep ik gewoon zo'n park in en dan zei ik, dan ging ik daar fotograferen. Er kwam wel eens iemand naar me toe die zei, wat is het? Ja, ik moet die foto maken, ik ben daar altijd open in geweest. Als je overlast fotografeert tegenwoordig, als je al het park in komt, word je, komen er al een paar van die gastjes naar je toe. Die gaan proberen je te intimideren. Dat vind ik erg veranderd en wat we de laatste jaren hebben gezien. Die bedreigingen van journalisten in coronatijd, weet je bij die kerkdiensten bijvoorbeeld, ik vind het echt afschuwelijk, dat dat kan. Ja, nou ja, Peter R. de Vries, Wiersema ja, het is niet normaal dat – iedereen vindt het afschuwelijk natuurlijk. Maar het is echt waar, het gebeurt gewoon. Het gebeurt in mijn werk. Ik heb iedere week wel eens een keer een moment dat ik denk van, ik voel me niet – nee, niet iedere week. Nee, dat is niet waar, maar regelmatig heb ik het gevoel dat ik niet gewenst ben of dat ik voorzichtig moet zijn met bepaalde mensen te fotograferen, want dat kan weleens narigheid opleveren. Ook op scholen dat er kinderen zijn die van hun ouders niet gefotografeerd mogen worden: hoezo dan niet? Ben je dan het kind van een bekende Nederlander of? Wat is dan het belang dat je niet herkenbaar in de krant mag? Voetbalverenigingen, die zeggen, voordat die wet kwam. Kijk, voordat die wet er was, konden voetballers zich bijvoorbeeld beroepen op hun recht op privacy. Maar als ik voor de krant een voetbalwedstrijd fotografeer, dan kan ik toch geen rekening met die voetballer die niet in beeld mag. Dus, tegenwoordig moeten al die voetballers voordat ze lid worden en in het eerste elftal komen, een contractje tekenen dat ze het er mee eens zijn dat de wedstrijd gefotografeerd kan worden. Ja weet je, ik snap helemaal niet waarom mensen niet gefotografeerd willen worden. Als iemand naar mij toekomt, en zegt ik wil liever niet, want ik ben net gescheiden met mijn vrouw dit of dat: helemaal geen probleem. Ik doe een stapje aan de kant, dan kom je niet in beeld of onherkenbaar. Ja, maar sommige mensen willen het niet eens weten.

00:51:09 Sarawitia Franken

Hoe gaat u dan daar mee om? Met dat soort situaties?

00:51:11 Hielco Kuipers

Nou, ja, ik heb geleerd dat ik altijd aan het kortste eind trek. Dus dan denk ik ja, ik ga niet zo veel tijd hieraan besteden. Dan zoek ik een ander standpunt. En, ik ben helemaal niet sterk. Snap je, ik kan niet vechten met zo iemand, want dat verlies ik altijd. Maar, ik ga dat uit de weg en ja als dat niet lukt, ja, dan loop ik een risico. Ik word regelmatig wel eens bedreigd, dat ze waarschuwen: als ik in de krant kom, dan weet ik je te vinden. Dat gebeurt gewoon.

00:51:42 Sara Visser

Heb je wel eens aangifte gedaan?

00:51:45 Hielco Kuipers

Nee, Ik heb nog nooit aangifte gedaan, maar nee, ik heb wel foto's in de krant gehad zonder de naam erbij: dat ik tegen de redactie zeg, dat liep zo uit de hand, het was zo gespannen allemaal, zet mijn naam er maar niet bij. En ik heb 25 jaar geleden, in mijn vorige huis in de tuin, heb ik een paar gasten gehad die mij bedreigden. Ja, dus dat vind ik het allemaal niet waard. Maar dat is dus veranderd en dat vind ik ook wel een uitdaging, om de persvrijheid overeind te houden. Je moet er toch niet aan denken dat je hetzelfde gaat krijgen als in Afghanistan of in China of in Rusland. Dat is voor mij een nachtmerrie, als dat zo zou zijn.

00:52:24 Sarawitia Franken

Maar we hadden het net al even over die eigenschappen van een journalist van fotojournalist. Maar dat is dus ook iets waar je dus mee om moet kunnen gaan blijkbaar om ook rustig te blijven en uit te leggen van ik sta hier om deze reden. Is ook in die zin wel bepaalde sociale skills?

00:52:41 Hielco Kuipers

Ja, ja. Maar, maar dan nog snappen mensen het niet. Dat is vaak, op het moment dat men mij er niet bij willen hebben is het al hectisch, dan is er iets gebeurd en dan staat er een lul te fotograferen. Er zijn ook wel dingen die het daglicht niet kunnen verdragen die ik fotografeer. En dan komt ook nog een keer zo'n fotograaf, en dan, in alle emotie word je vaak bedreigd of benaderd of tegengehouden, dat ze fysiek worden tegen je. Nou, dat vind ik heel vervelend. Ja, dan kan je wel zeggen, ik ben neutraal, hè? Daar heeft zo'n persoon helemaal geen boodschap aan, die wil niet zo in de krant komen vaak. Soms. Laat ik het dan zo zeggen. Het is niet vaak, het is soms. Maar het komt wel vaker voor het laatste tijd.

00:53:22 Sarawitia Franken

En als fotograaf heb je daar waarschijnlijk wel meer last van dan als journalist?

00:53:24 Hielco Kuipers

Ja, want je bent niet zo herkenbaar. Als fotograaf heb je altijd een camera om je nek en je richt op iemand. Als journalist, die staat ertussen, die luistert ernaar en die schrijft het op. Dat is makkelijker. Niemand. Er zijn ook heel veel mensen die niet weten hoe die journalisten er uit zien die dat schrijven. Tegenwoordig staat er een klein beeldje bij, zo'n fotootje. Maar, nee, nou niet. Er zijn heel veel mensen in Leiden die mij kennen omdat ik altijd heel duidelijk aanwezig ben, bij leuke dingen en bij minder leuke.

00:53:54 Sarawitia Franken

Ja, wel echt heftig en vervelend dat dat nu zo gaat.

00:53:59 Hielco Kuipers

Ja, vind ik wel ja. Vooral ook omdat er vaak helemaal geen reden is. 'Omdat ik het niet wil', ja? Ik denk niet dat in Leiden persvrijheid in het geding is. Dat geloof ik niet. Die ervaring heb ik niet. Het zijn alleen vaak onwetende burgers of stoere jongens, weet je wel, bij voetbalwedstrijden? Ik heb het meegemaakt bij een voetbalwedstrijd dat er een overtreding was. Een heel toevallig had ik in beeld iemand. Met voetbal mag je niet met gestrekt been inkomen bij een tackle. Ja, die gozer deed dat dus wel, dus ik had een foto dat hij dus iemand tackelde op zijn been en dat been brak. Dat had ik in beeld, en ik had dus een serietje foto's in de krant. Het was een hartstikke mooie serie. Ja, het was gruwelijk natuurlijk wat er gebeurde, maar toch goed in beeld dat die gozer die overtreding maakte. Nou, dat kwam in de krant. Ja, en de volgende dag kreeg ik al via Twitter en Facebook en mailtjes van bedreigingen van lekker bezig en we onthouden dit wel. Nou ja, dat. Heb ook een keer bij voetbalwedstrijd gehad dat een voetballer zijn emoties niet de baas wordt en de scheidsrechter neerslaat. Die jongen die krijgt een gele kaart en die jongen die slaat die scheidsrechter. Nou, dat is een oude man van een jaar of 65 die echt voor zijn plezier aan het fluiten was. Dus die vent die gaat, met die gele kaart in zijn hand, ligt die zo, dus dat had ik ook in beeld dat. Ja, dat, publiceer ik wel. Maar en daarna ook weer bedreigingen van, dat doen we niet meer, en zo, weet je.

00:55:35 Sarawitia Franken

Maar dus die bedreiging weerhoudt u er niet van om die foto's nog te maken?

00:55:39 Hielco Kuipers

Ja nou dit soort dingen dan niet, daar ben ik niet bang voor, maar bij demonstraties en bij criminele activiteiten dan denk ik nog wel eens na van ga ik dat... en dan zeg ik van niet met mijn naam in de krant. Dan vind ik het risico te groot. Ja, dat is me dus niet waard. Ik ben wel voor persvrijheid, maar niet tegen elke prijs. En ik vind dat ook heel dapper van journalisten die dat wel doen. Nou, ik niet. Ik heb een collega Taco van der Eb en die ja die houdt van dit soort dingen, weet je wel. Die gaat dus echt naar die... die zoekt dat op, die haarden waar geweld en dat soort dingen is. Ja, die is er helemaal in getraind. Die kan zich ook goed uit de voeten met zich verdedigen. Ja, die vindt dat wel interessant. Maar dat vind ik dus niet.

00:56:22 Sarawitia Franken

Dus die foto's worden wel gemaakt, dus dat is dan voor u misschien ook fijn idee?

00:56:26 Hielco Kuipers

Ja ja, nou, ze weten ook wel waar ze mij niet heen moeten sturen. Maar ik ga dat gewoon helemaal niet doen. Het is mij het echt niet waard om in elkaar geslagen te worden. Ik heb wel eens meegemaakt, een paar keer al. Dat ik klappen krijg omdat ik journalist ben, maar ja die tijd heb ik gehad, ik ben nu 60, en nee.

THEMA 5 – Toekomst Leidse journalistiek

00:56:42 Sarawitia Franken

Ja kan me voorstellen. Ja als laatste vraag hadden we, het gaat over de toekomst van de Leidse journalistiek, wat verwacht u daarvan? [VRAAG 10]

00:56:55 Hielco Kuipers

Ik verwacht dat het vanaf nu beter gaat. Ik zei het net al, ik heb echt 15 tot 20 jaar meegemaakt waarin de journalistiek uitgehold werd, hè? Mensen werden ontslagen. Mensen kregen het steeds drukker, hè? De burger was van mening, of de lezer was van mening dat digitaal nieuws gratis was. En niks is gratis. Niemand werkt gratis. Dus, en dat zie je nu nog dat, je kunt een Leidsch Dagblad digitaal lezen. Maar dan moet je wel een abonnement hebben. Er zit een verdienmodel achter, natuurlijk, journalistiek moet betaald worden. Jullie studeren journalistiek. Je hoopt dat je daar zo meteen je salaris mee gaat verdienen. Dus nieuws dat op internet is, daarvan dacht men heel lang dat het gratis was. Ja, dat kan natuurlijk niet. En nu wordt het Leidsch Dagblad, moet je dus betalen om dat te kunnen lezen. En dan zie je vaak, hè? Dat als ik ben geïnterviewd voor de krant en ik plaats dat, ik heb zelf een abonnement en dan denk ik, dat doe ik op Twitter, kunnen mensen het lezen. Ja, dat werkt niet zo. Dat linkje werkt niet op Twitter. Dan kan je alleen de headlines zien en dan zie je heel vaak commentaren eronder van: God en waarom moet ik ervoor betalen als hè? Omdat ik geen abonnee ben? Ja, omdat je geen abonnee bent, precies zo. Ja nou, die tijd, dat tij is nu gekeerd, denk ik. Mensen beseffen dat je voor nieuws moet betalen. Het abonnee aantal stijgt ook weer, want het Leidsch Dagblad is van 50.000 in de gloriejaren met 50.000 abonnees misschien meer dan 100.000 lezers per dag uiteindelijk een keer op 20.000 a 22.000 gekomen. Ja, dat was net kantje boord hè? Kunnen we nog wel doorgaan? Nou, ze hebben bezuinigd, fusies en overnames zijn er geweest. Daardoor, en nu een hele goeie eigenaar, de Belg, daardoor schrijft het Leidsch Dagblad weer groene cijfers. Abonnee aantal stijgt weer, er komen weer jonge journalisten erbij. Dus ik heb het gevoel dat het de goede kant op gaat en dat mensen er ook weer voor willen betalen. Ja, want een dagblad is niet goedkoop, een abonnement.

00:58:51 Sara Visser

En als we, terug naar de doelen van de journalistiek, dan gaat dat ook dus de goede kant op?

00:58:59 Hielco Kuipers

Ja, ja. Maar ik heb het niet zo over doelen en plichten. Natuurlijk moet de journalistiek, de politiek en het bestuur controleren. Dat snap ik, maar als niemand die krant leest, wat heeft het dan voor zin? Mensen moeten het wel willen lezen en er wat voor over hebben, want het kan niet gratis gemaakt worden.

00:59:20 Sarawitia Franken

Maar denkt u dat als er dus weer meer geld komt, dat het een betere krant weer wordt?

00:59:25 Hielco Kuipers

Nou met een bredere kijk op de samenleving denk ik. Er is dan meer tijd om kleine aspecten die nu minder belangrijk zijn – omdat er belangrijkere dingen zijn die per se in de krant moeten – ik denk dat als er meer geld komt en meer abonnees zijn dat zo'n Leidsch Dagblad ook meer kan verbinden, hè? Dat wordt dan meer een doel dan nu. Nu hebben ze hun handen vol aan het informeren en het controleren. Dat is nu, vind ik het belangrijkste van de krant. En dat is dan eigenlijk alleen maar voor degene die

geïnteresseerd zijn. En dat verbinden? Dat komt dan wel weer als het als ze daar meer aanpakken. Vroeger hadden we in de krant bijvoorbeeld iedere zaterdag een bijlage met een twee of drie grote verhalen over wat er speelde in de regio. Geen nieuws waar bloed uit loopt, maar verdomd interessant om te lezen. Ja, daar is geen geld meer voor. Onderzoeksjournalistiek is er bijna niet meer. Nou bij hele grote kranten.

01:00:31 Sarawitia Franken

Dus stel er komt meer geld, meer abonnees, dan hoef je minder keuzes te maken over wat je gaat doen, waardoor je meer en meer ook kan informeren dan eigenlijk daarvoor. En die bredere kijk op de samenleving dus ook.

01:00:36 Hielco Kuipers

Ja absoluut ja. Dat kan dan weer.

01:00:46 Sara Visser

Ja oké en dat zorgt dan eventueel ook weer voor meer verbinding?

01:00:50 Hielco Kuipers

Ja dat denk ik, ja. Vroeger had je dus, dat noemden ze een fietser redactie. Daar werden journalisten werden gewoon vrij gemaakt een hele week en om de beurt. Ja, dat waren mannen, die daar goed in waren en vrouwen, om een groot verhaal te schrijven van 2, 3 of 4 pagina's veel foto's erbij. Dat werd echt zo goed gelezen. Dat is er niet meer. En nu heb je dus dat Mediafonds, zijn jullie wel mee bekend waarschijnlijk. En daardoor is er geld beschikbaar om dat soort dingen weer te doen is. Hartstikke leuk.

01:01:18 Sarawitia Franken

Ja dus meer diepgravende grotere verhalen?

01:01:20 Hielco Kuipers

Ja absoluut. En in de laatste jaren zeiden de hoofdredacteur van ja, sorry wel leuk, een mooi groot verhaal over een dierenasiel. Maar, er moet nieuws, want er gaat dit en dat gebeuren. Die tijd was er niet meer. Ja, dus dat is mijn hoop dat dat weer terugkomt. Ja, en ik heb ook wel het gevoel dat het terug aan het komen is. Volgens mij is in Amerika al een beweging gaande dat er weer steeds meer de dagbladen wordt gedrukt, dus niet meer digitaal.

01:01:50 Hielco Kuipers

Ik snap wel dat het zo gaat dat digitaal belangrijker wordt. Maar digitaal wordt ook steeds beter. Mijn beeld is, dat je allemaal een abonnement neemt op een krant, dan krijg je een hele een flinke iPad van 30 bij 40 cm die ligt op je tafel. En iedere ochtend heb je gewoon ter grootte van een tabloid een pagina die je door kunt bladeren. Ik denk dat als dat zo is dat veel meer mensen een abonnement. En 's nachts wordt dat ding gewoon geüpload en ben je nou in Frankrijk of in Spanje op vakantie; die krant, die komt gewoon op je iPad. Dat kan nu ook wel, maar dan lekker groot dat je echt een krant hebt. Want dat zijn dus, dit zijn 3 verschillende dagbladen. Ik vind het heerlijk. Ik ga dus op tijd uit bed, om alle 3 mijn kranten te lezen.

01:02:35 Sarawitia Franken

Dat klinkt goed voor de voor de toekomst. Ja, heel erg bedankt, het was super interessant. Is er nog iets waarvan u zelf denkt dit moet ik nog noemen?

01:02:46 Hielco Kuipers

Nee hoor, nee, ja, ik wil zeggen dat ik het heel leuk vind om te doen. Kranten, journalistiek werk vind ik echt het leukste van al mijn opdrachten. Ja.

01:02:56 Sarawitia Franken

En wat en is het wat u hier leuk aan vindt?

01:02:58 Hielco Kuipers

Ja en dat je 's morgens nog niet eens weet wat je 's middags gaat doen. Ik ontmoet heel veel mensen, omdat ik ook al zo lang mee doe kennen heel veel mensen mij in ieder geval. Die weten wel wie ik ben. Daar schiet je weinig mee op verder, maar het open deuren. Ik heb een heel leuk netwerk, daardoor. Vind ik zelf heel leuk. Maar dat is alleen maar leuk. Pluk ik verder geen vruchten van. Ik vind het allemaal leuk.

01:03:20 Sarawitia Franken

Nou, dat is ook heel belangrijk. Daar pluk je op zich ook vruchten van als iets leuk is, als je plezier hebt in je werk. Nou ja, echt heel erg bedankt voor je tijd en dat je onze vragen zo uitgebreid wilde beantwoorden.

01:03:37 Hielco Kuipers

Jullie hebben wel genoeg info, zo, denk ik?

01:03:38 Sarawitia Franken

Zeker.

01:03:39 Hielco Kuipers

Ik, ja, ik heb verder niet echt een hele duidelijke mening over wat ik, hè? Wat ik net zei dat informeren vind ik prima. Maar ik heb geen, ik voel geen plicht als fotojournalist zijnde. Nee, ik vind dat een overschatte eigenschap van journalisten. Het gaat erom dat je informeert en controleert, maar je hebt geen plicht naar de bevolking toe. Nee, dat vind ik meer een plicht van het bestuur en van de politiek, niet van de journalistiek.

01:04:09 Sarawitia Franken

Ja, je voelt het niet als plicht, maar u ziet wel dat het iets zinsvols is.

01:04:12 Hielco Kuipers

Ja, nou ja, objectief zijn gewoon. De werkelijkheid laten zien. Maar niet overtuigen.